

336

151

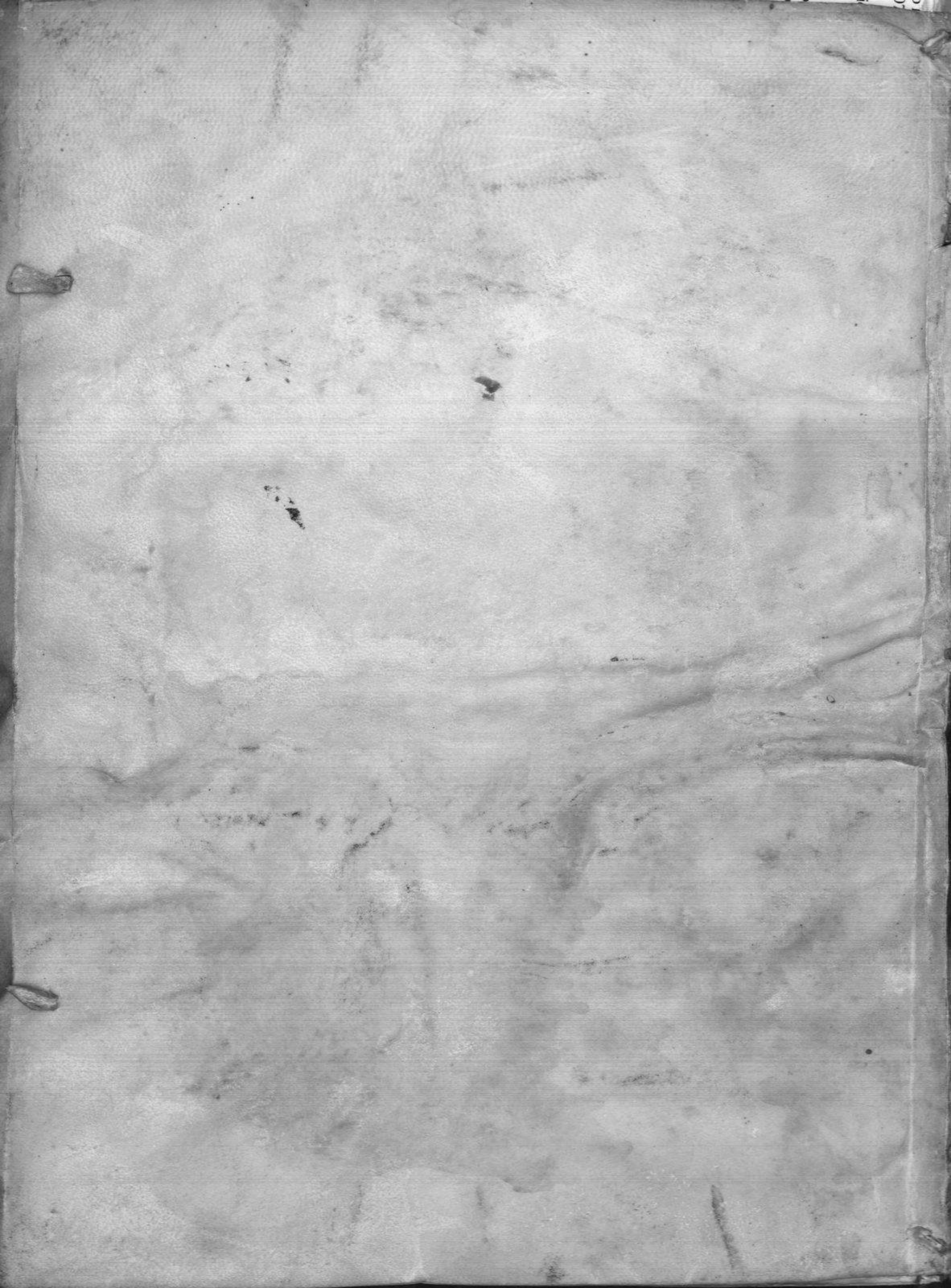
~~Sub 118~~
~~W 193~~

336

191

July 18th 1862

248590135

FRANCISCI PHILELFI EPISTOLARVM LIBER PRIMVS.

FRANCISCVS PHILELVS LEONARDO IVSTINIANO SALVTEM
PLVRIMAM DICIT.

VOD nihil apud me duxerim antiquius beniuolentia tua: ni-
 hil sanctius tua fide: facile uel ex hoc potes existimare Leonar-
 de iustiniane: quod & Constantinopolin nouá Romá mihi iu-
 cundissimá: & regem ipsum Ioanné palæologum de me q̄op-
 time certe meritum tua causa reliquerim. Nō enim me mouit
 spes amplissima: quā tuis tam crebris: tamq; liberalissimis litte-
 ris mihi ostendisti: ut tibi obsequerem: sed ipse tu: cui me caris-
 simū esse iam pridem multūq; cognoram. Nec est quicq; quod malim: q̄ & haberi me:
 & esse gratissimum. Nam liberalitas opulenti est nonnūq;: at gratitudo iusti semper &
 boni uiri. Cū igitur ad sextū kalēdas septembres soluissē ex urbe Cōstātinopoli: hoc
 die circiter meridiem post annū septimum ac menses quinq; posteaq; hinc primū nauig-
 garam in Thraciá: ad uos redii ductus sane cōsilio tuo: cupiensq; & tibi & cæteris patri-
 ciis uiris referre eam (quā debeo) gratiam pro uirili mea. Nā pristina uestra illa erga me
 & pulcherrima beneficia neq; obliuisci unq; possim: nec minus digna cēserē: quibus sim
 obstrictus perpetua obseruantia. Vtinam sæuiens hæc atq; perhorrenda pestilētiæ uis:
 (qua urbē uideo acerbissime laborare) non impediāt cogitatiōes meas. Nō enim possū
 non metuere huiusmodi sagittas quales ex Iunone cognitās hoc ē ex aere: uirū etiā for-
 tissimum achillem permouisse sapientissimus poeta Homerus docet. Nam scimus hu-
 iusmodi uulneribus cælesti ipetu cōcitatis remedia nulla satis certa afferri posse. Quo-
 fit: ut qd me agere oporteat i tāta perniciē: nō intelligam. Itaq; mihi gratissimū sis factu-
 rus: si per te certior factus fuero: quid mihi cōsiliū capiundum censeas. Video enim uni-
 uersam propemodum ciuitatē ab urbe eminus abesse præter unū te: qui murani iter ui-
 trea ista uasa quasi clypeo tectus uulcani ictus Apollinis contēnas. Vale ex uenetis. vi-
 idus octobres Anno a natali christiano. M. cccc. xxvii.

Franciscus philelfus Leonardo Iustiniano sal.

Edditæ mihi sunt litteræ tuæ: & perhumanæ illæ quidem ac plane indices a-
 moris summi erga me tui. Quod autē mones: bono ut sim animo: quoniam
 omnia mihi pro mea opinione: proq; inueterata iam & maxima amicitia nostra sint a-
 bunde responsura: & si non erat monitore opus: non fuit tamen ingratum audisse: eo te
 esse in me animo: quo semper fueris amico & perbenigno. Faciam autē quod hortaris:
 me domi continebo. Mea omnis cōsuetudo erit cū musis. Nullius hominis utor fami-
 liaritate: aut congressu: qui per hanc tempestatis calamitatem diutius uenetis fuerit. Te
 non prius adibo: q̄ iusseris. ΒΟΥΛΟΜΕΓΩ ΣΑΥΤΟΝ ΣΘΟΝ ΕΜΜΕΝΑΙ Η ΑΠΟΛΕΘΑΙ
 De familia mea quod scire cupis: mihi est uxor annos nata sedecim: & ex ea puer annū
 natus unum: menses duos: dies septem ac decem nomine Ioannes marius iacobus: ser-
 uæ quattuor: seruus unus: minister mercenarius itē unus. Vale ex uenetis. v. Idus octo-
 bres. M. cccc. xxvii.

Franciscus philelfus. Francisco barbaro sal.

Este es el Jiv del Angel de caridad de calas de sevilla
 ero de la brevia del año de 1693 y taba en el alcazar con y otras cosas de su ande
 de la con forma con el es purgatorio del año de 1690
 Fr. Barro del Espiritu Santo

q Vod tibi iucūdiſſimū eſſe puto: nudiuſtertius uenetiās ex urbe Conſtātinopoli adueni: unde abeſſe te & doleo: q̄a ſuauiſſima tua cōſuetudine frui non licet: & gaudeo: q̄ ſalutis tuæ rationē habeas. Nā furor peſtilētiæ parcit nemini. Nec ullis remediis: aut arceri pōt: aut reprimi: ne ſi Aeſculapius q̄dē ipſe: huiuſue filius podalirius: & Machaon cū Apide una illo: qui primus medicinā dicī inueniſſe; ppulſatores: & curatores adſint. Quare cū uita ſis digniſſimus: facile & æquo aīo patior abſentiā tuā dum tñ litteris creberrimis præſentis tui deſyderiū reſarcias. Vale ex uenetis. iiii. Idus octobres. M. cccc. xxvii.

Franciſcus phileſus. Marco lypomano ſal.

a Ccepi litteras tuas: q̄bus nō dubio declaratiſti tibi meū reditū ī italiā uoluptatis plurimū attuliſſe: q̄ppe qui dubitaſſes me nō litteraturā ſolū: ſed naturā etiam græcorū adamauiſſe: ob idq; factū omnino græcū: præſertim cū græcā uxore: q̄ latinam ducere maluerim. petiſq; q̄tum libroꝝ mecū aduexerim. Demūq; hortariſ: ut uenetis malim agere: q̄ alibi uſq; gentiū. Mihiq; tuā omnem opem: atq; operā. pro uetere noſtra beniuolentia polliceriſ. Omniū primum tuū liberaliſſimū promiſſum (quo in litteris uſus eſ) & audio nō iuitus: & amplector plibenter: eoq; mihi ſemper: quotiēs opus fuerit: utendū uolo. Quod ſi qua etiā in re meo tibi officio opus eſt: illud tibi peculiare ducito. poteris tu quidē beneficiis me ſuperare: at ego te uolūtatis gratitudie: id q̄d eo me puto facilius cōſecuturū: q̄ uenetis agere uitā iſtitui: q̄tum ſcilicet in me fuerit. Hic aut nōnulla perſæpe offertur occaſio: & tibi beneficii cōferendi: & mihi ruriſ uſ referendæ: uel habēdæ gratiæ. Libroꝝ uero nō nihil aduexi mecū. Eſt etiā uenetis multum cū apud te & barbarū: tum apud leonardum meum. Reliquos autem meos codices: cū uenetiās reuerteris: nō modo uidebis omnes: ſed etiam hiſ fruere ex ſentētia tua. Nā ut ſciſ τὰ τῶν φίλων κοινὰ. Et ſū latinus: & fui ſemp. Nec aliud quicq; ex græcia reportauī: q̄ litteraturā atq; disciplinā: q̄q; ſunt item hoc tēpore apud græcos permulta & utilia & p̄clara: quæ non ſolum ornent: ſed efficiant bonos uiros. Nā ſine iuidia audienda eſt ueritas Sed de uxore quod perurbane iocariſ mecū: duxi ſane uxore illius Chryſoloræ filiā: quem nō latini minus admirant q̄ græci. Accedit ad generis uel bonitatem uel claritudinē: q̄ nata eſt mea uxor ea matre: quæ & auria ipſa ſit & mulierum omniū pudiciſſima atq; optima. Sed de hiſ hæcenus. uehemēter cupio reditū tuum: quē ut deus maturet: opto. Multa. n. ſunt quæ cupio corā tecū commentari. Vale. ex uenetis Idibus octobri. M. cccc. xxvii.

Sed de his barteng

Franciſcus phileſus. Danieli ueturio ſal.

a Go tibi gratias imortalis: q̄ tanta beniuolentia me complecteris. Non enim ſine magna quadā amoris ui me hortariſ: ut ī tantis peſtilentiæ ignibus uenetis eſſe nolim: ſed uel patauium cōcedam: uel alio ubi tutius uitæ meæ cōſultū ſit. Si dixerō me eſſe omnino expertem metus: plæe mentiar. Metuo. n. ſed nō tā mihi: q̄ cū iſanti filio: uxoriq; adoleſcētulæ: tū reliquæ etiā familiæ: quæ minus fortaffe ſibi cauere norit. Nec ſatis ſcio: quid faciam: hanc morbi imanitatem audio icrudescere. Quare aut nuſq; eſt mouendus pes: aut fugiendum longius: ubi pacatior ſit aeris clementia. Conſilium tamen tuum non poſſum nō probare. Vale ex uenetis kal. nouembribus. M. cccc. xxvii.

Franciſcus phileſus uictorino feltrenſi ſal.

e Go te uirum non ſolum mei amantiſſimū: ſed & prudentem & bonum iāpri-

dem esse cognoui. Admonitionem tuam non possum non probare. Sed q̄ mare ingres-
sus sit: nō habet uentos i manu. Aduersus cōtrarios etiā flatus tātis per nitendū est: dum
uel fortuna uel deus aliquis portū obtulerit: si minus optatū saltem tutū. Sētentiā meā
tenes. Vale ex uenetis. vi. kal. decēbris. M. cccc. xxvii.

Franciscus philelfus Fracisco ferreto sal.

I Iteris tuis sum mirifice delectatus. Video. n. nostrā Constātinopolitanā illā cō-
suetudinē tibi mente non excidisse. Quod autē hortaris: si quādo ad tholētina-
tes rediero: Ancone ut iter faciā: tibi bona fide polliceor nō ātea me ad Tholentinas
reditur: q̄ & Ancona & te uidero. Sed quod ad tēpus id sit futurū: nondum satis scio.
Vale ex uenetis Idibus decēbribus. M. cccc. xxvii.

Franciscus philelfus. Leonardo iustiniano sal.

q̄ Voniā natalis christianus iā p̄p̄modum pulsat fores: facies mihi rem gratissi-
mā: si quas arcas anteq̄ ego. fore ex Cōstātinopoli soluturus: p̄ illius tēporis na-
ues ad te misi: mihi reddi curaueris. Nō. n. solū libris nōnullis mihi opus est: q̄ arcis ser-
uatur: sed etiā uestimētis: tum meis: tū uxoris: Et ut de me fileā: me quotidie uxor ro-
gat: ne se diutius priuē uoluptate suarū uestiū: Quare nisi ad p̄ximū natalē huic morē
gesserō: se ab me deludi existimabit. Nā neq; te latere debet ingenium muliebre: & ego
uxori ea negare nō ausim: quæ uitæ cultui decoroq; debentur: adolescentulæ præsertim
mihiq; morigeræ. Vale ex uenetis. xvi. kal. ianuarias. M. cccc. xxvii.

Franciscus philelfus. Antonio capanorēsi sal. plu. dicit.

q̄ Vod meum in italiā reditū iucundissime acceperis: est mihi exploratissimū. No-
ui. n. bonitatē tuā: & animū erga me. Quod autē certior fieri uis de rebus meis
exponā breui. Vereor in eā fabellā icidisse: quæ de cane dicit: qui umbratilē secutus ima-
ginē: quā ferebat rictu carnē reliquit. Erāt mihi constātinopoli lata omnia & secunda.
Dum amicis his obsequor ductus ingēti spe: captusq; p̄missis: incertā fortunā certis or-
natissimisque cōmodis āteposui. Et ne longior sim: mihi delusus uideor. Quo fit: ut aliū
de mihi cōsulendum sit. De uersura quod scire uis: dupliciter expōi solet: cū aut fœnus
fœnore: aut creditor creditore uertit. Et ut apertius loquar: si quādo es alienum nobis
cōflatū fuerit: nec tātū nobis pecuniarū sit: ut id dissoluere liceat: aut ubi tēpus dissoluen-
di aduenerit: fœnus additās priori fœnori: aut mutamus creditorē ab altero scilicet usu-
rariū es accipiētes: quod alteri reddamus. Vale ex uenetis. xv. kal. ianuarias. M. cccc. xvii.

Franciscus philelfus. Leonardo iustiniano sal.

n Olo mea causā quicq; patiāris icōm̄di Nam tua mihi uita non libris solū & ue-
stimentis: sed mea etiā uita carior est. posteaq; id cubiculi ubi mea illa bona cō-
tinent: suspectū est p̄pter eum: qui eo i loco pestilēiali morbo correptus excessit e ui-
uis: nō solū expectabo: sed diu etiā multūq; expectabo: quæ ad aer ad salubritatē redie-
rit. Sed interea tēporis ut mihi rebusq; meis cōsulas: te plurimū rogo. Nā diutius ita a-
gere nec possum: nec uolo. Si p̄missā mihi seruatur: manēdū est: id quod eo libētius sū
facturus: quo uideo me tibi cunctisq; patriciis esse carissimū. Verū diuturniorem spem
precio emendā nequaquā censeo. i hac p̄sertim tempore perniciē. Vale ex uenetis. xv. kal.
ianuarias. M. cccc. xxvii.

Franciscus philelfus. Leonardo iustiniano sal.

q̄ Vod me hortaris ad patiētā: nō cōtēno. Est. n. ea quædā species fortitudinis: qua

soluitā

fabella

res arduas difficilisque ppetimur honestatis utilitatisue gratia. Ego me honestati ita uideo satisfecisse in tanta periculo ac tanta intolerabili magnitudine: ut plus mihi honestas iam debeat: quam ego honestati. Reliqua ratio est utilitatis: quam in hanc diem scio mihi fuisse nullam: posteaquam ex gratia ad uos redii. Nec quae futura sit: possum augurari. Sed equidem apud uos plibenter. Sed diu ita esse non possum. Itaque te etiam atque etiam rogo: ut prospicias rebus meis. Vale ex uenetis ex aedibus nostris: xiiii. kal. ianuaris. M. cccc. xxvii.

Franciscus philelphus. Kyriaco anconitano sal.

Ingularem tuum erga me amorem si non uehementer amem: ingratus sum. Amo te inquam mihi Kyriace cum ob tuam in me beniuolentiam: tum ob eam inquisitionem atque diligentiam: qua ueteris maxima in earum rerum inuentione: quae uel nimia uetustate: uel patrum nostrorum negligentia apud nos pierat. Incumbe igitur ut facis: in tanta liberale tantumque laudabile munus renouanda uetustatis: uel ab iteritu potius uedicanda. Non enim parum & uoluptatis & comodi praeseferunt istiusmodi eulogia atque epigrammata: quae tanto cum studio & labore undique ex uniuerso prope orbe in Italiam aduehis. Et horum quidem gratia non solum uiuos tibi concilias: sed mortuos quoque reddis obstrictos beneficio sempiterno. Et hac de re satis ac superpetis a me: ut tibi declarem: quae Publii uirgilii maronis summa fuerit in scribenda aeneide. Nam commune illam opinionem quam ludimagistri afferunt: uoluisse uirgilium & imitari Homerum: & laudare Augustum: nequaquam tibi admodum probari. Non mediocre profecto rem petis: neque breuis orationis opus. a me praesertim: quod hoc tempore ociosus non sum: & angor animi non iniuria tum ob hanc pestilentiae acerbiter: qua me uenetis obsessum itueor: tum quia hic inutiliter tempus tero: ab his delusus: a quibus minime conueniebat. Sed ne me difficilem uoces: aut in amore tibi minus respondentem: dicam breui quod sentio. Quod uirgilius uno aeneidos carmine melissigenis Homeri iliada ulyssaeque imitatus: Aeneam laudans: Augustum quoque laudari: nequaquam inficior: sed diuinum eius ingenium altius suspexisse nescius certe non sum. Quippe qui humanam conditionem contemplatiue actiueque describens: eo cogitatus omnis consiliaque direxerit: ut qua uia summum bonum in hac uita parari posset: in unius aeneae sapientia uirtuteque ostenderet. Id autem non obscure prima ipsa grauissimi huius sui & elegantissimi operis propositioe significat. Ait enim se canere arma quo ad uirtutes bellicas & actiuas: nam bellandi pugnandi que instrumenta sunt arma: Et uirum quo ad uirtutes urbanas intellectiuasque: in quibus sapientia tenet & prudentia principatum. Nam sapientia ea mihi uirtus sola uideri solet: qua ceteris animantibus egregie antecellimus. Quod enim animal in terris eam considerat ueritatem: quae in celo est. Hanc sola sapientia est: quae & inquit & nouit. prudentia enim sapientiam ita ut ars naturam imitata ueritatem quidem inquit sed non rerum superiorum atque diuinarum: sed inferiorum & humanarum. Nam consultatio eorum: quae sint homini emolumenta detrimentaue allatura: quid aliud efficit: quam ut uerum a falso in hac temporali & momentanea mutabilitate decernamus: hoc scilicet sequentes: illud autem aspernantes. In uita igitur ciuili prudentia sola est: quae moralibus cum ceteris uirtutibus dominatur: easque sola & moderatur: & regit. At prudentia fracta est & debilis nullorumque neruorum: nisi manet ab una sapientia: ad eamque tantum ad principem reginamque referatur. Quare qui prudentiam a prouidendo dictam mediam posuerunt. inter moralis intellectualisque uirtutes: eaque iccirco perfectam uoluerunt esse uirtutem in ciuili felicitate: quoniam uirtutum ciuiliu omnium principium sit & forma. Hi nihil sensisse a ueritate alienum existimandi sunt. Cum ergo proponit uirgilius aeneam a se canendum ut

hec epta declarant
q sententia fuerit
Virgilij ex scribenda aenei
de

virum: hoc est ut sapientem eundemque prudentem. Quæ quidem virtutes: aut intellectus
 sunt ambæ: aut intellectus altera: & rationis altera. Nā ratio temporalium est: intellectus aut
 æternorum: ita ut hæc tota in contemplatione sit posita: illa aut in consultatione: Quæ quidem propositio
 ne quæ uisus est uirgilius Homeri imitaturus non solum quo ad rerum: uerum etiam quo ad ordi
 nis similitudinem: non tamen exequitur eo ordine: quo proponit. Quippe qui primum uirtu
 tes urbanas canit: postea uero bellicas. Et id quidem prudentius mea sententia quam Home
 rus: qui primum de Achillis uirtutibus locutus est in Iliade: postea uero in Iulyssea de sapie
 tia prudentiaque Vlyxis. Natura. n. fit ut antea intelligamus: deinde agamus: itaque in primis
 sex æneidos libris contemplatio maxime & consultatio locum habet: In secundis autem libris
 sex actionis est laus: Et hoc quidem sumatim intelligi uelim de uniuerso æneidos carmi
 ne. Nec tamen negarim & in primis sex libris permulta inueniri: quæ actionis sunt moraliumque
 uirtutum: & in alteris quoque sex libris inueniri quædam non solum consultationis sed contemplatio
 nis propria. Et quoniam dixi a Virgilio marone describi humanam uitam: hoc ita intelligi cupio
 ut moralis quæ ΗΣΙΚΗΝ greci nominant philosophia ΤΗ ΦΥΣΙΚΗ .i. naturali coniuncta sit
 Quod eius rei ut proprius accedat: illinc orditur: cum de Iunone & æolo acutissime fabulat.
 Scimus. n. iunonem & regno præesse & partui. Quare & lucina dicta est & regina: Animam
 trifariam partitur plato in rationem cupiditatem & iram: rationi locus datur in cerebro:
 tanquam in arce totius corporis. Nec æoli nomine ideo figuratur: quoniam æolus & uariū si
 gnificat & mobilem & agilem & uersatilem: quæ quidem omnia rationis sunt munera: ira
 precordia sibi uendicat. Cupiditas autem iecur: At uentis perturbationes significari quæ
 est: qui ambigat: præterea moralium uirtutum formam si quis inquirat eam nullam inueni
 at nisi rationem esse. perturbationes uero materiam. Uersatur inquam circa perturbatio
 nes moralis uirtus: quas ratio ipsa cohibet atque moderat. Quare non absurde legimus. Mol
 litque animos & temperat iras: animos eadem ratione pro cupiditatibus poni existimo
 qua αὐμὸς apud grecos & animam significat & cupiditatem. Quis. n. ignorat in tanta ef
 fet rationis uis ut perturbationum impetum omnem compesceret facile futurus: ut ab his omne
 sanum a nobis consilium omnis recta cogitatio auferatur. Rex igitur his datus est rationis prin
 cipatus ab omnipotenti deo: qui rerum omnium & pater est & creator: ea lege: ea po
 testate: ut & iubere sciat: & uetare omnia pro arbitrio iussuque diuino. At uide quæso: quan
 ta cum breuitate & ordine omnem ætatis humanæ cursum Virgilius est complexus: Ini
 tiū sumit a partu infantis: qui periculosissimus est: & ei quæ parit & infanti ipsi: qui pa
 ritur. Itaque turbulentissimi uentorum flatus tempestatesque describuntur: quæ quidem aduer
 sa omnia naufragioque obnoxia iccirco apparente, Neptuno continuo cessant: quia cum
 primum infans e matris utero ueluti enatarit: uterque omni periculo liberatur. Nec. n. ab
 surdum cuiquam uideri debet: si Neptunus a duobus uerbis grecis ΝΕΪΗ quod est nare: &
 ΠΤΑΗ quod uolare significat deduci affirmemus: Nam quemadmodum tarditas parien
 tis periculosa est: ita celeritas & quasi uolatus in lucem leuationem dolorum affert sa
 lutiferamque quietem. Nam quod rursus ad æolum spectat αἰὼ λαιν agitare significat &
 uersare & uariare: quæ omnia ac similia humanæ uitæ competere ambigat nemo: uel æo
 lus quasi æonolus: hoc est uitæ delectio. Nā αἰὼν αὐτὴν uitæque significat ο λαιν uero
 delere: Nascentibus enim omnibus uitæ discrimen interitusque imminet. Infantia uero: quæ
 in septimum usque annum protenditur tota in alendo uersatur: id quod per septem cer
 uos illos: quos æneas uenatus fingitur: non obscure licet intelligi. post infantiam pueri

qm parit

infantia

pueritia

adolescentia

iuuentia

etas grauior

tia sequitur: quae fabularum auditione admodum delectari consuevit: Hinc Ilii captiuitas uastatioque narratur & aeneae troianorumque errores. Deinceps adolescentia est: quae propter uehementissimum sanguinis augmentum atque ardorem tota est dedita uoluptatibus. Vnde quanta sit uis amoris: quantum ignis iucunda expositione ostenditur. Consequens est iuuentia laudis cupida & plane ambitiosa. Quare honorifici ludi cum pulcherrimis premiis referuntur. post iuuentam sequitur aetas grauior quam in huius uitae consideratione & in ueritatis perspicientia tota uestiatur. Quo factum est ut descensus ad inferos fieret eaque narrarent: quae a pythagoricis & platonis de animis hominum rebusque diuinis disputata sunt. Et haec quidem in sexto aeneidos libro. Nam reliqui sex libri circa uitam actiuam distributi: quid ad mores attinet: mirabili artificio complectuntur: ubi quae multa de iustitiae multa de pietatis munere apparent: fortitudinis tamen laus in primis floret. Et quemadmodum initium sumptum est a primo infatiae ortu: ita aetatis humanae finis est mors. Itaque non inepte ultimo loco subdidit. Vitaque cum gemitu fugit indignata sub umbras. Turnus enim qui se iniustitiae fecerat ignauiaeque obnoxium in obscuritate nominis moritur sempiterna. Aeneas uero uir iustus & fortis quasi numquam indies magis atque magis diuturnitate gloriae illustratur. Et haec sunt quae mihi ad tuas litteras in hac temporum difficultate respondenda occurrerunt. Vale ex uenetis. xii. kal. ianuaris. M. cccc. xxvii.

Franciscus philelfus ioanni aurispae. sal.

Quod mihi gratularis de meo in italia reditu. laetor equidem meum tibi probatum iri consilium. Verum in hanc diem fortuna consilio non respondet. Nam quam mihi spem apud uentos amplissimam propositam sum secutus: ea me uideo frustratum iri. Itaque me facti mei iam poenitet: & si consilium nequaquam est accusandum. Hic enim diutius mihi cunctandum non est: cui neque promissa seruantur & morbus pestifer quo uniuersa ciuitas est correpta imminentem interminatur interitum. Vale. ex uenetis. x. kal. ianuaris.

Franciscus philelfus federico cornelio sal.

Viam erga me singularem beneuolentiam iam multos annos & perspectam & cognitam habeo. Itaque nullius hominis testimonio opus est. Quod autem tua omnia in mea potestate posita esse affirmes habeo tibi gratias: quandoquidem uel uetere illo graecorum prouerbio. Τα Των φιλον Κοινά mecum uti non dissimules. Faciat deus. ut aliquando una esse possimus. Nam uereor fore ut longius diiungamur quam uelle: ita pestifer hic morbus indies magis magisque incrudescit. Verum ubicumque futuri sumus tui profecto erimus. Interim Vale. & nos ama ut facis. ex uenetis. vi. kal. ianuaris. M. cccc. xxvii.

Franciscus philelfus gabrieli mauro sal.

Audo te mi Gabriel quod te a litteris abdicare nolueris: ut solent nonnulli uulgo: ubi ad gerendam rempublicam se contulerint. Lege semper aliquid: aut scribe cum tibi licet per publica munera. Magno tibi commodo mihi crede: litterae sunt futurae: si his uti pro ingenii tui magnitudine praestantiaque uolueris. Nunc ad id quod petis. Vis enim scire quid intersit inter feciales & caduceatores. Feciales eos fuisse constat apud priscos quae certa iuris solennitate bellum hostibus indiciebant. At caduceatores esse pacis legatos: dictos a caduceo quem manu gestabant: & caduceum quidem ipsum Apollinem iuuisse & eo donasse mercurium a quo ipse lyra donatus sit: de quo quidem res apud Horatium meto est in eo carmine quod incipit. Mercur

feciales
caduceatores

ri facunde nepos Atlantis. Vbi etiã patet mercurium auctorem extitisse nõ lyrae solum. Sed & eloquentiã: & palestra: & praestigiorum. Vale ex uenetis pridie kal. ianuaras. M. cccc. xxvii.

Franciscus philelfus petro thomasio philosopho ac medico sal.

Ecte mones & peramice: ut non uitae minus: q̄ constantiae habeã rationem. Frustra enĩ eam esse constantiam: quae simul cum uita peritura sit. At ego ut tibi uera loquar & ex animi sententia: nihil est quod malim: q̄ me constantissimũ simulq; gratissimum & esse & haberi. Multa hominum opinioni: multa famae consentiendã sunt. Non enim quod iterius sit: Sed quod exterius: saepe homines iudicant. Itaq; q̄diu mihi per hanc caeli intemperiem integrũ fuerit: nec patiar: uel ab imperitis accusari officium meum. At dixeris: satis ac super tuo es functus officio: cũ non promissione miuus q̄ spe tua frustraris. Et id quoq; tibi assentior uerum nixius urgẽdum: quo pudor meus alios in pudorem agat uel inuitos. Itaq; rem mihi pergratam facturus es: si quid ex te & meae & amicorũ simul rei profuturũ excogitaris. Vale ex uenetis tertio nonas ianuaras. Anno a natali christiano. M. cccc. xxvii.

Franciscus philelfus Gabrieli Mauro sal.

Quod scire a me uis: quot fuerit amicorum paria priscorum memoria maxime celebrata: ea reperio quattuor numero extitisse. Theseum & perithoum. Achillen & patroclum. Orestem & pyladen. pytiam & Damona. Addũt etiã iuniores apud graecos Epaminundam & pelopidam. Vale ex uenetis idibus ianuariis. M. cccc. xxvii.

Franciscus philelfus Kyriaco acomitano sal. dicit.

Placuisse tibi litteras meas & ea quae de uirgilio marõis snia scripsimus in aeneida gaudeo. Quod aut petis qua rone Neptunus ab Ouidio nasone cognominatus sit Amphitrites & fortuna Rhanusia: paucis accipe. Rhanusia qdẽ n̄ e fortuna: ut uulgo exponũt magistri ludi: sed idignatiõis dea: quã graeci tui ΝΕΜΕΣΙΝ nemesin uocãt. Nã cũ Narcissus formae bõitate abuteretur supbius: recte fingit̄ eiusmõĩ dea aduersus illũ indignata iustis precibus assensisse. Est. n. idignatio animi agritudo aduersus eũ: q̄ bonis praesentibus sit idignus: nemesis iq̄ idignationẽ significat. Rhanusia uero dicta e a Rhanus: qui est atticæ uicus: ubi colebatur. Cuius quidẽ deae simulacrũ eo in loco pulcherrimum fuisse tradũt factũ a phidia ulnarum in altitudinem decem: illudq; marmoreum. Neptunus autem nequaq; est amphitrites cognominatus. Dictio illa deprauata e apud Ouidium librariorum inscitia. Est enim foeminini generis: decliaturq; more graeco. Nominatiuo amphitrite Gẽitiuo amphitrites. Fingitur autem a poetis esse neptuni uxor. Vnde claudianus de raptu proserpiãe ita cecinit. Etiam nereia glauco Neptunũ gremio complectitur amphitrite. Nam amphitrite mare significat dicta illa quidem ab ἀμφί amphì circum: & τρεῖν trin terrere. Mare enim circum se nauigantes pereundi terrore insequitur. Ex amphitrite autem & Neptuno Tritõ natus fingitur a poetis. Si quid est quod aliud a me uelis: nunquam frustra requires officium meum. Vale. ex uenetis. quarto kal. februaras. M. cccc. xxviii.

Franciscus philelfus Andrea iuliano sal.

Maximas tibi gratias habeo mi Andrea: quod omnibus in rebus mihi gratificaris. Vellem autem: mihi aliqua te digna offeretur occasio non habendae solum: sed etiã referendae gratiae. Intelligeres pfecto me unũ oĩum esse gratissimũ. Itaq; eo mihi

quod fuerint amicia

Amphitrite

p Rhanusia
est indignationis
dea

triton ex amphitrite mare et neptuno patet nato

molestior est: eo inimicior p̄ntis pestilētiæ uis: qua uniuersus populus misere uexatur: quo futurum uideo mihi locum sublatum iri declarādi tibi beniuolētissimi animi mei. Cogor enim habere uitæ rationem. Quare hic diutius esse non possum: ea præsertim frustratus spe: qua ductus ad uos reuerteram. Nec est: quod quenquam accusem præter q̄ cum sæuentem fortunam ipsam: tum nimiam meā credendi facilitatem. Vnum tibi tam en persuade me tuum esse semperq; futurum. Vale ex uenetis iiii. kal. februarias. M. cccc. xxviii.

Franciscus philelfus. Leonardo iustiniano sal.

e Vm indies magis atq; magis Venetiis tempus tero ea ductus spe: quā mihi tot litteræ tuæ cū pulcherrime Constātinopoli agerē: tanta cū caritate fideq; promiserant: ecce nudiustertius repente febris pestifera seruam mihi unam adorta est: quā hodie iuteremit. Quo fit: ut hic mihi diutius cunctandum non sit. Intra quadriduum sum hinc Bononiam uersus abnauigaturus: ubi si honestam conditionem offendero: ulterius profecturus non sum. Sin minus honestam: ad florentinos me recipiam. Tu si quid interea temporis me uis facturum: significato litteris. Nam post quadriduum frustra ad me scripseris. Vale ex ueuetis. v. Idus februarias. M. cccc. xxviii.

Franciscus philelfus Francisco barbaro sal.

a D triduum usq; ad iūmum soluere hinc decreui: idq; nō solum quia eorum mihi: quorū spe ductus reuerterā in italiā: nihil oio obseruatum iri intelligo: uerum etiam q̄ pestilentia iam me intra cubiculum obsedit. Heri una mihi serua eaq; puellula subito morbo & correpta & intermpta sepulta est. Quanto igitur uerser i periculo nō te latet. Nolim quātum in me fuerit: ante diem constitutam a uiuis decedere: ne qui annorum numerus secundum pythagoricos utroq; homine mihi sit explendus altero expleatur. Et ut apertius loquar: uitæ malo q̄ inani spei nulliq; cōsulere. Nam si uixerō: & mihi & amicis esse potero. In morte. n. quid insit: minime intelligo. Vbicunq; aut sum futurus: tuus certe semper futurus sum. Vale ex uenetis. iiii. idus februa. M. cccc. xxviii.

Frāciscus philelfus Leonardo iustiniano sal.

q Vod me hortaris ne properem: neq; desperem: fore. n. ut melius mihi uenetis q̄ usq; gentium consulatur. Hortaris tu quidem recte: modo non sit precio spes emenda. Quare si ita certi quicquam intra constitutum tempus allatum fuerit ut intelligam non esse diutius mihi arandum littus: sequar consilium tuum uel i hoc uitæ discrimē. Si aliđ nihil q̄ uerba aiaduertero faciā: ut scripsi ad te ātea. Meq; aut ad bononiēsis recipiam: aut ad florentinos. Vale. ex uenetis. iiii. idus febru. M. cccc. xxviii.

Franciscus philelfus Francisco barbaro sal.

e Go quod fore nunq̄ putauī: hoc uesperī nauim iscendere istiui. Ferariam uersus nauigaturus. Inde bononiam petam. Vbi si honesta mihi cōditio proposita fuerit: eam accipiam. Nam si secus ceciderit: cōcedam ad florentinos: quos audio græcæ litteraturæ atq; eloquentiæ i primis studiosos. Quicquid egero q̄ primum tibi declarabo litteris: quo meos ad me libros aduolatuos cures. His. n. mihi ut scis: admodum opus est. Vale. ex uenetis Idibus februariis. M. cccc. xxviii.

Franciscus philelfus Ioanni aurispæ sal.

u Eni Bononiam mi aurispa secūdis ut aiūt auibus. Eodem. n. die quo urbē sum i gressus. is at fuit tertius: ex quo a te abiit: tātus ē cōkursus ad me salutātū factus n

reuerteram antea dicitur
bat michi nō reuēto
fuerō

quadriduum

Feraria
bononia

lege

scholasticorum & doctorum solum: sed uniuersæ prope ciuitatis: ut nihil neq; frequen-
tius neq; honorificentius dici queat. postridie uenit ad me nomine apostolici legati Lo-
douici alamandi cardinalis harelatensis Albertus florentinus uetusta ac nobili natus al-
bertorum familia quæstor apostolicus: præclarus iureconsultus & uir omni uirtute præ-
ditus. Is ubi me perhumane & perbenigne allocutus est hortatur: ut secum una ad cardi-
nalem eam: quippe quæ diceret esse percupidum uidédi mei. Huic ego ubi obtempera-
sem: ad legatumq; uenissem: essemq; breui apud eum: sed non incōmoda usus oratiōe:
tanta me is hilaritate & tanta uerborum honorificentia excepit: ut nihil neq; hilarius nec
honorificentius dici posset. Deinde p̄ multa est ultro pollicitus: quæ iccirco non refero:
ne uidear cuiq; ambitiosior. Et ne te diutius morer: ego Bononiæ sum futurus præfectus
annuo docendæ oratoricæ & moralis philosophiæ muneri cū salario aureum quadrin-
gentorum quinquaginta: quorum trecēti soluuntur mihi ex ære publico. cētum uero &
quinquaginta priuatim mihi legatus ipse daturus est: fecitq; iam mihi quinquaginta nu-
merari: addiditq; alia plura dono ad usum cultumq; domesticū. Quare q̄tum licet spe-
rare: q̄ optime nobis hoc initio consultum intelligo. Vale mi Aurispa. & me ama ut fa-
cis. Ex Bononia. vii. kal. martias. M. cccc. xxviii.

Franciscus philelfus Marco cannetolo equiti aurato ac iurecōsulto sal.

q Vibus me laudibus hesterni uesperis extuleris apud præfulem hunc nostrū apo-
stolicum legatum pleriq; uiri graues & amici mihi renunciarunt. Ego aut̄ etsi mi-
ratus certe non sum: quod eum ornaueris: qui te & amat: & obseruat plurimū. malo ta-
men de me posthac parcius loquaris: ne te qui grauissimus & habearis: & sis: minus cō-
fyderatū in laudando iudicent. Non enim ipse de me profiteor: at ne sentio quidē: quæ
tu tam fidenter & tam amplo ore & affirmes: & prædices. sed facis tu sane pro magni-
tudine: & benignitate animi tui: qui eos omnistui similis esse iudicas: quos ī amicitiam
tuam admiseris. Itaq; tibi habeo gratias: q̄ me tuum esse dilucide cognoris. Vale Bono-
niæ ex ædibus nostris. xii. kal. apriles. M. cccc. xxviii.

Franciscus philelfus Ioanni aurispæ sal.

p Ollucem quem petis: dabo ad te propediem: ea tamen lege: ut commo dato ac-
cipias non dono: hoc est ut cum eo usus fueris: mihi reddendum cures. Am-
brosius monachus camaldulensis dedit ad me superioribus diebus litteras humani-
tatis plenas & officii easq; græco scriptas eloquio ἐκὶ τὴν φράσιν βούλομενός
λῆνζειν λατὴν ἰζειτό ἰπαράπῃ. His me uehementer hortatus est: ut Florētiae
q̄ bononiæ esse malim: seq; datæ operam ē pollicitus: ut honestissima mihi conditio
offeratur. Ad id ego ob eam rem nihil respōdi: quod & hic ago pulcherrime: & nulla
emolumenta cum grauitate & constantia conferenda censeo. Vale. Ex Bononia pridie
nonas apriles. M. cccc. xxviii.

Franciscus philelfus. Leonardo iustiniano sal.

i Oannes corbicius mercator florētinus meo noie te adibit: ut meos sibi des ad
me libros una cū rebus oibus: quas deposui ap̄ te. Quod ut facias: te et̄ atq; et̄
rogo. Nā his diutius carere non possum. Vale ex Bononia. x. kal. maias. M. cccc. xxviii.

Franciscus philelfus. Antonio capanorensi sal.

q Vod iam diu meas nullas acceperis litteras: aliud certe nihil fuit in causa q̄ tuum
diuturnum silentium. Quo factum est ut putarem te quærendæ pecuniæ magis

quod colendae amicitiae factum studiosum. Itaque uerebar: si ad te scripseris: ne importunus magis quam officiosus accederem. Nunc autem lecta pulcherrima tua ad me epistola intellexi rediisse iam musas cum uetere amico in gratiam. Quare non possum non gratulari mutuae nostrae beniuolentiae: quae uel absentis uicissitudine litterarum conat' praesentis redere. Quod quidem humanitatis ac benignitatis officium ne utique praetermittamus: aequae sperare de te debeo: ut de me ipso possum inmutabiliter profiteri. Quod autem laudas me am abitionem a Venetis: gaudeo: consilium meum oem laudari abs te uiro & optimo & prudenti mihiq; amicissimo. Nam quod scire cupis: quod me delectat bononiensis mansio. delectat sane plurimum. Nam & urbs amoena est: & populus phumanus: & rerum oium quae uel ad uictum uel ad uitae cultum attinent: magna abundantia & laudatissimae omnium artium studium uahemens. praeterea quod me maxime delectat: oibus sum gratissimus. Faciat deus: ut nobis hoc gaudii sit perpetuum: Tu uale: & si quid est: quod possim tua causa: scribe. Ex Bononia. iiii. Idus maias. M. cccc. xxviii.

Franciscus philelfus Nicolao fabae philosopho ac medico sal.

Quaeris a me certior fieri: Vtrum Aristoteles in aethicis ad Nicomachum circa principium primi libri scriptum reliquerit apud graecos: ideo bene ostenderunt bonum esse: quod oia appetunt an potius bene ostenderunt summum bonum: quod oia appetunt. Ego autem & si mihi uideor coniectare: quid ea me roges: obsequar tamen uoluntati tuae: & id quidem non ea ratione: ut sus mineruam doceam: sed ne uel imprudentior uel insolentior iudicet: ubi minus ad rogata respondero. Tu uero quae ab me differunt: considera bis oia diligenter. dein quod tibi uisum fuerit minus recte dictum: id mihi ut significes rogo. Longe enim discere malim: quam docere: praesertim abs te eruditissimo grauissimoque philosopho. Oium primum haec duo audeo profiteri: nec esse uerbum copulatiuum ut dialectici uocant: nec item summum eo loco apud Aristotelem scriptum inueniri: quorum etiam alterum non sit ad modum necessarium: esse uero oio absurdum: & ambo quidem hac ratione. proponit Aristoteles in hoc prohemii sui principio ea: quae in uniuerso aethicorum opere praecipitur accedit. Ea uero duo sunt praecipua secundum duplicem finem eorum: quae expetuntur in uita. Quaedam enim expetuntur propter se & propter aliud. Quidam uero propter se tantum. Sola foelicitas est: quae expetitur propter se. Quippe quam consecutus qui fuerit: nihil est reliquum in bonis: quod sibi expetendum ducat. At reliqua bona oia & si propter se digna sunt: quae expetantur: ea tamen natura sunt: ut etiam cui contigerint: ei non satis sint: quo minus aliquid appetat. Nunquam enim quiescit hominis desiderium: quoad non id fuerit adeptus: supra quod bonum aliud est nihil. Hoc autem cum summum uocamus & ultimum & maximum bonum: tum uno communiq; uerbo uel felicitatem uel beatitudinem. Recte igitur Aristoteles in huiusmodi propositione a bonis particularibus rem ipsam aggreditur: ut ex iis quod omnium ultimum est per inductionem inferat. Quis enim ambigat: si finis cuiusque artis quo ad uitam actiuam appetitur: tanquam bonum quoddam ipsius: & eodem modo quo ad uitam contemplatiuam: finis cuiusque scientiae affectatur consentaneum esse: ut quidam sit finis omnium ultimus: ad quem reliqui referantur: hoc est quod reliqua oia affectent: bonum enim & finis: ut nosti conuertuntur. Actio autem duplex est interior & exterior: & interior quidem ea: quam graeci $\sigma\eta\epsilon\rho\tau\epsilon\iota\alpha\kappa\eta\alpha$ noiant. Nos uero suo proprioque uerbo agilitate hanc uos plerique operationem appellatis: aut actum primum: at exterior simpliciter actio dicitur: ad quam ipsam interior est ueluti dux ad res gerendas

declaratio dubij
omnium in aethicis

Idem etiã de electione ostendit:secundũ quam ois est actio. Cũ igitur cætera bona omnia particularesq; fines ad ultimũ finẽ illum bonũq; referant:subdidit Aristoteles non absurde superiores philosophos pulchre oñdisse bonum illud scilicet summũ:qđ oia affectant:idest ad quod inferiora oia referuntur. Quare si summũ etiã appositũ minus fuerit:intelligit. Itaq; quod pposuerat latius ac dilucidius ostensurus:continuo subiicit differentiã quandã esse finiũ:cum alii sint quædam $\zeta\eta\epsilon\rho\gamma\epsilon\iota\alpha$ hoc est interiores actiones seu agilitates tm:ut in speculatiuis sciẽtiis:alii præter illas opa quædam: ut i actiuis facultatibus usu fieri uidemus:& ita multa pcurrens tãdem docet:qui sit agibiliũ oium finis. Nã quod aiunt per definitionẽ dixisse aristotelem bonũ esse quod oia appetunt: stulta sane definitio uideri queat:non solum quod nulla est copula huiusmodi i textu græco:sed etiam qđ ea definitio nõ magis boni esset:qđ aliarũ rerum prope innumerabiliũ. Quod si definiẽdi peritiã tenerent:nunq̃ in tãto uersarent errore.præterea de hominis bono loquit Aristoteles:non ignis.non lapidis.non pecudis. Et ita infinita sunt quodammodo:quæ a tuis istis philosophis deprauant:corrumpuntq;. Quo fit:ut eo sis dignus maiore laude:qđ nullũ uelis errori locũ apud te eẽ. Cæterum quod modo dicebam:hæc ueli:expẽdas argutius:& mihi sententiã tuam liquido declares. Vale ex Bononia ex ædibus nostris pridie Idus maias. M.cccc.xxviii.

bonum est quod oia appetunt

Franciscus philelfus. Ioanni aurispæ sal.

a Dmonitionẽ tuã libenter admitto:ac probõ. Idẽ etiã ex aliis audiui. Si res ut cepit:prosperè successerit:nusq̃ hinc mouebo pedẽ. Sin aliter acciderit:pro tẽpore nauigabo. Nam nescio quid monstri inter hos inter se ciues latere audio. Quod neqđ pariat magnæ calamitatis:non possum non uereri. Ego aut in omnem fortunam paratus sum. Vale ex Bononia. vi. kal. iunias. M.cccc.xxviii.

Franciscus philelfus. Leonardo iustiniano sal.

n Arrauit mihi Ioãnes corbitius:q̃ta me beniuolẽtia cõplecteris:& qđ nobis: nõ modo amice:sed et honorifice es locutus. Addiditq; te propediẽm effecturũ: ut uel Venetiis ul' patauii qđ honestissime esse possim:quare nõ esse opus:ut libros sibi meos ad me daret: cũ apud uos sit qđ honorificentissime futurus. Beniuolẽtia tua mihi certius nihil est. Itaq; mirandũ non est:si de me semper amice atq; honorifice & sentis: & loqueris. Tibiq; habeo gratiã:qđ das operã & priuatim & publice:ut oes intelligant me tibi esse carissimũ. De meo autem ad uos reditu nihil e hoc tẽpore:quod labores. Ea eni mihi apud bononienses cõditio est:ut hinc honeste abire nõ liceat. Nosti tu sane iã pridem meũ igenium:qđ pluris facio qđ honestũ est:qđ qđ utile. Itaq; rogo te qđ possũ diligentius:ut & libros & cæteras res meas cures ire ad me qđ primũ. Hoc mihi facere gratius hoc tempore nihil pfecto potes. Vale ex Bononia kal. iuniis. M.cccc.xxviii.

Franciscus philelfus Gasparino bergomensi sal.

g Aleatius mediolanẽsis aulicus ducalis me adiit tuo noie:atq; saluere iussit:petiit q;:te facerem certiorẽ:quo in statu essem:quippe qui id a me itelligere cuperes. Ago gratias tuæ humanitati:qđ tã beniuole mecũ agis. Facisq; nihil alienum a singulari meo erga te aio. Quod aut scire de me cupiebas:iccirco paucis oñdi:qđ is Galeatius tũ me primũ adiuit:cũ iã esset equũ ascensurus. Ego in italiam redii eo cõsilio:ut Venetiis apud ueteres amicos uitã agerẽ. Existimabãq; mihi hõestissimam ppositã eẽ fortunã:sed mea me plimũ fefellit opinio. Nã lõge illic erã deteriore futurus cõditioe:qđ pro pactis

*anlug. r. anle
rustos*

promissisq; deberetur. Itaq; capere ex tempore consiliū. Meq; Bononiā recepi. Qua i urbe & amplissima & bonarū oīum artiū studiis munitissima honesta omnia secundaq; sūt. Id quod ex optimis filiis tuis Ioanne Augustino atq; Guiniforto cognoscere potuisti. Ex quibus ipsis ego de oī re atq; statu tuo certior factus sum. Tibiq; plurimū gratulor: q̄ apud eum es principem: quo hęc ætas nihil habet neq; illustrius neq; præstātius. Vale. ex Bononia pridie Idus iunias. M. cccc. xxviii.

Franciscus philelfus Ambrosio monacho camaldulensi sal.

q̄ Vod me nondū uisum tanta humanitate p̄sequeris: ut iā non mō diligere: sed amare ēt uidearis: habeo tibi gratiā equidē singularē. Es enī īgenio & facili & p̄benigno. Quas aut̄ mihi laudes tribuis: eas ascribo bōitati & māsuetudini tuæ. Non enī is certe sum: quē tanti facere debeas. Itaq; non possū te non existimare ingenti uirtute præditū: qui ea de me prædices: quæ eē oportet ī eruditissimo eloquētissimoq; & sapiētissimo quodā uiro ac plane tali: qualē te iam binis litteris p̄spicue eē dignosco. Faciat deus ut aliquando: qđ tantopere desyderas: una esse possimus quo mutuo conspectu iucundissimoq; affatu uti liceat. Ad cætera uero quæ scribis: cōmodius dabit̄ respondendi tempus. Nam in p̄ntia publicæ occupationes me longiorem tecum esse nō sinunt. Vale ex Bononia. iiii. kal. iulias. M. cccc. xxviii.

Franciscus philelfus Antonio capanorensi sal.

o Rationē quam petis: dedi ad te. Miror autē tam repente ea de re apud uos rumores increbuisse. Quod aut̄ lætaris nomen nostrū iam late per italiā in oīum ore uersari: ne me rideas: uereor. Non enī is sum: qui mei ip̄ius sim nescius. Itaq; tibi cauendū est: ne aut me: aut te ip̄um fallas: quorū alterū iniusticiæ: alterum ascriberetur imprudentiæ. Nec p̄terea te latet rumoribus credi non oportere. Ego aut̄ q̄tum anniti potero: dabo operam ne secundi istiusmodi rumores falsi omnino extitisse uideantur. Vale Ex Bononia nonis iulias. M. cccc. xxviii.

Franciscus philelfus Victorino feltrensi sal.

a Ristotelis artem ad Theodecten quod antea te monui: ex Constantinopoli dedi ad uirum clarissimum Franciscum barbarū eo consilio: ut eas tibi reddendas curaret. Quod ab illo factū non esse miror. Itaq; uelim: ad eū litteras des: atq; libros repetas: quos si minus q̄primum ad te miserit: tunc ego iusta utar expostulatione. Quod de meo statu uis certior fieri: nos hic ualemus perbelle. Suntq; nobis secunda oīa: id qđ in dies magis fortunet deus. Vale ex Bononia. iiii. kal. augustas. M. cccc. xxviii.

Franciscus philelfus Bartholomæo fracanzano sal.

t Riplicem esse uitam hominibus præcipue expetendā p̄stantissimi philosophi tradiderūt. Contemplationis. Actionis. Fruitionis. Contēplatiua tota ē animi: cuius sapientia dux ē. Actiua corpori maxime opitulatur: quā prudentia moderatur: & regit. Quæ uero in fruendo uersatur: eam referunt ad uoluptatē: quæ ipsa qualis sit: difficile ē dictu. Et ne id quidē mirum: habet enī magnos oppugnatores. Nam qui ita statuit uoluptatē: ut nihil habeat cū ratione cōiunctum: is ab eneruata pecude nihil differt. Sed quæ uoluptas est secundū honestatē: hanc nō multo ea puto inferiorē si recte uelimus interpretari: quæ uera ē uoluptas & christiana. Est enī posita & cōstituta in ea aī securitate trāquillitateq; in qua nulli insunt stimuli: nulli tumultuarii motus: nullæ perturbationes. Et hanc quidem græci αλυπτιαν alypian nominant: quam nos haud

absurde appellemus indolentiam. At sunt: qui insimulent uoluptatem esse solius corporis ac turpem: quasi cum dicimus tuæ mihi litteræ uoluptatem incredibilem attulerunt non animum lætari dicamus: sed corpus: & id turpiter. Excedat e medio istiusmodi ois calumniosa interpretatio: & ad animum enim & ad corpus refertur uoluptas. Nec aliã id uerbum significationem apud nos habet: quã. ΗΔΩΝΗ hedone habeat apud græcos. Hedone. n. & animi ē & corporis pōtq; & hōesta & ēpis esse: secundū aut rōnis aut temeritatis usum. præterea æque iter animi bona uoluptatem reponit Aristoteles ac prudentiam & uirtutē. Nec sane uero: ut mihi uidetur: insimulant epicurum: quē uoluptarium ac lasciuū dicunt: cū illum & temperantē uirum fuisse constat & eruditum & grauē: Cuiq; præter crebriora mordacioraq; cauilla: qbus i cæteros philosophos utebat: aliud arbitror obfuisse nihil. Cæterz constat eum uirz non de corporis: sed de animi uoluptate & sensisse & disseruisse. Sed ut epicurū reliquosq; illius pristinae antiquitatis philosophos: qbus uerus deus omnino erat ignotus: omittamus: ego eã arbitror laudabilē uoluptatē & maxime expetendã: quæ ex intelligentia ueritatis: & ex actiōe totius honestæ uitæ cōflatur. Veritatē uero in iis rebus sitam existimo: quæ sunt incōmutabiles & æternæ. Quid aut aliud sit huiusmodi præter unū & imortalem deum: haud quã itelligor. Actiones uero ad ueritatis intelligentiã ita iudico oportere accōmodari: ut sciamus eas ois ad imperiū sapientiæ esse referendas. Sapiētia enim sola est ea: quæ tanq; regina quædam & imperatrix seq; ipsa contenta: quo regz istarum inferiorz & tēporaliū cura omni soluta in sempiterni ac supremi illius boni lucē & intendat & figat intuitū: cæteris moze uirtutibus prudentiam præficit: quæ præbitoris instar p singulas actiones singulis p suo cuiusq; officio faciūda tribuat. Moralis igitur uirtutes ois ad prudentiã referamus: oportet: quæ rationis est uirtus: at prudentiæ sapientiã dominatur: quæ tota est intellectus. Qui autem ita uixerit: qui hunc negat i summa uoluptate uersari ac plane felicē & beatū esse: is mihi non stultus mō: sed fatuus & insanus uidetur existimādus. Quid. n. huic obesse queat. quo minus semp sit cōpos sui. & non mō nulli seruiat ēpitudinē: sed honesta semp & cogitet: & loquat: & faciat. Gratulor igitur mi Fracázane tuis laudatissimis uitæ istitutis: qui te ita cōtēplatiuæ uiuēdi regulæ dicaris: ut ab assiduæ actiōis morūq; uirtutibus nunq; abhorreas: qui potius unus sis: qui æque oibus prolis & cōsilio & ope atq; ipsi tibi: tamq; tibi uoluptatē cēseas esse maximã: si bonitatis tuæ picipes ois efficias: qui se hoies esse q; pecudes maluerit. Quos ego de te rumores cū audio: audio autē quotidie: ita lætor p nostra uetere beniuolētia: ut præ lætitia uidear altius attolli atq; exiliri. Quid aut futurz putes si detur unq;: ut una esse possimus: Id uero cū hoc tempore nobis sit iterclusum: tuæ erit uel hūanitatis uel officii: ut uicissitudie litteraz tollat ois corporz disiūctio. Hoc erit utriq; nostrū non minus facile q; iucūdum. Vale. ex bononia kal. Augustis. M. cccc. xxviii.

Franciscus philelfus Ioanni Aurispæ sal.

Antonius capanorensis: qui a pncipe lucēsi orator it ad uenetos ē mihi ab ipsa a dolescentia cōiunctus tanta familiaritate: ut uix mihi eius cōsuetudie sit dulcius q; q; Nã & patauii ante meã nauigationē in Thraciã fuimus cōdiscipuli. & ea est urbanitate morūq; elegatia: ut uel ipsos lapides excitare queat i amorē sui: Nã qd loquar de pstanti hois ingenio & facundia: qd de liberalitate & ai gratitudine: Dignus est pfecto quem ames: quod si feceris egregie: me non mediocri abs te beneficio affectum iudicabo. Vale. Ex Bononia pridie Nonas Augustas. M. cccc. xxviii.

Franciscus philelfus Nicolao fabæ philosopho ac medico sal.

Pridie Idus Maias unas ad te litteras dedi: quibus ad id responderā: quod ex me quaesieras d̄ Aristotelis textu i prooemio primi libri æthiorū Nicomachū filiū circa principiū. Quaesieras enim: sit ne in textu græco: Ideo bene ostenderūt summum bonū: quod omnia appetunt: an potius bonum esse: quod omnia appetūt. Ipse autem respondisse memini neq; summū inueniri apud græcos: id quod felicitatem per iductionem significaret: nec item esse: quod ipsum uerbum: quandam præ se ferre uideretur uel definitionis uel descriptiōis speciem. Multaq; in eam rem sum locutus: quæ tibi audio probari: utpote quæ a philosophiæ præceptis non abhorret. At ego sane cupiebam te differētem audire: quid ea de re sentires. In præsentia uero posteaq̄ admisisse te aiaduerto: quæ per id temporis scripta ab me sunt illa ad te epistola: aperte loquar: ut textus ille apud græcos habet: dicit enim: Ideo pulchre ostenderunt bonū quod oīa appetunt. Nosti enim finem & bonū inuicem conuerti. Quare cū proposuisset omnem artem & omnem sciētiam eodemq; modo & actionem & electionē bonum quoddam appetere: ex iis conclusionem quandā inducit superioris philosophos pulchre ostendisse uel etiam affirmasse aut statuisse potius bonum: scilicet illud: quod omnia appetunt: Non enim ratione solum: sed etiam ui naturæ omnia feruntur ad finem suum. Hanc autem propriam esse ac ueram Aristotelis sententiam patet alio loco: cum in secundo magnum æthiorum libro de uoluptate loquens: quam ipsam bonum esse uult: ita scriptū reliquit ad uerbum. propterea uideretur uidelicet uoluptas esse bonum: quod hāc oīa appetunt. Ex quibus quidem uerbis haud obscure patet Aristotelen intellexisse de bono rei sensitivæ: quod non cadit neque in ignem: neque in lapidem: neque in aliud qd̄ quam: quod sensu careat. Sed hac de re alias. Habes tu sane: & qualis sit apd̄ græcos Aristotelis textus: & quo pacto intelligi oporteat. Nam reliqua tu pro singulari tua eruditione & ingenii magnitudine: summaq; prudentia si uniuersum Aristotelis prooemiū diligenter considerare uolueris: dilucide perspicias: Inuenies enim ex multiplicibus finibus unum tandem offerri finem: ad quem cæteri oēs sunt referendi. Vale. Bononiæ ex ædibus nostris nonis Augustis. M. cccc. xxviii.

Franciscus philelfus pallanti Stroza equiti aurato sal.

Bononiēsis huius reipublicæ status quibus procellis agitari sit assuetus proximis diebus: & quantū iam impendeat naufragium: quia nō esse obscurum tibi: illud dumtaxat significabo: rem omnē esse penes cannetulos. Alterius factionis principes magna ex parte uitæ magis: q̄ decoro consulentes: urbem deseruerūt: alii alio se recipiētes. Nicolaus Tholentinas: quem sub foederibus interpaciscendū cannetuli cū magna cōiuratorū manu ductu Lodouici feuerinatis clam adorti: ingenti detrimento affecerant: immolam fugiēs contendit: ubi ēt esse in hanc diem cū reliquiis exercitus narrať. Ioannes eius filius: q̄ a patre datus Bononiēsis obses fuerat: neqd̄ transeuntes milites aut iniuriæ: aut maleficii: in Bononiēsi agro inferrēt: post has ppētratas ifidias in carcerē ē cōiectus. Hic oīa tumultuaria sunt atq; turbulēta. Cardinalis herelatēsis Lodouicus: q̄ in hac urbe p̄ Martino pōtifice Maxio legatū gesserat: erepta supellectili p̄ciosissima & maxima: amissisq; bōis oībus: hinc abire p̄missus ē: uel expulsus potius. Quæ futura sint: ipse cōiectato. Quare seq̄ istitui adhortationē & consiliū de me tuū: Haud. n. debes eē oblitus: q̄ mecū nup̄ locutus es: cū hac iter faciēs ex Brixiana obsidiōe: uel deditiōe potius i

Soluit dubium
in ethicis

tumultuaria
turbulenta

patriam reuertisti. Si honesta mihi apud uos conditio proposita fuerit: istuc ibo. Vale
ex Bononia iii .kal .septembres. M. cccc. xxviii.

reuerstij

Franciscus philelfus Ioanni Aurispæ sal.

Vnt hic omnia procellarū tempestatūq; plenissima ob hanc reipublicæ ab eccle-
siastica ditione defectionē. Deus bene uertat. Bononiēses ipsi de se uiderit. Ego
mihi atq; rebus meis omnino consulere cōstitui: Non. n. tutū est musis inter gladios si-
casq; uersari. Iam ciuili cruore madent oia. Nullus hic otio: nullus paci relictus est locus
in tātis discordiæq; seditionūq; fluctibus Itaq; Florentiā petā: necesse est. Nec sum obli-
tus cōsiliū tui. Sed necessitati parendū est. Tu siquid melius habes: ostende. Vale ex Bo-
nonia Idibus Septēbribus .M. cccc. xxviii.

Frāciscus philelfus pallāti Strozæ equiti aurato sal.

Vod sapientis dicto illo admonemur: qm̄ tēpus cognoscendū est: admittere co-
gimur cōditionē: quæ offertur: præsertim cū subdideris fore: ut in p̄ximū annū
plus mihi salari det. Quare quos trecētos aureos mihi recipis in hūc annū nomie tuæ
florētissimæ reipu. ita mihi datū iri uolo: ut sine quottidianis molestiis ii mihi suis tem-
poribus numerent. Existimo tibi cōsuetudinē meā nō esse ignotā. non modo fœnerari
nō didici: sed ne parcus quidē esse. Haud. n. cōsueui unq̄ seruire nūmis: sed iis potius uti
pro seruis. Veg; hæc tu pro tua benignitate q̄ amicissime curabis. Ego me interi accingā
itineri. Vale. ex Bononia. xiii. kal. Octobres. M. cccc. xxviii.

Frāciscus philelfus Nicolao nicolo sal.

Vod ad cōstitutū diē. Florentiæ me nō uideris: aliud nihil fuit in causa q̄ inopia
mulionū: Nā sine mulis: qbus & libri & reliqua supellex quā ab usq; Cōstātino
poli i Italiā aduexi mecū: istuc conueat: pedē hinc mouere minie decreui. Itaq; si hoc la-
boris pro tua humanitate capefferis: rem mihi facies nō minus gratā: q̄ necessariā. Mu-
lis mihi sex opus est. Quod p̄ciū pro cōuectiōe pepigeris: liberrie præstabo. Quæ mi-
hi Cosmi medicis nomie polliceris: & audio libēter: & ut ei me cōmēdes: te rogo. Am-
brosium Monachū ut meis uerbis saluere iubeas: a te peto. Vale ex Bonōia pridie kal.
Octobres. M. cccc. xxviii.

Frāciscus philelfus Bartholomæo fracázano sal.

Varis: quid ego de uirginitate sentiā: cū sint nōnulli: qui eā uirtutem esse negēt.
Non enim temperatiæ esse speciē) nec ullū eius extremū: quod inter parū nimis
q; uersatur: sed contrarium prorsus. Rem sane quaris nō parū neq; contēnendā: ut qui
cælibatum coniugio prætuleris: nam quā in muliebri sexu uirginitatem dicimus: eam in
uirili non uirginitatē: sed cælibatum prisca uocāt: cupias pro tua in me singulari beniuo-
lentiā tuā animi grauē probatissimāq; sententiā meis etiā aliquibus rationibus confir-
mari. Itaq; altius mihi repetendū est: quo non ueritati minus satisfaciā: q̄ tibi homini a-
micissimo & optimo. Omniū primū hoc nobis propositū esse uolo ita coniugiū uir-
ginitati subiici: ut parē numerū impari. Quæcūq; paria in arca Noe seruata sunt aialia:
ea imunda fuisse quis ambigat. Et unus est deus: & numero deus ipare gaudet. Ut igit
impar numerus mundus est: ita paria omnia imundiciæ sunt obnoxia. Quod etiā idem
poeta Virgilius platonē pythagoricosq; secutus: cū minie ignorasset: facit i sexto ænei-
dos libro Deiphobū talia locutum: Ne sœui magna sacerdos discedā: explebo numere:
reddarq; tenebris. Respondet inquā Deiphobus turbatæ Sibyllæ: ne ob præsentia con-
fabulationēq; suā irascatur: quoniā continuo discedet: numerūq; diminuet: imparē scili-

De uirginitate
in hac epla

uiginitas i fem
cælibatū in uir

cet & ternariū. Non enim huiusmodi numerus conueniebat apud manes: quibus etiā :
 dum uano gentium more sacrificaretur : non impari: sed pari numero aræ dicabatur duæ:
 Nam diis superis tris aras poni mos fuerat: Verfabat .n. superstitiosa illa gentilitas i eo
 quoq; errore: ut & bonos quos uocabat: & malos deos uenerandos opinaret: alteros
 quidē: ut essent p̄futuri: malos autē: ne nocerēt. Nōne idē Maro platonius quidā pytha
 goricusq; poeta i animi quoq; partiōe ternario impariq; numero usus est. Quid .n. cū ait
 Celsa sedet æolus arce sceptrā tōnēs. mollitq; aios & tēpat iras: aliud sēsisse arbitremur
 poetā prudētissimū: quā animi rōnem: cuius sedē in cerebro tanq̄ in arce eē uoluit: eius
 q; & cupiditates & iras in arce quasi quodam intra præcordia iecurq; relegatas æoli sce
 ptro: hoc est rōnis imperio molliendas tēperandasq; subiecit: illā quidē imparis numeri
 cōclusionē p̄fectā esse: duas partis reliquas imp̄fectas. Totū autē in se numerū & impa
 rem esse eundēq; p̄fectū. Sed quid poetarū: quid philosophorū: quid gētilitatis illius ua
 ne utimur testimoniis. Vnde hauriamus aut locupletius. aut uerius argumentū: q̄ ab eo
 quod & solū & semper est: & idem per se subsistitur. Vna est diuina eadēq; subœantia.
 Hanc in tribus æqualiter absoluteq; personis inesse & aperte dicimus: & indubitato cre
 dimus: Nam quanquam deus: qui infinitus est: nullo numero capi pōt: numerū tñ nō as
 pernat: In eo .n. quod tris esse dicimus: inesse numerū quis negarit. Quod si eum consy
 derare uoluerimus: qui sit tres: numerū nō esse iueniamus. Nec sane mihi uideor ignora
 re eos numeros: qui ad seipsos recurrūt in suis partibus illis: qua in sūmā redactæ fuerit
 p̄fectos dici solitos: & eos rursus dici imp̄fectos: quorū istiusmodi partes: ubi sim̄ du
 cant: nequeunt eosdē implere numeros: quorū ipsi sunt partes: Nam quorū numerorū p̄
 tes etiā excedere reperiunt: tum abundantis: tum plusq; p̄fectos nominari manifestum ē.
 Atqui in numero ternario: ob quē ipsum quoq; Aristoteles diuinā sanctificationē uene
 rationēq; itroductā esse testat: eam uideo inesse p̄fectionē: quod nulla ē parte mācus:
 sed plane totus: quippe qui & principiū habet: & mediū: & finē. Ac ne in re p̄spicua ui
 deri uoluisse: ut iuuenis: argutior isimuler: num ulla paris in trinitate: an imparis nume
 ri ratiōe utimur. At ut omnis numerorū paritas: ad unius eius: quod cuius numeri & p̄
 cipium est & causa: referē imparitatē: ita quæq; pariū p̄fectio ipsius imparis p̄fectioni sub
 iecta est: ut agēti patiēs. Ex quo fit: ut p̄fectio cōiugii: quod aut in remediū incōtinētiae
 aut ad procreandos liberos est inuētum & constitutum: longe sit inferior p̄fectione uir
 ginitatis & celibatus: quæ ipsa sua quadā ui naturaq; laudatur: eoq; pluris ducitur: quod
 nō præcepti ui cogitur: sed offertur ultro. Et matrimonio quidē crescit: ac multiplicatur
 hominū genus: terraq; repletur. Virginitatis autē & celibatus bono chorus quali qui
 dam angelicus augetur: cælūq; repletur. Itaq; tibi mi Fracanzane non possum nō gratula
 ri: qui militare Christi & uirginale sagulum coniugali otiosaq; togæ sæculi prætulisti:
 qui humanū omnē fulgorē ne minima quidē coruscationis scintilla: cū splendore cælestis
 gloriæ conferēdum existimaris. Induisti te inquā Bartholomeæ mi delectissime Christi
 ueste: & ea quidē ueste: quæ unius est imparisq; numeri. Hanc ut incorruptam purāq; tua
 re: te non solū hortor: sed et rogo. Verū decepisti philesum tuū: quē olim religionē di
 ui Benedicti inire cupientē: cum Venetiis ageret: anteq̄ in Thraciam nauigaret: ne id fa
 ceret: hortatus es: cū diceres frustra me tam longum studium suscepisse: si ætatē omnē
 in tēplo diui Georgii cognomento maioris orādo contererē. Nec tñ accuso iudicium
 tuū: Ita .n. uisum est imortali deo. Itaq; ut tua tu: ita ego mea sorte contentus sum: quo
 ipse mihi faueas apud sūperos: ego aut apud homines tibi. Hoc .n. pacto cū oia amicis

laudat gmgm
 sed plg virginita

Sagulum

cōmunia sint: & cæli uterq; & terræ gloriam consequemur. Sed tu eo es felicior iudican-
 dus: quod uirtute quadam heroica clarus eris: Nam ego satis sim habiturus: si coniugii
 lauder apud hoies. Quod aut scire uis: quot ego in præsentia ætatis sum ånos natus: ac
 cipe breuibus. Ago ætatis ånum trigessimũ: quippe qui natus sum anno a Christi natali
 die trecentesimo nonagesimo octauo supra annũ millesimũ: & id quidẽ ad octauũ kal.
 Augustas. de hac urbis cōditione nihil est: quod ad te scribã. Agitatur. n. omnia procel-
 lis ac fluctibus. Nec multum a naufragio absumus. Vale ex Bouoia nonis decembribus
 N. cccc. xxviii.

quo natus sit phil
 phg

Franciscus philelfus Andreæ Constantinopolitano theologo ordinis p-
 dicatoꝝ ac Rhodiorũ Archiep̃o sal.

litteras tuas ex urbe Roma cum libenter uidi: tum lectitauĩ q̃ iucũdissime: Erant
 enim non grauissimæ solũ: sed etiã locupletissimæ testes singularis tuæ erga me
 caritatis. Quod aut me hortaris: istuc ut q̃primũ ueniam: id mihi hoc tempore nequaquã
 est integrũ: Nam florentinis obstrictus sum in ånum docendi munus. Nec mihi quicquã
 duco honorabilius fide: Quam si paterer meo aliquo emolumẽto infirmã fieri: rumo-
 res quos increbuisse clarissimos de me scribis apud sumũ p̃tificem: leuissimos redde-
 rem ac mendacis. Verũ cũ p̃ studii uacationẽ dabitur: ibo in urbẽ Romam: & quod me
 mones: q̃ diligentissime tuebor. Quando aut hinc mihi mouendũ sit: nõ satis scio: Do-
 minicus. n. Capranicanus. qui electus firmanus pro Martino sumo p̃tifice legatus apo-
 stolicus maximis uiribus urbem obsidet: oppugnatq; cõstantissime: nõdum mihi cõce-
 dere uoluit tuti itineris litteras. Quid aut i causa sit: ignoro. Tu interea temporis Vale.
 Et quod ad tempus sis i Thraciã Rhodumue soluturus: me tuis litteris certiorẽ facito.
 Ex Bononia Idibus decẽbribus. M. cccc. xxviii.

Franciscus philelfus Thomæ Sarzanẽsi sal.

q̃ Vam mihi rebus reuerendissimi Cardinalis tui imo nostri cõditionem pponis
 apud nobilissimũ istum munificentissimũq; principẽ Nicolaum astensem: & si
 perutilis est atq; honorifica: eam admittere nequaquã possum: Sum. n. Florentinis obliga-
 tus annuo docendi munere: & id quidẽ ornatissime. Itaq; immortalis gratias uelim: agas
 nomie meo isti humanissimo patri: cui me si diligentissime cõmendaris: rẽ facies amici-
 tia nostra admodũ dignã. Vale ex Bononia. xiiii. kal. Ianuarias. M. cccc. xxviii.

Franciscus philelfus Bartholomæo fracanzano sal.

q̃ Vo frequentiores eunt ad me litteræ tuæ: eo maiore afficior uoluptate: In iis. n.
 lectitãdis uideor & esse & loqui tecũ. Quod aut mirari te dicis a me uoluptatẽ
 laudari: cũ a cicerõe in quæstiõibus tusculanis & in libris de finibus bonoꝝ & malorũ
 apprime uituperet: nihil est opus: ut mereris: Nã quod Cicero i aliis reprahẽdit: i hoc
 ipse p̃sape peccat: Litigat. n. de uerbo. rẽ negligit: quãq; ne de uerbo qdẽ recte sentit: Nã
 qd̃ uoluptas nõ ois sit turpis. imo sãpe etiã hõestissima: cũ alia plarãq; eius scripta: tũ
 epistolã libri ifinitis in locis liquido declarãt. præterea si bonũ est secũdũ Aristotelẽ:
 qd̃ oia appetũt: num minus oia quæ sensu mouetũr: natura appetũt uoluptatẽ. Quod
 aut est secũdũ naturã: num id bonũ nõ sit: Nã de animi uoluptate: quæ ab honestis a-
 ctiõibus p̃ficiscit: quæq; ex contẽplatiõẽ ueritatis & dei capit maxima: num eã quisq; ne-
 get esse bonũ: & maximũ quidem bonũ? At referti sunt grauissimorũ philosophorũ li-
 bri: Aristotelisq; in primis subtilissimis & firmissimis quæstionibus: quibus & p̃batur
 prudentissime: & laudatur egregie uoluptas: Qua de ipsa pluribus ad te scriberem: si es

sem otiosus. Sed cui esse otii quicquid possit inter arma bellorumque fragores? Atqui dabitur tempus: ut spero: quo & tibi satisfaciā: & alios non nullos istiusmodi imprudentia una mecum liberabo. Nunc ignosce breuitati meae. Vale ex Bononia pridie kal. Ianuarias. M. cccc. xxviii.

Franciscus philelfus Thomae sarzanēsi sal.

e Go mi Thoma dilectissime sum Florentinae reipublicae iam obstructus a nullo munere. Itaque aliam nullam conditionem possum amplecti. Quid enim dedecorosius: quam uel esse uel haberi leue? Nam fidem minus seruare hominis est non iniusti solum: sed impii. At scio non modo Reuerendissimus pater cardinalis tuus id ab me factum iri nollet: sed nec etiam tu qui speculum es imagoque & probitatis: & grauitatis. Vale ex Bononia pridie kal. Ianuarias. M. cccc. xxviii.

Franciscus philelfus Ioanni aurispæ. sal.

d Amnas tu aurispæ consilium meum: quod nolim eam conditionem admittere: quam humanissimus cardinalis bononiensis Nicolaus: uir sanctissimus mihi proponit. scribisque futurum: ut me poeniteat mei instituti: si maluero Florentinis: quam magnanimo isti principi Nicolao marchioni gratificari. addis: ut mihi ante oculos ponam & Manuelem nostrum chrysolora doctissimumque uirorum omnium huius tempestatis principem: dum uixit: & alios non nullos eruditos ac disertos homines: quorum nemo diutius potuit agere Florentiae propter uarias quorundam insidias: quorum inuidia terra caelumque uexat. At ego tibi paucis respondeo. Et omnium primum maximas tibi & ago: & habeo gratias: quod amicissime consulis rebus meis. Sed quid mihi faciendum suades? Num ut alicuius utilitatis gratia: quod honestum est: negligam? An es oblitus nihil apud me minus habere poteris: quam rei pecuniarum rationem? Fidem dedi reipublicae Florentinae: quam certe inuolante constanterque seruabo. Nec ulla patiar utilitatis specie mea inuita hac iuuentute cuiusquam leuitatis nomine accusari. Inuidientium autem morsus animi grauitate atque magnitudine me facile uitaturus spero. Quod si minus mihi diu licuerit: operam dabo: ut aliorum id culpa factum iudicet: non mea. Vale ex Bononia kal. Ianuarias. M. cccc. xxviii.

Franciscus philelfus Leonardo Arretino sal.

n Vlla ego in culpa sum Leonarde arretine: quod ad constitutum tempus ad uos non ierim. Scis enim urbem hanc non obsideri modo ab ecclesiasticis uiribus: sed die noctuque acerrime oppugnari. Hi primo qui reipublicae praesunt: mihi abeundi nullam dabant facultatem: Qui ubi ab me multis fatigati tum precibus: tum etiam quandoque conuitiis expostulationibusque: eam cessere: tum legatus apostolicus qui Martini pontificis maximi uicem in castris gerit: Dominicus capranicanus tui itineris litteras petenti mihi nullo pacto in hanc diem tribuit. Itaque haud scio: quid ipse sim facturus. Verfor profecto in maximis animi curis. Nec quid consilii capturus sim: noui. Nisi fortasse mihi iucundum putes aspectum quotidianum gladiatorum ac saeuicia: cum aliis laqueis gulae franguntur. alii obtruncantur. alii scinduntur in partes. alii defodiuntur. alii trucidantur. Quid pluribus? Omnia humano cruore madent. Iure ne: an iniuria: non est meum iudicare. Nam in ciuitate factionibus seditionibusque ardenti nihil est tam iniustum. tam impium. quod minus detur & pietati & iusticiae. Hac in re unum remedium dari posse intelligo: ut publicis uestrae reipublicae litteris contendantur ab hoc legato apostolico: ut me ad uos libere ac tuto ire patiantur. Tuum igitur fuerit id quam primum curare. Quod si feceris: fore certo intelligo: ut prope diem istuc mutuo colloquio & quotidiana consuetudine nobis inuicem ut

liceat. Vale decus litterarum & eloquentia. Meq; ut facis: ama: ex Bononia. Idibus Februa-
riis. M. cccc. xxviii.

Franciscus philelfus Gabrieli mauro sal.

n Nihil mihi fuit iucundius tuis litteris Gabriel mi carissime: quibus humanitate tua
ac moru suauitatem: bonitateq; ingenii ita representas: ut te coram aspicere. alloq;
& complecti uidear. Non possu mihi non latari: quod studiis olim meis ac lucubrationibus
in te adolescente instituendo: id me uideam consecutum: ut florentissimus senatus tuus ta-
lem sit uirum te habiturus: qui & amplissima patriae futurus sis ornamento: & amicis ad-
miniculo atq; uoluptati. Incube igitur pro uiribus: teq; amplificanda gloriae totum dede.
Non multos habiturus est nobilissimus senatus tuus similis tui. Noui acrimoniae inge-
nii tui noui magnitudinem animi. noui consilium. noui probitatem. Nihil habet tua respu-
te uno continentius: nihil moderatius: nihil ad omnes praclaras actiones: aut splendidi-
us. aut strenuum magis. Sed quid ego frustra sim longior: qui ita uidear te adhortari: qua-
si non per te satis sis: qui & prouidendo: & consultando: & agendo nulli rei deesse possis?
De fratris tui Dominici moribus quae scripsisti: non potui non dolere. Sed tu fer omnia
moderate: atas. n. fortassis eius animi acerbitate aliquando ad maturitatem aget. Quod
si secus accidat: tu teipso contentus esto. Ego quod scire uis: bene ualeo cum uniuersa fa-
milia: migraturus breui Florentiam: ubi honorifice & comode sum futurus. Titum Liuium
meum commendo tibi. Vale ex Bononia pridie kal. martias. M. cccc. xxviii.

Franciscus philelfus Leonardo arretino sal.

i Erunt ad me tandem litterae ex castris a legato apostolico: quibus tuto hic ad uos
ire permittitur. Itaque ad triduum aut quadriduum bononia abibo. Forz Cornelium
uersus: ita enim quam Immola appellare libet: Nam illud iter longe tutius est hoc tempore
propter hostium castra: quae a reliquis partibus urbi adiacent: quam quod recta Florentiam agit.
Intellexi denique: quid in causa fuerit: quod haec littere ante hunc diem mihi negatae sunt. Con-
spirarunt non nulli ciues ac sacerdos quidam ex ordine eremitarum pro Martino pontifice
maximo contra hanc reipublicam. Et quia legatus credebat certo urbe se potiturum: nolebat me
hinc abire. Sed ea conspiratio & detecta est: & de coniuratoribus omnibus supplicium sum-
ptum. Quare legatus spe sua frustratus: ultro litteras ad me misit. Tu me inclytis pricipi-
bus istis tuo more & commedatum: & caere reddito: tibiq; in primis. Vale ex Bononia pri-
die Nonas Apriles. M. cccc. xxviii.

Franciscus philelfus Francisco Barbaro sal.

e X Immola haec litteras septimo Idus Apriles ad te dedi: cum esse postridie Flo-
rentiam petiturus. Quid. n. diutius Bononiae expectare in tanta gladio impu-
nitate? Me plurimum miseret illius afflictae urbis: quae omni facinori: omni immanitati est
diritatisq; exposita. Ibi quicquid cuique collibuerit: licet. Nullus est clementiae: nullus commi-
serationi locus. Quare & si nihil mihi metuendum erat: quippe qui omnibus essem ca-
rissimus: tamen omnia metuebam in tanta ciuium caede. Spero mihi Florentiae fore secun-
da omnia: siquidem locus erit doctrinae & innocentiae: Qua in urbe cum fuero: scribam ad
te pluribus. Nunc ex itinere proximiori mihi esse non licuit. Vale. ex Immola. vii. Idus Apriles
M. cccc. xxviii.

Franciscus philelfus Leonardo Iustiniano sal.

e Ripui me tandem ex Bononiensi naufragio: quo tota urbs perit: petoq; Florentiam:
quo sum & honorifice: & pulcherrimis quae primis publice accersitus. Itaque non

mereris: si in p̄sentia paucis tecū egi: hæc. n. ex itinere scripsi tibi. Cū Florētiæ mihi p̄ otium dabit: pluribus tecū agā. Interea t̄pis rogo te p̄ humanitatē tuam perq; meam in te obseruantiam: ut memineris mei: librorūq; meorū q̄ diligentissimā curam geras. Vale. ex Immola. vii. Idus Apriles. M. cccc. xxviii.

Franciscus philelfus Marco Iypomano philosopho atq; iurecōsulto sal.
q Vod me antea tuis humanissimis litteris monuisti: ut me ex bononiensibus fluctibus in tutū aliquē portū reciperē: id tandē cū primum licuit: feci. proficiscorq; Florētiā: hæc. n. ex itinere scripsi tibi. Scio: maluisses pro tua singulari erga me beniuolētia: apud uos essem q̄ optime de me meritos. Et idē ego maluissem. Quod si ea mansisset me cōdicio: cuius gratia ex Thracia ad uos soluerā: a uobis nunq̄ abiissem: Quo factū ē ut necessitatē sequar: nō uolūtātē. Vale ex Immola. vii. Idus Apriles. M. cccc. xxviii.

Francisci philelfi Epistolarū Liber Secundus.

Franciscus philelfus Antonio Iusco secretario apostolico sal.

Ratulatio tua Antoni Iusce nō debet mihi non p̄batissima uideri: nam & uir es optimus: & mei certe amantissimus: haud. n. oblitus sum: & quæ mecū olim Vicentiæ: cū essem cōstantinopoli nauigaturus: locutus es: & quātā mihi beniuolentiā oñdisti. At meā rursus erga te obseruatiā aiaduerto te mēoriter meminisse. Itaq; maximas habeo tibi gratias: qđ me tanq̄ i principiis ai tui iter hōestissima amicitia monuīta seruare uolueris. Mihi aut nō posū nō iure optio latari: cū itelligo me n̄ frustra te meis omnibus ad p̄bitatē actionibus perinde atq; calcē p̄posuisse: ad quā dirigendi sint oēs non bene loquēdi solum: sed etiam bene uiuendi cogitatus ac studia nostra. Quod aut me hortaris: ut romanā curiam petā: cū ea sit sola eruditionis: & eloquētia domiciliū: ad idq; omne studiū tuum atq; operā polliceris: & cōsiliū p̄bo: & adminicula tua oīa libēter aplector. Veꝛ nōdū mensis præterit: posteaq; Florētiā ueni. Quare necesse ē: ut cōstitutū ānuū tēpus itegre absoluā: quod ubi fecero: si mihi tua opera: & gratia honestū locū apud pontificē maximū p̄poni itellexero: cōfestim in urbē aduolabo. Nam hic: quātū mihi augurari iam uideor: inter Scyllā charybdiq; nauigabo. Quo fit: ut quibus: aut rudētibus malū: aut anchoris nauim muniā: haud facile queā hinc pro uidere. At eo ingenuū otium malim: q̄ piculosum negociū: nā hæc urbs non multo minus q̄ Bononia factionibus dissidet: quin eo piculosius: quo acutiora uident mihi hominū ingenia & ad nocendum p̄liuiora. Vale. ex Florentia. xiii. kal. Maias. Anno a Natali Christiano M. cccc. xxviii.

Franciscus philelfus Ioanni Aurispe sal.

q Vod scire cupis: nihil te cælabo. Florētia me p̄limū delectat. Est. n. urbs: cui nihil desit: neq; ad ædificiorū magnificentiā atq; uēustatē: neq; ad ciuiū dignitatē & amplitudinē. Adde: qđ uniuersa i me ciuitas cōuersa ē. Oēs me diligūt. honorāt oēs. ac summis laudibus i cælū efferūt. Meū nomē i ore ē oibus. Nec primarii ciues mō: cū p̄ urbē i cedo: sed ipæ etiā nobilissimæ scemix honorādi mei gratia locū cædūt: Tātūq; mihi deferūt: ut me pudeat tāti cultus. Auditores sūt quotidie ad q̄drigētos: uel fortassis et amplius: & hi qđē magna ex p̄te uiri grādiores & ex ordie senatorio. Quid mltis: oīa mihi secūda lataq; sūt. Cæterū quo me fortunatiore esse aiaduerto: eo magis mihi metuo ab isidiis inuidentū: Nicolaus Niculus & Carolus arretinus quotidie me publice au-

4c. memo
 rez mem
 nitte

R. F.
 optio of

dituri ad eum una cum aliis civibus. Et Nicolaus quidem: quantum in hac die advertere potui: homo est loquacior: sed non admodum uaser: quippe qui efficiat facile ac temere omnia. At Carolus ὁ σπερστυγνοῦ ὦν καὶ μισάνθρωπος. tristis est semper: ac loquitur nihil. Videturque monstri quippiam intus alere. Et sunt: qui mihi dicant eum cauendum eo esse magis: quo magis silet: id. n. non a modestia atque uerecundia proficisci: sed ab inuidie uulnere: Ego tamen in portu nauigo. Leonardus autem arretinus mihi uahementer afficitur: que eo puto reze meze studiosum magis fore: quod: aduentu presentiaque mea maximo est leuatus onere: Nam & Nicolaus: & Carolus: qui ante aduentum meum illi plurimum detrahebant: ab omni eiusmodi calumnia maledictoque destitit: mea causa: ut existimatur deterriri: quod uidissent ab me Leonardum publice: & grauer: & ornate: & pleno ore laudatum. Cosmus medices ut humanitatis plurimum pre se fert: adiit me humane: nec id semel: sed iterum atque iterum: dixitque siqua mihi in re opus foret opera sua: ne de se mihi deessem unquam: nam se se mihi defuturum nunquam. pallas Stroza splendidissimus eques auratus omnibus in rebus mihi semper adest. Honorique & comodis meis omnibus non secus studet: ac si essem filius. Ambrosius monachus uir disertissimus: & si me amare uidetur plurimum: tamen non potest mihi non suspectus esse. καὶ γὰρ ἔπαινον πονηρῶν ὡς ὄχρητον ἀρρητίνον λεωναρδων. εφη. ἀλλοῦ καὶ ὁ δασκαλῶς τον ἀνδρᾶ. Quae quidem oratio ουκ εἶναι μοι δοκεῖ ἀνδρὸς καὶ ἀγαθοῦ. Habere tibi scribere alia: & quidem plura: quae nunc consulo praetero. Tu si quid habes de rebus orientibus: fac ut sciam. Theodora te salutatur. Vale. ex florentia pridie kal. augustas. M. cccc. xxviii.

Franciscus philelfus Marco canetulo equiti aurato ac iureconsulto sal.
 E uidear oblitus amicitiae nostrae: in illudque puerbium incidisse: quo dici solent: Quod abest ab oculo: id quoque abesse a corde: uolui uerbis paucis te adire: quae si diligenter consideraueris: iudicabis non absurdum esse consilium meum: & si admonitio est potius: quam consilium. Qui. n. consulat iuuenis uiro graui & sapienti? Videmus tamen fieri saepe usu: ut qui ludo calculorum intersunt: & si spectatores sunt: non collusores: non nihil acutius uideant: quam ii quorum est ludus. Quis enim ignorat uahementiore animi affectu plerumque accidere: ut mendacio cedat ueritas honestasque turpitudini? Quo maiore quis dignitate pollet: eo redditur insolentior: si minus recta utitur ratione. Ac prudentia quidem est: qua recta ratio definitur. Haec uero ita sine uirtutum moralium adminiculis est materia: ut uirtutes reliquae nullae sunt sine prudentia. Nec potest quisque bene uti bonis istis: quae uel corpori: uel fortunae tribuunt: nisi uir bonus fuerit. Et uir quidem bonus nunquam abutatur neque honoribus: neque diuitiis: nec ullis omnino istiusmodi comodis: et si id facere impune qui uerit. At absoluta uirtute quam caruerit: & cogitet ob licentiam: & dicat: & faciat secus omnia: quam par sit. Quo fieri uidemus: ut istiusmodi homines & se tandem perdant: & patriam. Ego sane mihi Marce nihil huiusmodi de te uereor: noui enim moderationem animi tui egregiamque prudentiam. Sed cum tecum memoria repeto: quae tui anno superiore perpetrari apud uos uidi: tui deinde absens: & audiui: & audio quotidie: non debeo non metuere & tibi & tuis: ne aliquam nimiam ista licentia & uobis omnibus: & Bononiensi reip. magnam sit cladem importatura: Quid enim per deum immortalis adeo civili cruore profundimini. Vos non alienis more (quod nemo debet alienus duci: quod ciuis sit) sed ne sanguine quidem coniunctissimis parcitis: quoniam eodem ordine habetis omnes quos ulla uel minima animi offensione oderitis. Offensio autem istiusmodi omnis non ab aemulatione uirtutis: quam caritatem mutua: non odium parit: sed quod tua bona cum uestra dictum uel: propter ab auaricia

calculo

partim ab abitione manat: Quæ duæ perniciosissimæ pestes in ciuitate iura diuina omnia humanaq; peruertunt. Harû uos inq; stimulis agitati: per oëm impietatem facinoris inter uos digladiamini. Et ita in oës ueluti debacchamini: ut dicionē ecclesiasticā in truculentā imanamq; tyrannida mutaueritis. Nolite obsecro per tantā ipotentia diritatēq; aiore latius ferri. Cohibete iatandem odium recordatione ciuiliſ societatis. Iniicite frenū iræ. perturbatiōi rō dominet. An illud fortassis estis oblitū: Mihi uindictā: & ego retribuā: At illud saltem memineritis: hodie mihi: cras tibi: Nec enī uos latet: quanta mutabilitas soleat esse fortunæ. Quonā clauo: quo rubore rotam eius ita sistatis: ut uobis ppetua sit futura? Quo magis alludit: blādīt: fauet: eo fallit de iprouiso magis: nocetq; acerbius. præterea qbus lason ille phæraus: aut leon: aut phalaris: aut clearchus: aut Nero ul' mortuus non ē odio. At clæmentia. G. Iulii Cæsaris: iusticia Traiā: pietas Antonini: grauitas Alexādi seueri in dies magis magisq; laudat. Quæ ab me fidētius nunc scripta sunt Marce uir clarissime: hæc amici oës tui: quos Florentiæ permultos habes: & loquunt: & sentiunt. Sed hæc a me pluribus fortasse: q̄ oportuit: Nec. n. ipse docendus es: qui & iurecōsultus: & uir sapientissimus docere alios consueuisti. Cæterū uis amoris: ut hæc audacter scriberē: est me cohortata: quæ scio: pro tua singulari prudētia in bonā partem accipies. Vale. Ex Florentia. iiii. Nonas Decembres. M. cccc. xxviii.

Franciscus philelfus Ioanni lamolæ sal.

q̄ Vod fieri certior ab me quaris: qd ipse de me statueri: hoc est: mansurus ne sim Florentiæ in proximū annū: an alio concessurus: quid tibi respondeā: haud satis scio. Delectat me cete urbs. delectant ciues. delectat etiā cælū ipsum: quod ad præclara dexteraq; ingenia uim plurimā habet. Cæterū terrent me ciuiles discordiæ: quas hic nō minoris: q̄ Bononiæ uigere: & in dies inualescere magis aiaduerto. At in ciuitate seditioſa quæ quies: quæ tranquillitas ulla cuiq; esse queat? Quin eo mihi magis hic: q̄ Bononiæ ciuiles discordiæ metuendæ sunt: qd Bononienses tui sibiipſis nocent. peregrinis aut fauent omnes. At Florentiæ secus oia. Accedit ad hanc difficultatē: qd mihi paratæ sunt priuatæ quædā illoꝝ insidiæ: qui uirū hic doctū neminē uellent quo ipsi iter luscis oculatissimi uiderent. Itaq; omnino hinc mihi alio tandē migrandū est: si uelim & mihi: & rebus mei salubriter esse consultū. Sed qm̄ temporum est habenda rō: nunc mihi uelificandū est pro uentorū flatibus. Quo fit: ut in proximum quoq; annū hic futurus sim. Vis autem pestilentia: quod nosse uis: iam prope omnis contabuit. Vale. Ex Florentia. kal. Nouembribus. M. cccc. xxx.

Franciscus philelfus. Ioanni Aurispæ sal.

m Ouerūt mihi risum litteræ tuæ: qbus Macrobiū atq; dionem quos cōmodato acceperas: repetenti respōderis eos me tibi dedisse dono: quo tēpore Constantinopoli sum pfectus ad regem Romanorū Sigismundū. Et ita niteris oratorie mihi pbare tuum cōmentū: ut nisi iuuenis admodū essem: me putarem oblitū mei. At uereor: quoniā senectutem attigeris: neipse obliuiosus sis factus: nā sunt: qui senectuti imbecillitatē memoriæ ascribant: Ego enim memoriter memini: cū essem triremē prope inscēsurus: petiisse te: ut duos illos codices ad reditū usq; meū ex pannonia tuæ fidei cōmendam: tutius enim eos apud te futuros: q̄ domi. Cum uero Constantinopolin reuertissē: tu aberas in Italia. Quod si posteaq; in Italiam redii: illos serius repeto: nolo ob id putes me eē oblitum mei. Quare te rogo: ut eos iure postliminii uti sinas: Quod tam feceris: cum liberi ad me reuerterint. Vale. Ex Florētia pridie Idus Septēbres. M. cccc. xxxi.

tyrannia

Constantinopolis

trizen

zent

+

Franciscus philelfus Leonardo Iustiniano sal.

Lege
in Frapedo
Vn memoria mecū repeto magnitudinem atq; crebritatem tuorum erga me
meritorum: nō possū nō plāe itelligere me carē tibi olī iucūdūq; fuisse. Esse aut hoc
tēpore haud sane aiaduerto: adeo. n. me suspēsū & ācipitē usq; tenet tuarū itercapedo
litterarū: dū nihil oīno respondes: ut aiūm ā me tuū alienū quodāmodo factū existimē.
Quarū mea calamitas si forte accidisset: id qd' mīme oīum uelim: nullo neq; errato meo
nec itē tuo accidisse certo scio: sed iuidorū dūtaxat & obtrectatorū malignitatē ac p̄fidia
ī causa fuisse nō debeo nō existimare: nā ut inq̄t Sophocles πρὸς τὸν ἔχοντα ὄφρον
ὄπει. Quare cum hi uiderent me tua singlarī beniuolentia atq; caritate palā gloriari:
& eā ducere p̄inde atq; cuiusdam felicitatis loco: nō potuerūt hoīes perditissimi pro pe
stifero suo ai liuore non uahementissime dolere. In idq; maxime elaborarunt: quantum
uideor uidere: ut σμικροσέγω μέγαλου σου χοριστ' σφαλερον πύμα
πελωμε μετ' ἄγαρ σου μέγαλου βαίοσ' ἄρι δε λρων. Quarū quidem insidiae
iuidētium q̄ta me sollicitudinē atq; molestia affecerit: potuisti ex aliis nōnullis superiori
bus nostis litteris liqdo p̄spicere. Quod aut hoc tēpore aliud ad te scribā: habeo nihil:
nisi ut te rogē: atq; obtester: ne obtrectatoribus & maliuolis aures patefacias: sed illum
me & eē: & p̄petuo futurū erga te philelfum arbitreris: q̄ nulla unq̄ ai gratitudinē didicit
a quoquā supari: Nā qualis ī te semper fueris: iā pridē & p̄spectū hēs & cognitū. Vale. Ex
Florentia nonis Ianuariis. M. cccc. xxxi.

Franciscus philelfus Ioanni Lamolæ sal.

E aut te aut alios: quos huc discendi gratia uētuos significas: ancipites teneā: ad
p̄ximū mēse iuliū maxio cū totius huius ciuitatis consensu ac studio cōductus sū
p̄mīo aureum tercenorū q̄nquagenorū ī singlos ānos p̄ toto triēnio: cuius qdē statuti
tēporis initiū est quintodecīo kalēdas nouēbres: Quod t̄pis curriculū: faciat deus opti
mus maxius: ut cū minia iuidorū ī me molestia liceat p̄currere. Vale. Ex florentia kal. Au
gustis. M. cccc. xxxi.

Franciscus philelfus Nicolao arcimboldo iureconsulto sal.

X qua die te bonoiarū primū uidi: cū legatus: p̄stātissimi Mediolanēsiū ducis phi
lippi Mariae illac iter faceres: tāta me tibi beniuolētia deuixisti: ut oīa me tua cau
sa facturū libenter ultroq; receperī. Et tu itē cōtra mihi oīa tua studia: & officia es polli
citus. Itaq; tēpus obtulit: ut ipse āteuertā: cū āteueri libētius uellem: quippe q̄ hōesta in
re: opa tua opeq; uti uelim. Qui meas tibi lirtēras reddidit: iuuenis ē senēsis Aeneas Sil
uius noiē: hōesta natus familia: mihiq; carissimus: nō solū qd' ānos duos meus auditor
fuit: sed et qd' ad īgenii acrimōiam dicēdiq; leporē attinet moribus ē & urbāis & cultis.
Cupiditate aut ductus uisendi Mediolāi ad uos uenit. Quid mltis: Hōiem tibi tāto stu
dio cōmendo: ut maiore nequeā. Quicqd' ī hūc uel officii: uel opis cōtuleris: ī me ip̄m
collatum existimabo. Adhortationem autem illam tuam neque sum oblitus: nec obli
uiscar quidem. Quin hac ip̄sa de re meus Aeneas iste tecum uerbis meis quādam com
mentabitur. Vale. ex florentia nonis nouembribus. M. cccc. xxxi.

Franciscus philelfus Antonio panhormitæ sal.

Go mi Antoni mallem istic esse: ubi quietior mihi: ut existimo: uita offerretur:
q̄ Florentiæ: ubi oīa sunt tumultuaria: plenaq; inuidiæ: Ad quod animi con
siliū cum multi me hortantur: tum Guarynus noster in primis. Sunt mihi Mediola
ni āici nōnulli: sed Guarnerius Castellio: & Nicolaus arcimboldus: & Aloysius crottus

omnium primi Cum istis igitur uelim: de re mea aliquid cōmenteris: & quod ipsi hāc in sententiam dixerint: ad me & q̄primum: & q̄diligentissime perferendū cura: Nam si honesta mihi conditio fuerit oblata: eā non detractabo. Vale. Ex Florentia. iiii. Idus Iulias. M. cccc. xxxii.

Franciscus philelfus Nicolao Cardinali Bononiensi sal.

Thomas sarzanensis uir phumanus & eruditus āplitudinis tuæ secretarius pater clementissime tuo noīe letteras ad me dedit: q̄bus: quod mihi erat sole: ut aiunt clarius: nō amice minus q̄ eloquenter ostendit: quanta sit tua erga me caritas: dein monuit: ut tibi significarem: q̄ me Florentia delectat: præterea si qua in re tua opera opeq; uti uelim: scriptorio calamo ne parcam: Te enī paratū semp fore: ut mihi benefacias. Et habeo tibi: & ago imortalis gratias pater humanissime: quod ex qua die primū Bononiæ me uidisti: ac tuā excepisti in clientelam: te mihi patronū semper: te patrem: te beneficū prætiteris: & id quidē nullis meis de te meritis: sed sola tua māsuetudine atq; benignitate: Imitatus tu sane eū: cuius crucem pro signo geris: Christū optimum maximū qui ut cunctis mortalibus beneficeret: sibi ipsi non peperit. Nūc ad ea: quæ uerbis tuis mihi Thomas tuus scripsit: & de Florentia primū. Quem Florētia minus delectarit: is certe nulla bonitate floret: Est enī eiusmodi urbs Florentia: cui tanq̄ pandoræ cuiq; dii oēs: ut ad poetas redeā: singuli bona singula dono dederint: Nihil enī huic urbi deest: quod ad humanā accedat felicitatē. Cæterum inter rosas etiam sūt spinæ: & ī terra nihil est tam ex omni parte p̄fectum: qđ non aliquid habeat: quod offendit. Equidē uniuersæ ciuitati sum carissimus. Meq; uiri omnes boni ac prætantissimi ciues & colunt: & faciunt plurimi. Nec ē mihi apud Florentinos optandū quicq; qđ sperare non liceat. Vix primarii ipsi ciues in rebus etiam maximis plus habent auctoritatis: q̄ ipse ego. Oēs mihi gratificari studēt. obsequunt̄ oēs. Nihil ab me neq; mea: nec amicorum causa frustra petitur. Cæterum quo magis ualeo apud Florentinos uel auctoritate: uel gratia: eo magis mihi cauendū est: nequid magni mali iuidia mihi aliqñ pariat. Sunt enī aliqui fucati litteris: quos mea præsētia iccirco plurimū turbat quod sperent: si ipse abessem: sese in maiore aliquo precio futuros. Itaq; dignitati meæ clam semper insidiant̄: Qui & si mihi nihil obesse possunt: metueudū est tamen: Nā ingenia Florentina acerrima sunt: & ī omnem partē strenua. Quid multis: Nisi adhuc in proximū annū publico docēdi muneri essem obstrictus: operā darem oīo: ut inuidiæ cæderē: & in aliquē tutiorem portū ex huiusmodi fluctibus me reciperē: Nā quanq̄ uniuersa me Florentina respu. & diligit plurimū: & facit maximi: ea tamen est hoīum natura: ut nō minus pauci atq; ibecilli nocere possint: q̄ uniuersa manus potentior̄ prodesse cuiq;. Misereant̄ sane omnes: & p̄molēte ferunt: si cui bono uiro inferatur iniuria. Succurrit autem nemo: Nec id de peregrinis solū usu uenit: sed de ipsis etiā prætantioribus ciuibus. Sunt: q̄ sicarios parauerint: p̄ quos Nicolaū Guzanū uirum primarium in republica interimerēt. Detectis insidiis: nō modo nullū de his suppliciū sumptū est: qui sicarios instruxerūt: sed tentatū potius: ut Nicolaus ipse plecterē: qui & uir grauissimus esset: & ī republica potētissimus: Nam si carii feruntur instructi a duobus soderinis fratribus Nicolao: ac Thoma iuuenibus p̄ptis & audacibus: quorū pater fuerat: ut uulgo dicit̄: machinatore & auctore ipso Nicolao: publico iudicio obrūcatus: qm̄ esset insimulatus iniūsse cōsiliū: nescio qđ: aduersus tempu. Qui ergo ipse minus mihi metuendū putē: qui & iuuenis sim: & peregrinus: & nullarum uirium: cum uideam uirum tantis fratrum clientelis: tantis opibus: tātis factio

nibus in ultimum prope periculū adductū: quoniā aduersus fontis cām persequeretur? Nam alterius factionis princeps dicitur Cosmus medices: uir ut scis florētinoꝝ oīum peniosissimus. Eoq; mihi res uidetur p̄ mutua aiorꝝ odia irritamtaq; p̄cessisse: ut nobilissima hæc ciuitas nō admodū lōge abesse possit in tātis p̄cellis ac fluctibus a tristi & miserabili naufragio. Accedit ad hanc mali suspiciōē: quod hi q̄ liuore me atq; odio īsequūt: ip̄ius Cosmi utūt̄ ueluti patrociniō. At Cosmus q̄q̄ uidet̄ amatissimus mei: eius modi tñ uix eē aiaduerto: q̄ & simulet & dissimlet oīa. Estq; usq; adeo taciturnus: ut ne timis q̄dem familiaribus ac domesticis queat itelligi. At Laurētius huius frater īgenio ē & aperto: & leui: cui Cosmus & si uir est grauissimus: tñ ut audio: nequaq̄ audet aduersari. Ego aut̄ neutrā pendeo in partē. Aequē oībus morē gero. Illudq; Ciceronis studio sissime tueor: non oportere peregrinū in aliena republica esse curiosū. Ceterū quoniam in nauī obnoxia naufragio nemo pōt tuto nauigare: ego hinc quālibetissime abfuerim. Duo in Italia loca sunt: quorꝝ alterutrū non inuitus optarē: Mediolanū: & Romana curia: siue enī apud pontificē maximum: siue apud inclytū ducē philippū mariā honestus mihi daref locus: eum non mō non reiicerē: sed ceteris oībus iucundissime præferrem: atq; amplecterer. Tenes tu pater reuerēdissime & studia mea oīa: & consiliū: & uolūtātē. Quantum mihi p̄desse possis: nō sum ignarus. Quantū etiā uelis: iā pridem expertus sum. Quæ cū ita sint: clementiā tuam rogo etiā atq; etiā: oroq;: ut huic meo desyderio consulas. Quicq; ip̄se de me statueris: indubitato p̄sequar. Operāq; dabo: ut tua de me opinio te nunq̄ fallat: Nā neq; fidei unq̄ deero: neq; industria: neq; diligentia. Valeat q̄ diutissime integritas sanctimoniaq; tua pater clemētissime: Tibiq; certo psuade me ita esse in potestate tua: ut oīa de me tibi polliceri queas. Ex Florentia. x. kal. Octobres. Anno a natali christiano. M. cccc. xxxii.

Franciscus philelfus Thomæ Sarzanensī sal.

Tuis me hūanissimis monuisti litteris: scripsi ad reuerēdissimū cōem patrē Cardinale tuū: imo meū: imo nostrꝝ: quæcūq; hōeste tutoq; scribi a me poterāt. Sed tecū loquar apertius: quæ tu pro nostra uetere sūmaq; amicitia itaq; accipies: tractabisq; ut magis in rē meā conductura iudicabis. Nemo florētia fuit unq̄: ut publice oēs prædicāt: in quo uno ita: ut in me uniuersa ciuitas cōquiesceret. Oīum in me oculi & sermōes conuersi sunt. Oēs me magni ducunt. Oēs laudibus tollūt ad cælum. Nemo est neq; ex præstātoribus ciuibus: neq; ex ipsa plebe: qui non mihi gratificetur oīa. At ip̄se quo uideor beatior: eo mihi metuo magis: Quod ut mihi accidat: duo sunt in cā tum ipsa inter se ciuiū seditio: quæ & maxima est: & piculosissima: ut ex meis ad Cardinale litteris potuisti itelligere: tū inita inuidorū aduersus me cōiuratio. Nicolaū nicolū nosti. hic loquacior est: & leuior. At karolus arretinus ut est uersuto occultoq; īgenio: & eo plane īprobo: ita mihi clam maxime inimicus. Is ap̄d Medices plurimum potest. Vereorq;: ne illos obtrectionibus suis & maledictis aduersus me exulcerarit. Idq; ut credam: plurimæ sunt coniecturæ: Quare mihi tutum non est inter huiusmodi uersari insidias. proinde Cardinalem hortare: ut q̄ celerrime potest: consulat rebus meis. Tu rem paucis tenes. Vale. Ex Florentia kal. Octobres. M. cccc. xxxi.

Franciscus philelfus. Ioanni Aurispæ sal.

Vo in statu positæ sint res meæ. nō est difficile iudicatu. Vniuersa hæc ciuitas factiōibus tumet. Nec diu abesse pōt: qn pariat maximi q̄ppia mali. præterea nosti: q̄ mihi aduersi sunt. Vbiq; gentiū malim esse: q̄ Florentia. Vale. Ex Florentia. iiii. Idus

Decembres. M. cccc. xxxii.

Franciscus philelfus Francisco barbaro sal.

n Osti iápridem: quanta mecū familiaritate atq; beniuolentia iunctus ē Antonius capanorensis: Qui quanq̄ iua probitate & innocētia tibi debeat esse carissimus: tamen ut mea etiá cá aliquid cumuli accedat ad pristiná tuam in eum benignitatem: te etiam atq; etiam rogo. Vale. Ex Florentia. iiii. kal. Ianuarias. M. cccc. xxxii.

Franciscus philelfus Ioanni Aurispæ sal.

m Ihi polluce meo uehementer est opus. Itaq; rogo te: ut eū ad me ire q̄primū cures: Nā illū tibi tantisper usui dedi: donec abs te repeterē. Quare fac: ne secūdū hac de re ad te scribam. Vale. Ex Florentia. iiii. kal. Ianuarias. M. cccc. xxxii.

Franciscus philelfus Ambrosio monacho sal.

l Iteræ mihi tuæ semp̄ gratissimæ fuerunt. & in p̄ntia: q̄ antea longe gratiores: Indicant eni dilucide: ab quibus mihi cauendū sit. Verū utar equidem more meo: ut & nemini noceam & laceffitus iniuria me uirum eē meminerm. Vale. Ex ædibus nostris Florentiæ. xiii. kal. Februarias. M. cccc. xxxiii.

Franciscus philelfus Thomæ farzanensi sal.

p Lacuerūt: quæ scripsisti mihi uerbis Reuerēdissimi cōisq; patris Cardinalis. Nec aliud qcq̄ habeo: qđ respōdeā: q̄ maturato opus eē: Nā hic oia sunt turbulēta: & mihi nequaq̄ tuta. Cām tibi iápridē significauī. Cura igit̄: ne frustra mihi scripsisse iudicaris. Vale. Et me clāmentissimo patri Cardinali & cōmendatum: & carum reddito. Ex Florentia. xiii. kal. Aprilis. M. cccc. xxxiii.

Franciscus philelfus Karolo Aretino sal.

f Vnt nonnulli: qui me monuerint: ut mihi a te caueam: Moliri. n. te mihi: nescio quas insidias: ut q̄ eruditione: & probitate nequeas facinore mihi noceas. Sum equidē id miratus: qđ neq; deū metuens: nec hoium famā: tanto sceleri te obnoxiiū sis factururus: præsertim cū nullā habeas iustam aduerūs nos causam: Non eni mihi uitio dandū ē: si te doctior existimor magisq; disertus: sed ingēio ignauiaq; tuæ: qui si ita literis: & bonæ artium disciplinæ operā dares: ut exercendo fœnori & flagitio: esses me fortasse multo superior: Nā quod iactites iis áchoris te munitū ut nullos fluctus: nullos turbines p̄timeas: uidi ego p̄sæpe tantum esse uentorū impetū: ut nullæ anchoræ: nullū robur: nulla alia munimina satis sint: quæ ualidissimas ēt nauis tueant: quo minus obruant fluctuū uorticibus: ac patiant deniq; naufragiū. Itaq; prudentius feceris: si rōni malueris: q̄ pturbationi parere: quæ altera excutit ex hoium mentibus tenebras isania: perturbatio uero lucem sapientiæ. Tu de me karole nihil habeas: qđ iure queas expostulare: Nā neq; publice: neq; priuatim nocui tibi unq̄. Quin ut scis: nōnūq; es a me pulcherrime laudatus: uel tū maxime: cū a q̄busdā grauib; itegerrimisq; uiris essem cōmonefactus te mihi moliri insidias: Id eni iccirco ab me factū est: ut aliq̄to te puceret tui: atq; resipisceres. Sed quantū possum augurari: tanta ē uis morbi: quo inuidētia te excruciat: ut nullis neq; hūanitatibus: neq; admonitionis remediis ad sanitatē redeas. Me tñ nullæ tuæ mouebunt iniuriæ: quo minus pergā sis esse mei. Vale. Florentiæ ex ædibus nostris idibus Aprilibus. M. cccc. xxxiii.

Franciscus philelf. Nicolao Nicolo sal.

e Go te Nicolae Nicole uel ex usq; Constantinopoli ex Chrysolora socero meo sapientissimo clarissimoq; uiro: quo esses igenio q̄bus moribus: ad unguē didicerā. Cūq; postea in Italiā reuertissem: eadē ac ēt. plura tū ex Guaryno ueronēi: tū ex lo

anne Aurispa uiris prudentissimis & apprime eruditis audieram. Nec dedisti tñ ea præstare omnia: quibus te mihi sūma beniuolentia deuicirē. At nullis meis nec officiis: nec meritis potui te aliū reddere: q̄ esses & nā factus: & diuturna cōsuetudine confirmatus: quippe qui tibi magnæ laudi ducas: si præstare id quæas: ut uiri oēs docti & boni tua opera & industria Florentia extrudatur. Itaq; gloriaris & Chrysolorā Florētia esse a te expulsū: & Guarynū: & Aurispā ambos turpiter eiectos. Reliquū esse philelsū unū: quē aut breui exulē facies: aut male afficies. Quid ista sibi tua uelit oratio non itelligo: Nō. n. eiusmodi sunt nerui tui: ut mihi quicq̄ possis incōmodare: Nā quod ad Florētiā attinet: ego mea spōte iuidiæ cædere institui: nō minis tuis: qui nullaq; es uiriū: nulliusq; auctoritatis uir: nō metu potētioris cuiuspiā: cuius opibus audaciaq; isanis: sed ut uiuā ipse mihi liber cū musis. Vides tu sane: nisi penitus mentis luminibus captus es: q̄ unus philelsus uniuersæ ciuitati carus est & piucūdus. Nihil neq; priuatim nec publicæ petiē a me frustra. Si lapides ipsi loqui possent: oēs in meas laudes linguas soluerēt. Mihi gratificatur omnes: quæcūq; optarim obsequuntur oēs. inseruiūt oēs. Quis uir bonus & grauis cuiq; aduerset bene pmerito: pmereriq; assiduissime studēt. Velim mihi dicas: qd̄ ē erratū aduersus te meū. Nōne oibus in rebus tibi usq; morē gessi? Quid habes: quod mihi des crimini. Num sinis te uix iā decrepitum: & rerū humanarū callētissimū seduci a uersuta maleficaq; uulpecula Carolo arretino. Nōne aiaduertis aliquando deprauatū pditissimi hominis corruptūq; igeniū. An pateris eum uti te ueluti istrumēto quodam furoris sui. Resipisce: resipisce tandē. Cōsydera ānos tuos. Quādiu nobiscū futurus es? Quod si nullū putares fore diuini iudicis uel præmiū: uel suppliciū: hominū tñ de tua uita atq; moribus existimatio tibi uerenda esset. Ego: quod in me erit: ut nunq̄ præstiti: ita tibi præstabo nunq;: nō modo inimicitiarū: sed ne minix quidē uel simultatis: uel idignationis materiā. Vale. Florentiæ ex ædibus nostris Idibus Aprilibus. M. cccc. xxxiii.

Franciscus philelsus Thomæ Senecæ sal.

q̄ Vod te mihi tam submissē per litteras cōmendaris: tibiq; ut ignoscerē: petieris: minie opus erat. Nec. n. te latet æquanimitas mea: & q̄ ferre pfacile cōsueui hominū iurias: præsertim eorū: qui suæ nō sunt spōtis. Ego idē erga te sum futurus: quem es iā pridē sâpenumero expertus: hoc est & humanus: & liberalis. Quare quocūq; i officio mea opera uti uolueris: senties eā tibi nusq; defuturā. Tu si potes: aliqñ tecū habitat atq; resipisce. Vale. ex Florētia. xv. kal. Maias. M. cccc. xxxiii.

Franciscus philelsus. Cicio Romāo apostolico Secretario sal.

q̄ Vam mihi spē iā pridem i urbe Roma corā recepisti: ut eā mihi perducas ad finem: te etiā atq; etiā rogo. Nunq̄ mihi crede: itermorietur apud me officiū tuū. Noui bonitatē animi tui: noui integritatē: benignitatem præsens expertus sum. Scio: nō falles opinionem de te meam. Reliquū est: ut coepta pficias. Vale. ex Florētia pridie kal. Maias. M. cccc. xxxiii.

Franciscus philelsus Cosmo medici sal.

i Mpiū illud esse hominum genus arbitror Cosme medices: quorū artibus atq; dolis labefactat ac soluit iucūdissimū humanæ beniuolentiæ & amicitix uinculū: Nam si ex omnibus animalibus homo ad societate maxime natus est: quis illū nō putet ab omni naturæ instituto humanitateq; alienū: qui aiorū caritate coniunctos: qua sine societas esse nulla potest: diiungere separareq; conatur. Cū primū Florentiam ueni: non expectasti tu tantis opibus: Tanta amplitudine uir: ut te & iuuenis: & peregrini

nus: & paucis admodum cognitus adirem prius: ut par esse censebam: idque facere institueram: sed anteuertens pro tua singulari modestia perbenigne me adisti: nullumque pretermisisti munus neque optimi: neque beneficentissimi uiri. Ego item contra: quicquid in me erat uel obseruantia: uel studii: id omne detuli tibi. Neque sum ulla in re passus unquam desiderari abs te officium meum. Id certe probant cum alia permulta mei erga te beniuolentissimi animi documenta: tum pleraque scripta mea: quibus clarissimum nomen tuum immortalitati apud posteros commendaui. Quod non maius munus perdire in te potuerit: perseverauit semper acquis ut ita dixerim: lancibus citro ultroque beniuolentia nostra: donec ob pestilentiae uim: qua uniuersa haec ciuitas coeperat laborare: Veronam tuam ualitudinis gratia cum tota familia concessisti. Vtinam ea omnis morbi contagio Florentiae muris tanquam labyrintho quodam sese occlusisset: neque longius pestiferum uirus suum emisisset. Sed longe secus uideri uideor accidisse: Duo enim te sunt secuti: quorum animus omni est pestilentia pestilentior: Nicolaus Nicolaus: & Carolus Arretinus. Horum tu consuetudine usus: minus tibi cauens: ea es pestiferi morbi contagione usque adeo interceptus: ut iam tuae spem haud esse uidearis: sed perinde atque in potestate positus aliena: ea si minus facias: at assentiaris omnia quae assentatores leuissimi: ac facinorissimi nebulones uoluerunt. An es oblitus Cosme medices: que mihi olim responderis ante tuam in urbem Veronam profectioem: quo tempore apud te quaererer. & de Nicolao Nicolo: & de Carolo Arretino: quod mihi clara detraheret: quod multa aduersus me confingerent: quod nihil aliud studerent: nihil molirentur. accuratius quam mihi incommodare atque nomen obscurare meum. Ad ea tu sane leniter respondisti ac subridens: non oportere inquit mirari me: nec aegre ferre Nicolai Nicoli detractionem: eo enim esse hominem ingenio: ut neminem doctum uirum relinquat intactum mordacitate sua: quique ne soli quidem ipsi parceret: utpote qui & Manuelum Chrysoloram sapientem & summum illum uirum barbaram pediculosam adhuc semper nominet: & Ambrosium monachum: cui magis affectus est: quam propriae animae: attonitum per contumeliam uocet: In Leonardum autem Arretinum qualem se praestiterit: ipsius Leonardi in eum inuectiua testimonio est: Quid enim commemorare aut Guarinum: aut Poggium: aut Aurispam: quos quotidie maledictis insequitur. Quo quis doctior est: aut eloquentior: aut eruditior: aut melior uir: eo magis Nicolai conuitiis & opprobriis est obnoxius. Quare tibi subdidisti: non modo non est dolendum: sed laetandum potius: quod in Nicolai maledicentiam incidere: Nam quanto is te magis uituperabit: tanto apud grauis illustriisque uiros laudabilior sis futurus. De Carolo autem quod exoptulas nolle tibi materiam exoptulandi data: idque magis eius quam tua causa: Nam ut tibi ille nihil obesse possit: cum nullam in ciuitate auctoritatem habeat: ita sibi plurimum nocuerit: si Nicolai uestigia imitabitur. Haec tu mecum familiariter & phumane locutus es. Meque es hortatus: ut omni in re & te: & tuis rebus omnibusque non secus atque meis uterer. Te enim omni in re semper adfuturum mihi: Id quod tu certe facere nunquam destitisti: ante eam scilicet: quam modo dicebam: ueronensem profectioem. Te uero absente ab urbe: sum omnia in republica: quae uolui: & facile: & honorifice consecutus. Vbi autem Florentiam reuertisti iidem Nicolaus: & Carolus maiore quadam audacia aduersus me agere sunt aggressi: Nam tuorum: & Clientium: & necessario muniti factioem: tantum efficere potuerunt: ut publica doctorum omnium salaria diminuerent: opinati uero sane: si mihi quoque ex publica mercede subtraheretur: fore: ut ipse necessario cogerer abire Florentiam: ut qui sine magno salario uir: qui parcere pecuniae nunquam didicerim. Florentiae pro dignitate uiuere nullo pacto possem. At hic uideri tu Cosme perspicue potuisti: quam uniuersa ciuitas me diligeret. Diminutionem illam

constitutæ pecuniæ doctores omnes tuorū opera assensū sunt: siue id arte: seu uero fuerit factū. Solus ipse rei indignitatem nō admisi. Qui mihi incōmodasse arbitrabantur: læti atq; exultātes per urbē ferebātur. putabāt homines stultissimi uoto se potitos: nescientes esse uirtutē deniq; apud omnes uenerabilē: & eam esse uim eloquentiæ: quæ in liberis ciuitatibus plurimū semper ualeat. Nondū secundus præterierat mēsis: ex quo p̄ dños & collegia: quæ uocatis: doctoribus p̄mia fuerant diminuta: cum ipse ueni in senatum: ubi cū pro re mea orationē habuissem: & moderatā: & simplicē: cōsurrexere non nulli familiares: & amici tui: & quidā etiā sanguine cōiuncti: in quibus erat Iulianus medices: Auerardi patruelis tui filius. Hi sane omnes aperto Marte cōtra postulata mea perorarunt: quātū potuerūt acrius magisq; apposite. Tum ego coactus ea necessitate: quā mihi res atq; ratio afferebat: nulla item circuitione usus: ita egi causā meā: ut non modo qui erant pro repu. & decoro: sed tui etiā fere oēs pro me occulta suffragia reddiderūt: Nā cum omnes in eo ordine sint septem ac triginta in reddendis suffragiis: pro mea cā fabæ nigræ trigintaquattuor sunt repertæ: Qui quidē bene sentientiū aiūs ac fauor & si mihi fuit honorificus: cām tñ præstitit inimicis: ut se magis ad nocēdū excitarent: Non multo. n. postea ambiendo: rogando: quærendo: incusando: monendo: adhortādo per omne humilimæ submissionis munus tantū sibi apud tuos studiū uendicarunt: ut simulatione utilitatis publicæ uiri quattuor: ut scis: declarati fuerint: quibus præcipuū ius est p̄missum ad moderādā publicā omnē impēsā: li uero oīum primū salaria quæq; literaturæ & disciplinæ: ut rem inutile & indignā omnino abrogarunt: cū dicerēt nō esse tēpus discendi: sed belli gerendi. Quæ quidē res & si oibus bonis ciuibus uisā est indigna: tamē quia ai aduerterēt: eam p̄bari atq; laudari a tuis oibus: quiescebant etiā ipsi: ne in tuenda reip. dignitate aliquid paterentur indignū. Solus hic philelus in tā florenti: tam magnifica urbe iuentus est: qui causam nō publicā minus q̄ priuatā ac suā & strēue āplecteretur & fortiter: Nam puocatione usus ad sapientes ciuitatis: qui uocantur: abrogatio ea omnis sapientibus ipsis pro usitata a prisca usq; annis cōsuetudine demādat publico decreto. At ii: ut erāt uiri grauissimi atq; optimi: re mature & q̄diligētissime cognita: quod quattuor illi uiri de impensa studii litterarū disciplinarūq; liberaliū abrogarāt: uanū esse atq; fatuū decernētes: nō me solū: qui puocaram: sed etiā reliquos doctores omnis pristinæ dignitati atq; emolumentis cū ingenti totius ciuitatis læticia ac plausu restituerunt. Tum inuidentiū animi ardentioribus irarū ignibus inflammati: nō clam ut antea: sed palam: & tanq̄ aperto Marte in aciem p̄deutes dictitare minitariq; cœperūt nō oportere posthac uti magistratuū adminiculis aut alicuius obtentu iuris: sed armis potius & cruore: cū subderent turpe esse principē ciuitatis ab homine peregrino toties superari. At quē uocāt illi principē ciuitatis Cosme medices. Si te unū illi non uocāt: quē alium possint: itelligo neminē: Nā & uiri nobiles cæteri semper mihi fauerunt: ac fauēt: & populus uniuersus me plurimū diligit. Tui uero: si per te licuerit: nō modo mihi nō sint aduersi: sed maxime omnium propitii: id quod ex oculis suffragiis quandoq; patuit. Quod ferrum autem cruorēq; minentur: nulla ratione adduci possum: ut credam te passurum: ut quisq; potentia tua frætus tantum scelus: tantum facinus audeat machinari. Nam sine consensu tuo pugna sit aquilæ a graculis inferenda: Non enim istos pluris facturus sim: q̄ pygmeos Hercules. Ad hæc uelim tecum animo uolutes: quid in Nicolao & Carolo præcipuum uides: quapropter abs te mihi præferendi sunt: Num ingenium? num doctrina? num eloquentia. num morū elegantia. num uite integritas? Quod si nō

ita frequenter aedis tuas: ut isti quotidie faciunt: id occupationibus meis dato: Scis enim publico docendi muneri satis me facere oportere. praeterea pudor uitae paratū me eē nō finit. Non blandiri: non adulari: non assentari unquā didici. Siquid me uelis facere tua causa modo me feceris de tua uoluntate certiores: factum puta. Nihil profecto frustra iusseris. Et prius quā uenisssem Florentiam: diligebam te plurimū. Et Florentiam posteaquē ueni: in hanc usque diem nullū praeter nisi unquā officium amoris sumi erga te mei. Itaque rogo te atque obsecro: ne patiaris cuiusque inuidentiā plus apud te ualere: quā meā in te & fidē & obseruatiā. Vale. Florentiae ex aedibus nostris. kal. Maias. M. cccc. xxxiii.

Franciscus philelfus Ambrosio monacho sal.

De re mea te multum habuisse sermonē cū uiro clarissimo Cosmo medice: & eū de me amicissime sentire uahementer gaudeo: praesertim cum tibi: ut scribis: sanctissime receperit mihi non modo non esse formidandum mali quicquid: sed ne cauendū quidem: Non enim poteram subuereri: nequid aduersus me insidiarum instrueretur. Verū miror: quid Laurentius Cosmi frater: quotiens in me incidit: semper obliquat faciem: salutatusque a me: respondet oīno nihil. Sed quā Cosmi fide debet mihi certius esse nihil: aliorum mores ferā aequo animo. De diogenis autē laertii uersibus quod perurbane expostulas: ne mihi succenseas: rogo. Nam partim occupationibus meis: partim animi molestia ob cōtinuas inuidorum in me insidias factum est: ut uersus illos latinos facere: ut iusseras: distulerim in hanc diem: Sed geram profecto morem uoluntati tuae: idque prope diē. Diodorum siculum ad te dedi. Vale. Florentiae ex aedibus nostris. vi. Nonas Maias. M. cccc. xxxiii.

Franciscus philelfus Bornio salae iurecōsulto sal.

Et te & uniuersam familiā tuā: imo nostram ualere perbelle: libenter accipio: atque deum oro: ut ita quādiutissime habeas. De me autē quod scire cupis: in freto nauigio siculo inter ancipites aestuantisque procellas: & turbulentissimos fluctus. Existimā rā Bononiam solā ciuilibus factiōibus dissidere. Sed Florentia longe magis discordiis ac seditionibus feruet. Utinam huc aut uenisssem nunquā: aut abire liceret pro dignitate. Sed neutrum mihi integrum esse uideo. Nuncius mihi fuit impedimento: quo minus tibi potuerim omnia explicare. Ignosce: ac Vale. ex Florentia. v. Nonas. Maias. M. cccc. xxxiii.

Franciscus philelfus Fracisco barbaro sal.

Accepisse te mihi nō commode esse Florentiae: ita est sane: ut accepisti: Idque quod recte auguraris: nulla mea culpa. Ad uos autē redire nōdum mihi est integrum. Cum licebit: te faciam meis litteris certiorē: Nam totū hunc annum id quod permolestē fero: obstrictus sum reipu. Florentiae. Occupationes meae faciūt: ut tecū hoc tēpore longior esse nequeā. Vale. ex Florentia. v. Nonas. Maias. M. cccc. xxxiii.

Franciscus philelfus Leonardo Iustiniano sal.

Iaudari abs te uiro amicissimo eodemque & sapientissimo & optimo consilium meū quod me tandem ex urbe Florentia tanquā ex officina sicariorum eripuerim non debeo non latari. Ac feci id sane tempestiue: Nam si ad reditum Cosmi medicis ī tanta gladiatorum impunitate continuisssem me Florentiae: actum esset & de musis & de philelfo: Si enim qua tempestate minus uirium habeat Cosmus: impune sicarius est paratus qui me trucidaret: quid factum tum foret: quo tempore eiectis omnibus uiris optimatibus: omne ius reipublicae ad unum Cosmum delatum est: Sum autem nunc Senae

inter humanos atq; bonos uiros: Apud quos mihi condicio pro temporū fortuna satis honesta est. Soluūtur. n. mihi quotannis ex aere publico aurei quinquageni ac treceni. quadringenti quinquaginta in hunc annum mihi Florentiæ fuerāt constituti. sed malo minore pecuniā quiete & sine uitæ discrimine: q̄ multo maiore inter gladios: & uenena. Ve urbi illi: quæ tanto amplissimorū ciuiū splendore orbata est: Quod aut me hortaris: ut ad uos me recipiā: cōsiliū de me tuū & probō: & laudo: id quod etiā sequar: cum honeste fieri a me poterit: Nunc. n. haud licet: Nā biēniū Senēsis sum obstrictus. Vale. ex Sena pridie kal. Februarias. Anno a Christi Natali. M. cccc. xxxv.

Franciscus philelfus Leonardo arretino sal.

I Apud Castellunculus auditor & familiaris meus renūciauit mihi tuo nomine ambitionē istinc meā & permolestē tulisse te: quoniam priuatus esses iucundissima nostra cōsuetudine: & rursus p̄bare: quia istic esse non possē sine certissimo uitæ periculo: adeo quosdā aiaduertes inuidiæ flammis aduersus me in dies magis magisque æstua re. Vtrūq; certe quod mihi significasti: p̄ se fert p̄spiciū argumentū singularis tuæ beniuolentiæ erga me. At ego sane mi Leonarde: quāq; libenter agebā florentiæ: cū ob alias plerasq; causas: tum etiā propter te eruditissimū & optimū uirū: tñ eo magis æquo animo florentia careo: quod inter istos flores multæ uiperæ delitescunt & ex quidē uenosa ac pestifera: Nec. n. te latet: quāta moderatione animi quāta etiā patientia semp tulerim inimicorū insidias. Itaq; ne semper impendenti naufragio subiacerē: ex istis quotidianis & turbulentissimis fluctibus in p̄ximā Senæ urbis stationē hanc me recepi: ubi tam diu futurus sum: donec aliquis secūdiōr flatus in tutiorē portū aliquē me cōuexerit. Nam ne hic quidē satis tuto me agere posse uideo p̄pter istorum p̄pinitatē: quibus uitam meā odio esse aiaduerto. Sed hac de re satis. Tu uelim me facias certiorē de omni tuo statu. Vale. ex Sena. iiii. Idus Apriles. M. cccc. xxxvi.

Franciscus philelfus Albertho Zancario sal.

E Recte quidem tu mi Alberthe & peramice facis: quod de me nunq̄ desinis aliquid cogitare: & agere: quod honorificū mihi & fructuosum sit. Cōditio: quā mihi p̄ponis nomine tuæ florentissimæ reipublicæ: talis est: ut eā non modo non improbē sed & p̄bē potius & laudē. Cæterum breui respōdebo tibi. Vale. ex Sena pridie Idus Apriles. M. cccc. xxxvi.

Franciscus philelfus petro perleoni sal.

Illentiū tuū tā diuturnū tāq; inusitatū suspiciōnē mihi affert: nescio quā. Itaq; si tibi bene est: ut & opto: & uolo: scribe ad me q̄primū: quo tecū una gaudeā. Sin secus est: id quod minie oīum uelim: scribe etiam mihi: quo tibi cōsilio saltē p̄desse possim. Vale. ex Sena pridie Idus Apriles. M. cccc. xxxvi.

Franciscus philelfus. Ioānifrācisco gallinæ sal.

Cum superioribus diebus splendidissimus eques auratus petrus Michael Senensium legatus istinc Senā reuertisset: Barnabas humanus ac modestus iuuenis: qui cum illo Mediolanū petierat: mihi uerbis tuis renūciauit: bono ut essem aīo ac fiducia: Fore enim: ut ad paucissimos usq; dies tua & humanitate & opera: quod maxime semper concupieram: atq; exoptarā: tādē assequerer. pergratum. n. esse desyderiū studiumq; meum magnanimo isti iuictissimoq; principi. Fuit p̄fecto mihi huiusmodi nūcius iucundissimus. Expectaui igitur cōplusculos dies: rursusq; expectarē: si uel per inimicorū Florentinorūq; insidias: uel per calamitates tēporum liceret: Sed uides tu: quanta arte qui

busq; conatibus hi perditissimi & facinorosissimi homines: qui florentiæ tyrânida nûc gerunt: cum aliis uiris optimatibus pscriptis oibus: tum mihi in primis uitâ eripere moluntur: Quod eo facilius sibi factu fore arbitrantur: quo ppter loci propiuitatem me opportuniorem habent: in quem desæuiant. Mouet me secundo loco nō minus aeris iclementia: quæ in dies magis atq; magis cum multoꝝ pernicie & iteritu icrebescit: crudescitq;. Fuerit igitur humanitatis tuæ: ut quod mihi iâ pridē hac iter faciens corâ receperas: nuperq; uel nixius cōfirmasti: iam tandē psoluas: Nam quāq; munificētissimus iste princeps q̄ plurimis abūdat & prudentibus & eruditis uiris: tñ fideli & inocēti deesse ne mini pōt apud eū locus Atqui si is unus essem: qui pro uolūtate iter capere atq; expedite possem: aduolassē ad uos iâ pridē. Sed quæ alius uoluptatē afferre cōsueuit: familia mihi hoc tēpore sollicitudini est: Nā neq; hanc deserere debeo: neq; mecū sine certa spe possum adducere. At ne dubitē quidē: si quid accuratius elaboraris: futurū: ut & q̄ primū & recte huic meæ pientissimæ uoluntati tuo beneficio mos gerat. Id aut æque te uelle pro tua humanitate ac posse exploratissimū habeo. proinde reliquum est: ut curriculo trāsigas: oīnoq; cōficias: quod cœpisti. Hac una re me tibi sūmo & imortali munere deuinxeris: & animū in te meum nō iꝑratum experire. pudet me pfecto hac de re pluribus ad te scribere: ne de tua uel beniuolētia in me: uel beneficētia erga oēs diffidere uidear. Sed quæ me urgent: itelligis. Rogo te etiā atq; etiam: ut quicquid i me officii collaturus es: es autē plurimū: breui id cōferas: & cū primum facultas datur. Facultatē uero nō minus cōsiliū & industria q̄ aut tēpus offerat: aut locus. Et hac de re fatis. Erit cū hisce litteris satyrica quædā exhortatio: uersibus a me scripta ad inclytum istum principē pro Genuensibus & exulibus Florentinis. Hanc uelim: cures is aut intelligat: aut saltē uideat. Nec. n. dubito: quā uiderit: datūq; etiā operā: ut itelligat. Vale. ex Sena Idibus Aprilibus. Anno a Christi Natali die. M. cccc. xxxvi.

Franciscus philelfus Antonio panhormitæ sal.

t Erentium: quē esse apud me uoluisti: illi ad te dedi: cui tu per litteras dari iusseras. Lucretius: quē tātō opere flagitas. si meus esset: cōtinuo ad te iret: Sed de re aliena irrequisito dño: nihil mihi agendum existimo. At non requisui modo: uerū etiam rogauī: atq; orauī dominum eius Codicis: ut sineret me in re sua liberalem esse. Saxei ē capitis ac plane inexorabilis. Nullo pacto iduci pōt: ut Neapolin Lucretius nauiget: ueritus: ne qui ob poculū amatoriuū furuerit: rursus sirenis parthenopes ueneficio interceptus: insanat. Vale. ex Sena. iiii. Idus Octobres. M. cccc. xxxvi.

Franciscus philelfus petro perleoni sal. dicit.

q Vas unas dedisti ad me litteras: eo iucundius lectitauī: quo diutius eas desideraram. Et ut quæ tibi secus ac uolueras: acciderunt mærore me affecerunt: ita quæ ex sententia contigerunt: mirificam mihi uoluptatem attulere. Deus tibi cœpta in dies magis magisq; secundet. Tu interim facito: ne tibi ipse defuisse uideare. Dicteria plutarchi ad Traianum Cæsarem: quæ in latinum uertimus: propediem dabo ad Ioannē Cornelium hominem clarissimum. Et cum his orationem quoq; & acrem: & longiusculam mittam ad te: & quidem talem: qualem n̄ poggius mō: sed Cosmus etiā ipse medices mltō magis doliturus sit. Nūc uero ad id: qd̄ petis: Cupis tu qdē a nobis scire: an lachryma aspirationē admittit. Reuocas nos ad grāmaticos: Mos tibi tñ gerēdus ē. Si uī naturæ rōnēq; attendimus: nulla cōsonās i latinis dictiōibus aspirat. Fecit tñ doctissimorum hominum cōsuetudo: idq; iam pridē: ut quorum uerborū consonantes aspirationem re

eiperent: ut inchoare. pulchrum. sepulchrū. lachryma. Et id sane ob eam rem factum exi-
 stimo: quo eiusmodi cōsonans uāhementius sonet: Tametsi inchoare si a chaos descē-
 dit: id quod non ab re dictū a quibusdā puto: ab sua ipsius origine aspirationē seruat.
 Quod aut̄ mones dictitare istic quosdā nō lachryma esse apud. A. Gellium: sed latrina:
 & ita quodā in codice legisse te: profecto codex iste latrinarius quispiā est: Nam hi oēs
 quotquot in tuscā sunt: Gelli codices: habent lachryma non latrina: q̄ & emēdatissimi
 sunt: & istoz̄ oīum: ut ita dixerim: parentes. præterea duo me ad hāc rem plurimū mo-
 uent: quod & Romæ in quodā uetustissimo monumento: & in illo meo: quē nosti: de
 natura deorū antiquissimo Ciceronis codice lachryma & cū aspiratione & per. y. tenue
 scriptum aduertit. Quo fit: ut etiam græcū esse nomē: hoc est a græco ductum quod illi
 Δάκρυον uocant: nequaquā dubitem. Quod autem. d. in. l. mutata sit: nihil est: quod
 miremur: Nam & l. in. d. & rursus. d. in. l. plærūq; mutari inuicem consueuerunt. Quip-
 pe & μελετᾶν meditari dicimus & allido pro adlido. & mediussidius pro eo qđ est
 p̄ Iouis filiū. Videmusq; apud uetustissimos latini eloquii auctores nonnunq̄ lachryma
 pro lachryma usurpari. Nec id ea ratione: qua optumus: & maxumus: p̄ optius: & ma-
 ximus dicif: sed potius ut fuga pro φυγᾶ tu pro τῦ. mus pro μίσι. suis pro σίσι. thus
 pro θίσι. & id quidē doriensū more: quī pro. y. proferre. u. consueuerunt: quī placuerit
 & Varroni & prisciano nomen hoc nō a græco: sed a latino uerbo quod tundo est de
 riuari: cupiētibus iis quidem: ut existimo: blandius hac uia latinis uti: qbus admodū gra-
 tificari uoluerunt: quasi nostris ēt armis ius nostrū tueri possimus. Siquis autem miretur
 quur lachryma aspiratur: cū Δάκρυον sit iaspiratum: repetat memoria ipse secum etiā
 ἄγρυπτα καὶ τρόπαιον καὶ πνεῶσ apud græcos nō aspirari: At áchora: & trophæ-
 um: & phythius apud nos uulgo aspirant. Idemq; & in horchus: & in lurcho intueri li-
 cet. ὄρκοσ̄ enī nunq̄ aspirant græci: nec it̄dem λάρκοσ̄: quod est cophini genus: unde
 lurcho deductum est. Fit id in quā sæpe: ut ualentius sonet dictio. Nec in consonātibus
 solum: sed in uocalibus quoq; inuenias idem obseruatū. Sic mihi dictū est. sic ahenu. sic
 hallucinari sic honus. sic honustus: quod tñ permulti uolūt nō ab honus: sed ab honos
 descendere. sic helluo & helluari. quod ab edo manat: sic uāhemēs quod ex uā & mēs
 componi arbitror: tametsi uāhemens eo quidā dictū uelint: quo uāhatur eminentius.
 permultaq; huiusmodi inueniri licet: qbus eruditissimorum usus: qui ipse rōnem faciat:
 aspirationem suo quodam iure addiderit. Itaq; non est mirandū trahere & uāhere aspi-
 rari. Fit enim non solum differentia causa: ut quibusdam uidetur: sed etiam magis ut au-
 gmento spiritus sonātius proferant: sicuti etiam in p̄hendo. uāhemens. aha. uaha. ohe.
 & in similibus patet: Nam cohors a cohortando dicitur. nihilum uero ex ni & hilum
 compositū est. Sed de his hætenus. Quod de statu nostro certior fieri cupis: Nos hic
 ualemus recte. Et cōmode. Sane & honestissime agimus. Id unum est: quod uirtutem
 ociosam esse non sinat. Quotidie puccini homines impurissimi per ueneficos ac sicari-
 os uitæ nostræ insidias tendunt. Ego autem non modo intrepide me constanterq; de-
 fendo: sed omni etiā cura: & industria molior: efficio: ut permagno ipsi detrimento per-
 nicieq; premantur: ac extremo conficiantur exitio: Id quod breui diuina benignitate fu-
 turum suspicor. Qua in re illud est: quod me unice perturbet: Venetos iustissimos san-
 ctissimosq; uiros. quibus omnia iure debeo: puccinoz̄ socios appellari: siqua fortasse ra-
 tioni & constantia cum temeritate & furore: si fidei cum perfidia: si pietati cum scelere

esse societas ulla possit. Vale. Ex Sena Idibus Sextilibus. M. cccc. xxxvii.

Franciscus philelfus Leonardo Iustiniano sal.

n Escio quo tandem iure te adeo affirmaris: ut contra oē uel amicitia: uel humani-
tatis ius meos mihi libros ac uestis nō restituas. Tuæ enī iusticiæ fuerat: qui te iu-
stinianū cognomines: ut quæ apud te deposuerā: tuæq; fidei cōmēdaram: mihi pro tua
fide tuaq; inocentia restitueres. Quare te & hortor: & moneo: ne me diutius uana spe
ludas: ne iniuria me afficias: ne me ueteris amicitia nostræ obliuisci cogas. Vale. Ex Sena
Idibus Sextilibus. M. cccc. xxxvii.

Franciscus philelfus Lapo Florentino sal.

p Etis a nobis: qui apud Homerū uersus ille intelligatur: quo Agamemnon uelu-
ti cōuicio a Calchate acerbius lacesitus respōdet: ΒΟΥ ΛΟΜΕΥΩ ΗΑΟΝ ΣΟΟΝ
ΕΜΜΕΝΑΙ Η ΑΠΟΛΕΟΘΑΙ. Dicis enī Ambrosiū monachū ita interpretatū uolo ego po-
pulum saluū esse: aut populum perire. Et inepta hæc sane interpretatio est & fallā. Sub-
dis Carolum codrū interpretatum aliter: quippe qui ab Ambrosio dissentiens ita expo-
suerit: uolo ego populum saluū esse: aut meipsum perire. Et inepte is rursus & prauē. Er-
rat autem uterq;. At ne id quidem mirum: nō enim ii sunt: qui græcæ orationis significa-
tionē. proprietatē. differentiam. elegantiam teneant. Et ut reliqua omittam: is oīs error
est inde: quod illius dictionis ἢ significata non norunt. Significat enī uel significat an. &
hæc quidē uulgo. Significat item q̄: pro ut eo in cōparatiuis aduerbio utimur. & quæad-
modum apud nos q̄ significat interdum & non: sic etiam hoc loco ἢ cum tenui spiritu
& accentu graui significat & non. Respondet enī Agamemnon uelle se populi salutem
& non perniciem atq; interitū. Quod quidem si minus philelfi auctoritati stare decre-
ueris: & apud Aristarchum: & apud Aristotelen & apud porphyrium cōmentatores in
Iliada eosdemq; diligentissimos doctissimosq; uiros pdiscere plane queas. Quæris secū-
do loco: an αἰ aliud q̄ semper significet: Nam eosdē Ambrosium & Carolū affirmare
eam dictionem aliud prorsus nihil q̄ semper significare: At inuenisse te plarumq; apud
Thucydiden eādē ipsam dictionē αἰ: quæ eiusmodi significatum recipere nullo mo-
do possit. Recte tu quidem dubitas: significat enim non solum semper: sed qñq; diu: ut
Homerus ἔχω κΟΤΟΝ ἔΜΜΕΝΕΣ ΑΙΕΙ. Et Sophocles. ελελοιπότα κεινόυτον
αἰβίοτόν ἐξεπίστασο. hoc est diuturnam senectutē: diuturnam uitam. Quandoq;
autem significat usq;: uide Thucydides in prohemio οὕτως μὲν οὐνοὶ Δεῦραει-
ττεινεὶ λόγοισ. Quas equidē easdem significationes inuenias usq; apud nos habere.
Vale. Ex Sena pridie Nonas Septembres. M. cccc. xxxvii.

Franciscus philelfus Ambrosio monacho sal.

r Eddita mihi sunt litteræ tuæ: quas uidi libenter: & legi libentissime. Quod autē
significas meas ad Lapum litteras: Florentiæ interceptas. incidisse in manus tuas
& in iis lectitasse te meā in exponendis dictionibus quibusdam græcis sententiam: quam
minime reprehendas: sed meū in conuitiū ægerrime tulisse. Fateor litteras a me scriptas
& eas dictiōes expositas. Quod at̄ uitiū putas: cauillū fuit: quo p̄pea sū usus: ut ai aduer-
terē: q̄ æquo aīo laturus esses: qđ uī iure ac uero dici mordacius i te posset. Nō igit̄ uitio
des: si ego sumis iniuriis: & cōtūeliis lacesitus: familiaribus istis tuis & orōnibus & saty-
ris par pari: ut dicit̄: retuleri. Quod at̄ polliceris te meū & eē: & fore: gaudeo. Nulla i re
desyderabis officiū meū. De Cosmi medicis i me aīo nihil ē: qđ minus credā: Nā q̄ me
sit exosus: iā pridē exptus sū istius i me bēiuolētiā philippus sicarius dec'arat. Itaq; de re
cōciliāda grā mihi posthac uerbū nullū facito: Sicut ipse uenenisq; utat̄. Ego autē igenio

& calamo. Vale. Ex Sena kal. Octobribus. M. cccc. xxxvii.

Franciscus philelfus Ambrosio monacho sal. dicit.

Paucis respondebo tuæ prolixiori epistolæ. Ego amicitia Cosmi medicis nolo: inimicitias conteno: Nā & infensi ai simulata beniuolentia nihil ē pniciosius: & ego ita prudētia armis muniui me: ut nullas insidias ptimescā. Vale: Ex Sena. v. Idus Decembres. M. cccc. xxxvii.

Franciscus philelfus Mediolanensiu ac Ligurum principi philippo Mariae Anglo Sal. dicit plurimam.

Vnt qui Alexandrū regē Macedoniae magnū illū eo magis laudandum censeāt: quod aliū neminē neq; uiderint: nec audierint: nec legerint: quē ulla cū illo liberalitatis ac munificētiae: uel magnitudine uel splēdore cōparandū esse arbitrent. Et profecto nulla oīo alia uirtus est: quæ magis sūmis uiris singularē hoīum beniuolētiam parat: ac seruet: q̄ opportūa quædā & eximia beneficētia. Quod quidē propterea fieri existimo: quia tanta sit præstātis huius diuinæq; uirtutis raritas: ut uix tandē rariores phœnices putem: si quis tandē phœnix esse possit: Atqui quanto aliquid in bonis rarius sit: tanto ē pulchrius. tanto admirabilius. tanto carius. Cogitanti igit̄ de te mihi & immortalis tuas iauditasq; uirtutes aīo uolūtati non solū Alexander ille oīum litteris atq; sermonibus celebratus plane absolere: sed oīs etiam humani generis memoria: oīs ætas uidet̄ indigna: quæ cum ullius tecum excellentiæ laudibus conferat. Vt enim reliquas uirtutes tuas quæ multiplices sane & obstupendæ sunt oēs: in præsentia omittā: quantū hac ista illustri munificentissimi regalisq; ai tui præclaraq; uirtute mortalis ceteros superes: atq; longissime ante eas: satis superq; testant̄ inclyti Aragonū reges & tot præterea ac tāti illi: & ex utraq; Hispania: & ex Italia: & e Sicilia principes iuictissimiq; duces: quos ad Caietam nuper una felici illa & maritimi: & terrestris prælii formidabiliq; uictoria in triūphum egeras: imo cū in triūphum agere non secus posses: q̄ deberes: non mō non existi: sed iis honoribus: & splēdidissimis muneribus cumulasti: quibus nihil esset illustrius. nihil magnificētius. nihil deniq; regalius: Adeo ut q̄ seruitutē perpetuā iure optimo metuissent: nō modo se liberos tua benignitate: sed multo maioris potentiorisq; factos intellexerint: q̄ unq̄ antea fuissent. Quis igit̄ fuerit ita saxeus. ita ferreus. ita oīs humanitatis atq; sensus expers: qui minus iisce te laudibus prosequendū existimet: quæ & inusitatae sint & apprime immortales. Sed quid nūc præterita. qd̄ aliēa cōmemoro: ea præsertim quæ & multa dicēdi uolumina expetūt: & de quibus nulla gens. nulla litteræ. nulla posteritas conticescet. De ineipso habendus est sermo: hoc ē de præcipua facilitate erga me tua liberalitateq; singulari. Redditæ enī mihi sunt ad tertiū Idus quintiles p̄ benignæ litteræ tuæ: quibus tum debitam meā erga te fidem atq; obseruatiam magnificis: mirificeq; extollis. tum ut ad te ueniā: ac munificentiam tuā præsens experiar: q̄ humanissime inuitas: q̄ studiosissimeq; hortaris. Quæ res quantā mihi attulerit uoluptatē: uel felicitatē potius: non facile expresserim: Visus sum enī deum testor: tuis litteris deum aliquē audire. pro quo tuo tā bñfico: tā excelso erga me aīo: quid referā: quid pollicear: nihil habeo. Nam meā fidem & pietatē iam pridem dedicaui tibi: ac deuoui. Itaq; si uitā. si aīum tibi meū deditū esse aiaduertis: quid ē: quod hoc tēpore uel te: uel beneficētia tua dignum recipere ab me queas: Ni fortasse illud desyderaris. ne patiar tantam hanc istam & tam excellentem benignitatem tuam: ubi ea minus utar: fruarq;: perituram in uentos. Quod ingratitude teterrimum crimen ne unquā mihi obiiciendum sit: utar equidem istius

modi tua beneficentia: ac fruar & libenter: & tempestiue: Nā quid mihi gratius possit diuiniusue cōtingere q̄ uel tua uti benignitate: uel tuo aspectu frui: quē æque atq; numen aliquod in terris colo. Cū primum igit̄ licuerit per eas occupationes: quibus publico munere sum obstrictus: ibo ad te. Vale. Ex Sena Idibus quintilibus. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Ioanni palæologo Regi & Imperatori Romanorum ac semper Augusto sal. d. p.

g Ræcæ prius respōderā græcis litteris tuis. Nunc latine tibi locuto per litteras latine respondeā: necesse ē. Vellē equidē liceret mihi obire: quod iubes: Nā nihil est apud aium meū antiquius q̄ tuæ obsequi uoluntati: Cui nihil est: qđ post deum nō debeam. Tua in me multa cū apud te Constantinopoli agerē: & maxima beneficia nulla unq̄ deletura est obliuio. Quibus me muneribus nō donasti: quibus honoribus nō ornasti: Verum qđ fieri non pōt: qui ab me fiat: ignoro. Sum ānuo munere Senensibus obligatus. Si ante constitutā diē decederem: fidem meā desyderarēt: sibi uerba data dicerent. Quod ais daturū te operam: me fide Senenses liberent: Non enī existimare te futurū: ut hi tā pio unionis: quā uulgo noīant: operi aduersent: quin potius cū mea istic p̄sentia ob interpretandi munus tā uāhementer sit opus: nec alius quisq̄ ad rē tantā satis idoneus reperiat: accessum istuc meū facile & æquo aīo patiant: soluerent me fide fortassis: & abire Senenses paterent. Nec petenti tibi aduersari auderent. Ego aut̄ hominū animos & in cute: & intus noui. Arte me usum uel occultis iudiciis insimularent. Aut cupiditatis. aut leuitatis accusarēt. Quare noli obsecro rex optime: & Imperator maxime: qđ multis meis pmagnisq; laboribus & fidei mihi: & grauitatis nom̄ ab ineūte atate uē dicaui: id breui maxima cū labe amittā. Adde etiā: quod ne istic quidem eē sine uitæ periculo unquā possim: Nā hi qui nunc Florentiæ tyrannida gerūt: sunt mihi uāhemēter ifensi: Idq; nullā ob meā culpā: sed ob id dūtaxat: quod me uiris optimatibus quos patrio solo exterminarunt: affectum ipurissimi hoīes norant. At quantum Cosmus medicæ factionis princeps reliquiq; puccini apud Eugeniū ualent & opibus: & gratia: poteris cū uoles: nō obscure p̄discere. Itaq; ut & salutis: & icolumitatis meæ rōnem habeam te nō uelle modo: sed et̄ iubere nō sum nescius. Quod hortaris: Ioannē mariū filium ad te mittam: faciā id quidē nequaquā inuitus. Quid enim mihi optatius cedere possit: q̄ meū dilectissimū filiū uel hospitio tuo: uel disciplina uti: qui oīum Christianorū principum & dignitate sis maximus: & uirtute primarius. Vale mi Auguste. Et me illum fore tibi psuade: quo cū uoles: pro tuo iure oībus ī rebus usurus sis. Ex Sena. xii. kal. Septembres. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Eugenio quarto sūmo pontifici sal.

m Eus erga te aīus & itegerrima fides pater sanctissime esse tibi debet pmultis argumentis iā pridem & pspecta & cognita. Quare si hoc tempore minus p̄stato quod iubes: non mutata meæ id uolūtati: quæ eadem est quæ semper fuit: sed necessitati potius dato: Non enī te fugit: quo est in me animo & Cosmus ipse: & factio Cosmiana. Sine maximo meo uitæ discrimine diutius istic uersari non possem. Quod autē mōnes: tuæ fidei credam me: credo equidem. Scioq; tua fide: tuaq; sanctimonia nihil innocentius. nihil constantius. Verum inimicorum proditorumq; pfidiam iam pridem expertus sum pmagno meo cū incōmodo. patere igit̄ obsecro: ut bōa tua cū uēia uitæ meæ ac salutis cōsulā: Non enī in tāta eruditissimorū & disertissimorū hoīum copia: q̄ & græca latine: & latina græce p̄ pulchre iterpretent: tibi deesse poterūt. Vale. ex Sena. iii. Nonas

Septembres. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Senatui & populo perusino sal.

T humilitate erga me uestrā uerhemēter amplector: & liberalitate maxī facio. Do
leo autē: & pmolesse fero: quod his tēporibus litteræ mihi uestræ redditæ sint: quibus iā
aliis fidē dederā. Hāc uero iuiolatā ut præstē: & ipse cogor: & uos idētidem uelle non
dubito. Quod si tēpestiua uestræ ad me litteræ aduolassēt: essem pfecto desyderio ue
stro: incredibili mea cū uoluptate obsecutus. Ornassēmq; uestrā istā splēdidissimā iuuetu
tem pro uirili parte nō modo eloquēdi: sed etiā uiuēdi laudatissimis artibus. Quoniā
igitur hōestate causæ itelligitis: ignoscite mihi: si minus hac in re expectatiōi uestræ re
spōderim. Valete. Ex. Sena. Idibus septēbribus. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Senatui & populo bononiēsi sal.

Ingratus certe sim: si tot a uobis & litteris & nūciis iuitatus: ut pulcherrimis: & ā
plissimis ppositis præmiis: apud uos ānuum oratoriæ: ac philosophiæ tradēdæ
munus: q̄ apud alios hac tēpestate obire malim: ingratus sim inq̄ ac sūmope accusādus:
si minus uobis i amore respondero. Aiaduerto. n. non sine incredibile quadā beniuolētia
aduētū uos meū tam mirifice cupere: Non. n. is sum: cuius i urbē uestrā aduētū accessio
ulla nobilissimo āplissimæq; oīum artium disciplinarūq; gymnasio isti uestro fieri queat.
Sed q̄tum itelligere cōiectura possum: meā erga uos uestrāq; remp. pietatē: uel ex eo us
que tēpore uobiscum repetitis: quo iā anno undecio & āplius primū Bononiæ docui.
Ac pfecto nihil i hāc diē mihi Bononia gratius: nihil iucūdius uisum ē. Nec me recens
hæc iuasit opinio: Idētidem. n. iudicauī temp. Sed reip. istius uestræ uerhemētiore pcel
læ: turbulētissimiq; fluctus qui p id tēporis cōtinuo sūt secuti iuitū me istinc renitentēq;
eiecerūt. Verent̄ musæ naufragiū. quietē amat. oderūt tēpestatē ac fragorē oēm. Quā ob
rem cū pacata uos rep. trāqllaq; ciuitate uti itelligo: & uestræ gratulor: & meæ lætor feli
citati. Habeoq; i mortali deo sempiternas gratias: qd̄ meis de uobis optatis fortuna tā
dem responderit. Quæ res facile me iduxit: ut uestro desyderio satisfaciā. propediē igit̄
ad uos ueniā ea ai snia ut futurus tā diu apud uos sim: quoad p philippū Mariā anglū
cui spōsione fidei sum obstrictus: mihi licuerit. Valete. ex Sena. Idi. septēb. M. cccc. xxxviii

Franciscus philelfus Antonio panhormitæ poetæ sal.

Bononiæ hoc semestri futurus sum: hoc ē a kal. Ianuariis ad kal. Quintiles: tæcti ā
te kal. Iāua. Sena decedere nō possum. Decreuerūt autē nobis Bononiēses i id tē
poris ducatos quadrīgentos q̄nquagita: qd̄ præmiū antehac nemini unq̄ nō Bononiæ
mō: sed neq; i italia cuiq̄ datum ē. Id qd̄ tibi p nostra beniuolētia uoluptati fore certo
scio: qppe q̄ amicorū cōmoda & honores tua cōmoda honoresq; esse ducas. postea ue
ro ad constitutam kalendarum quintilium diem bonōiensibus relictis: concedam Me
diolanum ad nostrum illum diuinum principem philippum Mariam anglum: Is eim
me suis ornatissimis: & munificētissimis litteris ad se deuocauit. Quare liquid me uis
facturum: in te est. Tu me optimo regi Alphonso commendato. Vale. Ex Sena. Idi
bus Septembribus. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Rraphaeli fischerario sal.

Vam in me singularem beniuolentiam magnifacio. Quod autem hortaris: pro
pediē ad uos eam: ueniam enim non mediocriter ab omnibus expectatus.
Hortaris tu quidem: ut aiunt: equum lydum in campum. Quare & si Senenses decessiōi
meæ molesti sunt: faciam tñ itelligas: quantum apud me pōdus tuæ amicissimæ litteræ

habuerit.

quærint. Vale. Ex Sena Idibus Septembribus. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Lapo Castelliunculo sal.

n On possum tuâ diligentia nō probare & fidē pietatēq; exga me. Mones insidias caueā: esse enī quosdam: quos mei noīs splendor offendat: & iccirco mihi exitiū machinari. Ego autē q̄q̄ non sū ignarus. quod uulgo dicit apud græcos: τὸ εἰμαρμένον ἤξειν: nihil tñ omitto: qđ meæ salutis interesse putē: Nā prudētis consilio fieri posse cenſeo: ut oīs uis necessitatūq; fatalis aut repellat: aut diuertat: aut leuius saltem offēdat. Tibi autē gratias habeo: quod omni in re te mei studiosissimum præstes. Vale. Ex Sena pridie kal. Octobres. M. cccc. xxxiii.

Franciscus philelfus Leonardo arretino sal.

q Vanq̄ scio meos oīs familiares uel nulla mea cōmēdatione tibi esse cōmendatissimos: non tñ omittā: quin abs te petā: atq; contendam: ut si me ames: Lapū nostrū perdoctū & perdisertū uirū quibuscūq; rebus poteris ita tractes: ut itelligat meam apđ te cōmēdationē plimū ualuisse. Vale. Ex Sena pridie kal. Octobres. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Leonardo arretino sal.

q Vicquid saxolus pratēsis auditor noster uerbis tibi meis exposuerit: sic habeto: ac si corā ipse tecum loquerer: Nihil est enim dicturus tibi: quod ab me non dicendum acceperit. Vale. Ex Sena kal. Octoribus. N. cccc. xxxviii.

Francisci philelfi Epistolarum Liber Tertius.

Franciscus philelfus Francisco Sphortia Impatori sal.

VOD antea instituerat cōsiliū magnanīe Impator festinat hoc tēpore necessitas: Nā cū ab humanissimo socero tuo philippo Maria diuino principe essem nup ornatissimis litteris ut ad se irem: q̄ liberalissime inuitatus: & id me facturū ipse recepissē: decreuerā eadē anteaq̄ Mediolanū concederē: & te uisere: & patriā: quo beniuolū in se alter: altera gratū me esse experiret: Et enī patriæ oīa debeo: ab qua genitus. altus. educatusq; sim. Tibi uero ob pstantē aī tuī pbitatem inauditāq; magnitudinē iā pridē incredibili quadā beniuolētia obseruatāq; afficior. Sed mea hęc aī sententia turbat his rumoribus ac nūciis: q de tua in Tholentinatis meos ira obsidioneq; afferunt: Nunciat enī uulgo te infesto agmine ingētīq; rerum oīum & formidabili apparatu pcessisse ī Tholentinatem agrū. Eoq; igni ferroq; uastato obsidere oppidū: atq; ipsis ciuibus nō captiuitatē & seruitutē modo: sed omnē contumeliā credēq; minitari. Quæ quidē ipse audiēs sū æque miratus: ac dolui: Qui enī fieri pōt: ut tanta & tā eximia uirtus tua q̄q̄ audeat uel ppetrare: uel moliri: qđ non solū ab aīo magno elatoq; abhorreat: uerū ēt iniquū sit & tetrum: & imane. Nunqd ludibriū illis necemq; miniteris: q & forti aīo: & inuictō patriā salutem dignitatēq; tueant? At eos oīs q se pro patria deuouissent: ī magnis uiris habendos esse uniuersā canit atiq; ras. An id facturū es: quoniā tibi Tholentines aduersi sunt: tuosq; uehementissimos conatus pertinacius remorantur? At non solū quid tibi cōmodū sit: sed quid illis cōueniat: debes consyderare: Nam quorū fidem putes in te certam fore: si eos perfidos in se fuisse cognoris? Quod si apud barbaros etiam uirtutem interdū uenerabilē extitisse accipimus: quid tibi faciundum sit: cogita: qui ad laudem: qui ad gloriam natus sis. Es ne

oblitus longe magis arte atq; beneficentia: quã aut minis aut etiam ui & parari: & conseruari regnũ? Quibusnam rebus Cyrus a Medis imperiũ ad persas trãstulit? Nõne industria: & animi magnitudine? Quibus Alexander ad Gãgen usq; penetrauit? Nõne prudentia: ac benignitate? Quibus tandem. G. Julius Cæsar orbis terræ principatũ adeptus est? Nõne cõsilio: & Clementia? Nam Romulus q̄diu humanũ sese: & mansuetũ præstitit: quasi numen in terris est habitus. Cũ primũ imperiosius uoluit rebus uti: ab iis in illum sæuitum est: quibus carior esse iucũdiorq; debuerat. An ultio te delectat: quod aliquid fortassis aduersus te: id quod tñ haud cõcesserim: Tholentinas conati fuerit? At ulcisci sceminaꝝ philosophi: nõ magnanimi principis: nõ Frãcisci Sphortia esse uolũt. Audi quaeso sapientẽ illũ Macedõia regem philippũ Alexãdri patrẽ: qui cũ urbes graecia: quæ malo in eum aĩo esse uiderent: atq; nouis rebus plarũq; studerent: quidam cõsulerent præsidii esse cõtinendas: respondit: malle pulchrũ se longum tempus: q̄ herum breue appellari: Intelligebat. n. rex prudentissimus ea cẽ tutissima præsidia munitissimasq; arces: quæ in hominũ beniuolentia caritateq; fundatæ ac firmatæ forent: Nam aduersus iustum idẽq; cõmune oĩum odium nullæ uires esse: nulla ingenia satis possunt. Quare idem philippus eos: qui amarius Atheniẽsibus utendum esse cõsulerẽt: insanire dicebat: qui hominẽ: qui ad gloriã oĩa agendo patiendõq; referret: gloriæ theatrũ iuberent amittere. Non. n. quoniã se liberos Atheniẽses: q̄ seruos mallent: dignos rex præstãtissimus censebat: in quos grauius aĩaduertẽdũ esset. Merito is igitur optimoq; iure a Theophrasto tradit non solum genere & dignitate regia: sed etiã cum fortuna tum moribus maior cæteris regibus: ac moderatior extitisse. Idem qm̄ populõꝝ ingenia moresq; callent: admonebat nõ absurde Alexãdrum filiũ: ut & blãde sese utendũ Macedonibus gratiosq; præstaret: quo multitudinis sibi uires cõpararet. Capiunt in quã animi populõꝝ nõ minis: nõ terroribus: non ui: sed cum aliis nõnullis humãitatis officiis: tum blãditis maxime: quibus cũ minus apte Scipio ille posterior Africanus olim uteretur: repulsam habuit consulatus. Itaq; siquid præter uoluntatẽ tuã princeps inclyte Tholentinas ausi fuerint: tuũ esse duco non modo ñ ulcisci: sed & ignoscere potius & eorũ tibi animos mãsuetudine: facilitate: & beneficiis deuincire. Sin aut nihil fuerint ausi: quid tibi faciendum rear: intelligis. Nũquid es oblitus: quid romanis priuernatiũ legatus ille respõderit: cũ a quodã tristioris sententiæ auctore interrogaret: quam poenã meritos priuernatis censeret: eam nihil ueritus inquit: quã ii merent: qui se libertate dignos censent. Rursumq; ubi cõsul mitius subdidisset: Quid si poenã remittimus uobis: qualem nos pacem uobiscũ habituros speremus? Tunc idem legatus eadem animi uultusq; constãtia si bonam inquit dederitis: & fidã & perpetuam: in malã: haud diuturnã. Quibus quidem ferocioribus dictis non modo non sunt ad iracundiam ultionemue incensi romanorum animi: sed priuernatis potius oĩs dignos iudicarunt: quibus ciuitas dare. Intelligebant sane uiri pmagni illi & sapiẽtes tantã esse uirtutis uim: tantã maiestãtẽ: ut i hostibus quoq; gratiã mereret. Nũ metui tu fortasse q̄ diligi malis? Optime natura pũsum est: ut metum semper odiũ cõsequat. At diligi & amari nunq̄ possis: nisi & iustissimũ te beneficẽtissimũq; p̄stiteris. Iustus uero ac bñficus esse nequeat: q̄ aut aliis ultro nocuerit: aut modũ rebus suis statuere: uel noluerit: uel neglexerit. Quare te Frãcisce Sphortia per magnitudinẽ aĩ tui p̄clarasq; uirtutes oro: atq; obtestor: ut iram hanc istam omnẽ: siquam tandem in Tholentinatis meos iram conceptã habes: mitiges: ac places. Et omnẽ deniq; p̄turbationẽ: quæ cõsilio p̄sus rationiq; aduersat: p̄sternas: atq; abiicias. Nemo scit aliis

imperare: qui sibi ipse non potest. Nulla uictoria maior est: nulla illustrior: quam seipsum uincere. Violentum nihil est diuturnum. Principatus ille & firmus sane & perpetuus esse consueuit: quem tum probitatis egregium ac quietatisque exemplum pepererit: tum pro gratia placabilitas animi munificentiaque munierit. Quis illud Alcamenis dictum non iure laudaret: qui cum a quodam rogaret: quoniam pacto regnum optime quis seruauerit: si multi: ait: lucrum non fecerit: Nam neque certe magni est animi admirari diuitias: sed summi potius uiri est omnia: quae uel corpori: uel fortunae subiecta sunt: infra se ducere. Animus. enim nobis diuinus est idemque sempiternus. Caetera uero mortalia quaeque sunt: & ad breue temporis curriculum duratura. Rationi semper: non cupiditati parendum est. Illa. enim ostendit in primis: quantum nos reliquis animantibus antecellimus. Nihil recte geri potest: quod cupiditatis gerat ductu. Is solus in magnis uiris habendus est: qui quod doceat: quod oporteat: facit. Quod si quis a me quaesierit: quid facere oporteat bonum principem: facile constaterque responderim: non quod temere uulgus solet: & amicis benefacere: & malefacere inimicis: nam id tyrannorum est proprium: sed quod prudentissime Aristo ille lacedaemonius: quod sapientissimus Socrates aliquando consueuit: tum amicis benefacere: tum inimicos reddere amicos. Busyris. Aristotimus. phalaris non amicis: sed inimicis soliti sunt malefacere. At istos istorumque omnes similes: inter impios immanisque tyrannos reponimus. Augustus uero & G. Julius Caesar caeterique huiusmodi qui in amicos benigni: & in ipsos inimicos clametissimi extitissent: diuinos honores meruere. Nonne Christus Ihesus humani redemptor generis etiam pro iis orauit: a quibus traditus morti esset. Quibus certe ipsis uel rationibus uel exemplis & si facile adducebar nihil de te tali ac tanto principe aduersus meos Tholentinatis uerendum esse: quod a sapientia & grauitate: quod a iusticia & aequitate: quod a moderatiōe & mansuetudine: quod ab animo excelsio ac benefico alienum fuerit: meas tamen partem esse celsui: ut & pro mea in te fide: & pro ea: quam patriae caritatem debeo quid tibi optimum factu existimarem: quando quidem praesens coraque non poteram: litteris saltem ostenderem: sic. enim non ut mihi mens fuerat: sed ut necessitas atque tempus tulit: & uisere te quodammodo ac tecum loqui sum uisus. Tu uelim: quaeque ab me dicta sunt: in bonam partem dicta interpretaberis: Non. enim me tua minus: quam patriae causa: ut haec tam familiariter ad te scriberem: hortata est: Nam & amo te unice: & delector mirifice tuis laudibus: quas nequa non dicam infamiae: sed ne suspicionis quidem labe pollui patiare: sumis precibus abs te peto. Vale princeps florentissime: & si quid in me esse aduerteris: quod uel usui tibi aliquando uel uoluptati futurum putes: id omne tibi deditum deuotumque intellige. Ex Sena pridie Nonas Octobres. Anno a Natali Christiano. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Leonardo Iustiniano sal.
 Gnosce breuitati litterarum mearum: Nam repentina tabellarii abitio non est passa: ut tecum longior fuerim. Quod autem ad rem attinet: ut uera tibi renunciata sunt de mea ad philippum ducem abitione: Non. enim Senae sine piculo esse possum propter sicarios Florentios: qui nulla mea culpa meam uitam insidiant. Verum antea quam proficiscar Mediolanum: sum Bononiae complusculos mensis acturus. Inde ad te dabo & crebriores & longiores litteras. Vale. ex Sena Idibus Octobribus. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus. Catoni Sacco Iureconsulto & Oratori sal.
 Eddite mihi sunt litterae tuae Cato mi dilectissime: non Senae sed Bononiae: quoueneram ad. xvii. kal. Februarias. Ut mature ad uos aduentum meum: non est in me: sed in principe isto nostro: qui si fecerit: ut id mihi facere liceat per bononiensis: quibus obstrictus sum: ad Augustum usque: continuo te uidebo. Vale. ex Bononia Idibus Februariis.

M.cccc.xxxviii.

Fránciscus philélfus Aenæ filiuo sal.

T bene ualere te: & secundiorem iam tibi aspirare fortuná: Lætor maiorē ī mo-
 dū. Quod autē scire cupis: quid ī causā fuerit: ut relicta patria tua Sena: ubi & pa-
 ratissime agebā & cōmode: iter discordiæ Bononiēsiū digladiatiōes me recepim: dicā
 tibi. Qualis q̄tosq; iuidentia æstus Florētia paterer: p̄sens ipse olī corāq; uidisti. At lu-
 dus erat: qđ p̄ id tēporis patiebar incōmodū ad eas erūnas: quas quasi alcides quidā: p̄-
 ferre postea sum coactus: Nā postea q̄ nulla aut iuris: aut æqui simulatione p̄ditissimo-
 rū hominū rabies nocere mihi potuisset: ad arma cōcursum est. paratoq; sicario ære n̄
 paruo: mane cū in publicā illā: quā nosti: Academiā docēdi gratia p̄gerē: ex occultis infi-
 diis in me nihil tale neq; cauētē: neq; cogitantē impetus factus est. Erat sicarius togatus
 Florētini mercatoris more: ne posset agnosci: qui educto repēte lōgiore gladio: qui to-
 ga tegebat: cuspidē mihi direxit in pectus. Trāssodissetq; me oīno: nisi dextera manu
 facto pugno in eius pectus illico magna ui irruissem. Itaq; appposito loco ictus ille aber-
 rans in sinistrū brachiū me p̄cussit omni illæsu uulnere. Elāguerat. n. ictus: qm̄ ille a me re-
 iectus pugno paululū esset amotus: Qui rursus sublato gladio: quo me acie feriret ī ca-
 put: in faciē me p̄cussit. Qui fuerit sicarius: notū est: a quibus autē cōductus & si nihil ha-
 bet certi: infamia tñ ī medices reperit & Cosmū: qm̄ nō solū eius factio mihi semp̄ ad-
 uerfaret: sed etiā Laurētius frater apte m̄lta aduersus me ageret. paucis post mēsis ob
 ciuilibus discordias idē Cosmus in carcerē primo cōiectus est. dein relegatus ad Venetos
 sine alia p̄fus ulla ciuiū offēsiōe. Et ita ciuiles discordiæ tātisq; q̄euerē: donec ī postē: an-
 nū iis pecūia corruptis q̄ sūma reip. p̄erāt: Cosmus ī urbē reuocat. Tū iura diuina oīa hūa-
 naq; cōfūdūt. Optiātes oēs alii relegāt alii p̄scribūt. Hic direptiōes: latrocinia: cædesq; se-
 quūt. Quæ ip̄e itūes: aiaduertēs q; q̄to cū piclo ī tāto Florētia naufragio forent: q̄ ātea ī
 sūma: ut ita dixerī: malachia naufragus extitissē: subduxi me: & ab iminētibus. tantorū
 fluctuū uorticibus in senēsis tuæ reipu. tanq̄ ī portū aliquē maxie opportunū deuolauī.
 Hic autē cū & trāq̄lle & honorifice uitā agerē: neq; de re Florētia ulla mihi p̄fus cura eēt
 p̄ter humani cōmiserationē īgenii: mēse decimo ex quo Florētia decesserā nulla mea ne-
 q; culpa neq; culpæ suspiciōe: tātū potuit inimicoꝝ cōiuratio: ut ip̄se quoq; inter p̄scri-
 ptos ciuis optimatis p̄scriberer: id qđ ut accepi: uniuersæ ciuitati fuit molestissimū audi-
 tu. Quin in p̄ximū inde ānū missus est senā: ut me interimeret: idē ille sicarius: qui ab ea-
 dē ornatus cōiuratione ī faciē mihi uulnus inflixerat. Hic philippus ē uocatus: patria na-
 tus casale fluminēsi: & patre Thoma: & auo Bruno: qui etiā ipsi ambo notissimi habiti
 sunt sicarii. Aberā p̄ id tēporis ad petriolanas balneas: idq; nō tam ulla mea uel necessi-
 tate: uel delectationis quidē gratia: q̄ diuino quodā cōsilio: ut certo puto: Nā eo sum p̄-
 fectus sola uisendi cā: Solet. n. plerūq; oīpotens deus: quo de p̄seuerātibus ī malignitate
 facinorosissq; homibus aliqñ suppliciū sūmat: certas: quasdā easq; occultas parare uias
 ad uindicādum. Cū eiusmodi ergo tēpore sicarius philippus Senā uenisset: neq; me usq;
 uideret: adit p̄clax in philosophia uirū ac medicū prudētissimū petrū loānetum: qui ex
 patria Bononia pulcherrimis p̄miis accersitus medicinā docebat: ut nunc etiam docet
 in eius urbis publico studio. Ex eo quærit: & qua in uicinia ip̄se habitarem: & ubi doce-
 rem: & quot mecum dacerem comites: & quantum ualerem gratia apud ciuis. Ad quæ
 ille: ut est uir callētissimus æque atq; acerrimo strenuissimōq; ingenio: inspecto homi-
 nis uultu & cōsyderata uerborum temeritate: singulatim ea respondit: quæ mihi usui

fore arbitraretur. Eodemq; die litteris me de ea re omni comonefecit. Quare Senam ubi continuo reuertissem: ex illoq; liquidius rem omnem coram didicissem: mox adeo praefectum praesidii: quem capitaneum uocat: Honofrium trifernatem cognomento uirilem: hominem subdolum & fallacem. Huic rem ipsam: ut habebat: expono: & oia sicarii signa do: qualia & a petro loaneto didiceram: & ipse quoq; dum illum iterabulum obuia habeo: agnosco. Respondet continuo ueterator ille & fraudolentus latro: Grates habeo sepiernas mi pater obseruadissime philipse immortalis deo: qui mihi cam praestitit: quo tibi aliquo officio meo rem dignam gratificarer: Nam iam pridem cupiebam occasionem offerri mihi morem gerendi tibi. Hominem actutum comprehendam: comprehensumq; torquero ita: ut uel concoctum cybum omnem ei eruam e stomacho: Quem si conscium cuiuspiam aduersus te perpetrandi facinoris offendero: uita priuabo. Sin minus offendero: missum faciam inquit. aberrasse me in se capiundo: non enim illum esse: quem quaerebam. Fateor equidem mi Aenea uel ex iis uerbis me illico de homine suspicatum monstri nescio quid. Ceterum quoniam satis mihi de sicario copertum uidebatur: egi homini gratias de optima erga me uoluntate. Captus sicarius eodem uesperis. Captus torquet: & mei iterimendi causa se missum confitetur. Idemq; Honofrius continuo palam facit. Sed ab quo missus foret: reticescit: Nec sicarium plectit. Sed differt ad aduersionem: modo aliam causam obtendens: modo aliam: at uerisimilem nullam. Interea temporis increbrescit: non solum apud me. sed apud nonnullos grauissimos ciuis tuos: Honofrium trifernatem commutasse philippum sicarium cum portura florentina: Nihil est enim apud florentinos usq; adeo secretum atq; arcanum: quod minus quam primum effluat: ita sunt omnes tanquam rimarum pleni. Quod rumoribus fuerat diuulgatum: ipsius tandem rei euentus approbat: Nam paulo postea florentiae praetor declaratus est Honofrius trifernas. Sed redeo ad Sicarium. Multauit hunc honofrius libris quingentis. Erantq; multo antea paratae pecuniae: quibus ille carcere liberatus remitteretur florentiam. Et quod ridiculosius fuerat: in sententia: quam impudentissimus latro aduersus sicarium tulerat: dicebat illum ad id facinoris perpetrandum fuisse corruptum grandi pecunia & magna remuneratione. ab quo autem ab quibusue corruptus fuisset: subticuerat. Ceterum longe se sua de sceleratissimo sicario liberando sefellit opinio. Nam ego iniuriarum agens puocatione sum usus ex tuae patriae institutis ad praetorem. Itaque ea omnis causa ab honofrio latrone deuoluta est ad iacobum Constantium siculum ex Mesana: qui uir innocentissimus & grauissimus ea tempestate praetorem gerebat Senae: Hic si potuissem causam ex integro cognoscere. non obscure patuisset. & qui fuisset auctor florentiae uulnerandi mei: & a quo idem sicarius missus Senam esset ad me interimendum: Nam Florentiae quoq; patuit de sicario: patuit de licitatore conductoreq; sicarii. Is enim fuit homo impurissimus ac nequam Hieronymus brochardus imolensis. Sed qui fuerit facinoris auctores: qui mercedem quam pepigissent: sicario dissoluerunt: in obscuro sunt: cum tamen nouere plures Laurentium medicum una cum Nicolao & Carolo frequentare praesepere solitum omnium scelerum officinam infames aedis hieronymi Brochardi per id temporis: quo sicarius est conductus. Idemq; Laurentius medicus Hieronymum coniectum ob id sceleris in uincula carcere liberauit: & ab omni poena tutatus est in maxima etiam totius ciuitatis offensione: quae tota eam iniuriam publicam suamq; ducebat. Sed uis magnitudoq; pecuniae longe plus potuit ac polluit: quam leges: quam aequitas: quam omne iuris praeiudicium: uel officium: uel sanctitas: uel decorum. Sed redeamus ad praetorem. Is inquam iacobus constantius cum non posset ex institutis patriae tuae eam de integro agitare causam: quam praefectus cognorat: sed augere poenam duntaxat: quod potuit solum eam philippo sicario dex-

tram abscidit publico iudicio: quæ me Florentiæ uulnerat in faciem: obtrūcassetq; hominē quo nece sua reliquis ficcariis esset exemplo imanitatis suæ: nisi ego id factū iri prohibuissem: utpote q; maluissem uiuere illū uitā iutilem atq; dedecorosa: q̄ p̄ expeditā mortem liberari animi cruciatu: ut. n. magni est animi paruas suasq; iniurias obliuisci: ita iusti & sapientis de publico humani generis hoste dignā aliquā capere ultionem. Cum igit neq; pacate: ut audis: nec item cōmode agerem Senæ: uiderēq; q̄to cū uitæ piculo inter gladios uenenaq; uersarer: nō. n. defuere: qui etiā domi ausi fuerūt me ueneno perdere: Bononiā eo cōsilio me recepi: ut paucos post mensis Mediolanū petā: futurus apud unicū nostræ tēpestatis solē philippū mariā prīcipē sane oīum: q; aut sūt: aut fuerūt: aut futuri sūt munificētissimū & optimū: Apud hūc. n. nullæ mihi inimicorū artes: nullæ insidiæ oberūt totus ero cū musis: totus cū amicis: totus mecū. Quod at me hortaris: ne dēferā ipse me: ne cedā malignitati fortūæ: Hortaris tu qdē & amice & recte: lapridē aīum meum nosti. Non is certe sum: qui me nesciam uirū esse. Itaq; bono sis aīo: per me licet: Nūq; me ignauix accusabis: nec item insolentix. Quin horatianū præceptū illud in uersa tuebor uita: omne tulit punctum: qui miscuit utile dulci. Tu uero quod ad te attinet: facito me dē omni re tua statuq; certiozem. Vale ex Bononia. v. kal. Apriles. .M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Ioanni tuscanellæ sal.

d E me quod flagitas scire: ad p̄ximas studii uacationes: quas uocāt: Mediolanum sum petiturus eo quidē cōsilio: ut siquā mihi nobilissimus ille princeps sp̄e litteris maximā pollicet: re ipsa iuenero apud neminē malim: q̄ apud eū uitam agere. Sin secus offendeto: ad Venetos me recipiam: Nam nihil incertius: q̄ Bononiæ res secundæ: Quanto. n. fortuna blādus uideat aspirare: tanto magis aduersū uentorū flatus metuēdi sunt. Vale ex Bononia Idibus Aprilibus. M. cccc. xxxviii.

Frāciscus philelfus Alberto Zancario sal.

n On uanū extitisse me somnii cōiectatorē: res ipsa liquido ostendit. Ioānem marium filiū fugisse ab me: nosti. Quo aut cū nescire: ubi p̄ noctē: quæ diē fugæ uigesima quinta subsecuta est: essem uidere uisus eū placentiæ agere inter milites quospiā postridie eius diei inscēso equo cū duobus famulis uersus placetiā iter capio: quo cum ad biduū peruenio: incido nō lōge a porta urbis in Floriū quendā Mediolanensem cognomento Nouatinū: qui cū filius Marius una equitabat. Florius cū primū me uidisset equo descēdit. Et me honorifice salutato: dixit putare se nullā mihi fecisse iniuriā: quod meū filiū eripuisset ex p̄ditorū quorūdā militum manibus eo sane cōsilio: ut eum ageret ad Antonellū Arciboldum: qui mihi ob clarissimū iurecōsultū Nicolaū Arciboldū fratrem suum meiq; amantissimū: uā hemēter foret affectus: ob idq; nō secus filius meus ei carus futurus esset atq; mihi patri. Egi homini gratias: ut par erat: filioq; recepto placentiā sum ingressus: paulo supra meridiem: ea mente: ut reliquū eius diei: qm̄ forem ex itinere fatigatus: cōsumerem in Cauponula quo diuerteram: Venit ad me uesperis salutatum petrus platea: qui ea in urbe pro inlyto Mediolanensium duce philippo Maria ciuitati præest. Qui ubi multa mecum & familiariter & perhumane locutus est: quæsiuit: qua hora uellem in posterū diem Mediolanum petere: cui cum respondissem nō esse me p̄ id tēporis Mediolanū petiturū: sed Bononiam potius repetiturū: & ad p̄ximas dein uacationes studii iturum Mediolanum: institit ille multis rationibus ne prius Bononiam reuerterer: q̄ issem ad philippum Mariam ducem & uisendi & salutādi gratia:

ab quo certo futurum sciret: ut & libenter exciperer: & honorifice. Quare cum eius uerbis colligerem oportere me oíno ire ad príncipem: necessitatem í uoluntatem uerti. Itaq; nudiustertius Mediolanú secúda hora noctis ígressus sum itinere facto p agrú Ticinensem. Hodie nō multo post meridiē adiuui príncipē: ab quo táta cum humanitate ac tá honorifice: sum exceptus: ut me oblitú mei pœne reddiderit: nō tñ qđ ob eam rem ísolentior factus sim: q̄ ante hac cōsueuerim. Quin potius cū tanta me honoratione ídignum existimo: facit: ut mecū ipse cogitē: quidná facere me oporteat: ut quā habet de me opinionē ea se nō fallat oíno. Ceterę & hæc & alia pleraq; oía ppediē una cōmetabimur. Vale ex Mediolano. vi. nonas Maias. M. cccc. xxxviii.

Fránciscus philelfus Aloysio Crotto sal.

q̄ Vod diutius hic sum: eo serius ad uos redibo. Itaq; rogo te: ut ab humanissimo nostro príncipe mihi facultatē abeūdi exores: Nam & hic a me agit nihil. & familia mea me absente nō pōt Bononiæ non agere ícōmode. Vale Mediolani ex Cauponula ceruiæ Idibus Maiis. M. cccc. xxxviii.

Fránciscus philelfus Gerardo Leonardo Cardinali Comensi sal.

a Dhortationē tuā pater modestissime libenter admitto: & si mihi habenda ratio est nō fidei minus: q̄ grauitatis. Quo fit: ut æque nolim iustitiæ accusari atq; leuitatis. Bononiensi reipu. sum obstrictus annuo docēdi munere: Cui me satisfacere oíno oportet: si uolo is esse: qui debeo. Itaq; rogo te: atq; obtestor: ut mihi iā tandē abeundi ueniā ípetres: ne dum apud uos grauitatis laudē cupio: habear apud Bononiēsis & iniustus: & leuis: Non. n. te fugit fundamentū iustitiæ fidem esse: qua sublata: omne iustitiæ munus corruat: necesse est. Vale. Mediolani ex Cauponula Ceruiæ. x. kal. Iunias. M. cccc. xxxviii.

Fránciscus philelfus Rhaphaeli fischerario sal.

q̄ Vod diutius distulerim meū ad uos reditū: nulli culpæ mihi ascribitote: Ná ego iā pridē hic soluissē: si liber esset padi tráfitus. Sed cū id sine litteris ducalibus ne mini liceat: atq; eas í hanc diē exorare nequeri: factum est: ut serior fiat mea hinc abitio. Quid aut sit í cá: nō ítelligo. Cottidie mihi a príncipe respōdet q̄ primū se mihi morē gesturę. Sed huiusmodi q̄ primū nōdū usq; apparuit. Qui apud príncipē & auctoritate ualēt & gratia: me monēt: ne sim íportunior: Nō. n. temere fieri. Itaq; mei ipsius sum nescius Nō desistā tñ ois obtūdere: q̄ príncipi assistūt: donec liberā abitionē ípetraro. Interea uero cōmēdo tibi familiā meā: siquidē arbitraris me functurę egregie meo erga te officio. Vale ex Mediolano pridie kal. Iunias. M. cccc. xxxviii.

Fránciscus philelfus Alberto zancario sal.

e Go mi Alberte ad triduū hic soluā & ppulchre qđem & pbēigne ab hoc humanissimo príncipe tū dōatus: tū honoratus: Litteras tuis occlusas meæ dilectissimæ Chrysoloriæ cotinuo reddito. Vale ex Mediolano. v. Idus Iunias. M. cccc. xxxviii.

Fránciscus philelfus Guarnerio Castelliōi iurecōsulto ducaliq; senatori sal. pl. di.

f. I Mediolani pridie nō ruri fuisses: cū istic essem Bononiā rediturus: pluribus tibi corā respōdissem: quod nūc paucis feci: Erā. n. iā fere ascensurus equū. petieras enī ab me tu quotupliciter essentiam putarē accipi oportere: Ad quod tibi cū essem respōsurus: accersitus a príncipe: omni meo sermone interpolato: ex oculis tanq̄ euanuisti. Accipe igit rem cōpendio. Essentiā: quā & οὐσίαν usian greci & latinorę eruditissimi substatiā nomināt: tribus modis accipiendā existimo: Ná & materiam: & formā: & qđ

ex utraq; constat: substantiá dicimus. Horz autem trium materia quidem quam ὕλην hylen græci dicunt: ē potentia: quæ a græcis uocantur ΔΥΝΑΜΙΣ dynamis. forma uero quod εἶδος: idos græce noiaf est perfectio: quæ ab Aristotele dicta ē nouo nomine ΕΝΤΕΛΕΧΕΙΑ entelechia. Quod aut constat ex utroq; uocamus hoc quiddá: & qđ iam compositú est. Ego iam iter ingredior. Vale. Et me nostro inclyto principi assidue redde comendatissimum. Ex placentia pridie Idus Iunias. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Alberto Zancario sal.

E St a te sane prudenter factú: quod mihi ex itinere fatigato lac coagulátú miseris: Egebá. n. istiusmóí refrigeratióis genere. Itaq; nō minus te laudandum existimaui perinde atq; egregium coaguládi artificem quédam: qđ Aristeus fuerit a priscis arcadibus laudatus. Is. n. cum í arcadia late regnasset: quo sibi maiore béiuolétia arcadas deuiciret: p multa: ut erat príceps nō somnolétus: & obtusus: sed acri strenuoq; igenio: & excogitauit: & adinuenit: quæ ad cōmunem hoíum uel utilitatum uel uoluptatē accederent. Quare is oíum primus cū apum atq; mellis: tū etiam lactis usum ad coagula iuenit: & hoíbus tradidit: qđ quis mellis auctore Naso affirmet libez patrē extitisse. Tu uñ rus igit nō possum nō amare cuius cōsuetudie id te uideo affecutú: ut ad urbanas lauticias ruralem sœcúditatē adiungas: Nam cū lac solú ex oíbus cybis ad homís naturam sit satis: tū idē coagulátú delectat etiam plurimú. Quod aut scire uis: quid egerim apđ excellētissimú principem philippum Mariam: cum in præsentiám ueneris: omnia narrabo tibi. Vale. Ex Mediolano. xvi. kal. Iunias. M. cccc. xxxviii

Franciscus philelfus Frederico cornelio sal.

Q Vem nunciú de tuo fausto feliciq; cōiugio nūc primú audiui. Is me pfecto plurimú delectauit: Nec. n. te latet: qđ ego persæpe tecū sermonē multú habueri præsens: & qđ frequēter ét absens te scriptis meis tum bládus: tū seuerius ad cōiugium sum hortatus: Quod certe faciebá nequaq; iductu patris tui grauissimí: & clarissimí uiri: ut tibi tu psuadere uidebaris: sed quoniá tibi bene esse cuperé. Ná cū duo sunt uiuēdi genera lege cōstituta: alterz cælibatus: alterz matrimoni: qui horz neutrú adamarit: haud satis in magna uersaf laude. Fecisti igitur recte: qđ & paternæ uolútatí morē gesseris: & tuæ florētissimæ reip. cōsulueris: quippe qui in filiis pcreádis sãmíario reip. satisfacies: & ordinē illú senatoriú reddes etiam aplioré. Cæterz quæ tibi præcepta seruáda ceseam: paucis accipe. Et oíum primú hoc unú tibi aío ísideat: uolo. Cætera sacraméta esse hūana lege moreq; cōstituta: at matrimoniú solú diuino ore & iuentú esse: & ipetratú: atq; id qđ de non in Aegypto p Vulcanú: nō in attica per Cecropa: nō Romæ per Romulú: sed in horto illo deliciaz: ubi primis parētibus præcepit deus oípotens: ut cresceret: ac multiplicarent: terráq; repleret. Quod aut & deo auctore: & in paradiso: & in nostris primis parentibus inuentú est sacramētú & tanq; lege sancitum: qnanta cū aí integritate & inocétia nobis tuendú sit: uides. pserti qđ triplicia illa bona matrimoniú præ se fert: quæ maxime expetút in uita: honoré: utilitatē: uoluptatē: ut ení in societate ciuili nihil ē adulterio neq; turpius: neq; pnciosius: ita cōiugii scitate nihil hōestius: nihil: uñ maiora emoluméta bonaq; pueniát. Quot adulteriis iuoluti uel patrimōia cōsúperunt: uel patriá pdiderút: uel pierút ipsi. At í cōiugii felicitate oía sūt secura: oía fructifera: oía pléa iucúditatis. Qui amor ul diuturnior: uel dulcior: qđ q uirz uxorēq; cōiúxerit? Quæ áicitia uerior eē queat: qđ q mutua & corporz & aíoze béiuolétia cōiuges deuinxerit? Tu mihi ex oí hoíum ætate tria: aut qttuor: aut ad sumú qnq; áicoz paria í mediú referas: qđ áicitia sibi

nomen uendicarint: qualis extitisse græci uolunt Theseum: & perithou: Oresten & py-
 laden: Achillen & patroclum: & phythiam & Damona: & ultimos Epaminondan: &
 pelopidan. At horum nemo se amici causa interemit: Quid enim morte horribilius. At uir
 clarissimus. T. Gracchus tanta est amoris uel sanctitate: uel uerementia coniugale munus
 persecutus: ut ultro ipse mori sustinuerit: quo uxor Cornelia supstes foret: Quid enim
 meminero Quintum plancium qui cum primum audiisset uxoris obitum pectus suam transfixit
 gladio. Cumque domesticorum interuentu ne quod perpetrare esset aggressus: perficere potuisset:
 paulo post quod uulnus fuerat alligatum: scissis fasciis soluit: & eo imiti dextra constantique
 diuulso mortem sibi conscuit. Et. Mitē plancius ob hostilia quoque uxoris obitum: quæ
 illum sociorum classem sexaginta nauium in Asiam reducentem ad Tarentum usque persecuta: mor-
 bo est oppressa: inter eius osculandæ ungendæque officium: tantum potuit conjugalis amoris
 caritas: ut districto gladio incubens uitam deseruerit. Nec minoris uires conjugalis amor
 ostendit in portia Marci Catonis uticensis filia: quæ ubi primum accepit. M. Brutum uirum
 suum apud philippos uictum atque iteremptum: ardentis carbones hauriens: quoniam ferri
 potestas omnis subrepta esset: e medio sese ultro sustulit. Vt autem Cæteras nobilissimas
 foeminas breuitatis gratia missas faciam: quis Lacedæmonias illas non maiorem in mo-
 dum admiretur: sumisque laudibus prosequi studeat: quæ exorato a custodibus in carcerem
 aditu ad uiros minias: extremo spiritu alloquendos quos Lacedæmonii noctu morti de-
 stinarant: perinde atque regnum affectantis: commutatis cum illis uestibus: uelatisque capitibus pro
 doloris simulatione: eos abire passæ sunt: sese ultro morti exponentes. Quid Elissa Li-
 do: Nonne ut extincto uiro fide pudicitiamque seruaret: in ardentissimum rogi se proiecit: Nam
 Artemisa regina carum uiri Mausoli obitum tanta tulit acerbitate: ut non contenta illud ædi-
 ficasse monumentum Alicarnassi in perpetuam illius memoriam: quod inter septem orbis ter-
 ræ miracula nobilissimum numerat: uerum et ex eius caluaria factum poculo se uiri sepulchre
 & haberi & esse uoluit: utpote quæ illius corpus in puluere uersum paulatim totum ebi-
 berit: & assiduis flatibus doloreque confecta: per tabem e uita discesserit. Sancta est profecto
 pœneque incredibilis matrimonialis beniuolentia caritas: quam qui caste ipsoliteque seruauerint:
 digni habendi sunt: de quibus nulla posteritas conticescat: Nam utilitas quanta proueniat ex
 coniugio: quid attinet predicare. Vt enim est prudentis patrifamilias augere cottidie sub-
 stantiam suam: quantum honestas patitur: ita diligentis atque frugi matrifamilias munus est eam
 domi & digerere & tueri: Quod ubi fit: patrimoniū in dies magis atque magis amplificat
 Et est sane matrimoniū uiri mulierisque coniunctio secundum legem ob procreandos liberos: Non
 enim ad lasciuia illecebras titilantisque uoluptates institutum est matrimoniū: sed ut regenerati-
 oni generatio preparet ob eam scilicet rationem matrimoniū noiatum: quod ideo mulier debe-
 at uiro nubere: ut mater fiat. Debet inquam decus matrimoniale id officii præ se ferre: ut & re-
 domesticam regat: & liberos suscipiat: Nam hinc subsistit humani generis propagatio amabi-
 lisque societas. Et coniugii quod bona triplicia esse uolunt: fide: prolem: sacramentum. Atque fidei
 quod est: ne propter copulam conjugalem aut cum altera concubat aut cum altero: sed ut æque
 uir sua uxore contentus sit atque uxor uiro: quod tum certe fiet: cum pari se caritate prose-
 quent. Ad quam quidem rem haud scio: an uxor longe quam uir debeat esse propensior: Nam
 si pudorem mulierpudicitiamque amiserit: quid reliqui habeat in se boni: non intelligo.
 Quam me delectat Tertie Hæmyliæ Africani superioris uxoris præcipua illa fides &
 egregia caritas: quæ in uirum usa perhibetur: Hæc enim non modo æquo animo pertu-
 lit uiri adulterium in ancillulam: dum esset in uita: sed eam quoque post illius obitum

libertate donatam liberto suo in matrimoniū dedit. Quanta uero æquanimitate splen-
 didissimū continentia exemplū Liua Tiberii atq; Drusi mater erga uirū Augustū fuerit:
 & græcæ: & latinæ decantant historia. Volutabat enī Augustus per oēm incōtinentiæ
 foeditatē Quod si pari fidei sanctitate se cōiuges adamarint: nulla huiusmodi labes ma-
 trimoniū polluat. In ple uero aliud ē matris: aliud patris officiū: Debet enī liberos ma-
 ter cū caritate suscipere. benigne alere religioseq; educare. pater aut̄ illud meminisse duo
 eē hoīum genera: alterū doctū & urbanū: alterū indoctū & rusticū: & hoc qdē pecudum
 esse simillimū: illud uero nō diuinū minus: ut ita dixerim: q̄ humanū. Est igit̄ officiū bōi
 patris filios iis instūere disciplinis: quæ libero hoīe dignæ sunt: quo nō indocti & rusti-
 ci: sed & doctissime eruditi elegātesq; uideant. Velim hac in re mi Frederice ad te ipsum
 oculos mentēq; cōuertas. Teq; ac ceteros æqualis tuos diligētius dispicias: cōsideresq;:
 q̄tū inter te & illos intersit. Nōne cū aliquid more tuo loqueris & grauit̄ & diserte: te
 oēs taciti admirāt ac sese ignauia inertiaq; accusant: qd̄ nihil sciāt: qd̄ qd a se dici & qd
 dici oporteat: ignorant: Itaq; alii parentes incusant: q̄ nullā gesserint curā sui. alii seip̄os
 accusant: qd̄ t̄ps p̄ secordiā & desidiā labi passi fuerit. Quo fit: ut & honoreris ab æqua-
 libus tuis: & a maioribus natu mirifice lauderis. Tuū igit̄ fuerit: cū primū a matre libe-
 ros acceperis: eos erudire iis artibus: q̄bus & sapiant recte: & bene p̄politeq; loquant̄:
 Nō enī te præterit: q̄tā uim habeat copia ornatuq; dicēdi: si ab ingenio p̄ficiat̄ & com-
 posito & bene morato. Quod aut̄ ad sacramentū attinet: ea cōiugibus cura ul̄ maxia ē
 adhibenda: ne diuortiū fiat: ne dimissus dimissaue cā prolis alteri cōiugat̄ Sanctū iquā
 & ipollutū matrimoniū eē debet: Quod ut i oī uita mutua dilectiōe tueamur: illud est
 p̄ceptū nobis assidue memoria repetendū: nec maritū hēre ptatē sui corp̄is: nec itē uxo-
 rē sui esse arbitrii: sed utrūq; alteri pari quadā caritate obstringi ad p̄creādā prolē: cū
 nentri liceat cōtinere sese: ubi alteruter nolit. Quo qdē iure & hic uxoratus & hac ma-
 ritata nō recte mō sed & latine & elegāter dicit̄. Itā inq̄ coniugatos eē oportet: ut sui si-
 miles gignāt. Et id sane fit nō solū hoīum institutis: sed naturali ēt quadā lege: Sic enī &
 arbor arborē generat: & seges segetē: & aīal ex se aīal. Itaq; oī est opa diligentiaq; studē-
 dū: neq̄d i præcellētia maritali: nō agat̄ modo: sed ne cogitet̄ quidē: qd̄ ab eius decoro
 deoq; abhorreat: sed oīa & pudice gerant̄ & pie. Idq; eo magis curandū est: qd̄ in bene
 cōueniēti cōiugio situm ueluti sēminariū est quoddā florētissimæ & pacatissimæ repu-
 blicæ: & eius qdē reipublicæ: quæ censet̄ optia: Scimus enī tria esse genera administrāde
 ciuitatis: populi: optiatū: regis: secundū triplicē societate rei domesticæ: Heri & serui: pa-
 tris & filii: uiri & uxoris. Et hac qdē societas regiā: quæ p̄stat ceteris: rēp̄sentat: at patris
 & filii eā: quæ dicit̄ optimatiū: Nā populi p̄cipatus æque hēt: atq; heri & serui. Et ue-
 ster qdē reipublicæ status ita ex optiatibus cōstat: ut a regio differat nihil: Eū enī digni-
 tatis locū dux apud uos tenet: quē apud Lacedæmōios rex solebat. Sed hac de re alias.
 Nec illud mihi uidet̄ p̄tereundū: qd̄ apud lacedæmonios Lycurgi legibus cōstitutū le-
 gimus: s enī cū eos: q̄ nubere uolnissent spectaculo interesse gymnics i ludis p̄hibuis-
 set: addidissetq; p̄terea eā ignominiā: ut honore illo atq; obseruātia: q̄ a iunioribus p̄sta-
 bat̄ i cōfessu senioribus: priuaret̄: lege t̄n̄ cavit: ne uir una cū uxore i eodē cubaret lecto:
 & id quidē: quo plurimū diei cū æqualibus una esset: at noctis q̄sceret totas: cū sponsa
 uel ad procreandos liberos & clā congregeret̄ & cum pudore: Quod ea ēt ratione Ly-
 curgus constituit quo & corp̄ibus melius ualerent: utpote quæ nimio coitu languescūt
 atq; ægrotant: & amor coniugalis assidue recentior redderet̄: & partus ipsi robustiores

fierent: At ipse tecum rem hanc non ita ad uiuum refeco. Sed illud sane te admonitum uelim: nimirum istiusmodi cum uxore congressum non solum esse perniciosum & ad uires & ad bonam ualitudinem: uerum et ad procreandos mares: Nam quo est semine calidius: eo est ad maris filios procreandos accommodatius. Quare usu fieri uidemus: ut senes magis quam iuuenes gignant mares. In causa uero id esse puto quod senes rarius coeunt quam iuuenes. Hinc fit: ut quod natura in iuuetute potentius est: id nimio ueneris usu reddat frigidius & ob eam rem ad marium procreationem ibecilius. Sed haec tu pro tua prudentia moderabere. Ceterum tibi maiorem in modum gratulor: quod eam duxeris uxorem cui nihil desit ad coniugii dignitatem. Duxisti enim puellam tuam probam & pudicam: tum et pulchram ac nobilem & cum dote non uulgari. Quo fit: ut uix sciam utri magis gratulandum censeam sponsae ne: an tibi: Nam & ipse in tua republica uirtutis praestantia cedis nemini: & bonitate formae non mediocriter uiges: neque deteriore Cornelius es genere quam illa Contarena: nec minus quam illa opulenta. Efficiat igitur deus optimus maximus: ut proprium sit uobis matrimonium uestrum ac idem fecunditate liberorum & iucundum & felix. Vale. Ex Ticino Idibus Octobribus. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Aloysio Crotto sal.

Ad sextum Idus Octobres Tucinum huc perueni: ut ex nostro Catone sacco eloquentissimo iureconsulto accepisti. Itaque per tuas litteras certior fieri cupio: quid facere me oporteat: Nam ego hinc prius pedem non mouebo: quam consilium tuum audiero. Vale. Ex Ticino. xvii. kal. Nouembres. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Saxolo pratensi sal.

Quae tibi ex Bononia ob subitam abitionem meam respondere non potui: Nam cum inde soluerem: redditae mihi sunt litterae tuae: nunc ex Ticino uerbis paucis respondi tibi: petis enim: qua ratione scurrarum sint apud graecos βωμολοχοι bomolochi noiatum: & item quae apud nos sunt: quos graeci ὀλεχίνουσ olechinos uocant: & quae loca eent: quae Athenis κυκλοι Cycli hoc est circuli appellabantur. Bomolochos proprie illos graeci dicebant: qui sub aras in sacrificiis sedere consueuerunt: ita noiatos ab ara: quae βωμὸσ bomos uocantur: & λοχεῖν Lochein: quod insidiari significat: quoniam ad aras insidiarentur: utpote quae cum assentatione efflagitarent. Quae obrem & quae sacrificiis suscipiunt: tibicines. & uaticinium profitentes bomolochi uocabantur. Ex huiusmodi autem rei translatione Bomolochi etiam uel dicti sunt: quae apti ac faciles atque iidem humiles: omnia lucri gratia praeferebant iocando cauillandoque. Et hi quidem apud nos scurrarum appellantur. homines sane inepti atque contemnendi: qualis est hoc tempore apud Florentinos Nicolaus Niculus & poggius Bambalio: qui ut sumptuosioribus cenis iter sint: a nullo sese scurrilitatis genere continet. Qui uero a graecis Olechinus est appellatus crustis & spinis tectus: petrisque assuetus: hunc nostri remora uocant: aquatile animal admodum breue: in quo tanta inest tantum natura uis: ut nauim perniciosius iter facientem eius carinae inhaerens adnixusque retineat: ac remores: ob eamque rem & a graecis Olechinum. & a nostris remora noiatum. Habeturque istiusmodi animal amatoris ueneficiis infame: litesque atque iudicia dicitur remorari: grauidarum fluxus sistit utero: ac partus ad puerperium continet. Et id tantum in cybum addi prohibetur: ut plinius refert. Huic spina est parua: & oua amara ad quinque numero. at ora in medio corpore atque in terram uersa. praeterea Olechino pedes esse Aristoteles asseuerat: utpote cui pennae pedum instar locatae sint: quantum alii sunt: quae dicant eos spinis uti per pedibus: & ita ingredi: ut in orbem uoluant: Itaque detritis saepe aculeis inueniri: Nam quoniam futuros maris aestus saeuiciumque praesagiant: hos correptis se lapillis operire: ut eo pondere stabilietur mobilitas: & ita spinas uoluntatione atterere. At Mutianus muricem esse tra-

dit purpura latiore: cui rostrum neque asperum est: neque rotundum: neque in angulos prodit: sed simpliciter cochlearum esse autumat: quae uno latere sese colligat. Trebius uero niger L. Luculli familiaris scribit hunc piscem haud esse pede longiore: neque digytis quaque crassiore: cuius ea sit uis: ut & nauis uentorum flatibus plenas sistat: & in sale si fuerit asseruatus: aut quoque in altissimos deciderit puteos: ubi admotus sit: extrahat. Huius est Lucius memit libro sexto suae pharsaliae: iquens. Non puppi retines euro tederite rudetes In mediis olechinis aquis. Huic meminit Theophrastus libro quarto de huiusmodi animalibus: ubi dicit echinorum tres esse species ex quibus Olechinus & magnitudinis: & crassitudinis caeteros praestare. & est sane Olechinus: quem memimus: dictio quadrisyllaba. at echinus dictio trisyllaba est: suavis esu: & paulo minor Olechio: cuius est Iuuenalis memit iniquies. Ostrea callebat prius deprudere morfu: Et semel aspectu dicebat littus echini. praeterea echinus apud graecos significat terrestre id animal: cui est apud nostros haericio nomen: quod ipsum ab haerido deductum est: & aequis spinis hirsutus est atque maritimus echinus. At circuli quos quaris ad postremum: Loca erant Athenis: ut Dinarchus contra Calleschrum ostendit: ubi aliqui ueiebant. Id aut nomen tractum est a circulari circumsistentia uendendorum: Quare Menander in ephesio ait: Itaque ego mihi uideor pro deos immortalis in circulis uidere meipsum idutum currere circum: ac uenire. Habes a me paucis: quae petieras. Vale. Et Leonardum nostrum arretinum eruditissimum & eloquentissimum uirum nomine meo saluere iube. Ex Ticino kal. nouembribus. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Ioanni serufino iurecō. & ducali iusticiae consiliario sal.
Isi te & amem: & plerumque mihi faciam: sim apprimere ingratus: utpote qui dilucide prospiciam me tibi omnia curae esse. Consilium autem iclyti nostri principis non admitto solum: sed etiam laudo: ut par est: proboque uacillanter. Itaque tantisper hic manebo: donec per eius litteras intellexero: ad quod sim tempus ad uos iturus: Nam habitam esse diligentem rationem rei meae pecuniariae: ut mihi plurimum conducit: ita uoluptatis plerimum affert: uel ea ratione quod ne cogitarem me quod de princeps non sapiens minus: quam munificus ac benignus: ita de me consuluit: ut non sim in exigenda pecunia usurus alienis suffragiis: sed constitutis temporibus ex certo loco mihi satisfactum eat. Quare ut ei meis uerbis gratias habeas immortalis: te maiorem in modum rogo. Vale. ex Ticino. iiii. Idus nouembres. N. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Ioanni Antonio Brixiano sal.
Esperi mihi redditae sunt litterae tuae: itaque cras ad uos ibo: Nam ante id tempus hic soluere non licuit: cum mihi in hac die nullus sit equus. Itaque ignosce breui meae huic morae. Vale. ex Ticino. v. kal. decembres. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Catoni sacco iureconsulto sal.
Mortare Chrysolorinam meam ne miretur quod hic diutius quam arbitrabar expecto: Nam ita est opus factum: quo nobilissimo huic principi more geram: & id quod in rebus non paruis aut contentendis: sed & maximis & praclaris. Itaque ut bono animo sit: domumque bene gerat: eam pro tua prudentia etiam atque etiam diligentissime adhortare. Vale cum pudicissima uxore tua. Ex Mediolano. pridie nonas decembres. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Honofrio Strozæ sal.
Quod fortassis apud uos nondum increbuerit: ego apud hunc praestantissimum principem philippum Mariam ex illis ethruscis turbulentissimisque fluctibus: tanquam in tranquillum atque securum reliquam uitam portum me recepi: ubi omnia mihi affatim sunt oblata: quae non solum ad emolumenta: sed ad dignitatem attinent. ut mihi liceret tecum omnia libere commentari: quae & ipse uelle: & tua nosse interesset. Sed tempus est habenda

atq; hoium ratio: Nec enim me latet: ubi locorum es: & quã tibi cauendum sit. Itaq; feram æquo aïo desyderium meum. Cæterũ illud unum non reticebo principẽ hunc meũ & patri tuo clarissimo uiro & tibi & uobis oibus optare oia pro uoluntate uestra: atq; nihil magis cupere q̃ in oibus rebus uobis peregre prodesse. Tu siquid ẽ: quod a me uelis: fac: ut scia: & factũ puta. Vale. Ex Mediolano Nonis Decẽbribus. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Ioanni Antonio brixiano sal.

r Enunciabis principi nōstro: quæ mihi mandarat: non minore diligentia: q̃ fide me p̃secutum esse: speroq; futurũ. ut ad paucos dies certi aliqd afferatur. Id cum erit: continuo ad uos ibo. Interea tẽporis nullum officium prætermittam. Vale. Ex Ticino. v. Idus Decembres. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Ioanni Aurispæ sal.

t V semp aliquid petis. In seruis at raro. Quid hois sis ignoro. petis a me Diona prusaensem: quẽ equidẽ dabo ad te propediẽ ea lege: ut eum aliquãdo patiaris ad nos redire: Ibit enim codex ille ad te mutuo: nō dono. Quamobrem facito: ut ex cōmodo tuo nihil mihi tãdẽ incōmodes. Tuscanellam nostrum opto bene ualere. Vale. Ex Ticino Idibus Decembribus. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus petro Ioanneto philosopho ac medico sal.

r Ogo te maiorẽ in modum: ut meũ Virgilio codicem ac item cōmentatorem Seruium cures q̃ primũ bononiam perferri: & Alberto Zancario cōi amico nomie meo reddi. Id qd̃ in hanc diẽ non fecisse te non possum non mirari. Nec enim debes oblitus esse: & quid mihi: cũ istinc abirem: coram receperis: & quid postea ad te scripseri. Fuerit igit̃ officii tui: ne diutius litteris meis solliciteris. Idq; ut facias: abs te non peto solum: sed ẽt contendo. Vale. Ex Ticino. xv. kal. Ianuarias. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Alberto Zancario sal.

l Iteras meas ad petrũ Ioannetũ illustrem philosophũ ac medicũ ut ei reddẽdas Senæ diligẽter cures: ẽt atq; etiam a te peto. Facitoq;: ut per tuas quoq; littteras intelligat desyderari officium suũ in restituendis mihi codicibus meis & Virgilio: & Seruii. Tu rem oẽm tenes: uerum quod peto: eo scribito accuratius & grauius: qd̃ uereor eius liberos esse i causa quominus mei codices ad me ierit. Nam ille & uir bonus est & amicus. Mea hic oia & secunda sunt & lata. Nam & huic nobilissimo principi sum carissimus & cæteris omnibus: qui auctoritate & dignitate ualent: admodũ iucũdus. Vale. Ex Ticino. xv. kal. Ianuarias. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Catoni Sacco iureconsulto sal.

i Nstitueram hodie redire ad uos: sed iussu principis ante diẽ tertium hinc mouere pedem nō licet. Itaq; monebis uxore Chrysolorinã: nequid miretur: turbeturue q̃ minus ad diẽ constitutum istuc reuerterim. principi eni parendum est. Vale. Ex Mediolano pridie kal. Ianuarias. M. cccc. xxxviii.

Franciscus phil. petro Michaeli equiti aurato ac iurecōsulto sal.

c Vm idõeus eẽt oblatus nũcius: cui meas ad te lrãs darẽ: uisus es admonẽdus: id qd̃ fortassis haud ignoras: te apud hũc humanissimũ principẽ nostrũ ualere auctoritate plurimũ. Itaq; tibi opa dãda est: ut bñ pmerearis: Quod si feceris: pmagnũ es fructũ cōsecuturus. Reliqua tu corã ex hoc isto nuncio cognosces: Nō eni oia cōmittenda sunt litteris. Vale. Ex Mediolano pridie kal. Ianuarias. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Catoni sacco iureconsulto sal.

h Esterno uesperis cū uniuersi aulici permagnaq; nobilitas esset in arce principis Cæsarei huius nostri in cænaculo: cui est uiridi cognomentū: celebrata est anua illa pōpa cōmendādi trunci Vulcano: principe ipso nō præsente modo: sed solēne etiā festum in primis agitante: ornāteq;. Hoc autē mane: qui primus est Ianuarii dies: cū primū illuxisset: oēs in eandē arcē & in idē cænaculū cōuenimus. & inde ppauci: quorū ipse numero sum ascriptus in cænaculū sumus accersiti: quod nobilium appellat. Hic tādiu expectauimus: donec prādisset princeps. prādet. n. semp in aurora: aut etiā aliquāto prius interdū: Nā qui paucissimi est sōni: ante lucanū tēpus nunq̄ eum offendit in lecto. Amota uero mēsa: continuo donata est uniuersa nobilitas aulicq; oēs: quotquot in utroq; cænaculo opperiūtur uariis muneribus pro dignitate cuiusq; & gratia apud principē. Dona sunt oīa anuli aurei cum gēmis aut pyropis: aut adamātibus. Ego pulcherrimo anulo cū adamāte in pyramidē surgenti donatus sum: & eo quidē nō mediocris p̄cii. Hunc: qui p̄ciosior sit: & melior: in auris metallis inueniri uolūt: Esseq; primū oīum reptum in iis metallis: quæ in æthiopia sūt iter Mercurii delubrū: quē græci ἐρμῆν hermē uocāt: & Meroen insulā: qui maior nō sit cucumeris sēmine: habereq; tantā in se uim: ut iuxta magnetē positus ferrum ab eo abstrahi nō patiatur: aut abstractum sese rapiat: ac tanq̄ auferat. Sunt præterea adamantes aliis in locis reperti ut in India qui æquē sit magnus ac nucleus auellana: cui similis est: qui nascit̄ in Arabia: sed aliquāto minor. Reperitur etiā adamas in macedonia in philippico auro olim inuētus: qui cucumeris sēmini est par magnitudie ut alter ex antedictis adeo paruus est: ut milii magnitudinē nō excedat: a quo etiā nomen accepit: quippe qui cencros sit appellatus. Habetur alter in Cypro: qui colorem ereū re præsētās in medicamie plurimū ualet. Est etiā adamas cognomie siderites: quod ferrei sit splendoris: cæteris adamātium generibus pōderosior: sed dissimili natura: utpote q̄ & frangat ictibus: & adamāte alio p̄foret eo: qui cyprius est. Et cū p̄ciosior adamas & igni sit & ferro indomitus adeo: ut adamas appellet̄: cedit tñ hircino sanguini: hoc. n. si recēs calidusq; fuerit: maceratus & ictibus tādē cedit & icudibus. Volūtq; in adamāte tantā inesse uim: ut & uenenis uim auferat: & lymphatiōes metusq; uanos abigat: atq; expellat ex hominū mētibus. Sed hæc de adamāte fortasse pluribus: q̄ oportuit. Cetera cum uenero: iter nos cōmentabimur: Nā ego mihi uideor fortunatissimus: quod huic me diuino principi sentiam esse carissimum: plura enim sunt: quæ non recte litteris committātur. Cras ad uos redibo. Vale ex Mediolano kal. Ianuarias anno a Natali Christiano. M. cccc. xxxx.

Frācisus philelfus Bornio salæ iurecōsulto sal.

d Esyderiū de me tuū me nō iniuria plimū delectat: Est. n. plenū amoris p̄cipui erga me tui. Sed ueli: scias mutuū eē amorē nostrū planeq; singularē: Nō. n. magis me desyderas: q̄ desyderaris a philelfo. Dii male faciāt factiōibus uestris: quibus diuina oīa humanaq; cōfundunt. Itā iteq; ad uos iui: eo sane cōsilio: ut a uobis nunq̄ decederem. Sed nescio qua uel hominū puicacia: uel fatali astro sit factū: ut bis icideri in atrocissimas uestre reipū. pcellas atq; tēpestates. Musis iter arma nusq̄ bene cōsultū est: sed Bononiæ lōge p̄iculosius. Itaq; habēda nobis fuit ratio & dignitatis: & q̄etis. Ego iussu principis mei ad huc ago papia: ad paucos dies Mediolanū petiturus cū uniuersa familia: Vbi oīa mihi p̄ata sūt & ad cōmodū & ad dignitatē Vale. ex Ticino. iiii. Idus Iāuarias. M. cccc. xxxx.

Frācisus philelfus petro Thōasio philosopho ac medico sal.

i Am mihi itegrū nō est: ut tuo utar cōsilio: Sū. n. huic excellētissimo principi ob-

strictus non solum fidei sanctitate: quã præterire nõ licet: sed maximis etiã beneficiis: quibus si abuterer: possem iure ingrati- tudini obnoxius fieri. At emori mali q̃ ulla uł mini- ma iuri nota ifamiã. Itaq; rogo te p̃ idissolubile amicitiaẽ nostre uiculuũ: ut me dignitatis meã rationẽ hẽre patiãre: Nã quo pacto me amicitia tua dignũ iudicares: si forẽ iustus. Quod si iustitiã sudamẽtũ ẽ fides: patere æquo aĩo: quod p̃missã atq; cõuenta iuiolate- sim seruaturus. Mors ipsa dũtaxat nos ab hoc p̃cipe abstrahet. Et meũ in te amorẽ nul- la neq; fortuna: nec tẽporẽ mutabilitas labefactabit. Vale ex Ticino pridie kal. Februa- rias. M. cccc. xxxx.

Frãci. philel. Aloysio crotto ducali secretario senatoriq; sal.

o p̃portũe mihi redditã sũt exoptatissimã litterã tuã: Nã hic diutius esse nõ po- terã nõ moleste ferre: Nõ. n. te latet: quo fueri cõsilio ex urbe Sena primũ: deĩde ex Bononia a nobilissimo p̃cipe accersitus. Veniã autẽ cũ uniuersã familia oĩq; supelle- ctili Mediolanum ĩtra quadriduum: Misi. n. istuc: qui ædis mihi cõduceret. Vale ex Tici- no. iiii. Idus Februarias. M. cccc. xxxx.

Frãciscus philelfus Alberto Zancario sal.

u T scias: quẽ ĩ locum missurus posthac sis tuas litteras: ego nudiustertius concessi Mediolanũ cũ uniuersã familia rebusq; meis oĩbus. Estq; aduẽtus meus cum ab hoc p̃stãtissimo p̃cipe: tũ ab uniuersã repu. exceptus piucũde adeo: ut unus philelfus oĩbus sit ĩ honore. Mirabile dictu ẽ: q̃ sum honoratus ab oĩbus. Bene cõcepta secũdet de- us. Quod si fiet: nemo me uno neq; fortunatior: neq; beatior. Vale ex Mediolano Idi- bus Februariis. M. cccc. xxxx.

Frãciscus philelfus Saxolo pratẽsi sal.

f Cribis mirari te: quid stoicis philosophis ĩ mentẽ uenerit: ut cũ ĩ iis quã corpo- ri sũt fortunãq; tributa: selectionẽ posuerit: minus ea neq; bõa uoluerit: neq; ma- la appellari sed altera cõmoda: altera ĩcõmoda: & ut ipsi appellãt αδιαφορα adia pho- ra: hoc ẽ ĩdifferẽtia: qđ & bene uti illis q̃s possit & male. possẽ hac de re tibi rõnes nõ nullas ostẽdere: quas tũ ob tẽporis angustias: tũ ob occupatiões meas ĩ p̃sentia missas facio. Sed eã tu unã minie negaueris: Quod sua natura bonũ ẽ: eo meliorẽ hominẽ red- dit: quo magis crescit ĩ cumulũ: id qđ de oĩ uirtute tã actiua q̃ cõtẽplatiua licet ĩtelligi. At cõmoda tã corporis q̃ fortunã tãto reddũt hoĩes ad maleficiũ p̃õptioris: q̃to fuerit ãpliora. Alios opes ĩgẽtes supbos reddũt: alios ĩcõtĩnẽtis. Ita regni magnitudo ĩ tyrãni- da cõtumeliãq; excedit. Idẽ de corporis uiribus atq; pulchritudine. Idẽ de iis oĩbus dici põt: quã uł fortunã: uel corpori tributa ducunt splẽdida. Velĩ: mihi aliquẽ ex his uirum bonũ oĩdas hoc tẽpore: q̃ uel formã p̃stãtia cãteros ãtecellũt uł diuitiis sũt & potẽtia aliis ciuibus supiores. pudet me dicere qđ uerissimũ ẽ ĩ oĩbus fere aĩaduerti. Et dicam tũ. Nõ mõ uir opibus abũdã nõ ẽ bonus: sed & supbus & cõtumeliosus: pulchri oĩs lasciui sũt & muliebres. Vale ex Mediolano kal. Aprilibus. M. cccc. xxxx.

Frãciscus philelfus Antonio panhormitã sal.

i Am ditior factus es: id qđ ea cõiectura assequor: qđ te supbiã obnoxĩũ facias: Nam dũ nihil respõdes homini amicissimo tot a me litteris ĩuitatus: qđ aliud es se rear ĩ cã: q̃ supbiã. At ne illud te lateat: uelĩ: ĩ quo plus ẽ fortunã: ĩ eo minus ẽ uirtu- tis. Quare tibi cauẽdũ ẽ: ne dũ pecuniis diligẽtius ĩuigilas: negligẽtiorẽ te p̃stes circa ĩge- niũ p̃bitatĩsq; p̃stãtiã. Vale ex Mediolano pridie Idus Maias. M. cccc. xxxx.

Franciscus philelfus Leonardo Iustiniano sal.

a Dhortationē tuā & si bonam in ptem accipio: eiusmodi tñ est: ut ea hoc tēpore utēdū nō sit: Nō es. n. nescius decere prudētem uirē tēporis habere rōnē: Itaq; rogo te: ne quid posthac eiusmodi ad me scribas: qđ iure queat reprehēdi. praterea cum oibus in rebus tū ipmissis seruāda est cōstantia. Quid. n. leui hoie magis cōtēnendū: In geniū tibi meū iā pridē cognitū esse oportet: quippe q & intus me noris nō minus: q̄ in cute. seruata fide: nihil est: quod tua cā facturus nō sim. Vale ex Mediolano. kal. Maius. M. cccc. xxxx.

Franciscus philelfus petro Thomasio philosopho ac medico sal.
 q Vod afficiaris maxio desyderio uisendi mei: habeo sane exploratissimū ul' ex ea cōiectura: q̄ de me ipso facio. Qui. n. nō desyderē te & uisere: & cōplecti: & exo- sculari: q̄ cū uetere ea; sūma beniuolentia sum cōiūctus. Accedit p̄terea uirtus tua & do- ctoria & eloquētia & merita citro ultroq; collata i: quibus plāe fit: ut nostra utriq; memo- ria nullo nec locorū nec tēporū iteruallo extingui queat. Ceterū qñquidē qđ uelimus fie- ri neq; id uelimus qđ queat: necesse est. Vtēdū igit nobis est mutuo scribēdi officio: ut qđ lingua nō pōt: arūdis p̄stet uicissitudo. Id & facillimū ē utriq; nostrū & iucūdū in pri- mis. Et quo initiū de huiusmodi muneri: peto abs te: ut me facias certiozem de rebus orientalibus maximeq; de Turcis: si quid habes noui. Vale. ex Mediolano. iiii. Nonas Iulias M. cccc. xxxx.

Franciscus philelfus Ioanni Cornelio sal:
 p Lacuisse tibi meos de exilio libros p̄limū lator: Nā p̄bari abs te scripta mea tan- to & tāta grauitate & sapiētia uiro nō possū mihi nō magnæ laudi ducere. Ad- hortatio uerō tua qua mecū uteris ad absoluēdū id opis eiusmodi eē tibi psuade: que mihi p̄limū addat honoris ad mei ai' institutū. Eo. n. maiore cū studio nauabo: qđ mea spōte sum aggressus: quo uideo me tibi rē facturū gratissimā. Quare ni aliquod ifestum numen mihi impedimento fuerit: breui pficiam: quod occœpi. Vale. ex Mediolano. o pri- die Nonas Iulias. M. cccc. xxxx.

Franciscus philelfus Andreocio petrucio sal.
 q Vod absēntis mei p̄petua recordatiōe imaginē p̄re te feras: sic. n. scribis: nō pos- sum eqdē nō latari: Affers. n. argumētū minie obscurę egregie cuiusdā beniuolen- tiæ i me tuæ. At ego quo itē aio i te sum: debes ex te ipso coniecturā facere. Et fieri sane nullo pacto natura pōt: ut nō æque amet: q̄ uero amat. Itaq; tibi debes idubitato psua- dere te mihi esse carissimū: idq; cū ob hāc istā cām: qđ me amas: tū etiā: qđ ea uirtute ui- ges: ut dignus sis: qui ameris ab oibus. Desyderare aut te p̄sentia meā hoc sane i te ē. Nā si Mediolanū uisere istitueris qđ eius rei te: cū istic agerē: aliqñ facturū affirmabas: & p̄- sens p̄sentē uidebis philelfum tuū: & mltā cognosces: quæ absens attigere nunq̄ possis. Itaq; tuū erit: ut cū primū tibi factas dabit: huc uenias: Quod si feceris: magnā mihi cre- de: uoluptatem cōsequere. Vale ex Mediolano Nonis Iulius. M. cccc. xxxx.

Franciscus philelfus Ioanni Aurispæ sal.
 t Otus es i libroꝝ mercatura: sed i lectura mallē: Quod si faceres: lōge melius & tibi: & musis cōsultū esset: Quid. n. p̄dest libros cottidie nūc emere: nūc uēdere: legere uero nūq̄? Ego quos uēdā: hēo libros nullos. Emerē potius: si pecuniis abūdare. Qui etiā i hac pecuniarū difficultate: si qđ opus oñderis: qđ p̄cio dignū cēseā: enitar eme- re: etiā si seruire me oporteret. Declarabis igit p̄ litteras: qui libri tibi & q̄les s̄c̄ uenales Quod si feceris: itelliges me uulla p̄mi inopia: Sū. n. apud eum p̄cipem: apud quem e-

gere pot nemo. Vale ex Mediolano viii. Idus Iulias. M. cccc. xxxx.

Franciscus philelfus Ioanni Tuscanellæ sal.

Quintiliani declamationibus qd ipse sentia: paucis accipe. Equidẽ Quintiliani iuentione uahemeter pbo. Est ea. n. & acuta & prudẽs. Sed oratiõis eius filũ mihi sane nõ placet: sapit. n. hispanitate: nescio quã hoc ẽ barbariã plane qdã. Nullã habet elegantiã: nullũ nitorẽ: nullã suauitatẽ. Et quæ nõ p̄cipua modo: sed necessaria sunt i oratore neq; mouet dicẽdo Quintilianus: neq; satis docet: nec delectat. Sed uidet̄ sonolentus qf piã & icõpositus. Tenet fortasse Quintilianus: q̄tũ ex eius scriptis aiaduertere possumus: nõnulla cõmoda p̄cepta artis rhetoricæ. Multa cõmemorat. mltã colligit. Sed ita sui dis similis est: ut quæ alios docet: ipse ignorare uideat̄. Verẽ cõcedamus illi doctrinã si ita libet oĩno. Mouedi tñ delectãdiq; uim nullã habet: Quæ qdẽ duo q̄ oratori subtraxerit nõ oratorẽ illũ: sed aratorẽ demõstrabit. Vale ex Mediolão. vi. Idus Iulias. M. cccc. xxxx.

Francisci philelfi Epistolæ Liber Quartus.

Franciscus philelfus Rainaldo Albizio equiti aurato sal.

Vod nihil tibi ac ceteris optimatibus florẽtinis neq; optatius poterat i hac tẽporẽ calamitate neq; melius cõtingere Rainalde Albizi: mittit hic humanissimus princeps meus philippus Maria uobis auxilio i ethruriã ad recupandã patriã iclytũ & iunctũ impatorẽ Nicolaũ pusinũ cognomẽto picininũ cũ exercitu firmissimo ac rebus oibus ornatissimo. Id aut̄ mea potissimũ opa atq; diligẽtia effectũ esse nõ te latet. Nũc uero tui est officii id curare: ut nihil temere factũ possit a quoq; existari. Hoc aut̄ una re facillie cõsequaris: si studueris: ut qui tecũ futuri sũt (Nã de te uno ut es aĩo ingẽti & moderato: nihil uerẽdũ suspicor) nihil agãt aut supbe aut iracũde: qui potius ab oĩ iniuria: ab oĩ maleficio se cõtineãt. Et q̄q; scio te prudẽter oĩa curaturẽ: qd tñ ipse sentia: exponã paucis. Quoniã p̄cipuus corporis uigor positus ẽ i capite: ab ipso primũ capite initiũ ẽ sumẽdũ. Hoc. n. p̄cussio penitus: mēbroq; quæ reliqua sũt: nullus est futurus labor: Nã excisa radice cõtino corrui tota arbor. Suspico. n. aliquos fore: qui priuatæ rei potius q̄ publicæ rõnẽ habẽtes: uelint alii ab alio uel oppido: uel municipio rem aggredi: a qbus ego uahemeter dissẽtio. Recupata. n. florẽtia: oĩa quæ reipu. florẽtinæ parẽt: sine ulla ui: sine ullo oĩno labore q̄primũ redibũt ad sãitatẽ. Quod si secus initiũ fiat: p̄multa iterea t̄pis possint accidere: quæ rem uestram omnẽ consiliaq; pturbent. Itaq; oĩum primũ p̄pe ipsã urbis moenia ducẽdas copias arbitror: quo & amici atq; bõi ciues animũ resumãt: & inimici ac p̄ditissimi hostes patriæ iopiato metu p̄culsi audaciã oẽm cõsiliũq; amittãt. Quod si feceritis: p̄magna undiq; auxilia cõtino ad uos cõfluent: Quis. n. abigat & Bononiẽses: & Lucẽses ex hac pte: ex altera uero tũ Senẽses: tũ ẽt perusinos uobis auxilio fore: His. n. oibus factio Cosmiana maxio ẽ odio. Vos aut̄ cũ uirtute gratiaq; uestra: tũ auctoritate & gratia huius p̄stãtissimi principis icredibili beniuolẽtia p̄sequunt̄. Nulla secordia utẽdũ ẽ: nulla negligẽtia: Eo. n. ẽ utẽdũ: ut hoc tpe de sũma re decertãdũ sit. Oĩa sũt secũda uobis: & inimicis aduersã. Nisi uobis uos defueritis: actũ ẽ de oibus illis ipiis patriæ p̄cidis. Sẽtite quãso: uobiscũ oēs. Tollat̄ e medio ois animorẽ offensio: siqua i ullis exulibus iter sese priuati est reliqua Cõmunis uobis oibus Cosmus est hostis: & idem patriæ nõ secus ac uobis ifestus & inimicus. Si hũc e medio

q̄bat in uicino
no quintiliani
et damnat eiq;
oz uatũ

Justuleritis: & uosmetipsos & uniuersam patriam iugo teterrimo liberabitis: Vale ex Mediolano. v. Idus Iulias. Anno a Christi Natali die. M. cccc. xxx.

Fránciscus philelfus Sal. pl. dicit. Senatui & populo Florentino.

e Tsi uereor uiri Florentini aliquos fore: qui perturbatione quapiam potius impotentiamque animam: quam ulla ratione ducti: cum primum philelfi nomen manuum inspexerit: hasce litteras legendas dissuadeant: malintque suam ipsorum cupiditati: quam Florentinae reip. uel quieti: uel commodis inferuire: nolui tamen quae uobis uestraque: iclytae ciuitati maiorem in modum conductura existiassem: preterire silentio. Atqui multo secus uero certe sentirent: si non tam sibi quam patriae se natos uellent: quam ne sibi quidem nati sunt: cum patriae caritati non consulunt: Nam si uobiscum uos egregiam illam & singularem meam erga uestram reip. obseruantiam atque pietatem repetere diligenter: & querissime iudicare institueritis: plane inuenietis eum esse Franciscum philelfum qui de illustri ciuitate uestra sit quoptime meritis. Quod si praesens omnia opera. omni industria. omni denique mente cogitationeque studebam non priuata modo. sed etiam publica fide ac beniuolentia id moliri. id agere: id prestare: ut omnes perspicue intelligerent me unum ex omnibus in primis existimandum: qui Senatui ac populo Florentino non secus atque immortali deo afficerer: nolim: arbitremini me ingenium cum aere mutauisse. Et non posteaquam istinc decessi Senam primum: deinde Bononiam: Ticinum postea: & demum Mediolanum: aliud profecto nihil tantopere curauit: elaborauitque: quam ut & ciuis uestris aliquo semper officio persequeretur: & nomen Florentinum summis laudibus apud omnes efferrem. Nec me cuiusquam iniuriam aut inimicitiam a meo pristino & obseruantissimo in uos animo retrahere sane potuerunt: Memineram enim. iis me apud uos honoribus ac praemiis sex annos affectum: quibus antea unquam neminem. Ad aduerteram saepenumero a deo me & auctoritate apud uos omnis & gratia ualuisse: ut nihil unquam in urbe uestra frustra uel petierim: uel desiderarim. Cum alias saepe: tum maxime per id temporis quo iudorum coniuratione ac perfidia sum per occultos sicarios uulnere illo tetra dehonestatus: quam & bonis omnibus & uniuerso populo carus essem & precandus: liquido cognoui: Quis enim magistratus alius ipse per sese alius per suos ad me nuncios non plane ostendit: quam exgre & permoleste ferret illam in me omnem iniuriam? Nonne ipsi octouiri quos custodia nominatis: quibusque reip. tutela omnis ac salus mandata est: & bis & iterum ierunt ad me: quo fierent ex me ipso certiores: quosnam haberent suspectos: qui id in me facinoris perpetrassent? Et cum ipse iis de rebus eloqui nihil uellent: quippe qui id sine aliqua publica turbatione in lucem perferri nullo pacto posse censerent: nonne publicam ei mercedem decreto publico statuerunt: qui aut patratorem facinoris uiuum enecatume dedisset: aut qui fuerant uel auctores: uel conscii detulisset? Quinetiam pluresque admotos quaestionibus: & uariis cruciatibus: quo rem iudicarent: acerbissime afflictos obliuisci nunquam potero. Quid multis? Quaecumque in me beneficia collata Florentiae sunt: quae & plura fuerunt & maxima: ea omnia & communi: & una: & consentienti. & eadem omnium optatum populi: mente collata sunt. Iniuriam quatuorcumque aut illatum: aut optatum est: id paucorum eorumque improborum ac perditorum inuidiam semper dedi. Sed unum illud & cum istuc aderam: maxime semper feci: & absens perpetua memoria praedicationeque praeter me tuli nihil unquam Florentiae a me temptatum: quod non ex sententia modo: sed etiam cumulatus atque felicius: quam fuisset optare ausus: consecutus non fuerim. Itaque merito uos uiri Florentini optimoque iure amo. colo. admiror. ueneror. Et quas referre non possum: ingentis habeo uobis pro sumis & immortalibus uestris erga me beneficiis & sepieternas gratias. At si minus re gratitudinem animi mei possum: nonne saltem uoluntate eam declarare uobis? Testor autem deum ipsum: quaecumque dicturus sum: eo me consilio. ea fide: eo desiderio. ea pietate dictu

rus sum: eo me consilio. ea fide. eo desiderio. ea pietate dictur: ut rebus uestris: quas &
 precipites & breui: quod omen diuina benignitas auertat: pituras itueor: & q̄tutissimæ: &
 q̄optie p̄spiciat. Quare uos p̄ salutē. p̄ icolumitatē reip. uestræ rogo: & supplicibus oro
 p̄cibus: ut omni pturbatiōe uacui: quæ a me fideliter pieq; dicent: q̄ diligētissime attēda
 tis: cognoscatis: iudicetisq;. Qui hominū coetus primū ad ciuitatē urbēq; uocarūt: nihil
 uident mihi tātopere curasse: q̄ ut mutua ciuis beniuolētia & caritate cōiūgerēt: atq; de
 uicirēt. Sciebāt. n. amoris ui ac uirtute oīa nō seruari mō: ueq; & augeri: & illustrari. Itaq;
 nō absurde Orpheus ille in argonauticis quicūq; tādē is fuerit: quē tñ uetustissimū poe
 tarū fuisse cōstat: cū loqueret de summo deo: eū esse amorē uoluit: quē ideo phaneta no
 miāuit: q̄ oīum primus ubi apparuisset: oīa quæ cōdiderat: creatatq; ipso dūtaxat amo
 re atq; cōcordia æterne māsura pduraturaq; ostēdisset. Quare & mundus ipse quæq; in
 mūdo sunt: solo amoris uiculo & cōstat: & conseruant. Nihil esse diuturnū pōt: quod
 simultati. quod odio. quod discordiæ sit obnoxium. Nōne illi primi ipuri āgeli quos dæ
 monas appellauit antiq̄tas: satis nobis ac sup̄ exēplo sunt: q̄tū arūnarū ac miseriarū i mali
 uolētia & seditiōe sit positū: Sed quid sup̄na & cælestia memoramus. Mortales morta
 lia meminerimus. proinde & inferiora loquamur & nostra. ut Aegiptios. ut Asyrios. ut
 Medos. ut persas omittamus: quid Hebræorū regnū: ut ultia hæc scelera impietateq; con
 ticuerit: totiens euerit. Nōne ciuiles dissensiōes. Macedonū uero iperū quid aliud p̄di
 dit: q̄ intestinae inimicitia. At lacedæmonii q̄diu Lycurgi legibus paruerūt: & p̄cipatu
 floruerūt & gloria. Cū primū contēptis Lycurgi & æquitatis legibus cœperunt priuatae
 magis: q̄ publicæ utilitati & dignitati cōsulere: per oēs reip. p̄cellas atq; naufragia liber
 tate pulcherrimā continuo amisere. Quid Atheniēsū ciuitate illustrius: quid p̄clarius:
 quid deniq; gloriosius: quid splēdidius. Hæc bonarū oīum & laudatissimarū artū inuen
 trix ac parens. Hæc belli pacisq; disciplina domi: forisq; insignis. Hæc & dignitate: & opi
 bus in uniuersum terrarū orbē. p̄pollēs atq; admirabilis: ubi ad id magnitudinis ac uirium
 ascēdisset: ut nulla re p̄sus ad felicitatē egere uideret: nonne mox: posteaq; partiū studia
 fouere. factiones cōplecti. pestiferas æmulatiōes ambitionesq; ciuiū alere cœpisset: repen
 te ac p̄ceps in obscurā & sordidā seruitutē corruit. Nā de Romanis quis est: qui nesciat
 eos alia nulla cā: q̄ contrariis iter se uolūtatibus: & studiis peruisse fūditus. Siue. n. icipia
 mus a dñatu regio ab ip̄o usq; Romulo repetētes siue post exactos reges senatus ac po
 puli p̄cipatū cōsideremus: itueri licet: q̄tis ii semp̄ i tēpestatibus ac fluctibus iactarent:
 quātis laborū & calamitarū p̄merent molibus ob ifestas inter se mentes atq; cōtētiōes:
 Nā ubi aliud uelle plebei: aliud optimates cœperūt: & aliud populus sentiret. aliud se
 natus: cū alii plariq; superiores firmā florentēq; repu. loco mouerūt: tum & Marius & Syl
 la radicitus p̄pmodū euerterūt: & p̄pēius & Cæsar: quātū i fortuna fuit: interemerūt.
 Et enim quod ea seruata fuerit: inaudita illi Cæsaris clementiæ benignitatiq; dādū est:
 qui ea moderatione & animi magnitudine est usus uictoria: ut perspicuū reddiderit oī
 bus se lōge pluris fecisse semper patriæ salutē atq; dignitatē: q̄ suam. At ubi ad unius qua
 si dei imitationē atq; exemplū: qui oīa gerit sua illa suma p̄uidencia imensaq; maiestate:
 omnia regit: omnia moderatur: resp̄bli. ad unius optimi principis arbitrium feliciori
 bus quibusdam auspiciis peruenisse uidebatur: continuo rursus per ciuilibus tempestates
 fluctuans miserabile naufragium passa est: & ita passa: ut ex illo romani imperii fa
 stigio obstupēdaq; magnitudine præter nomē: aliud nihil extet: nihil appareat: & illud
 quidem quantulumcunq; est: quod certe perexiguū est: nequaquā apud romanos: aut

Italos: sed quod & probo: & dedecori maximo ducendū est: apud exteras & barbaras nationes. Oh discordia malorum & miseriarum omnium dux & causa: Quid enim & aliena: & uetustissima consecretur: Non abunde & domesticis & nostris exemplis uti possumus? Quid autem altius repetamus oportet? Quotiens uiri florentini uestra florentissima ista Ciuitas teterrimum tulit seruitutis iugum ob istiusmodi inter uos discordiarum procellas ac turbines: Vt enim antiquiora missa faciamus: Num farinatae huberthi gebellinaeque factionis: Num alborum & nigrorum: quos appellarunt: uos cepit obliuio. Quod si minus reliqua memineritis: Senam petite. Bichernam ingrediamini: licet. Inredientibus sese uobis Martinella campana illa humilis & abiecta ostendet ad dexteram. Et ne inter uos mutuis odiorum ignibus aestuetis: quae potuerit altis uocibus obsecrabit: atque obtestabitur. Idem superioribus e locis pendentia atque captiua uexilla uestra: quae puluere ac sordibus iam deficiunt: admonebunt. Verum quid Senam. quid Bichernam. quid peregrinas urbes ac locos petere opus est? Habetis in praetorio uestro conspicuum monumentum obscurae & truculentissimae seruitutis depictam ducis Athenarum imaginem. Quid depictam. quid imaginem dixi: habetis in qua fundamenta quae iecit: robusta & munitissima perpetuae seruitutis. Quae si intueri: & depositis aiorum turbulentissimis motibus considerare uolueritis: intelligetis profecto: & antehac profusum nunquam florentino populo: & hac tempestate: ni prudentia & grauitate uestra in medium quae primum consulueritis: quae maxime obfuturas ciuiles discordias atque inimicitias. Quid. n. per imortalem deum contra uos arma sumitis? Quid praecipites ac furentes in perniciem uestram & exitium ruitis? Num adeo aduerso. adeo hostili. adeo inimico & infesto numine permimur: ut cum maxime perimus: tum seruari maxime secundisque rebus uti existimemus? An minus quaeso aia aduertitis uiri florentini iam res uestras ad triarios rediisse: & tanto quidem in periculo uersari: quanto ex omni nominis florentini memoria nunquam a tea Velle equidem: ea mihi liceret eloqui: quae pro mea fide: si uolo is esse: qui debeo: ne loquar quidem possum. Facerem sane: prospiceretis. & id quidem luce clarius. ad id discriminis uos redactos: quod ubi obstinatius in sententia permanseritis: & durissimum sit: & extremam uobis calamitatem allaturum. Sed quando quidem & ipse loqui prohibeor: & uos ea estis ingenii acrimonia. eo usu. praestantiisque prudentia: ut uel nobis reticentibus: si diligentes & industrii esse aia aduersores statueritis: independentem ruinam uobis ex ipso isto rerum praesentium fragore haud difficile praenoscere possitis: reliquum est: ut quae uel monere. uel hortari. uel orare sine reprehensione uos possum: paucis expediam. Duo uobis faciunda censeo uiri florentini: quo rectissime & pacatissime uobis uestraeque ciuitati consultum sit: ut & ciuis uestros uiros optimatis: quos exules agitis: in urbem recipiatis: & cum hoc diuino principe philippo Maria anglo in gratiam redeatis. Quae quidem ita inter se apta: ita coherentia: ita conexa sunt: ut alterum recte fieri sine altero nequat: Et enim quod diu ornatissimum ac primarium ciuitatis ordinem extorrem agitis: solliciti semper sitis: necesse est: quippe qui non sitis ignari ualere uiros optimatis: & prudentia: & magnitudine animi: & auctoritate: & opibus. Itaque facile intelligunt: quibus sit artibus utendum & ad patriam recuperandam: & re: & dignitate: Nam etsi magnanimorum est uirorum iniuriam obliuisci: iniuriam tamen uel ulcisci: uel propulsare humana iura diuinaque permittunt: Non enim hi uiri ingentissimis animis splendidissimisque ingeniis: quos longissimus: ut nostis: rerum uariarum & maximae usus diu ac multum per omnes fortunae uices exercuerit: atque instruxerit: uel metu perculsi: uel inscitia: aut imperitia retardati se in otium conferant: & a quo animo indignitatem patiant: praesertim

cum plane dilucideq; perspiciunt tantū de se ponderis ac beniuolentiæ cum apud alios principes & reges: tum apud philippum Mariā concitatū esse: ut non tam de se sibi: q̄ de uobis dubitandū sit: Non. n. uiri optimates uos oderūt: sed miserent̄ potius: qđ ad id difficultatis uestras res: quas suas ēt ducūt: redactas intueant̄: ut breui ultimā p̄niciem passuras metuāt: ni saniore cōsilio p̄pediem utamini. Videtis quas secū uires: quas copias: quos exercitus i agr̄ florentinū duxerit. Quo aut̄ eos impatore philippus hic munit̄: non uos fugit. Est. n. is Nicolaus picininus: qui oīs & impatores & duces huiusce tēpestatis bellicis laudibus mirifice superet: & cum omni uetustate haud iniuria cōparari queat: Huiusmodi certe hoies admirabilis ac diuina uirtus philippi Mariæ reddere cōsuevit: qui sempiternæ illius p̄uidentiæ minister: & perinde atq; secūda natura quædam ex improbis probos & ex bonis optimos plane efficiat. Vigebat mediussidius suo p̄te ingenio atq; idustria Nicolaus eximia quadā cū uestris auspiciis militaret & incredibili p̄bitate. Vbi uero huius diuini p̄cipis cōsuetudine & disciplina est usus: facile declarauit: declaratq; in dies tm̄ se rei militaris & disciplina: & usu: & solertia iter mortales excellere q̄ tum omni laudatissimæ oīum uirtutū genere atq; splendore philippus hic supra hoīem p̄xime accedit ad deum. At quibus uiri optimates p̄sidiis sunt auxiliisq; frati: ea non contra patriam: sed pro patria cūpararunt: Est enim his istis innocentibus & fortissimis uestris ciuibus: quos sol o patrio eiecit: caritate patria nihil carius: nihil at̄iquius. Qui si exiliū suū patriæ conducturū arbitrarent̄: modice æquissimoq; aīo patria carerēt. Sed cū manifesto cernunt per huiusmodi naufragiū suū ciuitatis florētinae non mō miserabilem iacturā: sed etiam extremā sūmersionē atq; interitū: ut & se patriæ: & patriam pristinae libertati dignitatiq; restituant: omni ope. omni opera moliunt̄. Cui. n. obscurum sit: quibus hoibus uos talis ac tātos uiros in p̄ntia parere oportet: qui florentinū populum oī pecunia exhauriunt: dīminuunt dignitate: spoliant gloria: libertate priuant. Hæc dolent uiri optimates. hæc igemiscunt. hæc quærunť. Nullo in uos odio sūt affecti. nulla simultate. Et iniuriā & cōtumeliā oēm oblitī sunt. Miserent̄ uestre calamitatis: & ob eam quoq; rē tanq̄ suarum oblitī iniuriarum uos diligere iā incipiunt. Nihil uerent̄ magis: q̄ ne puicatus obdurueritis: quæ sola uos cā potest p̄dere: Nā si serius uestros ciuis in urbem reuocaueritis: nō estis nescii: quantū detrimenti & Florentinū solum & in primis municipia ipsa: & oppida susceptura sint: Quis enī hoc tēpore militibus legem tradat: Quis eorum licentiā coerceat? Nullus dux: nullus imperator: nulla auctoritas uim militarē cohibuerit. Nihil sanius esse puto: nihil utilius factu: q̄ omnes militaris copias q̄primum ex ethruria dimittere. Id uero alia re nulla facturi estis: q̄ si ciuibus uos uestris hoc est uobisipsis & patriæ: & deo imortali euestigio & pie recōciliabitis: decreuerunt enim uiri optimates nunq̄ istinc firmissimū & ualidissimū exercitum amouere: nisi qua uis uia recuperata patria pacate uobiscū uiuere ac tranquille uolunt. Quare ne horū lenitatem contēpsisse uideamini: prouidete. Illud autem scitote: si quis etiam casus: nam uaria est fortuna belli: aut sanius consilium ex ethruria p̄sentem uel imperatorem: uel exercitum ad insubres reuocarit: tamen non multo post uel hunc eūdem: uel fortassis etiā non minorē ip̄eratōrē & exercitū certe longe robustiorē patiemini. Scitote ēt illud nullam uobis cum exulibus optimatibus neq; firmam: neq; tutā pacē aut concordiam esse posse: nisi eadē cū philippo Maria futura sit. At hæc una uobis maxie cōducit: necessaria q; est: Nā siq̄ i uestris aīs de receptis optiatibus suspicio resederit: qm̄ his acerbius fortasse: q̄ ius fasq; postularat: uos uos cēseatis: quis nihil de uis oīo uerēdū sit: noui hore lēta

tem ac mansuetudinem: sed si qua resederit suspicio: hunc estis semper eum sponso-
 habituri: cuius fides omni uobis certitudine certior esse exploratioque debeat: Quis
 enim aut est: aut fuit unquam hoc uno principe iustior: uerior: inocetior: constantior: grauior?
 Nam quod est excelsio atque inuictio animo: quanta humanitate clametiaque pollet: quod se in omnes libe-
 ralem & munificentissimum praestat: ne mortui quidem ignorant: Et enim de religione & diuini
 cultus obseruatio neminem esse inter mortalis uideo: quod sit cum philippo Maria conferendus.
 Quo in hunc animo Eugenius semper fuerit: quibus hunc iniuriis praesepellasserit. quibus de-
 trimentis affecerit: & uobis est pulchre cognitum: & reliquis non ignotum. Quam hic nunc Eu-
 genio par pari referre posset: modo uellet: quod minus sentit: lapideus est. Quod eo magis
 facturus crederet: quod basiliensi concilio omni subsidio & ope semper adfuerat: ac faue-
 rat. Verum id homines non considerant nostrum hunc diuinum principem tantisper Basiliensi con-
 cilio fauori praesidioque fuisse: dum aduenteret Christianae reipublicae & communi ecclesiae emolumento
 atque amplitudini patres illos prospicere: Nam cum primum eos priuatae simultatis cupiditasque
 ratione habere intellexit: ob idque ad scissuram ecclesiasticam nefariumque scisma omni conatu: omni stu-
 dio conspirare ac ueluti coniurare: mox ab incepto sese auocauit: & alios: quoscumque po-
 tuit: ab eo quod breui futurum aspiciebat: iminenti facinore insaniaque retraxit. Videmus tan-
 dem seu id iure siue iniuria factum sit: pontificem alterum felicem: quem eo consilio atque mente re tan-
 ta admisisse fatetur omnes: quod minime futurum dubitasset. ut se gener hic quod cupidissime se-
 queretur: Id quod et alios Christiani nominis principes continue facturos sentiebat. Sed phi-
 lippus Maria nulla necessitudine: nullis precibus: nulla ingentissimorum munerum ac premio-
 rum spe induci potuit: ut amantissimo & bene merenti socero in hanc diem obsequeretur:
 intelligit enim primam sibi necessitudinem esse cum deo: nec plus cuiquam debere quam deo. Nec ulla
 esse aut munera aut premia cum uirtute deoque comparanda. Utinam eximias huius immortalisque
 uirtutes & cognouisset iam pridem principes Florentini: uel iam tandem statuatis cognosce-
 re: Nam si malueritis huius diuini uiri beneficentiam & incomparabilem animi magnitudinem experi-
 ri: quod id praestare assidue: ut uel inuitus & praeter ingenium institutumque suum bello premere
 uos cogatur: experiemini profecto neque tranquillus ad quietem: neque ad dignitatem pulchri-
 us: neque ad status reipublicae diuturnitatem perpetuitatemque tutius: neque ad facultates utilius:
 neque ad corroborandas uires aut feliciter aut melius prouideri uestris rebus a uobis potuis-
 se: Non modo enim firma uobis inter uos ipsos & diuturna pax atque concordia per huius
 magnanimi & iustissimi uiri auctoritatem ac fidem futura est: sed et nullum externum bel-
 lum: uelli motus impendeant: qui ulla uos non dicam calamitate aut detrimento afficiant:
 sed ne inuadendi quidem Florentini agri potestatem habeant: uidetis enim quibus finitimis
 principibus ac populis circumdati: septiuallati estis: istos omnes cum philippo sentire: uel omnes
 potius sub philippo esse. Ea sunt cum philippo Maria alii amicitia: alii societate: alii clientelae
 iunctis iuncti: ut nihil malint: quam quod philippo gratum iucundumque fore aduenterint:
 Namque bello etiam maritimo aduocatus uos nemo: Quis enim abigat Alphonsum regem om-
 nisque gotthalanos nihil omnium tantopere optare: quam ut sibi ea facultas offeratur: ille dies illu-
 ceat: quo quas immortalis debent: sempiternas huic nobilissimo principi gratias referant.
 Quibus nunc classibus: quibus uiribus in mari Tyrrheno Alphonsus pollet: non sentitis
 modo: sed coram aspicitis. Nec uos ueteres cum philippo Maria inimicitiae: si qua fuerit: a tanto
 honore deterreat. Sua huic fide nihil est antiquius: nihil constantius: nihil sanctius. Qui quoniam est ad
 decus & ad gloriam natus: non minori laudi dandum arbitrat eos sibi beneficium suis amicos reddere

q̄ fuerit inimici existiati: q̄ amicis ip̄is benefacere: Vt enim Eugeniū omittā cuius ī hūc ī
 iuras nemo diligētius q̄ uos nouit. Alphonsū regē certē mēinistis: cuius ēt potētissima
 classe q̄nq; estis aduersus philippū us. Is cū illustri illa atq; formidabili ad Caiettā & na
 uali & terrestri pugna cū tot suis & fratribus & p̄p̄iis: cū tot ip̄atoribus: tot ducibus:
 tot p̄cipibus: tot maxis clarissimisq; uiris: tāto: tā potētis: tā firmo ornatissimoq; exerci
 tu & p̄stratus: & uictus: & captus esset: q̄s uestre nō credidit: si ueꝛe fateri uultis: illū nō in
 carcerē: nō ī tenebras: nō ī uicā cōiectū iri: nō p̄petuā passurę seruitutē: sed p̄ extrēas po
 tius arūnas p̄ oēm cōtūeliā & ludibriū ultio et supplicio cū suis oibus affectū iri: Et iu
 re id q̄dē eueturę credebatis: Sūt. n. q̄ ap̄d̄ uos nihil aliud curēt: studeāt: moliāt: q̄ per bo
 noꝝ detractiōes atq; calūnias id efficere: ut & p̄bi q̄ sūt: improbi: & hūanitatē: māsuetu
 dis: bēignitatēq; c̄tores: ihūani: crudeles: sordidi: & q̄ uobis & pop̄lo Florētio aīci sūt:
 & laudū uestrę studiosi: hi plāe inicissimi & ifestissimi uideāt. At qua philippus hūa
 nitate Alphōsum excepit: q̄ liberaliter mūificeq; tractarit: q̄ magnifice regaliterq; dimise
 rit: nulla posteritas cōtineffet. Cū aliis ī rebus p̄m̄tis, ac maxis eximiā philippi iauditāq;
 uirtutē admirari soleo: tū ī hac una ī primis: q̄ nulla dōinādi cupiditate a splēdidissima
 illa aī magnitudie ūq; abduci potuit: ut de se quicq; q̄d̄ iuictissimo ac sumo p̄cipe indi
 gnū foret: existimari posset. Reges uicerat philippus Maria potētissimos & maxios. p̄
 magna certe uictoria & oīum sane: quas aut uidimus: aut audiūmus: aut legimus: clarif
 sima. Sed multo magis gloriosius esse reor: q̄d̄ ea uictoria usus est: qua nō re minus uicif
 se iudicat: q̄ hostes. Et enī irā cohibere: qua nihil consuli recte p̄t: & ifolētiā supbiāq;
 uitare: q̄ uictoria potissimū sol & afferre: unus hic: qui oīa semp̄ clem̄ter facit: oīa māsue
 te: oīa moderate: oīa deniq; sapiētē: & sumi p̄cipis munus arbitrat̄ ut suū. Quo factū
 ē: ut n̄ ceteros mō mortalis: s̄d̄ q̄d̄ lōge pluris faciūdū ē: seip̄m æqtatis & misericordie
 ac beneficētię laudibus mirifice sup̄arit. Quāti uero huius laudē æstimari oporteat: uel
 ex eo itueri licet: q̄d̄ Alphōsus ip̄e: ut ē nobilissimo gratissimoq; aīo eā se putat ex sua
 captiuitate gloriā affecutū: qua sibi nullā offerri posse illustriore ī uita: nullā clariore &
 dicat: & p̄ se ferat: nō. n. uidet solū & Sicilia sese: & Sardinia n̄ eē spoliatū: quas philip
 po ifulas ad ceteras difficilioris cōditiōes debebat ultro: sed ēt opibus auctū: & his ab
 eodē se hōestatū honoribus itellexit: ut lōge satius ac melius sibi fuisse cognosceret uin
 ci q̄ uicere. Et q̄d̄ liberalissimū philippi īgeniū ob stupēdāq; uirtutē merito debet ī ca
 lū extollere: ne portus quidē Lunę: qui nūc Veneris cognōntū accepit: nobilissimū op
 pidū: aut Ilicem castellū mūitissimū sibi ab eo ip̄o Alphōso restitui passus ē. O īgent. s̄si
 mo uirum aīo. O ignotā diuināq; cōstatiā. Nō alit: nō icēdit philippus inicicias: ueꝛe &
 sedat & extiguit potius. Haud. n. dominādi cupiditate ducitur: sed hēri se sociū: sed ami
 cū: sed obsequētē: sed mūificū: & uicere magis q̄ uici officiis cupit atq; studet semp̄: Nā
 quid ē opus aut Alphōsum regē: aut aliū quēq; potius: q̄ uosip̄os ī med̄iū referamus?
 Quotiēs si uoluisset philippus: q̄d̄ uestra pace sit dictū: potuisset uobis rebusq; uestris
 oibus p̄ suo iure & uolūtate uti. Sileo reliqua. Et Lucēsē mō: & Immolēsē cladē nō
 estis obliti. Quo quidē utroq; tēpore si Nicolaus picininus cū uictore illo ualidissimo
 q; exercitu ī agrū Florētīnū uertisset iter: actū sane fuisset de re uestra. Nullus erat uobis
 ip̄ator: nulli duces: nullę copię. Ciuili sim̄tate ardētissimisq; odiis iter uos p̄ oēm tumf
 tū ac furorē dissidebatis. Quare cū Nicolaus se rei accigeret: q̄ppe q̄ finē diuturni belli
 cū maxio sui p̄cipis icreūto & glia ī māu se hēre p̄spiceret: tūcōtinuo philippus a cōe

ptis reuocat. & uos ad pacē: ad amicitia. ad societate secum ineunda hortatur: monet: ro-
gat et. Quid hac humanitate benignius: quid tanta uasnetudine illustrius: qd huius ai
magnitudine celsius: Nonne satis supq; declarauit philippus uobis no mo patria liberta
te priuare uos nolle: sed maximis et ac pluribus beneficiis uelle aplificare. Cosueuit hic:
ut liquido nostis: no auferre aliis libertate: sed ut est unus oium: q sunt: aut fuerut: futuri
ue sunt: excelfo liberalissimoq; aio: & ciuitates aliis & puincias codonare. Nolite igitur
uiri magnifici aduersus hunc ta mite. ta pium. ta benignu. ta magnanimu. ta diuinu prin
cipe cu uestro et maximo detrimento atq; pnicie armis cotendere potius: q bnficiu ex
periri. Redite ia tande cu philippo in gratia. Hac una res uobis no diuturna solu secura
q; quiete allatura est: sed & publice & priuatim rebus uestris incremeti & dignitatis plu
rimu. Diligebat hic antea Florentinu populū ductus quadā ingenii boitate & sua. Eius
aut prudentia ac uirtute coram expertus nondū erat. Sed posteaq; uestros ciuis optima
tis p illa ista reip. uestra sauiete fortuna ppius uidit: didicit: tractauit: incredibile e dictu:
quata beniuolentia & caritate nome Florentinu complexus est. Qua qde una re motus:
id e: ut uestra florētissima ciuitate pæcipuo quoda & egregio beneficio afficiat: studio
sius curat hosce præstantissimos ciuis uestros in patria reducere: hoc e uosmetipsos uo
bis restituere. Vos at ne puicatus aduersemini: & rogo: & oro: Nullu est eni pulchrius
spectaculu ciuitate concordia ac sibi bene cosentienti. At auditus certe alius iucudior nul
lus. Quæ ciuitas aut prudentius aut satius consulit rebus suis: q quæ simul & uniuersa co
sulit. Quæ facilius quæ aptius. quæ pfectius quicq; agit: q quæ simul cum ciuibus cuctis
agit. Atq; uno eodeq; consilio erratur aut nunq; aut raro. Quibus sunt res secundæ sua
uiores: q ciuibus cunctis ide uolentibus. Qui res aduersas leuius tolerant: q qui coi co
stantia tolerant: & taq; aliquod honus ferunt. Vel qbus potius accidut rarius res aduer
sa q q iuice puidet: iuice cauēt: iuice ppulsat ingruente fortuna. Quæ alia ciuitas carior
ciuibus esse pot: quæ hospitibus honoratior: quæ amicis utilior: quæ formidabilior ini
micis: q quæ priuatū nihil ducit in bonis: qd a publica salute: dignitate: emolumeto: po
tentia: traquillitate abhorret. A qbus fidelior q a suis laudatio proficiscit. A qbus uitu
peratio aut uerior aut firmior. Cosentiente & bene coueniente populū & mortales ue
rent: & imortales amant. Seditiosu uero inter seq; dissidente & deus odit: & hoies con
temnunt. Quæ urbs: ager quantus: qta hoium multitudo populū reddit ualētiorē q ci
uilibus concordia. Quot enim sunt ciues in ciuitate concordia: tot oculi opes illius & am
plitudinē intuent: tot aures audiunt: tot lingua admonēt: tot deniq; mentes: consyderat
intelligunt: curant. Ea nauis: quæ gubernatoris & nautarū concordia regit: & ipsa serua
tur: & uectores atq; honus seruat. Quod si ipsi iter sese gubernator & nautæ dissentire:
& contraria uelle coeperint: ubi uahementior aliqua uentorū uis incubuerit: & nauis re
pente: & quæ in nauis sunt: pereant: necesse est. Et currus ite: qui tū perito utat auriga: tū
equis munitus cosentiētibus sit: & in certamine ac ludo supare: & in proelio seruari atq;
uincere consueuit. Sin hi turbari tumultuariq; inuicem aggrediant: eo periculum disci
menq; maius est: quo & ptinacior fuerit auriga: & equi robustiores. Eodem modo ciuili
concordia huiusmodi omnia coducunt uis pecuniarū: hominum multitudo: honores:
gloria: uires. In discordia uero & seditione ciuium hæc omnia & detrimetosa admodū
sunt & pestifera. Quid hæc autē prolyxior mea sibi uelit oratio principes florentini:
non obscure debetis animaduertere. pristina uestra illa erga me & maxima beneficia:
ut hæc pro mei animi gratitudine piaque in uos fide tam familiariter uos monerem

adhorta me sunt. Vos uero etsi nulla ex parte dubito facturos oia sapienter: oia moderate: oia mature: ne tñ ullis fortunæ blandiciis credatis gubernacula reipublicæ: & oro: & obsecro: & obtestor prudentiã uestrã. Solet eni fortuna nonnũq̃ uersutius iis blandiri: quos & odit maxime: & imanius pditum iri studet. Nulla est spes certior: nulla fiducia firmior: nulla diuturnior: q̃ quæ in deo fixa fundataq; fuerit. Quãobrem si spẽ fiduciãq; uestrã pro singulari eximiaq; uestra prudẽtia atq; grauitate in diuina clãmentia & benignitate collocaueritis: p̃spicue mihi uidere uideor breui futurũ: ut belli formidie ac periculo soluti oĩ discordiarũ incendio: oĩ odio: oĩ similitate: oĩ deniq; contentione deposita: atq; interẽpta & publice & priuatim felicẽ atq; fortunatã agatis uitam. Valete uiri excellentissimi. Ex Mediolano. xvi. kal. Iulias. Anno a natali Christiano. M. cccc. xxxx.

Franciscus philelfus Cosmo medici sal. pl. d.

Aristides Atheniensis cognomento iustus cũ legatus una cũ Themistocle: q̃ cum ei erãt inimicitia: mitteret: Vbi ad atticæ fines uentũ est: Vis ait o Themistocles: nostras hic inimicitias relinquamus? Nã si uidebit: eas rursus cũ reuerterimus: capiẽs. Et pie ut semp Aristides: & q̃prudẽtissime monuit: Intelligebat eni utilitati publicæ nullo sane pacto per eos consuli posse: q̃ priuato inter se odio dissiderent: at par esse priuatã cãm publicæ semp cedere. Quo ipso ductus cõsilio sextus Liuius salinator uir indubitato & illustris & magnus nõ dubitauit præter ingeniũ & consuetudinẽ suam cũ eo redire in gratiã: a quo grauissimã accepisset iniuriã: Nam hunc Nerõis testimonio in primis afflictũ & in exiliũ actum legimus. Quare cũ reipublicæ suam cum Nerõe collega concordia non mediocriter conducturã existimasset: facile suo uerhemẽtiori ingenio & irã acerbitati moderatus ẽ. Qua quidẽ mãsuetudine singulariq; prudẽtia effectũ scimus ut p̃ Asdrubalis interitũ ac poenorũ ad Metaurũ cladẽ lætiori fortunæ Romanorũ p̃ magna fieret accessio. Cũ his igitur de rebus mihi tecum agendũ esset: quæ & ad publicam p̃tinẽt & ad tuã utilitatẽ: ut uel Salinatoris imitarer ingeniũ: uel idẽ te monerẽ: q̃ Themistocle Aristides: operã precii duxi. Quid de nobis hoies Cosme arbiarẽt: te latere nõ debet: Nã te qualẽ in nos præstiteris: publica p̃scriptio declarat. Me aut̃ haud æquo aĩo infinitas i me tuas iniurias cõtumeliasq; tulisse nõ obscure potuisti p̃spicere. Itaq; inimici uulgo non absurde existimamur. Quo uero es ẽt in me aĩo: melius nemo nouit: q̃ ipse tu. At ego siqd̃ irarũ conceperã aduersus te: satis mihi uideor id oẽ uel euomuisse: uel controxisse: Nã mediussidius te nunq̃ odi. Sed indigne me affectũ abs te anxie patiebar. Verum utcũq; res habet: cũ Florentinæ ciuitati: tũ præcipue tibi utilissimũ fore arbitror: ut inuicẽ uel tantisper redeamus in gratiã: dũ ea quæ amicissime ab me pientissimeq; dicuntur: & audias attẽtissime: & aĩo tranquillo consyderes: ac iudices. Quæ si pro tua prudẽtia & æquanimitate feceris: haud quã uereor futurũ: ut & philelfus sis nunq̃ posthac exosus: & ipse imortalẽ gloriã cõsequaris: & Florẽtinus populus p̃petuo bene sit p̃beateq; uicturus. Quas publicas lrãs dedi proxime ad Senatũ & populũ Florẽtinũ: scio te & uidisse: lectitasseq; diligenter. Quæ publice sũ hortatus: eadẽ te & hortor: & moneo: Nã si ad cõẽ oĩum cõmodum atq; emolumentũ priuatim ea sunt cuiq; conductura: tibi sunt uel q̃maxie. Quo eni locupletior fortunatioq; es: eo tibi magis studendũ est: ut p̃ multos habeas amicos: & inimicũ neminẽ. At q̃diu uiri optimates patrio arcent solo: nunq̃ possis pacato securoq; eẽ aĩo: Intelligas eni necesse est: nõ ex uẽ modo oĩs: sed ẽt quotquot iusti & fortes uiri in urbe retẽti sunt: tibi esse metuendos: Nã alii moueãt in cõmodo reip. alii indignitate causã. Nonnulli propinquitate: necessitudine: amicitia clie

alii indignitate causæ. Nonnulli propinquitate: necessitudine: amicitia clientelis. plerisque etiam opes tuæ iuisæ sint. Quaque uis quibusque artibus moliantur: ut pro causæ honestate te perditum eant: quippe qui & iniquum & impium esse dicent te non æquo iure cum ciuibus uiuere: ac tui unius causam tantam clarissimorum & optimorum ciuium multitudinem extorrem agi. His certe cogitationibus: his curis: his si uere fateri licet: molestiis & terroribus sollicitari te non sum nescius: Non es. non obtusioribus quibusdam sensibus sed cum ingenii acrimonia intelligis quantum uis: tum rebus usu per multaque peritia nihil est: quod minus calleas. Sed utinam uel naturæ uel fortunæ bono uti malles: quam supra ciuem appetere: Id. n. & tibi: & patriæ plurimum conduceret: Nam & ipse oibus carissimus fores: & patriæ tantum naufragium non intulisses. Verum plerique omnes: qui & animi magnitudinem: & ingenii uigent acrimonia: in eo ut plurimum morbo sunt: ut pares non facile admittant: sed quaque ratione posse oibus & tamquam dominari uelint. Hinc & priuata & publica simultates oriuntur: hic pestiferae factiones: hic seditiones: hic tandem ciuilia bella cum ingenti patriæ calamitate: exitio: interitu manant. Atqui illud quoque quis negarit ois: qui se metui & odio esse sciunt: eos uel uitos agere multa pro iniquitate: pro iniusticia: pro sauciâ. Nam qui se supplicis dignos norunt: ea ne patient: pro omnem animi furoribus: pro omnem inimitatem diritatemque pro uideri. Hi autem ignorare uidentur mihi nullum metum diuturnum esse posse. Non sibi ante oculos ponunt Aristotimum: non Phalaris: Non Neronem. Nemo diu impunitate lætatus est. Nullus est firmior principatus: nullus stabilior: nullus diuturnior: quam qui pro iusticiæ & æquitatis officia in ciuium beniuolentia & caritate conuiuierit. Satis magnus est: satis potens: qui honore se dignum & admirandum prestat. Es tu Cosme natura lenis: facilis: affabilis. Hanc si ducem sequi: quam improborum consilia malueris: & uiues bene: & morieris melius: Nam & presentes ac uiui te sumis honoribus persequentur: & ois posteritas admirabitur. Habes amplam expeditamque pecuniam: qua tu si ad bonos acceptatis uiros uel seruandos uel accersendos in urbem uti: non autem ad multandos exilio pro scribendosque institueris: nemo te fortunatior futurus est: nemo beatior: nemo denique immortalis deo hominibusque gratior: ut. non. multa corporis habitudo prodesse uis admodum solet: qui nulli sunt egrotationi obnoxii: ualitudinariis uero uix uix obesse: ita mea quidem sententia argenti & auri magnitudo si uix bonum: si iustum: si beneficum: si magnanimum nacta fuerit: & illi: & cæteris magno usu est. Quod si apud eum diuerterit: quod bonitatis iusticiæque: expers & sordidus sit ac nullius roboris: cum illi: tum etiam aliis detrimetosa est planeque funesta. Qualis tua tibi uita esse debet Cosme medices: cum ois fortunas tuas uides in alea. Non. non. hi solum: quos per ciuilem contentiones tibi esse inimicos reris: tibi sunt metuendi: sed isti magis quibus te carere unice & admirabilem opiaris. Non. non. te diligunt: sed nummos tuos: Nam si ulla te caritate complecterentur: non te ad rapinam bonorum ciuium: non ad perniciem: non ad uastitatem: non ad cadem exhortarentur. Intelligunt homines callidissimi: quod diu optatum odio laboraueris: in sua te potestate necessario futurum. Quare semper aliquid a te capiunt: aliquid possunt: aliquid expectant. Quicquid autem improbe: flagitiose: faciose: impieque patrarit: te auctorem totius sceleris: te principem: te signiferum prestantem: ac tuis se opibus tuentem. Quæ ubi diutius ferre non poteris: Non. non. tantam scelestam ac nequitiam licentiam æquo animo perferas: libidinem atque furoribus suum in te armabunt: tuas pecunias sitient: tuis se nummis ingurgitare omni arte: omni fraude: & omnibus denique insidiis molientur. Te malorum omnium causam esse dicent. In caput tuum per omnem uim & contumeliam coniurabunt: Atqui omnes inimicitiam difficiles sunt: & permolestæ. Nullus est adeo imbecillus inimicus: adeo infirmus: qui non ei grauis in tempore esse possit: qui & potentissimum sese & firmissimum

censuerit: Nam aut agendo: aut dicendo: aut excogitando durius quippiam calamitatem importet. Odii fructus nunquam dulcis est: nunquam utilis: qui o. um potius maxime perniciosus: maxime amarus. Nullum est honus grauius: nullum molestius quam inimicitias ferre. Nam secundas res turbare: & aduersas augere consuerunt: Excubat inimicus semper: insequitur semper: insidiat semper: emori mauult: quam non ulcisci. Amicitia uero atque concordia & publice: & priuatim semper prodest. Nec ea quicquam esse pulchrius queat: neque suauius: neque melius: neque diuinius. Qui. n. aptius: expeditius: certius bona ipsa adipiscuntur quam amici mutuis inuicem utentes subsidii. Qui mala quae sunt: facilius euitat: quam qui amicos socios habet. Quibus aerumina minus accidit quam iis: qui amicos habent doloris aeruminarumque participes. Quibus est secunda fortuna suauior: quam his qui non sibi duntaxat latent: sed aliis quoque gratulantur. At ego nunquam illum fortunatum appellarim: qui pro bonorum uiroque flatum ac luctum fortunatus sit: Nec mihi felix uideri queat: cuius laticia maior sit pluribus. At ne lateat quidem in dolore multorum: si sapit: Meminerit. n. eos omnes: qui sua causa marent: aliud nihil: quam de suo exitio dies noctisque cogitare. Mortale autem nullum omnino esse cotinendum. Neminem. n. esse: qui aut homini: aut rei: aut saltem fame nocere nequeat. Quare nemo est laceffendus iniuria. Nullius pro sus hominis in se odium concitandum. prudenter. n. monuit Brasidas: qui ubi muris: quem in Caricis corripuerat: morsum excepisset: ob idque illum dimisisset: conuersus ad circumstantis ait: Nihil adeo paruum est: quod si audeat ad orientibus repugnare: non se saluum reddat. Vides igitur uiros optimatis: quos urbe eiecisti: eo esse animo: ut emori malit quam patria orbari. Itaque nunquam cesset omnia moliri ad reditum. At ego dicis: in urbe sum. Et tu modo relegatus eras ad Venetos. Noli nunc ob istas fortunae blandicias fieri insolentior: optimatisque despiciere: quin potius illud Archidami lacedaemonii dictum crebra memoria tecum repete: Is. n. cum post cheroniae pugnam a philippo rege asperiores accepisset epistolam: ita rescripsit: Si umbram tuam metiri uolueris: haud nunc eam maiorem inuenies: quam esset ante uictoriam. Quo maiorem uictoria elationem affert: eo magis diminuit consilium. Recte. n. idem Archidamus: qui cum a quibusdam quo tempore praelio arcadas superasset: laudibus afferret: melius inquit foret: si eos prudentia potius: quam uiribus uicissemus. Quod tantum innocentissimorumque ciuium numerum Cosme urbe expuleris & ipse urbe potiare: non tam tibi prudentiae dandum est: quam tuae uel pecuniae: uel fortunae: uel Ioannis illius uitellesci potius hominis perditissimi dolosis adhortationibus nefariisque insidiis. Quod si tua opera hi reuocati in urbem fuerint: ac patriae restituti: tunc magnum te profecto uirum: & sapientem: & beneficum appellabo. Te unum esse confitebor: qui omni uirtute polleas: qui & diligendus sis: & obseruandus ab omnibus. Tum plane uiceris uiros optimatis: cum te ipsum uiceris: Depone iam tandem Cosme: depone: si sapias uel extingue potius omnem animi tui ardentioris excandescentiam: flammamque iracundiam. Satis es ultus: siquid ulciscendum existimaras. Noli diutius tentare fortunam: quae tum maxime fallere: cum maxime obsequi consueuit. Iam aliquando prospice uel tibi: uel posteritati tuae. Inquire te ipsum propius: & acutius inspicere. Non enim alterum Cosmum habituri sunt medices. Si malueris patriae exules ciuis restituere: quam id peruicacius expectare: ut patriam ipsi pristinae libertati dignitatique restituant: tum eris sane aduersante nemine in republica princeps: tum pater patriae appellabere: tum omnes te colent: omnes admirabuntur. Et ne dubito equidem: ut es ingenio acerrimo: haec eadem uideri tibi: Sed illud forsitan uereare: ne optimatum huiusmodi restitutio tibi calamitosa futura sit. At uide: quam tibi recte consultum uelim. permagna Romuli romanorumque in Sabinos iniuria contumeliaque fuerat. Inter eosdem uero & pax tandem & beniuolentia exorta est maxima.

Tibi ac tuis liberi sūt nōnulli. abūdāt & exules filiis. Quæ suauior: necessitudo: q̄ firmior quæ diuturnior eē possit: q̄ q̄ cōiugiis cōstat ultro citroq; cōstitutis: præterea qd̄ secūdo loco litteris superioribus publice sū hortatus: nulla re alia tū publicus florētiae ciuitatis: tū etiam tuus tibi status solidior: durabilior: iucūdior: melior: felicior futurus est: q̄ si omni cura industriaq; studueris idq; q̄ primū: ut huius diuini principis philippi Mariae angli & beniuolentia uos & societate muniatis. Quanta hinc ad te Cosme utilitas: q̄ta dignitas: quātus honos sit p̄turus: nequaq; ignoras: Nō. n. nescis eum esse philippū: qui cū aliis oibus p̄claris igentibusq; uirtutibus nemini oīum cedit: tum & prudentia: & gratitudine: & munificētia cunctis mortalibus antecellit. Itaq; si tua potissimū opera intellexerit rebus suis accessionē factā: est te p̄fecto apud se habiturus oīum primū. Is inq; te officii p̄sequet: quæ & tibi: & populo florētino maximū sint emolumentū ornamentūq; allatura. Solebā equidē Cosme: cū istic essem: uestroꝝ quorūdā hominū iperitiā demirari nō mediocriter: qui si quādo: ut fit: in re bellica philippū acceperāt incōmodo quop̄iā uel leuiter urgeri: cōtinuo gestiebāt: exultabāt: præ nimia laticia tanq̄ apud se esse nō poterāt. Tum ipse mecū: dii boni: quid isaniūt florentini: quid publicæ supplicationes: quid publici plausus: quid publici ignes uolūt. Cum philippi latant: nōne & suo: & proprio letant incōmodo? An philippus perire possit: quin una pereant Florentini. Num qui philippū uicerint: Florētinos incolumis fore patiant. Et p̄fecto Cosme uestra oīs belligerādi cum philippo ratio p̄stulta mihi: quod pace uestra dixerit: uideri solet: quippe qui deteriore cōditione uictores: q̄ uicti futuri sitis. Quæ. n. ad uos ex uictoria utilitas p̄uentura est: Num urbs: Num ager: num quicq; nūmoꝝ: Nā ut sileam: ad quantam res inopiam atq; egestatē p̄ belli diuturnitatē redigamini: an futuræ ignorat: ut per uictoriā pulcherrimā rēpu. pulcherrimā amittatis. Victis aut̄ durius nihil timēdū est: q̄ uis uos muneribus & honoribus cumulātū iri: quibus & duces: & impatores: & reges cumulatos audistis. Nōne igitur uobis sanius cōsuleretis: si idubitata uictoria cū maximō rerum uestraꝝ incremento potiamini cū philippo Maria: q̄ oīno cum aliis uictoribus uinci. Quod si rebus uestris contenti otium q̄ negotium malueritis: facile uniuersæ Italiæ diuturnam pacē uestra cū philippo societate tranquillāq; quietē parietis. Verum ne uos delectet tarda deliberatio. Non enim te præterit Cosme medices incredibilis ac p̄pe diuina huius diuini principis uel sapientia: uel animi magnitudo: Vt enim affinitates p̄p̄inquitatesq; tacuerim: q̄ cæteris uniuersis ac maximis potentatibus carus periucūdusq; sit: q̄ apud omnis ualet & auctoritate & gratia: non es ignarus. Quamobrem matura Cosme: dum licet. Accingere huic tam honesto: tam necessario: tam utili: tam sancto: tā pio operi. Succurre patriæ: succurre amicis: succurre & tibi: & tuis. Oblatam occasionem arripe. Noli: quæso: expe&are: ut iure optimo dici queat: non uoluntate Cosmus: non animi iudicio: sed necessitate & rebus aduersis non tam ducitur: q̄ cogitur. Id autem una re facillime uitabis: si omni perturbatione liber te rōni submiseris. Vale. Ex Mediolano iiii. nonas Iulias. Anno a Natali Christiano. M. cccc. xxx.

Frācisus phile'sus Kyriaco Anconitano sal. dicit.

q̄ Vod & gratularis mihi: teq; propediem apud nos futuræ deuuncias: dici nō possit: quanta me tuis litteris uoluptate affeceris. Vtrunq; enim summæ beniuolentiæ argumentum est. Facito igitur si me amas: sicuti certe amas: ut te uti q̄ primum fruiq; affatim possimus. Interim autem rem mihi pergratam facturū es: si ad quod tempus naues honorariæ sint istinc Bizantium soluturæ: per te certior factus fuero: quo uel tibi

uel nostro splendidissimo Scalamonti dem aliquid litterarum ad Marium filiū. Quod autem placere tibi ostendis περι σμινθεωσ και σμυρνησ. ea per z non per s scribi: & idem ptolemæum sensisse in suo de orthographia libro: Ego quidem neq; tibi: neq; ptolemæo ipsi assentior: quicunq; is tandem aut alteruter Alexandrinus: aut Ascalonites: aut Epithetes cognomiatus: aut alius quispiam fuerit: qui se grāmaticū profiteri uoluerit. Id. n. ratio phibet: quæ istiusmodi cōsonantium numerum simul esse non patitur: id quod etiā apud priscianū in primo de octo orationis partibus itueri licet. Quare quæ tu epigrāmata istiusmodi characteribus scripta inuenisti: litteris atticis: ut aiunt: scripta esse fatendum est: uel áte arcadas potius: quos και περι τοῦ ἡλίου και της σεληνης extitisse fabulant. Mihi tñ & epigrāmata tua: & quæ scripta abs te sunt: iucūdiſſima fuere. Vale. Ex Mediolano. v. Idu s quintiles. M. cccc. xxxx.

Franciscus philelfus Andreocio petrucio sal.

n Imis lautus factus es: qui nos iam tædio habeas. Existimo te urbani istius: quem minie bellū sacerdotaria uxor belli filium uocat: cōsuetudie uti cœpisse: ob idq; nostratia hæc cōtēnere. Verz caue: te solum solus offendat: Nosti homis istius tum uires: cū exul ab octaua Marius bibit: tum etiam mores. At officii tui esse arbitror: modo tibi p Urbanū liceat: aliquid obstrepere litteris: quo de te ac tuorū omniū statu bonaq; ualitudine certior factus: mecū ipse tacitus gaudeam. Tu interim puccinis te credas: nolite ruetes insanientesq;: & i ruina te trahat: & in insaniam: Omnino. n. si credis uictores breui futuri sumus: id quod ex Landucio nostro accipies. Vale. Ex Mediolāo. iiii. kal. Sextiles. M. cccc. xxxx.

Franciscus philelfus Saxolo pratensi sal. dicit.

f Verunt mihi tuæ litteræ piucundæ. & Ioannes Andreas iucundissimus. Δοκει γάρ μοι και μετριοσ νεανισκος και σοι φιλιοσ εν πρώτοισ ὑπάρχων. και γάρ ἐπαίνεισε ἄτεχνωσ και ζευμάξει. Fuit ergo nobis cū tua tum etiam sua ipsius causa carissimus. νεουσ γάρ καλοσ εὔρειν και μετριοσ οὐράδιον. Quæ medicum ad uictorinū meū daturus sim: non intelligo: Nā neq; litteras abs te uel las accipi: nec mihi ullus est medicus: nec itē futurus sit: οτρο. οὔτε γάρ ιατροισ οὔτε ιερευσι χρηοθαι ἐπηζυμω. Quid de libris nostris: & euripide: & mathematicis scribas: nescio: Eos uelim ac etiam uahemētissime rogo te: & oro: propediē ad me des. Flaccū: & ciceronē nostri eruditissimi uictorini dedi Ioanni Andrea: Id quod ut facerē: significasti litteris. Cōsultū uero tuū uel nostrū potius nondū satis cōsului. Quare ne inconsultū me abiens dimittat: breui puidēbo. platonis aut leges: aut rēpu. libenter uideri aut saltē τὰ τοῦ σωκρα τουσ ἀπομνημονόζυ ματα και τὰ ξενοφώντα. Quod ais: imo cauillaris τουσ ξιφήρεισ μὲν καλῶσ ἔχειν τον φιλέλφον Δὲ κακῶσ οὐκ ἔστιν οὔτωσ μηδαμῶσ ἄλλὰ μονῶ μάλλον ὁ φιλέλφος μὲν εὐδαίμων οί Δὲ ξιφήρεισ ἐκείνοι και τῶντι αὐτοχέρεσ καζῦπερβολήν κακοδαίμονεσ. A Mario nostro quotidie litteras expecto: quas cū accepero: faciā te qd̄ tātoperē scire desyderas: & ad quod tēpus eū expectemus & de oi re alia certiorē. Vale. Ex Mediolano. v. kal. Octobres. M. cccc. xxxx.

Franciscus philelfus Catoni iurecōsul'to & oratori sal.

a Vdio istic esse præbyterz quendā Cremonēsem Iacobum Cassianum: qui multum ac diu humanitatis artibus operā dederit: tæetsi uel qua eruditione: uel qd̄ omnino hominis sit: ignoro. Illud certe non placet: quod libros meos suæ fidei cōmis-

fos: nec reddiderit mihi: nec uerbum fecerit: Nam uictorinus feltrensis eius doctor: uir: ut nosti: integerrimus idēq; doctissimus & mihi uetere familiaritate cōiunctus: litteras ad me dedit: quibus mirat̄: quod nihil ad se scripseri: posteaq; & libros mathematicos: & Euripidis tragoedias isti Cremonēsi Iacobo ad me dedisset. Itaq; mi Cato rogo te maiore in modum: Iacobū istum q̄primū cōuenias: & ab eodē libros meos exposcas: recipiasq; una cū saxoli litteris ad me. paucis tenes: qd̄ facto sit opus. Is aut̄ Iacobus philosophiæ philosophatus quispiā studet: ut aiūt. Vale una cū uxore foemina pudicissima. Ex Mediolano. iiii. kal. Octobres. M. cccc. xxxx.

Frāciscus philelfus Iacobo Cassiano Cremonēsi p̄sbytero sal.

Victorinus feltrensis doctor tuus ac idē eruditissimus uir mihiq; amicissimus monuit me suis litteris duos tibi meos dedisse ad me codices: quorū altero euripidis tragoediæ: altero mathematicorū libri cōtinerent̄. Quos cum arbitret̄ pluribus iam mensibus mihi redditos esse: mirari se scribit: quid nihil ad me litterarū ea de re acceperit. Itaq; te etiā atq; etiam hortor meos mihi libros q̄primū reddendos cures. Quod si fortasse neminē habes: cui tuto rem cōmittas: habeo istic hominē familiarē & uirū optimū: Catonē saccū: clarissimū & iurecōsultū & oratorē: & philosophū. Huic igit̄ isti meos libros restitues: quo & officio tuo: & Victorino doctori satisfacias: mihiq; p̄ tua liberalitate morē geras. Vale. Ex Mediolano. iiii. kal. Octobres. M. cccc. xxxx.

Frāciscus philelfus Kyriaco Anconitano sal.

D'quitū Idus Quintiles dedi ad te litteras: qbus suauissime tuæ ad me epistolæ respōderā. Miratus aut̄ sum: quid postea nihil ad me scripseris: præsertim cū scire admodū cuperem ut tū significarā: ad qd̄ tēpus honorariæ naues Bizantium essent traiectionis. Num fortasse moleste tuleris: q̄ quæ nomia $\sigma\mu\iota\eta\epsilon\upsilon\sigma\ \kappa\alpha\iota\ \sigma\mu\upsilon\rho\eta\eta\omicron\upsilon\ \Delta\iota\acute{\alpha}\ \tau\omicron\upsilon\ \sigma.\ \alpha\lambda\lambda\acute{\alpha}\ \tau\omicron\upsilon\ \epsilon.\ \mu\omicron\tau\omicron\upsilon\ \mu.$ scribēda affirmabas: nō ita scribenda esse ostenderi? Inhumane p̄fecto faceres: si assentatorē philelfum tuū: q̄ tibi amicū malles: Nam qd̄ ait Terentianus ille Sofia: hoc tēpore obsequiū amicos: ueritas odiū parit: habeat id quidē locū inter adolēscētes & stultos: Inter uiros aut̄ & prudētis nihil ficti nihil simulati: neq; dicendū: nec sentiēdum cēseo. Quod si æquæ prudētia ac eloquētia es p̄ditus: quid est: qd̄ minus uelis q̄ me aliud de te loqui: aliud sentire: & laudare aliud: p̄bare aliud? Id. n. inani cui piā gloriæ tibi ascribendū foret. Quod quidē crimē q̄lōgissime abs te abesse n̄ sum nescius. $\tau\iota\ \gamma\omicron\upsilon\nu\acute{\alpha}\epsilon\iota\ \sigma\iota\omega\mu\acute{\alpha}\sigma$: Scribe obsecro q̄primū aliquid uel qbus malis characteribus. Nec me fructu dulcissimæ nostræ cōsuetudis priuatū uelis. Vale. cū meo splēdidissimo Scalamōte. Ex Mediolāo. iiii. kal. Octobres. M. cccc. xxxx.

Frāciscus philelfus Georgio carrecto iurecōsulto sanitatē.

Non possum te n̄ ingratiūdis accusare: q̄ rebus meis tādiu pro uolūtate usus & liberalitatis meæ obliuiscaris: & officii tui. Facis p̄fecto inhumane: Ac mihi iam stomachū mouere icipis. Nō. n. puto aut̄ in legibus iuenisse te aut̄ i alio quopiā iure id uni licere tibi: qd̄ nemini bono licet. præsta te oro & bonū tadē & gratū uirū. Vale. Ex Mediolano. iiii. kal. Octobres. M. cccc. xxxx.

Frāciscus philelfus. Frācisco barbauræ sal. di. pl.

Ix dici queat mi hūanissime Frācisce: q̄ta me uoluptate affecerit hesternū a te munusculū: Quod & si ipsum ex sese me plurimū delectauit: eo tñ longe gratius iucūdiusq; fuit: qd̄ abs te datū: Intelligo enim me nulla mea frustratū spe: q̄ppe q̄ plane p̄spiciā te talē ac tñ uirū: cuius familiaritatē atq; beniuolētiā iā pridem unice desyderauī: &

familiariter mecum agere: & in amore mihi affatim respondere. Gratulor igitur facillimo isti tuo humanissimoque ingenio. gratulor modestiae: atque bonitati. gratulor beneficentiae. laetor autem felicitati meae: quod quod semper optarā: me uel nullo meo labore non solum affecutum iam uideo: sed quae cumulatissime affecutum. Ego uero quod aliud amicitia nostra dignum tibi referre possim: habeo certe nihil: nisi ut te & rogem: & orem: tibi quod facere indubitato potes: etiam atque etiam persuadeas eum esse philenum ac semper fore: quo possis omni in re: uel peculii iure uti. Vale. Mediolani ex aedibus nostris. iiii. kal. Octobres. M. cccc. xxxix.

Franciscus philelfus Thomae Bononiensi sal. di. pl.

n In mihi iter interceptisset tertiaria febris: cui ipsi deus superique omnes ad quartanam: ita continua quoque ac perennem inferat: ut quae celerrime radicitus eam perdat: uenissimam eadem ad te quae primam ut aequae tibi coram gratularer: atque mihi mirifice sum laetatus: quod pro tua singulari uirtute maximisque meritis: in eo te loco humanissimus princeps noster constituerit qui & excelsus est & illustris in primis. Gratulor igitur absenti absens. Ac precor immortalem deum ut quod certo spero: illud Beatis dictum. Magistratus uix demonstrat: clare in te eluceat: hoc est ut non meae & amicorum solum: sed omnium expectationi probitas tua integritasque respondeat: Nemini. n. dubitandum est te in dies magis atque magis apud nostrum principem & auctoritate & gratia cariorem fore. Facies autem pro amicitia officioque tuo: ut cum quid otii nactus fueris: memineris nostri. Vale. Mediolani ex aedibus nostris. iiii. Nonas Octobres. M. cccc. xxxix.

Franciscus philelfus Thomae Bononiensi sal. di.

q Uod tibi existimauimus non iniucundum fore: opima spolia immortali deo quae de hoste infestissima: febre illa tertiaria uoueramus: nudius tertius detulimus: & non illa quae in ferculo: ut Ioui Romulus: sed in bona spe bonaque fiducia: Neque. n. ferculorum mihi nec uasorum copia est: Noli tamen putes adeo me redactum ad inopiam ut siquid ex isto uestro delicato & lautissimo aucupio ad me pro tua munificentia dederis: nullum habeam ferculum quo id commode sim excepturus. Quod si quaesieris: quibus armis: febris armis furorique resistere: non equidem aesculapii aut Apidis. Sed fere par pari retuli. Eadem illa mihi moliebat: sitis quae prope diem conficeret. Id ego aduertens eiusmodi sane inedia hospitem accipio: ut quod est in attico puerbio: longe ad coruos trāsire: quam meo hospitio uti mallet. Itaque liberatus omnino uideor edacissima & molestissima hospite: quam uel cum aegritudine audio ad amicissimos nostros optimosque uiros Marcolinum barbauram: & Dominicum ferufinum ex itinere diuertisse. Quos uelim moneas: non bonum uultum hilarumque faciem impudenti illi petulantissimaeque belluae ostendat. Sed ab sese potius quae primam: quam diligentissime: quam fortissime abigant. Et si nolint inedia: & ueneno utantur: & sanguine Vale. & me nostro diuino principi unice commenda. Ex Mediolano. vii. Idus Octobres. M. cccc. xxxix.

Franciscus philelfus. Antonio pessinae sal.

c Um eram absens: eram apud te semper. Me diligebas. me predicabas. me colebas. me omnibus amicitiae & familiaritatis officiis persequebare. Nunc autem praesens: neque uideo te usque: nec audio. Num quod omnibus fere in rebus accidit: nostri praesentia: tua de nobis opinionem minuit. Nam quod est pro immortalis deum: quae ita obmutueris: ut nec audias: nec loquere. Quid de tua taciturnitate suspicer: nescio. Nam si tuae occupationes te mihi uisendum prohibent: at litteris saltem quippiam obstreperes. Vale. Ex Mediolano. v. Idus Octobres. M. cccc. xxxix.

Franciscus philelfus Blasio Axaretensi Vicecomiti sal. di.

f Olent nonnulli tadium amicos colere: quoad eorum uel praesentia uti: uel officio

frui queat. At ego huiusmodi hoies uel assentatores potius nihil caritatis: nihil oio humanitatis prae se ferre censeo: Declarant enim se non tam amicos coluisse: quam priuati propriique comodi habuisse ratione. Illoque igitur mores perinde atque ingratos & plane barbaros detestari consueui semper: Nihil enim amici recordatione mihi suauius esse potest: Quod cum in aliis semper: tum in te uno in primis expertus sum: Nam incredibile dictum est: quantum me tenet desiderium tui. de te dies ac noctes cogitare non desino. Tu absens mihi semper es praesens. Iucundos nostros dulcissimosque sermones crebra memoria mecum repeto. Hac una re absentiae tuae desiderium lenio. Hac una re oblector: ac laetor. Quod siquid ad me litterarum dederis: exilia sane gaudio: exultabo: triumphabo. Quid abs te uelim: intelligis. Vale. Ex Mediolano Idibus Octobribus. M. cccc. xxx.

Franciscus philelfus Francisco piccolpasso

Mediolanensium Archiepiscopo sal.

Quod ruri te contineas: quo tempore propter subeuntem iam hyemem urbs maxime colenda est: non possum non mirari: Nam solitudo ista quae tibi iucunditatis afferre possit: non intelligo. Quod si ocius quam negocium te malle dixeris: at memineris non te ad ocius sed ad negocium: hoc est non tibi: sed bonis omnibus natum. Quare cum ab uniuersa ciuitate desideraris: tui fuerit uel officii: uel benignitatis relicta ista solitudine rustica: te quamprimum urbanum fieri: Quod ut facias: etiam atque etiam rogo. Vale. Ex Mediolano pridie Idus Octobres. M. cccc. xxx.

Franciscus philelfus Kyriaco Anconitano sal.

Ad quartum kalendas Octobres meis ad te litteris sum miratus: quod nihil iam diu scripseras. Videbatur enim argumentum id quoddam esse mutati animi erga me tui: Id quod non moleste ferre non poteram. Nunc autem cum tua mihi epistola & diserta: & persuasiva reddita est: quae ubi ad. iiii. Nonas Sextiles istinc iter arripuisset: uix tandem sero ad nos. xiiii. kal. Nouembres peruenit: facile mihi intellegere uisus sum uel temporum difficultate: uel nuncii fortasse negligentia non σχεδόν και άπισία esse accusanda. Non enim erat occlusa. Quae quaedam exoptata & dulcis epistola tua si mihi ad quod tempus debuerat: reddita fuisset: recte consultum foret mario nostro: quippe, και ίματια παρημων. και χρηματα και άλλάτινα αυτω άναγκαια ελαβεν αν δια σου: quae sane adhuc integra apud me sunt. Reliquum est: ut me oportune commonefacias: & ad quod tempus nauis altera sit Constantinopolin traiectione: & cuius ductu. praeterea ταυτα ταπροειρημενα πραγματα cui daturus hic ad te sim: quo perferenda cures προς τον ημετερον παιδαμαγρον. Et de his satis. Clarissimi dignitatis militaris uiri Rainaldi Albizii consilium non possum equidem non probare. Rogo: & oro immortalis deum: ut eum icolumen reuehat: ac reddat nobis: Nam cum eius aetate annosque considero: uereor: ne maris tardum ac labor eius senectutem obruat. Velim meo nomine uxorem eius Alexandram adeas: & isti omne meum officium pecuniam: opem & pollicearis: & deferas. Vnice enim Rainaldo meo affectus sum: ut & sapientissimo: & fortissimo: & optimo: & amicissimo uiro. Tu autem cum mihi posthac quippiam scriptitaris: ne obliuiscaris: uelim: ueterem consuetudinem tuam. και γαρ νυν ουτε επιγραμμά μοι ουτε άλλο τι κωτερον επεσειλασ. Vale. ex Mediolano. xiiii. kal. Nouembres. M. cccc. xxx.

Franciscus philel. petro Michaeli Militaris dignitatis uiro ac iureconsulto sal.

Va in me prima officia & beniuolentia singulari nulla unquam apud me delebit obliuio: Nam & amabo te semper: & illustres ac preclaras uirtutes tuas quasi perpetuus aliquis

buccinator: predicabo: diuulgaboq; apud oēs. Ingratus sane ille mihi uideri solet: q̄ nō pleniore quodā ore de absentis q̄ de presentis amici laudibus loquat̄. At q̄ presentem laudat: etsi recte atq; uero id agit: assentatiōis tñ crimini apud plerosq; uidet̄ obnoxius. Existimat̄ enim id nō tā ex ai snia: q̄ alicuius uel suscepti: uel sperati cōmodi gratia cum latius facere: q̄ par sit. Sed ne qđ in aliis pbare non soleo: in eo ipse in p̄sentia peccauisse censet̄: q̄ te p̄ litteras quasi coram laudem: hac de re satis ac sup̄: Nam qđ ab me tibi debet̄: melius fieri: q̄ dici uolo. Scire admodū cupio: quid istic apud uos gerit̄. Non enim te latet: q̄ sum opere Senensis reip. quietē trāquillitatēq; p̄cupio. Quare cū aliquorū hominū seditiōes audio & conatus pestiferos: doleo equidem æque: ac debeo. In primis aut̄ de Urbano bellua. hui: belluo dicere uolui: certior fieri uolo. Increbuit enī apđ nos p̄stātē istum ac pudicū uirū & ciuē optimū mori decreuisse. Id ego miratus sum ualde: Nā quo pacto moriatur: q̄ nunq̄ uixerit. Verum si quā aliā mortem oppetere fortassis i stituerit: q̄ impuri & obsceni hoies suiq; simillimi consuerunt: uelim suas res gestas memoratu dignas ad me p̄scribat: quo eius nomen imortalitati cōmendē. Et ut intelligas siquid ēt in hoc dicendi genere philelfus ualet: orationē funebrē ad te dedi: quam superioribus diebus habuimus in Thodeschini sepultura. Hāc autē si Urbani sacerdotaria ista uxor audierit: nō uereor fore: ut cornigerū uirum suū non hortetur modo: sed etiā agat continuo ad interitum. Vale. Ex Mediolano. xiii. kal. Nouembres. M. cccc. xxxx.

Franciscus philelfus Augustino dato sal. dicit.

I litteræ: quas hesternō uesperī a te accipi: incessū ut aiunt: testudineo usæ sunt. Nā profectæ abs te ad. xv. kal. Sextiles. uix nostras fores. xiiii. kal. Nouēbres tandē pul fauere. Monebis igitur: ne tā negligenter posthac iter faciāt. Vereor tñ ne tuscis delectate ficis aut etiā amylianis: propterea serius ad nos ierint: q̄ accepissent bonorū ficorū copīā non esse insubribus. Castigabis igitur: & ita institues: ut tibi malint: q̄ gulæ obsequi. Crata fuerunt: quæ scripsisti oīa. *ΕΝ ΠΡΩΤΟΙΣ ΔΕ ΟΤΙ ΚΑΙ ΤΟΙΣ ΣΟΦΙΣΜΑΣΙΝ ΑΤ ΕΧΝΩΣ ΟΥΣΠΟΥ ΔΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΤΑΙΣ ΑΡΙΣΤΑΙΣ ΦΙΛΟΣΟΦΩΝ ΜΕΣΟΔΟΙΣ ΤΕ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑΙΣ ΚΟΜΙΔΗ ΣΠΟΥ ΔΑΞΕΙΣ ΕΠΑΙΝΩΣ ΟΥ ΤΗΝ ΦΟΝΗΣΙΝ.* Miratus sum atq; q̄ quas a te nostras illas epistolas expectabā: non mō non miseris: sed nec ēt oīo de iis uerbum feceris. Dato igit̄ si me amas: qđ certe facis: istas ad me statim oēs. Hac re nihil mihi potes hoc tēpore p̄stare gratius. Cām scripsī ad te prius. Vale cum parētibus tuis oīq; fāilia. Ego atq; mei oēs ualēus recte. Ex Mediolāo. xiii. kal. Nouēbres. M. cccc. xxxx.

Franciscus philelfus Catoni Sacco iurecōsulto sal. dicit.

h Odie mihi redditæ sunt litteræ a Theodoro gazæ: uiro sane tū ingenio: tū faciā dia singulari: ac plane digno: quē non modo diligamus: sed etiā amemus. Quid uelit: intelligo. Rem quantum erit in nobis: ex sententia consequetur: Sed tua & ope: & opera opus est. At de his postea. Ego libros nostros uahemēter expecto. Facito: si me amas: euestigio ad nos aduolēt. Cum Theodori epistola nullas tuas accipi litteras. Caue: ne te posthac uel negligentia: uel morositatis accusaturus sim. Vale. Ex Mediolano. viiii. kal. Nouembres. M. cccc. xxxx.

Franciscus phi. Gerardo Landriano Cardinali Comensi sal.

f Ecisti mihi rē p̄gratā: qđ philonē meū imo nostræ ex Aurispa recuperatum ad me dederis. qđ at̄ Mosei uitā: quā idē philo & copiose & elegāter apđ græcos & græce scripserat: i latinū ab me tātope uerti postulas: & audiui libet̄ & obtēpabo libētissime. Itaq; sc̄m̄ puta: qđ iubes. Nulla te tua de meo erga te aīo fallat opio. Iā opi me accingo. Vale.

Ex Mediolano. iiii kal. Nouembres. M. cccc. xxxv.

Franciscus philelfus Nicolao puteo Cremonensi sal.

Terius respondi tuis ad me litteris: & breuius fortasse: q̄ uelles: quoq; alterū ad uersā illi ualitudini dato: qua duos circiter menses: uel p̄ intercapēdinē laborauimus: altere publicis meis ac priuatis occupationibus: q̄bus prope obruor. Legi aut̄ tuas litteras libenter: qui mutuā inter nos adoleſcētiae nostrae beniuolentiā: consuetudinem: disciplinā cōplexus es. Quod autē mirificis me laudibus extuleris: id singulari quadā & exuberanti amoris abundantia abs te factū existimo: Nā neq; uir aicissimus simulq; modestissimus assentaris: nec istiusmōi mihi ē de me op̄io. Reliquū ē: id tibi psuadeas: q̄d & recte & uero potes facere: te mihi eē carissimū: & eo magis ī dies fore: quo te aiad uertero nō obliuisci philelfum tuū. Vale. Ex Mediolāo. iiii kal. Nouēbres. M. cccc. xxxv.

Franciscus philelfus. Francisco piccolpasso

Mediolanensium Archiepiscopo sal. dicit.

E phoenice q̄d sentiam: auē loquor: superioribus diebus corā cōmentatus sum tecū. deide inueni nouissime apud gr̄acos huiusmōi auē tēporibus Claudii Cæsaris uenisse in Aegyptū post sexcētesimū quinquagesimū quartū ætatis annū: & ubi ip̄a sibi pyrā: uel ambrosiano loquendi more thecā. hoc est loculū ex Casia & myra constitisset: diē obiisse: ac demū ex eo uerme: quē uulgo prædicant: reuixisse: & continuo reuolasse: unde modo ad ægyptios deuolarat. Ad hæc cū sanctissimi & eloquētissimi uiri Hieronymi nudistertius epistolas passim lectito: in eā incido quæ ad psidiū inscripta ē. Hanc aut̄ cētesimādecimam nonā inter epistolas numerari puto: ubi cū alia pleraq; Hieronymus ppulchre cōplexus est: tum de ipso phoenice longe plura cōmemorat: q̄ Ambrosius. Ego tñ sententiā nondū muto. Verē quæ uoluptati fore tibi existimaui: uolui tibi mecum esse cōmunia. Nam neq; ī ægypto: neq; in Arabia illiusmodi auem usq; uisam arbitror: quippe quæ mea sententia nulla sit. Cuperem iā ruris tædiū: aut saltem facietas te cepisset: quo ad te salutatū & cōmode: & frequenter accederem: Nā quo magis te ruri contines: eo maiore tui desyderio crutiōr: Idq; cū multis: ul' potius cum bonis oibus. Vale. Ex Mediolano kal. Nouembribus. M. cccc. xxxv.

Franciscus philelfus Catoni Sacco iurecōsulto sal. dicit.

Vauissimæ tuæ litteræ mihi perq̄ suauissimæ fuerunt. Quod aut̄ ais apud Senatū nostri disertissimi Theodori gazæ mentionē habitā: fabulæ. Nunq̄ philelfus dicit uerba dare non modo amicis: sed ne inimicis q̄dem. Nulla mihi prorsus spes ē: ut uir iste publica pecūia ob id muneris donec. Causam diebus proximis ad te scripsi. Scribis me a Theodoro tris ad meā unam epistolā litteras accepisse. Nō tris dumtaxat: sed mille & āplius litteras accepi: Nā unis illis quas litteras ad me dedit: p̄ multa elemēta p̄scripta sunt. Quare non tris posthac: sed ternas dicito: si & priscianū: & Tulliū: q̄ & Bartholum: & Baldū sequi malueris. Ego inquā cum binas ad Theodorū nostrum litteras in hūc diē dederim: unæ tantū sunt mihi ab eo redditæ. Tu autem de tuis litteris multa q̄dē dicis. At philelfus tibi nō credit: Nā neq; negociādo me: neq; otiādo supes ī scribēdo unq̄. proide si te negligētiae aut uoluptatis accusari nolueris: & aicissimi & diligētissimi hois officio fugere. Quod Euripides noster tuā bibliothecā egredi nolit: neq̄q̄ miror. Repperit enī fortasse: q̄bus oblectet. At si πει Δεραγ Ηο ad nos redierit: illico eū cietur foras. Quod te illi sociū comitemq; polliceare: gaudeo: modo seuerinū quoq; cū cēforino ne negligas: Nam quod aduolet Euripides: nequaq̄ moneo: quoniam si altius

*phoenice scripta
quinque gita
q̄d ab uno nro*

fortasse humilia exosus tolleretur: periret igni. Quæ tibi debeo: p̄soluam. Quare ne me in foro p̄trahas: uelim. Vale. & me tuæ pudicissimæ uxori cōmendato. Theodoro no-
salutem dicito. Ex Mediolano pridie nonas nouembres. M. cccc. xxxx.

Franciscus philelfus Iacobo Cassiano præbytero sal.

non tã mihi molestũ fuerat: q̄ serius meos mihi libros reddēdos curares: q̄ i præ-
sentia & iucũdum ē in primisq; suauissimũ: q̄ tam modeste tãq; perhũane litte-
ras ad me dederis: quibus te nō mō expurgaris: sed totũ meũ sanẽ & esse: & fore osten-
deris. Quare cũ tuã excusationẽ tũ multo magis teip̄m nō iuitus admitto. Itaq; uel Vi-
ctorini nostri: uel tuiip̄ius causa: oia de me tibi potes affati polliceri: quæ & usui tibi: &
honori futura sint. Et de his satis. Venit istuc nup̄ ut scis: Theodorus gazes: uir certe &
disertus & eruditus: quẽ etsi certo scio: nō amabis solũ: sed cumulatissime amabis: tamẽ
mea ē causa: uelim ita ames: ut nulla p̄sus fieri queat ad amorẽ accessio. Hoc erit mihi
tã gratũ: quam quod oĩum maxime. Vale. Ex Mediolão. xvii. kal. decēbres. M. cccc. xxxx.

Franciscus philelfus Catoni Sacco iureconsulto sal.

mirũ est: quod uidi somniãs. Dicit mihi a Minerua sum uisus nocte sup̄iore: Cato
in te tuus aliquid mōstri alit: Nã q̄ libros tuos neq; dedit ad te absens: neq; red-
didit p̄sēns: neq; adueniēs uerbũ fecit. Aliud nihil ē nisi q̄ alteri cuipiã nescioui: malu-
it iniuste: q̄ tibi iuste gratificari. Vale. Ex Mediolano xvii. kal. decēbres. M. cccc. xxxx.

Franciscus philelfus Simoni Arigoni sal.

quam epicuri de uoluptate sentētia te delectat: tuæ ad me hesternæ litteræ & p̄di-
ces facile declararũt: Nã alteris aĩ: alteris corporis. uoluptatẽ p̄secutus es. Ego
autẽ etsi utrisq; nō mediocriter sum delectatus: litteris tamen longe magis: quæ non so-
lum i me laudando singularem tuam erga me beniuolentiam: & exmiam pietatẽ p̄ se
ferre uisæ sunt: sed igeniũ tui faciũdiãq; p̄stantiã p̄pulchre referebãt. Itaq; & bẽignitati tu-
æ & disciplinæ æque gratulor: atq; tuo amore mihi plurimũ gaudeo. Teq; ēt atq; etiam
hortor: ut ueluti cumulatissime facis: & uirtutis: & doctrinæ studiis te totũ reddas: ac de
dices: Euades. n. & in clar. & in eruditissimũ uis. Me aut̄ tibi totũ ascribe: uel absq; mu-
nusculis tuis. Vale. Mediolani ex ædibus nostris. viiii. kal. decēbres. M. cccc. xxxx.

Franciscus philelfus Catoni Sacco iurecōsulto sal.

et tuæ mihi litteræ primũ: ac deinde libri: quos abs te tãtopere expectabã: red-
diti sunt. Vtraq; sane res uoluptati mihi permagnæ fuit: at illud perq̄ maxime q̄
meis illis sup̄ioribus unis litteris e somno te excitasse sum uisus: Non. n. oportet hoĩem
amicissimũ in aicitæ officio dormire. Cato mi suauissime nihil ē te mihi suauius. nihil
carius. Facito: si me amas: ut certe amas unice: nunq̄ posthac Mediolanũ petas: iscio phi-
lelfo hospiteq; & tui amatissimo. Miror: q̄ Theodorus noster nihil responderit ad me
as litteras: quas ultimũ a nobis accepit. Quæ ad pessinã nostræ scripsit: & legi: & p̄baui.
Vex & si nihil ē: quod minus sperem: q̄ q̄ ipse cupit: & ego i primis opto: curabo tamẽ
sedulo: ne ulla ex parte officiũ meũ desyderaturus sit. Et de hac re satis. Nos istic iniurio
la quadã urgemur. p̄cipis litteras ad tuos istos satrapas lectitabis: mōebisq;: ne uel ora-
tori ul̄ satyro stomachũ moueãt. Vale cũ pudicissima cōiuge sarciminibusq; tuis. Ex Me-
diolano pridie kal. Decēbres. M. cccc. xxxx.

Franciscus philelfus Simoni arigoni sal.

et sup̄bia a me nihil aliẽius: & ḡtitudie ap̄d me nihil atiqus. Quare cum tuis ad
me officii plẽis hũanissimisq; litteris rãdeo: non mō sup̄biæ crimẽ effugio sed ēt nom̄:

gratitudinis mihi ppulchre uendico. Mirifice áplector amorem tuū. Ac tua humanitate facillimisq; moribus & modestia singulari delector plurimū. Ingenii uero tui uiuax præstasq; dexteritas maiorē in modū pergrata mihi & piucunda est: Video enim te tua illustri laude eā mihi laudem allaturū: quæ pulcherrima sit & maxia. Non enim istiusmodi tuus ornatus: quo in litteris uteris: mediocrē de te tuaq; faciūdia spem quandā pollicet. Itaq; te et atq; etiam hortor: ut oēm operam diligentiaq; tuā eloquentiæ & humaitatis studiis: sicuti facis: accōmodes. Magna enī animus meus de te prælagit. Vale. Mediolai ex ædibus nostris. vii. Idus Decembres. M. cccc. xxxx.

Franciscus philelfus Matroniano braschæ sal.

q Vod me tuis litteris nō mediocriter extuleris: fecisti tu quidē phumane & amice potius: q̄ uero: Nō enī is sū: qui me ipsū nō norim. Sed tu illud uerissimū esse liquido declarasti: quod uidēt poetæ fabulari: amorē oculis carere: æque enī amicus falli de amici iudicio: atq; de inimici inimicus plarūq; solet: Nā & hic odio: & ille amore nimio affectus ueritatē nequid inuicere. Facile tñ patior erratum tuū: quippe quem longe malim amicum mihi: q̄ secus. Verū illud de me tibi pollicearis licet: te mihi esse carissimū: & eo fore in dies cariorē: quo te familiarius uti potero. Munusculū aut tuū etsi nequaq̄ desyderabā: non potui tñ non uahementer probare uel Epicuri snia: Nihil enī in eo ad uoluptatē defuit. Et amplū erat: & suauissimum. Nolim tñ posthac tam grādi ære obruas philelfum tuū: Nam hæc Satrapis & Regibus: nō pauco uiliq; contentis æphis dono mitti cōsuerūt. Vale Mediolai ex ædibus nostris kal. Ianuariis. M. cccc. xxxxi.

Franciscus philelfus Albertho Zancario sal.

n On te præterit: quāta mihi cū Rhomæo pepulo uiro nobili & prudētissimo iuriscōsulto & familiaritas est: & inueterata beniuolentia. Hunc uelim: noīe meo adeas: & quæ pximis litteris ad te scripti: ei diligēter corā exponas: addasq;: q̄tū pro tua prudētia cōducturæ ad rē censueris. Vale. Ex Mediolao. iiii. Idus Ianuarias. M. cccc. xxxxi.

Franciscus philelfus Albertho Zancario sal.

q Vod pluribus hortaris: libenter agerē: si liceret. Sed nihil apud me licet: qđ hōc statim aduerset. plurima sūt & maxia huius in me p̄cipis beneficia. Itaq; nūq̄ patiar me ingratitudis accusari. præterea non est constantis & grauis uiri quotidie mutare sedes. Vale. Ex Mediolano. x. kal. Februarias. M. cccc. xxxxi.

Franciscus philelfus Ioanni Cornelio sal.

q Vā mirifice desyderē te uisere atq; corā alloq; breui cognosces. Id aut quur mihi tātope cordi sit: q̄q̄ potuisti iā pridē intelligere: is tñ q̄ tibi litteras reddidit: uerbis meis exponet: qđ ueli: qđq; factū sit opus. putauī enī nō tibi molestū fore: si ātiquū hospitem eadē: qua soles: hospitalitate uenientem exceperis. Vale. Ex Mediolano kal. Februariis. M. cccc. xxxxi.

Fran. phil. petro Thomasio philosopho ac medico sal.

a Vdiui quæ scripsisti oīa: & Barbari nostri cōsiliū laudo & nō minus tuū. Illud tñ malim effectum iri: quoad eius fieri possit: Esset enī multo res tutior. Ipsi tamen uideritis: quid factū sit opus. Vale. Ex Mediolano. xii. kal. Martias. M. cccc. xxxxi.

Franciscus philelfus Liberio bonarello equiti aurato sal.

e S tu qđē pietatis laudādus: qđ uel mortui patris memoriā colas: Existio. n. me iccirco abs te amari: qđ scias: q̄ carus fueri p̄ri tuo q̄uissimo & clarissimo uiro: Nā ille me: quoad uixit: cūctis bēiuolētiæ & bēignitatis officiis p̄secutus ē. q̄re cū Ioānes Marius filius tuā i se facilitatē & libalitatē exposuisset: mirifice sū lætatus: Videre. n. sū uisus me ueluti rediisse

in successione non tā amissā: q̄ intermissā beniuolentiā: Nā quod in patre amississe existimā: intelligo in te filio recuperasse. Itaq; mihi plurimū gratulor: q̄ tam mirifice abs te diligar. Vt aut̄ intelligas: q̄ tibi in amore respondeā: quod uelis: periculū facito: totus enim sum tuus. Vale. Ex Mediolano Idibus Martiis. M. cccc. xxxxi.

Franciscus philelfus Francisco barbaro sal.

h Vmanissimā excusationē: qua ī proxima es usus epistola: nō inuitus admisi: No ui enī occupationes tuas & priuatas: & publicas. Sed sum miratus: qd̄ de libris nostris ne unum qdem fecisti uerbum. Itaq; rogo te: ut ad ea: quæ modo scripsi tibi: diligenter respondeas. Vale. Ex Mediolano. x. kal. Apriles. M. cccc. xxxxi.

Franciscus philelfus Hieronymo bellanti sal.

u Ereor idē accedisse tibi: posteaq̄ perieris Basileā: quod trito prouerbio usurpāri solet: qd̄ distat ab oculo: distat a corde: Nā cum plura hinc abiens es pollicitus: non mō æs conflātū nulla ex parte dissoluisti: sed uersuram facis longe maiore scenore. Nobis non modo de lucro in epistolario munere satisfactū abs te non est: sed de uino quoq; non parē diminitum. Quæ tibi abeunti mādaui: nosti. Tuum igit̄ fuerit: ne frustra officiū tuū postulasse uideamur. Hugolino parmensi ornatissimo equiti aurato ac iureconsulto salutem meo noīe dicas: uelim: eundēq; cōmoneas: ut cautior sit: ne dū exteris nationibus blandiri cupit: & illis tacito aī iudicio non probe: & ab suis iure uituperet: Non enim uidetur eiusdē hoīs censorem gerere: q̄ censendus ipse sit. præterea qui se præstat in suos ingrātū: qualis ī alienos existimetur? Quare ut probe uiuit: ita & sentiat: & loquatur probe: Non enī par est paucorū flagitia uniuersis populis ac principibus uitio dare: Sic enim & germanos bibulos. & Fracos icestos. & Hispanos prædones. & Britannos edaces appellabimus: quoniā eorū pauci quidam aut in potum: aut in prædā & sanguinē maxime alacris: aut in cybū intemperantis se gerūt. Sic alia aliis crimina ascribemus. Vel dicat obsecro quispiā: ubinā gentiū reperiantur: qui uel aī: uel ingenii magnitudine atq; præstantia: q̄ religione: qui sanctimonia: qui bonarū artiū splendore: qui oī deniq; uirtutū ac laudum genere cū Italis cōparari queant. Et ait Hugolinus meus & Imperiū Italiæ & pontificatū ereptum: quasi Romanorū & Italiæ minus sit uel imperatores: uel pontifices & diligere: quos uoluerint: & reicere: quos noluerint. Aut se Romanorū Imperatorem profiteant: quem Romanus populus: quem Italia improbarit. Aut ueniat in Italiam iste felix totius etiam terrarū orbis uiribus adiutus: si noluerint Itali: si unus philippus Maria gener aduentum eius prohibuerit. Itaq; iterum atq; iterū uerba pensitet Hugolinus. Nec tam loqui cōsuescat: q̄ recte loqui. Vale. Ex Mediolano pridie kal. Apriles. M. cccc. xxxxi.

Francisci philelfi Epistolarum Liber Quintus.

Franciscus philelfus Catoni Sacco iureconsulto & Oratori sal. pl. d.

q Ideo te esse admodū ociosū: utpote q̄ a legū ac iuris ciuilis studio tantisper uenia exorata: donec cōstitutæ uacatiōes p̄terierint. te oblectādi gratia: ut es homo uoluptarius: iis q̄nibus obtuleris: quæ & iucundæ sunt: & hoīe urbano minime indignæ. At ego nequaquā respondebo tibi: ut Aristoteles: aut plato: sed ut philelfus. Sigd̄ uero acutius uolueris: tuā istam Academiā consules. Sequar aut̄ ordinē p̄positarū a te quæstionū. Et primū tu qd̄ petis: quid causæ

esse putem: quod hebræi omnes natura foetent. Vtrum hebræi omnes: ut tu ais: foeteant: an id minus: nihil compertum habeo. Sed quid in causa esse queat: ut nonnulli malum odorem: & plerique bonum de se prebeant: potest utrumque: si aliis natura in aliis more accidere: Nam qui cybo sunt aut potu inferiores: in male concoquantur necesse est. Ex concoctione autem mala: aut morbi manant: alii atque alii: aut per sudorem ea resoluit. At istiusmodi sudor: quem foetulentia emiserit concoctio: necessario odorem habet concoctioni simillimum. Ex illiusmodi autem humore: siue is intrinsecus per cutem emerit: seu in superficie sit membrorum: tristis sane odor exhalatur. Nec in hebræis id offensionis magis accidit: quam in omnibus: qui uiuunt incontinenter: siue cybi ac potus incontinentia: siue etiam aliter: sed fortasse eo magis in hebræorum genere: id usum uenit: quod plerique omnes mensarii sunt foeneratoriam exercetes: & ita nullis exercitati laboribus: Quo fit: ut nimio otio quiesque marcescentes: tetrum de se odorem emittant: sit necesse. Contra autem qui sobrie temperanterque uitam agunt: sequitur per se more assidue exercet: aut equitando: aut ambulando: aut aliter ingenue: Hi certe non modo non male olent: sed bene potius. At sunt sane: quae natura delectant odore suo: ut de Alexandro Macedonum rege legitur: cuius etiam uestimenta: quae eius corpus contigissent: gratum odorem exhalarent. Id uero ob aliam nullam fiebat rationem: quam ob maximum calorem corporalis illius temperamenti. Quare non est mirandum: si quandoque Alexander in iram adeo exardesceret: ut eos etiam: quos habebat carissimos iterimeret. Quod tamen maxime accidebat: cum ad naturam feruorem uini aestus in potu accederet: Nam ex non adulterato naturae calore cum alia bona & utilia multa: tum suauissimus odor gignitur. Quae quidem res uel ea ratione probari potest: quod & cassia: & cinama: & thus: & caetera huiusmodi odorifera pigmentorum genera non nisi in Arabia & calidissimis regionibus oriuntur. Quod si hi: qui sunt calido corporis temperamento natura bene olent: in necessario olent male: qui frigido sunt & humido: ut de pituiticis licet iterari. Quo in genere populi septentrionales fere sunt omnes qui ad frigiditatem & humorem temperamenti ubi uitae quoque ac uictus incontinentiam adiuxerit: omni sunt. Nausea tetriores. Quod autem petis secundo loco: qua ratione fieri censeam: ut autumali tempore appetentiores uescendi simus: quam aliis anni temporibus: ad id quoque quid sentiam: non ambigam tibi ostendere. Sunt: qui arbitrentur id accidere copia atque uarietate illorum fructuum: qui per id temporis ex arboribus manant: ut sunt mala: pyra: pruna: castanæ: molluscæ: ficus: uua: sorbula: muspula: caeteraque huiusmodi prebe innumerabilia pomorum: nucum atque bacarum genera: Namque istiusmodi esculentorum illecebris gustus delectatus ut stomachum ueluti ad ea admittenda iuuat: ita ad concoquendum reddit ardentiores: quibus etiam humectatus uenter: quod suscepit: & facilius deicit & celerius. Unde stomachus honore uacuuus assiduius appetit impleri. Eam uero rationem nituntur confirmare ex aegrotantium consuetudine: qui per huiusmodi fructuum esum recuperant uescendi appetitum. At huiusmodi mihi causae autumnalis edacitatis minime probantur: pyrorum. n. & ficuum: & uuarum similiuque fructuum esculenta & humectant stomachum: & frigidiorum efficiunt. Id autem ut concoctioni detrimentosum est: ita etiam comedendi appetitum auferit. Itaque alia mihi commodior occurrit & probabilior ratio. Autumnum aestas antecessit. At praesentem intus ille calor noster & proprius: quo naturaliter alimur: dispergitur: fitque inbecillior ac rarior. Idem in autumnum cogitur rursus: receptusque penitus intra corpus propter eius densitatem atque refrigerationem exteriorum: uim suam roburque reassumit. praeterea cum per aestatem magis utimur potu ac cybis item humidioribus ob caloris magnitudinem: natura in autumali tempore mutationis cupida contrarium querit. Itaque nos maiore afficit fame: sicque alimentum corporis reddit temperamento. Quid uero in causa reari esse: ut Cy

gni in anima efflanda & sonorius canant & dulcius dicā audacter: qđ sentio . Neq; me hoc loco deterrebit ab animi iudicio platonis auctoritas: apud quē disputat Socrates Cygnos iccirco í morte sonātius canere ac melius: qm̄ tum maxie pvideant immortalitē aiōrum: At ipse id puto natura fieri: quæ studiosa conseruādæ sui: vitales omnis spir tus per corpus dispersos contrahit ad cor: tanq̄ ad arcē vitalis præsidiū ac roboris . Sed ubi natura frustra diu multūq; luctata: necessitati parere tādē cogitur: spiritus illi deserta cor dis statiōe: emergentes ípetu quodā intrinsecus p anularis illos longissimi colli ambitus ad os ipsū: sonū quendā pleniorē efficiunt musici cantus simillimū. Ad postremū aut quæsītum est a te: quid remedii afferre queat: quo minus quis ebrietate superet in libe riore cōuiuio: qđ græci σύμπλοσιον symposion nominant. Et ad istud quoq; facilis est responsio. Drusus germanicus Tiberii Cæsaris frater: ut erat uir & liberalis & gratio sus istiusmodi tuo cōiuii genere delectari solitus tradit. Cōiuiis aut reliquis ebrietate correptis: solus medicus uino superior est iuentus: cū is tñ lōge magis q̄ alius quisq; sese potu obrueret. Sed posteaq̄ est aiaduersum cōsuesse medicū anteaq̄ bibere iciperet: ue sci semp quinq; aut sex amaris amygdalis: ubi id facere est a Druso p̄hibitus: mox post paruū etiā potū ebrietati concessit. potes igit̄ etiā tu: quādocūq; uel germanos: uel bur gūdiones tuos: qui & ipsi quoq; ex germania olim p̄fecti: í Gallia cōsederūt: istiusmodi cōuiuio acceperis: solus uideri sobrius: si uolueris p̄ huiusmodi amarorū esum amygda lorū uino iter p̄hibere in uenas. Quod si huiusce rei quæsieris rationē: ea mihi uidet̄ eē: q̄ uis amaritudis naturaliter desiccet: atq; consumit humiditates. Itaq; ex oibus liquori bus amarus maxie gustū offendit: ut ait plato: utpote qui liguæ uenulas: quæ & molles sunt: & rariores cōtendit: humiditatibus ex ariditate resolutis. Videmus etiā hulcera: a maris medicamētis extenuari ac purgari. Sed hæc physicis relinquamus & medicis. Va le. Nonis Aprilibus. M. cccc. xxxxi.

Franciscus philelfus Danieli ueturio patricio ueneto sal.

e Vm indignū existimarē: ut qui p̄sentia essem a te diuūctus: non æque sermone lit terario qnq; cōiungerer: ut beniuolentia & obseruātia semp sum: hæc uel paucis ad te scripsi: ac ne id quidē: quod noui quicq̄ acciderit: sed ne fortasse negligētia quapiā id accidisse opinareris: hoc est: ne p̄pter novos quotidie amicitiaē amicos: ueteres eosq; beneficos oblitus possem a quoq̄ iudicari. Ego te mi Dael & amaui semp: & colui: q̄ pe qui multiplicis tuas p̄clarasq; uirtutes admiratus sim: & admirer: ac tuā uel humanita tem: uel officiū in meis honoribus atq; emolumentis p̄spectū usq; habuerim & cogni tū. Itaq; tibi: uelim: psuadeas ita me tuū esse ac fore: ut aliū quēq̄ omniū max e: Neq; fie ri unq̄ posse incremētis ullis blādiciisue fortunæ: ut ueteribus amicis novos a iquos an teponam. Id tam & si pro tua prudētia latere te nō debet: uolui tñ: ut mea etiam confes sione atq; testimōio liq̄dius teneres. Vale. Ex Medioláo. v. Idus Apriles. M. cccc. xxxxi.

Franciscus philelfus petro perleoni sal.

e Ommendaui te per litteras ioanni argyropulo p̄sbytero erudito ac disertō: & amice & diligenter. Quantum autem cōmendatio de te mea profuerit: fac: ut certior fiam: Solet. n. quādoq; uir iste nō minus leuitatis morositatisq; p̄ se ferre q̄ di sciplinæ. Sed tu uteris: si sapias: prudētia tua: teq; & homis ingenio accōmodabis & tem pori: Litteratura tibi ex eo cōparanda est: nō mores. De Mario filio quæ scripsisti: ex a liis quoq; didicerā. Frustra nitimur inuita Minerua. Tu hortare adolescētem assidue: ut facis: non minus ad morū integritatem: & elegantiam: q̄ ad litteras. Cum istic essem: diu

multūq; studii: quæ suiq; diligenter cōparare aliquid mihi ex Apollonii erodianiq; iis operibus: quæ ab illis de arte grāmatica copiose fuerāt & accurate scripta. Nihil uq; potui odorari: Nā a magistris ludi quæ publicæ docent: plena sūt nugarū oīa: Itaq; neq; de cōstructione grāmaticæ oratiōis: neq; de syllabarū quātitate: neq; de accentu quicq; aut pfecti: aut certi ex istorū pceptis haberi pōt: Nam lingua æolica: quā & Homerus: & Callimachus in suis operibus potissimū sunt secuti: ignorant istic p̄fus: Quæ aut nos de huiusmodi rationibus didicimus: studio nostro diligentiaq; didicimus quāuis minie negarim nos ex Chrysolora socero adiumēta nōnulla accepisse. Sed nostro: ut ita dixerim: Marte ad calcē quoad eius fieri potuit: puenimus. Quare nō mediocriter me iuuaret: i uiros illos quos modo memineram: incidere: quo sitim hanc omnē nō leuarem solū: sed sedarē oīno. Tu de tuis rebus oibus litteras ad me dato assidue. Vale. Ex Mediolāo Idibus Aprilibus. M. cccc. xxxxi.

Frāciscus philelfus Nicolao cebæ sal.

q Vi gradē pecuniā opinat pdesse plurimū bonis artibus: utpote quæ omnē amoueant necessitatē: plurimū fallit mea sentētia. Qui. n. pdesse queat: quæ quo maiores sūt: eo humana ingenia reddūt deteriora: Id aut ita esse tu p̄spicuo es exēplo: qui quo tēpore esses paup: etiā inter maximas animi occupationes atq; labores corporis: sēper aliquid uel scribebas: uel lectitabas. Et quicquid otii surripere a negociis poteras: id omne ad reꝝ cognitionē & laudatissimarū artiū studiū cōferebas. Itaq; tuo ipse igenio p̄stātissimisq; moribus delectatus: qua tēpestare mercaturæ gratia pficiscebarris i mediā ac perfida: tibi tanq; suauissimū uitæ comitē eū Ciceronis codicē dono dedi: q de quæstionibus tusculanis iscriptus est. Tu aut nunq; p̄mittebas iter molestissima etiam negotia tua usq; aliquid ad me scribere & te & amicitia nostra dignū. Nūc autem posteaq; pecuniosior factus es: neq; respōdes unq; ab me p̄sæpe litteris puocatus: neq; lectitadis libris ut audio: operā ullā idulges: Sed totus es i lucro. Itaq; nō possum nō odisse diuitias tuas quæ nō modo mihi te: sed ipsi etiā tibi abstulerūt: Nisi fortassis una cū paupertate & facilitate abs te omnē humanitatēq; abdicaueris: factusq; sis sup̄ior: Quid. n. aliud opiner cū nihil respōdeas: Quod si aliud ē i cā: cui necesse ē iseruire te: fac: ut sciā: quo uel ignoscā tibi: uel miserear tui. Vale. Ex Mediolano. iiii. kal. Maias. M. cccc. xxxxi.

Frāciscus philelfus Ioāni Mario filio sal.

u T sunt res humanæ mutabiles oēs ac fragiles & caducæ: Theodora Chrysolorina mihi dilectissima uxor: & tibi mater idulgētissima ad p̄ximū quitū Nōas Maias: qui dies erat Mercurio dicatus hoc ipso anno: qui est a Natali Christiano quadragessimus primus supra millesimū naturæ deoq; cōcessit: id quod mihi adeo acerbū fuit: ut i uita nihil potuerit accidere accerbius. Scio me tibi fletus singultusq; nūciare: Nā ne ipse qdē potui me a lachrymis cōtinere. Cætrum qm̄ ea lege necessitateq; nati sumus: ut oēs aliquando moriamur: æquo aīo tātum hoc uulnus feramus: necesse ē. Tu fac: ad nos q̄primū reditū matures: Nā nihil ē: q̄ istic diutius tēpus teras: q̄nquidē i litterarū studio quarū gratia Cōstātinopolin es p̄fectus: nō mō nō pficis: sed etiā quæ ab nobis abiens didiceras: amiseris: usq; adeo studiosum te diligentēq; p̄stitisti. Vale. Ex Mediolano pridie kal. Iunias. Anno a Natali Christiano. M. cccc. xxxxi.

Frāciscus philelfus Catoni Sacco Iurecōsulto sal.

q Vis te non amet: atq; magnificiat Cato: quem uideam nihil omnino uelle ignorare: Sunt nonnulli ordinis tui homines: qui Bartholum modo Baldūq; legerit

quos certe minime contēno: sunt. n. ad emungendas pecunias: uel extorquendas potius. licitatores minime uulgares: uel aliud nihil curent: neq; pluris faciant diē: q̄ noctē. Sed tu: ut es uir & acutus & grauis: nullis tenebris delectaris. Sed ueraris semper in apertissima luce ingenii atq; ueritatis. Nihil tibi obscū: nihil recōditū: nihil anceps: nihil ambiguū pateris. Quæris ab me duo ex priā quæstiōe. M. Tul. Ciceronis: primū quid sibi uir ille eloquētissimus uoluerit: apud quē ubi esset ppositū mortē uideri malū: cōtinuo subdidit perinde atq; necessario cōsequens: si malū ergo miser: Ais. n. id uideri tibi nō fatis doctē neq; acute dictum: Sunt. n. plæraq; mala in hoīe: neq; tñ eius pōderis sūt: ut miserū efficiant. Num illū uirū dicemus miser: inquis: qui suma uirtute præditus & primariis corporis atq; fortunæ bonis pollens: si aut iterdū ex pedibus laboret: aut in maximis diuitiis uel equū: uel bouē amiserit: Nam hæc etiā mala sunt. sed nō talia: quæ tali atq; tanto uiro miseriam ipportent. petis secūdo loco: quid Clepsydra significet: Nam eius quoq; uerbi mentionē fieri eodē in libro. paucis ad ista tibi respondeo: & de Clepsydra primū: hoc. n. uerbū est græcū: quod a Clepto cōpositū est & hydor. Clepto autē furari significat ac uelo: dēscēdit. n. Clepto a Calypto: id quod significat uelo: & ide apocalipto hoc est reuelo: unde habet apud Ioānē apostolū apocalypsis: quo uerbo reuelatio significat: Nam ppriū furacis homis est: qui Cleptes dicit: uelare & abscondere: quæ clam & p insidias surripuerit. Clepsydra uero duo significat & fontē: & horologiū. Est. n. fons Athenis in arce illa Mineræ quondā: nūc beatæ Mariæ uirgini cōsecrata. Is p alueū subterraneū latentēq; fluens stadia uiginti: surgit tandē in riuos ad uicū phalereū. Erat præterea uas quoddā uitreū: qd̄ æqualibus dimētionibus signatas horas ostenderet: ad cuius etiā fūdū erat foramē: qd̄ aquā apertum emitteret: & ita horæ p aquæ diminutionē quot essent: uideri poterāt. Itaq; nō absurde siue de fonte accipias siue de horologio: recte Clepsydra nominat: q̄ aquā aut uelut: aut furet. Cæterū in prima Tusculana eā pro horologio itelligi oportere: haud est ambiguū. Vocata est autē hora ab ὥρος horos: quo uerbo urina significat: ai aduersum enim in Aegypto phibent: quo tempore sacrificiū quoddam esset faciūdū: hostiam immolandā quater ac uigesies æqualibus interspatiis minxisse. Et ita hora nomē accepit ab horos idest urina: quod idē etiam huros dicit. Et illud quoq; ambigendū nō est dupliciter dici diē & natura: qui noctē unā cum die dimetiens: quattuor atq; uiginti horas cōplectit: & arte: qui integrū hunc diē i duas diuidens partis ex duodenis constat horis: qua dimēsiōe & Romani usi sūt & hebræi Ad alteram uero tuā quæstiōē qua Ciceronē uideris & obtusitatis & inscitæ accusare: illud censeo respōdendū: nō tibi: quē nihil ab re quærere solitum ai aduertit: sed tuis istis sophistis: qui cū oīa nosse uolūt existimari: nihil sciūt oīno. In oī & facultate: & arte: & sciētia: principia quædā ueluti fundamēta cōstitui solent: quibus concessis: quæ inde manāt: facile confirmāt. Academici quorū auctor fuit plato: & pipatetici item: quibus & nomen: & initiū dedit Aristoteles platonis discipulus: triplicia bona in homis uita esse uoluerūt: prima animi & ea sane cæteris oībus potiora: secūda corporis: quæ tātō sūt q̄ animi deteriora: quāto corpus animo est inferius: tertiā fortunæ: quæ quo minus in nostra potestate: eo cæteris bonis minoris sunt faciunda. præterea i singulis huiusmodi bonis eas differentias esse uolunt: ut alia aliis præstare arbitrentur. At stoici quorum princeps fuit Antisthenes Socratis auditor condiscipulusq; platonis id solum ac sumum censuit bonum: quod honestum esset. Quæ uero uel ad corpus: uel ad fortunam pertinerent: neq; bona appellauit existimatiue: nec mala: sed indifferentia: quod & bene ac secundū

uirtutem is uti possemus & male atq; uitiose. Ob eamq; rem tum cōmoda: tum incommoda nominantur. Nec paræ & nimis nec plus & minus: nec excessum & defectum ullū inter animi bona stoici esse uolūt: ut cū quid dicat bonū: id cōstet omni bonitatis & ratione & numero: & itē malū: quod omni ex parte & absolutissime malū sit. Cum solo igitur bono stoici humanā felicitatem definiant: q̄rectissime Cicero stoicos secutus cū ppositum esset mortē uideri malū: respondit: si malū: ergo miser: id quod & ad ppositionem & fortassis ad ueritatē aptissime subtilissimeq; cōsequit: quanq̄ iccirco: fortassis ipse non probas q̄ podagra tibi non malum modo: sed summum etiam malum esse uideatur. Quod si te ipsum collegeris: aliter sentias. Vale. Ex Mediolano. iiii. Nonas Iunias. M. cccc. xxxxi.

Franciscus philelfus Saxolo pratensi sal.

De tua in peloponensum: quā instituisti: pfectione accipe sententiā meā. Fuit oli peloponesus in un uersa græcia & uiris: & opibus pollens: nunc iis uacua p̄sus: Nam ppter cōtinuas barbarorū incursiones icolarūq; ignauia adeo est bonis exinanita oibus: ut p̄ter unū Georgium gemystum uiræ certe & doctum: & graue: & disertū: nihil inuenias dignū laude. p̄cipes. n. illi palæologi: ipsi quoq; inopia pressi uel suis sunt ridiculo ac p̄dæ. Itaq; p̄ter unū gemystum cætera illic omnia cōmiseratiōis sunt plena. Accedit q̄ lingua etiā ipsa adeo est deprauata: ut nihil oīno sapiat prisca illius & eloquentissimæ græcia. Mores uero barbaria omni barbariores. Quare si me audias: n̄ peloponesus tibi sed Thracia hoc est noua Roma Cōstātinopolis petenda est: Illic enim & uiri eruditi sunt nōnulli: & culti mores: & sermo etiā nitidus: Quod eo tibi magis faciendum censeo: q̄ nesciā: quanta sit tibi Georgii gemysti futura copia: si peloponesū petieris: Est. n. iam admodū senex: quiq; magistratū gerit: nescio quem. Cæteræ Cōstātinopolin petiturus poteris: si uidebitur: ad uiræ ex itinere tātisper diuertere: donec p̄sens ipse coramq; diiudices & regionem: & uiros. Vale. Ex Mediolano. vi. Idus Iunias. M. cccc. xxxxi.

Franciscus philelfus Ioanni Aurispæ sal.

Nemo te uno accipiendo facilior: Te rursus nemo difficilior dando. Tu me liberalitatis plurimū laudas. Et hanc uirtutē extollis oratione: ac recte tu quidē. Cæteræ quā ipse uirtutem tātī facere uideris: cur eam minus amplecteris? Es tu sane libroꝝ officia. Sed ex tua ista taberna libraria nullus unquā pdit codex: nisi cum quæstu. Quid tandē adeo te libris ingurgitas? Quibus utinā: ut par est: uteris. Ego petii abs te Strabonē geographū excribendi gratia: cū mihi librarius esset domi. Reddita mihi sunt a te uerba cū assentatione p̄multa. Ad rem aut nihil. petis a me nunc Sextum Empericū eius excribūdi gratia: gero tibi morē: Sed ea cōdiciōe ne mutuū tibi iure doni ascribas. Quare fac: ut ad me meus redeat codex: cū suo apud te officio fūctus fuerit. Vale. Ex Mediolano. iiii. Idus Iunias. M. cccc. xxxxi.

Franciscus philelfus Fracisco barbaro sal.

Adhortationē tuā nō inuitus audiui: q̄ppe qui nori eam pficisci a beniuolentissimo i me aio. Itaq; habeo tibi gratias. Vex illud quoq; aio ueli: tecū uolutes: nō esse i eius ptate: qui nauiget euxinū: ire sæpe quo uelit: sed qua uēti traxerit. Vale. Ex Mediolano pridie kal. Apriles. M. cccc. xxxxii.

Franciscus philelfus Leonardo Iustiniano sal.

Ipossem tuo uti cōsilio: nihil oīum mallē. Sed quod te nō latet: tēporis haben

da est ratio: Quod qui minus facit: is certe prudens esse nō potest. Cetera tecū is cōmētabit: qui tibi litteras reddidit: Nā quicquid exposuerit: id ab me totū pfectū existimato. Vale. Ex Mediolano. pridie. kal. Apriles. M. cccc. xxxii.

Frāciscus philelfus Catoni Sacco Iurecōsulto sal.

p Vto Mariū filiū diem ppe apud te fore: Nā eū expecto quotidie. Debet. n. soluisse ex Thracia. estq; remigaturus p padū. Cū istuc appulerit: aut ipse tu ei consule de equo: aut me facito q̄primū certiorē: quo equū iubeā aduolare ad uos. Vale. Ex. Mediolano Idibus Maiis. M. cccc. xxxii.

Frāciscus philelfus Albertho Zancario sal.

n Olo: tibi unq̄ psuadeas Alberthe zācari eo me esse ingenio: ut simul cū loco animū quoq; imutē. Quinimo etiā cū sum Mediolani: uideor usq; Bononiæ agere: adeo me istius florētissimæ uestræ urbis memoria tenet. Quid igit̄ de te putas: cuius suauissimi facillimiq; mores semp habitāt mecū die noctuq;? Quod si minus frequēter meæ litteræ ad te aduolant: id uel occupationibus meis dato: uel tibi fortasse ipsi: q̄ negligentior factus es: Nā si sapius ad me scriberes: cogerer etiā ipse uim afferre meis: quibusq; negotiis: ne te frustra scripsisse iure queri apud me posses. Itaq; posthac quid tibi faciūdū sit: tenes. Velim: me certiorē facias de oibus rebus tuis: Nā quanq̄ uarii istinc rumores afferunt: ego tamē ea certissima esse arbitror: quæcūq; a te accipio: Nō. n. ipse es: qui aliud dicas: aliud sentias. proinde si de te me uelis trāquillo esse aio: fac: liquido itelligā: quo in statu uersaris: q̄ uiuis & tibi: & tuis. Idq; ut facias: te etiā atq; etiā rogo: Nam de rebus tuis nō possū nō esse sollicitus. Vale. Ex Mediolāo. xiii. kal. Ianuarias. Anno a Natali Christiano. M. cccc. xxxiii.

Frāciscus philelfus Ioanni Tuscanellæ sal.

n On esse te oblitū & doctoris & hominis amicissimi: gaudeo maiore i modū: tibi q; hēo gratias: qd̄ hominis gratissimi officiū p te fers. Quod cupis certior fieri: quo i statu sint res meæ: uersor equidē apud hūc meū humanissimū p̄cipem atq; optimū & honorifice & i maxima animi quiete. unū mihi modo molestum est: q̄ ethrusco potius delectatur sermone: q̄ litterario. Itaq; necesse est ea scribam: quæ iubet. Cetera mihi belle sunt oīa. Vale. Ex Mediolano. v. kal. Ianuarias. M. cccc. xxxiii.

Frāci. philel. Guarnerio Castellioni Iurecōsulto ducaliq; senatori sal. pl. di.

e T leporē: & capos: & pdices: quos dono misisti mihi cū uidi libēter: tū iucūdissime accepi: Nā & ingenū delicatioribus fouet̄ obsoniis redditurq; acutius: & accipere a te dona tali tātoq; uiro n̄ fit sine laude mea: Recte. n. Horatius: o & p̄sidiū & dulce decus meū: Quāquā ego: ut igenue tibi fatear: qd̄ sentio: Lautioribus istiusmōi esculētis nō admodū uti cōsueui: nō qd̄ gustus mihi sit rusticanus aut agrestis: sed qm̄ uideor didicisse: quo habitius est corpus: eo ingenū reddi crassius. Quis aut̄ nescit istiusmodi quibusq; cybis corpora effici latiora? Itaq; si me amas: leuioribus munusculis mecū age: peponibus: prunis: persicis: malis: pyris: uuisq;: ac ficibus: ne deteriorē efficias: quæ meliorē debes. Vale. Mediolani ex edibus nostris. iii. kal. Ianuarias. M. cccc. xxxiii.

Frāciscus philelfus Leodryfio Cribello sal.

q Vod græca oīa te delectant: uel ea assequor coniectura: quod meis libris uteris pro tuis ex illo uidelicet trito puulgatoq; puerbio τὰ τῶν φίλων κοινά. Sed tu eo plus facis: qd̄ mea ita ducis tua: ut mihi i iis nullū ius reliquū esse uelis. Meus Diodorus iam annos duos est apud te. Nec tot litteris repetitum ire ad me pateris. At, isto

mihī uāhemēter ē opus. Quare fac: eat ad me q̄primū: rediturus ad te: cū uoles. Quod si fortassis tenes in foenore: fac me certiorē: quo pecunias ad te dem: ne pereat. Vale. Ex Mediolano. iiii. kal. Ianuarias. M. cccc. xxxiiii.

Franciscus philelfus Saxolo pratensi sal.

P Ollucem: quē petis: libētissime ad te darē: si penes me foret. Sed hospitat' iā pridem apd' Harpyā: hoc ē apd' Ioānem nostrę aurispā: qui ea cōditione libros accipit mutuo: ut restituat nunq̄. Dabo tñ ad eū litteras: cuiusq; uel hūanitate uel iurgio: ut pollux redeat domū: quē deinde cōtinuo tibi mittā. Vale. Ex Mediolāo. iiii. kal. Ianuarias. M. cccc. xxxiiii.

Franciscus philelfus Guiniforto Barzizio sal.

E T sanctū ē præceptū & euāgelicū: ne alteri faciamus: qđ nobis fieri nolumus. Id persæpe legisse te certo scio: es. n. totus similis tui. Quo fit: ut magis mirer non idem a te obseruari: qđ didiceris: Scis. n. ab Aristotele quoq; usurpatū nō satis ēē uirtutē scire: nisi et boni simus. Quid hæc sibi uelit oratio: nō te præterit. Tu uī igif' fuerit ita moderari tibi: ut nihil quæsisse uidearis: quod ipse grauius sim laturus. Est mihi tecū a patre tuo eruditissimo illo optimoq; uiro familiaritas: quæ tibi sancte atq; iuiolate tuēda ē. Vale. Ex Mediolano. iiii. kal. Ianuarias. M. cccc. xxxiiii.

Franciscus philelfus Bornio salæ iurecōsulto sal.

Q Vid egerim in causā amici tui: ex eodē ipse debes iā corā accepisse: Nam est a me nihil sane p̄termisum: qđ ad eius uel rē: uel dignitatē pertinere sim arbitratus. Et ut mea fert opinio: lōge plus ē apud hūc meū clemētissimū principē mea opera cōsecutus: q̄ uel optare fuisset ausus. Tu siquid est aliud: quod a me tua cā fieri uelis: id si scripseris: non scripseris frustra. Vale. Ex Mediolano. iiii. kal. Ianuarias. M. cccc. xxxiiii.

Franciscus philelfus Antonio Metello sal.

C Ommētationū Florētinaꝝ dedi ad te libros tris: Nā pluris nondū ædidi: & ne id quidē mea culpa: sed istorū potius: ab quibus princeps iducitur: ut alia mihi inscribēda iubeat: quæ idoctos potius: q̄ uiros doctos & grauis sint delectatura. Vale. Mediolani. ex ædibus nostris. iiii. kal. Ianuarias. M. cccc. xxxiiii.

Franciscus philelfus Antonio Raudensi Theologo sal.

Q Vid ego sentiā de iis: quæ abs te i Lactātiū firmianū scripta sunt: dicā equidē breuiter: nec tibi mētiar: petis. n. ut audacter tibi aperiā iudiciū meū de iis: quæ i Firmianū Lactanciū scripsisti. Obtēperabo uolūtati tuæ: id quod et si minus esset abs te petitū: minime subticuissem. Nō est boni uiri reticere ueritatē: præserti eam: quæ deprauata si fuerit: nocere pluribus pōt. Vellē equidē pater optime: ab oī istiusmodi scribēdi genere te cōtinuisses: neq; cū insaniēti candido desipere ipse uoluisses. Id certe fuisset & ordinis: & dignitatis tuæ. Quæ. n. per imortalē deū fanatica rō te cōmōuit: ut pinde atq; infesto quodā atq; inimico afflatus spiritu: in uirū illū doctissimū atq; disertissimū tā i solēter: tā iniuste: tā ipie inuehereris: ut nō res solū pœne innumerabilis: cōsulto male iter p̄teris: sed nomen et uiri deprauare studueris: utpote quē Lactensiu p̄ Lactancio noies? Nā de rebus ipsis quid loquar: quas uel queris notas: dū corrūpere laboras: te oibus eruditus & grauissimis utris ridiculo præbes: pudet me profecto ea i mediū proferre: quæ a te non iepte mius: q̄ perperā notata sunt atq; repræhēsa. Rogo igif' te: ut hac in re Aureliū Augustinū imiteris. Retractauit ille uir æque sapiēs ac sanctus: quæ imprudēter errauit. Retracta etiam tu: si tibi cōstas: quæ sciēs uolēsque male scripsisti. Quod si feceris: nō

modestiae & uerecundiae minus: quam sapientiae laudabere. Vale. Mediolani ex aedibus nostris. iiii. kal. Ianuarias. M. cccc. xxxiii.

Franciscus philelfus Saxolo pratensi sal.

q Vid iter sit inter στρατεία strateia penultima syllaba per ei diphthongon scripta & cum accentu acuto: & στρατιά strat a penultima syllaba scripta sine diphthongo & ultima syllaba accentuata: expediā breuiter. Quā nos expeditionē dicimus in re militari eā graeci στρατείαν strateiā noiant: Nam στρατιά stratia sine diphthongo in penultima & cum accentu in fine exercitū significat. χιλίαρχος chilarchos uero ad uerbū millenarius est: sed in Romanis historiis pro tribuno militū ita semp accipit: ut Δημαρχος demarchos per tribuno plebis. Vale. Ex Mediolano. iiii. kal. Ianuarias. M. cccc. xxxiii.

Franciscus philelfus Francisco Barbaro sal.

n On equidē ignorabā fore: cum Kyriacū anconitanū tibi essem cōmēdaturus: ut diceret agi ab me acta: quippe cui uir ipse sine ulla est mea cōmendatione cōmendatissimus sit cum uirtute sua: quae haud est uulgaris: tū ea diligētia: qua in suscitandis mortuis unus oīum primus utitur: Quē enī unquam huiusmodi laborē suscepisse aut audiuius: aut legimus: ut ex uniuerso prope terrarum orbe quicquid in ullis usquā lapidibus notatum litteris aut graecis: aut latinis unquam fuerit: id reportarit ad nostros: Verū eo is tibi hoc tempore gratior esse debet: quā ad te barbarū refert nonnulla pulcherrima Epigrammata: quae apud barbaros Asiae populos repperit: Ex quibus ipsis habent pleraque memoratu digna. Quare hunc hominem ita tibi commendo: ut intelligas mihi quoque esse carissimum. Vale. Ex Mediolano. iiii. kal. Ianuarias. M. cccc. xxxiii.

Franciscus philelfus Leonardo Iustiniano sal.

k yriacus Anconitanus cum Venetias peteret: a me petiit: ut se tibi per litteras cōmēdarem. Id feci eo libētius: quod non essem ignarus hominem tibi fore non in iucundū: praefertim quod ferat secum nonnulla priscae uetustatis monumenta: & eulogia: & epigrammata: & alia pleraque scripta: quae ex lapidibus uetustissimis in Asia Graeciaque collegit. Hūc igitur uirum: ita uelim: & uultus hilaritate: & sermōis comitate excipias: ut eos soles: quos dignos existimas: ab quibus tuū splendidissimū nomen per orbem terrae longe lateque praedicet: Nunquam enim quiescit Kyriacus: qui eā sibi ducit quaestuosissimā mercaturā: siquid ab primis illis usque arcadibus: quos ante solem & lunā extitisse fabulantur: memoria dignū inuenerit: in Italiamque aduexerit. Quid sit opus facto: intelligis. Vale. Ex Mediolano. iiii. kal. Ianuarias. M. cccc. xxxiii.

Franciscus philelfus Ioanni Aurispae sal.

e T ipse bene habeo: & te ex litteris tuis bene ualere audio. Itaque utrique nostrū & gratulandū iuxta & laetandum est: Id quod ut quādiutissime fieri liceat: uahementer opto. Vale. ex Mediolano. iiii. kal. Ianuarias: M. cccc. xxxiii.

Franciscus philelfus Ioanocio manetto sal.

c Ommunis ille familiaris noster me coram monuit tuis uerbis: ut a barbadoris mihi cauere: quoniam occulti nescio quid consilii habent cum iis hominibus: qui mihi uel nullo errato meo infesti sunt. Habeo tibi gratiā mi Ioannoci: qui nulla fortunae inconstantia deterreris: quo minus mihi semper bene consultum cupias. Caeterum esto bono de me animo: Nam ita munitus sum: ut nullae hominum insidiae mihi possint incommodare: quippe qui & prudentiae utor armis: & apud eum sum principem: qui uel dormientibus nobis: omnia rimetur: omnia custodiat: adeo ut nullus omnino sit locus insidiis. Consilium tamen tuum non modo non contemno: sed facio plurimi: amplectorque liben-

tissime. Et operá dabo: ut re ipsa itelligas nihil frustra scripsisse te. Vale. Ex Mediolano .
iii. kal. ianuaris. M. cccc. xxxiii.

Franciscus philelfus Iacobo constantio equiti aurato sal.

u Nas tandé aliquñ litteras tuas accepisse me duco equidé miraculí loco: putabá. n. te nullú iam esse: quod tá diu nihil pro tua pristina cósuetudie mecú obstrepes. Ceteré ita solét pleriq; oés fortunati: qui lætissimis in rebus non aicoré mó: sed sui iporé obliuiscunt. Quod aut mihi fortuná meá g'tularis: id tibi licet facere merito. Sū equidé apud sapiētissimú mūficētissimúq; huius tépestatis principé: & eundé optimú sane uiré ducé hunc Mediolani philippú Mariá. petis ut huic te & notú & cōmendatú faciá. Id mihi facillimú factú é. At faciam certe. Vex mihi declares uelim: quæ tibi sit mēs: qui cogitatus tui: quo itelligá: quid tibi agendú sit. Hæc a me sunt nō temere scripta. Si te mihi penitus recluseris: potero tibi fortasse cōsiliú dare nō inutile. Vale. Ex Medioláo . pridie kal. ianuaris. M. cccc. xxxiii.

Franciscus philelfus Albertho Zancario sal.

d esyderare te litteras meas æquo aío facileq; patior: quippe qui existimé abs te amari me plurimú. Miror tñ: quid serius adeo mihi scribis. Causam reiicias: scio: in occupatiões tuas. At debes me quoq; arbitrari minime ée ociosum. Itaq; officiú meú aut tibi non é accusandú: aut tuú tibi minime probandú. Vale. Ex Medioláo pridie kal. ianuaris. M. cccc. xxxiii.

Franciscus philelfus Bornio salæ iureconsulto sal.

p eriucūda fuerūt mihi litteræ tuæ uel pbreues: fuissentq; lōge iucūdiore: si atticū te q̄ Laconicū maluisses. Ceteré ne sis me quoq; breuitate ipsa superior: Vale. Ex Mediolano pridie kal. ianuaris. M. cccc. xxxiii.

Franciscus philelfus pallanti Strozæ equiti aurato sal.

c Vm nihil nos inter nos simus aliud cōmentaturi q̄ d' mus & litteris: nescio qd nobis uerendú sit: quo minus pristiná illá nostrá & familiaritaté & beniuolétiam mutuis litteraræ officiis repetamus. Sane plurimú me delectat: qd te totú phix studio deditú audio. Quid. n. magno uiro dignius. qd illustrius. qd etiá iucūdius: q̄ assidue aium alere bonis artibus. Quæ fortunæ appellatur bona: fluxa oía caducaq; sunt. Solum animi bonú: qd in uirtute positú é & in rez incōmutabiliú totiusq; naturæ perspiciétia reddit humanú genus & imortale & beatú. Itaq; non possum nō maiore in modú laudare istitútú nobilissimú tuæ pacatissimæ uitæ. Tibiq; uaheméter gratulor: æquanimitaté tuam prudētissimúq; cōsiliú: quod aliquñ te totú tibi uédicaueris uacuis oi strepitu & fastidio ábitionú ciuiliú & humanæ sollicitudinú. Vtiná idem mihi liceret hoc tépore: qd tibi uni. Quatenus tamé licet: ipse etiam uiuo mihi. Et quicquid ab. officio surripio mihi ocii. id totú phix dedico. Meq; ad scribendú cōuertitú: quo non pñtibus mó: sed etiá posteris natus fuisse uidear. Vale. Ex Mediolano kal. Martis. M. cccc. xxxiiii.

Franciscus philelfus Iacobo Constantio

equiti aurato ac iureconsulto sal.

f Vm, eqdē suauissimas tuas lrás suauissime osculatus: utpote quas refertas ad me dedisti cū tuis suauissimis salibus: tū exuberáti quadá erga me beniuolétia. qd aut cauillaris me: qm̄ opulétior factus sim: oblitum eé tui: uideo te q̄urbanissime iocari mecú: Ná quo pacto obliuiscar tui: quē & Senæ prió: & dei Bonóia: cū utraq; i urbe p̄ toré urbanú gereres: n̄ mó studiosissimú mei: sed qd tuæ erat hūanitatís obseruátissimú

esse ai aduerterim. Quod aut ais me opulentum factum: rides tu sane ingenium meum: quem noris a nulla re magis alienum: quam a cumulandis pecuniis. Nec me latet esse non nullos: qui mihi uitio dent meum hunc rei pecuniariae contemptum: praesertim quod existiment diuitias in omne uitae genus expedire plurimum: cum esse eas dicant ornamenta pacis & subsidia belli. At ego mihi bellandum nunquam censui: nec ite uolo: ni fortasse cogar respondere laceffitus. Sed huiusmodi belli genus non ense geritur: nec iaculo: sed lingua & arundine: Ad id nullis diuitiis est opus: Nam in pace mihi ea uidentur pulcherrima ornamenta: quae ingenii splendor: quae magnitudo uarietasque doctrinae: quae dicendi copia maiestasque praestiterit. Huiusmodi ego studiis delector plurimum Iacobe Constanti: quorum diuitiis me cuperem: opulentum iure posses appellare. Voluntate certe proxime accedo. Caeterum illud tibi ausim affirmare nihil omnino esse uel ad uirtute: uel ad optimas disciplinas contrarium magis: quam diuitiarum operumque magnitudinem. His enim mortales ad libidine: ad insolentiam: & ad multa uitiorum genera impellunt. Quorum quenque mihi dederis ex omni hominum memoria qui & ditissimus idem fuerit: & uir optimus: possim ego tibi innumerabilis prope in medium afferre: quos magnitudo pecuniae ad extrema scelera impulerit. Itaque siue serio loquaris: seu ioco: ego ita memet institui: ut nulli pecuniario quaestui unquam seruiam: sed dominer potius. Tu certo scio: de te tibi multo secus instituisti: Nam qui uoluptarius factus es: pecuniis multis carere non potes: quo tuo isti latiori uentri obsequaris. At nobis quam uilioribus utimur obsoniis: nulla opus est pecuniae copia: paucis enim contenti sumus: plurisque lactucam & pyrum facimus: quam cinama ac zucharam. Nullo delectamur mulso: sed aut aqua prope mera: aut uino: & debili: & dilutissimo: id quod si nondum uictus nostri memoriam amisisti: meminisse pro pulchre debes. Sed haec inter nos iocati simus. Tu: uelim: me comonefacias: ad quod tempus es neapolin petiturus: Nam consilium istud tuum non possum non plurimum probare: Es enim apud eum regem futurus: qui cum nulla uirtute uacat: tum benignitate ac munificencia cedit nemini. Vale. Ex Mediolano pridie Idus Iunias. M. cccc. xxxiiii.

Franciscus philel. petro Thomasio philosopho ac medico sal.
 a Cufas me negligentiae: quod eadem pro moleste ferre: si cuiquam me nossem indiligentiae obnoxium: Nam quis alius me uno in amicos diligentior. At nullae meae iamdiu litterae tibi sunt redditae: quasi aliquid tu mihi pro diu scripseris: cui uicem ipse minus reddiderim. Noli igitur ea torquere in me tela: quae iure optimo retorqueantur in te. Caeterum istiusmodi desiderium tuum non difficulter me expleturum polliceor: quatenus pro temporum conditionem mihi licuerit: Id tamen fiat: si omnis sermo noster: omnis scribendi consuetudo de musis futura sit: & de iis rebus: quae nihil habeant communi cum publicis actionibus. Ego: quod scire postulas: bene ualeo: meaque fortuna contentus sum. pauca appetenti: pauca etiam satis sunt. quotidie mutare caelum hominis esse duco & incostantis: & morosi: praesertim ubi id ab re fiat. Vale. Ex Mediolano kal. Iulias. M. cccc. xxxiiii.

Franciscus philelfus Ioanni Aurispae sal.
 n Qui ex ipsa usque Constantinopoli esse tibi reconditos non nullos Theophrasti libros: & eos maxime: qui περι φυτόων inscribuntur. Hos ego mihi exscribi cupio. Estque mihi commode paratus librarius graecus. Itaque rogo te: ut codicem illum mittas ad me quamprimum: rediturum item ad te propediem. Noli: obsecro: ullam excogitare causam aut confictam: aut uerisimilem: qua fratus: mihi minus morem geras: ne ipse item cum meo aliquo uolueris uti officio: par pari referre cogar. Vale. Ex Mediolano. xv. kal. Augustas. M. cccc. xxxiiii.

Franciscus philelfus Saxolo prateosi sal.

n On idem esse τὸ ψεύδασ λέγειν καὶ τὸ ψευθεῖναι sextus empericus li-
bro primo de grāmatica apertissime docet: Nā ψευθεῖναι hoc ē mētiri tum
existimamur: cū id dedita opa facimus ī alterius fraudē atq; detrimentū: cui mentimur.
At ψεύδασ λέγειν hoc est mendaciū dicere: et ad eius utilitatē: cui dicimus menda-
ciū: fieri a nobis pōt: id qđ & parentes ī filios: & medici in agrotos obseruare plarūq;
cōsuerunt: Multa enī qñq; dicūt: quæ norunt nō eē uera: & dicunt tñ: ut illis uel admoni-
tione uel exēplo: uel spe aliqua p̄sint. præterea mentiēdo nō ipsi fallimur: sed studēus
alteꝝ fallere in eius detrimentū. At dū mēdacium dicimus: tū et ipsi fallimur: dum nos
uera loqui arbitramur. Vale. Ex Mediolano Nonis Augustis M. cccc. xxxiiii.

Franciscus philelfus Leodryfio Cribello sal.

m Iror: qđ tibi in mentē uenerit: ut ex p̄apia litteras ad me dederis: qbus petis: ha-
beam ne: qđq; exploratū ac certū: cuiusmodi legē tulisset Otho īperator de con-
fessu ordinis equestris ī Theatro: & quæ itē fuerit lex Iulia: & q̄ scatinia: Quid enī te nō
mirer: q cū habeas istic iurecousultorū Homerū: Catonē saccum: nō ex isto potius: q̄ ex
philelfo quæsieris de istiusmodi legibus: Cæterū ut tibi morē gerā: non Otho Cæsar ī-
perator: sed M. Otho tribunus plebis legē tulit: nequis ī ordine equestri spectaturus se-
deret: nisi sestertia quadringenta milia possideret: Quod cui cōtingeret: quisquis is tandē
esset: siue ingenuus: siue libertus: ei liceret ī gradu quartodecimo iter eqtes spectaculo in-
teresse. ad quadringēta aut subintelligi oportet millia ātīquo more: Nā quadringētorū
sestertioꝝ possessio in romana republica fuisset inopia: cū sestertia cētum cōplectant li-
bras argenti triginta: cū sestertiū cōtineret ex ære signato libras duas ac semis. Legē uero
Iuliā sanxit G. Iulius Cæsar: qua cauebatur: ne liceret adulteriū p̄petrare. Sed deprehensi
qui fuissent in adulterio: ii supplicio dederent. Quod uero loco ultimo abs te petis:
Lex Scatinia a Scatinio lata est cōtra puerorū cōcubitores: qui uocant̄ ἀρσενοκοῖται
arsene coetæ. Hos enim graui supplicio afficiebat. Nos tum p̄dicatores tum p̄dicōes
appellamus: istiusmodi hoīes flagitiosos: & impuros: ac plāe sceleratos. Vale cum cato-
ne nostro. Ex Mediolano. vii. Idus Septembres. M. cccc. xxxiiii.

Franciscus philelfus Francisco Scalamōti equiti aurato sal.

e T de horologii inuentore: & unde nomen acceperit: respondebo tibi: qđ didici
lectitando. Habetur in sacris litteris: non ægyptiorū inq;: sed hebræoꝝ: Nam ægy-
ptii sacras litteras uocabant: qbus p̄ quædam aīalia ac signa uerba ipsa significabāt: utpo-
te uerbi grā anguillā pingentes & inuidū intelligebant & inuidiā: ea rōne: qđ āguilla cū
aliis piscibus nullā hēt cōionem: sed ab eis semp̄ seorsū se continet: & sub leporis figura
auditū: qm̄ lepores sint acerrimi auditus: habet̄ inq; apud hebræos libro regum quarto
Achā oīum primū horologiū iuenisse. At his ægyptii nequaq; assentiūt: q̄ ut hoīum ge-
nus ob cæli tēperiem ab se ortū cepisse uolunt: ita etiam cū alias pulchras artis & disci-
plinas: tum horarū rationem repertam esse: quippe qui asserant hostiam: quæ imolāda
foret: quater ac uicies paribus inter sese distantis meiere animaduersam: & inde unius ī-
tegrī diei tempus in horas quattuor ac uiginti fuisse distributū: quod & diē scilicet cō-
plecteretur & noctem. Cæterum a p̄batissimis traditur auctoribus Hermen trismegistū
cum esset olim apud ægyptios sacrum animal quoddam Serapidi dicādum coniecisse
id in diem totū duodecies fecisse urinam pari semp̄ iterposito tēpore: & inde hunc ho-
rarū ordinem: constituisse: dimensum scilicet diem in horas duodecim ac noctem eodē

modo. Id autem eo uidetur probabilius: quod hora ab ὥροσ oros quod urinā significat: nomē habet. Sūt præterea: qui acutius rem uelint iuentam: dicūt. n. celi quadraturā i duo decim partis p ratione musica diuidi: & inde horarū manasse rōnem. Aquam. n. quæ tenuissima cauerna deflueret: cū per totū diem excepissent: hāc maiores nostri in duodeci partis diuiserūt: ex quibus quidem partibus numeꝝ horis iposuerūt De Halcyone autē quod requiris: ea nata ē patre Mænolo & matre Canabe: nupti itq; Cyeci: quæ quidem auis uitā agitāt circa littus: eiuſq; pulli auferūtur a fluctibus: & ut ferūt: dies quattuordecim circa hyemalis uersiones quiescit: dicta autē ē halcyon: quoniā i mari cōcipiat: Nā αλω hals αλοσ halos salum hoc ē mare significat: & κύνειν cyein cōcipere: & ob hāc rationem aspiratur in prima syllaba: & scribitur per y tenue: Vocatur et halcyonis. De pane uero pastorū deo duplex apud græcos habetur fabula. Nā alii dicūt eū esse natū matre penelope Ulixis uxore: & patribus p̄cis oibus: ob idq; pana esse noiātū: πᾶν p̄a. n. omne significat. Alii uero cōtendunt eū natū esse ex penelope & Mercurio cōuerso in hircum. Et hāc hactenus. Tu uelim me facias certiore de oi tuo statu: id quod p̄ximis tuis litteris te prættermisisse miror. Scis. n. tua mihi oīa curæ esse. Quod si de me quæras: mihi perbelle est: Nā p̄cipi huic meo uniuersaq; & aula: & ciuitati sum carissimus. Vale. Ex Mediolano. iiii. kal. octobres. M. cccc. xxxiiii.

Erāscus philelfus Ioanni Olzinæ sal.

i Ioanni Zaburgadæ scribæ regio dedi ad te dono quattuor opuscula: quæ iam pridem ex græco in latinū conuerteram eloquiū: duo Xenophōtis Socratici: alterū de rep. Lacædemōiorū: alterū de regis Agesilai laudibus: & duo item ex plutarcho Cheronēsi: quorū altero Lycurgi uita: altero uita Numæ p̄pili contietur. Ea uero cum certior factus fuero tibi reddita eē: mittā cōtinuo tibi dono secūdū: quæ edidimus: de exilio librū: ubi de ifamia disseruimus. Nūc. n. tertius nobis liber ueriat in manibus: qui d̄ paupertate iscribitur. Interea uero tēporis q̄ Ioannes ipse Zaburgada meo noie tibi coram exposuerit: id ut cures: plurimū cupio: atq; te rogo. Vale. ex Mediolano pridie kal. Octobres. M. cccc. xxxiiii.

Franciscus philelfus Saxolo pratensi sal.

n Olim mireris: si quādo serius respondero tuis litteris. Id. n. nō fit negligētia ulla mea: qua mihi nihil ē inimicius: sed occupatiōibus maxis: quibus ita obruor interdū: ut uix sim apud me. Nūc ad ea: quæ petis. Artemisius ē apud Macedonas mensis maius. Ad hāc hyperides orator nō nūq̄ artemisiū uocat dianæ simulacꝝ: nā artemis diana est. præterea euboæ p̄mōtoriū Artemisiū noiari oñdit Demosthenes in ea orōne: quæ pro Ctesiphonte hita ē. ΤΕΧΝΗ ΒΑΝΑΥΣΟΣ techne banausos ē: quā nos artē sordidam appellamus. ΣΥΝΕΣΙΣ synesis proprie calliditas est αγγινοια anchione uero uersutia Διανοια dianoea intellectus est & intelligētia: quā Cicero quandoq; cogitationem interpretat: quasi cogitando intelligamus. Vale. ex Mediolano. iiii. kal. octobres. M. cccc. xxxiiii.

Franciscus phil. Nicolao arcimboldo ducali senatori ac iureconsulto sal.

e Go singularem ingenii tui acrimoniam summamq; prudētiam cum semper p̄bauit: tum maxie sum hoc tempore admiratus: cū eo in legatiōe ad Veuetos uti collega nolles: quæ noras hoīem esse leuissimū: & tamen ubi principis uolūtatem nosti: te paulū hāmiliū admittere collegā Varronē haud recusasti. Ceterū eo fortunatior paulo: quod Varronē ridiculo habitum redderis: egisti oīa pro uoluntate & usu principis.

Optandum de te principi esse uideo: quod Agamēnon sibi ducebat de Nestore. Si talis: qualē te omnes esse iudicant: haberet uiros decē Frāciscus Spbortia: & de uenetis actum esset: ut ita loquar: & de omni Italia dicioē. Laudo moderationē animi tui. laudo prudētiam. laudo bonitatē: quibus tu frāctus uirtutibus: tantā es in hāc diē laudē cōsecutus: ut in hac uniuersa gallia cisalpina anteriorē ī hoc uitā genere habeas neminē. Gratulor igit̄ tibi tot uel naturā industriā tuā bona. Mihi aut̄ q̄meritissime lator: cui talis amicus contigerit: quo nemo est nec melior: nec sapientior. Vale. Ex Mediolano. iiii. kal. Octobres. M. cccc. xxxiiii.

Frāciscus philelfus Scaxæ corti ducali senatori ac iurecōsulto sal.

Inspectum habere & exploratū animū erga me tuū: nō tam multos persape tibi cōmendare. Sed cū aiaduenterī nunq̄ isse frustra meas ad te litteras: nō sum ueritus etiā hoc tēpore tibi cōmendare istius homis cām: qui tibi reddidit meas litteras. Quod eo facio maiore cū fiducia: q̄ mihi uideor itelligere uiḡ bonū & p̄modestum in iuria trahi per fora: ut qui pecunia sit inferior: ab eo opprimat̄: qui solis opibus sit superior: Cæterz noui inocentiā tuā & animi magnitudinē. Scio nō patieris litteras meas fuisse uulgaris. Vale. Ex Mediolano. kal. Octobribus. M. cccc. xxxiiii.

Franciscus philelfus Bornio sal iurecōsulto sal.

Accusare negligentiaē me uideris: q̄ iamdiu ad te nihil scripserim: quasi tua sit diligentia singularis: qui uix unas reddideris litteras post meas ad te denas. Itaq; tibi cauendū est: ne tua ī te retorqueant̄ iacula: quibus iure confodiaris: Quod si fieri ab me nolis: cura: æquior in me sis: litteras tñ tuas uel p̄ breuis legi p̄libenter: q̄ in iis lectitandis agnoui ueterē tuā urbanitatē. Vix dici queat: q̄tum me teneat desyderiū & uidentī & amplectēdi tui. Quod nobis cū locoz interuallū auferat: reddat id saltē litterarū uicissitudo. Vale. Ex Mediolano Nonis Octobribus. M. cccc. xxxiiii.

Franciscus philelfus Albertho Zácario sal.

Inteuertis tu quidē mi Alberthe: ut qui negligentiaē accusandus: mihi obiicias indiligentiā. Numeres: uelim: quot ad me litteras dederis: posteaq; a uobis Mediolanū solui. Quod si meas ex tuis scriniis erueris: intelliges: uter nostrū magis sit accusatiōe dignus. Nec ē mihi molestū tñ: q̄ meaz epistolaz tenearis desyderio. Diligis. n. me: quē qm̄ coram uidere amplectiq; nō licet: quæris istiusmodi solatii genus ex litteris nostris: quaz si uelis crebritate uti: id facillime cōsequeris: si minus ipse obmutueris: Quādo. n. frustra ad me scribis: quo minus tibi cōtinuo respōdeā. Cæterz utcūq; res habeat: scribā ad te psape: uel ad facietatē usq;: quotiēs otiiū dabit̄. Vale. Ex Mediolano Nonis Octobribus. M. cccc. xxxiiii.

Frāciscus philelfus Guarnerio castellioni ducali senatori ac Iurecōsul. sal.

Quod & pximo āno: ac itē superiore mihi pollicitus es: tuā fuerit humanitatis p̄stare deniq;: Scis. n. me nihil petiisse. Nūc aut̄ postulo: ut q̄d ultro te factuz obtuleras: effectū reddas. Quod si p̄stiteris: habebō tibi gratiā nō mediocrē. Vale. Mediolani ex adibus nostris. vii. Idus Octobres. M. cccc. xxxiiii.

Frāci. philel. sal. di. plu. Aloysio crotto ducali secretario.

Quantum tibi debeam: memoriter memini: Non. n. mediocris est beneficentia in me tua: at amor certe singularis: quem si æquauerit beneficiū: tñ debere tibi existimabo: ut referēda gratia me inferiorē futurz putē. Et ita imortale erit beneficiū tuū. Id autem tum p̄stiteris: cum me deceptum fuisse nō patieris. Num si aiaduenteris me ob

iperitiam florinos: quos uocant: i cōuentis pro ducatis accipere: pati debes errantem la-
bi e uia? Scis. n. uniuersam p̄ene Italiā aureos nullos ducatos appellare pr̄ter Venetos
Nā reliq̄ nūmi aurei apud ceteros uere omnis & p̄icipes: & respublicas florini uocant̄
At uestri istiusmodi florini sunt semiducati. Ego me falli nullo pacto ueli. Cura igitur a-
pud iustissimū p̄icipē ut dolus ille malus tollat̄ e medio. Quod si secus fiat: propediē
consulam & rei & dignitati meæ. Vale. Mediolani ex ædibus nostris Idibus Octobri-
bus. M. cccc. xxxiiii.

Fran. philel. Ioannifrançisco Gallinæ ducali secretario sal.

e T si noui ea te esse itegritate ac bonitate naturæ: ut malā omnē maliciā nō secus
atq; teterrimā pestem aliquā abomineris: nolī tñ ea rōne decipiaris: q̄ aliqui ue-
lint prudētes uideri: qui nō sint: Nemo. n. prudens pōt esse: q̄ idem nō sit & iustus & oī
morali uirtute p̄ditus. Intelliges ex collega tuo uiro grauissimo & optimo Aloysio crot-
to: qua tēptent aduersus me uti uersutia hi: qui ducaliū p̄uētū totiusq; ducalis ærarii cū-
rā gerunt: ignorātes illi qdē: ut uidet̄: stomachū meū: qui nihil admittit indignū aut ine-
ptū. Tu igit̄: qui ab usq; Sena & nosti me: & dilexisti: diligisq; egregie: cura: ne mihi ul-
la fiat iniuria: Nā ego illam nullo pacto sum platurus. Nō te latet: q̄ ego sum alienus ab
omni auariciæ suspitione. Ceteræ cōuenta mihi atq; p̄missa sine ulla diminutione seruari
uolo. Id ni factū fuerit: me cōuentis oībus solutū existimabo. Vale. Mediolani ex ædibus
nostris Idibus Octobribus. M. cccc. xxxiiii.

Frāçiscus philelfus Antonio pessinæ sal.

h Eri dedi binas litteras: alterā ad Aloysiū Crottū: Alteras ad Ioānēfrāçiscum galli-
nā: quas puto legisse te. Tuū fuerit curare: ut Senatus rei meæ hoc est: ut iusticiæ
q̄primū p̄spiciat. Quod ni effectū cognoro: eodē utar uerbo: quo ad philippū. L. Cras-
sus: Si ego tibi philippe senator nō sum nec tu mihi cōsul. Tenes aīum meū. Num adeo
me abiecero: ut admissurus sim florinellos pro florinis: id est argenteos sedecim in sin-
gulos florinos pro argenteis duobus ac triginta? At nostrates: dixeris: ita loquunt̄. At no-
strates nō ita sentiunt. Ego illos florinos itellexi: atq; itelligo: quos uos uestro more du-
catos nominatis: cū uniuersa Italia solos ducatos appellat̄ Venetos nummos aureos. Et
ita etiā itellexi munificentissimū p̄icipē atq; statuisse certo scio: uel iūitis harpyis istis:
qui mentē nobilissimi principis deprauare moluntur. Vale Mediolani ex ædibus no-
stris. xvii. kal. Nouēbres. M. cccc. xxxiiii.

Frāçiscus philelfus sal. pl. di. Ioanniantonio

Rembaldo ducali cubiculario.

n On imerito sapientissimus noster p̄iceps te unum ex oībus cubiculariis plurimū
semper & fecit: & facit. Nouit. n. bonitatē tuam: nouit grauitatem: nouit cōstatiā:
nouit fidē: atq; obseruatiā erga se. Video alios nonnullos: qui loquunt̄ ad gratiā: qui se
duci sese uel prece uel p̄ramio nō difficulter patiunt̄. Te uero eum esse fatent̄ omnes:
apud quē nil sit ueritate antiquius. Nihil in te fictū est: nihil simulatū. Oīa refers ad iusti-
ciā & ad p̄cipis decus. Et tum maxime officio fungi putas: cū nil aut agis: aut loqueris:
q̄ iure possit a quoq; accusari. Quo uitæ morūq; instituto cum apud p̄cipē summā ti-
bi cōparasti beniuolentiā: tum apud ceteros oīs laudē imortalem. Itellexisti quo dolo
mecū agebat̄. Rem oēm: ut habeat: renūciasti p̄cipi: q̄: ut est aīo splēdidissimo munifi-
cētissimoq; & iusticia singulari: nō est passus sub figmento alicuius sui emolumētī publi-
cā atq; suā deludi fidē. Quis igit̄ te n̄ diligat: amet: atq; p̄petuis laudibus tollat ad cælū?

Meruisti tu certe de me q̄optime. Itaq; uelim: tibi pollicearis eū esse philelfum: quo de uno oīa tibi possis & recipere: & sp̄dere: quæ præstari quæat ab aīo ingenuo atq; gratissimo. Vale. Et me p̄stātissimo nostro humanissimoq; p̄cipi accuratissime cōmēdato ac dedito. Mediolani ex ædibus nostris. vi. kal. Nouēbres. M. cccc. xxxiiii.

Franciscus philelfus Bornio salæ Iurecōsulto sal.

q Vas ab me orationes petieras ad te dedi: Serius uero: qm̄ iis carebā: Hospitabatur. n. apud amicū iādiu: Nam neq; meorū scriptorū minus: q̄ nūmorū sum liberalis. Quare iniuste ii agūt omnes: qui abutunt benignitate mea: Non enim omnes sunt Bornii: quo quidē uno gratum magis uidi aliū neminē. Vale. Ex Mediolano. v. kal. Nouembres. M. cccc. xxxiiii.

Franciscus philelfus petro Thomasio philosopho ac medico sal.

m Acrobii codex de saturnalibus is modo est Mediolanū allatus: quē ante meam in Thraciā nauigationē: Vicentiæ cū agerē amisi: puto. n. meminisse te uirū illū clarissimū Leonardum Iustinianū dedisse ad me litteras: quibus & a te plutarchi æthica: & ab me Macrobiani saturnalia peteret cōmodato. Vterq; codex datus ad eū est p̄ scribā p̄fecti p̄sidii Vicentini tabellario cuidā ducalis dñii: qui certe illos nunq̄ reddidit Leonardo. Quin uersutus & callidus ueterator fabellā excogitauit: inquiens: cū ex equo descendisset apud cauponulā nescio quā bibendi gratia: equū se ide fuga surripuisse in p̄ximas siluas: quē postea cū eēt p̄secutus: uix illū tādē iuēisse amissis illis codicibus: quos ephippio alligarat: putare tñ eos furto surreptos. Nos si rem memoria tenes: multū de libris laborauimus frustra: cū nihil odorari potuerimus: in cōmunē tādē acti sententiā: qd̄ scriba ille: cuius fidei eos credideramus: fraude nō uacaret. Quasiui ex hoc homie: unde eū sibi codicē cōparasset: respōdit emisse ex publico librario quodā: quē uulgo uos bidellū appellatis: esse aut̄ eius tabernā librariā euntibus ex riuoalto ad for̄ diui Marci ad dextrā. Tuū igit̄ opus fuerit quærere ex eo librario: quo pacto ille codex ad se deuenit: Ita. n. fiet fortassis: ut uterq; sublatos libros nobis uēdicemus. Id tu ne habeas neglectui: te plurimū rogo. Vale. Ex Mediolano. iii. kal. Nouēbres. M. cccc. xxxiiii.

Franciscus philelfus sal. di. pl. Ioānotio maneto.

q Vam doleo uir amicissime: qd̄ nobis uti n̄ liceat litterarū uicissitudē pro nostra cōmuni sn̄ia. At liceret mihi sane: ubi eadem tibi licētia scribēdi esset. Nō. n. is est p̄iceps meus: qui mihi quicq̄ p̄scripserit: utpote qui norit meū scribēdi genus totū esse ingenuum: nihilq; cōtinere: qd̄ reprehendi possit. Nō. n. curamus: quæ ad bellū: sed quæ ad pacē attinēt. Totū nostrū studium est cū Musis & cū iis artibus atq; disciplinis: quæ semotæ ab omni armorū strepitu: ad bene p̄tinēt beateq; uiuendū. Quin ii mihi desipere uident̄: q se imiscēt ābitiōi & auaritiæ: qbus potissimū uitii publici p̄cipatus redūdāt oēs: Quæ. n. requies illis dat̄: qui alius malūt: q̄ sibi uiuere. Vt igit̄ cætera omittā: quæ uel tyrānida sapiunt uel ip̄erū: cupio ex te discere: q̄ belle uales: & quæ tibi cū libris reliqua sit familiaritas: Nā ego huiusmōi studiis si unq̄ antea: tū maxie hoc tempore delector. Vale. Ex Mediolano. iii. kal. Nouēbres. M. cccc. xxxii.

Franciscus philelfus Kyriaco anconitano sal.

r Eddita sunt mihi quattuor pulcherria epigrāmata: quæ nuper ex peloponeso i Italiā aduexisti. His ego sum ita delectatus: ut nō uerear te rogare: ne unq̄ cesses ab istiusmōi mercatura: quæ & p̄tilis est: & doctis oībus piucūda. Quod aut̄ itelligere ex me petas: quid antiqui philosophi senserit de partibus animi: repetam paulo altius:

Nam aliter eum partiti sunt: qui ab Italica philosophia: aliter qui ab Ionica fluxerunt: Duo. n. esse philosophiæ principia te arbitror nō latere: alterꝫ Ionicum: alterꝫ Italicū: pythagoras igit̃ sapiens Italiciæ princeps philosophiæ dupliciter aīum diuisit: tum altius: tū p̃p̃iniquius ac dilucidius: cū primū dixisset duas esse animi partes: alterā rōnalem: alterā irrationalē: deinde etiam alia est usus secundo loco diuisionē: cum diceret animū distribui ī tris partes: quaz̃ altera in se haberet rōnem: altera uero quæ ea careret: diuidebatur in duas partes: quaz̃ una cōtineret τὸν θυμὸν thymon: hoc est eo loco animositatē nā θυμὸς thymos plura græce significat: animositatē aut̃ pro iracundia accipiebat: In altera aut̃ parte τὴν ἐπιθυμίαν epithymiam. i. cupiditatē collocabat. At Democritus atq; Epicurus in partes duas aīum separarūt: posuerūt. n. rōnem inhærentē ac fixā ī Thora ce. quæ uero pars rōne uacat: eā dispersam esse uoluerūt p̃ omnē corporis cōcretionem: quā σὺγκρισίην syncrisin uocat. Quinetiā ea corpora: quæ sensu carēt: Democritus uoluit aliqualis animi habere participationē. Et hi quidē oēs ex Italica fuere philosophia. At stoici: qui auctore Socrate ionicā p̃fiterent̃ philosophiā: cui principū dedit Thales milesius: cōstare hominis animū uoluerūt ex octo partibus: In iis. n. posuerūt hos sensus qui q; uisum: auditū: odoratū: gustū: tactū. et sexto loco partē uocalē: septimo uero eam: ab qua est semē. Octauā aut̃ partē eam statuerūt: quæ intellectu & ratione ip̃erat oibus hīce partibus septē. Sed plato Socratis auditor eadē est usus tam p̃o q̃ secūdo loco animi partitionē: qua pythagorā usum didicerat: Nā & in partē habentē rōnem humanum aīum distribuerat & ī partē: quæ esset rōnis expers: Rursusq; eundē separauit aīum ī tris partes: utpote qui mentē atq; rōnē in capite collocarit. aīositatem uero uigorēq; iracundia: qui p̃p̃rie est ipse θυμὸς thymos: quē modo meminera: ī corde & cupiditatē quoq; subter p̃cordia. Mens igitur ipsā: quæ p̃ia est ea uis atq; potestas animi: quā græci Δυναμὴν dynamin uocat: in capite tanq̃ in arce imperat ut regina primazq; dignitatis estq; cōtemplatiua: Nā ea parte & uigemus: & intelligimus: & sapimus. Sed altera uis animi: cui plato secūdā tribuit dignitatē: ut est in pectore cōstituta: p̃stat: ut agamus: quæ ipsā mens atq; ratio ip̃erarit. Vis aut̃ illa: quā inferius positā ostēdimus: p̃stantioribus illis potestatibus obtēperat: Nec illud certe p̃tereundū reor: existiasse platonē per oīs artus animū meare corpusq; uniuersum: atq; singillatim p̃ membra oīa tanq̃ per istrumēta quædā uim suā uirtutēq; ostendere. p̃terea ad eundē animū referri oīa: quæcūq; occurrunt sensibus: Quæ aut̃ a sensibus referunt̃: esse alia atq; alia. At Aristoteles platonis discipulus: illū. n. annos uiginti audierat: ac princeps sectæ peripateticæ in hacce partis animū secuit. Eas. n. esse duas dicebat: quaz̃ altera uolebat rōnem cōtineri: alterā uero uacare rōne. Rursus at̃ q̃ hēret ī sese rōnē: illā quoq; ī duas diuidi ptis: quaz̃ altera ita cōtēplemur ea: q̃ sūt: quoad ipsa principia secus hēre n̄ p̃nt: ut pte altera: ea cōtēplāur: q̃ hēre alit̃ p̃nt cū ad ea: q̃ alia sūt genere: ptes quoq; aliæ sint genere necesse ē. Alterā uero hāz̃ ptū Aristoteles sciētificā uocat: alterā rōciatiuā: cū rōciari aliud nihil sit: q̃ cōsultare. De iis. n. quæ hēre aliter possunt: cōsultat nemo. Sedē uero mētis atq; rōnis ī cordis penetralibus esse uoluit. Ad hāc aut̃ mentē Aristoteles docet ea referri omnia: quæ singuli sensus nunciāt: ab eadem de iis fieri iudiciū: quæ sentiunt̃: atq; exāimari cuiusmodi ea sint: quæ uarie occurrunt sensibus. At ea in parte: quæ sua natura rōnis est expers: appetitum Aristoteles posuit: qui si a ratione se regi gubernariq; patiatur: multarum est uirtutum capax: earūq; moralium: nam mores huius partis sunt qualitates. Sin a perturbationibus auertatur: distrahaturq;: sit officina uitiorum omnium. Et hæc sunt sane: quæ mihi hoc tem

pore de animi partibus occurrebant. Cum plus otii dabitur: longior tecum ero. Vale. Ex Mediolano pridie kal. Nouembres. M. cccc. xxxiiii.

Fránciscus philelfus Francisco Barbaro sal.

a Dhortatio tua mihi maiorē in modū pbari debet: utpote quæ ab optimo aío manat: meiq; amátissimo. Verè qui mare ingressus í uæhementioris fluctus incidit: nõ quo uelit: sed quo ingruentiú uentorum flatus traxerint: nauigare cogitur: uel í uitus. Itaq; ex tépore consilium capiatur: necesse est. Vale. Ex Mediolano pridie kal. Nouembres. M. cccc. xxxiiii.

Fránciscus philelfus Normano albizio sal.

t V me obtundis litteris tuis. Quare mihi irasci non debes: si minus sape tibi respõdeo: Ná ea petis: quæ præstari nõ possunt. prudētius tibi cõsulueris: si patris uiri grauissimi sapientissimiq; malueris: q̄ tuo uti consilio. Nescio tibi assentari mi Normane. Homo sum libero ingenio. Nihil simulati præ me fero. Dum tibi mauis quam patri obsequii: omnibus es ridiculo. Vale. Ex Mediolano pridie kal. Nouembres. M. cccc. xxxiiii.

Fránciscus philelfus Rainaldo albizio equiti aurato sal.

p Vto iã pridem te uel ab usq; Florentia: cū apud uos agerē: cognouisse haud obscure eo me esse ingenio: ut uerbis pascere didiceri neminem: illosq; lōge minus: qui mihi iure sunt diligendi. Itaq; ne inani alaris spe: nihil hic esse uideo: qđ faciat í rem tuam. Rē paucis tenes. Aliunde tibi cõsulas: oportet. Nec uelim: tibi persuadeas me tua causa laborem ullum aut fugere: aut fugisse. Sed ita res habet. Vale. Ex Mediolano. pridie kal. Nouembres. M. cccc. xxxiiii.

Fránciscus philelfus sal. di. pl. Antonio petrucio equiti aurato.

n I plurimi faciã amorem tuũ: ingratus sim: Intelligo. n. ex proximis tuis litteris: qđ tñ dubitauí nunq̄: me tibi esse carissimum. quod autem me hortaris: aium iducã: ac si opus est: cogam: ut ad uos redeam: Quod si facere decreuero: te operã daturũ polliceris: ut ad uos sim & q̄cõmodissime & q̄hororificentissime. Hortaris tu quidem & amice & perbenigne. At habeo tibi gratias: qui liberalissimi amici fungaris munere. Cæterum non mihi licet ullam accipere cõditionē uel maximã: Nam humanissimus hic princeps ita me tractat: ut nulla mihi relinquatur querendi causa. Itaq; rogo te: ne moleste feras: si rōnem habeo tum constantiæ: tum dignitatis meæ. Vale. Et uirum optimũ: Gynum bellantem nomine meo saluere iube. Ex Mediolano. pridie kal. Nouembres. M. cccc. xxxiiii.

Fránciscus philelfus sal. di. pl. Francisco Scalamonti equiti aurato.

e Gi de prætura Mediolanensi apud hunc nobilissimũ principem amice: & accurate: feciq; itelligeret: & qui esses: & quanti faciundus. Non difficulter se persuaderi passus est. Delectatur. n. uiris doctis clarissimiq; ingeniis. Itaq; nobis spem dedit nõ uulgarē: iussit. n. nomen tuũ referri in cõmentarios. Quantũ mihi uideor intelligere: no ster breui futurus es: Interim ea para: meditare: cogita: quæ nostro huic magnanimo principi uoluptati: tibi uero futura sint honori. Et ut magis armatus sis: delectat hic princeps uis hoibus: qui quẽadmodũ tu: astra sapere uident: si forsan quicq̄ sapiunt astrorum potius q̄ rastros. Vale. Ex Mediolano pridie kal. Nouembres. M. cccc. xxxiiii.

Franciscus philelfus Rainaldo albizio equiti aurato sal.

q Væ mihi sit sententia de re uestra Rainalde albizi. dicam sane haud obscure. Ni

miam uideo in uobis omnibus uiris optimatibus negligentiam: qui tanquam speretis secunda omnia uobis dormitatibus pro uestra uoluntate optatisque euentura: nullo utimini: non modo consensu iter uos: sed ne consilio quidem: Nam quem existimetis rebus uestris adfuturum: si uobis ipsis uos defueritis: Et uigilandum est: mihi crede: & paranda omnia: quantum uobis sit: quae ad uictoriae spectant. Atque ut uno uerbo omnia perstringam: nihil eorum faciendum est: quae facitis. ponite ante oculos inimicos uestros: illosque in obeundis negociis imitami. Id si feceritis: breui futurum spero: ut & patriam teterrima oppressam seruitute in pristinam libertatem dignitatemque uendicetis: & uobis ipsis perquam optime consulatis. Quod si feceritis: & illi male: & uobis omnibus miserrime prospicietis. Vale. Ex Mediolano pridie kal. Nouembres. M. cccc. xxxiiii.

Francisci philelfi Epistolarum Liber Sextus.

Franciscus philelfus Vladislao Hungariae Regi sal. pl. di.

Go te rex Vladislave cum adire scribendo instituissem: non poteram equidem non subuereri: ne a quibusdam existimarer imprudentior: quippe qui dicturi uiderentur non esse mei neque muneris: nec etiam dignitatis ad ea summum regem adhortari: quae uel in primis regale magnitudinem praeseferunt: Nam qui ad decus & gloriam natus: altus: educatus omnia supra hominem & mediteris: & moliaris: & facias: nunquam possis: ut opinor: ullis meis uel monitis: uel adhortationibus quasi equus Lydus in capum ad splendidissimam laudis cursum uahementius incitari. Sed ego certe neque te moneo admirabili prudentia principem: nec adhortator accedo: quoniam quidem ultro pro diuina benignitate ad summi honoris calcem qui humanae felicitatis & testimonium est & praemium: uel eas: uel peruenias potius. Quid. n. per imortalem deum aut pulchrius ad humanae: aut fructuosius ad diuinae gloriae gradum tibi contingere potuisset: quam quod ipsa dies & deus obtulit praeclearam de Turcis uictoriae gente barbara & imani? Qui patris relictae auitisque gurgustis ubi sese per omnem turpitudinis foeditatem dies noctesque polluerent: horrentibus illis Caucasi uastisque rupibus tam diu ac multum in uniuersum prope terrarum orbem sunt aduersus Christi nomen per omne ludibrium & contumeliam debacchati: Quas. n. ciuitates. quos populos. quas denique remotissimas nationes quisquam afferat: quae turcorum imanitate obscenaque flagitia per omne scelerum omnium genus minus uel tulerint: uel pertulerint: Obdormierat nescio quo pacto excelsum illud & iuictum robur uirtusque Christiana. Ac tantus terror uniuersas mentes inuaserat: ut etiam sine praelio uinceremur: & quicquid erubescendi hostis libidini aut furori collibuisse: non pati solum: sed perpeti quoque posse uideremur. Oh temporum calamitas miserabilisque fortuna: Ad tantum miseriae deuictum erat: ut ignobile illud atque agreste Turcorum uulgus ex humillimis pastoribus ac famelicis & fugitiuis scytharum seruis longe lateque in populos Christianos & reges imperitaret: diesque magis atque magis ita suum propegarent imperium: ut iam uix sexaginta millia passuum abessent ab Italia. Itaque non absurde fortassis audacissimus iste & petulantissimus amator iactare uio obrutus iter capacissima illa pocula consueuit se templo sanctissimo diuini petri prope diem stablo ganeoque usque: Considerabat. n. latro callidus ac pestifer Christianos principes: quae & auctoritate ualeret & uiribus: mutuis inter se odiis atque discordiis laborare: contedere: digladiari:

lios uero p̄ter q̄stū curare nihil: nōnullos ignauia corripit. negligētia plures detētōs inter
 cipi. Inter quas ille nostras calamitates iactabundus atq; exultans non desperabat breui
 futurum: quod secum ipse p̄ omne facinus ac nequiciā animo uolutasset. Sed noluit cer
 te dominus deserere tādem suum gregē efferatis rapacium luporum moribus tam mi
 sere laniandum. Audiuit fidelium flatus. Ut clamens: misericors: benignus: non solum
 ærumnas leuare: sed extremam omnino præstare opem auxiliūq; afferre dignatus est.
 Quare suos in te oculos coniecit. Tua est præclara indole delectatus. Dilexit probitatē
 uitæq; sanctimoniam. Te unū delegit ex oibus Christianis principibus: qui suum popu
 lum prostratum erigeres: sustineres: tuereris: qui impurissimos hostes suos trepidos tan
 dem palantisq; auerteres: fugares: prosterneres: cōprimeres: interimeres: qui in omnē po
 ritatem per imortalem nominis splendorem te oibus gentibus admirandum redderes.
 Quæ quidem ipsa rex præstātissime cum mecū ipse cogitarem: uideremq; maximis tuis
 laudatissimisq; conatibus tam tēpestiue atq; salutifere Christū optimum maximum p̄
 spexisse: non potui equidem pro mea erga te fide singulariq; obseruantia nō gratulari
 uel tuæ uel Christianæ felicitati: quæ tuo ductu tuisq; secūdistissimis auspiciis ea futura sit:
 cui non mō accidere aduersi nihil queat: sed cuncta potius affatim bona curriculo con
 tingant. Mihi uero plurilator: quē supernus rerum omnium Imperator & cōditor tuo
 rum parentum regalibus illis ac sanctissimis nuptiis iccirco uoluit interesse: quo te inde
 natum ad cōmunem christianæ reipublice libertatem ac decus aut coram intueri aut sal
 tem & crebro: & uno: & eodem omnium sermone tuas res clarissime gestas audire atq;
 gaudere aliquando liceret: Nouit enī uel Iulianus iste inocens ac sanctus uir uiuentis hu
 ius Christi Apostolus: sic enim iure appellare licet summū pontificē Eugeniū: qua tem
 pestate orator sū missus ab Impatore Constantinopolitano Ioanne palæologo ad Ro
 manorū Imperatorem Sigismundū uenisse ēt me inuitatum ad nuptias. Et quod incredi
 bile mea cū uoluptate in mentē redit: id uidi per somnū prima illa nuptiarū nocte: qđ
 nūc uigilans loquor: Videre enī uidebar dormiens pulcherrimum quoddā astrum sole
 etiam ipso longe maius atq; illustrius: quod cælitus delapsū in regię istius uestræ eminē
 tiore culmine cōsedisset: unde circumquaq; emissis splendidioribus radiis ubi altius sese
 luce mirabili sustulisset: incredibili celeritate ī Macedonicū primo: deīde in Mysū: Olym
 pū: uniuersamq; Asiā puadere festinaret: ac tantū undiq; fulgorē effunderet: ut æque solē
 atq; ille lunam sua præsentia obscuraret. Aliaq; p̄ multa uidere sum uisus: quæ curiosiore
 narratione perseq̄ non licet. Sed quod ad rē attinet: reuelasti p̄fecto mihi tu rex florētis
 sime ingentibus tuis coeptis splēdidissimisq; uirtutibus meā oēm tā lōginq̄ somnii ue
 ritatē. docuistiq; haud frustra somnia uel imitti: uel emitti: Nā seu diuino iussu quodam
 reuelent̄ extrinsecus dormiētibus nobis: quæ aliqñ futura sunt: siue ea sit hūani aī natura
 atq; uis: ut tū maxime uigeat: sapiat: intelligat: cū sensibus corporis somno seruiētibus ac
 p̄cne uinctis: se ipse ueluti solutus in libertatē uindicat: & tanq̄ per rariorē corporis ne
 bulam illa quæq; cernere iā incipit: quæ perspicua olim & luce omni lucidiora ei futura
 sunt. Quæ quidē res sicui fortasse dubia sit: mihi sane esse nullo modo possit: cui re ipsa
 somnium omne iam aperitur: Tu enim rex Vladislæ nuptialis illius astri imaginem re
 præsentas. Tu ueluti cælitus missus es: qui & Istro iam pro diuina cōmiseratione: & uni
 uersa Thracia hellepontoq; superato q̄primum sis per illustrem p̄ditissimorum hosti
 um cladem atq; interniciū in Mysiam illā Turcorumq; emporium p̄rsam peruenturus.
 Tu nō diu post: ut spero: ægyptiis Syriisq; oppressis: patefacies cunctis Christi fidelibus

sanctā ciuitatem. Tu quasi nouus aliquis Alexander ad Gangem usq; uel ad illos potius usq; Gangaridas quos Alexandro metui fuisse legimus: cū tua sempiterna gloria penetrabis: Nā quid ego te Alexandro cōparem: qui oī uirtute illo sis & melior & igitior? Quāq; enim Alexander cū primū arma cōepit mouere non in hostes & barbaros: sed ī amicos & grācos: eandē atate ageret: quā nūc tu es: annos enī uiginti natus erat: illum tñ uitia permulta comitabant: te uero uirtutes plures. Erat Alexander ebrius. Vladislaus sobrius. Impudicus ille. Tu pudicissimus ac plane tēperans. Agebat Alexander oīa temere. Tu consulto oīa & prudenter. Vtebatur ille ad res gerēdas audacia duce & iracūdia. Tu fortitudine & clāmentia. prābebat ille sese uel ī amicos iniustū. Tu neq; in tuos nec in alienos quicq; uel agis uel meditaris sine iusticia. Ille ingratitude se fecit obnoxiiū. Tu unus oīum es gratissimus. Quod si Alexander infinitis flagitiis atq; sceleribus inquinatus totam prope Asiam ne multo qdem cum milite subiugauit: qd de tot tuis tātisq; uirtutibus sperandū fuerit: qui nulli uel libidini: uel ai impotētia seruias: sisq; innocentissimus: prāsertim cū ad florentē firmissimūq; exercitū Christū habeas tecum propugnatorē atq; uexilliferū. Et qbus cum tibi pugnandū est. Nū aduersus gallos: aut Britānos: an aduersus prāpotētes atq; inuictos Italiae populos: Sane aduersus Turcos. aduersus pastores & fugitiuos: qui nullo iusto Marte oīa p latrocinia furtaq; moliunt. Nihilo tñ minus barbara ista atq; abiecta natio contemnenda oīo non est: sed curanda oīa diligenter: Nam ut ait poeta: Et neglecta solent incendia sumere uires: Id qd cum in aliis q plurimis uerū esse aiaduertimus: tum in re turcorū in primis: Cū enim diutius isti contemnant: pro nihiloq; habent Bosphorū urbem ad hellepontū ipsius etiā Iustiniāni Imperatoris tēporibus clādestinis latrocinii duce latronū Bochamo ceperunt: diripuerūtq; Et cū mox fugati sese intra caucasi cautes recepissent: rursus Heraclio imperāte emerferūt in persida: unde Mahometū pditorū omnium perditissimū atq; nequissimū: cuius nunc impiā sectam ob nequitiarū illecebras maxime oīum amplexant latrocinante illum eisdē latrōes artibus turpiter expulerūt. Inde q; factū est: ut sensim atq; paulatim p grediētes: dum neminē perinde atq; contēpti repugnantē offendūt: in intimis hadriatici sinus regionibus cōsederint: late oīa longeq; turbantes. prādantes. populantes: usq; adeo christianorū principū uirtus obdormierat: elanguerat: cōtabuerat. Itaq; diuina quādā prouidentia factū reor: ut in tātis humanarū mentium tenebris ipse in lucem ueneris ad salutē & lucē Christianorū. Quare perge: ut facis: Vladislāe rex fortissime. Vtere tāto & tam grandi bono: quod tibi cælum ostendit & sydera. permulta iā de Turcis in hanc diē splendidissimaq; trophœa statuisti. Iā tota metuit te barbaria atq; cōtremiscit. Quicq; habebant aut roboris aut spei ipurissimi hostes oēs noīs Christiani: id omne in latrociniiis insidiisq; turcorū collocarāt. Horū autē tot millibus per tot tamq; diuersa prœlia abs te nuper interēptis: quid reliquū seu uirium siue fiducia sit aut turcis: aut ceteris ī fidelibus: quē latere possit: esse certe arbitror neminē. Mirum profecto est: quātā de tua animi magnitudine inauditaq; constantia apud Christianos oīs & spem: & fiduciā cōciteris. Iā de trophœis: quæ uocant: nullus sermo: nulla mentio est. Extremū illū optatūq; triūphū quotidie oēs expectant: per quē liceat cūctis ipone ac secure non ægyptū & palæstinā solum: uerū etiam uisere locos oīs: ac gentes: ad quas olim uox euāgelica per uenerit. Itaq; uniuersi populi regesq; Christiani p tua icolumitate atq; uictoria deū orāt & unus oīum maxie xpianissimus princeps meus philippus Maria āglus: q te dignitatis & āplitudinis gradu non secus pfecto q patrē & colit & uenerat: sed amoris caritatisq;

affectu æque atq; filium caræ habet & pericundū. Qua hūc uoluptate affici existimes : quotiēs audit suis de te optatis respōdere fortunam: Ita mediūfidiū delectat ac gestit rebus tuis oībus p̄spere gestis: ut nihil apud eū latius increbescere posse putē. Te regum sydus appellat. Te Christianæ reip. p̄pugnaculū noīat. Te Christi uocat & cultorē & lumen. Quot quotidie pro te preces ad deū hēt: Quā assiduis supplicatiōibus: illisq; piētissimis p̄ te uno huius principis iussu tēpla oīa celebrat. Quā obrē cū & deo te rex Vladislæ itelligis hoībusq; carissimū: cū in te uno christiano oīum salutē cōstitutā esse animaduertis: tuū fuerit: ut quæz rez labores ac discrimia maxia cū tua ingēti laude suscepiſti: eaz pulcherrimā palmā expectatūq; triūphū ne relinquant. Quin age adiutore atque duce Christo Ihesu iuade ipiam illā teterrimāq; barbariā. Tibiq; p̄suade nō minorē tibi operā dandā esse: ut rō tua pugnādi oīs cum diuina uolūtate cōueniat: q̄ ut exercitus oīs tuus & ordinē obseruet & modū Nā cælestē opē frustra fieri uidemus: quā hūana actio aspernet. Itaq; non mō ut uicas: tibi cōsyderādum ē: sed quomō uicas: cū is euētus maxime sit i laude: quē optima cōsultatio antecesserit. Vale rex iuictissime. ex Mediolāo¹ Nonis nouembribus. M. cccc. xxxiii.

Franciscus philelfus petro candido leuco decembri sanitatem.

i Nter maxia innumerabiliaq; mala: quæ tristis iuidia præ se fert: id esse boni aiaduerto: quod nemini magis nocet: q̄ sibi. Itaq; tua te torqueri isania non moleste fero. Vale. & aliquanto resipisce. ex Mediolāo. v. Idus Februarias. M. cccc. xxxv.

Franciscus philelfus Antonio Raudensi theologo sal.

q Vo significato accipi cōueniat quotus quisq;: etsi non dubito nosse te: tamē qm̄ id a me requiris: paucis accipe. Idē significare puto quotus quisq; in singulari nūero: qd̄ nomē numerale quot: Vt quotusq; ē: qui aliter sentiat: p̄ eo quod dicimus: quot sunt: qui aliter sentiāt: Nam q̄ dicūt quotusq; idem significare quod aliq;: uāhemēter errāt: id qd̄ ex Cicerone oīq; uetustate licet itelligi. Vale. Mediolani ex ædibus nostris Idibus Nouembribus. M. ccccc. xxxv.

Franciscus philelfus Aloysio crotto ducali secretario sal.

p Lacuisse plurimū hūanissimo nostro p̄icipi epistolā illam ad Regem Hungariæ Vladislā uāhemēter gaudeo. Quod aut̄ eius noīe me hortaris: ad philippum ducē Burgundiæ ut scribā: q̄ primū effectū dabo. Vale. Mediolani ex ædibus nostris xv. kal. Ianuarias. M. cccc. xxxv.

Franciscus philelfus Catoni sacco ac iureconsulto sal.

n Vnq̄ te das ocio Cato sacce. Ac facis tu quidē & prudēter & bene. Quid. n. est magis alienū ab hoīs natura uita ociosa & inerti: cū illud nobis debeat ēē p̄priū natura: ut semp̄ ul̄ agamus aliquid: uel circa ueritatis p̄spiciētia uersemur: Sed iam ad ea: quæ petis: uenio. Quæris. n. quæ rō platonē adduxerit: ut ai sedem locarit i capite: cum eam eius auditor Aristoteles i cordis penentralibus esse uoluerit? Demonstrant mundū mathematici esse orbicularem: quæ quidem figura præstat cæteris figuris omnibns: cum hæc sola suis partibus similitur. Cumq; mundus circunferatur: eius quoque partes circunferuntur. Qua ratione ductus plato uim mentis atque rationis in capite esse uoluit: Is enim ad totius mundi exemplum animum distribuit trifariam: Nam ut mundi summitatē ac etiā principē: q̄ & gubernat: & regit: & moderatur oīa: cælesti insigniuit dōcilio: ita summā hoīs partē: quæ caput ē: mēti: rōniq; tribuit. Deiceps post cælū p̄ide atq; i media regione āgelos demōasq; subiecit: qui pro cælestis regis imperio & agāt: & exequantur

imperata oia. At homines in terra posuit: qui parent: & imperata obeant. Ad quarum rerum imaginē tum quiddā in nobis: quod agendis studeat: collocavit in medio: tū pūbetenus atq; infra tertiū illud posuit genus: qđ regitur: atq; administrat. Quæ quidē ultima hæc duo appetitus sunt species: quas tñ rationi ipsi plato docet naturaliter obedire. Et ita mens in capite præsidet: quā primā uim aī dignitatēq; eē unlt & eā contēplatiuam: qua itelligimus ac sapimus. Quæ uero secūda ē dignitatis: eā uim ita constituit in pectore: ut per eā agamus: quæ iussā sunt. Sed quæ uis tertia inferius ē posita: ea superioribus paret dignitatibus. Aium præterea putat plato per oīs meare artus: & corpus uniuersum: p mēbraq; singillatim tanq̄ instrumēta uim suā transfundere. Quæ autē sensibus occurrant: ut sunt alia atq; alia: ea in sentiēdo referri ad aium oia. Ut igitur paucis oia cōplectar: plato uim mētis atq; rōnis: quasi principē locauit in cerebro: Longius enī abest ea pars corporis a colluione ac sordibus: Iracūdiæ uero aiositatisq; uāhementiam: qui τῦμοσ uocatur a græcis: in corde: at cupiditatē subter præcordia statuit. Cuius qđē & ordinis & sapiētix Virgilius familiaris noster minime ignarus: pulcherrime cecinit i primo æneidos libro inquiring. Celsa sedet æolus arce sceptrā tenens. mollitq; aios & tēpērat iras. At quare noiatū deū existimē: & quæ sit eius secūdū priscos illos philosophos definitio: rursus paucis accipe. Stoici qui sunt grauissimi inter oīs philosophos & acutissimi iudicati: diuinam substantiā ita definiunt: Diuina substātia est spiritus intelligibilis igneus: qui forma carens: tū in ea quæ uelit: mutatur: tū rebus oibus simul assimilāt. Ut autē deus appellaret: huiusmodi cām inuenio. Cum sydera suspicerent hoies: quæ & cursu uterentur ppetuo: at currere dicitur græce τῆειν thein: esseq; eadē in cā: ut ii contēplarentur: id qđ dicitur θεωρεῖν theorin: iccirco eū alia cætera: tū maxime & solē & lunā deos noiauerunt: qđ sunt nonnulli: qui deū dictū arbitrentur Ἄεδοσ deos: quo nomie timor significatur: quod deus scilicet timendus: metuendusq; sit: iis uidelicet: q ut sunt animo deprauato: diuinam substantiā neq; uerent: neq; uenerant: quippe quā esse nullam putent: Ex quorū numero te nō esse existimandū: quæstiones tuæ dilucidum præbēt argumentum. Vale. Ex Mediolano Idibus Februariis. M. cccc. xxxv.

Franciscus philelfus sal. di. pl. Francisco barbaro.

q Vem ego hac tempestate putem ex græcis hoibus græcos cæteros doctrina eloquētiaq; præstare: quæris a me rem pfacilē iudicatu. Honos alit artis: Cicero noster inquit. omneiq; incendimur ad studia gloria. Quē inquam honorem nunc putes apud græcos propositū bonis artibus atq; disciplinis in tāta græciæ totius inopia: Legi ad ippodromū Constantinopolis in marmoreis quibusdā lapidibus sub pulcherrimo illo obelisco uersus quosdā ad partē anteriore obelisci latinos: ad posteriore at græcos: & utrosq; heroicis: & item utrosq; admodū ineptos: qui quantū ex iis pōt intelligi: impressi atq; insculpti in lapidibus illis fuerant Theodosio seniore iperante: cui Arcadius atq; Honorius filii in regnū successere. Quod si in secūdistimis rebus illius orientalis imperii litteræ & bonæ artes negligebant: quid nunc existimandū sit i tanta græcorum calamitate & seruitute. Cæterum ut ad quæsitā respōdeam: unus Theodorus gazes mea sententia cæteris græcis oibus & litteris præstat: & eloquētia: nō hac inquam libaniana garrulitate: sed eloquentia illa prisca: qua & Demosthenē: & Aeschinē: & Lysiam: cæterosq; illos nobilissimos oratores usos legimus. Est præterea uir grauis & bonus: ac plane dignus: quem diligas. Vale. Ex Mediolano pridie kal. Martias. M. cccc. xxxvi.

Franciscus philelfus Baueriæ philosopho ac medico sal.

d Ebes nō esse oblitus: q̄ me semper Boetii opera delectarint: cū in omni facultate atq; disciplina: tū ea maxime: quæ scripsit in dialecticis: in qbus ipsis mihi uisus ē excelluisse plurimum. Quæ igit̄ noua tantus uir de Syllogismis categoricis hyppotheticisq; præcepta adinuenit: ea mihi excribi cupio. Itaq; a te peto: contendoq;: ut eorū librorum copiam facias mea causa eruditissimo atq; disertissimo iurecōsulto Bornio salæ: Is enim librariū aliquem parabit: qui huiusmodi prouinciā sit obiturus. Vale. Ex Mediolano. iiii. Nonas Martias. M. cccc. xxxvi. Franciscus philelfus Thomæ Senecæ sal.

q Vod pudorē tuum accuses: nequaq̄ est opus: Nam tametsi tuæ me litteræ plurimum delectant: delectarūtq; semper: quippe quæ ab hoīe erudito & ipso quidē mei amātissimo proficiscant̄: tamen cū siles etiā: mihi es carissimus: Scio enī te mecū nō libenter silere neq; sponte: sed ob eā fortasse rē: quod uel locus aliquis: uel fortuna quæpiam scribere phibuerit. Fuerunt autem nūc mihi eo tuæ litteræ suauiores: quo sunt desideratæ diutius. Quod uero cupis pro nostræ amicitiaē munere immortalitatis nomini p nos cōmendari: id q̄q̄ in te est: cuius eruditio est illustris: faciam tñ: quod petis non inuitus. Sed tu uelim interea loci de morte dū non imprudenter cogitas: te uiuum eē memineris. Facitoq;: ne tuas prius sarcinulas colligas: q̄ te uidero: nam uidebo te iucūdissime. Vale. Ex Mediolano Nonis Martiis. M. cccc. xxxvi.

Franciscus philelfus Francisco ochæ sal.

b Artholomæus catias nouariēsis iurisconsultus me nuper cōsuluit: quē idoneum ipse censerē: q̄ nouariensem adolescentiā bonis & litteris: & moribus institueret. Itaq; tu mihi continuo uenisti in mentē. Audiuit uir ille de te libēter: petiitq;: q̄ primum curarem certior a te fieri: Velles ne Nouariæ ludum aperire: Volunt enī ii ciues eiusmōi uirum: qui & grāmaticam simul & rhethoricā doceat publice. Tu igitur si rem probas: ostende mihi ppediem: quantū nūmorum tibi constitui uelis p huiusmodi annuo munere. Vale. Ex Mediolano pridie kal. Maias. M. cccc. xxxvi.

Franciscus philelfus petro perleoni sal.

t Vam illā orationē Ioanni caimo iā pridē dedi ad te: qua de quid ego sentiā: sentio enim optime: ex iis quæ antea tibi scripsi: debes intellexisse. Cupio cultellos turcos: nō qui a turcorum officina in Italiā nauigarint: sed quos opifices genuenses turcos imitati fabricarint: falcatos illos atq; subcuruos. Nosti: quos dicā: qualis scilicet istic emi: cū adessem. Mihi res tua cordi est: id qd̄ breui: ut spero: liquido cognosces. Vale. Ex Mediolano Idibus Maiis. M. cccc. xxxvi.

Franciscus philelfus petro thomasio philosopho ac medico sal.

n Equid reꝝ mearum lateat te hoīem amicissimū & uirū optimū proxima nocte hora septima morte mihi sublatus ē dilectissimus mihi filius Olympus flauius: q̄ mihi natus ex uxore secūda Ursina hosnaga matrona pudicissima: adeoq; formosa: ut horæ syna dici possēt: nondū mensem nonū iplerat. Itaq; naturæ ibecillitati cōsentiens: non possum non esse in luctu: p̄sertim qd̄ ex oibus liberis meis erat is pulcherrimus: & præ se ferebat imaginem indolis cuiusdam egregiæ. Vale. Ex Mediolano. vii. kal. Iunias. M. cccc. xxxvi.

Franciscus philelfus pallanti Stroza equiti aurato sal.

u Ix dici queat: q̄ me delectarint proxima tuæ litteræ. Nullum enim officium omisi neq; boni uiri neq; amici hominis. Monuisti & prudenter: & bene. Sequar equidē consilium tuum. Moderaborq; mihi: etsi nō absurde iā bilis escandescebat: Is. n. sum: qui iniuriam ferre possim: contumeliam uero nullo pacto possim: nec etiam uelim:

Nā iniuriā ferre prudentis hoīs moderatq; duco: contumeliā uero & stulti & fatui. Faciā igit: quod hortaris. Tibiq; uelim psuadeas neminē oīum amicorum esse hac tēpestate te uno mihi cariorem. Vale. Ex Mediolano. v. Idus Ianuarias. M. cccc. xxxvii.

Franciscus philelfus sal. di. pl. Bernardo Iustiniano.

e Vpio oīo uos uisere ad resurrectionem dominicā: quo & tuo reliquorumq; amicorum mutuo conspectu frui colloquioq; liceat: & certa honestatis lege quæ mihi istic negocia sunt: cōponā. Quare si me amas: da operā: ut tuta mihi ad uos pateat accessio: ne publicæ principū similtates: siquæ tandē ex sint inter uestrā nostramq; rēpublicā: priuato obsint officio. p̄terea ut scis nō minus sū Venetus: q̄ Mediolanēsis. Vtraq; enī ciuitate donatu sum. Vale. Ex Mediolano kal. Februariis. M. cccc. xxxvii.

Franciscus philelfus sal. pl. di. Scæuæ corti equiti aurato ac Iureconsulto.

t Abellariū ad te in germaniā pficiscentē non sū passus ire uacuū meis litteris: Ex quæ delectatione poteris facile cōiectare: q̄ta me priuaueris uoluptate: qđ eidē tabellario Medio!anū modo repetenti nullā ad me epistolā dederis. Et fecisti profecto pace tua dixerim: inhūane & illiberaliter: qđ cū ad alios scriberes: hoīs amicissimi sis oblitus. Sed quo maior est beniuolētia nostra: eo fortassis existimasti magis licere tibi uti mecū silentio p̄ litteras: p̄sertim in istis germaniæ niuibus: quæ fr̄gore digyti q̄doq; stupeant: ac rigescant. Itaq; ignosco excusatiōi tuæ: mō ista posthac uti nolis. Quare fac ut erratū cumulatissime resarcias: operamq; des: ut aliqd noui reportes i Italiā tecum: quod musarū nostraq; intersit: Non enim fieri pōt quin ep̄scopus æneas uir doctrina: & eloquētia singulari egregiū aliquid inuenerit in tot ac tam plenis & puluerulentis bibliothecis germaniæ. Vale. Ex Mediolano pridie Idus Februarias. M. cccc. xxxvii.

Franciscus philelfus Guiniforto Barzizio Iureconsulto sal.

q Vod ad principē Marchionē scripserim: non te latet. Quid autē ea in re decreuerit: nosse cupio. Rogo igitur te: ut quoniā non mediocriter nostra interest. quæ sit istius mens principis: q̄primum intelligere: cures pro uirili parte: efficiasq; ne diutius nobis expectandum sit. Erit hoc mihi pergratum. Vale. Ex Mediolano Idibus Februariis. M. cccc. xxxvii.

Franciscus philelfus Antonio trebano sal.

a Ntonius florentinus fictor & excusor egregius æque tēpestate nostra atq; praxitelē apud priscos memorāt copanue aut phidian aliquē: & te diligit plurimū: & mihi est carissimus. Itaq; a me petiit: ut te in familiaritatē beniuolentiāq; acciperē: q̄ppe qui mei studiosissimus sis: Cupere enim se non secus suos amicos oīs fieri meos atq; ipse est. Quare ut & homini amicissimo & humanitatis officio satisfacerē: iccirco hæc litteras ad te dedi: ut tibi perpetuo testes essent singularis dilectionis erga te mea. Vale. Ex Mediolano. iiii. kal. Martias. M. cccc. xxxvii.

Franciscus philelfus sal. di. pl. petro Thomasio philosopho ac medico.

e Xpectabam quotidie tuas litteras: quibus de iis omnibus fierem cumulatissime certior: quæ mea interesse censes. Tamen cū interim iste nūcius ad te iret: nō eū sum passus meis litteris uacuū proficisci. Te autē ut uel hac in re meo exemplo uti uelis: etiā atq; etiam rogo. Vale. Ex Mediolano. iiii. kal. Martias. M. cccc. xxxvii.

Franciscus philelfus sal. di. pl. Francisco barbaro.

a Eque tuam humanitatem laudo: atq; tabellariorū accuso uel negligentia uel per

fidiam in reddendis litteris meis. Intelligo cām: quare nihil responderis: cum quid esses
 responsurus: ignorares. Reliquū est: ut quod tuis litteris q̄amicissime polliceris ac reci-
 pis: & diligenter pficias & q̄primū. hoc erit mihi tā gratū: ut imortalibus beneficiis me
 tibi obstructū fore pfitear. Vale. Ex Mediolano. iiii. kal. Martias. M. cccc. xxxvii.

Franciscus philelfus Bernardo Iustiniano sal.

q Vanq̄ minime futuz dubitabā: quin abs te mihi litteræ p̄pediē redderent: tñ cū
 existimasset nequaq̄ tibi fore ingrātū: si publicus tabellarius aliquid itē litteraz
 mearum ad te deferret: scripsi rursus: eadē scilicet: quæ ātea. Itaq; uelim cures: ut ad resure-
 ctionē dominicam pateat mihi tutus ad uos accessus. Vale. Ex Mediolano. iiii. kal. Mar-
 tias. M. cccc. xxxvii.

Franciscus philelfus Bornio salæ Iurecōsulto sal.

r Em mihi feceris admodū gratā: si a doctissimo philosopho ac medico Baueria
 Boetii cōmentarios ī porphyriū & itē ī aristoteles p̄dicamēta atq; ī eum librū
 cui titulus est π̄ρι ερμηνειας peri hermenias: tātis per mutuabere: dum excribantur:
 id quod fiet q̄primū: Nō. n. mutuū peto sceneratoz more: ut meū fiat tuū uel tuū meū:
 sed ut cōmodet eos nobis cōmentarios Intra mēsem. n. redibūt Bononiā ad te: quo Ba-
 ueriæ nostro restituas. Vale. Ex Mediolano. iiii. kal. Martias. M. cccc. xxxvii.

Franciscus philelfus Albertho Zancario sal.

l Itteras tuis hīce oclusas cōmuni amico & eruditissimo iurecōsulto Bornio sa-
 læ reddito perq̄celerrime. eumq; hortare: ut sepositis paulo conuiuiis ac musicis
 homini amicissimo inseruiat Vale. Ex Mediolāo. pridie. kal. Martias. M. cccc. xxxvii.

Franciscus philelfus sal. di. plu. Nicolao Quinto Ecclesiæ Romanæ pon-
 tifici Maximo.

n Esciā: qd optatius ī uita mihi pater beatissime Nicolae Quite pontifex maxime:
 quid iucūdius cōtingere potuisset: q̄ q̄ diuina benignitate te sacrosactæ Roma-
 næ ecclesiæ p̄fectū didicerim: lātandem. n. cū publice: tum priuatim eruditis oibus opti-
 misq; uiris tuo fausto atq; felici ductu pulcherrime consultū & ad rem: & ad dignitatem
 aīaduerto: Nam qui sola uirtute: īgeniūq; p̄stantia: atq; doctria incōparabili: & eloquē-
 tia singulari ad sūmi pōtificatus maiestātē sublatus es: p̄bitatis disciplinæq; fautorē fore
 te: qui dubitet: esse puto neminē. Itaq; ut de reliquis cōticescam: nō possum mihi nō ua-
 hementissime lætari atq; gaudere: cū memoria mecū repeto superiora illa tempora: iam
 enim āni p̄pe uiginti p̄teriere: quibus ab ineunte iuuenta usq; cū Bononiæ primū do-
 cuissem: tua familiaritate: qui eandē atātē ageres: suauissime usus sum: Nō fieri enim po-
 test: quin una cum atate ingens ac mirifica tua illa creuerit erga me caritas: q̄nquidē quo-
 rum me gratia diligebas: ea nulla ex parte diminuta sint: Nā mea erga te fides & incredi-
 bilis obseruantia accessionem ī dies magis magisq; suscepit: & ita suscepit: ut nihil ad cu-
 mulū p̄ter solū desyderiū possit accedere: Et. n. qui pro uiribus colit: nihil amplius in
 eā rem: queat: q̄ supra uires aut desyderare aut optare. Quare hoc unum est: qd̄ in tanta
 mea ac tā mirifica animi uoluptate: quā ex hac ista tua ad sūmum pōtificatum creatione
 cōcipio: me quodāmodo offendit: qd̄ maiore aut pietate aut ueneratione te p̄sequi ne-
 queo. Quid. n. uel audeam supra hominem: uel sperē: Frustra uero quicq̄ optare demē-
 tis est. In te igif amando colēdoq;: nō tā accessio a nobis est: q̄ stabilitas cupienda. Hanc
 aut sempiternā fore: tuæ factitatis merita ni p̄stiterit: nullū certe meū p̄stare possit stu-
 diū: Nā cū permagna sit facta & omni ex parte icōparabilis ī dignitate disparitas adeo:

ut similitudo nulla possit adduci: eadem nunq̄ sit amicitia: ni tu: qui Christum igeris in terris: christi quoq; humanati secutus exemplum: ex isto tuo excelso atq; diuino folio i nostrā humilitatem tuū cordis itutū per superiorē illā ac tuā animi mansuetudinem ita demiseris: ut seruata etiam illa mathematica: ut aiunt: iter plus minusq; pmerentes ppor tione quadā me non minus diligas q̄ a me ipse diligeris. Hoc. n. si feceris: nō solum qd̄ fucata gentiliū: sed q̄ uera & idubitata æterni dei sapientia p̄cipit: & similit̄ amicitia no- strā: & eandē oīno: quæ fuerit: ad ultimū uitæ calcē cōseruabis. Et ne maximis occupatio nibus tuis uel intēpestiuor accedā: uel iportunior: iam de his satis: Nā reliqua si sancti- ssimus ille spiritus diui Nicolai: cardinalis Bononiēsis tibi quōdā patris dum erat in ui- uis: nūc uero sanctimonix tuæ filius: cui nosti me carissimū extitisse: altioribus meliori- busq; intētus obsequiis: igerere memoriæ tuæ distulerit: ea quæ mea interfuerint: oīa ti- bi pater amplissimus mediolanensis cardinalis: Henericus uerbis meis corā exponet. Be- ne i Christo ualeat sanctitas tua: cui me etiā atq; etiā cōmēdo: ac dedo. Ex Mediolano uigilia resurrectionis dñi: c. Anno a Natali Christiano. M. cccc. xxxvii.

Frāci. philel. Ioāni Tuscanellæ apostolico secretario sal.

g Ratulor fortunæ tuæ mi Tuscanella iuxta atq; uirtuti: qd̄ locū nactus es ornatif- simū apud Nicolaum Quintū pōtificē maximū. Quod aut̄ me iuitas i Romanā curiā: tuūq; omne polliceris studiū: libenter audio adhortatiōes tuas: modo itelligā: ex teipso ne loquaris: quod ad me scribis: an iussus a pōtifice. Si me hac de re feceris certio- rem: nō obscure aiaduertam: quid me facere oporteat. Vale. Ex Mediolano Idibus Iulii. M. cccc. xxxvii.

Frāciscus philel'fus Catoni facco Iurecōsulto sal.

q Vid tibi i mentē uenerit: nō possum augurari: qd̄ ex meipso cupis itelligere: quot ānos sim natus. Num fortassis ullā mihi paraueris uxore: quæ q̄ sum corpore fir- mo robustoq; uelit itelligere. Nā ferrū est: qd̄ amant: ut ē apud Iuuenalē. At mihi uxor est: tā & si eam ægrotās ægrotationē: quā: quod uæhemēter doleo: nunq̄ sit euasura. pa- titur. n. tabē eiusmodi: ut huius uita diuturna esse nō possit. Vxorē tñ tertiā ducere mihi nō est in aīo. Vtcūq; tñ habet postulatio ista tua: obsequar uolūtati tuæ. Natus equidē ipse sum āno a Natali christiano nonagesimo octauo supra ānū trecētesimū ad millesi- mū: die quinto ac uigesimo Iulii: & id quidē mane circiter ortū solis; Quo die litteras hæc ad te scripsi: meus natalis agebat: itaq; initiū dedi quinquagesimo ætatis anno: ua- litudie usq; p̄spera: & acerrimis sensibus pro diuina benignitate: ac firmissimo toto cor- pore. Vale. mi dulcissime Cato. Ex Mediolano. octauo kal. Augustas. āno a christi Nata- li die millesimo quadrigesimo septio.

Frāci. philel. sal. di. pl. Ioāni ferufino Iurecōsulto.

q Vod me dolore p̄cne cōficit: ac macerat: acerbissimū tibi hæ litteræ & luctuosif- simū afferūt nūcium: proxia. n. nocte: quæ idibus augustis successit: hora secūda splēdidissimū illud p̄cipū decus atq; lumen philippus Maria anglus Mediolanēsum dux: cū uētris p̄fluo aliquot dies dissolueret: naturæ deoq; cōcessit. Tota ciuitas est in flatibus: senioq; cōficit. Neq; qd̄ cōsiliū capiat: satis nouit. Tumultuaria sūt oīa: Nā neq; auditū fuerat adhuc tñ p̄cipē ægrotationē detineri ulla: cū repēte clamor sublatus ē eū uita excessisse. In hac tñ re: oīum perturbatione uident̄ oēs publicā libertatē appetere. Quid secuturū sit augurari nescio. Væhementissimæ mihi uidentur p̄cellæ tempestatesq; impendere: præsertim quod hostes potentissimi sint in ipsis fere portis: & hic in tam re

pentino ifortunio paratū sit nihil. Ni deus ip̄e p̄uiderit: maxie fluctus naufragiaq; sequētur. Vale. Ex. Mediolano. xviii. kal. Septēbres. M. cccc. xxxvii.

Frāciscus philelfus sal. di. pl. Ioāni aurisp̄æ.

n On iniuria mihi rebusq; meis metuis amicissime aurisp̄a: Nā hic oīa sunt turbulēta. post obitū illius nobilissimi p̄icipis philippi Mariæ: qui unus iure meritoq; potuit cū omni hominū memoria de gloria certare: mira hic facta est mutatio ī animis huius populi. p̄æter paucos ex ordie nobiliū: ita sunt oēs ad laxā quandā & dissolutā libertatem icēsi atq; iflāmati: ut nihil magis oderit: quā unius philippi illius nomē. Ego libentissime Romā cōcederem: si daretur abeundi facultas. Vale. Ex Mediolano kal. Septēbribus. M. cccc. xxxvii.

Frāciscus philelfus Albertho Zācario sal.

b Reui ad te ibo Romā petiturus: nisi ab iis fuero ip̄editus: qui nouæ huic p̄sunt reipublicæ. Quas litteras tuis alligatas acceperis: cura q̄ diligentissime redditum iri: Nam id facere mea plurimum interest. Vale. Ex. Mediolano. iiii. Idus Semptembres. M. cccc. xxxvii.

Fran. philel. petro Thomasio philosopho ac medico sal.

q Vos duos hippocratis libros in latinū cōuertī eloquiū: alterꝝ de flatibus: alterū de passiōibus corporis dedi ad te: ut p̄ximis litteris petieras. Hos cū legeris pro tuo arbitratu: cura: ut ad me redeāt: Scio. n. nō facies: ut mei q̄dā amici antehac apud uos cōsuerūt: qui quos libros mutuo potius: ut uidet: q̄ cōmodato & ad cōstitutū tēpus ac cepissent: ita uerterūt ī usum suū: ut apud dñm ius nullū relictum uideatur. Sed hæc tecū iocatus sim: Noui enim bonitatem & itegritatem animi tui. Vale. Ex Mediolāo. Idibus Octobribus. M. cccc. xxxvii.

Frāciscus philelfus Ioanni lamolæ sal.

r Ecce facis mi lamola: q̄ nullū tibi reliquis dubiū. De musis q̄ quæris: tibi paucis respōdi: utpote qui essem minie otiosus. Sūt: q̄ musas denominatas putēt pinde atq; ομοῦ οὔσασ homu usas: p̄æsunt. n. oratiōi: una. n. utētes cōuenientia: quam αρμονία harmonian uocat: & simul canūt: & simul tripudiis exercent: nec unq̄ iuicē separant: Nā tametsi earꝝ quæq; suā uim habet: ut alia in Astronomia: alia ī geometria: & alia ī aliis disciplinis: in unaquaq; tñ earꝝ musas oīs iuenias. In Astronomia. n. atq; geometria facile reperias & carminū & historia pulchritudinē atq; dignitatē. Et eodē modo in cæteris artibus & sciētiis. At alii musas nomē duxisse arbitrātur a μῶσα: q̄ ut nosti: quætere significat: quærendo. n. disciplinas adipiscimur. Ob quā ipsam rem eas p̄sci nominū iuentores musas appellauere: q̄ artis sint doctriæq; p̄æbitrices. Quod aut Ioue illas dicāt memoriaq; natas: nil dicūt absurde: cū oporteat uigere eruditū ac doctū in telligentia memoriaq; uigere. Sed uis intellectiua a Ioue est: ut reminiscēdi a memoria. Vale. Ex Mediolano pridie Nonas Nouēbres. M. cccc. xxxvii.

Frāciscus philelfus Matthiolo pusino philosopho ac medico sal.

t V me negligētix uideris accusare cum nulla unquā diligentia uti cōsueueris: nisi circa rem fortasse pecuniariā: cum aliquē ægrotum sanādum acceperis: cui cum p̄miseris: receperis: spopōderisq; futurꝝ: ut intra octiduum omni aduersa ualitudine libere tur: in mensis traducis duos & amplius: uerbis hominē lactās: pecuniisq; emulgens. Sed hæc tecū iocatus sim: cum tu serio facis omnia quæ referātur ad quæstum. Verum hæc medicis uobis legitima sunt: ut uel celeriter hominem perimatis: uel ægrotatiōe diutur

na conficiatis. Ratio uestra omnis refertur ad lucrum. Et accusas me negligentia: qui unus omnium sis negligentissimus Vale. Ex Mediolano. xv. kal. Ianuarias. M. cccc. xxxvii.

Franciscus philelfus Iacobino bicheto sal.

f Vm ego tua ca Lactatium aliunde mutuatus: que intra quideci dies pmisisti reditu ad dominu. Tu eum codice penes te habes iam ppe anum. Facisq; mihi no mediocre iniuria: cu tua ca ludere uideor uix optimu mihiq; amicissimu. prudentius tibi consulueris: si Lactatiu dederis ad me qprimu: ut eu tadem remittat ad dnm. Vale. Mediolani ex adibus nostris kal. Ianuariis. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus sal. di. pl. Antonio petrucio eqti aurato.

q Va nouissimis litteris tuis mihi conditione pposuisti: quo redire ad uos: si id mihi facere esset iam integru: ea libeter acciperet. Sed cu ob alias mltas rones ea mihi uti no licet: tu pcipue ob nouu huius reipu. statu: quo tepore nemo e sui iuris. Breui tn futurum puto: ut tibi ex mea sententia respondeam. Vale. Ex Mediolano. pridie Idus Ianuarias. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Galeacio Cremensi sal.

a Liunde mi Galeaci tibi consule: Na hoc tempore quid aliud tibi consulat: nihil habeo. Vale. Ex Mediolano. Idibus Ianuariis. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Catoni Sacco Iureconsulto sal.

n Escio sane: quid tibi sim resposurus ad ea: qua multa scripsisti no amice minus: q iucunde: & pro tua consuetudine. Sed uides: in qua tepora iciderimus. Itaq; ignosce tum breuitati litterar: tum etiā qd no liceat apertius loqui. Sed mittat aliquē ex meis ad te: ex quo mentem omnem meam cognosces. Vale. Ex Mediolano Idibus Ianuariis. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus sal. pl. di. Besarioni Cardiali niceno.

e Am Homeri Iliada: qua uir eruditissimus Theodorus gazes excipit mihi & ea quide magna cu ipensa atq; sumptu: facio tati: ut ne Croesi quide ingetibus illis admirabilibusq; thesauris cuiq; sim cessurus. Te aut pater reuerendissime maiorē i modū miror: qui me cu ab usq; Costantinopoli noris uel i publico discēdi ludo: ubi post obitu mei focerī Chrysolora fuimus apud Chryfococē cōdiscipuli: mores arbitreris cu ætate mutasse: Vt q unus oium liberalissimus esse cēseret: bēignitatē illā cu auaricia cōmutari. Donare didici saepe p multa: at uedere nihil unquā: psertim libros: qbus sane p ciosius nihil duco. At hūc homeri codicē tā carum habeo tā iucūdū: ut uix quicq; i uita magis. Itaq; ignosce hac i re mihi. Siquid aliud tibi possim gratificari: iusseris nihil frustra. Vale. Ex Mediolano. x. kal. Februarias. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Albertho Zacario sal.

q Væ hic gerant: neq; ausim: neq; debeo scribere tibi: Scis. n. no decere icolā in aliena repu. esse curiosum. Omnis mea consuetudo hoc tepore e cu libris. Itaq; semotus a popularibus fluctibus: ne pereā naufragio: istitui tādū in huiusmodi portu me cōtinere: donec alicūde secūsus aliquis uetus aspiret. Vtinā mihi liceret ad uos ire: Quod quoniam facere prohibeor: modice feram necessitatem. Vale. Ex Mediolano kal. Februariis. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus petro perleoni sal.

n Vgaris tu quide: cu negligentia mihi obuicis: quasi tibi mores mei sint incogniti: Na que unū uidisti unquā q me diligentiorē: At qd uelis: ad te scribat i tato rerum

omnium turbine: Itaq; sine me temporum habere rationem. Tibiq; persuade tuam re omnem non secus: atq; ipsius meam mihi cordi esse. Vale. Ex Mediolano. viii. kal. Martias. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus sal. di. pl. Fracisco patricio.

q Va ipse in re tuo uelim uti officio: Galeacius Cremensis iste: qui meas tibi litteras reddidit: diligenter coram exponet. Tuus aut mihi animus exploratissimus est. Amas. n. obseruasq; me egregie: Nec potes oblitus esse: q̄ ego te semp dilexerim: Ná tua tum doctrina: tū dicendi elegatia testimoniū facit. Quod cū ita sit: reliquū est: ut re ipsa intelligam: q̄ etiam hoc tempore tibi sum cordi. Vale. Ex Mediolano pridie kal. Aprilis. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Augustino dato sal.

a Ccipies ex Galeacio isto Cremenſi: qui meas ptulit ad te litteras: quæ uelim abs te curatū iri: Nō. n. ignoras: quātum discipuli præceptoribus debēt: quos non secus ac parentes colere uenerariq; oporteat: Quod qm̄ minie ignoras: tecū longior esse nolui. Vale. Ex Mediolano pridie kal. Aprilis. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus sal. di. pl. Angelo actiolo equiti aurato.

q Væ petenti tibi: philippo Maria duce adhuc uiuo: receperā de Cosmo medice: ea seruauī oīa. Quæ uero tu mihi neq; petenti: neq; cogitāti es pollicitus: nusquā apparent: At nouit Cosmus & egregie quidē mecū actū esse nullo iure. Quod si extrema affectus iniuria: oīa tibi cōdonauī: quid facturū sit Cosmus: apud quē unū tu posse uideris oīa: Aut igitur promissā perfice: aut tibi debeo nihil. Vale. Ex Mediolano kal. Aprilibus. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Guarnerio Veronensi sal.

f Trabonē geographū: quē ab me petis cōmodato: darem ad te q̄primū: si penes me foret. Sed eū ab usq; Cōstantinopoli cum aliis meis permultis libris misi ad Leonardum Iustinianū uirum clarissimū & tibi æque amicissimū: atq; ipsi mihi: ea scilicet lege: ut mihi: cum primū in Italiā reuertissem: bona fide restituerit. Nunc illo uita functo: libri oēs sunt apud eius filiū Bernardū: uirum optimū patriq; simillimū. Tu rem tenes. Vale. Ex Mediolano. iii. Nonas Augustas. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Ioanni Aurispæ sal.

t E uno mi Aurispæ nemo est in accipiēdo liberalior: in dando autem nemo rursus auarior. Quare ne pro iure possim a quoquā iudicari: quod a me petis ad te nō ibit. Vale. Ex Mediolano. x. kal. Septēbres. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Bessarioni Cardinali Nicæno sal.

e Tsi mihi uidebar satis ad ea tibi antea respōdisse ad decimū kal. Februarias: quæ de Homeri Iliade ad me scripseras pater amplissime: tñ quia litteras meas forsità n̄ accepisti: repetā eadē paucis. Idē mihi d̄ libris accidit: qd̄ hoī auaro de pecuniis solet: Is. n. aut dat nūq̄ aut ibi dat: unde plus accepturū se sperat. Ego nullo p̄cio eiusmodi codicē sim daturus: quo æque delector atq; dilectissimis meis liberis. Cōmutaturus āt quo pacto: cū nullū existimē hodie i nulla disciplina codicē repiri: q̄ possit cū eo cōparari. Itaq; rogo te: atq; mix̄ i modū & oro: & obsecro ne me priues uoluptate mea: q̄ tātā habeo i huiusmōi Iliade cōstitutā: ut in ea mihi sūmū fere bonū collocari. In ceteris āt rebus oībus me utere p̄ tuo arbitratu. Vale. Ex Mediolano Idibus Octobribus. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Angelo actiolo equiti aurato sal.

g Audeo equidem mirum in modum petrū Medicen Cosmi filium ita meas par-
tis amplecti tueriq;: ut scribis. Nouit. n. petrus ab se usq; adolecente & ingenium
meū & mores: præterea dilectionē erga se plane singularē. Quid igit facturus sit pater
si diligentius cōsiderare instituerit prudētissimū iudicū optimi filii. Qui perturbationes
animi appellauere morbos: q̄rectissime eas nominauisse arbitror. Sūt. n. p̄fecto morbi: q̄
bus correpti qui fuerint: sui iuris esse non possunt: præsertim si in eos inciderit medicos
qui nō curandi: sed exasperandi peritiā didicere. Nō te præterit Cosmū quibusdā uti fa-
miliaribus: qui mihi semper: cū Florentiæ agerem: fuerunt infesti: idq; nulla mea culpa:
sed sua dūtaxat aduersus me inuidia. Quādiu Cosmus istiusmodi hominibus auris
præstiterit: recte de me iudicare nunq̄ poterit. Itaq; admonēdus mihi uidetur: nec ui cre-
dat magis: q̄ sibi: hoc est rationi & ueritati. Id si fecerit: nullus perturbationi locus relin-
quetur. Reliqua tu pro tua singulari prudentia bonitateq; moderabere. Vale. Ex. Me-
diolano. iiii. Nonas Nouembres. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus petro Medici Cosmi filio sal.

a Ngelus actiolus: ornatissimus eques auratus: qui te uero amat: fecit me suis litte-
ris certiorē: id quod erat mihi clarius omni luce: te mei esse studiosissimū: nihil
q; usq; prætermittere: quod usui mihi atq; honori futurum putes. Quæ quidem ipse le-
gens mirifice sum lætatus: cum intelligerem te omnibus palam facere plus residere in te
officii: q̄ illorum insimulationis: qui recte sapere nunq; neq; didicere: neq; uoluere: Satis
enim a tua usq; adolescētia nosti me. Deus iis malefaciat: quorum fraudibus atq; insidiis
factum est: ut qui animo semper fuerimus cōiunctissimi: tanto locorum diiungamur in-
teruallo. Nam ego te mi petre carissime eadem sum usq; beniuolentia uel absens prose-
cutus: qua cū istic essem: cōsueui: Scis. n. me nō mentiri: cum me docentē adolescentulus
audires: quantū ipse tibi & suadendo & monendo: & docendo: adhortandoq; prodes-
se studerē: nullūq; unquā locū fecisse reliquū: ubi meū ullum desyderare posses officium.
Equidem puto nihil magis obfuisse mihi q̄ præcipuū meū erga te studium: cū ai aduer-
terēt perditissimi quidam homines fore aliquando: ut cū adultiorē atate dignitatemq;
euasisses: & auctoritate: & gratia ualerē apud te omnium maxime. Quare reꝝ causa eas
in me flāmas odii excitaruntq;: uas ni tua prudentia bonitateq; extinxeris: in dies magis
atq; magis exæstuabunt. Cui tantæ indignitati ut moderator curatorq; occurras: te etiā
atq; etiā rogo. Vale. Ex Mediolano. iiii. Nonas Nouēbres. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Antonio panhormitæ sal.

c Vm idoneus esset oblatus nuncius: cui tuto litteras ad te darem: uolui certior fie-
res de rebus meis: quas pro nostra summa atq; mutua beniuolentia: scio non se-
cus te ducere: ac tuas. quanti me faceret carūq; haberet diuinus ille dux philippus Ma-
ria: nosti peregre. Quo extincto: quod sine lachrymis meminisse nequeo: apud hos-
tiuis subito est exortum incredibile quoddam publicæ libertatis studiū: cuius initia pul-
cherrima extiterunt: Nam quādiu consensione sunt usi res gesserunt & præclaras & ma-
ximas. Sed ubi relicta ratione publicæ utilitatis & gloriæ ad ambitionem & auariciam
animum conuerterunt permagnæ sunt inter eos discordiæ subsequatæ. Hinc enim gabelli-
næ: illinc gelphæ emerferunt factiones: quæ inter sese mutuis odiis æstuantes: in ardētis-
simas flammis breui exurgant: necesse est. Videre uideor horrēda propediē emanatura
incendia: quæ diuina atq; humana omnia concremabunt. Itaq; uellem me hic tēpestiue
surripere. At quo me recipiā: nōdū satis itelligo: ita mihi uidet uniuersa ppe Italia eodē

hoc igni cōflagrare. Quare te rogo: me adiuues cōsilio tuo: qđ mihi faciundū magis cōducatur. Est enim mihi familia non parua: eaq; delicata: quam hic relinquere nec possum: nec uolo. Quo aut̄ honeste sim cōmodeq; acturus: non satis hēo exploratū. Vale. Ex Mediolano Idibus Nouembribus. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Gregorio arrigo Iureconsulto sal.

nihil ad ea tibi possu: quæ a me quæris: respōdere. p̄terea qđ a me tibi quæredū ē? Num es oblitus: quod apud Ciceronē familiarē nostræ p̄læpe i officiis lectitasti: nō licere icolæ i aliēa rep. esse curioso? Nam qđ ex pegrino ita ciuitate a diuio illo duce philippo Maria dōatus sum: ut ad oē ciuitatis & munus: & beneficiū horū mihi nemo sit p̄ferendus: quorū primi maiores illi Mediolanū cōdiderūt: tñ mihi ratio ē habēda: qđ ciuis sim noīe inqlinus & nō hic ex maioribus meis natus. Insup̄ satis debet apđ te & rumoribus: & nūciis icrelescere: quomō post p̄ximā Carauaginā uictoriā hęc hēant negocia. Ego ubiq; gentiū mallē hoc tēpore: qđ hic ē: adeo futuras tēpestates: ne dixerī naufragiū: phorresco. Et hoc unū attigisse me p̄oenitet. Sed mortuo sim locutus. Vale. Ex Mediolano. Idibus Nouembribus. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Georgio Lam pugnano Iureconsulto salutem pl.

te plurimū amem: cui nori iā pridē me esse carissimū: & dicēdus sim: & hñdus i gratus. Facit igit̄ p̄cipuus meus erga te amor: ut quæ mihi i mētem ueniūt non ignores. Video te ḡuissimū subire discrimē: qđ t̄ato subiiciaris reip. honeri. Nā tametsi patriæ deesse nō debes cū extremo et̄ uitæ piculo: amplustre tñ moderate ē gubernandū: neq; aduersis uētorū flatibus nitendū cōtra. Quod qui minus cōsyderat uāhementioribus surgētibus fluctibus: sese naufragio obiicit. Vtinā te nunq̄ negociis hisce publicis dedidisses: quæ plena sunt p̄cellaz. Sed quoniā non ē eiusdē tuto emergere: qui se ultro fluctibus imerserit: quod unū facere tibi licet: moderare cursū nauigatiois tuæ: quo cēsearis ab oibus portū malle: qđ pelagus petere. Noli factiosus. noli seditiosus uocari ciuis. Id tibi facile cōtinget: si nullam i partem iudicatus propēsior fueris. Stude communi oīnmpaci. Discordias: q̄tum i te fuerit: phibe. Factionū seditiōnūq; p̄cipes suā ipsi pestē sibi atq; p̄niciem moliant. pone tibi ante oculos Spuriū meliū. pone Saturninū. pone Gracchos. pone et̄ ex græcis cū Themistoclē & Alcibiaden: tū alios p̄multos: qui dum supra ciuilem moderatiōem appetiuisent: miserabilē exitū habuerūt. Illud tibi uelim grauissimū sapiētissimūq; dictū mēti aīoq; ihæreat: ne quid nimis: & itē illud: Tēpus cognosce. Hęc si curaueris: errabis p̄fecto nunq̄: tibiq; ac tuis oibus p̄deris plurimū & priuatim & publice. Hęc ut paucis te monerē: nostra singularis beniuoiētia ē me adhortata: quæ tu i bonam partem accipias: rogo. Vale. Mediolani Ex ædibus nostris Idibus Nouēbris. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus salntem dicit plurimam Kyriaco Anconitano.

qđ me donas sæpenumero perpulchris quibusdam epigrammatis: habeo tibi gratias: idque ut etiam quam sæpissime facias: rogo te. Quod autem eulogium i Homeri sepulchro insculptum ad me misisti: subdisque id satis esse argumento Homerū nō Smyrnæū extitisse: sed Chiū: neq; p̄bo sentētiam tuam: nec omnino reprobō: p̄fertī cum & Acusilaus libro tertio & Hellanicus in aglantide: homeridas: quæ familia apđ Chios erat illustris: ab Hōero poeta nomē duxisse tradiderit. Quorū opiniōi ad

uerfatur libro fecūdo Seleucus:ingens errauisse Crateta:qui putarit hōmeridas homeri
 fuiffe posteros:Nā illos hoc nomē accepisse ab homeris:hoc est obsidibus : qm̄ chilia
 quondā mulieres cū desipissent in bacchanalibus:manū cum uiris cōseruere.Cumq; po
 stea reconciliatis ais ομηροισ homeris:ideft obsides inuicē sponfos sponsasq; dedif
 sent:q̄ xe iis posteri nati sūt:eos homericas uocauere. Quod si ea legeris:quæ tū ab He
 rodoto & plutarcho:tū ab aliis nōnullis de illius poetæ præstantissimi uita litteris sunt
 mandata:neq; de eius patria:nec itē de atate:hoc ē quo aut tēpore natus:aut mortuus:
 aut ubi sepultus fuerit:quicq̄ certi inuenies. Tantū aut fuit & tā illustre ac præclarū Ho
 meri nomen:ut permultæ et nobilissimæq; urbēs eū suum fuiffe ciuē contenderint:ac se
 pulchrū eius ostendant.Itaq; non absurde id possit de illo dici:qđ Socrates se respōde
 re sit solitus:Vt si quis quærat:cuias Homerus extitisset:respondeat eū extitisse munda
 num:si diuinum potius uirum q̄ humanum. Vale.ex Mediolano.xi.kal.Decembres.M.
 cccc.xxxviii.

Franciscus philelfus Aenico daualo equiti aurato.sal.

q Vo i statu sint res meæ post obitū illius nostri diuini principis philippi Mariæ
 potes tu mi ænice nō cōiectura modo aiaduertere:sed oculis pœne ipsis coraq;
 intueri.Non enī obscuri aut uarii esse queant.q̄ ad uos quotidie & rumores & nūci h.c
 perferunt :adeo sunt oīa tumultuaria atq; turbulenta.Nec longe abesse pōt.quantū mi
 hi augurari licet:quin hi ciues:ut mutuis feruēt:æstuantq; odiis:inter sese per oēm cruo
 ris imanitatē digladiant:ni deus ipse auxilium tulerit.Sed contineo ipse me.haud enim
 scio:q̄ hæc recte cōmiserim litteris.Adiuua me prudētissimo tuo amicissimoq; consilio:
 si quid potes. Vale.ex Mediolano.xv.kal.Ianuaris.M.cccc.xxxviii.

Franciscus philelfus Nicolao cebæ sal.

q Vanq̄ reuertisses ne Genuā ignorabam:an adhuc te massilia cōtineres:nolui ta
 men qui pecuniis non sim solitus:in dandis litteris existimari parcior.Oīum pri
 mū intelligere ex te cupio:& q̄ belle uales:& quo in statu sint res tuæ:Nā iamdiu nihil
 de te audiebat.De meis aut rebus qđ ad te scribere audeā in his tempore procellis:cum
 tibi satis cognitū esse debeat:quæ hic gerant: Quare cætera relinquamus gubernanda
 fortunæ:cuius temeritatē qui sequunt:fortunatissimi hac die censent. Nos ad mercatu
 ram litterariā reuertamur.Antonio Cassarino uiro siculo qui pximis ānis Genuæ periit:
 codex fuiffe dicif:qui oēs platonis libros contineret.Hunc mihi cōparari cupio. At ar
 gento:dixeris opus est.Sed nec eū mihi a te petebam dono datū iri: Nā tametsi pecu
 niosus neq; sum:neq; me futurū spero:habeo tamē amicos quosdam:quos mihi opera
 mea tributarios reddidi.Horū mihi araria semper patent:etsi difficulter iis utor. At in
 istiusmodi mihi cōparando codice uti nō uerebor:illis etiam minime inuitis.Rem igit
 mihi facies pergratam:si per te q̄primum didicero:& cuiusmodi sit codex iste:& quod
 eius precium:facito hac in re:si me amas:te strenuum mercatorē extitisse iure possim af
 firmare. Vale.ex Mediolano kal.Ianuariis.M.cccc.xxxviii.

Franciscus philelfus petro perleoni sal.

c Odicē illū Antonii siculi illius Cassarini.quo platonis libros & scripta oīa cōtine
 ri accepi:hēre uahementer cupio. Qua qđ de re litteras et dedi ad Nicolaū ce
 bam uix sane grauē:ac mihi ab usq; Cōstantinopoli pfamiliarē:quē puto mea cā curatu
 rum oīa:modo in hāc diem istuc redierit Cæterum uel ipse quoq; curam oēm adhibe
 as at diligentiam:ut is Codex iusto pretio noster fiat.Fac igitur propediem ad me scri

bas indicem librorū omnium ac item pretium: & quicquid scitu opus esse arbitrare.
Vale. Ex Mediolano. kal. Ianuarius. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Antonio Bernaregio philosopho ac medico sal.
S tu profecto mi Antoni cū ī ceteris philosophiæ partibus: tū in mathematicis
disciplinis & eruditus: & doctus. Quid igit de solis magnitudine sentias: audire
ex te cupio. Video enī non idē inter oēs constare: qui de eius magnitudine sunt locuti:
cū alii minorē: alii multo maiorē sunt opinati. At dixeris fortasse eos propterea nō con
uenire inuicem: qm̄ hi humilior: illi altius solem locauerūt: Quasi eadē ratione altitudo
solis capiunda sit: qua Thales Milesius pyramidū altitudinē ex earum umbra dimensus
dicit. At hoīum uisus non eadē uim habet ī oibus cum alii eo utuntur acriore: alii he
betiore: Cum etiā sunt: qui contendāt solem & lunā non maioris esse q̄ appareāt: & alii
quoq; dicant solē: quē suspicimus: non esse solis ipsius corpus: sed ueluti simulacrū simu
laci solaris. præterea nec aut humilior: aut sublimior sol appareat ex atho Olympoue:
q̄ ex infima ualle aliqua. Insup cū tanta in suo cursu celeritate sol utitur: ut nullo cōsistat
loco: cuius uisus sit tāta pernicitas: ut eū dimetiatur: Vt breuiter: qđ uolo concludā nul
lam mihi rationem afferunt astrologi tui isti: qua quiescere possit aīus de solis reliquo
rumq; astroꝝ magnitudine. Quare siquid habes tu certius: fac ut sciam. Vale. Ex ædibus
nostris Mediolani kal. Ianuarius. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus philippo Mediolanensi
philosopho ac medico salutem.

d Vm Italia tota in armis est: q̄ prudentissime ac uero familiaris noster Virgilius ce
cinit: Grauidā bellis armisq; frementē. ipsi ad mansuetiora nos studia referamus.
Memini cū nuper uiuo diuuo illo principe nostro philippo Maria: esses mediolani: ui
disse apud te uetustissimū quēdā codicem: qui medicorū pluriū scripta complecteretur.
Ut Cornelii celsi: & utriusq; Sorani: & Apuleii: & Democriti: & quarūdam etiam mulie
rum. Rogo igitur te in maiorē modum: ut aut illū codicem ad me mittas: tātis per apud
me futurum: donec excribatur: quod factū iri curabo q̄ primum aut istic ipse mihi cures
excribendum: Nam quod mea causa īpenderis: id omne pecuniarū breui ad te ibit. Me
dicos uero istos lectitare nolo: non ut eorū mihi præceptis utendū cupiam: qui sum: ut
nosti: corpore bene cōposito: & ualitudine prospera: sed doctrinæ dumtaxat gratia. Va
le. Ex Mediolano pridie Nonas Ianuarias. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Lapo pisano Iureconsulto sal.
q Vi tibi reddidit meas litteras: est mihi iā multos ānos pfamiliaris: Cuius fide ac
beniuolentia erga me habeo exploratius nihil. Itaq; nō sum ueritus huic uni cō
mittere ea omnia: quæ abs te cupere curatum iri. Quæcunq; igit uerbis meis tibi coram
exponet: ea: uolo: non secus accipias: q̄ si ex ore præsentis mei emissā audires: Nec enim
puto alio te nunc esse aīo: q̄ tū eras: cum in arno de lunari meatu atq; natura tā facete cō
mentabaris: Nam quanq̄ audio te ad rem nūmariam factum paulo auidiusculum: q̄ so
leres: etsi profusus fuisti nunq;: tamen quia operam a te exigo: nō pecuniam: nihil est: qđ
dubitem de tua benignitate: ni forsitan iurisperitorū more: operam quoq; uænalē ppo
tis. Effice: quod uolo: ac Vale. Ex Mediolano. Idibus Ianuarius. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus sal. dicit pl. petro Thomasio
philosopho ac medico.

f Ranciscus barbarus uir clarissimus & ut scis: latine atq; græce eruditissimus habet

meos non nullos græcos codices: quibus non poetæ solum & oratores historicique: sed philosophi quoque atque theologii continentur. Et habet eos quidem ab illo usque tempore: quo ipse agebatur Constantinopoli: Nam cum instituissem breui repetere Italiâ: libros illos ea ratione mihi ad uirum amicissimum atque optimum: quo mihi ad reditum salui foret. Quid sit in causa: non intelligo. Non modo repetenti mihi libros non restituit: sed ne responderet quidem. Vereor: ne litteris ad se meis forsitan ob temporis malignitatem interceptis: respondendi facultas sublata fuerit. Te igitur rogo: atque obtestor: ut barbarum meum uirum humanissimum adeas meo nomine eumque horteris: meos omnes codices ire ad me curet: uel ea ratione: ut sibi liceat: quæ maluerit ex iis codicibus: accipere dono: id me non modo non ferente grauius: sed loco etiam singularis beneficii ducente. Et ut hanc rem dilucidiores teneas: habes istuc phœbū capellam iuuenem certe modestum ac bonum. Is uiuo adhuc philippo Maria duce: scriba senatus uestri cum barbarum ad eum principem orationem pro more patrio secutus esset: præsens coramque audiuit & me libros meos illos repetentem: & respondentem barbarum: cum primum Venetias reuertisset: se mihi satisfacturum. Itaque minimo sane cum labore cum mihi morem gesseris homini tui studiosissimo: tunc iusticiam fungeris officio. Vale. Ex Mediolano. iiii. Nonas Apriles. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus phœbo capellæ sal.

Petrus Thomasius uir scientia uirtuteque singularis quiddam est quaesiturus ex te. Si ne ullis etiam adhortationibus meis: quæ uera sunt: minime reticesceres. Verum etiam mea causa ut ea: quæ perspicue nosti: referas: te plurimum rogo. Nihil abs te peto: quod alienum ab officio censeas. Quid autem magis officiosum: quam quod uerum est: loqui: Vale. Ex Mediolano. iiii. Nonas apriles. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus sal. di. pl. Nicolao fragoso.

Non mihi bonitas humanissimi tui ingenii modestissimi que mores ab ineunte prope adolescentia cum me præceptore florentiæ uteris: cogniti admodum forent: non audeam fortasse tanta cum fiducia id a te postulare: quod mihi gratissimum sis facturus tibi que honorificum: Solent enim non nulli: qui se lætiores in fortuna uident constitutos: reddi insolentiores. At non debeo esse nescius nihil tibi posse accidere huiusmodi: quod nulla fortunæ traharis temeritate: sed ratione semper consilioque ducaris: non tu sane ignarus uirtuti deberi omnia: quæ si uera fuerit: non fucata: fortuna omni pro famula utitur. Sed ne uidear difficilius quicquam abs te petiturus: rem accipe breuiter. petrus perleo ariminensis fuit ipse quoque non nullos annos Florentiæ primo: dein etiam Senæ auditor meus. Vir bonus est: idemque perdoctus ac facundus: mihi que carissimus: qui Genuæ oratoriâ docet: ut scis. Istic quod publicum est præmiū constitutum: perquam difficillime dissoluitur. Absurdum est profecto quæquam posse bene docere & simul pugnare cum egestate: Oportet enim ingenium hominis eruditi: si uelit suo fungi officio: uacuum esse mercenaria omni cura. Tuæ igitur uel prudentiæ fuerit: qui litteratissimus & habearis: & sis: uel beniuolentiæ erga me: quæ nosti & tui & Fragosorum omnium laudis studiosissimum esse: operam dare: ne cogatur petrus perleo noster ob inobseruatam publicam fidem istinc discedere: ac proficisci Venetias: quo eum noui frequenter accersi honestissima conditione. Tu rem tenes. Dabis operam: si me amabis ne frustra uidear ad te scripsisse. Clarissimum ducem Ianum cum uniuersis Fragosis & saluere: & magnos esse in diesque magis fore uahementer opto. Vale. Ex Mediolano. xv. kal. Iulias. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus sal. di. pl. Bornio salæ Iureconsulto.

e Rat natalis meus cū hęc scriberē tibi ad octauū kal. Augustas: agebāq; ætatis annum unum & quīq̄gesimū: qui natus essem āno a natali Christiano millesimo trecesimo nonagesimo octauo. Quod iccirco uolui ne te lateret: quo ad oīa quæ scripseras: responderē. Habes ætatē meā: quā si nosse uoluisti: ut mihi uxorē aliquā forsitan dāres: nihil ē qđ labores. Non. n. hęc sunt tēpora: qbus de re uxoria ulla ineunda sit rō: cū nec mihi sit itegꝛ hic decedere: & hic nō ego solū: sed uniuersa ciuitas ī extrēa reꝝ oīum difficultate sit posita: ī primisq; rei frumētariæ: cuius idigētia tāta ē: ut permulti inedia iā perierit: pereātq; quotidie. Et feles & canes & imūda oīa esu cōsumpta sunt. Atq; mirabilis tñ ē ciuitatis huius cōstātia: ut emori oēs malit: q̄ dominū quenq̄ admittere. Quid ergo facturi sint Mediolanēsēs: Nil hęc: quod tibi repondeā aliud: q̄ quid non facturi. Ni deus ipse p̄uiderit: uidere uideor breui fore: ut p̄digiosa audias p̄multa. Ego de me quid acturus sim: nescio. Necessē fuerit: ut ex tēpore alia atq; alia cōsilia capiā: quæ cuius modi sint futura: augurari nequeo. Vale. Ex Mediolano viii. kal. Augu. M. cccc xxxviii.

Franciscus philelfus Ioanni Aurispæ sal.

e Go mi Aurispa in syrtibus nauigo: unde sine maxio periculo erūpere nō licet: & iter nauigandū ne obruar: ac pereā naufragio: plurimū est metuendū. Si quid habes: adiuua me cōsilio tuo: Nā quid agam: incertus sum. Vbiq; gentiū hoc tēpore q̄ Mediolani esse mallem: ubi neq; sine maxio periculo esse possum pp̄ ciuili seditiōes: nec ēt hic abire ab his p̄mittit: in quoꝝ potestate sunt oīa. Adde difficultates rei meæ familiaris. Quare mihi oīa sunt aduersa. Nihil oīno cōsiliū mihi relictū est. Tu q̄ nauigas ī portu si quod mihi adiuuētū afferre potes: ne differ. Vale. Ex Mediolano vi. kal. Augustas. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Blondo Flauio sal.

q Væ a me scire uis de illo diuio p̄cipe philippo Maria: non ē narrādi locus. Sed unū uelim tibi certo persuadeas: neq; esse neq; fuisse uuq; uirꝝ alterꝝ: uno. G. Iulio excepto: quo nihil hoīum natura p̄duxit perfectius: q̄ ulla uirtutis laude cum philippo Maria illo cōferri posset. Vellē: mihi liceret oīs illius laudes singulatī in medium referre. Sed quoniā hęc sunt tēpora: mihi tacendū existimaui. Quā cuperē: una esse possemus. Vale. Ex Mediolāo. vi. kal. Augustas. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Georgio plato iurecōsulto sal.

a Dmōitionē tuā & probo: & plurimi facio: utpote quā norī manare a bēiuolētissimo ī me aīo. Cæterꝝ uelī illud tibi esse exploratissimū: ita me mihi uitā instituisse: cum antea semper: tū p̄cipue hac die: ut nihil obiici queat meis moribus: cuius redditurus non sim q̄rectissimam rationem. Nec sum adeo curiosus in uestra republica: ut a quoquam possim iure accusari. Ego totus uersor cum libris. Meq; domi contineo: nō modo: ne loquar quicquam: quod mihi sit incommodum allaturꝝ: sed ne audiam quidem. Itaq; admonendus non est: qui & secum habitat: nec aliunde pendet: quam ex sese: ni fortassis mihi metuis a candido decembre: homine natura maledico & inimicissimo bonis uiris & eruditis omnibus. Is si quid insidiarum tetenderit: da operam: ut coram accersar. Id si feceris: facile omnes dilucideq; intelligent nefarios dolos: ac fraudes teterrimi nebulonis. Tibi autem gratias habeo immortalis: quod nihil p̄termittas: quod mea interesse arbitraris. Vale. Ex Mediolano. vi. kal. Augustas. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Nicolao Varoni

philosopho ac medico salutem. d. p.

d Electatū esse te duobus iis libris Hippocratis: altero de flatibus: altero de morbis: siue id malis: de passionibus corporis: hoc est περι παθῶν peri pathon: quos ex græco in latinū conuertimus: plurimū lator: Nā laudari abs te doctissimo philosopho ac medico prudentissimo lucubrationes meas nō mediocri mihi ascribo laudi. Quod autē me hortaris ad cæteros Hippocratis libros interpretādos: obsequer ti bi profecto plibenter: si id mihi facere liceret. Sed usq; adeo sum aīo occupato: ne pturbato dixerim ī hac tēporum pcella: ut uix sim apud me. Quid si deus quispiā secūdius flauerit: nullo erit ad eā rem opus adhortatore: Vltro enī accingar: quo nostris hominibus profim. Interea temporis sine me habere eorum ratiōem: quibus propius urgeor. Vale. Ex Mediolano. v. kal. Augustas. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus sal. di. pl. Leonello æstensi Marchioni.

f I tibi corā narrare possem præstantissime princeps Leonelle: quātum me tibi debere putē: qđ nullis meritis de te meis ultro me inuitaris ad tuæ celsitudinis hospitium atq; familiaritatē: itelligeres profecto: q̄ sit apud me egregia uirtus tua: quamq; admirabilis pœneq; diuina: Non enī expectasti: ut te litteris anteuertē: ac rogarem: ut me intra regalis tuos parietes exciperes: dignumq; redderes beniuolētia tua. Sed id diu mihi atq; multum aggredi cogitanti sponte occurristi. teq; ipsum liberaliter pbenigneq; obtulisti. ac nullū prætermisisti officium humanissimi sapiētissimiq; principis. Et quod a platone scriptū legimus: non obscure cōfirmasti: beatas illas fore respublicas: quæ aut a sapientibus: aut a sapientiæ studiosis administrarent: Nec enim ignoramus inter regē & tyrānum illud interesse: quod hic oīa refert ad utilitatem suā: contempto diuino omni atq; humano iure. At rex secus omnia: qui iusticiam atq; pietatem āte oculos semper ferens: sibi omnia uult cū ciuitate esse cōmunia: suum atq; proprium nihil ducens: quod a publica utilitate dignitateq; separetur. Dignus es tu profecto: qui q̄diutissime sis in uita: & nō minus uniuersæ Italiæ: q̄ tuo isti pacatissimo atq; felicissimo potentatui domineris. Totus es ad laudē & gloriam natus: cuius uniuersa uita plena est hōestatis: plena sapientiæ. Faciat deus omnipotens: ut mihi aliquādo liceat uti atq; frui: quod mihi beneficium q̄beneficētissime alacerrimeq; proponis: Nunc enim ea sunt tempora: ut aliud nihil queam non modo deliberare: sed ne respondere quidem. Vale. ex Mediolano. v. kal. Augustas. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Nicolao Varoni philosopho ac medico sal.

q Væ mihi scripserit nobilissimus princeps tuus: imo noster: qđq; ipse pro tempore responderim tecum ipse considerabis: Nam ego in præsentia mei iuris non sum. Itaq; omnia sunt accōmodanda tempori. Tu: uelim: interea modereris: & componas omnia pro singulari tua prudētia. Meum aīum habes in manu. Nec loqui apertius quicq; licet. Cum licuerit: id quod nō longe abesse potuerit: aperiā tibi mentem meam: Es. n. unus: cui crediturus sim oīa. Vale. ex Mediolāo. v. kal. Augustas. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Albertho Zancario sal.

q Vid tibi respōdeā: haud scio: Nec ausim efferre: siquid etiā sciam. In scylleo æstu nauigamus: Nisi deus aliquis opportune reflauerit: ultimum naufragium patiemur. Vale. ex Mediolano. v. kal. Augustas. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Bornio salæ Iureconsulto sal.

f Visti tu in me semp & liberalis & comis: nullumq; unq; liberalitatis officiū & comitatis prætermisisti. Eundē quoq; in hunc istū te fore existimo: cui meas ad te

litteras dedi. Est. n. & homo perpulchre doctus ac disertus: & uir præditus elegatissimis moribus. Quapropter officii tui fuerit id præstare: ne quã spẽ ab me habet de te receptã: eã falsam extitisse itelligat. Vale. Ex Mediolano. v. kal. Augustas. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Ioanni Aurispæ sal.

q Vid superbiæ me accusas: quod tibi respõdeã nihil: quasi ea sint tẽpora: ut cuiq̃ liceat loqui: qđ sentit: Itaq; malo abs te superbiæ accusari: q̃ stulticiæ: Nõ sum. n. usq; adeo obtusioribus sensibus: ut quid me aut deceat: aut dedeceat: nõ itelligã. Te igit̃ rogo: æquo aĩo feras silentiũ meũ: Nam cũ licuerit: te obtũdã p̃lyxitate orationis. Vale. Ex Mediolano pridie kal. Augustas. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Angelo actiolo equiti aurato sal.

n Nil eorũ in hanc diẽ uideo abs te cõfectũ: quæ uihĩ tum corã antea: tum postea per litteras tã liberaliter recepisti. Ac nõ possum sane nõ admodũ mirari: quod ne respondes tu quidẽ: ni fortasse uelis me tuum interpretari silentium: quod nihil mihi receperis: neq; hic præsens: nec postea scribens: sed quod uerba non tam feceris: q̃ de deris: Id si ita est: utar illo Terentiano: par pari referto. Vale. Ex Mediolano. iiii. Nonas Augustas. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus sal. di. pl. petro Medici Cosmi filio.

p Ræcipuũ tuum in me amorem & expertus sæpe sum præsens: & audiui absens. Facisq; ac fecisti semp̃ pro officio gratissimi discipuli & uiri optimi: Nã de tua erga me uoluntate cũ ab aliis permultis: tũ ex Angelo actiolo: splẽdidissimo equite aurato: & uestræ familiæ studiosissimo egregie accepi. Reliquũ est: ut Achillis: qđ fabulantur: iaculo utamini i secũdo ictu: Quod si factũ cognoro: haud patiar ulla me beneficii iurisq; magnitudie superatũ iri. Vale. Ex Mediolão. iiii. nonas Augustas. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus Lampugnino birago sal.

l Audo bonitatem ingenii tui: qui ætate iandudum ingrauesces: des operam græcæ litteraturæ istis dissimillimus: qui litteratissimi haberi uolunt: græcis litteratis ignoratis oĩno. At sua se plurimũ opinione fallunt: Nemo enim mea sententia latinus sit optimus: ubi græca prorsus eruditione careat. prudenter igitur tibi consulisti. Quare quicquid a me postulas: id totũ in tua esse potestate positum existimato: Nam & libris tibi & doctrina nunq̃ sum defuturus. Vale. Ex ædibus nostris Mediolãi Nonis Augustis. M. cccc. xxxviii.

Franciscus philelfus sal. di. pl. Aloysio Crotto.

h Ieronymi quas petieras Augustiniq; epistolas ad te dedi cõmodato. Quare ubi eas pro tua uolũtate lectitaueris: cura: ad me redeant. Quod autem quæris quid de utroq; sentiam: & quo ad doctrinã: & quo ad eloquentiã: breuiter accipe. Omnium primũ de rebus diuinis non est meũ iudicare: sed ecclesiasticæ dignitatis auctoritatisq;. Ceterũ puto utrũq; uero pulcherrimeq; diuinaꝝ reꝝ oĩum sciẽtiam tenuisse. Sed quo ad reliquas oĩs partes philosophiæ Augustinus unus est longe tũ acutior & pitior: tũ etiã subtilior. Dialecticus Augustinus fuit egregius & idẽ physicus atq; mathematicus. Huic Hieronymus plurimũ p̃stitit dicẽdi elegãtia potius q̃ doctriã: id qđ ex utriusq; oratiõẽ licet itueri. Græcã litteraturã Hieronymus ppulchre calluit: Augustinus minus p̃fecte. Ille hebraice quoq; habet eruditus: & Augustinus illius linguæ ignarus oĩno. Vita horridus Hieronymus: Augustinus aut̃ mitis. Quod si ex iis duobus unus effici potuisset: nihil natura absolutius ædidisset. Vale. Ex ædibus nostris Mediolani. M. cccc. xxxviii.

Fráncisci philelfi Epistolarum Liber Septimus.

Fránciscus philelfus Senatui & populo Florentino sal. pl. di.

Vm inclytæ uestræ & excellētissimæ reip. príces Florētini egregiā
 illā at singularē bñficētia: qua cū istic aderā: a uobis pulcherrie sum
 ornatus n̄ minus suauī q̄ assidua recordatōe mecū repeto: nihil est
 qd̄ malle me debere itelligā: q̄ & oibus i rebus & apud oēs morta
 les id p̄ uirili pte p̄stare: ut gratitudinē anī mei certo aliquo argu
 méto recognoscatis. Quare cū alias semp̄ tū maxie hoc tpe qd̄ p̄
 uestri noīs āplitudinē sūmoq; splēdore mihi studēdū cēseri: ubi breui orōne ostēdero: fa
 cile iudicabitis bñficiorē i me uestroꝝ mēoriā nulla neq; tēpoꝝ lōgitudinē nec fortūæ ua
 rietate apud aīum meū iteriisse. Quibus. n. i rebus cumulatiores sim uobis gratias relatu
 rus: q̄ si ad splēdidissimū laudis munus: dū uos ad decus & gloriā natos cohortari prexe
 ro: p̄cipuā i me quādā si nō prudētiā: fidē tñ & pietatē itueamini. Memini qbus sex ānis
 pulcherrie apud uos agerē: nullius rei magis pplm̄ Florētini: q̄ dignitatis rationē hēre
 solitū. Quare cū ul̄ de pace: ul̄ de bello ageret: tū cōsilia oīa: tū decreta ad dignitatē sem
 p̄ referebant. Qui p̄fecto bene moratæ reip. mos iure mihi laudādus uideri debet. Ni
 hil. n. nec utile i uita nec iucūdū cēsendū ē: qd̄ hōestate uacet. Oīa q̄ aut corporis: aut for
 tunæ ducunt cōmoda: & fragilia sūt planeq; inania ubi minus ad decus relata fuerit. Itaq;
 ut oīs uirtus fructifera ē: & uoluptatis plena: ita nihil i bōis aut expetēdis ponēdū: ē qd̄
 a uera laude discedat: Quo fit: ut si uos laudis qd̄ eximia uirtuti debet: studiosi i primis
 uniuersæ Italiæ paci tranquillitatiq; cōsuletis: & p̄ cōsuetudinē uestra facturi sitis & ornatissi
 mū immortalitatis nomē assecuturi. Quo tpe uobis ē renūciatū de obitu philippi Maria
 angli q̄ fuit unus oīum p̄fecto q̄ diu uixit: nostræ ætatis prícipū atq; regū fortissimus at
 q; sapiētissimus qdā uir: Haud dubito: quī aīum oēm a reꝝ bellicarū studiis ad pacis o
 ciū cōuerteritis: Nā & uestro igenio mites estis atq; phūani: & uestræ florētissimæ reip.
 non belli: sed pacis artes cōducere cōsuerūt. Nec. n. unq̄ bella suscipitis bellādi cupiditate
 sed ut pacate possitis cū dignitate uiuere: nec et cū primū illi optio prícipi bellū itulistis
 alia uos rō ulla mouit q̄ huiusmodi honestæ pacis cōsiliū. Cū. n. quo illius conatus tēde
 rēt nesciretis: & Immola atq; Forūliuū & flaminia captæ urbes haud iniuria uobis su
 spicionē eius aī n̄ mediocrē afferrēt: qñ ille tñ nihil alienū appeteret: sed parti ecclie Ro
 mæ q̄ Bracius igēti aīo uir mūtissio firmissimoq; exercitu nitebat oppriere: parti rebus
 suis cōsulere cupiēs q̄ppe q̄ uereret homo prudētissimus bracci icrem̄ta i pniciē suā & exi
 tiū emanatura: q̄ ipam suspicionē príceps callidissimus Nicolaus astēsis admodū cōfir
 marat: his rōnibus motus philippus i Flāiniā miserat uires suas: tū ultro uos: ut estis uni
 oīum cautissimi: nulla me minia qdē iuria laceffit: armis obuia ire aggressi eius cōsiliis:
 q̄ rebus uestris detrimētosa fore existiabatis: diuturni. maximi. calamitosissimi belli fui
 stis auctores. Qua qdē i re nō mō accusādi nō estis: sed tolerandi potius: Nā cū qd̄ ille
 aīo uersaret: uos lateret: uideretisq; urbes finitimas i illius ptatē actas: nec essetis oblitū: q̄
 ācipiti: & picosissimo bello cū eius patre Ioāne Galeacio clarissimo & potētissimo prí
 cipe dimicauissetis: prudētiæ uestræ munus eē duxistis prius occurere eiufmōi conatibus
 q̄ pati: ut magis in dies: magisq; iualescerēt. Quāto aut̄ i discrimie utriq; uersata deide res
 fuerit: uniuersa nō mō nouit: sed etiā sensit Italia. At ubi maximus & optimus ille dux na

turæ uel intēpestiue cōcessit: ac uiri Mediolanenses ut sunt excelsi atq; inuicti aīo: in libertatē se uēdicarūt: cōtinuo declarastis & id qdē certissimis argumētis nihil eē uobis & uestra Italiae pace neq; optatius nec iucūdius. Nullo. n. pacto fieri pōt: ut siq; p̄potētē Italiae aut urbē: aut regionē belli fulmē iuaferit: q̄to ip̄i aīo esse possitis. Itaq; pacis & tranquillitatis bono: qd̄ splēdidissima hęc potētissimaq; respu. max. e oīum affectabat: oī opa: & industria studuistis: & ita studuistis: ut q̄tū i uob̄ fuit: nullæ diuturni ardētissimiq; belli scitillæ reliquerēt. Cūq; diuio etiā cōsilio quodā fieri uideret: ut q̄ honestā pacē minus admitteret: durissimis euetis pugnae p̄sape affligeret: iā eo loci deducta res erat: ut n̄ minus q̄ Mediolanēsēs ceteri quoq; pacē expeteret. Quod cū sedulo fieret: ac iā p̄pediē tēpestas oīs p̄cellaq; belloꝝ turbine oēm amissura uiq; putaret: ecce repente infelici nescio quo sydere inopiati qdā turbulētissimiq; fluctus surrexere. Frāscus. n. Sphortia magno & elato aīo uir atq; rex bellicæ gl̄ia cūctis nostræ tēpestatis ducibus lōgissime añcellēs a Mediolanēsib; quoꝝ copiis exercitibusq; p̄erat: sese abduxit: & ita fato nescio quo ab alienauit aīum: ut q̄ in hostes cōsueuerat: i hoīes amicissimos: & optie de se meritos ifesta arma cōuerterit. Nec me sane dubitatio ulla tenet tm̄ illū: & tāta laude uirū nō tā libidie dñandi: quæ n̄ nullos sape trāuersos agit: q̄ hoīum quorūdā minie sibi amicoꝝ iductu a pristio istituto i huiusmōi suspiciōē icidisse. putat. n. Mediolanēsēs cū Venetis aduersus se machiatos ifidias. Sic igit̄ suauissimū Italicæ pacis ociū dādiu multūq; desideratū quo tpe postliminiū fecisse credebat: mox deteriore cōditiōe tāq; sedibus suis extrusum durissimis belloꝝ cathænis p̄mit. Huic aut̄ tantæ & tā acerbæ rex̄ difficultati qbus mihi remediis occurri posse uideat: paucis dicā. Quid Frāscus Sphortia aduersus hęc p̄ualidā aplissimāq; respu. aut sperare possit: aut despare: nemo eo melius nouit. Quid rursus Mediolanēsēs de illius cōatibus: aut metuēdū sit: aut audēdū: nescii certe nō sunt. Ad hęc ea utrosq; prudētia eē puto: ut neq; uelit: qd̄ nequeat cōseq: nec qd̄ queat: nolit. Sed ais p̄turbatis recte iudicare nunq̄ licet: Nā uel cupiditate: uel ægritudine ita distrahunt̄ interdū: ut sui cōpotes eē nō possint. Quētiā tāta q̄doq; puicaciæ sese mortales obnoxios faciūt: ut sciētes uidētēsq; p̄cipites ruere q̄ ad sanitatē redire malit. plusq; ualet q̄nq; a amicoꝝ apta & ip̄i p̄motiōi acōmodata prudēs q; suasio q̄ fortiores ulla firmioresq; rōnes: quæ se itēpestiuas obtulerit. Itaq; unos oīum uos aptissimos iudicauī p̄cipes Florentini. q̄ tāta hęc & tā illustre p̄clarāq; puiciā pro uestra i utrūq; & Mediolanēsēm ppl̄m & Frāscū Sphortiā singlarī bēiuolētia suscipetis. Ea. n. ē sapiētia: eo rex̄ hūanæ usū: ea p̄tita ut nihil oīo nō mō ad suadēdū sed ne ad psuadēdū qdē uos queat p̄terire: qd̄ mortales reliq; oēs norit. Quare & hortādo: & monēdo: ac et si usui fuerit: accusando: orādoue facile apud hoīes amicissimos oīa quæ uoletis: cōsequemini: Nā cū utriq; sint existiaturi uos & amice & prudēter: ita et̄ fidelē atq; pro officio rebus suis cōsulere: facile sint i uestra sniam ituri. Quod & si uobis facillimū factu futurū ē: tm̄ si difficillimū quoq; laboriosissimūq; foret: uestri muneris ac laudis ducere debetis: q̄qd̄ honestū sit: a uobis curari oportere: nā cū ad uirtutē nati oēs simus: nihil possumus sine rephensiōe om̄ittere: qd̄ decus aliqd̄ p̄ se ferat. Quid aut̄ pulchrius: qd̄ laudabilius: qd̄ immortalitate dignius: q̄ inimicitias tollere: q̄ bñfacere: q̄ iuriā p̄pulsare. Nōne satis uiri boni laceffunt̄ iuria: cū ifertur cuiq; iuria uel ignoto. Hō. n. hoīs causā natus ē. Nec ille hūanus ducēdus ē q̄ hūanitat̄is officiū neglexerit. Quod si gratiā inter hoīes uobis amicissimos recōciliabitis: q̄tā et̄ uniuersæ Italiae gratiā sitis n̄ obscure ex p̄sentibus cōmodis cōiectare uobis licet. Quot n. circūquaq; strenui & pecuniosissimi uiri: q̄ substātiās suas aut i mercatura: aut i uectiga

libus haberent occupatas: ob hanc belloꝝ calamitatē decoxerūt: Nec id in Italia solū: sed per omnē fere Europā. Nā cū ppter belloꝝ aut piculū aut metū: & nō nūq̄ etiā detri-
mētū respōderi cōuētis nequeat: necessario fides apud mercatoes . apud mēfarios: apud
publicanos cōcidit: id qđ nō solū calamitatē mltis: sed ignominiā quoq; affert latinis oī
bus. Si q̄s. n. uir latini noīis q̄ ul' i Gallis: ul' i Germāis: ul' i Gotthalāis mercaturia mēfariā
ue exercet: ul' aliud qcq̄ qđ ad rē pecuniariā ptieat apud exterās natiōes agit: coactus tur-
bationū Italicāꝝ difficultate fidē ad cōstitutū tps̄ q̄bus debeat: p̄itare neq̄rit: unius aut
paucorū culpa uniuerso latinorū noī ascribit. Neq; n. pauci s̄ hoīes Itali q̄ ad Britānos &
Gades usq; & p̄ uniuersum ppe terrāꝝ orbē diuersis i negociis pecūias tū suas: tū alienas
hnt̄ iplicatas: quas ubi explicare pp̄ hasce calāitates factas nō erit: decoquat̄ necesse est.
quæ certe res nō decoctoribus mō sed locupletissimis quoq; & illustribus italiae ciuita-
tibus nō mediocre detrimētū atq; dedecus allatura ē. Nec. n. unius urbis ciues magna ul-
la rei pecūiariæ iactura affici possūt quo mīus reliquæ ēt clarissimæ Italiae ciuitates eodē
p̄manē icōmodo: cū iter sese iuicē & cōtrahūt & mercāt. Huic aut̄ tali tātoq; detrimēto
atq; turpissimæ famæ notæ aliud remedii nihil afferri posse itelligo: q̄ si dederitis opam
ut uiri uobis amicissimi mutua iter se odia armaq; deponāt: malitq; æquo & bono q̄ cu-
piditatis facibus pere: Quis. n. audeat i Italia ulla belloꝝ flāmas excitare: ubi priariæ am-
plissimæq; urbes: & unus Frāci. Sphor. tātus & tāta p̄bitate p̄iceps iuicē cōfēserit. Nā ne-
q; fugere uos pōt. q̄to i piclo tota nutet Italia. Videtis: quæ gentes i ea cōfēderit ob itesti-
na iter nos odia: quæ tāq̄ ex aliqua speclā nostras discordias obseruātes nihil aliud expe-
ctāt: moliūt agūt: q̄ ubi lassos & pecūis exhaustos aiaduenterit iopiatos nos opprimāt.
Qua pp̄ ut ueteri uestro iſtituto: q̄ dignitatē & gl̄iā maxie oīum adamatis: ut cōi utilita-
ti: ut totius Italiae ocio ac trāq̄llitati p̄spiciatis: hāc talē tātāq; rē p̄cipes Flo. diuio ductu
auspiciisq; suscipite. Legatos uestros igēti uirtute & prudētia uiros: tū ad Mediolanē . tū
ad Frāci. Sphor. mittite: q̄ utrosq; ita suis aptisq; rōibus n̄ solū hortēt ac rogēt: ueꝝ etiā si
opus fuerit p̄ iure mutuae bēiuolētiæ ul' moneāt ul' iculēt: ut q̄primū oī aiōꝝ relicta cōte-
tiōe i mutua pristinaq; gratiā redeāt: ne cū puicacius iuicē dimicāt. & ipi p̄ditū eāt: & Ita-
liæ uniuersæ naufragiū parēt: Nā q̄tū uos quoq; religiōis christianæ rō ad hoc tā illustre
tāq; salubre cōsiliū excitare & iſlāmare debeat: qđ attiet dicere: Videtis. n. iā aduētare sa-
cratissimos āni Iubilæi dies: quē ab ipa usq; tū habrae tum Mosēi tēpestate figura diui-
na qđā mēteq; cōstitutū Xps̄ optimus maximus redēptor noster: cū ex hac uita i celū a-
scēderet: idulgētiæ largitate dispēsādū reliq̄t mīstris suis i primisq; Rōanæ ecclīæ sūmo
pōtifici. Qua ex re nulla ēt utilitas eēt emanatura: oī tñ cura atq; labore studendū foret:
ne tāæ religiōis ueneratiōi cōiq; læticiæ iūria ulla fieret. Quāta uero eū ad Italos oīs tū
ul' maxie ad uniuersos ciuis uestros sint ex huiusmōi celebritate puētura emolum̄ta: dbe-
tis ex superiorib; t̄pib; memisse. Itaq; uestri officii & sapiētiae esse puto id q̄tum in uobis
fuerit p̄stare: ne tot illi & tam locupletes atq; opulenti populi transalpini ab Italia ac-
cessu ob hunc bellorum turbinem prohibeantur. Valete. Ex Mediolano Idibus Augu-
stis. a natali Christiano āno. M. cccc. xxxviii.

Frāciscus philelfus petro Thomasio philosopho ac medico sal.

n Eq; hic esse licet sine piculo: nec alio ire p̄mittit. Itaq; lupū teneo auribus. Cōsiliū
tñ tuū nō modo laudo: sed etiā probō. Sed quid agā: qđo hęc sunt tēpora: De-
us bene uertat. Vale. Ex Mediolano kal. septēbribus. M. cccc. xlviiii.

Frāciscus philelfus Iannocio Manetto sal.

E semp oibus in rebus expertus sum amicissimū. Si qua unq̄ in re tua mihi opa opus fuit: nūc ē maxie. Galeacius chremēsis tibi corā expōet: qd abs te ueli: Quē nolis frustra ad te missum: tam peto abs te uāhemēter: ut uāhemētius petere nihil possum. Vale. Ex Mediolano pridie idus Nouēbres. M. cccc. xlviii.

Franciscus philelfus Bernardo Iustiniano sal.

Vi tibi reddidit meas litteras: tāta mecū bēiuolētia iūctus ē: ut maiore nēo eē possit. Quicqd is tibi noīe meo dixerit: id ita existiato: ac si a meipso corā audires.

Vale. Ex Medio. idi. Septēbribus: M. cccc. xlviii. Frāci. philel. Nicolao Varōi sal.

Aec negocia qbus fluctibus agitent: scio te nō latere. Quid autē mihi bōi priuatim sperādū sit ī tāta rege oīum calamitate: & ipse itelligo: & tu potes aiaduertere.

Itaq; siquid habes consilii: id ut doceas: rogo: Nam mihi uix ullū relictū est: p̄serti cum hinc abeundi facultas nō detur. Vale. Ex Mediolano. xii. kal. Octobres. M. cccc. xlviii.

Franciscus philelfus Ioāni aurispæ sal.

Ix narrari queat: q̄tis ī malis tota hęc ciuitas fluctuat. Nec reliquū ē: qd expectes p̄ter ultimū naufragiū: id qd lōge abesse nō pōt. Bacchat ī oīa mucro. Nec hūanis: nec diuinis parcitur rebus. Scripsissem tibi pluribus: sed nescio: q̄ hęc recte sunt litteris cōmissa. Tu siqd mihi cōsiliū potes afferre excogita: Nā mihi nullū est relictū ī tanta ipunitatis licētia. Vale. Ex Mediolano idibus Octobribus. M. cccc. xlviii.

Franciscus philelfus petro Thomasio philosopho ac medico sal.

Vod rē meā oēm Venetorū legato Leonardo Venerio clarissimo uiro cōmēdaueris: gaudeo: tibiq; ago gratias. Valet. n. is apud hosce ciues & auctoritate: & gratia plimū. Quāq; futurę puto: ut mihi p̄desse nō admodū possit: ita sunt oīa iā debilitata & pdita. passim atq; cateruatī moriūt inedia. Mihi uero siqd etiā pecūiolæ alicūde abradi posset: tñ nō ē: uide satis panis pari q̄at. Qui mihi ob iuidiā nocere moliūt: me sphortianū eē ismulat. Quare in distributiōe panis q̄ uicati emēdus singlis dat: negat plærūq; mihi tāq; hostis studio. Itaq; neq; hic eē sine uitæ piclo ulla possū arte & abeūdi ptās oīs sublata ē. Nescio: q̄tū mihi p̄desse poterit Leonardus ī tāta malignitate tēporę. Meli uiscule tñ mihi sperandū uideo: q̄ huic uiro carissimus factus sū: quāq; et ipse: ut mea fert opio: n̄ hic ē sine piclo: ita sūt oīa tēpestatū pcellarūq; plēissima. Vale. Ex Mediolāo kal. Decēbribus. M. cccc. xlviii.

Franciscus philelfus Antonio metello sal.

Tinā mihi liceret te uidere: tecūq; loq̄ corā. Aut. n. me tu ī tuā: aut ego te ī sniam meā agerē. Illud autē hortari te ac monere nō dubitabo cū oī ī re: tū et nō minus ī loquēdo moderationē seruādā eē. Verbū alatū fingit Homerus: qm̄ & emittat celeriter & nō facile reuocari emissum queat. prudēs es. Quid hęc sibi uelit oratio: non ignoras. Hic in dies omnia habent miserabilius. Quod petis: curabo diligentissime. Vale. Ex Mediolano pridie Idus decēbres. M. cccc. xlviii.

Franciscus philelfus Blasio axeretensi Mediolanensium prætore sal.

Enirē ad te quotidie: nisi me id facere phiberet gladioq; metus: qbus assidue uideo urbē uniuersam coruscari: Nā ī armorę fragore: ut scis: uerba legū exaudiri nō solēt. Itaq; patere obsecro: me tantisper habere salutis meæ rationem: donec alicunde lætior dies illuxerit. Vale. Mediolani ex ædibus nostris. kal. ianuariis. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Francisco barbaro sal.

Consiliū tuū facio certe plurimi: tū q̄ ē prudētissimū: tū q̄ beniuolētissimū tuū erga me aiūm p̄ se fert. Quid autē agēdū mihi statueris: ex isto corā accipies: qui tibi

reddidit meas litteras. Tu interī cura oīa diligenter: Nam quantum erit in me: omnino obsequar uoluntati tuæ. Vale. Ex Mediolano. iiii. idus ianuaras. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Ioanni Amidæo iurecōsulto sal.

Vus ille familiaris quotidie me obtūdit. Rogo te: des operā: ne mecū uaticinet. Nā ut ait ille apud poetā: dauus sum: nō œdipus. Habeat sibi sapiētīā suā: Nam hoc tpe nihil ē oīum minus: qđ ueli: qđ uaticinari. Deus norit: qđ futuz sit. Illud mihi uaticiniū ē certissimū: petrū Cādidū semp iuigilare: ut mihi icōmodet: cuius isidiosa malignitate: ne incautus opprimar: tuū fuerit puidere. Nosti. n. igeniū: nosti flagitiū facinorosissimū hoīs. Vale Mediolani ex ædibus nostris pridie nonas Februarias. M. cccc. L.

Franci. philel. Blasio Axeretenſi Mediolanensium prætori sal.

Ersari uideo arma undiq;. Quid tātus tumultus sibi uelit: nōdū satis itelligo. Tu siqd habes: qđ me scire oporteat: fac ut q̄primū itelligā: Nā aiūs p̄sagit: nescio qđ Deus bene uertat. Ego me iterea domi contineo. Vale. Ex ædibus nostris Mediolani. v. kal. Martias. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Nicolao cebæ sal.

Vlla nostra rō: nulli humāi conatus: nullæ terrenæ uires cælesti queūt aduersari īperio: siue id fatū: siue necessitatē: seu aliud qcq; qđ supra nos sit: appellari oporteat. Nostra sane iseriora hæc oīa uana sūt nulliusq; momti: ubi minus diuio admiclo auxilioq; nitant. Cū primū diuīus ille p̄iceps philippus Maria anglus uitā deseruisset: cœperūt Mediolanēsēs hi ciues cōtēpto p̄ omnē cōtumeliā ac ludibriū p̄cipis unius ipio adamare āplectiq; libertatē: Cuius statuēdæ initia secūda sane fortūatissimaq; fuere: Nā horz optatis Venetos aduersantis tribus deiceps cladibus affecere: placētia p̄rio: qđ se ultro illis tradiderat: ui capta ac direpta. deī: classē eoz maxia & oībus rebus ornata apud Casalē cognomēto maiorē supata & capta magnaq; ex pte ī pado & tormētis & igni p̄dita: ad postremū eodē āno maximis eoz copiis & firmis ad Caruagiū fuis fuga tisq; ī tāta & militū & ducū: ac p̄cipū captiuitate: & p̄da: ut de ip̄o ēt Venetoz ipio aētū uideret: ni Mediolanēsēs ipsi desipe uoluisset: Cū a Frācisco. n. Sphortia que unū su is exercitibus p̄fecerat: sibi metuissent: ne is pp̄ Blācā Mariā philippi filiā regnū soceritāq; hæreditario uxoris iure foret post tātā uictoriā occupaturus: cœpe de pace clā tractare cū Venetis p̄ Henericū quēdā p̄icarolā: q̄ patria Mediolanēsīs mercaturā Venetiis exercebat. Veneti ut uiri sūt prudētissimi: tāetli qđ p̄ponerent: nō detrectabāt. tñ cōsultata re diligētius: cū Frācisco Sphor. maluerūt: qđ cū Mediolanēsī rep. agēda cōtrahere: Nā ēt is certior factus cū de huiusmōi occultis cōsiliis: tū de aio Mediolanēsīū erga sese: cōuēit cū Venetis honestis q̄busdā cōdiciōibus: ut tādiu sibi auxilio eēt & milite & re pecūaria: quoad eius urbis diciōe potiret: Id. n. Veneti suo ipio tutius fore duxere: qđ pati urbē potētissimā eādēq; isolētē īpxia regiōe exrescere altius: p̄serti cū itelligerēt unū Frāciscū Sphor. Mediolanēsibus oībus icredibili eē odio. Quibus rebus ita cōstitutis ac firmatis missus ē a Frācisco B̄ndictus Nursinus: qđ nō mō erat egregius medicus: uerz etiā uir prudēs ac disertus. Is cū p̄rio mltā d̄ Mediolanēsibus noiē sui p̄cipis ī cōciōe publica q̄stus ē: tādē in eā sniam porauit: ut oñderet & lege & æquo & bono urbis huius ipiū: oēmz eā dicionē: qđ philippus possideret: ad uxore Blācā Mariā ad ipsūq; Frāciscū: que phil. adoptauisset: p̄tiere: & ita ea quæq; repetere. Cui cū nihil p̄postlat s respōsū eēt. ad Frā. rediit re isecta. & ita magnū piclosūq; bellū a Venetis ī Mediolanēsēs cōuersū ē. Quot ī de difficultates malaq; emerferit: p̄lyxū ē difficillimūq; narratu. Oēs & urbes: & oppida & municipia: & castella breui ad Frāciscum defecerūt. Ager mediolanēsīs fore oīs ferro igniq; uastatus. præter urbis suburbia tenebat nihil: ad postremum exhausta araria oīa.

Rei frumētariæ ī urbe nihil. Extrinsicus īportari nihil poterat pp̄ hostiū copias: que ad ipsas usq; portas oēm aditū phibebāt. Nobilitas oīs ab urbe aberat: alii alio cōfugiētes. ptās oīs ad plebē redacta est. Siq; fuerant aīo seniore: q; fuerūt admodū pauci: ii obtrūcati oēs. Cū eo difficultatū redacta res foret: ut passim fame cōfecti ciues inter ābulādum caderent: q̄doq; dem neq; feles: neq; canes: neq; ulla īmunda aīalia esui reliqua iam essent: ob idq; diutius deditio ad Frāciscū differri non posset: Veneti cū Mediolanensibus societate inita & auxiliaris copias ex agro Mediolanēsi trās adduā ire iubent: & oī pecūia rū ope Franciscū destituunt. pauloq; post per pascalē Malippariū eidē nunciāt: ut ab oī ui atq; iniuria in Mediolanenses abstineat: id si facere recusaret: bello indicto pro bono æquoq; & pro cōi Italiae pace ac tranquillitate. Quam aīorum mutationē cum Franciscus ægre & pmoleste ferret: pmultaq; frustra quæreret: ac proficeret nihil: ad sustinendū Venetorū bellū iuxta: atq; ad inferendū Mediolanēsis accingit. Cæteræ cum rem negligētius Veneti gerunt: utpote q; sperarent fortasse Mediolanēsem populū extrema coactū inedia eis urbē deditur: in eā esse tandē aliqñ uentū necessitatē: ut nocturno tumultu factō ī turbulenta seditiōe nulloq; hoīum cōsilio: Franciscus Sphortia: q; apud uicū mercatū se cū octo cohortibus in sūmis rerū oīum difficultatibus cōtinebat: sponte in urbē a populo ipso accerseret. Ex quibus qdē rebus manifesto colligi pōt inferiora nostra hæc oīa nullo nostro cōsilio: sed occultiore ui quadā admīstrari. Hæc at gesta sunt noctu: qn̄to kal. martias: cuius pximo die Franciscus Sphortia in urbē exceptus est: Vale ubi ubi es: nam ubi esses ignorabamus. Ex Mediolano. iiii. kal. Martias. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Bernardo Iustiniano sal.

Leonardus Iustinianus uir clarissimus pater tuus nō præsentē solum: sed futuram et gloriā eāq; īmortalē aīo meditatatus: te in quo ipse uicturus esset: & pecūia munuit: & disciplina: quæ altera præsentibus uitæ necessitatibus p̄ dignitate subuenires: q̄tū ad tua: uel amicoꝝ: uel reip. interesset: altera mortuus quoq; uiuere posses ī uiuis. Rē pecuniariā tibi maximæ curæ esse & certa: & una oīum uoce mihi assidue nunciat. Atq; istud qdē prudentiæ est. Quod aut̄ sapientiæ munus ducunt: id q̄q; tenes egregie: quoti die tñ nequaq; colis. Quid enī aliud debeo cōiectare: cū toties meis litteris inuitatus nihil respondes. Quare si uel paternæ & institutionis & gloriæ: uel tui ipsius non es oblitus: scribe aliquid: ut quē in cute uiderim: intus quoq; in dies magis magisq; perspiciam. Vale. ex Mediolano pridie kal. ianuarias. M. cccc. L.

Franciscus philelfus sal. dicit pl. scribis ducalibus.

Quod scire ex me petitis: qui auctor scribi debeat: breui accipite. Cū alii non nulli litteratissimi uiri: tū priscianus grāmaticus locupletissimus testis est eundem esse apud nos auctore: q; græce dicat̄ αὐτὲ τῆσ̄ authentēs. Hinc arbitrati sunt aliq; iuniores in hoc noīe. c. litterā ante. t. in eadē syllaba utranq; mutā addi nō oportere: cū neq; apud græcos αὐτὲν τῆσ̄ authentēs eā recipiat. At ego idē significare auctor qd̄ αὐτὲ τῆσ̄: facile cōcedo: sed ab augeo id nomē deductū puto. Sicq; qm̄ a supino auctu formet̄ per et. esse scribendū: & ita a priscis uidemus obseruatū: Nā si ab αὐτὲν τῆσ̄ descenderet. c. litterā auctor nō reciperet: & t. aspiraretur. Valete. ex Mediolano kal. iuniis. M. cccc. L.

Franciscus philelfus sal. d. pl. Ambrosio iureconsulto.

Quoniam iam pridem obduruit meus animus ad eas arumnas omnis: quas affert īconstantia mutabilitasq; fortunæ: iccirco æquiores in illos me præbeo: qui nulla iniuria laceffiti se mihi præstant importunos atque infestos: Nam si iniurias singulas persequi uelim: mihi potius nocebo: quam aliis. Non omnes amici sunt: qui uidentur.

Qui cōmoda emolumētaq; sectant: tādū sunt amici: quoad utilitatis rō corā floret. Si discedat utilitas: q̄ amicitia manere pōt: Idē possit de iis iure dici. qui uoluptatē sibi pro posuerunt: Tādū enim se amicos inculcant: donec p̄fruantur optatis. Quod siquid tristius accidat: nufq; sunt. Nō igit me perturbant: quā de hoīs leuitate significasti: est enim similis sui. At ego sequar meum uitæ institutū. Equidē beneficiam semper. Iniurias si p̄ pulsare non potero: aut contemnā: aut perferā. Vale. ex Mediolano kal. iunius. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Mario filio sal.

I uim maiestatēq; uirtutis uelimus cōsiderare: neminē inuenias: q̄ eā assidue secutus noctesq; diesq; cōsecutus ūq; fuerit. De hoībus inq; loquor: nō de deo nostro Christo Ihesu: q̄ & hō fuit & deus. Itaq; ut homo is & doluit: & metuit & latatus est: & cupiuit: q̄q; oīa mediocriter. Sed talis p̄turbationū mediocritas nō cadit in deū: q̄ nullo tangit motu aī. Itaq; non absurde prisca illi philosophi eruditissimiq; uiri: quotquot uel apud latinos: uel apud gr̄cos uirtutis laudibus claruerunt: neminē habuerūt: quem uirtutis noīe uoluerint appellare. Quare platonē. Quare Aristotelen. Sume e nostris M. Varronē. M. Ciceronē. L. Annæum. Vbi a uirtute quenq; noīatū inuenias: Video quosdā iuniores & apud nostros uir̄ uirtuosum: & apud gr̄cos ἄνδρα ἐνάρετον andra enareton qui modestius uir bonus diceret atq; ἄνηρ ἄγαθός inepto noīe appellat. At ne in prisca quidē & doctiore ecclesia tale usq; nomen reperias. Quod si poetas: oratores: historicos prisca lectites: p̄sape boni uiri: at uirtuosi nomē tibi nufq; occurrat. Et ille qdē bonus dictus est mea snia: q̄ ad uirtutē adipiscēdam & diu laboret & multum: ἄπότην πόνον apo tu ponu. s. nomē sibi uendicans. Huiusmodi aut labore qui utat iccirco uocatū existimo uirū bonū: q̄ in eo nō uirtus: sed quasi aliquod uirtutis simulacrum eluceat. Nullo. n. humano labore: nullo studio fieri pōt: ut meram uirtutē quisq; assequatur. Sed satis supq; sit: si q̄s industria & diligētia sua q̄proxime ad uirtutē accesserit. Et qm̄ petis: q̄bus eū uirtutibus p̄reditū esse oportet: q̄ sit uir bonus & habendus & appellandus: qd̄ sentiā paucis accipe. Duas esse reor aī p̄tes: quarū altera: quā habemus cū deo cōmunē: & rōcinamur & intelligimus: altera uero: quā coīs est nobis cū pecudibus appetimus: atq; afficimur. Itaq; alia ē moralis uirtus: nā mores sunt qualitates p̄tis illius appetitiuæ: alia rōnalis: intellectualis alia. Rōne iquirimus: qd̄ nos aut seq̄ oporteat: aut fugere. Nec sine rōcinatione callidi ac prudētis eē ullo mō possumus. Quæ uirtus ī actiōne posita circa ea consultanda uersat: quæ nobis utilitatē afferant. Intellectu aut ad sciētia cognitionē puenimus: & qd̄ ē sapiæ propriū: diuinā essentiā naturāq; cōtēplamur. At moralē uirtutē eā dicimus cuius forma est rō. Materia uero cū p̄turbatio: quā ē tum passionē: tum affectionē uocant & eādē qnq; morbū. Et q̄q; nemo ē uir bonus iudicandus: nisi idē sit: q̄tū humanū fert ingeniū: totius uirtutis laudē cumulatus: q̄s enī uirtute morali floreat: nisi idē gubernet prudētia ductu ad quā morales oēs uirtutes referunt: & prudens eē nemo queat: nisi sapiēs fuerit: nā oīs recta actiō a cōtēplatione manat: facit tū cōsuetudo: ut eū maximū uirū bonū existimemus: q̄ iustissimus sit. Sed qm̄ hāc rē oēm ī cōmentatiōibus florentinis cū de exilio loqueremur: Diligenter p̄secuti sumus: nihil est qd̄ in p̄sentia simus p̄lixiores. Verum te fili Mari monere: hortariq; nō desistam: ita nomen uirtutis adames: ut eā nullā esse putes: quæ oībus: uel cogitatiōibus: uel actiōibus suis deū nō solū interesse: sed p̄æsse nolit: Nā tū sumus iustissimi & optimi: cū dei opa maxime imitamur. Vale. ex Mediolano kal. octobribus. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Ioanni Amerino iuriconsulto sal.

uirtuosum

q Vod scribis: dem opā: ut libros Aristotelis tibi cōparē: aut q de re publica: aut q de re familiari nobis pcepta tradunt: faciā & ppediē: & diligēter: mō librariū natus sim: cuius i his excribēdis opa uti possim: id qd spero nobis minie defuturū. laudo aut pstatia īgenii tui singularēq; uirtutē: q qd es occupatissimus: nolis tñ pati earz te reze expertem dici: quæ ad bene beateq; uiuendū præcipue cōducunt: Nā si sese moderari & instituere pulchrū est: qd moralis disciplina facit: qto sit pulchrius & præclarius idē præstare posse cū de domo: tū de ciuitate uniuersa: cuius felicitas oīum felicitatē cōplexa ē? Accedit ad rem: q harū disciplinarū cognitio eo est tibi magis necessaria: quo legū & iuris ciuilis sapientia magis præstas: Nā quis audeat se iureconsultū profiteri his ignoratis fontibus: unde leges oēs iuraq; manarunt. Faciam igitur qd iubes & amice: & recte. Vale. ex Mediolano kal. octobribus. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Nicolao cebæ sal. pl. di.

e Tñ nondū audiebā te Genuā reuertisse: posteaq; ob aeris intemperie tandiu care re patria institueras: quoad uis pestilētiæ plane deferbuisset: Tñ cū accepissem: ciuitatē se hēre melius: & iā ppe plærosq; oīs nobilissimos ciues i urbē rediisse: iccirco ad te scripsi: ut tuis lris suauissimis de te ipso certior fierē: & ubi esses: & q bene ualeres: ita q; mihi rē facies iucūdiissimā: si me qprimū leuabis oī sollicitudine. Disertissimū perleo nē nostrū saluere cupio cum uxore & liberis: cultellorūq; meminisse. Videtur mihi auarior factus q; soleat. Vale. ex Mediolano. iiii. nonas octobres. M. cccc. L.

Franciscus philelfus petro Thomasio philosopho ac medico sal.

e T litteras accepi & cōiuiiū. Quod iā tibi cælo gloriā quæras: nō terra: & pbo & laudo: Nā quæadmodū terræ glia: quæ a cælesti nō pficiscit: tota inanis ē: q tacūq; tandē ea sit: ac plane nulla: ita pfecto quæ i cælo est radios suos quasi sol qspiā dispergit in oēm terrā. Scripsisti pfecto Christiane: & ut uerus phūs: Nā q se philosophū ausit p fiteri: q Christi ignarus fucata cuiusdā hōestatis umbrā stultus ac fatuus psequat: Nihil ipse qdē honestū esse puto: nisi qd apud deū pbatū sit. Hoc uero q sequit: uerā nimirū eū gloriā assequi credendū ē. Et facis tu quidē recte atq; sapienter: Nō enī ignoras peregrinari nos semp ac seruire: q diu uiuimus. Itaq; dies noctesq; oportere illius patriæ meminisse: ad quā cū lōgo postliminio redierimus: futuri simus tū liberi: tū gloriosi ciues: gloria non fucata: sed simplici: ueraq;. Vale. Ex Mediolano. iiii. nonas octobres. M. cccc. L.

Franciscus philelfus petro perleoni sal.

a Nimaduerti ex tuis ad me litteris tibi fortunam: quam uocant: aduersari. At tu si me audis: aio forti magnoq; sis. Et prudētia utaris & patientia. Speresq; fore: ut præstanti ingentiq; uirtuti nihil tandem neq; ad dignitatem: nec ad emolumentū deesse possit. Itaq; ut ad Battum ait Corydon apud Theocritum.

ατροσην χρη φιλε βατ τε ταχάυριον εοδεταμεινον.

ελπιδεσ εν ζωοισιν. ανελπσοι δε τανοντες

χω ζευσ αλλοκα μεν πελει αιτριος αλλοκα αυει.

Quos quidem tris uersus ita licet interpretari.

Fidere batte decet. melius cras forsan habebit.

Sperandum est uiuis. non est spes ulla sepultis.

Nunc pluit. & clarus nunc iupiter athere surgit.

Quare cōfide et tu propediē tibi melius fore. Quādiu uiuimus: nos bōa spe duci cōuenit: Nam post imbrē serenitas seq; solet. Curabo: qd petis: qd res nostræ sunt hac tempe

state ob uī diuturni belli angustiores. Vale. ex Mediolāo. iiii. nonas octobres. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Francisco Barbaro sal.

u Ellem: eā mihi fortunā deus optimus maximus tribuisset: ut & mihi possem & amicis semper gratificari: Non enī libros meos abs te peterē. Sed qm̄ illis carere nō possū: rogo: ut restituere iā incipias. Vale. ex Mediolāo. iiii. nonas octobres. M. cccc. L.

Franciscus philelfus sal. dicit pl. Antonio Canobio.

n On iniuria semp̄ ego te dilexi mi Antoni: quē unum ai aduerterim ab oī defidia & ierti ocio alienum. Itaq; oē qđ tibi tēporis a tuo magistratu uacuū relinquit: id aut legendo: aut audiendo: aut quæredo aliqd dignū memoria consumis. Scribis candidū decembrē contendere tecū solitum nihil usq; scripsisse Aristotelen de ai immortalitate: Idq; mirari te: qđ talis ille tātusq; philosophus in tanto errore uersatus fuerit. Quæ ipse in tuis litteris legens: non potui non surridere: qđ nebulo iste Candidus nitat̄ ipietatē suā subdolo ac falso confirmare testimonio: Nā & imortalē Aristoteles esse aiū pbat & diuinū. Audi primū: quæ maximus ille sapientissimūq; philosophus reliq; scripta huiusmodi uerbis in libro secūdo de ai aliū generatiōe: ingens. Oēs ai necessario sunt uirtute prius: q̄ actu. Neceffe ēt est aut oēs nō esse prius & fieri: aut oēs ātea existere: uel alios esse antea: alios non esse. Ac fieri aut in materia: & nō ingredi in maris sāmīne: aut in materia uenire a sāmīne. Vel in materia uenire a sāmīne qđē: sed in mare: uel extrinsecus fieri oēs: uel nullū uel alios fieri: alios nō fieri. Quod fieri igit̄ nequaquā possit: ut ai oēs prius existant: patet ex huiusmodi rōnibus. Quorūcunq; enī principiorū corporalis scilicet est operatio: hęc antea existere sine corpore minime possunt: ut incedere sine pedibus. Quo fit: ut ai extrinsecus ingredi nequeant: Neq; fieri enī pōt: ut ipsi per sese: q̄ separari non possunt: ingrediant̄: nec item ī corporeo sāmīne. Est enī sāmēn supfluitas imutati alimenti. Relinquit ergo mentem solā extrinsecus aduenientē ingredi: & eandē solā esse diuinā: Nihil enī cū eius agilitate habet cōmune operatio corporalis. Ois igit̄ uis ai uidetur alius corporis esse particeps: & eius qđē diuinioris: q̄ illa sunt corpora: quæ uocantur elementa. Ex qbus qđem Aristotelis rōnibus satis intelligi pōt ai uim: atq; naturā & caelestē esse & diuinam: ac p̄pterea imortalem. Audi eundem rursus in iis libris: quos de aiō & acute: & subtiliter: & copiose reliquit scriptos: Ita enim ait. De mente aut̄ & ui contēplatiua nondū est perspicuū. sed uidet̄ esse aliud genus ai. Et hoc solū potest separari: quēadmodū id: qđ est perpetuū: adeo: qđ corrūpi pōt. Docet inq; Aristoteles illud ai genus: p̄ quod contēplamur atq; intelligimus: cui menti ē nomen: separari posse ab altero illo genere: qđ dicimus sensitiuū: esseq; imortale atq; sempiternū: at partē alterā sensitiuā & corruptibilē iterituiq; subiectā. Hinc Homerus disciplinariū oīum perinde atq; abundantissimū qdam fons: & Hercule: & Thesea tū locat in cælo. tū apud inferos. Ita enim malo: q̄ in inferno loqui: Infernus enī substantiue apud latinæ linguæ doctissimos nusq; inuenias. At ī sacris libris hoc est uerbū pro eo usurpatū: quem ἄδην haden græci noīant. Sensitiuam igitur ai partem: quæ nobis cū pecudibus est cōis: dissolui humiq; remanere sapientissimū ille poetæ princeps oñdit: at alterā illam partē: qua p̄xime ad deū accedimus: p̄ sese cōsistere: altiusq; sublatā euolare in cælum: ubi sempiternū æuū bñ beateq; trāfigit. At Cādīdus iste tuus: cuius aiūs ob flagitiorū magnitudinē æternis tenebris ē addictus: hęc n̄ credit. ob idq; Aristotelis auctoritate: quē nūq; legit: tueri autumat stultitiā suā. Sed qđ miremur ita opinari Cādīdū: cū ne ullā qđē credat eē diuinitatē. Nū si crederet deū esse: uiueret ita: ut uiuit. Quare si sapias: omnē eius consuetudinē asper-

nabere. Vale. Mediolani ex ædibus nostris tertio nonas octobres. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Albertho zancario sal.

nihil est: quod hoc tempore aliud tibi respondeam: Nam hic princeps me coepit phumaniter tractare. spemque iam attulit fore: ut sit in me pbenignus. Quod si fecerit: caelum mutare nullo pacto uelim. Itaque ex tempore consilium est capiendum: Tu quæ mihi sit mens: intelligis. proinde quantum ad rem attinet meam: moderaberis istuc omnia pro tua singulari prudentia. Cupio autem ex te certior fieri: quo in statu sint res tuæ. Non tam de teipso quaero: cuius mores non ui omnibus esse carissimos: sed de tuis. Vale. Ex Mediolano. iiii. nonas octobres. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Aenico Daualo equiti aurato sal.

quod binis antea litteris ad te scripsi: ceterum satyrarum opus est ab me nup elucubratum: quod in decadas decem distribuimus æquali numero satyrarum: quas iccirco hecatosticas nominauimus: quæ singulae satyræ singulis centenis uersibus constent. Dederam ad te primam satyræ superioribus lris. Ultimam quoque in presentia iam uolui abs te legi: ut liquido cognosceres opus hoc omne nomine Alphonsi regis esse ab me consecratum. Reliquum est: ut a te certior fiam: quod sit tuum hac de re consilium. Mittam ne huiusmodi codicem ad regem: an ipse afferam coram redditurus? Quod consulueris: faciam: idque quæ primum. præterea cupere maiorem in modum mihi cognitionem offerri rerum ab Alphonso gestarum: Nam si quando ocius detur: aliquid fortassis aggrediar. Tu uelim non uno exemplo ad me litteras des. Fit enim plerumque tabellariorum et ne gligentia: uel perfidia: ut frustra missæ uideantur. Intercipiuntur et non nunquam. Quorum nequid accidat: exemplis pluribus tecum age. Vale. ex Mediolano. iiii. nonas. octobres. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Iacobo Cassiano presbytero sal.

tandiu inani spe ductus abs te sum: ut mihi ipse succenseam. Commodare Victorino feltrensi eruditissimo & optimo uiro proclum in platonem cum Timeo loco & Aristotelis dialectica cum egregiis commentariis Alexandri & Themistii. Cuius proclum utat aut hospitio: aut carcere: sum plane ignarus: nisi et ipse fortassis fuerit a te coiectus in uincula & in perpetuas tenebras. Dialectica uero apud te esse: tua iam pridem ad me epistola testis est. At ea in sex usque menses comodato petieras: cum iam anni quattuor preterierint. Nec codicem mittis. nec quicquam ad eas litteras respondes: quas dedi ad te hac de re creberrimas. Itaque non mirari non possum. Occurritque mihi memoriae te idem olim de Euripidis tragediis & mathematicis libris: quos idem Victorinus pro te mihi reddendos iusserat: egisse. Itaque non possum non moueri: Nam quantum uidere uideor: tibi sum ludo. Facies atque pro officio tuo: quæ & sacerdos sis & Victorini discipulus: & mei studiosus: si & mea ad me dialectica dederis: & aliquid de proclum docueris. Volo enim omnino meos apud me libros: ne inanis semper dominus existimer. Vale. ex Mediolano pridie nonas octobres. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Aenico Daualo equiti aurato sal.

quod crebrius ad te scribo: facit amor erga te meus. Cupio. n. quotidie tecum esse: & commentari tecum. præterea non satis scio: quæ tuto litteræ ad te meæ commissæ sint: Nam quæ nuntii offeruntur: non eunt ad te. sed petunt aut Romam: aut Florentiam. Cuiusmodi uero ii sint futuri: quæ ex illis locis Neapolin concedant: augurari nequeo. Quo fit: ut eadem exemplis pluribus ad te scribam. Accipe igitur & carmen unum: quod de tuis laudibus ueluti lusimus: & ultimam satyræ centum: quas Regis Alphonsi nomini dicauimus. Quod autem consilium dederis de aduentu istuc meo: aut de mittendo satyrarum codice: ut antea tibi significauimus: libenter amplectar. Vale. ex Mediolano nonis octobribus. M. cccc. L.

Franciscus philelfus petro Thomasio pho ac medico sal.

n Nil erat: quod ad te scriberem. & iam tuas litteras expectabam: quæ me facerent de rebus oibus certior: quas mea interesse duxisses. Cupio: meos illos libellos huic tabellario ad me des. & cum his tuum claudium. ptholomæum de harmonia. hoc erit mihi vehementer gratum. Quas ad me dedisti arundines: libenter accepi. Atque habeo tibi gratias: Qui mihi causam esse nolueris: qua minus quotidie ad te scriberem. Nuncio τὸ γραμματόφορῳ gramatophoro pecunias nullas soluito: neque pro libris: neque pro litteris. Ipse enim satisfactorus sum semper. Et ita eum comonefeci. Vale. ex Mediolano nonis octobribus. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Bernardo Iustiniano sal.

q Vo magis quotidie tuas expecto litteras: eo me magis mea fallit spes. Mirorque plurimum: quid sit in causa: ut tabellarius uacuus semper redeat litteris tuis: cum ab aliis amicis frequentes reddat. Itaque pro nostra uetere beniuolentia abs te peto: ut hoc me desiderio tandem leues. Quod si feceris: habebis tibi non mediocres gratias. præterea mea illa opuscula: quæ tu pater tuus uir ille grauissimus atque optimus: tum et ipse tu uisenda accepisti: isti nuncio ad me des uelim: qui meam tibi epistolam reddidit. Nam cum earum rerum nullum omnino mihi exemplum sit: uideor familiaribus quibusdam non æque in se nunc liberalis: atque antea consueueram. Vale. ex Mediolano pridie idus octobres. M. cccc. L.

Franciscus philelfus blasio Axeretensi equiti aurato sal.

p Osteaque in tuum te castellum recepisti: uideris sane tuorum familiarium omnino oblitus. Ego autem etsi tibi gratulor: quod ita beatus sis: monendum tamen existimo: nequid supra hominem te posse arbitreris. Nam quantum tibi cupio omnia non esse solum: sed magis et atque etiam indies fore & secunda: & prospera: debes tamen non esse nescius: quanta esse plerumque soleat inconstantia mutabilitateque fortunæ: quam dicunt. Nec item ignoras in omnem uitæ uicissitudinem amicos esse iucundos. Ego autem lætorem tibi fortunam in dies offerri uacillanter opto. Et platas ficulnas ad me dato. Malo enim in præsentia concipienti solo: quam parturienti postea commendare. Ex Mediolano pridie idus octobres. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Nicodemo trachedmo sal.

e Geris ne an minus egeris: quod Franciscus Sphortia princeps noster tibi abeunti mandauit scire uacillanter cupio. Itaque rem mihi feceris gratissimam si propediem de re omni quam mea interesse credideris: ex te certior factus fuero: quod ut facias in maiorem modum te rogo: Litteras quas tibi ad regem. Alphonsum dedi: ut quam diligentissime reddi cures: summopere abs te peto. Vale. ex Mediolano idibus octobribus. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Ioanni Mario filio sal.

a Vdio te functum Massiliæ magistratu & eo quidem non mediocri tua cum laude: id quod me plurimum delectat. Tua enim laus omnis nostra est. Reliquum est: ne tempus uacuum tibi patiaris: quod eo magis facere debes: quo melius tibi & uxori familiarique consulas. Quare da operam: ne istuc tibi frustra tempus teratur. Si renatus rex te carum habet: ut solet pro humanitate & munificentia ingenii sui eum cunctis in rebus sequaris: iubeo. Quod si secus fortuna tulerit: te in Italiam recipe: & ibi malis esse ubi aliquo numero sis: ut inquit Cicero: quam istuc: ubi solus sapere uideare. Expecto mathematicum illud opus: de quo scripsisti ad me antea. Et si quid grecorum librorum offenderis. Cura ut ualeas: teque ab imminente pestilentia morbo quoad possis incolumem reddas. Vale. ex Mediolano. vi. kal. nouembres. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Blasio Axeretensi equiti aurato sal.

q Vid tādū ruri tenearis: ignoro: præsertim cum neq; ficus ruri: neq; uua: neq; pomorum quicq̄ offenditur. Sed castanæ te fortasse delectant: quæ qm̄ spiritus sunt plenissimæ: ne lateri tibi noceant caue: Nā si iis utaris familiarius: uentris crepitum nunq̄ uites. Ego plantas ficulnas indies expecto. Vale. Ex Mediolano. iiii. kal. Nouēbres. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Thomæ fragoso sal. di. pl.

n On possum pfecto nō mirari: quod nō modo petenti mihi tam sæpe Mediolenia nostra cōuiuia quæ tibi legenda cōmodarā: non tandē reddideris: sed ne responderis quidē creberrimis epistolis meis: Nā & otiū tibi nō nunq̄ datū intelligo. Quo etiā si uacasses: officio te fungi oportuit: & librariis minie cares: q̄ tū mihi tuo nomine respōderent per epistolas: tū cōuiuia ipsa si te forte delectassent: facile trāscriberēt: quod si librarii quoq; & notarii defuissent: at nūmis abūdabas abūdasq;. Quare fuisset uel liberalitatis uel officii tui nō tādū silentiū egisse: præsertim cū satyro qui nō solet humanis in rebus intactū relinquere qđ uel uitio: uel laudi dandū censeat. Accedit ad rē beniuentia erga te mea: quā esse maximā nosti: Quapropter etiam atq; etiam te rogo: ut me tuum perpetuo fore patiare: Nam si neq; mea mihi conuiuia restituis: neq; respōdes quicq̄: obseruantia erga te meā non solum negligis: sed etiā contēnis. Vale. Ex Mediolano pridie kal. Nouēbres. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Nicolao fragoso Genuēsi præfecto sal.

q Vantam mihi iucūditatem afferat tua ois dignitas: scio te n̄ latere: Nā amorem erga te meū haud nunc primū intelligis. Quid. n. te non semper amarim: quem ab ineunte ætate semper magnū ac præstantē uirum fore cognossem. Nulla certe ex parte me de te mea fefellit opinio. Magni sunt fundamenta uirtutis: quibus qui solide nititur: mirabili incremento cū die auctus surgit in gloriam. Iecisti tu quidē mi Nicolae pulcherrima laudis fundamenta adhuc puer quibus perpetuo quodam: ut ita dixerim: probitatis pariete sic in hanc usq; ætatem respondisti: ut cunctis in rebus pro tua prudentia fortunam obsequentem habueris: Nam fortuna si qua tandem ea sit: nunq̄ inertibus. nūq̄ ignauis fauet. sed industrios & strenuos homines planeq; prudentes ad res maximas semper uel comitatur uel sequitur. Tu igitur uirtutis gradibus per egregia deinceps facinora ad genuensem præfecturā non difficile es euectus. Hanc uelim ita existimes te adeptū: ut nullo fortunæ obsequio potuisse intelligas: nisi uirtutis ductu ac præsidio usus es. Quod cū ita sit: reliquū est: ut quibus artibus hanc es dignitatem affecutus: eisdem quoq; sustineas atq; tueare: Non enim solum ornatu & oratione atq; honore: ut docet Aristoteles cæteris eū præstare oportet: qui illustri sit loco excelsoq; cōstitutus: sed multo etiam magis totius uitæ morūq; grauitate & constantia: Nam quanti faciunda sit uel stituta elegantia & magnificentia: ostendit Solon: quem i eo genere gallum Croeso prætulisse accepimus. Quæ sit in dicendo seruanda dignitas. quæ maiestas: nō parysatis modo Artaxerxis mater: sed norunt etiam histriones & uniuersa theatralis turba: qua nihil humilius nihil abiectius. Tyranni præterea non minus q̄ reges honorantur. Eo enim assentatores confluunt: ubi plurimum tum ineptæ fortunæ: tum leuitatis & stultitiæ abū dare aduerterint. Nec eos pudet modo quid commodi se adepturos putent: præstare omne famulatus obsequiū. Vt autem huiusmodi hominum colluio arcenda a nobis est: ita doctissimorum grauissimorumq; uirorum consuetudine assidue utendum: quo eorū prudentia uel instituti: uel confirmati meliores in dies simus. Et quod Theophra

stus Alexandrum monuisse traditur: libri quod plurimi comparandi sunt: quo scriptis horum
 admoniti quæ amici principibus dicere uerentur: quid sequendum aut non sequendum
 sit: teneamus. Sic. n. cum alia multa: tum etiam qui ornatus. quæ oratio. qui honos nobis
 conueniat: non ignorabimus. Sic ad porcenam qui occidendum accessit: eum offendisset
 huiusmodi nugis cæteros antecellere: fortasse non re infecta rediisset ad suos. Nec Da-
 rii mater Hephæstionem pro Alexandro adorasset: si aut exteriore corporis cultu aut
 uerborum fastu: aut honorationis insolentia maiorem Hephæstione uidisset Alexadrū
 Laudatur a sapientibus non Agesilaus rex modo: sed uniuersi lacedæmonii: quod & a-
 mictu admodum uili. & sermone breui ac simplici. & ueluti quadam uitæ uictusq; atq;
 moræ æqualitate uterentur. Itaq; ingenti illo uulnere a. M. Attilio regulo perculsi Cartha-
 ginenses: non Croesum. non Sardanapalum: non Xerxem aliquem: sed lacedæmonium Xā-
 thippum suis afflictis rebus præficientes e uictis uictores euaserunt: Sola quidem uirtus
 est: quæ nullis huiusmodi ornatus insignibus & insignis est & ornatu omni ornatio: quæ
 nullis decorata uerbis sese ipsa decoranda ostendit: quæ si a nemine etiam honoretur
 cunctis est honorabilis. Virtutem ergo ipsam mi Nicolae si tuo semper comitatu cotuber-
 niq; dignaberis: si hanc tibi sociam si sodalem assumes: si cunctis hanc tuis actionibus
 non modo interesse: sed præesse uoles: nulli te unquam errato facies obnoxium. Verum ita ue-
 lim uirtutem abs te coli: ut eam nullam esse ducas: quæ deo uacet: Nam quæcunq; a pri-
 scis illis uel sapientibus: uel sapientiæ studiosis uirtutum nominibus appellantur: nequa-
 quam uirtutes sunt: sed ueluti adumbrata quædam simulacra uirtutum: Nam uera & incom-
 mutabilis uirtus sapientia est: quæ nihil fictum: nihil simulatum admittit: sed ad ueritatē
 celestium rerum tota deumq; refertur. Omnis autem scientia hæc inferior: & scientiæ p-
 tes: quas actiuas & moralis uirtutes dicimus: ita uirtutem sapiunt: si sapientiæ se coniu-
 xerint: Nam scientia omnis huiusmodi quæ sapientiam & manca est & debilis nullorū
 q; neruorum. Quem enim prudentem dixerō. quem iustum. quem liberalem. quem for-
 ti & magno animo uirum. quem deniq; modestum. frugi. temperantem: qui principem
 atq; reginam uirtutum omnium quæ sapientiam dicimus: ignorarit. Nihil igitur tibi a-
 gendum arbitror: quod non tecum antea diu sis multūq; mediratus. Nulli autem cogi-
 tatus tui ueritate & deo uacare debent. Hoc præsentē atq; arbitro & consideranda tibi
 & dicenda: & agenda sunt oia. In cunctis aut & uerbis & rebus fides seruanda est. Huic. n.
 uni quæ iusticia minus nititur: iusticia esse nullo pacto potest. Homo uero iusticia uacu-
 us similis est imaniū bælluæ. Nulla re alia Aristides & dictus est & existimatus uir opti-
 mus: nisi quod iustissimus haberetur. Eadem sibi cum de se opinionem. M. Cato apud Ro-
 manos comparasset: ingentem est laudem assecutus. Et quomodo ut monere Bias consueuit:
 magistratus uir demonstrat: dāda tibi est opera: ut non minus ipse dignus magistratu
 existimeris: quam te magistratus. Sūt. n. nonnulli: qui nulla uirtute frati cum in aliquem dignita-
 tis gradū ascēderint: superbiūt illico. & ita cunctos insolētissime dedignantur: ut seipsos
 dedignari uideantur. Quare ut facilitatē: in primis amplectare: te non solum hortor: sed
 etiā rogo: Nam qui se difficilē aduentibus præbent: plarūq; in nomē morositatis icur-
 runt. Et respondendū est omnibus & bene respondendū: ne aut cōtumeliosi: aut super-
 bi iudicemur. Quā sit non modo negligentia & desidia in magistratibus & præsidibus:
 sed otium etiam fugiendum: satis eo monemur exemplo: quo anus illa pauperula in
 philippum regem non insulse cauillata est: Nam cum esset huic controuersia apud re-
 gem quam is sæpe multūq; rogatus: ut audiret atq; indicaret: respōdit se otiosum nō

esse: tunc anus exclamauit: inquit: Noli te igitur regem esse: Quod quidem dictū philippus ut erat uir prudentissimus admiratus: non illam solum: sed alios quoque continuo audiuit: & sollicitudine liberauit. Quare tum labori indulgendum: tum grauitati studendum est: quæ tunc maxime seruetur: si lenitate seueritas condat: Nam cum lenitas nimia lentitudinis nomen subit: tum imoderata seueritas in sauciam labitur. Nec admodum exhilaratam faciem probo: nec item supra modum tristē: sed talem sane: quæ ueluti mixtam Lællii & Scipionis quā tradunt: faciē repræsentet. Vocem neque comicam neque tragicam uelim: sed quæ inter contentionē ac sermonē media quædam sit. Incessum etiā ipsum ad mediocritatem referri cupio: ne aut uiatorum: aut pompā agentium similes simus. Ea constantiæ ratio est habenda: ut idem semper uelle: non semper facere: aut dicere contendamus. Id autem maxime tuebimur: si rerum: hominū. locorum. ac tēporū discrimē habuerimus: si callidi. diligentes. prudentesque fuerimus. Cum aliæ multæ illustresque uirtutes requiri in principibus & magistratibus solent: tum innocentia & abstinentia non uulgares habentur. Quid enim turpius: quàm uanalem habere rempublicā: Quid foedius: quàm quod iusticia debet: & mercede fiat: & præmio. Alii corrupto argento uim afferunt legibus. Alii aut ducti promissis rei concupitæ: aut tetra libidine occæcati se iniuriarum licitatores faciunt: quos propulsores ultoresque oportuit. Et qui non manus & oculos solum: ut pericles monebat Sophoclen: abstinentis habere debeant: sed mentē etiā & cogitationē omnē: hi per omnē auariciæ & incontinentiæ labē ac dedecus uolunt. Ut autem cauendum est: ne metu fracti quod rectum est: deseramus: ita quoque nos conuenit turbulentissimos iracundiæ indignationis sed motus cohibere. Iratus enim nunquam recte iudicet. Quam quidem sententiam secutus Aristides uillicum qui deliquerat: punire iratus noluit. Et Alexander Macedo quos per iram amicos interemisset: ita doluit: ut uix ab se manus abstineret. Non igitur absurde Aiace poetæ ferunt præ iracundiæ uæ hementia in insaniam actum. Quāobrem non ego illum fortem dicendum putem: qui agendis in rebus comite ira utitur: sed audacem potius ac plane insanum: Nam furentes & insani homines agunt quandoque multa non ratione & consilio: sed quadam casu temeritate: quæ specie quapiam fortitudinis laudantur a stultis. a prudentibus enim grauissimisque uiris non modo non laudantur: sed uitio eis dantur. Cū ad pœnam accedimus ita iusticiæ faueamus: ut misericordiam exosi minime censeamus. Atque opera danda est: ut quantum in nobis sit: nulla detur causa puniendi. Accidit enim quandoque idque in urbibus factionū plenis: ut magistratuū ac principū uel suasionē: uel confidentia multi multa & ipsi perpetrent per iniuriā: & aliis perpetrādi causam afferant. Delinquentes autem ita sunt plectendi: ut nulla id odii acerbitate: sed lege: sed æquo & bono fieri uideatur. Curandūque est maxime: ne seditiones fiant in ciuitate: ne simultates inimicitiaque alatur: quæ tū potissimum solēt accidere: cū non æquo iure cū ciuibus utitur: cū non eadem bonis aut præmia aut cōmoda reddunt. Improbis uero pœnæ aut detrimēta. Quæ quidē errata in factionibus uigent maxime: Nam homines factiosi quo se potētiores efficiant: concordiam tollūt: pacem quietemque perturbāt: & rerum publicarum statum funditus euertūt. Hac autem horumque similia nunquam recte seruemus: nisi nobiscū ipsi ante conueniamus. paret igitur in nobis rationi appetitus. libido uolūtati cedat. perturbationum omnium uæ hementiores motus si tollere omnino non possumus: sedare saltem mitigareque studeamus: Nam quo pacto alios moderetur: qui seipsum nequit: Num quod in aliis uituperamus

laudem i nobis? Qui alios puniamus: si nobis ignoscimus? An ignoramus eam esse sub
 iectorum priuatorumq; naturam: ut magistratum & principum facta imitentur. Si ali
 os iustos & bonos uolumus: ne mali ipsi iniusti; uideamur: nitendum est. Ciuitatum
 felicitas a bonitate principum proficiscitur. Vbi iusticiae locus datur: ibi discordiae locus
 esse non potest. Est enim discordia totius seditionis & belli seruitutisq; fundamentum.
 Concordiae igitur: qua una respublicae & seruantur & crescunt: tum maxime cosulamur
 cum praecipis iusticiae institutisq; paruerimus. Iusti autem simus: si pietatem qua religio
 sissime deum colimus: praesentem semper coraq; habuerimus. Omnis enim humana iu
 sticia nisi a diuina manarit: quae pietas est: eam esse iniusticiam summam reor. Quis illum
 ambigat: qui deum non uereatur: homines etiam contemnere. Quos aut contemnimus:
 quibus eos uel iniuriis: uel contumeliis afficere dubitemus? praesertim oblata impunita
 te. At uir bonus atq; idem sapiens si nullus etiam neq; deus nec homo sit metuendus:
 flagitium tamen & improbitatem abominabitur: nec quid reliqui aut dissimulent: aut
 ignorent: sed quid ipse de se sentiat: cogitabit. Haec tibi quanquam pro tua prudentia non
 ignota esse censebam: uolui tamen pro meo erga te studio itelligeres eadem mihi quo
 q; uideri: quae ipse per omnem uitam obseruare didicisses: quo ueteris doctoris tui iudi
 cio confirmatus: uirtutem atq; sapientiam cunctis rebus mortalibus anteponas. Sic enim
 non tam a praefectura ornatus magistratu: quam praefecturam ornasse iudicaberis. Vale. Ex
 Mediolano nonis Nouembribus. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Ciccho Calabro
 ducali secretario salu.

d Ixisti cum hinc esses abiturus Laudem: ad triduum fore: ut quas iusserat princeps
 pecuniae mihi indubitato redderentur. Quatriduum iam aduenit: & de pecuniis
 uerbum nullum. Itaq; te rogo: ne iussa principis frustra tuae fidei mandata uideantur: quod
 diligentissime cures. Vale. Ex Mediolano. viii. Idus Nouembres. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Ioanni calabro sal.

q Vanti facias meum in te amorem: non sum nescius. Itaq; te rogo plurimum: ut
 quod mihi uerbis principis significasti: factum iri quam primam cures. Id erit mihi tam
 gratum: quam quod gratissimum. Vale. Ex Mediolano. viii. Idus Nouembres. M. cccc. L.

Franciscus philelfus petro Thomasio philosopho ac medico sal.

d Esyderau iandiu litteras tuas: rursusq; desydero. Itaq; si me amas: id quod est mi
 hi clarius luce: noli committere: ut te uel negligentiae nomine: uel obliuionis crimi
 ne accusem. Vale. Ex Mediolano. viii. Idus Nouembres. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Francisco barbaro sal.

p Esape litteras ad te dedi: quibus quod erat uel officii: uel humanitatis tuae non
 petieram modo: sed summis te precibus obsecraram. Quod autem nihil respon
 deris: ascribo occupationibus tuis: quibus ut existimo: impeditus: cum priuatis: tum pu
 blicis i rebus nec nobis potueris: nec αὐτῆ τῆς τῆς satisfacere. Accedit ad rem ο τοῦ
 συγγαμβρουσ: φονος: quo te non mediocriter angi puto. Sed tu uelim omnia p
 tua sapientia modereris. operamq; des: quoad eius praestari a te potest: ut omnes intelli
 gant: nulli esse Venetiis seditioni & ciuili discordiae locum. Nec enim te latet Agatho
 nis dictum solo uno priuari deum: infecta facere: quae facta sint. Malum praeterea malo
 accumulare non est prudentiae. Itaq; & magnum te uirum & prudentem: & moderatum

ut presentibus posterisque ostēdas: operæ precium arbitror. Vale. Ex Mediolāo. vii. Idus Nouembres. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Bernardo Iustiniano sal.

¶ Voniā totus pythagoreus factus es: nihil peto: ut respondeas: quanq̄ loquendi pythagoras: non scribendi silentium iussit. Tuos filios ut & tui & aui similis effici patiaris: rogo. petoq; ut meos mihi libellos reddi cures. Vale. Ex Mediolano. vii. Idus Nouembres. M. cccc. L.

Franciscus philelfus petro perleoni sal.

e Binis litteris tuis quas proxime ad me dederas: posteriores accepi. priores autē missas audiui: sed nusq̄ uidi. De re tua nihil habeo: quod ad te scribam: Nam ea ignaris etiam nobis tentata fuerat apud principem per tuum ariminensem scribam: cui quod cuperes: litteris declararas. Respondit princeps: ut est mihi renunciatum: satis sibi unum philelfum esse: nec pati aut rem aut tempus impensam aliam: præsertim non necessariam. Idem etiam senatus respondit. Quare cum inutilem futuram censuerim meam omnem suasionem: silentium agere institui. Neq; omisi tamen: quin cum Nicolao Arcimboldo senatore grauissimo & sapientissimo iuriconsulto rem ipsam commentarer: qui idem quoq; ipse respondit: quod cæteros audieram. Doleo hanc temporum conditionem nobis oblatam. Tu uelim: prudenter consulas rei tuæ ΒΗΘΑΡΙΟΝ ΩΣ ΟΙ ΔΑΣ ἄρχει ΒΟΝΩΝΙΑΣ ΓΡΑΨΟΝ ΠΕΡΙ ΣΟΥ ΠΡΟΣ ΑΥΤΟΝ. Vale. Ex Mediolano. vii. idus Nouembres. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Ioanni euangelistæ

fratri heremitano sal.

n Ec inferre cuiq̄ sum iniuriam unq̄ solitus: nec ferre contumeliam. Itaq; monēdus uisus es: ut coeptis abstineas: ne & inanis conatus tuos tacito cogitationis conuicio tandem accuses: & mihi argumentum afferas iure ulciscendi. Quod si pristinam amicitiam nostram uoluntate animo uolueris: nihil frustra tentabis. præterea non te debet cepisse obliuio: & quæ locutus: & quæ molitus fueris in principem nostrum proxima tyrannidis tempestate. Hæc si efferantur in lucem: te puto: poeniteat totius conatus tui. Nec longe fuerint arcessendi testes: Nam & uicinia tua omnis & tui ordinis socii & sodales item commanduconesq; tui constantissima testimonia aduersus te ferant. paucis te admonui. Tu ne mihi stomachum moueas: caue. Vale. Mediolani ex ædibus nostris. vi. idus Nouembres. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Mæmmo episcopo Crossetano sal.

d Ederamus ad te anno superiore duo illa prima lyrici nostri operis carmīa: quod modo sumus aggressi. Ea quoniam tibi: ut audiui: reddita non sunt: iccirco rursus mittenda statui: ut intelligeres nullo neq; locorum interuallo: nec temporum longitudine cessauisse amorem erga te meum. Vale. Et siquid istic meum esse noris: facito intelligam id tibi esse carissimū. Ex Mediolano. vi. idus Nouembres. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Dominico Mauro sal.

u Ir quidam grauis ac probus qui nuper a uobis reuertisset Mediolanum: mihi neq; petenti: neq; cogitanti renunciauit te de me dignos disseminare sermones. Id autem ego de te minime sum miratus: qui ita loquaris: ut es & natus: & altus: & educatus. Reliquum est: ut non minus honeste de te iure audias: q̄ pro moribus tuis de phi-

lelfo tuo locutus es. Vale. Ex Mediolano. x. kal. decembres. M. cccc. L.

Franciscus philelfus petro Thomasio
philosopho ac medico sal.

Eddita mihi sunt una cum litteris tuis opuscula: quæ misisti. Et habeo tibi gratias. Reliquum est: ut cum tertius liber de exilio tibi redditus fuerit: eum ad me descriptum. Velim etiam quod diligentissime odoraris: quid de secundo eiusdem operis libro. quid de mediolanensibus conuiuibus. quid de iis Hippocratis coi libris quos in latinum uertimus: actum sit: Nam hæc omnia ad Leonardum Iustinianum uirum patricium & de me optime meritum legendi gratia dederamus. Quare ut & hæc singula & Cosmianam orationem ab illius summi uiri nobilissimo filio Bernardo petas: atque mittas ad me: te ualde rogo. Audio istic. D. M. petulantissime de me loqui: Et ne id quidem miror. Raro fit enim ut impurus adolescens in improbum & flagitiosum uirum non corruat. Istum tamen moneri cupio: philelfo bilem ne moueat: ne quæ falso alteri obiicit: uero in sese ac liquido cum agnorit: stulticiæ suæ poeniteat: Nam canis hic quod Diogenes dicere cauillarique consuevit: betis non uescitur. Nouit autem ipse: & qualis est: & qualibus natus. Ego nullius opis diuina benignitate in præsentia indigeo: Nam omnia mihi apud hunc liberalissimum principem secunda sunt planeque felicia: quæ si leuissimus iste nebulosus considerare uoluerit: sese insaniam arguet. Quæ iccirco ad te scripsi ut hominem mones: ne cum detrahit bonis uiris suisque dissimilibus: sibi ipse tandem irascatur. Vale. Ex Mediolano. x. kal. Decembres. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Baptistæ Sachacæ barocio sal.

Ta uelim officio tuo uti: ut id mihi commodo sit: non incommodo. Quare ne mihi longius uerba des: huic nuncio & epistolarum codicem: & Aristotelis particulam ad me dato. Vale. Mediolani ex ædibus nostris. x. kal. Decembres. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Baldo martyrelo sal.

Quod iam pridem de Gaspare librario suspicabar: ductus uel quadam φουδωνομικῶν recondita ratione: id perspicue tandem erupit in lucem. Quam mihi rationem fingit homo impudentissimus: quam lacernam blactit. Num ego lacerna utor? aut usus unquam sum? Num petii? Num promisi? Num meo nomine cuiquam dedit? Non est apud me chirographum eius: quo ratio nostra omnis continetur. Sed miror profecto te: qui noris inconstantiam & leuitatem hominis mendacissimi in Aeneidos codice: & mihi tamen impedimento sis quasi is non faciat: dum mea mihi non restituit: sed patiat iniuriam. prudentius egeris: si hominis impudentiam acriter castigaueris. Vale. Balbum nostrum saluum esse cupio. Ex Mediolano. vii. kal. Decembres. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Facino forobronuncianensi sal.

Quod mihi abiens uerbum non feceris: fecisti tu quidem inhumane: id quod non tam moribus tuis qui sunt humanissimi: dandum uelim: quam liberalitati calabri nostri Cicchi: qui dum ui nummorum te obruit: facit oblitum amicitiam nostram. Quare peto abs te: eum ut roges meo nomine: ne te nummosiorem efficiat: quo in amicos sis diligentior: addasque se mihi gratissimam rem facturum: si negotium meum confecerit apud principem: idque & scriptum & ex sententia nostra: Quam ipsam rem ut etiam tu quod diligentissime cures: maiorem in modum a te contendo. Vale. Ex Mediolano. vii. kal. Decembres.

bres. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Ciccho Calabro ducali secretario sal.

r Em meam ut apud principem cures : tanto studio te rogo: ut maiore uix aliud quicquam possim. Non ea mihi condicio est: ut moram pati liceat: id quod tibi esse perspicuum non sum nescius. Noui præterea occupationes tuas. Quo fit: ut uel importunior me præbeam. Cedit enim necessitati pudor. Itaque uelim: omnia p̄ tua prudentia modereris. Vale. ex Mediolano. vii. kal. Decembres. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Blondo Flauio sal.

p Excunctanti quotidie sæpissime de te mihi tandem est renunciatum te Ferrariam concessisse: habereque perbelle. Quæ res me quanta uoluptate affecerit: considerari abs te malo: q̄ dici a me: qui eo te amore complexus sum: ut alium magis neminem. Quod aut in hanc diem nihil ad me scripseris: non mediocriter sum miratus. Nō enim es nescius: q̄ mihi iucundæ esse debeant tuæ secundæ res omnes: quas æque mihi atque tibi secundas semper iudicari. Itaque tuæ liberalitatis munus erit: si me feceris q̄ primum certior de omni statu tuo: quem indies ab immortalī deo magis magisq; fortunari non solum cupio: sed etiam opto. Vale. & clarissimo philosopho Nicolao Vario. & eloquentissimo uiro Guarino ueronensi salutem meo nomine plurimam dicit. ex Mediolano. vii. kal. decembres. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Ioanni Aurispæ sal.

c Retensis quidam auceps qui nomine tui principis accipitres ad Cæsarem hunc nostrum nuper dono tulerat: fecit me certior te modo e Romana curia Ferrariam ruertisse. Itaque mei sum officii arbitratus: ut te uiserem meis litteris: & de omni meo statu doctior facerem. Omnium primum quod tibi esse non ingratum existimo: & ualeo ipse quidem: & huic humanissimo principi sum carissimus. Nummorum autem tantundem mihi nūc est: quatum antea semper: hoc est æque ac nihil πολυσοφία ἢ πολυπλουτία magis delector hospitio. Et hæc de me. Cupio nuncios uerbis meis nostro amicissimo Blondo Flauio me posteaquam a nobis abiit. quædam scripsisse: quæ Gaspari suo uel nostro potius nō inutilia fore sit putaturus. Hæc mittam ad eum: cum me docuerit: quem tandem in portum omnino se receperit. Itaque uelim etiam ex te scire: & quid agat: & quo in statu res suas collocarit: sitne in Romanam curiam profecturus: an istic futurus diutius. Idem quoque ut de teipso itelligam: facito: quo sciam: quo i loco te sint nostræ litteræ offensuræ. præterea si quid noui es nactus: quod maxime musarum intersit: cura ut norim: uel potius: ut id mihi commune sit tecum. Vale. Ex Mediolano. vi. kal. Decembres. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Ciccho calabro ducali.

secretario salutem plurimam dicit.

m E tuæ phumanæ amicissimæq; litteræ non modo recrearunt: sed etiam mirifice refecerunt. Nec dubito: quæ scripsisti: ex snia esse a te scripta: modo quæadmodū ipse benigne cupis: ita etiam reliqui iussa principis exequantur. Vale. Ex Mediolano. vi. Kalendas Decembres. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Ciccho calabro ducali secretario sal.

d E re pecuniaria quid mihi sperandum sit: non satis itelligo. Conueni utrunq; Antonium: & Bossium: & Longum: quorum alter pecuniam dicit nondum esse

allatam: At longus addit nihil etiam de ea mihi sperandum esse: Nam illam omnem deberi atq; decretam esse auunculo tuo Angelo Simonetæ. Itaq; te rogo: des operam: ne diutius res trahatur. Vale ex Mediolano. vi. kal. decembres. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Ioanni calabro sal.

r Eddidi tuas litteras Antonio longo: quibus is lectis mihi respondit diligentissime ad sese de me scriptum: ac se cupere mihi admodum gratificari: sed nequaquam posse: Nam sibi eiusmodi pecunias esse nullas. Itaq; aliunde consuli oportere: quoniam quicquid nummorum ex papiensi illa ratione in hanc urbem afferetur: id omne constitutum esse Angelo Simonetæ auunculo tuo. Tibi autem mi Ioannes habeo gratias: qui quantum in te fuit: uoluntati meæ satisfecisti cumulatissime. Vale. ex Mediolano. vi. kal. decembres. M. cccc. L.

Franciscus philelfus petro Thomasio
philosopho ac medico sal.

n Osti eam esse sapiētum uirorum sententiam nihil accidere perniciosius senectuti quam animi relaxationem. Ea enim ingenii uis quam iuuentæ feruor excitabat: iam spiritali sanguinis fomento ueluti tepescente paulatim hebet: ubi diligentia & perpetuo quodam studio minus acuatur. Itaq; non absurde monent: qui præcipiunt esse in huiusmodi ætate labores corporis minuendos ad augēdos autem animi. Quanquam haud scio: quam ociosa uita conducatur corpori: Videmus certe apud Homerum Nestorem & animi & corporis uiribus æque delectari. Ego autem puto in omni ætate mediocritatem esse seruandam: & ita agendum: ut nihil nimis: nihil parum. Intentionem remissione censeo cōdiendam. At relaxari qui uelit: languidæ cuiusdam pecudis simillimum iudico. Quorsum hæc: iam pridē nihil ad me scribis uel quam plurimis litteris prouocatus. Nihil esse in causa aliud opinor quam senium. Quare te rogo: ut & tui & musarum iam incipias reminisci. Mihiq; aliquid responde: ne uel senectutem in te accusem uel obliuionem: uel negligentiam. Vale. ex Mediolano. vi. kalendas decembres. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Aeneæ siluio
episcopo senensi sal.

a Ccepi te Senæ declaratum episcopum: quod & tibi: & senensibus uahementer gratulor. Vtrisque enim recte consultum puto: Nam & tu uiues in patria. uiues cum tuis. uiues tranquille. uiues cum dignitate: & Senenses eum pontificem sunt adepti: qui sit integerrimus. innocentissimus. doctissimus. Reliquum est: ut quandoquidem liberale tandem ocium nactus es: ea bona: quæ tibi natura quam affluentissime largita sunt: & obserues: & colas. Vales ingenio. eruditione. eloquentia. Hæc tibi sunt omnia excitanda. Curandumq;: ut non tibi solum sed bonis omnibus: non modo uiuis: atq; presentibus: sed uniuersæ quoq; posteritati natus uideare. Videre non nullos consueuimus: qui in paupertate frugi & industrii extiterunt. At iidem ubi rebus latioribus uti coepissent: cum dignitate & opibus desidiam etiam admiserunt & negligentiam. Quod etsi de te minime uerendum arbitror: facit tamen incredibilis amor erga te meus: ut uel currentem adhortari audeam. Si cum esses & episcopus tergestinus & Regis Romanorū secretarius ac idē sapissimum per illo principe orator: tum ad pontificem maximum: tum ad Florētissimas orbis terrarū

respublicas ac dominos : semper aliquid egregium lectitabas. dicebas. scribebas . Quid te nunc agere oportet tanta leuatum laborum mole ? Noli obsecro pati: ut uel punctū aliquod temporis tibi uacuum labatur . Non parum prodesse poteris & tuis & alienis: si tuos grauissimos cogitatus acutissimaque inuenta litterarum monumentis commendabis . pone tibi ante oculos pontificem nostrum Ambrosium . Aureliū Augustinum . Ioannem Chrysostrimum . utrunque Gregorium : qui cum ipsi quoque essent episcopi & infinitis fere occupationibus obruti : quot tamen & quanta quamq; salutifera uolumina lucubrarunt ? Quid enim aut magnum Basilium: aut : Eusebium : Hieronymum abbates meminero ? quorum pœne infinitis elegantissimisque libris & Italia pollet : & Græcia : Christianique omnes mirifice iuuantur ? Sed longior sum : quam debeo: præsertim tecum pontifice prudentissimo . Vale . Ex Mediolano sexto kalendas Decembres . M . cccc . L .

Francisci philelfi Epistolarum Liber Octauus .

Franciscus philelfus Renato Regi sal. pl. dicit .

Oannes Marius filius cum nuper Mediolanum mei uisendi gratia rediisset : cum aduentu suo cupienti & exoptanti mihi uoluptatem maximam attulit : tum eo iucundior fuit : quod se tibi carissimum esse declarauit : & id quidem permultis erga se tuis ac pulcherrimis beneficiis . Quid enim adolescenti ad uirtutem uel nato uel contendenti fortunatius possit contingere: quam eius principis uti consuetudine: apud quem uersari non minus sit honorificum : quam fructuosum ? Ut enim nulla utilitas in bonis censenda est : quæ honestate careat : sic in actiua atque ciuili uita honestum id amplectendum in primis arbitror : quod emolumentum rationem non aspernetur : Nam illud honestum : quod præsi philosophi gloriam sibi dūtaxat proponentes coluerunt : etsi erat amplissimum: tamen quia nullam habebat uim utilitatis admixtam : a ciuili uiuendi cultu : & ab omni reipublicæ administratione reiectum est . Quare cum uideo esse filio apud te meo & honestati simul & utilitati locum : non possum mediussidius non lætari: cum eius: tum etiam tua causa: cuius laudi uahementer faueo . Ego tibi rex Renate non mediocriter sum affectus: quippe quem audiam iis uirtutibus præditum: quæ maxie sunt in rege humaitate: munificētia: & studio disciplinæ: Nā quam sœmia quædam uirtutis sunt nobis natura insita: ea tñ doctrina mirifice coalescunt: & speciosissime efflorescūt. Itaq; laudant a uiris sapiētissimis Cyrus. Alexāder. Cæsar. qd̄ essent doctissime eruditi. Quod si natura quadam oēs incendimur ad sciendi cognitionem: quanto id magis nitere debet in regibus: qui ueluti quædam optimæ naturæ deiq; simulacra habent in terris? At hūanitas cū delectat in oibus: tū in p̄cipibus & regibus maxime: qui quo excellentiores sunt inter homines: eo magis debent humanitate cæteris antecellere. Itaq; humanitatem tuam: mansuetudinem: facilitatē: cum audio ab omni

bus prædicari: dignus mihi unus existimaris: quæ nulla hominum facundia: nulla sapien-
tum uiroz ingenia: nulla monumenta litterarum conticescant. Liberalitatē autē & muni-
ficentiam tuā etsi iam pridē & una: & uiua: & eadē omnium uoce atq; laudatione audie-
rā celebrari: eam tamen cū sum expertus in filio: te huiusmodi esse statuo: cuius uitam &
incolumitatē debeant sapientes oēs & eloquentissimi uiri tum uitam sibi: tū etiam inco-
lunitatē opinari. Et facis tu quidē recte: qui te benignū & beneficū semper uelis. Vix est
enī alia uirtus ulla: quæ munificentiæ præstet in cōciliandis hominum studiis atq; beniuo-
lentiā. præterea quid aliud habent boni fastigia principatū ac regnorum: quo illorum
præfides cæteris hoībus uideantur beatiore: nisi ut his dandi & benefaciendi probatis
uiris facilior sit facultas. Quanto igitur dandi atq; donandi munere diligentior fueris:
tū eo te magis principatu dignū ostendis: tum ceteros oīs aut rapis in amorem tui: aut
ad te amandū facis ardentiores. His ergo tam præclaris regalibusq; uirtutibus cum te or-
natum eē intelligo Rex Renate: æquiore patior aīo absentiam dilectissimi filii: præsertim
cum animaduerto filii utilitatē cum tua & utilitate & uoluptate coniunctam esse. Non
enī is tibi parum pdesse queat ad græcæ disciplinæ præceptionem: qua te iure delectari
audio ac lætor. Reliquū est: ut intelligas me totū esse in filio. Quare quicquid in hunc hu-
manitatis tuæ benignitatisq; contuleris: id oē in meipsum abs te collatū iudicabis. Vale
Rex optime. Ex Mediolano. vi. kal. decembres a natali Christiano anno. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Thomæ

fragoso Sagonæ præfecto sal.

c Vm Ioannes Marius filius ad te iret: non ei potui nihil litterarū dare: quibus itel-
ligeres te mihi facturū rem gratissimam: si meo etiā nomine & libenter & perhu-
mane: ut bonos & eruditos soles: eū exceperis. Nolim tñ huiusmodi benignitatis offi-
ciū uanale mihi proposuisse uidearis. Quare conuiuia illa mea nisi ex uetere occupatio-
ne oīo ascripseris iuri tuo: si minus reddidisti meo noīe Ioanni ferufino clarissimo iuris-
consulto: aut Nicolao cebæ: q̄primum ut reddas: rogo. Vale. ex Mediolano. vi. kal. decē-
bres. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Baptistæ Schacæ barocio sal.

q Vod rebus meis utaris familiariter: nequaquā tibi uitio do: Nā ut græci dicunt: τὰ
τῶν φίλων. κοινά. Sed quod ita utaris ut mihi incōmodes: minime laudo.
Tu mea oīa carmina ita habes apud te: ut eorū mihi nullum esse reliquum exemplū uel
le uidearis. Itaq; quod sū carminū opus aggressus: frustra aggressus uidear: si ita mihi te
familiarē præstiteris: ut nō tua tibi solum: sed mea et esse tua uolueris. Quod ne turpi-
ter usu ueniat: facito: mea oīa carmina ad me q̄primum redeant. Reliquisti enim eorum
apud me nihil. Vale. Mediolani ex ædibus nostris. vi. kal. decembres. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Mæmo Gazæ episcopo crassetano sal.

g Abriele mirabili: qui tibi has litteras reddidit: uxor iā multos annos familiarissi-
me: & sūma est mihi cū eo amicitia. Is noīe ducis Sphortix it legatus ad Alphō-
sum Regem legatione libera. Quare cum istac esset iter factururus: non potui nihil ei da-
re ad te litterarum: ut & te Gabriel: & tu Gabrielem nosset. Vale. Ex Mediolāo. iii. kal.
decembres. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Baptistæ Schacæ barocio sal.

q Vantum uideor intelligere: maus te Dauum haberi q̄ Oedipoda: qui tamen

uterq; dici possis. Carmina inquam mea mihi quamprimū reddito. Quod si meae litterae notae fortasse te delectant: tuis etiā ego cōtentus sim. Quod si neq; mea ad me dederis: nec alia ratione satisfeceris officio tuo: iure mihi uel castigandus: uel aptius monendus uideare. Vale. Mediolani. ex ædibus nostris pridie. kal. Decembres. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Galeotto Frumento sal.

Edditæ mihi sunt suauissimæ litteræ tuæ: quas libeter accepi: diligentissimeq; perlegi.

Frâncisco Aleardo nobili & disertissimo adolescētī hęc grās immortalis: qđ eū amet: cui se nouit esse carissimū. Et Veronā & uniuersam Veronēsem nobilitatē maximi facio: delectorq; eius cōsuetudie p̄mū. Sūt. n. natura Veronēses tui oēs phūani atq; liberales: & ad bonarū artiū studia ita accōmodati: ut nulli hoīum generi cedāt. Itaq; tibi mi Galeote: quem uideā mei amantissimū: non uerebor p̄spicuā reddere sententiā aī mei: quāuis mihi ante hanc diē nunq̄ sis cognitus. Facito intelligā summā totius rei: quo certi quod offeratur: ubi intellexero: possim non obicere uolūtati tuæ gratificari: quā & esse: & fore eandē mihi p̄tinacissime decreui. Nolim me tñ prudētīæ minus: q̄ sapiētīæ laudatum iri. Vale. ex Mediolano pridie kal. Decembres. M. ccccc. L.

Franciscus philelfus Andreæ alamanno sal.

Vo te magis in dies p̄spicio: eo mihi hūanitas tua īgeniīq; foecūditas dilucidior sit & clarior. Me tuæ p̄ximæ litteræ miq; in modū delectarūt: quippe quæ nō minus aōris plenæ summi erga me tui: q̄ disertissimæ uisæ sunt. Illud aut̄ mihi molestū fuit: qđ hæ puenerit ad me: quo t̄pis mōnto uir integerrimus religiosissimusq; sacerdos frater Marianus is qui tibi reddidit hanc epistolā: erat cōtinuo decessurus ad uos. Itaq; nō potui quod uoluissē: ad ea respondere: quæ tū de uirtute: tū de fortuna locutus es. Sed respondebo postea: cum quid ocii nactus fuero: etsi hoc mihi uix unq̄ datur oīo. Interim te moneo atq; hortor: ut nihil existimes humanis ī rebus uni uirtuti antepōnendū. Hæc enim sola uiget. sapit. estq; immortalis. Reliqua oīa & uana sunt & fragilia: planeq; caduca: Quod si tecū diligēter aīo uolutabis: tibi Salmacis datura sit spolia: non tu illi. Aristotelen de re domestica uahemēter expecto. Arretinus Ioannes is qui tuas mihi litteras reddidit: renūciabit noīe tuo τὸν ἀρρητινον κἀρολον esse amatissimū mei: id qđ summa cū uoluptate audiui. Vale. ex Mediolano. iiii Nonas Decembres. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Andreæ Alamanno sal.

Vod nudiusseptimus respondere oīo tibi non potui idq; ob nūcii uelociorem abitionē: respondebo ī p̄ntia minime auare. Idq; si minus fortasse ex sentētia tua at amice tñ: & ut arbitror: uero. primū aut̄ de me dicam: quod abs te ultimo loco quæsitum ē. Cupis. n. scire quid agam: quæ sit uitæ īstitutio: & in quam phōr̄ sectam deuenierim. Si ad uuū hoc respondero: quod de phia scripsisti: & īstitutū meū & actionē uitæ facile cognoscas. Cum multæ sint phōr̄ sectæ: quippe quas alii nouem: alii decē existimant: & M. Varro oīum latinorū doctissimus & græcorū īferior nemine quīq; & quadraginta numero ē cōplexus: ego illā maxie disciplinā sequor: & secutus sum semp: quam ab Anthistene p̄fectam āplificauit Zeno: perfecit Chrisippus. Illud dūtaxat in bonis duco: qđ honestum sit. Honestū autem ipsum sua ipsius uī atq; dignitate non populari gloria definitio. Ut aut̄ sentio: ita etiā & loquor: & uiuo. præter hoīes īpuros ac flagiciosos odi in uita neminem. Eos autem omnis: qui præ se ferunt ulla simulacra uirtutis: diligere obseruareq; cōsueui. Huius aut̄ uitæ īstitutū cū ad alia plarāq; digna laude: tū ad satyras scribēdas me compulit: quo p̄ uitupationem improborum hominum & laudationem

innocentum præstantissimorumq; uirorū cunctos ad uirtutem capeſſendam adhortarer: a flagitiisq; auerterem. Quæ aut corpori ſunt: aut fortuæ: quam fabulantur: tributa cōmoda tantum uel colenda: uel admittenda cenſeo: quoad eorum uſus uirtuti expediat: Nā neq; uirtutem incultam & ſqualidam: neq; nitidam nimis & elegātem probo. Quæ ductus ſententia: quæ mihi natura largita ſūt corporis ad probitatem adiuuenta: ſiqua tādē largita ſint: ea quantū i me fuerit: ita tutatus ſum: ut nihil eorū deſyderem: quæ aut ad dignitatem membrorū: aut ad ſenſuum integritatem attinēt. Quæ uero extra corpus poſita uirtutis ſunt adminicula: non tā ſequi ſtudioſe: q̄ ueluti hoſpitaliter admittere didici: Quo fit: ut qui minima fortuna contentus ſim: ea neq; abundē: nec etiā proſus caream. Quin ea quo magis ab me ueluti negligitur: eo ſe magis præſtat obſequētem: & ita ſequitur: ut interdum etiam fugienti pudorem iniiciat: Nā oīs actio uitæ meæ inſtituto reſpondet. Grandes in me opes: ingentesq; pecuniæ florentiſſimarum Italiae ciuitatū & munificentiſſimorū principum muneribus ſunt collatæ. At mihi quotidie eſt tantundem: ac ſi nihil unq̄ collatum fuerit. Et cū nihil ſit: nihil tamē deeſt. Ita mecū agitur diuina quadam bēignitate: ut qui prope nihil habeam: uidear oīa quodāmodo poſſidere. Satis me locupletem ſemp̄ opulentumq; fore duxi: ſi conſilia & cogitationes oīs ad uirtutem deūq; referrem: Quid enī deeſſe cuiq; poteſt: qui uirtute comite utatur ad deum? Nulla ſane uidetur mihi neq; cenſenda uirtus neq; noīanda: quæ ad deum tanq̄ ad ſummū incōmutabileq; bonum non referatur. Hanc ego potius q̄ quorundam ſtoicorū: qui humanam gloriā popularis illius & fucatæ honeſtatis noīe uenabantur: ſententiam ſequens: nō quod ſtultis hominibus: ſed qd̄ ſapientibus deoq; probatū iri putem: ita bonum iudico: ut aliud nihil ponam in bonis. Nec inanē gloriā huius mundi: ſed ueram illam ac cæleſtē mihi propono gloriā. Quare qd̄ de me ſtulti uel ſentiant: uel loquantur: non tam negligo: q̄ contemno. Neq; honorem facio pluriſ q̄ ignominiam: ſi ab improbis conferatur. Nullius inſani minas nec inſidias pertimeſco. Me in oīs impuros & perditos æque acerrimum hoſtē præbeo. Bonos autē: & honeſtatis ſtudioſos: atq; tui ſi miles unice diligo: & admiror. Et hæc qdem de me. Iam hinc tandem eatur in meſſem tuam. Ego ex tuis litteris: quas in hanc diē binas ad me dedisti: totū te uidere penitusq; inſpicere uiſus ſum. Tuo ſum ingenio non mediocriter delectatus: Nā & fructuſſima probitatis ſæmina: & eloquentiæ uim non mediocrem in te natura ineſſe aiaduerti. Sed adoleſcentiæ furor ita in te exæſtuat: ut perturbationum ignibus neſcio quo pacto minorem te præſtes. Id aut uitio tibi dare non auſim: Non enī me latet rationis uſum diē ſolere afferre atq; firmare. Neq; prudentes naſcimur: nec ſapientes. Alterum doctrina gignit: alterum longiſſimi uſus temporis & multarū uariarumq; rerum præbet experiētia. Quādiu augeſcunt ſenſus: augeſcunt et appetitus: qui uæhemētiore quodā impetu agitati: rationi: quam ſequi ducē debent: reſiſtant: atq; aduerſent. Quo fit: ut qd̄ factū optimū ſequendūq; dicat ratio: id appetitus deprauatio perinde atq; malum aſpernetur: ac nolit. Hinc oīs incontinentiæ manat furor: qui nos præcipites ſcientis uidentisq; agat in miſerrimam ruinam exitii. Quid inquā de te ſentiam: quid uelim: intelligis. Video tibi propitiā admodū ac benignā adeſſe naturam. Innata habes plaraq; oīa ad uirtutē adiuuenta. Dexteritate ingenii uales plurimū. Sed hæc ipſa uel inata item aliqua uis perturbationū: uel deprauata quædā conſuetudo: neſcio quonā pacto: quātum uideor quidē ex tuis litteris conſequi: non parum impedit. Fateris quod honeſtum ſit: id eſſe ita bonum: ut aliud prope nihil exiſtimandum in bonis ducas. Deinde ſubdis te ita uiuere: ut

ea sola admireris: quæ pleriq; mortales: cum se illa maxime tenere arbitrantur: præcipue
 in bonis admittunt: ac numerant: ii scilicet uel corporis uoluptate uel emolumento bo
 num definientes: quasi uirtutis nomen & mane sit: & caducum: & aliud nihil humano
 generi allaturū præter laborē atq; ægritudinem: Hæc enim snia e tuis uerbis quibus i epi
 stola usus es: facile colligit. Eoq; tandē omnis tua: quasi ad optimū quēdā rerum oīum
 finem tendit oratio: ut tibi uoluptatē in primis ppo fuisse uidearis. Hanc ego ab huma
 na felicitate nequaquā oīno reiicio: sed ita in ea cenleo inesse: ut felicitatē ueluti cōdiat: nō
 efficiat: Nā de felicitate nō idem senserunt oēs. Sed hanc alii natura effici putauerunt: ut
 & magni & parui natura efficiuntur atq; alio alii colore. Alii disciplina id cōtingere posse
 argumentatur: esse. n. scientiā quandā felicitatis: Nam scire felicitatē idem opinant atq; fe
 licē esse: ut scire eloquentiā oratorem esse ostendunt. Alii exercitationi cuipiā felicitatem
 dediderunt. per multa enim sunt: quæ neq; natura in nobis insunt: neq; doctrina cōparā
 tur: sed exercitatione quadā cōsuetudineq; assequimur. Nec me latet quosdā existimasse
 felices hoīes reddi diuino quodā afflatu: qualis dictos legimus & ΝΥΜΦΟΛΗΠ ΤΟΥΣ
 & ΤΕΟΛΗΠ ΤΟΥΣ: eos qui ab deo essent nymphaq; correpti: Ex quorū nūero fuisse tra
 dunt Tiresian. Amphiarau. Calchata. Lycurgū. Numā pōpiliū. oīsque sibyllas. pleriq; etiā
 & fuerūt & sunt: qui uim omnem felicitatis fortuna definiant. Nec differre quicquā inter
 se uolunt fortunatum atq; felicem hominē. Naturā ualere plurimū ad felicitatē non sum
 nescius: q̄doquidē etiā ad uirtutē: qua sine felix esse nemo pōt: uim habet nō mediocrē.
 Sed ut omnino boni nō nascimur: ita etiā nec felices. perpulchrū est uirtutē discere: sed
 lōge pulchrius lōgeq; præstātius rear uti uirtute: Nō. n. qui eū didicerit: cōtūo sit uir bo
 nus: nisi usus quidā assiduus exercitatioq; accesserit. Nec ociosam uirtutē pbem: nec dor
 mitatē felicitatē: sed uigilātem potius & aliquid semper magnū præclarūq; agētem: Nā
 quopactō illum felicem arbitremur: qui neq; intelligat: nec agat quicquā humano dignū i
 genio: Diuinū aut spiritū qui suscipiūt: si qui tādē eū suscipiāt: nō illos sua: sed diuina fe
 licitate diuinos iudico. Secūda fortuna quæ dicit: qui: felicitatē censent cōtineri: si idē for
 tunā dicūt: quod numeris suis oībus cumulātā pfectāq; prudētiā: Hi uirtutē maxime lau
 dant. At in his infirmis fragilibusq; rebus quæ omni mutabilitati temporū sunt subiectæ
 summā fortunā ponere: nihil est: quod accedat ad stulticiā ppius. Momentaneas autem
 res huiusmodi planeq; caducas ita ostendis pbari tibi: ut aliud nihil iucūdius putes. Et
 erras tu quidē plurimū: si ita sentis: ut loqueris. Qui de felicitate sunt exquisitius diligen
 tiusq; locuti: eā tribus in rebus positā crediderunt: Nā alii prudētiam summū bonū esse
 dixerunt: eandē hi quidē prudētiam appellantes: quā sapientiā: quæ tota in ueri inuestiga
 tiōe cognitioneq; cōsistit. Alii uirtute actiua cōstare felicitatem: alii uoluptate putauerūt
 primū illud felicitatis genus totū est animi: qui dum ueritatem contēplatur & deū: reli
 qua omnia pro nihilo ducens seipso contentus est: nullius rei indigens planeq; beatus.
 Qui actionis morūq; uirtutem adamarunt: se hoīes esse meminerunt. Itaq; nō animi so
 lum: sed corporis quoq; habendā esse rationē suadent. Voluptatem duplicē esse scimus
 alteram animi: alteram corporis. Cyrenaicus Aristipus uoluptate corporis summū bo
 num constare existimauit: qua ipsa in re utranq; uoluptatem secutus est epicurus: qui q̄
 uis improbetur a multis: uideo tamen ab illo eam uoluptatem maxime omnium lauda
 ri: quæ sit animi: q̄ sapientiam uirtutemq; consequatur. Et quæ alia felicitas nostra nobis
 Christianis futura est: cum deum coram præsentemq; uidere contemplariq; licebit: non
 ne immensum quoddam & infinitum gaudium. Id autem omnē gaudium non ne uel

iucundius fiat uel cumulatius: cum animo corpus fuerit restitutum: cum hoies omni ex parte puri defacatiq; reuiuiscant: Nec. n. aspernatur deus honestas corporis uoluptates: qui cum gustasset: noluit bibere. Qui corporis suiq; oblitus solam animi uoluptate sequitur: is habet comune quidam cum pythagora & Socrate: quorum alterum in contemplatione superioris: alter in actione inferioris uitae maxima cum uoluptate uersatum accepimus: quomodo corporis obliuisci queat non intelligo: qui uel seipsum nosse: uel aliquid recte agere instituerit. Qui uero ita expetendam putat corporis uoluptatem: ut nihil habeat cum uirtute coniunctum: nihil cum sapientia: mihi non multum a laeguida quapiam & inerti pecude uideatur differre. Sed qui ita sese parat: ut & animi perquam diligentissime persequatur: & corporis item rectam uoluptatem non aspernet: Hunc eo maiore laude dignum puto: quo illustrius est totum curare hominem quam alteram hominis partem: si quidem neque solus animus homo est: nec corpus solum: sed quod uero constat & animo & corpore. Quo quidem meo proximiore sermone satis superque mihi Andrea uideris admotus: quod ego in epistola tua desiderarim. Vidi abs te disertissime uim naturaeque honestatis laudari: cuius etiam te studiosum facillime declarasti. deinde in illam commodorum uoluptatisque rationem nescio quam ita delapsus es: ut uirtutem omnem quasi contemendam: despiciendam: & nihil omnino faciendam assereres. Quae quamquam te simulatione quadam potius scripsisse reor: quo me ad respondendum ueluti puocares: uolui tamen senex & philelfus: ut tu adulescens & alamanus ex me quoque intelligeres: quae tibi non esse ignota crediderim: omnium primum esse a te studendum sic artibus animi: ut nullius omnino partis aut ignarus sis: aut negligens: deinde corporis eam habendam curam: quam animi naturae dignitatiq; respondeat. Quod si feceris sicuti certe facies: non difficile futurum existimo: ut totius hominis tuaque uoluptate quam suauissime perfruaris. Vale. Ex Mediolano. vi. idus Decembres. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Sphortiae secundo sal.

P Eto abs te in maiorem modum: ut quod & mihi coram recepisti: & ex proximis meis litteris audire potuisti: id apud patrem tuum praestantissimum & munificentissimum principem quam primum & quam optime coficias. Hac mihi re neque gratius quicquam: neque magis necessarium praestare potes. Vale. Ex Mediolano pridie idus Decembres. M. cccc. L.

Franciscus philelfus Sphortiae secundo sal.

P Etiam abs te proximis litteris secundum: quod etiam nunc tertium & peto & te quoque si pateris rogo: ut rem meam apud principem nostrum munificentissimum patrem tuum ubi minus confeceris: ita coficias: ut mihi abiens coram recepisti. In hunc diem neque tu respondisti quicquam: nec ex alio sum certior factus: quod egeris aut non egeris. Itaque aut responde quam primum: aut equum mitte: quo uehar ad uos: Nam si ad uos uenero: facile futurum suspicor: ne uacuum Mediolanum repetam: praesertim cum iam instet natalis Christianus: qui principes solet ad beneficentiam exhortari. Vale. Ex Mediolano. xv. kal. ianuarias. M. cccc. L.

Franciscus philelfus sal. di. pl. Facino forobronciano.

U Ideo te nimis lautum factum: qui nihil respondeas ne amicis quidem. Deus malefaciat istis nummis: quibus ita superbus redderis: ut nos scilicet minores contemnas praeter te. Quod si scires: tibi rem esse cum satyro: non modo non taceres: sed esses loquacitate ipsa loquacior. Si mihi equus esset: aduolarem ad uos quam primum: ut quod uos amici negligitis: ego praesens uel efficerem: uel conficerem. Vale. Ex Mediolano. xv. kal. ianuarias. M. cccc. L.

Franciscus philelfus sal. di. pl. Nicodemo tranchedino.

q Vod & princeps noster Franciscus Sphortia tibi abeunti iusserat: & ipse uerbis pluribus abs te petii: si minus in hanc diem conficere potuisti: ut conficias tandem cupio. Hac enim una re neq; gratius mihi quicq; prestare queas nec etiam iucundius. Atq; beneficium illud quis non libenter conferat: quod is in quem conferamus: maximi sit facturus: & eo tamen usus non sit. Sic n. tum sumus liberales: tum ex huiusmodi nostra liberalitate neq; molestiae neq; incommodi quicq; accipimus. Tenes: quid uelim. Vale. Ex Mediolano. xv. kal. ianuarias. M. cccc. l.

Franciscus philelfus Fazino forobronuciano sal.

f I commode fieri abs te potest: huc hodie uenias: peto. Sum. n. tecum quaedam commentaturus. Quare uelim ne differras. Neq; comitas: ut te potius excusandum cum stationis quam laudandum pro operationis ostendas. Vale. Mediolani. ex aedibus nostris kal. ianuariis anno a natali Christiano. M. cccc. li.

Franciscus philelfus sal. di. pl. Ioani Mario filio.

p Ostea quam a nobis abiisti: de te nihil accepimus. Itaque non possumus non uereri: ne quid tibi quod nolimus: acciderit. Nam hospes ille ad quem diuertes nocte: cuius proximo die hinc profectus es: Mediolanum modo ueniens renunciauit te cum es apud se hospitatus: uisum esse e stomacho laborare: & de caupone questum: apud quem prandisses. Quare uelim: me facias de te tuisque consiliis quam primam certiore. Nam si uales: quid istis temporibus inaniter teras: nescio. Sin minus uales: data est opera: ne tua negligentia sis peiore conditione. Vale. Ex Mediolano. v. idus ianuarias. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Andrex alamano sal.

e Vm nihil in hanc diem te uideo meis ad te litteris respondisse: facile adducor: ut credam te τὴν ἡλὼνην ἐν μρωτοῖσ ἀσμεῖ ζεοδαί: quam ipse quati faciendam putem: potuisti ex proxima longiore illa epistola non difficile nosse. Ignosco at tibi quippe qui modo uxorem duxeris: cui obsequi te τὸν νεὸ γαμον: non oio absurdum est: modo mediocriter oia. Vale. Ex Mediolano. iiii. idus ianuarias. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Laurentio Gyni filio sal.

n On possum officium tuum non accusare: quod tadium silentium egeris: Nec. n. mei oblitus esse debes: quem mirifice diligere consuesti. Nec etiam pythagoreus factus es tam repetite: qui elocutionis studio maxime oium inseruire didiceris. Nec te superbum factum esse puto: qui humanitate & mansuetudine nemini cedas. Itaque nisi te iure accusatum malis: facito prope diem intelligam: quid in causa fuerit: ut tanto silentio te dedideris. Vale. Ex Mediolano idibus ianuariis. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Augustino dato sal.

n Vlla ratione adduci possum: quin credam te mei esse amantissimum: a quo sis pulcherrime institutus. Sed non possum non mirari: quod nihil litteris obstrepas: qui quotidie cum apud uos agerem: me pulcherrimis tuis suauissimisque epistolis ueluti lacefferes. Nunc uero totus es mutus: qui quo es factus lingua solutiore: eo te loquacior esse oportuit. Vale. Ex Mediolano idibus ianuariis. M. cccc. li.

Franciscus philelfus sal. di. pl. Francisco patricio.

q Vam de te philelfus sit bene mentus: eloquentiae & eruditionis nomen: quod es per omnem Italiam non mediocre neq; obscurum adeptus: facile declarat. Quo fit: ut non nescius esse debeas: quam te gratum esse oporteat. Quod. n. maius in quem beneficium conferri potest: quam disciplinae & eloquentiae: quibus rebus non modo caeteris omnibus animan

tibus: sed ipsis quoque præstamus hominibus: qui nihil supra hominem sapiunt. Desyde-
ro igitur officium tuum his in rebus: quibus a nobis uel institutus es uel confirmatus: ni-
tacendi fortasse quam loquendi artem profiteri malis. Vale. Ex Mediolano. idibus ianua-
riis. M. cccc. li.

Franciscus philelfus sal. di. pl. Ioani Simoneta.

n Unquam me de te mea fefellit opinio: qui non minus me diligas: quam ab me amari te
intellexeris. Amor autem erga te meus quantus sit: non re minus quam opinione co-
gnosces. Emori malim quam iure ingratus iudicari. Beneficio affecti qui sese ingrati-
tudinis accu-
sari noluerunt: alii aurum & argentum: alii margaritas & gemas: alii aliud fortunæ bonum quod
dicitur retribuere consuerunt. Ego autem beneficos didici quantum & humanum & meum
præstare potest ingenium: ex hominibus deos reddere & ea immortalitate donare: quam
laudis gloriæque æternitas afferre solet. Quid de me tibi sperandum sit: liquido potes ad-
uertere. Tuum autem munus est: ut quod propediem fore significasti: id ita fiat: ut non in illud
uetus ac Virgilio puerbum incurrisse uideatur. Tarde uenere subulci. Nihil est enim necessitate po-
tentius. Vale. Ex Mediolano. x. kal. Februarias. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Mario filio sal.

c Vm præbyter iste florentinus qui has tibi litteras reddidit: esset Finarium redi-
turus: petiit siquid esset: quod scribere ad te uellem: id fidei suæ diligentiaque crede-
rem. Itaque ex eo audies mentem meam de rebus tuis eandem scilicet: quam ex proximis litte-
ris: quas redditas tibi arbitror: accipere potuisti. Franciscus ille Alexandrinus eruditissi-
mus medicus improbat uahementer cunctationem tuam non solum istic: sed etiam Mas-
siliæ. Hortaturque: ut Renatum Regem: qui te plurimum diligit: assidue sequaris: sic enim & digni-
tatem simul & rem te non mediocriter assecuturum: Quod ut facias: non solum probo: sed
etiam iubeo. Mariam nurum & neptem Ioannam bene ualere opto. Vale. Ex Mediolano
vii. kal. Februarias. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Sphortia secundo sal. pl. di.

a Vdio Matthiam tuum uel nostrum potius ex patria reuertisse Quod cum & eius &
tua etiam causa: qui hominem uahementer diligis: tum item mea non possum plu-
rimum lætari: quippe qui nequaquam dubitem istum secum attulisse Strabonem: quem disertissi-
mus Blondus Flavius egoque tam sæpe ac multum non petiuimus ab eo solum: sed summo
studio petiuimus. orauimus. obsecrauimus. Nec enim adduci possum: ut credam Strabonem
esse Triuii coniectum in sempiternas tenebras: Nam noui humanitatem liberalitatemque Matthia.
Itaque rogo te: isti nuncios uerbis meis iucundum esse mihi reditum suum ad te. Verum multo fo-
re iucundiorē: si Strabonem ad philelfum suum: quamprimum dederit. De re pecuniaria heri scripsi
ad principem. Antonius hic longus longam mihi spem dat: quam ego quod ad nostrum Gasparem
eruditissimum medicum scripsi: precio emere nullo pacto institui. Vale. spes mea. Ex Medio-
lano pridie kal. Februarias. M. cccc. li.

Franciscus philelfus sal. di. pl. Lanceloto Cardinali leucosia.

c Vm te libertati tuæ ac pristinae dignitati restitutum accepissem: uix dici queat: quanta
sum læticia gaudioque affectus. Non enim potueram non dolere te tale tantumque pontifi-
cem coniectum in carcerem: quod bonorum omnium innocentiumque uirore & perfugium esses & por-
tus. Itaque tibi amplissimo patri maiorem in modum gratulor. mihi autem lætor plurimum: quod
dolorem quem ex indigna tua captiuitate acerbissimum conceperam audita nuper istius-
modi liberatio tua in maximam mihi uoluptatem uerterit. Vale. Ex Mediolano kal. Fe-

bruariis. M. cccc. li.

Fránciscus phileſus Blaſio axeretenſi equiti aurato ſal.

i Am uer eſt in limine. Itaq; a te peto: ut quas hyeme plantas illas ficulneas ad me dare ueluti peritor agricola noluiſti: nunc tandē dare icipias: Niſi fortasſe quod nolim: moleſte feras res ullas bonas fore tibi cōmunes cum aliis: Nam ſi pluribus rogari te cupias: nō poſſum non uereri: ne uel inuidiæ: uel obſtrectatiōis ſis accuſandus: quas qdē perturbatiōes indignas arbitror magnitudine animi tui. Cupio itē plantas prunoꝝ damasceñoꝝ. Vale. Ex Mediolano. iiii. nonas Februarias. M. cccc. li.

Fránciscus phileſus Karolo regi frácorum ſal. di. pl.

c Vm tuas ego res bellicas diu mecū rex Karole multūq; cogitauī: unus profecto uiſus eſt quem uniuerſa chriſtiana reſpublica tantis ac tam diuturnis fluctibus agitata concupiſcē exoptateq; quietis atq; tráquillitatis auctorem ſit tandem habitura: Ná ſi uerū ſine cuiuſq; iuidia fateri licet: poſtea q̄ impia & ímanis illa ſcleratiffima mahometi ſecta inualuit: nullū eſt uſq; hominū genus: cui plus debeat chriſtiana religio q̄ inuictæ francoꝝ nobiliſſimæq; uirtuti. Cum reliqui. n. fere oēs & reges & populi chriſtiani ignauo quodam animi corpore tanq̄ eláguiffent ſoli franci inuēti ſunt: qui ingenti aío & excelſo omnē barbaroꝝ & infideliū impetū non modo ſuſtinuerint: ſed repreſſerint. qd̄ inq̄ repreſſerint: imo fuderint. fugarint. oppreſſerint: Ná italiæ uires q̄q̄ & ualidæ ſunt & maximæ: tñ quia neſcio quo ífeliſi fato íteſtinis ſeditiōibus inimicitiisq; laborare didicere: neq; potuerūt oīno nec item poſſunt oſtendere: q̄tū uī prudentiæ & animi robore uigent: florent: atq; antecellunt. Soli franci: Soli francoꝝ principes ac reges í omni chriſtianoꝝ numero auſi ſunt chriſtianiæ utilitati ſemper & dignitati conſulere. Itaq; maiorē in modū dolendū erat: tantū inualuiſſe uim demonū: ut quæ una gens eſſet in nomine chriſtiano: quæ ad pietatē & gloriá nata uideretur: ea tandiu domesticis cladibus exercereſ. Sed ſinit interdum deus eos urgeri aduerſis rebus: quos habet carioris: idq; ut arbitror: non tam quo experiatur fidē & conſtantiá hominū: q̄ multo prius norit: q̄ futura ſit: ſed quo iis detur ueluti pmerendi materia cumulatior: & illuſtrior. Quare cū Thobias. cū Iob. cum rex tolerantiſſimus ille Dauid tãtas ac tã intolerabilis ærumnas perpeſſi ſunt: quo ſe aduerſus deū geſſere ſubmiſſioris: eo magis illos & ope ſua: & ſuis ſecūdis rebus deus dignatus eſt. Sic. n. deus tum maxime pdeſt: cū maxime uidetur aſſiligere: tū per huiſmodi calamitates atq; cruciatus reſipiſcēdi ceteris exemplū afferri ſolet. Dolendum pfecto erat bonis omnibus Rex Karole: quod chriſtianiſſimū genus hominū te rege pietiffimo tandiu: tam grauiter: tanta malorū mole premeretur. At ego cū meipſum colligo: & mente diligentius rem uoluto: facile uideoꝝ ítelligere id omne diuino quodá conſilio factus eſſe. Oſtendere deus uoluit: ut opinor: nullá eſſe humaná potentiam: quæ propriis conſiliis atq; adminiculis aut ppetua eſſe poſſit: aut diuturna: ſi diuio præſidio careat. Quãobré iccirco paululū ueluti a fráncis ſecedere uiſus eſt: quo & p fideliffimi populi flagella ífidelibus cunctis minitareſ interitū: & cū te francis uenerabiliore: tum uniuerſis tuis ſuiſq; hoſtibus formidabiliore efficeret. Tua certe pietate: ſed diuina quadá ope & auxilio factū eſt: ut eos oīs: q̄ peride atq; ſtulti & amentes a te defecerát: ad ſanitatē tua cū gloria uideas reduiſſe. Deo ipſo duce. iperatore. uexillifero nō modo patritū atq; auitū regnum cum immortalitatis nomine recuperaviſti ſed lōge id admodū amplificaviſti: ſtabiliſti: ornaſti: Ná ſi magna res eſt ferociſſimos angloꝝ impetus ſuſtinere: quanto maior cenſeri debet angloſ ſuperare: proſternere: interimere. Has autem talis tantaſq; uictio

rias in rebus præsertim desperatis & perditis existimare debes neq; tuis: nec ullis huma-
 nis opibus te adeptum: sed diuina potius quadam mente: quæ christianæ suæq; reipubli-
 cæ diuturna egrotatione morboq; confectæ tuo felicissimo ductu. tuis secundissimis au-
 spiciis tantædem succurrere mederiq; constituit. Quare te rex Karole etiam atq; etiã ro-
 go: & oro: ut quãq; neq; mei: neq; cuiusq; consilii: nullius admonitionis: nullius cohorta-
 tionis indigeas: pacatis iam & compositis rebus tuis mentem atq; aium tuum omnem ita
 excites atq; armes in pestiferos & impios hostes Christi: ut tanto tamq; sempiterno be-
 neficio ornatus non gratitudinis minus lauderis: q̄ cæterarum uirtutum omnium consuesti.
 Duo sunt infidelium genera quæ populum christianum maximis detrimentis ærumnis
 q; affecerunt quotidieq; afficiunt turci & sarraceni: quorum alteri parua seruorum ma-
 nu ægypto: Syria: iudea tribus opulentissimis prouinciis per nostram negligentiam oc-
 cupatis Cyprum: Rhodum ac reliquas finitimas insulas in dies magis magisq; popula-
 tur. Turci uero nulla sua: sed christianorum pecunia conducto peregrino milite & eo q̄
 dem non admodum multo id sunt bellandi assiduitate affecuti: ut qui fugitiui scytharum
 serui ex horrentibus illis cautibus uasti Caucaſi in perfida sese ac mediam mendici & fa-
 melici recepissent: nunc nemine: ut ita dixerim: repugnante intra sinum hadriaticum non
 ita longe ab italia conſederint: quin se uelint: ad paucas horas eo sint traiecturi. Hos aut̄
 qui sunt quasi quædam sarracenorum propugnacula & si iam pridem christiana uirtus
 non difficile superare subiugareq; potuerat: tamen cum uel imparatius in eos uel impru-
 dentius itur: fit ut & prudentes illi & parati existimetur. Hac una re factum est: ut & rex
 Sigismundus annos natus quattuor & uiginti incautius hostem non omnino incallidum
 aggressus fugæ turpissimæ terga dederit: & Vladislaus rex admodum adolescens cū an-
 nis superioribus suum maluisset q̄ Ioannis uaiuodæ peritissimi ducis qui iam bis & ite-
 rum turcos ingenti clade perculerat: consilium sequi: cum non mediocri christiani exerci-
 tus detrimento interierit: & anno proximo idem Ioannes uaiuoda qui antea sæpenu-
 ro trophæa de turcis pulcherrima statuisset: cum eosdem hostes adortus fortissime: iam
 plane uertisset in fugam: coactus fuerit per suorum militum inconstantiam Cætarumq;
 perfidiam non sine magno christianorum uulnere ab eo bello discedere. Ita fit: ut uel i-
 mperatorum inscitia: uel timiditate militum: uel dissolutiore quodam hostium contem-
 ptu: quos uinci iam pridem & uenire sub hasta aut mactari oportuisset: uictores ipsi in-
 solentesq; uideantur. Eoq; ab iis audaciæ itum est: ut cæteris fere omnibus christianis p̄
 nihilo habitis solos sibi metuendos ducant & francos & italos: quos alteros sæpe ma-
 ri: alteros uero quandoq; terra non sine sua maxima pernicie pugnantis experti sint. Sed
 quoniã non ignorant uires italicas hoc tempore ut antea sæpe mutuis inter se odiis ac
 bellis digladiari: soli ipsi franci sunt reliqui: quos formident: quippe quos audiant post
 tam multas præclarasq; uictorias: quas de anglis germanisq; sunt adepti: quæ æque inter
 christianos timeant: hostem habere neminem. Vnde cum sciant uirtutem francorum otiosam
 natura esse non posse: & eosdem præterea iustas habere causas ulciscendi: summum inde in
 sese malum breui putant emanaturum præsertim eodem uno te rege fortissimo & belli duce
 fortissimo: & prudentissimo castrorum imperatore: & uiro plæ optimo & hoibus simul
 deoque carissimo. Quæ cum ita sint: reliqua tria esse animaduertorū ostendam: pri-
 mum quod adeo id bellum necessarium est: ut nullo pacto prætermitti queat: alterum uero
 quod ea res factu est admodum facilis: si ratione & consilio gubernetur. Extremum autem

erit: ut probem: quod ingentem utilitatem hoc idem bellum sua sit victoria tibi christianisque allaturum. Quid enim in hominum uita magis necessarium censeri debet: quam aut id maxime omnium sequi: quod honestum sit: aut id omni opere atque opera aspernari: quod afferat secum ullam turpitudinis foeditatem. Non enim ad cibum ac potum: non ad prurientem corporis uoluptatem: quae ipsa nobis cum pecudibus sunt communia: sed ad decus dignitatemque nati sumus. Idcirco nobis mens data est immortalis ac diuina: ut immortalitati seruientes dei simus quam simillimi. Et quo pacto propius ad deum accedimus quam per beneficentiam & iusticiam. Tunc Deum maxime imitamus: cum aliis benefacimus: cum iusti sumus. Quibus rebus eo est magis a nobis studendum: quod non solum gloriam huius mundi: quae quaecumque est: tota est breuis planeque uanis: sed multo magis caelestem illam atque sempiternam assequimur. Nec ille mihi iustus uideri solet: qui noceat nemini: id quod etiam cum plerisque aliis animantibus est nobis commune: sed qui uel prosit: cum potest: uel propulset iniuriam. Non enim solis nobis natura nos genuit: sed his omnibus: quos intelligentiae uis rationisque uirtus immortalis quadam forma insigniuit. Atqui ut is abhorret a dignitate naturae qui iniustus sit: qui nihil operis: nihil adiumenti conferat in humanum genus: ita hic admodum praese fert naturae bonitatem: qui ad commune hominum salutem atque ornamentum sese natum meminerit. Quod si honestum est ob communis hominum utilitates nullos labores: nulla pericula fugere: quanto honestius & praeclearius duci conuenit id facere non propter homines solum: sed propter deum propter saluatorem nostrum. propter Christum optimum: maximum. Qui nullo a nobis officio prouocatus ultro se nostra causa morti dedit. Dum sarraceni: dum turci christianis nocent per omnem iniuriae contumeliam: cui demum nocent? Non immortalis deo? Non humani generis saluatori? Non christo ipsi domino & redemptori nostro. Et quibus iniuriis: quibus contumeliis nocet nefaria illa immanisque barbaria? quibus certe nihil crudelius. nihil durius. nihil spurcius. nihil abominabilius uel dici uel excogitari possit. Hominibus & christianis & sacerdotibus non pro calonibus & lyxis duntaxat: sed pro iumentis etiam utuntur. His uehunt. his arant. his fodiunt. his abiectissima exercent omnia erubescendaque ministeria. Quod si quis se homines & christianos reminiscens minus aequo animo indignitatem tulerint: continuo torquentur per extremos corporis cruciatus: decorantur: ueribus suffiguntur: secantur: rota insuuntur per acerbissimas membrorum omnium fractiones. Oh miseram. Oh infelicem conditionem christianae religionis? Haec christiani principes audiunt? haec sciunt? haec sentiunt? haec miti animo fieri patiuntur? Nam quid ego dicam de spurcissima & teterrima execrabilis intemperantiae foeditate: quam si quis animo generosior perpeti noluerit: aut defoditur: aut exciditur. Non his omnibus iniuriis ac probris Christus afficit? quandoquidem ob eius nomen christianis inferuntur? Num decet christianissimum regem pati nomen christianum tam tetrum: tam horribile: tam detestabile detestabili dedecore scelerari? Num Lodouicus ille Rex sanctissimus qui primus regum omnium christianissimus dictus est: pateretur si uiuere: tam turpem contumeliae notam iniuriae christianae dignitati: qui primum ut staret conuentis: ut iurandum seruaret: ut illud quod honestum dicimus tueretur: exhaustis thesauros suos omnis: & quam anno superiore ceperat cum ingenti praeda: Damiatam hoc enim nomine canopum appellant: restituit sarracenis: deinde comparato rursus ex uniuersa gallia italiaque & sicilia exercitu ob eadem uim

honestatis in africanam traiecit eo consilio: ea mente: ut non modo acceptam in aegypto calamitatem ulcisceretur: sed omnem impurissimi mahometi superstitionem tolleret e terra uiuentium: id quod facile effecisset: nisi pestilentiae uel correptus apud tyneta quam obsederat: una cum filio Lodouico Albaniq; cardinali ac infinito poene christianorum numero ex hac luce migrasset. Hac etiam ratione Karolus ille gentilis tuus & rebus gestis & cognomento magnus imitatus Karolum martellum auum: qui sarracenos ad trecenta millia & amplius interemerat: ubi post captiuitatem desyderii ultimi longobardorum regis italicas res ois composuisset: & ab Leone summo pontifice id quod antea constituerat Hadrianus insignibus imperii romani esset ornatus: cum primum in ulteriorem galiam reuertisset: non tam contentus praesenti laude: quin maiorem quadam & clariorem animo meditatus robustis firmissimisque copiis Hispaniam petit. Ea enim per id temporis sceleratis perditis mahometi sectatoribus seruebat. Tota erat in tetro sarracenorum & flagitiosissimo domatu. Diuturnum fuit periculosissimumque bellum. Multae pugnae. multae utrinque clades. euentus uarii. Sed tandem effectum est diuina benignitate: ut prudentia & perseverantia imperatoris exercitusque uirtute iidem impii hostes Christi aequae fuerint extrema calamitate pressi: ut eiusdem perfidiae socii ad asperum montem afri ab eodem Karolo delati sunt. Nonne eadem fuit honestatis causa Lodouico pio huius Karoli magni filio: dum tanto cum labore atque periculo liberauit urbem Romam durissimo sarracenorum iugo: qui sultani aegyptiorum ductu per nefariam quorundam Romanorum coniurationem in italiam fuerant accersiti. Nam quod aliud desyderium fuisse credimus francis illis reliquisque gallis: qui duce Gotthifredo ubi in asiam peruenissent: sarracenos apud damascum pugna superarunt: apud antiochiam perfas. & turcos contriuerunt: Mesopotamiam omnem recuperarunt: ac rursus sarracenis in syria ad internitionem usque profligatis marrhaque ac barcha populosissimis munitissimisque urbibus expugnatis sanctam ciuitatem uniuersamque palestinae quod Henrico tertio imperante fecerat ite Bohamundus: erubescenda infidelium seruitute liberarunt possederuntque mirabili cum christiani nominis incremento annos octo & octoginta ad Saladini usque tempestatem: qui non tam aut sua aut turcorum quorum Amyras postea factus est. uel prudentia: uel uirtute quam nostrorum inscitia atque ignauia Guidone & ipsum francum hierosolymorum regem in quo praelio cepit: & reliquis christianis ad internitium actis Remadum quoque optimum & fortissimum uirum ac rerum bellicarum peritissimum uiuum ad se perductum ira ex candescens gladio confossum occidit: & ita quod sine lachrymis meminisse non possunt: terram sanctam Christi que domiciliu spurcissimi mahometi ganeo dicauit. & fuit is unus Saladinus: qui tantam pestem: tantam perniciem: tantum denique exitium ac poene interitum christianae reipublicae intulit: Et ille quidem Saladinus fuit: qui & turcus & ottomanus hac tanta & christianis tam infelici uictoria elatus tantum sibi nomen & dignitatem peperit: ut & unus omnium primus ex ottomana familia incredibili turcorum omnium consensu rex: quem illi Amyram uocant: creatus fuerit: & ita in animos illorum barbarorum influxerit: ut alium sui generis Amyram quam ottomanum quempiam: in hanc diem patienter neminem. Ex ea uero tempestate ubi sanctam ciuitatem omnemque iudaeam christiani tanta clade amisissent: & Alexius comnenus imperator constantinopolitanus latrocinae turcis uerem iustamque materiam praestitisset: idemque reliqui deinceps eiusmodi nonnulli imperatores studuissent: ita per nostrorum scordiam & inertiam res turcorum mirabili incremento auctae amplificateque sunt: ut non tam de recuperandis hierosolymis sperandum esse uideatur quam formi-

dandum de amittenda Roma. Videmus uniuersam fere asiam a phoenicibus & Medis ad Hellepontum usq; turcorum tyrannidi parere: In Europam uero ubi iam anno circiter centesimo helleponto superato accersiti sunt a Theodoro cantacuzeno aduersus generum suum quē & socer & tutor constantinopolitano imperio antea fraudasset: Ioannē palæologum admodū adolescentem: dum simulant fallacissimi latrones auxilium se lauros illi deliro seni: Callipolin & Cheronesum primo deinde totā prope thraciam occupant. Myfos: Macedonas: Thessalos oīs: Boetios: uniuersam græciam: atolos: Epyrotas: Illyricos: ad intimam usq; dalmatiam omnia premunt teterrima seruitute. Insulæ pœne oēs quæ a sinu hadriatico ad mare ponticū iacent: uastatæ iā plane & desolatæ sunt: & non modo nō quiescūt: aut ulla ex parte remittunt efferatæ belluæ: sed quotidie magis atq; magis ut sunt & prædæ & cædis auidi nunc Getas q̄ trans Istrum incolunt: nūc in accolas germanos & hungaros impetū faciunt. Idq; affecuti iam sunt assiduitate latrocinandi: ut reliquis fere omnibus post terga superatis christianis: hinc italia. illinc germaniæ regno tuo finitime terrori esse iam incipiant. Dum enī nostri aut illos contemnunt: aut negligunt: in hanc rerum calamitatem ac dedecus non tam incidimus: q̄ deuenimus. Itaq; satis perspicue itelligi puto: q̄ honestum sit aduersus eos bellum suscipere: quibus seruire non minus turpe & fœdum sit: q̄ ærumnosum & miserum. Quare si id est maxime natura necessarium quod sit honestum: nō obscure tibi persuasum arbitror Rex Karole esse tui & officii & muneris qui christianissimus inter principes christianos & dicaris: & sis: quiq; & iusticia debeas omnibus & benefaciendi studio longissime præstare: huic tantæ christianæ religionis ignominia ac probo q̄ primum cōsulere. Videmus a uiris sapientibus quosdā laudatos: qui propter inanē quandam huius mundi gloriam nō tam quod honestum esset: q̄ quod honestum uideretur: in uita secuti sint. Qua ratione ducti & L. Junius Brutus. & M. Manlius torquatus filios cedi uirgis obtruncariq; iusserunt: Et id quidem illi præsentēs intuentesq; phileni uero: & codrus: Curtius: ac decii se se pro patria deuouerunt. Multiq; alii permulta fecisse tradūtur illius honestatis studio: quam popularis fama gloriosam facit: Nam qui ueram gloriā sectati sint: non ex illa gentilitate: sed aut ex uetere aut ex nouo testamento spectari conuenit: quales Habraham. Loth. Mosen fuisse legimus: quoz̄ ille ut esset apud deum gloriosus: ne filium quidem imolare dubitauit. At Moses ut in suos beneficentia uteretur: contempta omni mundana gloria: cum maiori utiliori q; populo præfici posset: supplici præce a deo petiit: ut se ipsum potius q̄ iudæum populum iterimeret: uel ingratum. Loth uero ut sodomoz̄ perfidiam ab iis auerteret: quos hospitio suscepisset: ne filias quidem uirgines illorū libidini immanitatiq; offerre atq; dedere ueritus est: cum aliter eam iniuriæ cōtumeliam propulsare non posset: Tu autem rex Karole patieris uniuersum: ut ita dixerim: dei populū oscenæ atq; spurcissimæ turcorum & sarrhacenorum intemperantiæ tam turpiter tā flagitiose seruire Non tibi potius optandum est: si sit opus: uel ingenti probitate & laude Lodouicum filium uel te etiam ipsum morti tradere pro salute populi christiani tandiu multumq; flagellati atq; contriti: Imitatus scilicet non apostolos solum reliquosq; martyres: sed Christum ipsum Ihesum: qui cū & deus esset & summi dei filius: pro salute humani generis mortē suam hominum morti prætulit. An sumus ignari saluum fieri posse neminem: nisi qui crucem ferat: quā ipse tulerit? Quid: quod ea ē huius belli facilitas: ut non tā de nostra dubitādū: q̄ de infidelium præda & nece sperandū certo sit? Nā hoc erat illud: qd̄ ab me secundo loco dicendū proposueram. Quibus in bello uincit: ea nūcro

tria esse puto. imperatoris præstantiam. militum multitudinem ac robur. & pecuniaræ rei commodum. Sunt enim nummi peride atq; nerui quidam rerum bellicarum: Quæ quidem oia & nobis ad futura: si talis ac tanta res ductu tuo imperioq; geratur: & illis de futura non est obscurum: Nam ut de ui nûmorum cõticescam: qbus te atq; regnum tuum mirabiliter affluere oēs sciunt: is tibi exercitus est: q & magnus: & firmus: & q̄diutissime assidua militia summa cū laude exercitatus aduersus maximas eademq; omniū maxime formidabiles anglorum uires: ne uniuersum qdē hominum genus pertimescat. Magnæ laudi datū est. G. Iulio Cæsari: quod britanos difficili bello superasset: qui & Liberū: & Herculem peritissimos duos & clarissimos potentissimosq; duces uertissent aliquando in fugā: & ab nemine ipsi unq̄ essent superati. At eosdē ab anglis nō modo superatos & uictos: sed patrio solo exterminatos ostendit Gallia. Quanto aut̄ angli sint francis tuis inferiores: frequentes p̄ magna q; de iis habitæ in hanc diem a te uictoriæ declararūt. Imperatoris præstantiā duabus rebus constare puto: prudētia & uirtute: quibus ipsis & auctoritas ois & euentus prosperi pariunt̄: Nam rō & consilium cum oibus in rebus plurimum ualet: tū in bello gerendo maxime. Qui enī rei militaris & imperii sit ignarus: recte agere nihil pōt neq; pugnando neq; imperando: Nā siue quorundam perfidia factū fuerit: siue nutu quodā dei: qui quos amat arguit & castigat: quo sese cognoscētes eruditio res fiant: ab usq; puero in hāc ætatē iam ingrauescentē ita belli semper uersatus es: ut nulum te oio neq; militis nec imperatoris munus. usus nullus. rō nulla latere queat. Virtute aut̄ tanta es: q̄ta rex unq̄ alius neq; fuit nec esse possit. Quē enim te uno iustiorē: quem beneficentiorē aut uidimus: aut audiuius: aut legimus: de hūanitate. de modestia. de facilitate tua qd̄ attinet dicere: qui cū cæteris omnibus nois christiani principibus. & regibus dignitate. uiribus. & gloria antecellis: te iſimis etiam oibus parem geras: quoscūq; illustri aliquo p̄bitatis simulachro præditos esse p̄spicias. Quibus quidem artibus p̄ felicissimos rerum exitus: quos prudentiæ uirtutis interuentu deus ipse præstare consueuit: tantā es auctoritatē adeptus: ut & deo tuisq; carissimis & cunctis mortalibus nō uenerabilis minus: q̄ formidabilis uideare. Quoniā igitur ea oia tecum habes: quibus facilis uictoria paritur: quid est: qd̄ te ab huiusmodi bello remorari debeat? Nam hæc infidelibus secus sunt oia. Dicam primum de sarrhacenis. de turcis postea: si de mahometo ipso totius illorum superstitionis & impietatis principe pauca antea percucurrero. Fuit. n. mahometus cyrenaico genere natus anno a Natali christiano sexcetesimo uigesimo sexto. nulla parētum claritudine cognitus. nullis opibus. solus prorsus & nullarum uirium. nullorūq; neruorum. Hic admodum puer captus a sarrhacenis qui insignes habent̄ inter arabas latrociniis: uæniit Abdimonepli mercatori: qui se Ismahelitico genere ortum diceret. Is quoniam careret filiis: cœpit primo mahometū tractare liberalius: qua quidem re factum ē: ut Abdimoneplis filius diceretur mahometus. Eratq; homo ille simulator. dissimulatorq;: uersutus. rapax. & impurus. & oī flagitio in primis obnoxius: q̄ mox ubi adoleſset: mercatoris illius pecuniosi famulus camelos agebat cū mercibus per ægyptū. Syriam. palæstinam. perq; alios peregrinos locos. Quibus itineribus iterum atq; iteꝝ repetitis. usus sæpenumero tum iudæorū: tū christianorum consuetudine non tā discere q̄ deprauare studuit & uetus & nouum sacrarum scripturarum testamentū: Nam acumen ingenii in animo facinoroso peiorem in partem omnia semper interpretatur. Cum huiusmodi ministerio mercatori domino fidem falleret: redditusque esset continuis furtis & suspectus & inuisus omnibus: ex obscuro seruo factus insignis latro. Erat enī & aspectu

ferus. & uoce terribilis. & gladiatorio quodá robore corporis metuendus. breui téporis curriculo & númos sibi & eius sceleris p̄ticipes socios q̄ plurimos cōparauit. Et ita apud gentes barbaras í admirationē cū uenisset: generis Ismahelitici uiduá eamq; locupletem Gardigenam duxit uxorē: quæ cum illius ægrotationē ægre ferret utpote sæpenumero corruentis morbo comitali: quē in ipsum nimia uinositate ac reliqua uitæ atq; uictus í temperantia inciderat: mox homo ueterator & p̄ditus: ut ea se purgaret ífama: simulabat id propterea sibi accidere: qm̄ splendorem angeli Gabrielis: quē mentiebatur ad se missum ab deo nunciū cōmentandi gratia uentitare: ferre non posset: nec esse morbū comitalem: sed quá extasin uocant. Huius aut uxoris opibus elatus homo furcifer ad imania facinora conuertit aím. Itaq; & suo deprauato ingenio ad oém audaciá prōptus & Sergii Matthæiue dolo flagitiosissimi monachi confirmatus in tantá breui apud arabas oēs existimationem uenit. modo se iudæu: modo christianū simulans: cum nihil oíno sani saperet: ut maximus dei nuncius maximusq; p̄pheta uulgo haberetur. Cū enim columbá quam spiritum sanctū latro callidissimus eē q̄ secū loqueretur: iactitabat: assuefecisset in aure sua pasci: ac taurū quendam ex occulto eius audita altiore uoce ad se festinare: & algoranū cornibus alligatum. sic eni legi quam sectatoribus suis tradidit: nomē erat. cæterasq; quas ipse ante cū Sergio cōposuerat: fallacissimas scripturas sibi ueluti deferre: & in suas manus a q̄bus solis pabulum capere didicisset: tanq̄ deponere: facile persuasit hoibus uentri & somno deditis suos oís pestiferos infanosq; cogitatus: Quibus ísidiis factū est: ut iam auderet. non latrociniis solū: sed aperto Marte aduersus Romanorū imperiū arma capere: Ná cum ex eius sectatoribus non mediocris numerus in romanis legionibus militaret: quo tépore Heraclius íperator stipendia partiretur muneraq; í milites: sarrhacenis ét ipsis stipendium petentibus responsū ē a quæstioribus eá distributionē non esse canibus cōstitutá: Ná sarrhaceni ipsi quasi carrhaceni apud arabas quoq; habiti erant infames. Itaq; irritati eo responsō sarrhaceni cū illico in arabíá ad mahometum rediissent: & illū & reliquos sarrhacenos non difficulter ad defectionē bellumq; concitarunt: Qui facto statim in syriá impetu non tã suis uiribus q̄ nostrorū frati negligentia Damascū petunt infestis signis. Qua quidē urbe terrore potius q̄ ui superatis in cāpo damascenis intra moeniaq; cōpulsis. confestim potiti sunt. eaq; diripuerunt. Et qđ nihil arbitror mōstruosius accidisse humano generi: ea in urbe primū templū mahometo magnificū dicatū est. diuiniq; honores ístituti publice. coactiq; damasceni ípudicum illius cultum & nefariá legem accipere. Et quoniam nō ego Mahometi referre flagitia quæq; sceleraq; ístitui: sed ex iis quæ sunt propemodū infinita: quædã pauca ueluti delibare: redditis hac ille uictoria successibusq; ferocior: uidens nihil a romanorū íperatore in ultionē illatæ contumeliæ parari aduersus sese: ita dormitantibus christianis bellū mouet aduersus finitimos persas: a q̄bus sibi maxime metuebat. Regnabat per id téporis in persis Chosrohes: qui ét ipse: ut insaniebat aío: diuinos sibi honores præstari uoluerat. Is conductis turcis qui tributarii & tanq̄ serui scytharū intra caucasi claustra asperitimasq; cautes incolēbant: sarrhacenis occurrit. Concurritur undiq; Initur pugna ingēti & apparatu & animo. Vulnerantur utrinq; multi. capiuntur. occiduntur. Superatus tandem ingenti clade mahometus in fugá uertitur: deformi uulnere excepto í faciem. A turcis inquam his superatus est uulneratusq; mahometus: a quorum nunc posteritate maxime colitur: quãquam non tam superstitione ducuntur turci q̄ illecebris & dissolutio re uiuendi licentia: Nam uersutus ille & callidus ueterator: quo facilius imperitos po-

pulos atq; rudis ad se traduceret: oē libidinis & uoluptatis genus sua lege permisit. Vini
 aut usum iccirco prohibuit: quo facilius celaret suspitionē illius morbi: qui se uino obru-
 tum iam pridē corripuisset: Nam uinū intemperantius sumptum & gignit & fouet mor-
 bum comitialē intimo quodam suo uahementissimoq; spiritu. lis eni meatibus obtura-
 tis: qbus fit respiratio: uel mors continuo: uel morbus comitialis consequat: necesse est:
 Non igit religioē turci: quā nullam tenent: non supstitione: quam nullā pluris: q religio-
 nem faciūt: quippe qbus nulla neq; dei nec aī cura sit: nullus metus. nullus cogitatus: sed
 dissolutissima quadā uiuendi licentia: q mahometi uires in pside prostrauissent: & i ma-
 hometi faciē inhonestum uulnus inflixissent: eius se tandē sectæ nefariæ socios addide-
 runt. Ipse aut mahometus pluribus bellis gestis. aliis secundis. aduersis aliis: posteaq; an-
 nos in suis uel erroribus uel sceleribus uixissent quadraginta: ueneno periit i arabia per
 Gardigenæ uxoris cognatos & suū quēdam consobrinū: quo tempore ab eorū infidiis
 rediisset: qui cū mercatorū camelis e syria iter faciebāt. Sarrhacenos aut turci etsi semper
 exosi insectatiq; sunt: tamen ut mahometicæ supstitioni se asciscerent: hoc fuit in cā. iam
 uniuersa Africa parebat sarrhacenis & magna ex parte asia: cū turci non multo supra mil-
 lesimū annū a Natali christiano coeperunt aperto Marte uahemētius eos urgere: Nam
 ubi eos diutius in Asia eminere indignarent: regem creant noīe Sabochū: q de occupan-
 da asia cōtinuo cogitans: quo id facilius assequeretur: se mahometi cultorē simulat. idq;
 non tam dei: q hoīum metu: quo sibi cupiebat conciliare. Itaq; contestatus est illi Calli-
 pho quē illi ueluti pontificē maximū uenerant: se de constituta mahometi religione ni-
 hil omnino mutaturū: ceterū nolle erubescendū sarrhacenorum nomen i asia excellere.
 Quare breui cuncti illi sarrhaceni q arabes sunt: a turcis eiiciunt ex asia redacti ii sane ad
 pristina latrocinia: qbus in hāc etiam diem maxime oīum student dissipati atq; dispersi
 nō per locos solū asperrimos ægypto: Syria: & palæstinae finitimos: sed per oēm africae
 solitudinē. pulsus profligatisq; sarrhacenis res turcorū p Virogrissam qui post Sabochi
 obitum regnū excepit. non mediocre ceperūt incrementū. Is enim cū reliquā Asiae quod
 eunq; sarrhacenis seruiert: subegit. tum p multas præclaras urbes quæ romano parebāt
 imperio: ui expugnauit cepitq; in bythinia. Succedit Virogrissæ Archotus ppinquus: q
 primus subiugarat i mesopotamia urbē amplissimā Rhobain. deinde Seleucia & Leodi-
 cea captis urbibus & reliqua prouincia in deditioē accepta: regni sedē Mendi cōstituit
 ac regiū iduit diadema. estq; sultanus salutatus. Et ne uidear oēm historiā recensere: con-
 festim admodū fit uel turcorū diligentia uel negligentia christianorū principum: ut græ-
 cis ex uniuersa Asia eiectis: illi ad hellepontum usq; oīa subiugarint. nec multo post i eu-
 ropam traiecerint a christianis accersiti aduersus christianos: Nā qd modo dicebam cū
 Theodorus cantacuzenus ægre & iniquo aīo ferret eo se spoliatū quod iperitū circūscri-
 ptor occuparat: Turcos in Thraciā intulit aduersus Romanorū imperatorē Ioannē pa-
 læologum seniore[m] illum. generū suum & auum huius cōstantini iperatoris Manuelis
 filii. Quæ una res q calamitosa: q; funesta & fuit & est christianæ religioni: non obscu-
 re docent tot tantæq; prouinciæ: quæ turcis in europa arummosissime seruiunt. Et ut sū-
 matim accipias rex karole: quæ qualesq; sunt Turcorum uires: uix ad sexaginta hominū
 millia exertitus omnis ascendit peditibus equitibusq; conflatus. Viginti millia cōparan-
 tur ex asia. Ad quadraginta millia ex iis prouinciis quas i europa tenēt occupatas. Et ne
 hi quidem milites turci sunt omnes: sed igens christianorum numerus quibus turcus su-
 perbissime dominatur: uel inuitus i expeditionem agitur. Et erant sane sexaginta homi-

num millia: cum nuper anno uigesimo tertio agebā in thracia apud Ioannē imperatorē
 Manuelis itē filiū. Nunc autē q̄to minor eorū sit numerus: facilis sit coniectura: si ea clades
 consideretur: qua & bis & iterum proximis ānis ad internitionē usq; ab uno Ioāne Vai
 uoda redacti sunt tot robusti firmissimiq; exercitus: Nā quod audiamus ducenta & tre
 centa millia hominū cōplere turcorū exercitus: sint sane nō trecenta millia: sed quotquot
 Xerxes fertur duxisse aduersus graciā quinquies etiā decies centena hominū millia: dum
 modo sunt oēs rustici & pastores: nullis tecti: nullis muniti armis: quibus aut offendat:
 aut se tueatur. Iā pridē turcorū uires exhaustæ penitus exinaniteq; sunt: quo tēpore Mes
 sageta ille Tomyris cognomēto Tāberlanus Baiseten circycis patrē & huius mahometi
 pauum amoratho nati cū quadringentis hominū millibus. uicit. cepit. iterem. Itaq; tur
 corū uires ita extenuatæ sūt. ita fractæ: ut nullo pacto ambigendū sit de uictoria: quæ eo
 certior est futura: quo ad debilitatē exercitus accedit imperatoris ifirmitas. Video lauda
 tū a sapientibus illū atheniēsem Chabriā: qui dictitare sit solitus multo esse formidabi
 liorē ceruorū exercitū ductu leonis: q̄ leonū ceruo duce. Quod si exercitus tuus rex Ka
 role tū his cōpletur hoibus: qui & corporis robore & animi magnitudine leones oēs
 atq; insuperabiles dici possint: tū uno te duce iperatoreq; utuntur: qui cunctos mortalis
 fortitudine & sapiētia inferioris ostēdas: num dubites integer atq; igens cū turcorū reliquis
 cōgredi: qui & ipsi quasi cerui. timidi. fugacesq; sunt: & meticulosissimo duci parent eidē
 q; stultissimo puero. Erat certe huius mahometi pater Amorathus qui modo aiā ef
 flauit: & uersutus & callidus rerūq; bellicarū sciētissimus: Cuius unius peritia & cōsilio fa
 ctum est: ut fugatis etiā ad Barnā profligatisq; turcis fere oibus e uictor uicto per effra
 natā Vladislai adolescētis audaciā imprudētiāq; euaserit: & anno item proximo ad quī
 tūdecimū kal. nouembres per Getarū ad se defectionē uāhemēti clade in triballis unga
 ros & bohemos a quibus acerrime urgeret: affecerit. Omnis turcorū spes quæ in uno
 Amoratho posita erat & cōstituta: nūc in eius filio mahometo nutat ac languet. Is enim
 annos natus uixdū uiginti arma nunq̄ tractauit: Nec sani quicq̄ aut didicit: aut audiuit.
 Totus est in potu. totus in uenerē. Reliqui uero aut centuriones aut tribuni militū: qui
 bellandi gloria ducerentur ifignes: in illis pluribus illustribusq; uictoriis quas de turcis
 Ioānes uaiuoda adeptus ē: oēs ppemodū periere. Quæ cum ita sint: quid ē per imorta
 lem deū: quod te rex Karole a tanta & tā certa uincēdi spe retardare debeat: tāta præser
 tim oblata uel occasiōe uel opportunitate. Nō enim tēpus ipsum dūtaxat post tot & tā
 illustris tamq; honestissimas uictorias tuas pacatis iam & cōpositis rebus Galliarū te exci
 tare atq; inflāmare debet ad hoc bellū suscipiēdū nō facile minus q̄ necessariū in tāta im
 becillitate turcicarū rex: sed etiā quam deus ipse attulit locoꝝ ad turcos inuadendos cō
 moditas. Demetrius palæologus Manuelis etiam ipse imperatoris filius peloponēsiū
 regno nuper est potitus excelso aīo & summa uirtute princeps: Is est ut uir christianissi
 mus & iniuriis etiā maximis affectus a turcis nihil oīum magis cupit: magis optat: quā
 turcorū interitū. Est autē peloponesus regio adeo rebus oibus munita: ut nihil esse que
 at munitius. Circundatur undiq; hinc Ionio inde ægeo pelago cum asperrimis & tutissi
 mis promontoriis. Isthmo secernitur a continente reliquo: quē murus perpetuus atq;
 inexpugnabilis ab altero ad alterū mare sepit. Habet intus & fecundissimos colles & cā
 pos uberrimos rebusq; omnibus refertissimos: quas hominū uictus cultusq; desyderet.
 Vnius diei nauigatio te cum uniuerso christianorum exercitu secundis uenetoum flati
 bus ex p̄montorio tarentino in peloponēsum deuehat. Inde in turcos æque facillimus

tibi atq; tutissimus pateat impetus. Nec patiatur Demetrius se tantæ laudis atq; gloriæ expertem fore: sed ipse quoq; in expeditionem & pugnam pdeat cum sagiptariis decem millibus & equitibus ad quadragintamillia. Quod si e brundisio uelis soluere. G. scilicet Cæsarem imitatus in agrum cyrrachinum: illico tibi obuiam fiat Harrianites uir bellicosissimus & turcis inimicissimus: qui uniuersis albanis dominatur: Nam q̄q̄ italiæ principes mutuis inter se odiis dissident: nemo tamen futurus sit: qui tibi in tãto & tam pio tãq; salutifero facinore audeat aduersari præsertim Nicolao quinto Romanoꝝ pontifice maximo: cuius sapientiam. grauitatē. innocētiam. sanctimoniam. quasi numē aliquod uniuersa colit italia. Ac fiet forte fortūa: ut spero: ut ipsi etiã italiæ principes depositis similitudinibus & discordiis mutuis te ueniētem nō inuiti comitentur in opere tã sancto: tam præclaro. Quod si unus solū Franciscus Sphortia mediolanensium dux te comitari instituerit: id qd̄ indubitato faciet: si pacari italiã senserit: nō modo turci & sarrhaceni qui dicuntur: sed uniuersi hostes christiani nominis ad sanitatē redeant. Videmus. n. hunc Franciscū Sphortiam tui pfecto nominis ac generis amatissimū nescio quo natum sydere quibus educatū institutis: qua dei benignitate fratrum usq; adeo antea laudibus rei militaris uniuersum fere hominū genus: ut nihil sit tã magnū. tã difficile. tã inexpugnabile qd̄ nō agēdi & aggredi & superare audeat sibiq; submittere. Itaq; pstratis ac uictis oibus italiæ exercitibus nullius ope: nullius auxilio huiusmodi principatus mirabili sua diuinaq; uirtute potitus ē: quo nullus in italia est præstantior. nullus firmior. nullus formidabilior. Sin aut̄ itinere malis in turcos q̄ nauigatione uti: istud tibi per finitimã germaniã & pannoniã est futurum. Facile te sequantur & germani ipsi nō inuiti & hungari Ioannesq; ipse uaiuoda libentissime maioribus etiã copiis q̄ sit opus. Sequantur triballi duce Georgio fortissimo & prudentissimo principe. Sequantur ii Getæ omnes: qui ad Istrū & Euxinum incolunt: eo pertinacius fidem seruaturi: quo superiore anno cū defecissent ad turcos: ingenti numero ab illis sunt iterempti: q̄q̄ nullis tibi auxiliis opus est. nullo comitatu. Soli certe fraeci satis sint superq; futuri: quorū ferociam atq; impetum ne dicā nō sustinere turci: sed ne eōtra aspicere quidē perfant: Nam superatis & uictis turcis: de sarrhacenis nullum est negociū: Nam qui uero sunt sarrhaneni: eos iā pridem ab ipsis turcis rege Sabocho ex oī Asiæ imperio in solitudines eiectos ostēdimus ad pristinaq; latrocinia redactos: nullis certis ducibus circūquaq; passimq; uagantes. nullo principatu. nullis legibus. Qui autem hac tempestate sarrhaceni nominantur: quibus ægyptus paret: & syria & palæstina: hi oēs simul cū sultano serui sunt uænales trans mare eo aduecti ad summū uigintimillia. Nec ex una quapiam empti natione. Sed alii sunt Sauromata: alii sarmata. alii gotthi. alii alani. Nōnulli graci. plæriq; illyrici. & alii ex alia gente ac lingua: qui primo ui coacti a patria religione rituq; deficere deinde illecebrarum ueneficio deliniti mahometistæ non tam redditi sunt q̄ simulati. Huiusmodi uero serui tria illa opulētissima regna ita iugo intolerabili subegerunt: ut alii nemini q̄ ipsis aut arma ferre: aut equum inscendere liceat: neq; aliud liberale quicq; quā uel agriculturam & pastoralem uel mercaturam: uel tabernariam exercere. Quinetiam præter calones aliud calciamenti genus induere ægyptiis & syris & iis qui iudæam incolunt: nullum omnino licet. Itaq; omnes illi populi ita molles effoeminatiq; sunt: ut uiri le quicq; neq; sapiant neq; uelint. Tantula uero seruorū manus qui maiore ex parte christiani extiterint: quid sit aduersus te uel conatura uel ausura: non intelligo: præsertim cum senserint subiugatos turcos: qui sunt ueluti propugnacula atq; munitiones mahometistarum omnium. Aduersus illos uero cum transitum:

tum etiam comitatum paret ac præbeat nõ Alexius quispiam: sed Constantinus imperator: qui etiam ipse ut est pio & excelsio animo: cū omnibus: ut ita loquar: reliquis illius orientalis imperii: quæ confectis turcorum uiribus ualidissime sunt futuræ: non solum in expeditione te comitabitur: sed libenter & magnifice comitabitur. Nomē autem constantinopolitani imperii in uniuersa asia & sanctum habetur & uenerabile. Quapropter cū perspicue possis animaduertere rex Karole ad belli huius necessitatem eiusmodi conficiendi facilitatē accedere: ut nihil sit de summa uictoriæ ambigendū te fortissimi & omnibus rebus ornatissimi exercitus sapientissimo atq; optimo imperatore: utere obsecro tāta hac rerum occasione quam tempus tibi atq; deus attulit: nec patere ut hominū culpa fractæ atq; interēptæ hostium infidelium uires reuiuiscant: recreentur: instaurent. Quod si honestatis ratio: qua nihil esse oportet apud animum generosum magnificūq; antiquus: non omnino eam uim habet: ut sua nos specie ad res maximas pulcherrimasq; alliciat: præstet id saltem uis & magnitudo utilitatis: quā ex hac tāta & tam perfacili uictoria nobis nostrisq; posteris comparabimus: Nā cum ipse rex Karole maximū & florentissimum adipisceris imperium: tum hi oēs qui te sequentur: ingentis aplissimasq; opes consequentur. Videmus nullas esse recōditas adeo: longissimeq; positas: atq; inuias regioes: quas per summa terre marisq; pericula mortales ipsi comparandi auri gratia non petere cōsueuerint: & quotidie petāt: Nā si res gestas perferi. Herculis. Liberi ex antiquitatis monumentis repetere uelimus: non magis eos gloria ductos q̄ utilitatis magnitudine excitatos lōginqua asperrimaq; bella quæsisse iueniamus. Quæ quidē una ratio græcos etiā illos potiusq; ullus Helenæ raptus quē fabulatur: armauit aduersus Asiam. Et Galli item ipsi cum superatis alpibus ad padum confederunt: & horum posterum cum inuaserunt clusinum agrum ac semel & iterum aduersus Romanos mouerunt arma: re nulla magis: q̄ emolumentis impulsī sunt. Sic Aeneas in italiam uenit. Antenor in Venetiam. Quot aut legimus aut audiuius: qui copias egerint aduersus scytas. Nam cum sint omnium gentiū pauperrimi: libere sinuntur uagari in cāpis. nullis urbibus. nullis moenibus. nullis muniti ædibus aut tectis. At aduersus aurum & argentū: aduersus opes amplissimas facile animi hominū accersuntur. Quod si quotidie Galli. Hispani. Germani. Itali. per omnem contemptum atq; contumeliam uertantur mercatores & tanq̄ mercenarii quidam serui adipiscendæ utilitatis gratia inter opulentissimas turcorum sarrhacenorumq; regiones: quanto maior futura sit: quāto cumulatior gloriosiorq; utilitas: si id facere licuerit te uictore & domino. Vt enim maxima conticescam & feracissima regna: quæ in Europa turci præmunt teterrima seruitute ut de tam latis. tam uariis. tam amoenis. tā abundatissimis rerū omnium regionibus: quæ coguntur in Asia parere turcis: nihil prorsus loquar: tria illa duntaxat seruorum regna ægyptus. Syria. palæstina. de omnis generis diuitiis cum uniuerso genere hominum contendere non dubitent: Nam ægyptus ut philo iudæus grauissimus testis est: sola ex orbe terrarum hyemem non patitur. Sed tribus anni distributa temperataq; temporibus uere æstate. autumnō neq; niuem nouit nec molestam imbrium tēpestatem. per saluberrimi Nili uicissitudinem suis temporibus humefactata atq; demolita ultro fert omnia: quibus hominum uita uel alitur: uel ornatur. Syria uero quanti sit faciunda: promissio diuina testata est: Nam promissionis terram quam deus omnipotens populo suo constituit. iudæam esse scimus. Hæc autem Syriæ est pars. Quod cum sua natura hæc tria regna cæteris omnibus orbis terræ regionibus antecunt bonitate soli: accedit etiam christianorum hominum frequentatio: qui quicquid aut argenti: aut au

ri: aut margaritæ & gemæ apud reliquas gētes & populos reperitur: eo important: quo aliquid inde illarum rerum exportent: quarum illi sunt diuites & nos pauperes. Quanta igitur & ad te & ad christianos omnis emolumenta sint peruentura ex hac tua tam pulchra tam facili de turcis sarrhacenisq; uictoria: tum dilucidius cognosces: cum tot illorū & tam opulentissimorum regnorum magnificentiam atq; amplitudinem animo tacitus metiere. Nec est tibi præterea subuerendum. nequid aduersus te tumultus in francia aut in reliqua tua gallia per anglos insurgat: cum exercitum aduersus infideles eduxeris: Nā neq; ipsi angli ullo modo patiantur ut sunt homines religiōi dediti: se tam piæ: tam sanctæ: tam gloriosæ expeditionis expertes duci. Sed positis & prostratis cunctis simultatibus propter Christum alacres te sequentur: imitati scilicet maiores suos: qui semp francorum regibus & socios sese & comites asciuerunt: quotiens aduersus infideles bellatū est. Quin eo te magis angli admirabuntur: uenerabunturq;: quo animaduertent te quasi e bellicosissimo quodam Romulo religiosissimum Numā redditum. Ad hæc habes Lodouicum filium cunctis animi uirtutibus gloriæq; splendoribus q̄simillimū tui: quem si ue regni præsidio: siue ducendo exercitui præfeceris: & tuæ & christianorū uniuersæ rei publicæ non sapienter solum: sed etiam felicissime providebis. Age igitur Christo duce ac propugnatore rex Karole huic bello tam necessario. tam honesto. tam glorioso. pro tua uel pietate uel beneficentia mentem omnem animūq; intende. Noli pro tua iusticia eos inultos pati: quos uel tueri debeas: uel ornare. Quod si nulla difficultas nullus labor deterrere te debet ab hoc pulcherrimo honorificentissimoq; facinore: uide quæso quid tibi faciendum sit tanta ex hoc bello proposita non facili solum: sed sperata certa q; uictoria: præsertim quod ad mundanam & ad cælestem gloriam plurimorum quoq; amplissimorūq; regnorum & ingentes opes in te sint & clarissima imperia peruentura. Bellum tibi omne futurum est cum agrestibus incultisq; hominibus: cum latronibus: cū fugitiuis: cum uanalibus abiectissimisq; seruis: qui dum neglectui contemptuiq; habentur: tanquam imbelles languidæq; pecudes: non mediocris tenebras nostra culpa christianæ luci infuderunt. Hinc & Sigismundus rex audacia potius q̄ prudentia usus comite per ingentem francæ nobilitatis stragem inauditumq; ludibrium est a Baifeta illo turpiter superatus: & rex Vladislaus in profligata uictoria per Amorathum periit. Hinc lanus rex cypriorum capta uastataq; patria in cathænas ad ægyptiorum sultanum tractus est. Hinc Africa uniuersa & magna ex parte Asia seruit impurissimis flagitiosissimisq; barbaris. En sentimus iam italiæ germaniæq; uestibula teneri a turcis. pulsari fores. cōcuti. irrumpi. Nec excitamur: nec urgemur: nec impellimur: ut uobis saltem ipsis posterisq; nostris consulamus: Quis nos tantus uel sopor uel stupor inuasit: ut quasi mentis atq; sensus inopes uidentes scientesq; perire: q̄ in tam facili tam illustri tam ampla conducibiliq; uictoria & nostram ulcisci & summi dei iniuriam malimus? Surge iam tandem Rex Karole. Te ipsum excita. hortare. compara. Ut reliquis christianis principibus ac regibus dignitate præstas: ita tibi omni ope atq; opera studendum est: ut absolutissima uirtute his omnibus & uera gloria sis superior. Vicisti anglos. Recuperasti patriam. Et pulchrū id certe fuit & laudabile. Iusticiæ enim munus in te ipsum tuosq; contulisti. Verum christianus aduersus christianos arma sumpsisti. Sed quanto pulchrius erit & gloriosius: si idem feceris in turcos & sarrhacenos: a quibus non tua solum: sed Christi patria spoliatus sis. Quæ uetus tibi patria est? Nonne Troia: quæ olim Teucra dicebatur? Ex hac enim Franco & Teucro profecti sunt in pannoniam primum: deinde per suos posteros

in germaniam: demum in Galliam istam transalpinam fortissimi illi quidem & præstantissimi auctores tui nominis & generis. At hoc tempore pro Teucris & Troia Turcia uidemus appellari: Nam ii omnes qui turci troianiq; dici consueverunt: ab infami & effrata turcorum immanitate oppressi sunt. Iidem turci hierosolyma: uniuersamq; iudæam tot patriarcharum & prophetarum patriam: intemeratæ Mariæ uirginis saluatorisq; domicilium christianis ac francis eripuerunt: & cū infinito pœne francorum numero Guidonem regem crudelissime trucidarunt. Heu nos miseros atq; infelices. Si tot uerberibus tot exemplis admoniti resipiscere in uiamq; redire negleximus: quæ nobis spes reliqua sit futura: si beneficiis etiam prouocati diuinam misericordiam benignitatemq; contemnamus? Est igitur uel sapientiæ uel officii tui rex Karole: ut uel ultionis in turcos & sarhacenos uel gratitudinis erga deum ratione ductus: enssem quem tandiu ac multum in christianas acies non iniuria distinxisti: eum in sceleratissimos Christi hostes: sic acuas & cruentes pro tua pietate: ut non diuus Lodouicus ille modo ac cæteri franci principes qui multi defuncti sunt hac luce: immortalis tibi apud immortalem deum gratias sint acturi: sed deus etiam ipse: qui extremis suppliciis insectatur ingratos: id quod in Saulem in iudæos qui Apidis uitulum adorant: & in alios permultos ostendit: tua gratitudine delectatus & uiuum & mortuum sempiterna gloria te amplificet. Hæc autem non iccirco Franciscus philelfus liberius ad te scripsit: quod regali tuæ incomparabiliq; uirtuti quicquam diffideret: sed ut suam erga te fidē obseruantiaq; ostēderet. Vale. Ex Mediolano. xiii. kal. Martias. M. cccc. li.

Francisci philelfi epistolarum liber nonus.

Franciscus philelfus Sphortia secundo sal.

Ortatur me Sphortia secunde singularis tua benignaq; modestia: ut de his ad te scribere non uerear: quæ uel utilia tibi uel saltem non iniucunda fore iudico. Idq; eo libentius facturus accedo: quod cum tua meaq; ætati: tum mutua nostræ beniuolentiæ consentaneum esse duxi. permultis te muneribus eisdemq; præclaris tum natura insigniuit: tum auxit fortuna: quam uocant: Quæ si diligenti studio ac ueluti arte quadam ad cumulum usq; perduxeris: nullius inops laudis sis futurus. Quo patre natus es: non ignoras. Huius maximas incomparabilisq; uirtutes nisi fueris egregie imitatus: quanto is patre Sphortia imperatore fortissimo ob rerum gestarum atq; regni gloriam habetur illustrior: tanto ipse Francisco Sphortia patre tuo principe optimo ac maximo in laude minus excellenti quadam obscurior fuisse existimabere. Nihil enim obtendas: quod incuses: Nam si Africani superioris filius patris laudibus non respondit: non ei sed ualitudini culpa datur. At Sextus pompeii magni: & Marcus Cicero nis filius: aliq; nonnulli uiris nati præstantissimis inter degeneres ideo numerantur: quod sua ipsorum culpa tales esse uoluerūt. Quod enim benignitatis genus. ut ad te redeam: natura tibi non est affatim elargita: Formæ præstantia polles plurimum: qua ipsa dignitatem mentis atq; ingenii repræsentari par est: siquidem materia formæ quam dicunt: non hæc illi prior accommodatur natura. Et ea es integritate sensuum: quam rarissimā licet inueniri. Velocitas celeritati congruit. leuitas atq; agilitas facilitati dexteritatisq;. Eo

dēq; modo alacritas acrimonia. facundia intellectui. Hæc autem oīa: quæ corporis com-
 moda appellant stoici: talia sunt: qualis est is: qui utitur: Nam si mens humana sequitur
 eam mētem: ad cuius est non genita: sed creata imaginē: ita naturā: quam diuina mens pe-
 perit: sequetur ars hominū atq; imitabitur: ut errore nullo queat intercipi. Non. n. natu-
 ra: sed malo erramus more: Nam cum mores sint qualitates eius animi partis: quæ ratio-
 ne caret: tum agimur deuii malis moribus. cum perturbationibus obsecuti rationis du-
 ctum asperrantes erramus. Quid. n. aliud error est q̄ falsi alicuius pro uero approbatio?
 siquidē rationem sequentibus & recta & expedita oīa ad ueritatem patent. Sed quorsū
 hæc. Vt intelligas non mediocri tibi uitio datum iri: si in tāta uel naturæ: uel fortunæ fe-
 licitate non id efficies tua etiā industria: ut dignus habearis: qui sphortianā gloriā non
 solum æques: sed etiam si fieri potest: patrē imitatus ad auum illum q̄pu herrie superes.
 Quod ut facere possis ea tibi uia incedendū est: qua Alciden fabulantur eū: qui postea
 lunonis inuidia factus gloriosior Hercules est cognominatus. Is. n. istam natus ætatē qua
 nunc tu es: ubi sese in. i. i. tudinē sui fortassis colligēdi & meditādi gratia recepisset: duas
 sibi matronas offerri coram uisus est uidere: quarū altera: ut ad ultimum cognouit: esset
 ΗΔΟΝΗ hedone: quā nostri uoluptatem uocant: altera uero ΑΡΕΤΗ arete: quo nomine
 uirtus significat. Cumq; Alciden illa blandius primū adiret: stimulareq; omnibus leno-
 ciniorq; illecebris: se ut sequeretur: suo. n. ductu omnia ei dulcia suauissimaq; futura: quid
 enim ibecillitati adolescentiæ ipsa titillanti uoluptate iucūdius. Et uirtus contra eundē a
 uoluptate tanq̄ a flagitio auocans: ut suis inhæreret uestigijs grauter simul saluberrime
 q; doceret: neq; ullis aut laboribus aut periculis parceret: sed decori ac laudis gratia nō
 modo nullas intolerabilis arūnas: sed ne mortē quidē ipsam detrectaret. Sic. n. fore: ut
 ex hoīe & mortali immortalis atq; deus fieret: ea singillatim Alcides q̄ plurimaq; alia uolu-
 tans aio & oīa secū q̄ diligentissime cōmentatus: animi sequi uirtutē: q̄ corporis uolupta-
 tem maluit. Quo qdē consilio factū est: ut & uiuus oībus carus iucūdiq; fuerit: & mor-
 tuus diuinos honores ab uniuersa gentilitate meruerit. Ac nullum profecto: ut mea fert
 opinio: uenenū est: qd̄ in adolescentiā cū uoluptatis ueneno sit cōparandū. Hæc. n. tū fran-
 git corpus ac debilitat: tum aīum sui iuris esse non sinit: quippe quem ad se pellicit per
 omnē turpitudinis foeditatem. Nec sane aduersum eā uoluptatē mihi habetur oratio:
 quæ inter animi bona post prudētiam & uirtutē tertia numeratur ab Aristotele: qua de
 quotidie dicere consueuimus: Magna me uoluptate litteræ tuæ affecerunt. Et tuarū uir-
 tutū gloria incredibilē mihi uoluptatē attulit. Sed i eam loquimur uoluptatem: qua sen-
 sus titillans leuiter mouetur: & per omne incōtinētia genus petulantissime efferuescit:
 Huiusmodi igitur uoluptas mi Sphortia non secus tibi fugienda est: quam teterrima
 quædam lætiferaq; pestis. Impedit enim imo tollit penitus omnem recte uiuendi ratio-
 nem: qua sublata: nihil neq; boni agere nobis licet: nec sani quicquam intelligere. Nihil
 est profecto in probato adolescente & Sphortia laudabilius pudicitia & continentia:
 quæ omnis offœminatos animi cogitatus latius uagari non sinit: perturbationesq; pru-
 rientis aut amouet omnino aut compescit. Quid enim incontinenti adolescentiæ fo-
 dius: quid etiam perniciosius: Nunquam is adsit rebus agendis præsens: qui præsentia ua-
 cat temperantia. Hæc enim una est uirtus: quæ existimationem ipsam & tuetur & ser-
 uat. Itaq; nemo queat recte consultare nec diligentius quippiam mente prospicere:
 qui uoluptati se dederit. Quare cybo & potu modice uti conuenit. Insana au-

tem uenere abstinendum est pertinaciter. Nec ita somno consentiendum: ut Endymionis quem dicunt: similes uideamur. Quod uero deinceps admodum est cauendum: uideamus adoleſcētiam natura loquaciorem & tanq̄ impudētem: id qđ Lycurgus aduertēs statuit apud Lacedæmonios: ut adoleſcētes ī publico cōſeſſu niſi rogati nunq̄ loquerēt: qđ ipſum etiā quo minus iepte facerent: eos ſeniorū cōſuetudie aſſidue uti uoluit: Quid enim ieptius: q̄ uel impudētia uel futilitas? Hāc uero in ea ætate: quæ longo uſu peritia q̄ cōcalluit: nō facile iuenias: qualem & Homerus Neſtoris & Illionei Maro extiſſe movent. At in adoleſcentia quā non minus ab ἀΔολεſχία adoleſchia quæ nugatio eſt: dictā exiſtimo: q̄ ab adoleſco: qđ ea in ætate cū ſanguine ſimul pturbationes quoq̄ effrenatius adoleſcāt: cū alia oīa imoderata in illa ſunt: tū uel in primis quædā loquendi luxuries atq̄ ipetus: quē qui reprimere caſtigareq̄ didicerit: nō mediocrem ſpē laudis præ ſe fert. Decet. n. plurimū facere p̄ officio ſpectatū adoleſcentē & minimū de ſe loqui: & ea quidem loq̄: quæ documentum præſtent intimæ cuiuſdam inatq̄ p̄bitatis: Nam mētis habitū ſermonis cultus ſolet indicare. Idcirco pythagoras ſamius ſilentiū indixit auditoribus aliis breuius p̄ ingenii captu: aliis diuturnius: ut quiſq̄ tū loqueretur: cum ſapere didiciſſet. Et Ageſilaus rex cū quis alium uel laudaret: uel uituperaret: nō dicētis minus q̄ laudati: aut uitupati uitā ac mores ex ipſa orōne deprehēdi affirmabat. Ad excandeleſcētiam quoq̄ iſtiuſmodi ætas eſt p̄cluior: quā eo te magis cauere oportet: quo patre eiſmodi natus es: qui māſuetudine & clāmētia omne gēus hoīum anteit. Et q̄q̄ in omni ætate laudat humanitas: eo tñ in adoleſcentia magis: quo id annoꝝ inſolētiores ſumus. Quam facilitas ab oībus diligat: moroſitatis odium facile declarat. Quis. n. exoſus non ſit ac ueluti exercet hoīes aditu & cōſuetudine uitæ difficiles: quiq̄ nunq̄ ſint certis nunq̄ eiſdem moribus: Nā de benignitate qđ loquar: qua qui caruerit adoleſcens: eo caret oīno munere: quod ē eius ætatis p̄prium. Nec huiuſmodi comitatis genus ī danda pecunia ſolū donācioq̄ poſitum reor: ſed multo etiam magis in p̄ſtanda liberaliter opera. Argenti. n. & auri munificētia non magis ē uiri boni q̄ diuitis. Sed inocētibus uiris piisq̄ ac eſſe eorū demq̄ ingenii ope operaq̄ tueri & cōſulendo: loquēdo: & deſcando: hiſq̄ oībus adminiculis: quæ uel natura: uel fortuna: uel noſtra nobis induſtria diligētiaq̄ pepererit: & benefici uiri ē & plane ſapientis. Quid p̄terea habent aliud uel principibus nati uel ipſi principes ac reges: quo priuatos hoīes antecellāt? Nempe id unū dūtaxat: quod iis munerāci factas a deſt uberior. Itaq̄ Dionyſium ſeniorē doluiſſe tradūt: quod ab ſe dona Corinthiorum legati nollent accipere: tanq̄ per illos ſibi non liceret eo uti bono: quo reges uno uidētur feliciores. Quare cum is aliquando ad filium eſſet ingreſſus: uidiſſetque apud illum uim aureorum maximam argenteorumque uaſorum: proh inſclamauit pater fili in te rex certe non eſt: qui ex tanta uaſorum copia: quæ a nobis accepisti: amicū tibi comparaueris neminem. Quid multis? Et beniuolentiam nobis apud alios beneficiis comparamus & laudem non uulgarem. Laude uero duci adoleſcentem non poſſū non probare: Nam qui laudem amat: uirtutem quoq̄ amet: eamq̄ ſequat: neceſſe eſt. Id uero eo facilius ſit facturus: quo ſtudioſior fuerit diſciplinæ. Nemo. n. quod ignorat: amare poſſit. Hiſ aut diſciplinis tibi opera danda eſt: quibus ſapere diſcas nihil abiectum. nihil humile. nihil non admirādum. Itaq̄ oībus in rebus te ingēti atq̄ inuictō aīo ingenio uero ſplendidiffimo & acerrimo cupio ita præſtes: ut nihil agas: nihil loquaris: nihil deniq̄ cogites: qđ ſit aut uulgare aut excelſum miſus. Quod ut cōmodius obſequaris:

eorum te uelim consuetudine delectari: qui te meliorem possint uel reddere: uel ostēdere. Non enim affert paruam, quandā laudationis uituperationisue coniecturā improborum aut proborū hominū familiaritas. Siqua nobis corporis cōmoda natura sunt optima: non iis absurde: sed p̄ dignitate semper utendū est. Cum Alexander Macedo & leuitate & cursu ualeret plurimū: hortatus a patre philippo in olympiā ut curreret: nequaquā obtēperauit: inquit: Facerem equidē mi pater qđ iubes perlibenter: si mihi cū regibus currendū foret. Et quoniā in ludi mentionē incidimus: eadē adolescentibus sit ludendi: quæ iocādi rō. Remittendi interdū sunt aī a rebus seriis & laboribus: quo paululum ueluti recreati alacriores redeant: unde diuerterant. Nec scurrarū more iocari nos cōuenit: nec itē ludere: ut aleatores solent. Sed quēadmodum sermo noster sparsim ac raro est in genuis salibus condiendus: ita reꝝ gerendarum tædiū ac molem tēpestiua liberalium ludorū atq; apta uicissitudine leuari decet. Et hi quidē ludi uident̄ mihi maxime p̄bandis: in quibus uis dexteritasq; ingenii corporis agilitati uiribusq; respondeat. Huiusmodi uero ludos palæstra præbet. gymnasiū. studiū. discus. pila. iaculum. arcus. scorpio. uēatio. troianum agmen. & oīs deniq; meditatio militaris. Sed nullus mihi crede neq; iocus nec ludus aut pulchrior ē aut laudabilior q̄ disciplina exercitatioq; uirtutis: cui si te totum penitusq; dedideris: & tibi honori maximo. & nobis oībus quos tua spes alit: incredibili iucunditati futurus sis. Id aut̄ hac una re facillime poteris & expeditissime consequi: si præstantissimū & fortunatissimū patrem tuum principē nostrum cum dicendo: tum agēdo quasi Ideam quandam intueri per oēm uitam effingereq; uolueris: quod ut facere contendas: te non solum hortor: sed etiam atq; etiam rogo & oro. Vale. ex Mediolano. xii. kal. martias. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Ioanni Aurispæ sal.

P Ollucem meum uidere cupio: Nam eius mihi præsentia uahementer est opus. Quare ne istum patiaris apud te diutius hospitari: maiorem immodum abs te peto. Vale. ex Mediolano. xii. kal. martias. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Laurentio Vallæ sal.

A Vdio te reliquisse Alphōsum Regē & esse Romæ. Nec dubito te nihil pro tua prudentia fecisse temere. Miror autē cum ab Alphonso honorifice & ut accipi: cōmodē tractareris: quid Romæ q̄ Neapoli hoc tempore uitam agere malueris: præsertim cū non sis nescius quos fluctus nauigaturus sis. Non enim ociosum te esse patiātur: qui uiros bonos eruditosq; insequi uel absentis consuerunt. Tibi autem ut omnia secunda sint: plurimum opto. Vale. ex Mediolano. xii. kal. martias. M. cccc. li.

Franciscus philelfus petro Thomasio philosopho medicoq; sal.

L itteras tuas ultimas quas scribis dedisse ad Nicolaū barbū Ferrariæ p̄consulē: ut eas inde ad me daret: nūq̄ uidi. Mirorq; qđ in eā fuerit: qđ ex mihi ita ut ātea tuæ alteræ: quas eidē uiro cōmendaras: redditæ nō sint. Quare si uidebit̄: rursus quæ scripseras: p̄ximo tabellario cōmittito: ut qđ maxie cupiebā: iudiciū tuum nō ignore. prospiciat Deus paci Italicæ ac musis: id qđ tātō studio atq; uotis opto: ut auidius nihil possim. Ex iis libris de exilio quos ad uos dederā: ab me duo desyderant̄: alter de infamia: alter de paupertate: q̄ seu apud te sint: siue apud meū Bernardū Iustinianū: uelim eos p̄ singulari tua erga me beniuolētia diligēter ingras. inuētosq; ad me mittas. De sunt et̄ Mediolanensia illa conuiuia: & cosmiana oratio. & duo hipocratis libri: quæ qđē oīa si minus in hanc diem habuisti: repetas uelim ab eodem Bernardo: ut ad me propediem perferēda qđ diligentissime cures. Quod si qui etiam apud uos fuerint: quos nostra iuuent: ob idq;

iis diutius uti uelint: fac ut libet: modo domini non oīno obliuiscant. Vnum tibi bona fide polliceor: cum ista primū ad me reuerterint: noua alia ad te dabo: quæ ut existimo: iuuentutē uestram non mediocriter delectabūt. præterea alia mihi in re tua opera opus est. Docet patauii medicinā Matthæus perusinus uir egregie doctus idemq; disertus: Is hēt iam annos cōpluris duos illos Hippocratis libros: quos iā pridē: ut nosti: in latinum uerti. Hos ut nomine meo repetas & ad me des: te plurimum rogo. Vale medicorum & amicorum decus. Ex Mediolano. xi. kal. martias. Mcccc. li.

Franciscus philelfus Francisco barbaro sal.

i Am pudet me repetere totiens libros illos: quos cum Cōstantinopoli agerem: ad te dedi. Video. n. ad id te nihil oīno in hanc diem respondere. Nec satis itelligo sententiam animi tui. Non. n. iccirco tacere te existimo: quod meos mihi libros nolis restituere. Noui. n. & grauitatē & constantiam tuam. noui fidem. noui integritatem. Ad hæc ea es altitudine animi: ea quam græci μεγαλοπρεπειαν dicunt nostri uero magnidecētiam recte nominent: ut non modo quæ aliena sunt: nolis inuito domio: sed etiam tua q̄munificentissime in alium cōferas: præsertim eū: quem tui esse obseruantissimum nō ignores. Itaque te mi humāissime barbære rogo etiam atq; et am: ut meos mihi libros qui iam annos triginta hospitati apud te sunt: cōtubernalis efficias: & id hac q̄dem lege: ut quem codicem ex oibus magis adamaris: eum tibi perpetuum esse: atq; tuum uelim. Vale. Ex Mediolano. xi. kal. martias. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Sphortia secundo sal.

p Etiisti a me per litteras: ut te facerem certiorē: quæ me sentētia sit de huius nostræ tēpestatis lingua: quam alii ethruscam: alii uulgare uocant. non nulli sermonis materni aut illiterati noīe appellāt: ut tibi obsequar: & id quidem sine ulla uel peruicacia uel cōtentione: q̄q̄ ad rem hanc non inuitus solū accedo: sed etiam cū pudore propter uigē disertissimū mihiq; amicissimū Leonardum arretinū: qui in epistola quadā ad Blōdum Flauium uisus ē longe secus sentire atq; ipse sentiam. Sed qm̄ ipsi etiam amici eia ueritas ē anteponenda: ignoscat philelfo Leōardus: mortuus: qui uiuus quoq; ignouisset: ubi quæ ab me dicerent: p̄babilia iudicasset: q̄ sui ipsius dicta. Vt igit ad rem ueniam: qm̄ Italiam audimus describi finibus latioribus: qbus non latini solum: uerū etiam Græci. Ligures. Galli. & alia atq; alia gētes lingua moribusq; diuersæ cōtinerent: omnem meum sermonē de Romanis itelligi uolo: ac de iis: qui Romana lingua uterent priscis illis temporibus: qbus plautus Terentiusq; poetæ. qbus Græci & Cato. quibus. L. Crassus & M. Antonius. qbus. G. Iulius Cæsar & M. Tullius Cicero floruerūt. Nulla inq̄ alia orōne uniuersum Ro. populū usum arbitror: q̄ ipsa illa: quā solet hic idem Cicero fore sem popularēq; appellare. Quæ. n. philosophi orōne sunt usi: ea ab hac oratoria pleriq; i locis p̄ reꝝ materia plimū differt: Nā pp̄ noua planeq; iusitata phōꝝ iuenta iusitatis itē & nouis uerbis opus fuit: q̄ dei rei cū apud latios tū mlto magis apud græcos uidēus factitatū. Neq; ατομος atomos usq; apud Demosthenē aut Lysian repiat neq; εντελεχεια entelecheia: At hæc apud pipateticos: illa apd̄ Democritios & epicureos oibus ē in ore. Calliditatē p̄ uirtute itellectuali posuit Cicero: quā græci uocat συνησιν synesin: qm̄ melius n̄ hēbat: cū popularis ac forēsis loquēdi mos aliter fortassis itēptabatur: adeo ut iter uirtutes urbanas uitupet calliditas: at bellicis i rebus laudet. Ad hæc poeta quoq;: nō loquor de comicis ac tragicis: q̄ toti erāt poplares alia quadā locuti lingua mltis i locis existiat. Itaq; hos dicebat M. Anto. orator ab se neq̄q̄ attingi: q̄ppe quos

uidebat abhorrere a communi & quotidiano loquendi usu. hic aut̄ usus erat eiusmodi: quo æque indocti illitteratiq; utebant̄ atq; litterati & docti. Quod ut certo credam: cū alia pluraq; argumenta possunt adduci: tū illud in primis. Nouimus hebræos & græcos audimus itē ægyptios. arabas. assyrios. persas. & eodē modo reliquas oīs nationes: quibus propria est suaq; grāmatica: cum alio sermōe uti litterali & alio uulgari. Litteralis limatior est fortassis & proprius magis q̄ maternus. non alius tamen oīoq; diuersus: quo ad dictionū uariationē. declinationem. enunciationem. desinentiam. Vnde Hieronymus Rufino uitio dat: quod parentes quo noīe pater significatur & mater: non hos qui iam pridē diem obierant: sed reliquos sanguine coniunctos uerbo ut ipse cauillatur: militari hoc ē latino planeq; uulgari appellari. Et græci quoq; ἀγαθὸν ἀνδρα agathon andra qđ bonū uirum significat apud doctos: p̄ uiro stulto uulgi consuetudine accipiunt. Nec Romani cū decreuerunt legeq; sanxerunt nemini oīum gentium apud se audiri per interpretē: hoc est ut peregrini etiam oēs qbus causa apud se esset: latine loquerentur: id ipsum unq̄ egissent: si alius sermo latinus eēt alius uulgaris. Hinc autem arbitror emanasse: ut & Germani: & Dacia: & sarmatia: uī oēs populi christiani: qui septētrionales occidentalesq; ad oceanū usq; iacent: non docti modo & litterati: sed plane illitterati doctrinaq; oīs expertes ingenuæ loqui latine pro inueterata consuetudine quadā discant: ob eā ut arbitror rationem: ut cum uenerint in Italiā ac Romam: romano sermone audiantur eo: qui cerdonibus ēt apud prisca & pistores cōmunis erat. Verum hi oēs deprauate loquuntur multa atq; inepte quidē. Et ne id certe mirum: Nam arte nondum adhibita & his præceptis: quæ a diligenti doctrina proficiscunt̄: non admodum multū præstamus infantibus imperitisq; mulierculis. Et id sane non solū hac ætate usu uenit: sed apud prisca etiam illos accidisse audimus. Quo factum est: ut latinitatis uiciū quasi probro datum sit a Cicerone uiro eloquentissimo ipsi. M. Antonio: aduersus quem leguntur Antonianæ oratiōes. Ad hæc frustra apud Quirites & in exercitu habitæ essent: quæ adhuc extant prisca orationes: si minus ex ab auditoribus cunctis potuissent intelligi. Nec satis scio: quā potuissent uoluptatē plauti quas legimus: & Terētii comœdiæ afferre populo: ubi sunt pueri & mulierculæ: si minus cognoscent: quæ audissent: Nam quod dicatur conuenisse populū indoctum ut spectaret: non ut audiret: auditaq; intelligeret: stultum est: Nōne ipse etiam Cicero meminit uersu una syllaba aut longiore aut breuiore recitato: exhibatur: exploditur: Nū id accidere in theatro potuisset: nisi quæ recitarentur: canerenturq; comœdiæ: fuissent a populi consensu & audita & cognita: Latino inq; sermone: qui & uulgaris erat: & oībus notus: ex comœdiæ oēs erant scriptæ: & non comœdiæ modo: uerū etiam tragœdiæ quotidiana loquēdi cōsuetudine litterarū monimētis mandabant̄. Id uero ita esse declarat Cicero libro primo quæstionū tusculanarū hisce uerbis: In terrā enī cadētibus corporibus: lūsq; humo tectis: e quo dictū humari: sub terra censebāt reliquā uitā agi mortuorū. Quā eorū opinionē consecuti magni errores sūt: quos auxerunt poetæ: Frequens enim cōsensus theatri: in quo sunt mulierculæ: mouetur audiens tā grande carmen: Adsum atq; aduenio acheronte uix uia alta atq; ardua spelūca saxis structa asperis pēdētibus maximis: ubi rigida cōstat crassa caligo iferū. Tm̄q; uoluit error: q̄ mihi qđē iā sublatus uidet̄: ut corpora cremata cū scirent: tm̄ ea fieri apud inferos fingerent: quæ sine corporibus neq; fieri possent neq; intelligi. Si mulierculæ igit̄ i theatri consensu audientes eos tragœdiæ uersus mouebant̄ animo: uera esse arbitrātes: quæ de uita functis audiebant: intelligebant sane: quæ si aliena fuissent a

communi ac uulgari lingua quo pacto intelligere potuissent? At ea nō grammaticæ: sed
 latine referebant: Nam litteratura plarīsq; in locis obscurior est: at latinitas oībus nota.
 Quod ni haberet ita: frustra monuisset Quītilianus ante oīa acrem hñdam esse curam
 parentibus: ne uiciosus sit sermo nutricibus: sed recte loquant: cum puer earū uerba co-
 net effingere: quas primū audierit: Non. n. debere infantē illi assuescere sermoni: qui de-
 discendus sit: Nam neq; debemus esse nescii: longe difficilior esse a iam e docto i alium
 sermonē traducere: q̄ docere nouum. Itaq; idem monet oportere etiā patres esse loquē-
 di eruditissimos: & illud idem de mribus sentiendū. Itaq; recte Chrysippus optabat: qui
 nutrices eligi q̄tum res pateretur: optimas iubebat: Idq; non solum: quo ad mox: sed et
 quo ad sermonis rōnem: cum pueros diceret eorū esse tenacissimos: quæ rudibus anis p
 ceperint. Quod aut de nutricibus ac parētibus Quītilianus dixerat: idem quoq; de pe-
 dagogis præcipit: quos linguæ latinæ pitissimos esse uult: Nam si nutrices: quæ bene lo-
 quant: minus aliqñ contigerint: saltem sit unus pedagogus assiduus: qui latinitatis erudi-
 tus: si qua fuerint a nutricibus aut uitiose aut ineptius præsentē alumno dicta cōtinuo ea
 corrigat: nec illi isidere sinat. Vt hac. n. tempestate nostra accidere quotidie uidemus: ut
 rarissimæ nobis nutrices offerant: quæ uulgari hoc sermone italico utant admodū excul-
 to: ita apud Romanos illos usu uenire poterat: ut in tāta barbarorū multitudie: qui ex
 uniuerso terrarū orbe uariis fortunæ casibus in urbem influxerāt: latinitatēq; uiciarāt: nō
 facile ex nutrices cōtingerent: quæ merā incorruptāq; callerent latinā locutionē. Ac mi-
 ror sane arretinū Leonardū nostrū: cui uideat fieri nullo pacto potuisse: ut ea lingua uterē-
 tur ulgo oēs: qua scripsisse legimus & oratores: & poetas. Adducitq; supellex exemplo:
 Inquies mulierculæ igit illæ ac nutrices tuæ: si de supellectili recte dicendū erit: supellex
 dicerēt: Rursus uero si declinandū erit ita: ut possessionē gubernationēq; significet: su-
 pellectilis dicent. Et si poscat itentio: supellectili: supellectilē uariabūt. Eademq; cū plu-
 raliter dicendū erit: supellectilia uariato genere: pnunciabūt & supellectiliū & supellecti-
 libus. Si Leonardus aut. M. Varronē diligētius lectitasset: aut maternā: aut uernaculam
 græcorū linguā tenuisset: nunq̄ in id icidisset erroris. Græci. n. quibus lingua deprauata nō
 sit: & quos ipsi tum sequimur: tū imitamur: ita loquunt uulgo hac etiā tēpestate: ut Ari-
 stophanes comicus: ut Euripides tragicus: ut oratores oēs: ut historiographi: ut philo-
 sopher etiam ipsi & plato & Aristoteles. Litterati autem hoies & doctius & emēdatius.
 Id aut patet ex hisce platonis Aristotelisq; libris: quos atas p̄xima: aut paulo superior ex
 græco in latinum cōuertit: qui certe ob eam rōnem plarīsq; i locis obscurissimi iēptissi-
 miq; sunt: qm̄ ii sint illos itēpretati: qui linguā uulgarem tenebāt eam: quæ & plebeia erat
 & deprauata: atq; corrupta ob peregrinorū mercatorūq; mltitudinē: qui quot die Cōstā-
 tinopolin confluebāt: i urbemq; recepti incolæ græcisq; admixti locutionē optmā infu-
 scarūt iquinārūtq;. Nam uiri aulici ueterē sermonis dignitatē atq; elegātiā retinebant:
 in primisq; ipsæ nobiles mulieres: qbus cum nullum esset oīno cum uiris pegrinis com-
 mertium merus ille ac purus priscorum græcorum sermo seruabatur intactus. Verum
 quid dixi cum peregrinis commercium: merus ille ac purus priscorum græcorum ser-
 mo seruabatur intactus? Verum quid dixi cum peregrinis? cum ne cum ipsis quidem
 concinibus ullus dabatur huiusmodi mulieribus colloquendi locus: cum domo nun-
 quam: nisi noctu egrederentur: atque id quidem & raro: & equites: & uelata facie
 deductaq; a domesticis: ac suis: dum aut templum per religionis celebritatem ali-
 quam interdum aut sanguine coniuictissimos uisendi gratia peterent. Quod autem

de Marco Varrone meminera: ait ille sexto libro de lingua latina nouicios et seruos emptos in magna familia cito oia conseruor noia recto casu accepto p reliquos obliquos declinare. Si serui id cito didicissent: quid de iis est credendu: qui simul cum lacte latinā biberāt linguam. Et quod ait Leonardus noster euangelia missarumq; solēnia intelligi hoc tēpore etiam ab iis qui sunt illiterati: equidē pernego. & illud etiam addiderim nō satis latine aut litterate Leonardū poggiūq; nominasse missarum solēnia: quem a græcis Λιτουργια liturgiæ: hoc est supplices opationes aut oratiōes operatiuæ: a nostris uero celebrationes corporis Christi noiantur. Sed hac de re nūc satis multa: mō intelligas latinā linguā uulgare fuisse: non litteralē. Vale. ex Mediolano. xv. kal. martias. M. cccc. li.

Franciscus philelfus sal. di. pl. Nicolao cebæ.

Ibenter audio te uirum doctū ac disertum mandare litterarū monumentis res: ut ipse appellas: turcobyzantias: Sunt enim memoratu dignæ. Quod aut mei nois oblitus non sis: amice tu qdem facis & liberaliter. Nō possum equidē non lætari maiorem in modum: cum in dies magis magisq; intelligo nostræ beniuolētiæ amorisq; uim esse inter nos mutuā: Quasi enim diuinaris: quāta memoria te cōplectar in scriptis meis referre par pari uoluisti. Quid at de me scripseris: ignoro: Nā ego de te nō uero minus: q̄ amice & loqui & scribere consueui. Et qm̄ cupiebam: atq; percupio: oibus scriptis nostris testatū esse apud oēs nostram amicitia: nō solum apud præsentes: uerū etiam apud posteros: iccirco abs te petieram: quascunq; antea ad te dedissem epistolas aliis aliisq; temporibus: eas ire ad me curares: quo redigerent in codicē. Ioannes Marius filius cupit ad nos redire: ut uides: id qd̄ mihi eo est iucundius: quo spero ipsa die admonitum: obediētiore nobis futurū: præsertim cū uiderit eo me eē ingenio: ut paterni iuris nihil sim remissurus: & id qdē ad liberorum utilitatem: Velim me facias q̄ primum certiozem: si qua nauis sit hoc tēpore Neapolin traiectura: Nā instituimus petere Alphonsum regē: cuius sum litteris q̄ liberalissime inuitatus. Quare cū eius nomini nostras centū Hecato stichas dedicarim: nā hoc noie a cētenis uersibus i satyras singulas: eas appellare uolui: ad illū propediem sum iturus: quo ipse præsens atq; corā huiusmodi satyrarū codicem ei dono tradam. Nec erit præterea iniucundū mihi Neapolin uisere: Nā ex uniuersa Italia ea solum urbs: quā uidemus a Marone nostro nō ignobiliter laudatam: reliqua est: uisenda mihi. Itaq; nauigatione q̄ itinere uti mallē: Est enī in proximis a statis ardoribus nō mō comodiior minus q̄ breuior. Ad hæc si quid habes de turcis post Amorathi obitū: scire cupio: Nā q̄ modo redeunt ex Germania a Frederico Augusto: aiūt expeditionem parare Turcum aduersus hungaros. Vale. ex Mediolano. xv. kal. martias. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Guiniforto barzizio sal.

h Ieronymus bindotus factus est gener meus. Huic cupio esse q̄ optime me & ad cōmodū & ad dignitatē. Itaq; ad principē Marchionē scripsi. eūq; rogauī: ut Casalis præturā meo beneficio in hunc cōferat. Quare a te peto: ut hanc rem q̄ diligentissime & q̄ amicissime capeffas. efficiasq;: quantū in te fuerit: ut de syderio huic meo q̄ celet rime satisfiat. Quod aut scripsi de Casalis prætura: tu si qd̄ melius sentis: ad id incumbe. Hoc erit mihi tam gratum: q̄ quod gratissimum oium. Rogo etiam te maiorem in modum: ut propediē mihi & ipse respondeas: & respōdendum cures a principe de uniuerso negotio. Vale. ex Mediolano. xv. kal. martias. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Ciccho Simonetæ ducali secretario sal.

i N dies magis atq; magis mihi declaras singularem beniuolentiā tuam: quā et si

iam pridē noui certissimis documentis : tamen nō est molestum: quod eam mihi quoti-
die assiduis beneficiis tuis ante oculos ponas. Itaq; habeo tibi atq; ago gratias immor-
talis: quas si alio merito minus possum: fide tamen & pietate cumulatissimas refero. Ti-
bi igitur ita statue me unū esse: qui ita sim tuus: ut magis esse nemo possit. Reliquum ē:
ut quod de me humanissime coepisti: perficias apud principē. Nondum. n. scio: qui mi-
hi uita traducenda sit: nisi liquido cognoro: qui mihi sint ānui prouentus constituti: Nā
hoc pacto pecunias poscere mihi etiā permolestū est. præterea nō te fugit annū iam p-
terire: posteaq; optimus princeps noster quod mirū i modū optabamus: huius uerbis po-
tuitus est. Quid quantūq; habuerim: nosti. Nulli hic mihi fundi sunt: nullæ priuatæ pecu-
niæ. Tantū habere semper cōsueui: quanti principū uel liberalitas uel prudētia me fece-
rit. Familia mihi ampla est & qm̄ fortasse: qd̄ uulgo faciūt: auaritiā nunq̄ didici: nūmōꝝ
inopia singularis. Quæ prædia mihi mediolanēsis resp. præmii loco dederat in aureum
duo millia: ea ob mutatū ciuitatis statū redierunt ad pristinos domios. Ad hæc aurei mi-
hi sexcenti & amplius ex ære publico debebant. Hos ait diuus Ambrosius: qui publicæ
mensæ præerat: nunq̄ se soluturum: nisi cogatur a principe. Itaq; ipse etiam decoxit. Rem-
tenes. Vale. Ex Mediolano. xiiii. kal. Martias. M. cccc. li.

Franciscus philelfus petro perleoni sal.

quod uel absentia tua ab urbe genua tibi est accusanda uel tabellarii negligentia
ex illaz exēplo litterarum quas septimo idus nouēbres ad te dedi: poteris intel-
gere. Videbo: qd̄ misisti: & amice & diligenter. Faciamq;: qd̄ petis. Vale. Ex Mediolano.
xiiii. kal. Martias. M. cccc. li.

Franciscus philelfus sal. di. pl. Angelo reatino iurecōsulto.

quod de meo negotio cū Ciccho Simōeta uerba feceris: est mihi gratissimū: sed
eo gratius futurū: si breui & ut decet: qd̄ p̄ humaniter Cicchus est pollicitus: cōfi-
cere ipse perrexit. Nullo. n. modo recte consultū est rebus meis tandiu tēpus terrere: An-
nus enī p̄terit: posteaq; optimus princeps noster huius florētissimæ reipublicæ ē potitus
q̄ quanq̄ munificentissimus in me est: ego tamen adhuc de statu meo incertus sum. Et res
mea domestica est adeo attenuata diuturnitate belloꝝ & uictus caritudine: ut ad tenui-
tatē accedere nihil queat. Nec principis gloriæ: nec laudi meæ cōducit esse philelfum aīo
ægro: qd̄ tādū sit necesse est: quoad egere desierit: Nā egestatē nimīā musæ abominant̄
qua lætæ esse nō possunt. Vale. Ex Mediolano. xiiii. kal. Martias. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Gaspari pisaurēsi philosopho medicoq; ducali sal.

et si certo scio te mei & honoris & emolumētī studiosissimū esse: nolui tñ existi-
mares qm̄ nihil ad te scriberē: me iccirco i præsentia cōticuisse: qd̄ aureis illis nu-
per acceptis satis rei meæ cōsultū sit. Ego. n. ut ita dixeris: accepi nihil: Nā q̄ mihi numera-
ti sunt nūmi: uis ego qd̄ es alienū cōflarā: nō tā dissolui: q̄ leuauī. Quid. n. sitienti tantalo
gutta roris? Expecto singulis horis itelligere: qd̄ de re mea statutū firmatūq; sit: Nā hoc
pacto diutius degere stultū ita iudico: ut nihil dici possit stultius. Video me humanissi-
mo nostro principi & caræ esse & piucundū & λαλᾶν τῷ πείνωντι οὐ λεν ηλν. Ita
q; fac̄ intelligam propediem: quid mihi faciendum censeas. Vale. Ex Mediolano. xii. kal.
Martias. M. cccc. l.

Franciscus philelfus Andreæ alamāno sal.

pro utabā Karolū arretinū rediisse mecū i gratiā. Ita. n. Ioānes arretinus eius necessari-
us tuis uerbis mihi renūciarat. At Mathias triuianus q̄ ab oppido patrio ad nos

rediens istac iter fecit. uir & amicus & pbus aliter sentit de hoie: q̄tū ex iis potuit itelli-
gere. q̄ secū Karolū locutū dicit. putabā ætatē alios mores attulisse. Sed q̄tū uidere uide-
or: idē in nos est: q̄ semper fuit. Agat: ut libet. Ego is sum: q̄ & pacis & belli artes egregie
calleo: q̄uis pace philosophus magis delecter quā orator bello. Sed qm̄ dixit Karolus:
ut idē mihi matthias retulit: se iuenisse i nostris scriptis quædā: q̄ ipse nō p̄bet: si de iis lo-
quit: quæ i eū scripsimus: recte qdē n̄ p̄bat. Quis. n. p̄bet: quæ i suū dedecus scripta sint:
etiā si ea merito optioq; iure i se scripta aiaduertit. Quod si circa litteras & disciplinā er-
ratū putat: uellē id ostenderet: quo uel me uel seipsum doctiorē efficeret: Nam qd̄ roga-
tus a Matthia ut qd̄ i simulabat: referret in mediū respōderit Karolus se nō meminisse: n̄
potui id audiens nō ridere: præsertim cū sese memoriæ in primis laudari uelit. Hæc iccir-
co ad te scripsi: ut Karoli erga nos uolūtātē non ignorares. Neq; tu igit̄ nec alius quisq;
possit iure philelfum accusare: si nō infert: sed propulsat iniuriā. Nicodemū aut̄ nō pos-
sum non mirari: qui ut audio: nihil eorū egerit: quæ princeps iusserat. Vale. Ex Mediola-
no. xii. Martias. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Nicodemo trachedino sal.

m Emini q̄ nuper cū Mediolanū reuertisses: mecū de iis locutus es: quæ noster op-
timus princeps tibi i Ethruriā abeūti iusserat. Scio itē ea de re litteras rursus a pri-
cipe ad te datas: at Matthias triuiāus familiaris noster ac bonus plane uir cū istac iter fa-
ceret repetiturus Mediolanū: locutus est cū eo uiro: qui cū oīs res agitur is nihil abs te
ait audisse hac de re nec principis nomine: nec aliter p̄sus. Itaq; nō possum n̄ mirari: Scis
tibi rē esse cū satyro. Vale. Ex Mediolano. xii. kal. Martias. M. cccc. li.

Frāciscus philelfus sal. pl. di. Ciccho Simonetæ ducali secretario .

e Go te plurimū rogo at oro: ut rē meā iātādē expedias. Nihil. n. prudēti uiro stul-
tius duci puto q̄ sibi ac rebus suis nescire cōsulere. Nec enim mihi semper pendē-
dum est. Ita esse ut sum: neq; p̄cipi conducit: nec mihi. Vale. Ex Mediolano. xii. kal. Mar-
tias. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Iacobo camerinati sal.

i Llis. M. Tullii Cicerōis orōnibus quas a me cōmodato accepisti: uti iā cupio. Ita
q; eas uelim: p̄pediē ad me des: Nam iandiu tuo hospitio usæ sunt. Quare faci-
to domū: repetāt. Vereor enim ne dominū sint oblita. Quod si tardarint: extrude. Vale
Ex Mediolano. xii. kal. Martias. M. cccc. li.

Frāciscus philelfus Blondo Flauio apostolico secretario sal.

g Audeo qd̄ scribis te meas ānuertisse litteras & si tuæ q̄tū uideor itelligere: ut unē
adhuc incessū testudieo. Nōdū. n. aduētarūt. Quare uide ne fides i fido illo nun-
cio desyderāda sit. Quod aut̄ de statu meo certior fieri uis: hic me p̄iceps singulari be-
nuolētia ē cōplexus: cumulatq; quotidie maioribus b̄nficiis. Hieronymus gener reliqua
q; familia nostra bene hēt. De Strabone nihil ē qd̄ laboremus: Amicus. n. ille eū habere
se p̄negat. Istic ē apud Aurispā eiusmōi Strabo geographus: & ut audiui: apd̄ Guarynū.
siquē hēre potes cōmodato mitte ad me: & ad triduū usq; faciā: qd̄ cupis. Te nostro p̄-
cipi q̄diligētissime cōmēdauit: q̄ tū iucūdistime de te audiuit: tū respōdit p̄humāiter & p̄-
benigne. Vellē qd̄ scribis: uno essemus atq; eodē loco: quo alter altero frui assidue pos-
semus: Nā cū studioꝝ & morū similitudo tū cōsilioꝝ cōmunicatio & cōuictus assiduus
q; usus amicitia maxie nō tuef solū: sed auget & suauiorē efficit. Quod te tātisp̄ ad agri-
culturā cōtuleris: dū uer̄ adulescere icipiat: laudo: mō pyri istæ quas iseris: & cōsitiōes u-

tium uberrimum fructum aliquē breui sint allatura. Cum Italiam tuā omni ex parte exornaris: fac: uideam. Vale. Ex Mediolano. iiii. kal. Martias. M. cccc. li.

Franciscus philelfus sal. di. pl. Sphortia secundo.

P Ollicitus es nō mō nō petēti mihi: sed ne cogitāti qdē te dono daturū nescio qd. Itaq; nolī te falli opinione tua: ut intelligas nihil esse mihi redditū tuo nomine nec itē alterius cuiusq; in hanc diē. Quare facito: ne uel obliuionis accuseris uel negligentia: Nam utrūq; crimen tua praeclara indole est indignum. Vale. Ex. Mediolano. v. idus martias. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Laurētio Gyni filio sal.

F Vauis & phumanas litteras ad me tuas incredibili cū uoluptate plegi. Erāt. n. cū ornatissimā: tū plenā summi amoris erga me tui. Quod aut florentissimā tuā reipu. noīe te iuitas: ac ueluti reuocas in patriā: uix dici queat: q̄tā ex ista ingenti benignitate uestra latitiā gaudiūq; susceperī. Quid. n. mihi uel iucūdius cōtingere uel optatius potuisset q̄ facultatē offerri ad uos redeūdi: p̄sertim cū dignitate & cōmodo. Sunt sane nōnullā respu. in Italia: qbus pro suis de me amplissimis meritis debeo plurimū: sed quā magis uel amē uel obseruē q̄ inclytā Senēsiū remp. nulla est: Nā ut honores omittā atq; emolumenta: qbus me cū istic aderā: pulcherrime affecistis: uideo uos senēses ea grauitate & prudētia ceteris hoībus añcellere: quā & laudare oēs & admirari debeāt. Quo fit: ut multo ante quā futura sint: p̄spicientes & cōsulētes ī rē q̄ optime: pacatissime semper honorificētissimeq; uiuatis. Sitisq; nō tā modesti: q̄ uenerabiles oībus. Idq; assidue p̄statis: ut & boni uos amēt: & mali etiā ipsi nō minus uereant q̄ metuāt. Vt. n. uetera omittā: q̄ ta mō cū sapiētia q̄q; moderate e medio sustulistis plūbini piculū. Nā cū potētissimi fere oēs Italiā p̄cipatus illius pulcherrimi mūtissimiq; oppidi cupidine arderēt: soli uos estis iuenti: q̄ & illi qd̄iā seruebat: pristinā libertatē pepistis: & uobis p̄petuū otiiū cōfirmastis. Nō. n. sine uestro nō mediocri incōmodo perire plūbinū potuisset. Hoc at ap̄d uos facit ciuilis cōcordia: q̄ ut p̄petuo nō tueamini solū: sed ī dies magis atq; magis āplificetis: uos uniuersos ciuis sapiētissimos rogo atq; oro. Nemo p̄fecto uobis obesse possit: si una semp uobiscū sentiatis. Quod uero eodē publico hūanissimoq; cōsensu me ad uos tāq; ī patriā meā mihiq; carissimā accersatis: maiorē in modū & lætor & gaudeo. Vt aut ipse tu dulcissime Laurēti itelligas nō igrato hoī officiū p̄stari: Xenophon filius mihi dilectissimus te adibit: q̄ meo nomine & loquet oīa: & cōponet: Nā ut ipse mea est caro: ita secū defert mentē oēm & aīum meū. Tu me p̄stātissimis reip. p̄cipibus unice cōmēda: atq; amicos oīs saluere iube. Vale. Ex Mediolāo pridie. kal. Apriles. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Francisco patricio sal.

E X litteris Xenophōtis filii liqdo cognoui: qd̄ minie dubitabā: singlarem erga me tuā beniuolētiā. Lætor aut uāhemēter: qd̄ uetus illa de te mea me nequaq; fefellit opinio. Itaq; ut itelligas me ui amoris nō uici abs te: decreui oīo ad uos redire: mō aqua id cōditiōe fieri a me possit. Tuū igit munus fuerit: ut qd̄ coepisti spōte: id etiā mea cā p̄ficias. Xenophō reliqua tecum cōmentabitur. Ego patrē tuū grauissimū & optimum uirum bene ualere opto. Vale. Ex Mediolano pridie kal. Apriles. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Antonio Michaeli equiti aurato sal.

G Audeo eqdē plimū: qd̄ nō solū ī rei pecuniariā: sed ī amicorū etiā hereditatē succedere istitueris patri tuo clarissimo & sapiētissimo uiro: q̄ cū mihi tāta familiaritas beniuolētiāq; fuit: ut maior cuiq; eē posset: cū nemie: Nā filius Xenophon litteris mi

hi significauit: q̄to studio ac fide operam das: ut me coram perpetuo uti atq; frui possis imitatusq; humanissimū patris igeniū æque me diligis: atq; ille cōsueuit: itaq; tibi gratias habeo maximas. Vt aut̄ intelligas me tibi in amore nulla ex parte cedere: Xenophon filius q̄ ego decreuerim ire in sententiam tuam: tibi coram exponet. Vale. Ex Mediolano pridie kal. apriles. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Bernardo Iustiniano sal.

q̄ Votiens accipio tuas litteras: totiēs Leonardū meū patrem tuū uel potius nostrū clarissimū & p̄stati sapiētia uirū uideor corā aspicerē: eundēq; mutuo & audire & alloq. Quæ q̄dem res cū summā mihi afferat uoluptatē: facile debes intelligere: q̄ mihi molestū sit: cū etiam bis & iterum inuitatus interdum nihil respondes: Ad resurrectio- nem christianam id quod hortaris: te uisere. instituisti: modo id mihi facere liceat per principem. Quare quod factū fuerit opus: coram una commentabimur. Vale. Ex Mediolano pridie kal. Apriles. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Aenico daualo equiti aurato sal.

d Electarūt me p̄fecto litteræ tuæ ī maiore modū. Erāt. n. nō solū scriptæ disertissi- me: sed certissimæ testes amoris illius mirifici erga me tui: quē iā tot ānos diluci- dius luce p̄spexi. Itaq; hēo tibi gratias imortalis: q̄ nō mō ipse me singlari beniuolētia cōplecteris: sed oī ope atq; opa niteris: efficaciq; ut isti quoq; splēdidissimo regū lumini ac syderi Alphōso regi munere tuo sim carissimus: Nā q̄d̄tā p̄humaniter tāq; p̄benigne me iuuet: ad se ut eā: nō obscure oñdit: quā de me sibi opinionē feceris. At cauēdū ē mi Aenice: ne tm̄ mea cā honus suscipias: ut id sustinere tueriq; nō possis. Facit. n. p̄sæpe a- mor: ut quæ ī amicis uel minia sunt simulacra uirtutis: uel maxima uideant. Quare mo- derate oīa de amico & p̄dicāda sunt & sentienda: Nā neq; temere nec inepte amorē cæ- cū finxit antiq̄tas. Fallit. n. hominū iudicia: q̄ppe qui q̄d̄ inesse ī amico optat: id quasi in- sit: tū palā p̄dicare: tū audacter recipere cuiq; nō ueret. Sed utcūq; de me res habet: ne ignores te homini nō īgrato bñficiū p̄stitisse: si mihi p̄ meū humanissimū p̄cipē licue- rit: corā tibi ostēdā breui nihil esse apud me antiquius beniuolentia tua. Tu me interim diuo Alphōso cōmendato. Vale. Ex Mediolano. v. kal. Iunias. M. cccc. li.

Franciscus philelfus petro Thomasio philosopho medicoq; sal.

i Am menses p̄pe duo praterire: posteaq; nullæ mihi tuæ litteræ sunt redditæ. Ita- q; sum miratus & tuū & Bernardi Iustiniani silentiū. Si mihi quicq; facturus q̄d̄ gaudeam maxime: cura: ut p̄pediem litteras tuas q̄lōgissimas lectitē. Vale. Ex Mediolano v. kal. Iunias. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Xenophonti filio sal.

q̄ Vob Senēs reditū ad semeum uāhemēter cupiunt: gaudeo. Oīum primum ti- bi uidendū est: quanti faciant meū reditum: ut intelligas me nulla condicione Se- nam repetiturum: nisi duplo maius mihi salariū eo cōstituerint: q̄d̄ antea p̄stitissent. Vale. Ex Mediolano. iiii. kal. Iunias. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Aenico daualo equiti aurato sal.

q̄ Vantā mihi uoluptatē attulerit tua illa p̄grauis disertissimaq; epistola: quā nudi- usquartus a te accepi: & si debes aliis litteris meis intellexisse: tm̄ qa fit iterdū: ut lit- teræ nō reddant: iccirco eadē rursus ab me significatū iri existiaui. Quātū ego semp fece- ri beniuolētiā tuā: iā totos ānos duodeci cognosti. Itaq; amabā te atq; colebā plimū so- lo egregiæ uirtutis tuæ iteruētū. Aliud bñficiū itercesserat. nihil. Nūc aut̄ cū uideo: q̄ta me

benignitate psequeris: potes facile cōiectare: q̄tus cumulus accesserit ad obseruantiam et ga te meā. nihil ē pfecto: qd̄ magis cupiā q̄ id p̄stare: ut q̄ dilucidissime p̄spicias me unū esse semp̄q; futurū quo de uno ea tibi possis oīa polliceri: q̄ de gratissimo & obseruatissimo hoīe expectari cōueniat. Aduētū aut̄ meū ad Alphōsum regē maturabo simul atq; librarius satyræ codicē quē coepit excipserit. Tu me iteri & regi cōmēda & tibi. Vale. Ex Mediolano. iiii. kal. iunias. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Nicolao Cebæ sal.

I Audo diligentia tuā: q̄ fugitiua nostra illa cōiuiua reuocaris ad dñm. Reliquū est ut ea domū repetere p̄pediē cures. Verū id tuto ac sedulo Ioānes Marius filius instituit ad nos redire. Itaq; rogo te maiorē i modū: quo id cōmode filius facere possit: cures meo noīe apud urbis p̄fectū grauissimū & humanissimū uirū Nicolaū fraxosū mei: ut nosti iustis de cāis amatissimū: ut publicæ fidei litteræ ad illū dent: q̄bus ei cū uxore & filiis ac reb; & cū sociis sex q̄tutissime facere iter liceat p̄ Gēuēsū locos: seu Sagōa iter sit hīurus siue quacūq; decreuerit: Nolim. n. qm̄ uersatus ē in eorū oppidis: quos uestra resp. ducit i hostibus: q̄cū ei minare ide posset icōmodi. Litteræ aut̄ mittēdæ sūt opa tua millesimū q̄ocissime: qd̄ ut facias: te etiā atq; etiā rogo. Vale. Ex Mediolano. vi. idus iunias. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Aenico daualo equiti aurato sal.

C Oepit Mediolāi adeo pestilētia icrudescere: ut nō possim mihi non metuere. Itaq; nihil est: qd̄ omittā ad parandū iter ad te: mō librarius n̄ me fallat: ad secūdū usq; mēsem aut paulo amplius te uidebo. Vale. Ex Mediolano. iiii. idus iunias. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Andreæ alamāno sal.

H Esternis litteris tuis quas mihi reddidit frater tuus: q̄ Mediolani quæstorē geris: eo sum magis delectatus: quo minus iā expectate te mihi q̄suauissime obtulerūt. Nā cū tādiu distulisses officiū tuū: putabā tibi iusto aliquo ipedimēto nō licere: qd̄ uelles. Itaq; i eā plane sniam erā adductus: ut crederē te nihil oīo respōsurū. Verū tu elephantorū mora eo cōceptū ptū diutius ferre aīo uoluisti: quo cū extulisses i lucē: foret is diuturnior. Fuit epistola tua nō diserta solū: sed erudita & docta: Nā qd̄ nusq; totū d̄ philosophorū disciplinis apud unū aliquē iuenias: nō græcū: nō latinū: nō ḡtilē: nō christianū philosophū: id nō tibi mō: sed oībus quoq; mediocriter eruditis notissimū p̄dices. & id qd̄ cōtra Socratis institutū: q̄ scire se nihil diceret: facile declaras ul̄ magnitudinē: uel fiducia facūdissimi igenii tui: q̄ etiā quæ maxima sūt de uirtute ac felicitate: minia iudices. Defēso uero tua et̄i ē acuta & p̄subtilis: una mihi rōne p̄bat̄ magis: q̄ te ātea nō serio: sed ioco ad me scripsisse p̄fiteris. Miror aut̄ si ioco locutus es: qd̄ me serio tibi r̄ndisse arbitreris. Quare uel̄ ita uerba mea iterp̄teris: ut mihi tua cupis iterp̄tāda: Nā ut inq̄t ille: Dauus sum. non œdipus. Vale. & œconomica mitte. Ex Mediolano. iiii. idus iunias. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Mariano sacerdoti sal.

Q Vid i cā fuerit: ut posteaq; hīc abiisti: nihil de his r̄nderis: quæ tuæ fidei pro amicitia nostra mādarā: n̄ prius itelligā: q̄ ipse tu me feceris tuis litteris certiorē. Quare si me nūc quoq; diligis: ut ātea cōsueuisti: a te peto: ne me lōgus teneas desyderio tuarum litterarum. Vale. Ex Mediolano pridie idus iunias. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Antonio panhormitæ sal.

F Iqua in re Xenophōti filio fuerit opus tua opa: scio te nihil eorū p̄termisurū oīum: quæ mea itereffe cognoris. Quis. n. est cui q̄ tibi carior esse debeā: Nā ego te non secus diligo amoq; ex aīo ac fratrē: id qd̄ tibi nisi ex oī pte ē cognitū: qd̄ eē cognitū possit nō itelligo. Vale cū pudicissima uxore tua pulcherriāq; filiola. Ex Mediolāo pridie dius

iunias. M. cccc. li

Franciscus philelfus Aenico daualo equiti aurato sal.

x Enophon filius ad te uenit: ex quo mentē oēm itelliges. Quare quicquid tibi noīe meo exposuerit: ita accipe: ac si me corā loquētē audires: Verba. n. filii patris sunt oīa. Itaq; me totū ī Xenophōte apud te existio. Te at rogo: ut idē ī me sis: q̄ fuisti semp: hoc est & facilis & humanus: & q̄tum ad regem attinet. p̄benignus. Reliqua ex ipso Xenophonte cognosces. Vale. Ex Mediolāo pridie idus iunias. M. cccc. li.

Franciscus philelfus sal. di. pl. Francisco barbaro.

q Varēti mihi litteras ad te dare: quas lecturus libēter fores: nullū sane cōsentaneum musis occurrebat argumētū: Nā qd aliud philelfus dignius scribat ad barbarū q̄ de humanitatis studiis. Ad hęc. s. apud nos sordēt. De rebus uero bellicis: quas uideo quotidie ipēdere ardentioris: nō est mei muneris quicquid obstrepere. Quod aut acceperī te ex pedibus laborare: nō pōt mihi pro nostra sūma beniuolētia n̄ esse p̄molestū. Es. n. indignus: q̄ quicquid patiaris: qd̄ nolis: p̄sertim cū sis uita cōtinentissima: ni fortassis iste sit morbus ab usq; maioribus tuis h̄reditarius: Nā podagra: ut Hippocratis sn̄ia est: fit ex eo sanguīe: quē bilis ac pituita corruerit: & id qdē in uenis gracillimis: q̄bus corpus ut p̄necessariis: carere nullo pacto pōt. At ipse tu nulli es bili obnoxius: q̄ unus oīum sis moderatissimis moribus: sed ne pituitæ quidē: qui nulla sis nec ingenii nec corporis crafitudine. Quare cum istiusmodi offensio a parentibus in te insit: fer æquo animo h̄reditatem. Vale. Ex Mediolano pridie idus iunias. M. cccc. li.

Frāciscus philelfus petro thomasio philosopho medicoq; sal.

e Binis litteris tuis alteras accepi: quas idibus aprilibus ad me dedisti: Nā priores quas memisti: ex Varone nōdū reddita mihi sunt. Vix aut dici queat: q̄ta ī his legēdis uoluptate p̄rsus sum. Videre. n. te corā atq; tecū loq̄ mihi sum nisus: Nā quāq; sciebā me ex aio tuo minie excidisse: nō poterā tñ non subdubitare: neqd̄ tibi qd̄ nollē: accidisset. Nūc uero & hac me suspiciōe opportune liberaisti: & qd̄ ī cā fuerit silētii tui ostendisti: Nā qd̄ ego ad Alphōsum regē nō ierī: ut scripserā: p̄cipis inhibitio effecit: Cuius iussis me parere necesse ē uel iuitū: quāq; nihil est: qd̄ noli: qd̄ hūc uelle sentio. Abfui aut Mediolano. Cremonæ primū: deīde Ticini tādiu agēs: quoad Mediolanū pestilētia deseruerit. peto aut abs te: ut posteaq; superiores litteræ tuæ ad me nō puenerunt: iteꝝ me: si tibi uisum fuerit: cur aut minus uideat. Nihil. n. frustra ad me scribere unq; soles: iteꝝ me inq; de iis oībus certiorē facias: quæ ātea: ex tua & Bernardi iustiniāi sn̄ia significas te scripsisse. Ego res italicas uersu heroico sū aggressus p̄serti eas: q̄ Sphortiaæ laudis itersunt. Itaq; p̄eseos huius iscriptio ē Sphortias. In libros uiginti quattuor uniuersa materia distributa ē. Ita n. mihi scribēdū occurrit: ni dies sn̄iam mutarit. primū librū absoluimus. Nūc secūdū elucubramus. Quæra ex te aliqua ad ueritatis argumētū: si tibi id facere licuerit: Noli. n. errore duci: qd̄ faciat: oportet: qui rumoribus credit. Audio barbaꝝ ī podagra īcidisse: id qd̄ doleo u. hēmter. At p̄derit fortassis ad redeūdū cū musis ī gratiā. Vale. Ex Medilāo. pridie idus iunias. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Saxolo pratēsi sal.

q Vanq; hoc tpe mihi ocii nihil erat: ne tñ mea taciturnitas tibi molesta eēt: rñdi ad ea paucis: q̄ petieras. Cercopes duo fuere: quorū noīa Aeschines Sardinus ī iābis scripsisse tradit: Nā alter Andulus dictus ē alter Atlātus. Hos aut deceptores mēdacisq; extitisse ap̄d Aeschinē athēiēsē ī legatiōe patet: quos et Anaxagoras uanadōꝝ simioꝝ grā ī eas isulas traiecisse narrat: q̄ a simioꝝ noīe q̄ πῖθηκοι pitheci appellat̄: uocata sūt pitheciā. κέρκω ↓ cercops p̄terea & iocosū significat: & ē eorū simioꝝ spēs: q̄bus caudæ

sunt longiores. Quod autē petis idem ne significet οιοσ. ει & οιοσ Τε ει certe nequaquam idem: Nā quod scribit sine τε οιοσ ει: uis a uolo significat. Sed si scribatur cū τε οιοσ Τε ει significat potes: id quod ex usu legendi non obscure aduertes. De anno autē proscenio apud plautum: textus ille corruptus est. Nannio enī scribi oportet. Fuit autē Nanniū illustris meretrix: quā & hyperides contra patroclem: & Apollodorus i iis: quæ scripsit de meretricibus: αὐτῶν ἄγα hoc est caprā: ut scis: nominatā scribunt: ea scilicet ratione: quod tabernarium quēdā Tallum noie: id quod uirgultum significat: exederet. Virgultis enim capræ plurimū delectantur. Antiphanes uero iunior in iis: quæ de meretricibus reliquit scripta Nanniū dicit uocatam esse cognomine prosceniū quā extrinsecus formosissima uideretur instar prosceniorū theatralium. Recte igitur plautus uituperatoribus occurrens ostendit se primū nō esse: qui tragœdiā admiscuerit comœdiæ: cū in Nannio proscenio idē antea fuerit factitatū ab alio poeta: quisquis tandē ille fuerit: ut patet ex ipsis uerbis: quæ tanguntur in textu. Qui uero ille fuisset: certi habeo nihil. Vaticinari autē nolim. Vale. Ex Mediolano pridie idus iunias. M. cccc. li.

Franciscus philelfus sal. d. pl. Nicolao arcimboldo ducali senatori ac iurecōsulto.

I tibi uiro integerrimo: & eruditissimo hoī: & cum rege meæ oīum: tum meīpfi us in primis studioso gratificer oīa: quæ præstari a me queāt: sim plane ingratus. Faciam igit: quod tantopere efflagitas: & id quidē non libenter minus: quā diligenter. Cæterum nosti occupationes meas: quibus si uoluntatē meam cōparaueris: haud me cunctationis accusabis. Studebo tñ: annitarque manibus ac pedibus ut aiunt: ut diligētia oēm superet necessitatē. Vale Mediolani ex ædibus nostris idibus iuniis. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Donato Actiolo sal.

Ccepi esse apud uos quosdam priscos de arte grammatica libros: quorum uelī nomina ad me scribas: Nā quibus hoc tempore in publicis ludis græci utuntur libris: pleni sunt ineptiarum: ac plane tales: ut ad dediscendū sint: quā ad discendum longe magis accommodati. Tu fac: quod peto. ac Vale. Ex Mediolano idibus iuniis. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Catoni Sacco equiti aurato ac iurecōsulto sal.

Iunt te mi Cato factum auariūsculū: quod plurimū miror: Nam cui parcis pecunias tuas: qui liberos ne gigneret: uxorem mathusalem tibi matrimonio iunxisti. Fratrine? At ille est longe te stultior: qui a tuo conspectu nō secus fugit: quā si basiliscū intueretur. Nū te podagra iccirco in auaritiā agit: quod metuas fore: ne si leges docere & ius ciuile cogaris deserere: ad pauperiem pristinam redigare: quasi tibi nō ppea iunxeris locupletē anū uxorem: quod nūmos liberis prætuleris. Viue igit ut consuesti: liberaliter: neque tibi pauperies metui sit: Nullus enim uæhemētior dolor uacat febre: quæ una te breui: nisi sapias: omni exuet cura. Vale. ex Mediolano idibus iuniis. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Ardrea alamanno sal.

Demetrius sguropulus istac iter facturus in urbē Romā: petiit a me: ut se tibi per litteras cōmendarē. Quod mihi tā facile ē: quā quod facillimū: Modo itelligas eū esse Demetriū: qui cū grauitate ac uero nihil habuerit cōe unquam. Ex librario non iepto: quātū ad formam litterarū attinet: uult uideri philosophus: id quod ex ornatu capitis longioreque pallio tibi facile fuerit iudicare: Nā neque uitæ institutis neque doctrina ulla philosophi quicquam sapit. Veræ lingua est & celeri & expedita & suauis: ut græcorum nemini cedat. Voce quoque & clara & sonora. Rem omnem tenes. Ita tibi hominem commendo: ut illi ad sis: & tecum habites. Vale. ex Mediolano idibus iuniis. M. cccc. li.

Franciscus phil. sal. pl. d. Benedicto nurlino philosopho ac medico ducali.
 Non esse possum sine permagna sollicitudine aī ac modestia ob hunc pestilentiaē
 morbū: quo uniuersa correpta ciuitas in assiduis innumerabilibusq; funeribus &
 dies consumit & noctis. Neq; satis scio: qd consilii capiā: Nā sine liberis uniuersaq; fami
 lia hinc decedere & inhumanū sit & dedecorosum oīo. Diutius uero uersari inter tot ac
 tantos inuitabiliū sagiptarū ictus est hoīs non minus dissoluti: q̄ insipientis planeq; isā
 ni. præterea & quo sim pfecturus: & quo pacto: qui & pecūiis careā: & ab oī fortassis ur
 be metu contagionis excludar. peto igitur a te mi Benedicte: ut tuis me prudentissimis
 consiliis adiuues. Vale. ex Mediolano idibus iuniis. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Angelo reatino iureconsulto sal.

Te princeps abest Mediolano: & pestifer hic morbus incrudescit i dies magis atq;
 magis. Nec mihi integrū est: maneā ne: an abeā: ita sum & aīo perturbato: & cōsi
 lli egens: in tanta præsertim reꝝ mearū oīum difficultate & inopia. Accedit item ad ma
 lum: quod edicto principis cautū audio: nequis Mediolano decedens in loca alia admit
 tatur eius ditioni subiecta. Rogo te in maiorem modū: mihi faciunda ut q̄primum con
 sulas. Vale. Ex Mediolano idibus iuniis. M. cccc. li.

Franciscus philelfus sal. pl. d. Ciccho Simonetæ.

Deus iis uel mortuis sit iratus: qui primi auro & argento preciū statuerunt: ut q̄ ca
 ret alterutro: inutilis: ut ita dixerim: habeatur. Quod nunc mihi uideo accidisse.
 Quanto uersor in periculo atq; discrimine inter hæc pestilentiaē iacula: tute uel reticente
 me aiaduertis. Si mihi adessent pecunia: p multos haberem fautores & salutis & dignita
 tis meæ. Sed qm̄ illis careo: præter te unū uirum optimū & hoīum mihi amicissimū ca
 teri oēs: alii negligunt: alii contemnunt. Nec tñ tibi persuadeas: uolo me frangi aīo: aut
 aliud quicq; humilius de me sapere. Quin eorū potius misereor: qui i hoīs figura uitam
 pecudis replentant. Velim tñ p nostra amicitia: mihi consulas: quæ sit tua de rebus meis
 sententia: Nā nec diutius mihi agere licet Mediolani propter inualescentē in dies magis
 atq; incrudescentē pestilentiaē uim & efferatā rabiē: nec alio secedere indigenti pecuniarū
 Litteræ enim ducales nihil oīo mihi profuerunt apud hos ædiles hoc est prouentuū du
 calū magistrōs: quos uocant. Ni metuerē fore: ut offendā principis uoluntatē: abire ex
 tra hanc Gallia cisalpinā tutioris i locos. Vale Et principem hortare ut meminerit mei.
 Ex Mediolano idibus iuniis. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Iacobo bracello & Gotthardo sal.

Xenophon filius: q̄ hæc litteras uobis reddidit: corā exponet: qua mihi in re ue
 stra opera opus sit. Non aut sum ignarus gratissimū uobis esse me uestra opera
 uti uelle: præsertim in re litteraria: Nā Ioannes Marius filius cupit ire ad me: qd̄ ut cōmo
 dius possit & tutius facere: iccirco publicæ fidei litteras petit: qm̄ in eorum oppidis est
 uersatus iā menses duos: quos uestra resp. ducit in hostibus. Reliqua ex ipso Xenophon
 te cognoscetis. Vale. ex Mediolano idibus iuniis. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Nicolao Cebæ sal. pl. dicit.

Espondi nudius tertius tuis litteris. Itaq; in præsentia breuitate sum usus: præsertim
 quod Xenophon filius istuc iret: qui tecum meo nomine uerba facturū esset: Ve
 nit enim: ut Ioannem Mariū fratrem comitetur Mediolanum. huic uelim: mea illa conui
 uia ad me des. Vale. ex Mediolano idibus iuniis. M. cccc. li.

Franciscus philelfus petro perleoni sal.

P Vto audiuisse te instituisse Ioannē Marium filium ad nos reditū facere. Quare petiit per litteras: ut Xenophōta Genuā qua iter facturus ē: quā primū mitterem. quo se comitetur Mediolanū. Reliqua Xenophon ipse filius meis uerbis tibi corā narrabit. Ego Arrhianum uerementer cupio. Vale. Ex Mediolano idibus iuniis. M. cccc. li.

Franciscus philelfus petro Thomasio philosopho ac medico sal.

E Vm ceteris in rebus me tuæ proximæ litteræ plurimū delectarunt: tū eo me non mediocriter perturbarunt: quod publicæ fidei litteras significabas iā supra secundū mensem missas ad me a Bernardo Iustiniano uiro patricio & mihi amicissimo. Fatebor tibi ingenue: quæ atē fuit opinio mea. Instituerā: ut scis: ad resurrectionē christianā ire ad uos. Itaq; me pararā: quotidie litteras uestras audivissime expectans. Sed ubi aduenit cōstituta dies: nec ego ex te: nec ex alio quoq; amicorū uideo quicq; epistolarū: coepi mecū uerhemēter stomachari atq; irasci mihi met: qui oīo frustra amarē. Itaque decreueram nihil posthac amplius ad uos scribere. Sicq; distuli cōplusculum temporis: ut nosti: deinde cū refrixisset ex candescētia: & amicitia uis rursus concaluisse: nō potui me continere: quin aliqd tecū obstreperem. Nunc re quā scribis: diligenter cōsiderata: qd iudicaturus sim: nescio. Vnū at cupio: ut me facias quā primū certiorē: quinam ille fuerit cui Bernardus litteras ad me dedit. Reliquū est: ut aliæ parentur publicæ fidei litteræ: quibus tempus duorū mensium sit præfixum: atq; incipiat ad. xvii. kal. septembres. Ad id enī tēporis institui proculdubio uos uisere: id qd me tuto facturū uolo. At nolim: mihi obesse possit: qd iandiu in his sum: quibus cū tam dura bella gessistis. Sū autem iturus ad Alphonsū regem. Quare diuertam ex eo ad uos itinere. Vale. Ex Mediolano. x. kal. iulias. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Aenico Daualo sal. pl. dicit.

F Vm certior factus a Gabriele mirabili: qui modo istinc Mediolanū orator rediit dedisse te sibi alias ad me litteras circiter kal. februarias: quas ego uidi nusq;. Nec aliæ oīo ullæ ex te mihi redditæ sunt litteræ: præter eas: quas ex puteolis ad. xvii. kal. maias ad me dedisti. Itaq; nihil tibi mirandū est: si nullū a me responsum accepisti: Nam qd scripseras: scire non potui. Ad proximas aut respondi. Nunc at habeo noui nihil. Satyrarum codex assidue excribit. Si prius uequi uero: ad augustū saltē iter oīo ad uos capiam. Ante id temporis nullo pacto licet. Vale. Ex Mediolano. x. kal. iulias. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Bartholomæo parmensi equiti aurato sal.

E Am mihi beniuolentiā ad Aprilē ostendisti: ut uidear mihi de te posse oīa polliceri. Quare cū princeps noster pecunias mihi in p̄sentia in dandas decreuisset: Xenophonta filiū ad te misi: quē ut quā primū expediri cures: te et atq; et rogo. Erit hoc mihi tā gratum q̄ quod oīum maxime. Noui modestiam & humanitatē tuam. Scio moleste te laturum: si pluribus uerbis abs te petam: quod tua sponte facturū sis. Vale. ex Mediolano. iiii. kal. iulias. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Catoni Sacco iuriconsulto & equiti aurato sal.

E Enophon filius corā tibi exponet: quid fieri abs te uelim. Tu aut facies: scio: qd semper consuisti: & amice & recte. Ego ad augustū sum ad Alphōsum regē iter facturū ab eodem scilicet inuitatus. Reliqua ex ipso Xenophonte cognosces. Vale. ex Mediolano. iiii. kalendas iulias. N. cccc. li.

Franciscus philelfus Aenico daualo equiti aurato sal. dicit.

Vod modo. x. kal. iulias ad te scripsi: hinc ad uos iter capiā ad proximum sextilē. Interea uero temporis satyrarū codex quē regi dono daturus sum: luculētissime

exaratur. Tu uelim operam des: ut regia familiaritatis litteræ quarum comitatu iter proficiscendū utar: quæ primum eant ad me. Audio istic esse Venetorū oratorem: cuius tu hac in re opera uti poteris ea scilicet: ut istiusmodi litteras ad egregiū medicum petrum Thomasiū qui Venetiis agit: & mihi est familiarissimus: quæ diligentissime perferendas curet. Is .n. est a me iam comonectus: ut eas litteras cum primū acceperit: mittat ad me. Tu me interea diuo Alphonso tibiq; comenda. Vale. ex Mediolano pridie kal. iulias. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Ciccho Simonetæ sal. di.

Ernis litteris meis esse debes certior factus me neq; papiæ: neq; Mediolani re pecuniariam quā decreuit princeps: consequi potuisse: Nā & papienses & mediolanenses magistratus nullas sibi pecunias esse responderūt. Id autē quanto mihi incommodo sit: uel me reticente cognoscis. Itaq; tuæ erit humanitatis ita ad hos Mediolanenses scribere: ut intelligant se sua falli oportere opinione: qui uolunt se plus posse quæ principem. Vale. Ex Mediolano pridie kal. iulias. M. cccc. li.

Franciscus philelfus petro Thomasio medico sal. dicit.

Am quartum ad te scripserā: posteaquæ nullæ mihi redditæ sunt litteræ tuæ. postea uero nihil accidit: quod tua interesse arbitrarer præter incredibile desiderium meum uisendi tui: quod in dies magis magisque augetur. Hoc autem me leuare tui est officii. Vale. ex Mediolano. xv. kal. augustas. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Aenico daualo equiti aurato sal.

ppropinquat iam augustus: quod ad tempus me ad uos uenturum antea scripserā. Satyrarum codex festinat ad calcem. Ego litteras regias: quibus de atea ad te scripsi: uahementer expecto. Vale. ex Mediolano. xv. kal. augustas. M. cccc. li.

Franciscus philelfus petro perleoni sal.

Væsiui diligenter: ut tibi quæ cupis laboris socium aliquem inuenirē. Nemo hic est in presentia: qui istiusmodi prouiciā uelit. Nec tñ dubito fore: ut cum melius res hic habuerint: non se aliquis offerat: quem ad te mittā. Interim cura: ut ualeas cum sponsa: & ad me Arrhianum historicū quæ primum des. Ad hæc uelim dicas Nicolao cebæ hoī amicissimo uerbis meis: ut curet: si me amat: mea ad me conuiuia propediē dare: Cupio enim illa mecum ferre in hoc meo ad Alphonsum regem itinere. Si alius fidus nuncius non occurrerit: saltem tabellarius mercatorum deesse non possit: cui quicquid nūmorum promiserit: ipse libenter dissoluam. Vale. Ex Mediolano. v. kal. augustas. M. cccc. li.

Franciscus philelfus petro Thomasio medico sal.

Non possum non subdubitare factū esse: ut tot quas ad te dedi litteras: interceptæ sint: quædoquidem iam sextū scripserim posteaquæ nulla mihi oīo uel perbreuis epistola tua reddita est. Deus interceptoribus malefaciat: quæ me priuant iucundissimo fructu sermonis tui: qui mihi omni melle est suauior. Itaq; uelim cures: ut omni ratione atq; arte fallentis fallas: ac me expleas desiderio litterarum tuarum. Vale. ex Mediolano. vii. idus augustas. M. cccc. li.

Franciscus philelfus petro Thomasio medico sal.

De septimū idus Augustas cum iam meas litteras obsignassem: binæ mihi tuæ redditæ sunt: quibus diligentissime perlectis respondi et tunc tibi: quæ opus fuit. Nūc autē abs te peto: atq; contendo: ac si pateris et atq; etiā te rogo: ut oī cura & diligentia operam des: ut quæ mea scis interesse: quæ primum cōficias. hoc mihi nec gratius facere potes: nec necessarium magis. Vale. ex Mediolano. xviii. septembres. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Ioanni Mario filio sal.

E frustra ad nos eas: hoc die Mediolanum egredimur petaturi Cremonam: Vbi tandiu futuri sumus: quoad hæc pestilentialis morbi procella cõquieuerit. Vale. ex Mediolano. v. idus septembres. M. cccc. li.

Franciscus philefus Ioanni Mario filio sal. pl. dicit.

Vm hesternò uesperì Cremonã uenissimus: essemusq; excepti minime ihumaniter: hodie ex urbe eiectionis sumus. In cã hoc fuit. Erat mihi serua mercenaria & familia non ignobili alipranda: noie Antonia & ea quidẽ puella non inuerecunda. Hanc reliqueramus in cymba una cum Maria nutrice tua: ut tantisper res nostras asseruarent: dum ædes cõduceremus: Nã cũ Xenophõte sororibusq; tuis ac genero apud honestũ cauponem iterim diueteramus. Dũ post paratas ædes hodie cymbã repeto: quo & res & mulierculas agerem ad ædes: offendo Antoniam subita pestilentiaẽ uĩ correptã aĩam efflasse positãq; in ripa: ibidẽq; maximũ hominum cõcursum ac tumultum. Non potui mihi non metuere in tanta hoĩum barbaria: sed multo magis filiabus: quas una cum genero ĩ urbe dimiseram. Quid multis: Mihi in urbem regrediendi potestas adempta ẽ: reliquis item nostris ex urbe continuo eiectionis. Ruri nunc sumus: quod in suburbio iacet: qua itur Mantuam. Vale. ex Cremona pridie idus septembres. M. cccc. li.

Franciscus philefus Leodryfio Cribello sal.

I grato in me aĩo esse uolueris: ut & esse debes: & ipse te futurũ puto: curabis oĩa quæ istinc decedens tuæ fidei mandauit: & amice & diligenter: in primisq; : neqd mihi detrimenti domi fiat: Nã te haud latet: quantus nunc furũ numerus propter absentiaũ ciuiũ Mediolani ubiq; noctu atq; die insidietur: ut nullæ ædes satis aut clausæ istis aut munitæ sint. Quare tuæ fuerit curæ ac beniuolentiaẽ erga me: operã dare: neqd nobis surripiatur absentibus. Vale. ex Suburbano rure Cremonensĩ idibus Septẽbribus. M. cccc. li.

Franciscus philefus sal. di. pl. Matthæo pisarenĩ aĩdili curruli.

Vod scire cupis: q̃ me hũane & liberaliter Cremonenses exceperint: accipies paucis. Me adueniẽtẽ uniuersã ciuitas & uidit: & honorauit egregie. Sed ubi accidit: ut mercenaria quædã mea serua pestilentiali morbo correpta: uitam subito deseruerit: tumultus ingens in urbe aduersus me exortus est: quẽ plebeia insania concitauerat: Nã qui uiri nobiles atq; boni eã urbem inhabitant: nihil huiusmodi non mō non fecerunt: sed ne tẽptauerunt quidẽ. Sũ continuo cũ uniuersã familia urbe exclusus: & non sine magno quidẽ uitæ periculo. Vagabar in cãpo auxilii oĩs atq; opis expers. Nec quid consilii caperem: satis mihi erat in promptu: usque adeo erã animo perturbato in tã repentino insantiũ hoĩum motu. Tandem ubi paululũ plebeius ille furor sedatus est: præstãtes q̃dam pauci atq; boni ciues permōdeste me adierunt: meq; hortati sunt: ut modice ferrem atq; æquo aĩo plebeiam illam stultitiã: quæ longe magis: q̃ mihi bonis oĩbus ciuibus permōlesta extitisset. breui aut fore ut illud oẽ erratum haud ignobili diligẽtia sarciretur. Meq; duxerunt in proximũ quoddam suburbiũ: ubi rus est ac uilla cuiusdam ciuis persecheta. Vnde eiectionis uillico: mihi uilla una cũ rure tradita est tantisper incolenda: donec publica diligẽtia aliter meæ & rei & dignitati prouisum fuerit. Cæterum in præsentia incõmodius agere nihil possẽm: Nam oĩa mihi desunt præter culices pulicesq; & muscas. Vale. Ex Cremonensĩ rure Suburbano. xvii. kal. octobres. M. cccc. li.

Franciscus philefus Sceuæ corti equiti aurato ac iureconsulto sal.

Vm istac iter facerem Cremonam petiturus: me uahementer hortatus es: ut placentia q̃ Cremonæ: donec Mediolãĩ pestilentia cessasset: agere mallet. Nec enim

uereri te aiebas multo cōmodius me ac melius apud placentinos futurum: q̄ apud cremonenses. Quare cū uideā Cremonam eodē quoq; acerbissimo morbo laborare: quo Mediolanum: sciamq; q̄ tibi homini amicissimo & carus sum & periucundus: non inuitus cōditionem accipiam: modo per te fiam certior: ne spem precio sim empturus. Itaq; fac: p̄pediem intelligam: quid me facere oporteat. Vale. ex rure suburbano. xvi. kal. octobres. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Iacobo camerinati sal.

e Tuā erga me uoluntatem non laudare non possum: & istoz negligentiam non detestari nō debeo: qui nihil eoz oīo agāt: quæ tu iis agenda iulisti: Non enim iī sumus: qui more scytharum solo utamur pro lecto: præsertim tādū: & sine ulla nostra culpa. Accedit ad hanc difficultatē alia longe incōmodior: q̄d ne caupones quidem ulli nos dignos putant: quibus ullo nūmorum interuentu ea dent uānu: q̄bus sine uitam ducere nequeamus: Aiunt enī Guilielmum nescio quem: hoīem: quātum uidere uideor circunforaneum ac plane barbarz sibi iussisse non modo neqd nobis uel mercede ulla exhibeant: sed nec ēt uerbum nobiscū faciant. Istum aut̄ perditissimum Guilielmum eiusmodi magistratui præfectū dicunt: cui talis potestas decreto publico data sit. Itaq; te rogo: ut uel consulas rebus nostris: quēadmodum nudius tertius mihi coram recepisti: uel q̄d admodum malim: mihi abeunti potestas fiat: Vereor enim ne qui Mediolano pestilentiam fugimus: eam Cremonæ repererimus ī tanta rerum omnium difficultate ac tadio. Vale. ex rure suburbano. xi. kalendas octobres. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Christoforo Marliano sal.

h Odie cum tibi primū facultas oblata fuerit: fac si me amas: ut te uideam: Sunt. n. quædam mihi tecum cōmentāda. præterea uacuis ne oīo uenias: atramenti aliq̄ tulum tecū affer: Nam atramentarium meum æque sitit: atq; nos omnes. Xenophon filius petit abs te aliquātulum uernicis. Vale. ex suburbano rure. x. kal. octobres. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Iacobo camerinati sal.

e Vpio quædam commentari tecum. Itaq; rem mihi pergratam facturus es: si cum quid otii hodie nactus fueris: huc te conferes: quandoquidem nos ad te ire barbaria ista non finit. Arca illa nostra cum libris est etiam nunc sub Ioue. Vale. ex rure suburbano. x. kal. octobres. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Ioanni iordani iuriconsulto sal.

p Ræterierunt anni iā triginta & amplius: posteaq; nec uerboz a me nec litterarum aliquid accepisti. nec ego item abs te: Idq; nō alterutrius uoluntas aut negligētia ulla fecit: sed longissima locorū interualla: Nam cum tu adhuc pataui operam dares iuri ciuili: ego a Venetis soluens in Thraciam nauigauī: quo græca sapiētia factus doctior maiori uel usui uel ornamento latinæ linguæ futurus essem. Qua una re factum est: ut mutua scribendi uicissitudine priuati iamdiu fuerimus: Nam post annum septimum ubi in Italiam reuertissem: etsi eramus propinquiore: tamen cū temporū quoq; difficultas nobis fuisset impedimento: uterq; siluimus. Nunc uero cum p̄piores facti essemus: tēpusq; ipsum nos mutuo ad scribendum hortare: anteuertere q̄ anteuerti malui: quo intelligeres nullo amoris officio me posse abs te supari. Scire aut̄ cupio: q̄ belle ualeas: & quāta me beniuolentia p̄sequare: Nā ego te non diligo solū: sed ita amo: ut nihil ad cumulum addi queat. Valeo aut̄ pulchre. Apud Cremonenses uero ideo me recepi: qm̄ Mediolāi qua ipsa in urbe domiciliū mihi perpetuū constitui: pestilentia in dies magis atq; magis

inualescit in crudescitq; Reliquū est: ut quādiu in propinquo futuri sumus: quā creberrimis inter nos litteris quotidie aliquid cōmentemur. Vale. Ex rure Cremonensī suburbano. x. kal. Octobres. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Iacobo Camerinati sal.

Xistimo tibi ab ingenuo adolescente Christoforo marliano ea oīa uerbis meis renūciata: quæ a me mane corā accepit. Nihil autē aut temere aut minus consulto locutus sum: Rusticor enim ut nosti iam diē sextūdecimū non solum incōmode: sed in maxima reꝝ oīum penuria. Quid mihi postridie sit agendū: aut unde necessariis rebus subueniendū: nō intelligo. Quare nō amicis solū: sed mihi etiā ipsi iā molestissimus fieri incipio. Itaq; sūm opere te rogo: ut quæ tibi Christoforus nomie meo exposuit: hoc ipso die oīo cōficias: quo qd facturus sim itelligā. Hodie mihi philosophica cœna futura est eaq; diogenica. postridie uero ne cum arida quidē Cerere mensam mihi futurā uideo. Vale. Ex rure suburbano Cremonæ. v. kal. Octobres. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Māsuetto attēdulo abbati sal.

Enūciauit mihi hesternō uesperī uir optimus amantissimusq; tui Iacobus camerinas instituisse te mihi dono datū ire tritici sextarios decem. Quæ quidē res uix dici queat: quantā mihi uoluptatē attulerit: & id quidē nō tam ipso dono: qd' sane pulcherrimū est: q̄ bōitate ac liberalitate igenii tui: q̄ nullo unq̄ ab me puocatus officio uolueris me tibi tā oportuno tam benigno munere deuincire. Itaq; habeo tibi imortales gratias. Tu autē tibi uelim psuadeas: eum me esse futurūq; i dies: qui i te amādo cessurus sim nemini. Triticū autē ipsum tum mihi præbendū curabis: cū in urbē uenero: Nā ruri quo pacto sim usus: nō satis intelligo: quanq̄ ne in urbe qdem fortassis eo mihi opus erit. Verum hac de re breui faciā certiorē. Vale. Ex Cremonensī suburbano rure. iiii. kal. Octobres. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Nicodemo Trachedino sal.

Væ tibi in ethuriā abeunti pro beniuolētia nostra mādarā: nequaq̄ debes eē oblitus. Miratus autē sum: qd' nihil postea respōderis nisi tua fortassis i urbē Romā festinātor pfectio tibi fuerit impedimēto: quo id florētia cā mea gerere cōmode nō potueris: qd' tuis in cōmentariis annotasti. Hoc si ita est factū: uelim in reditu ne ptermittas. Erit id mihi uehemētissime gratū. Et ne tuas litteras frustra ad me des: ego hoc tpe ago Cremonæ acturusq; sum fortasse: donec pestilentia Mediolani deserit desæuire. Iacobū triulcū disertissimū iuriconsultum ualere plurimū opto in primisq; Aurispam meū uix optimum & hominem doctissimum. Vale. Ex rure Cremonensī suburbano pridie kal. Octobres. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Bartholomæo Melio sal.

Voniā certo scio te uel rōne uel tēpore ea animi ægritudine quā nō mediocrem ex obitu dilectissimæ sororis tuæ & nobilissimi uiri cōceperas: magna ex parte liberatū: nō sum ueritus uti officio tuo. Decreuerūt tui isti publici magistratus nudiustertius mihi iā licere urbē ingredi atq; pro arbitrio meo icolere. Itaq; mihi ædes parādæ sūt. Hac in re tua mihi opera opus est. Cupio mihi domū cōduci in tēpus semestre & amplā & cōmodā. peto igit' abs te: ut hanc puinciā tuorū alicui deferas idq; q̄primū. Nō. n. te latet q̄to cū icōmodo ruri sum. Nunq̄ equidē didici rusticari: q̄ uel philosophari uel a liqd liberalius agere semper cōsueuerim. Hoc erit mihi tam gratū q̄ qd' gratissimū. Vale. Ex Cremonensī rure suburbano kal. Octobribus. M. cccc. li.

Fránciscus phile'fus Michaeli rochæ grāmatico sal.

d Iligētiā tuā nō solū pbo: sed etiā laudo: Facis. n. & amice & liberaliter. Domū mihi cōduci cupio tū amplā: tū etiā pulchrā. Quo i loco sita sit nō multi facio: mō locus sit honestus ac musis: ut ita dicā: a cōmodatus. Quod scire cupis: Næ græca dictio est. & diphthōgū recipit. æ: quæ apud græcos p ai. scribit. & nisi diuidat eodē sono enunciat: quo apud latinos. æ. diphthōgus: quā dicimus: Nā si diphthōgus apd græcos eē defierit: eodē mō pferet: quo apud nos. ai. diuisa. Vnde Virgilius græcos imitatus ait: Aulai i medio pēdebāt pocula bacchi: pro aulæ. Næ igit p æ. diphthōgū scripta significat certe. ita. & uāhemēter: uel etiā nimis secūdū quosdā. Hac aut dictiōe ita utuntur latini poetæ p̄serti comici ut dica. symbolū. strategi & aliis atq; aliis uerbis pluribus. Et ut ueniā ad rē tuā: mihi cōueniētissime dici uideat apud Terētiū. næ. pro uāhemēter aut nimis: quāq; nimietas a uāhemētia nō admodū differt: Cū. n. inqt: Faciūt næ itelligēdo: ut nihil itelligāt: quasi qd' qui magis q̄ opus sit: aliqd uel iquirūt: uel speculant: eorū numero sunt habendi: qui nihil itelligunt. Tu si secus putas: utere iudicio tuo: Ego. n. neminē mihi deū facere constitui. Ita etiā tibi: si sapias: faciundum existimo. Vale. Ex rure suburbano Cremonæ. kal. Octobribus. M. cccc. li.

Franciscus phile'fus Augustino Narinēsi sal.

i Nstitui cōsiliū tuū seq: Nā qd' me cōmonueris fore nostro p̄cipi nō ingrātū: si relictis Cremonēsisibus papiā q̄primū cū uniuersa familia concessero: puto nil temere te locutū. Itaq; in crastinū diē hinc soluā: qd' eo facio libētius: nequa p me accedat uel utilitas: uel uoluptas ad tuos istos barbaros: quos deus optimus maximus radicitus pdat: idq; ppediē. Domū at quā pararūt sibi ipsi habeāt una cū pestilētia atq; ignorātia Vale. Ex rure suburbano Cremonæ quarto nonas Octobres. M. cccc. li.

Fránciscus phile'fus Leodryfio Cribello sal.

a D sextū idus octobres ueni Ticinū ubi cōtinuus sum futurus: donec Mediolani clamētius cælū spirauerit. Audio quas domi ad custodiā reliquerā mulierculas: & matrē & filiā e uiuis excessisse. Nec de rebus meis domesticis posteaq; decessi Mediolano: in hanc diē audiui quicq;. Nec possum non dubitare: neqd litigii per affines meos aduersus me sit tentatū. Itaq; te rogo: ut oīa quæ mea iteresse iudicaueris: q̄diligētissime odoreres: & ad me cōfesti scribas. Vale. Ex Ticino pridie idus octobres. M. cccc. li.

Fránciscus phile'fus Bartholomæo corrigiæ equiti aurato sal

h Aud mea de te me certe sefellit opinio: Nā iā pridē eū te fore sum arbitratus: cui pro tuis erga me beneficiis essem plurimū debiturus & id certe cum superioribus mensibus re ipsa expertus sum: tum ita hoc tēpore perspicere uideor: ut ea: quæ cernuntur oculis. Non. n. ignoro benignū & amicissimū tuū erga me aīum: Nā liberalissimus uultus ipse tuus sic animi tui liberalitatē oñdit: ut me iam censeā oīa accepisse: quæ tu dare si ita posses: ut uelles: & magno ipse leuaret incōmodo: & tu nō mediocrē gloriā consequerere. Debes. n. liqdo ai aduertere: q̄ mihi molestū ē tādiu apud cauponē degere cū tali p̄serti & tā graui fāilia & ea delicata. Doleo at maiorē i modū nō mea solū: sed multo etiā magis p̄cipis nostri cā. Quid n. dicat cū ab ipsis hostibus: tū ab uniuersa Italia: cū icrebruerit apud oēs eā esse unius Fráncisci Sphortiaē aut consuetudinē: aut fortunā: ut uel nequeat uel nolit egregiis uiris opitulari & ea suppeditare: qbus sine uitā tueri nemo possit: Itaq; rogo te: ut qd' spōte facis: uel mea etiā uel p̄cipis nostri cā nō facias solū sed efficias: hoc est: ut publica priuataue pecunia hunc eximas hac loci obscuritate:

qui uel lucem tenebris uel solē luci non minus solet q̄ potest afferre. Id autem eo facilius sis facturus: quo scis nihil ad te detrimēti p̄ter breuissimi tēporis incōmodū peruētūrū: Nam multo plus mihi debet ex arario q̄ in p̄sentia ab me petat. Ego uero is sum: q̄ bñficiis supari nō a quo aīo sim ferre solitus: Nā si aliud nihil nominis saltem immortalitatem iis qui bene meriti de me fuerint: referre semper consueui. Quid uelim: paucis tene. Vale. papiæ ex ædibus nostris. xvii. kal. Nouēbres. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Benedicto Nursino philosopho ac medico sal.

d Ebuisti hesterni uesperis ex cōterraneo & affini tuo itelligere: qua i re mihi opus est opa tua. Et qm̄ q̄ abs te amer: iā pridē noui: reliquū ē: ut abs te petā: ne frustra te admonitū patiaris: Nā q̄uis omne tuū mihi officiū gratū sit semp: hac tñ tēpestate eo erit gratius: quo magis est necessariū. præterea quædā mihi sunt cōmētāda tecū: quæ p̄cipis nostri uāhementer itersunt. Si huc minus ante p̄fectionē tuā es uenturus ad p̄ncipē: uelim me facias certiolem: an licet in p̄sentia Ticinū incolētibus ad uos ire. Audio enim huiusmodi & ciuibus & incolis propter pestilentiaē suspicionem ad uos iter esse i terclulum. Quod si secus mihi fore significaris: maturabo ad te q̄primū. Vale. Ex papiæ v. kal. Nouembres. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Leodryfio Cribello sal.

f Ecisti: ut te decet: qui desyderio meo cumulatissime satiffeceris: Nō. n. poterā nō subuereri: neq̄ litigii motū eēt ab iis: qui isidiis magis q̄ iuri fili me absentē nos sent. Id aut ut metuerē Rainaldi Varidei: quē reꝝ meꝝ abiēs p̄curatorē cōstituerā: silentiū faciebat. Reliquū est: ut si me amas quotiēs ex tuis quispiā petit Mediolanū: id q̄ existimo quotidie p̄pter p̄pingtatē tibi usu uenire: eundē cures accedere ad ædes meas: & ex p̄xima uicinia q̄ diligentissime sciscitari: noui ne q̄q̄ acciderit. Quicq̄ aut acceperis: id f. cito ut q̄primū scia. Vale. Ex papiæ nonis Nouēbribus. M. cccc. li.

Frāciscus philelfus Sceuæ Corti iuriscōsulto & equiti aurato sal.

a Mbrosius gentilis derthonensis necessarius tuus: ut ipse ait: multis mihi in rebus molestus est. Hunc igitur uelim moneas: ne sit aduersus me iportunior: Nā mihi iam bilem mouet. Vale. Ex Ticino. v. idus Nouembres. M. cccc. li.

Frāciscus philelfus Sceuæ Croti iuriscōsulto & equiti aurato sal.

n Olim mireris: q̄d nullas ad te litteras dederi: postea q̄ ueni papiam. Fuit. n. in hāc diē: q̄ par esset: occupatior & priuatim & p̄blice. Et quanq̄ nihil etiā nunc sum nactus otii: uolui tñ itelligeres: quo in statu sunt res mex. Ego: ut scis: iccirco Mediolanū liqui: quo me pestilentiali stragi illi surriperē icolumitatiq; seruarē. Itaq; apud Cremonē ses me recepi: Sed cū apud illos nullū eē neq; musis neq; p̄bitati locū re ip̄a cognossem: uidissemq; nobilitati nihil oīno: sed abiectæ sortis hoibus oīa p̄ libidie licere: intra quartū & uigesimū diem ex quo eo loci cōcesserā: inde solui ad Ticinēses. Cumq; Ticinū petiturus iter remigandū remulco diuertissem i portū istū placentinū: sum abs te humanissime simul honorificentissimeq; & exceptus & muneratus. Quæ res eo mihi iucundior fuit: quo mora illa Cremonensis molestior fuerat. Ticinū aut ubi adueni: omni sollicitudine sum reliqua liberatus: præt̄ eā: cuius cā me a Mediolanensibus auocarā: Nam cū cætera hic me cōmoda pluriuum delectant. Urbis amœnitas: consuetudo ciuiū: & quæ ad urbanam uitam attinent omnia: tum ipsa disciplinarum & bonarum artium studia: quibus omnibus Cremona est plane uacua. Sed unum est: quod me animo tranquillo esse non finit. pestilentia enim Ticinenses laborant etiam hi non mediocriter. Quare q̄

Mediolani diutius cauere non audebam: Ticini idem metuam necesse est: Neq; quid cōsiliū capiā: scio: Nā quotidie nauigare ac mutare solū constat hoīs nequaquā ducitur. præterea huiusmodi homines nō æquo aīo ab iis excipiunt qui benignius cælum incolentes bonæ ualitudis rationem habent. Itaq; hic agere institui: donec solo Mediolanēsi sese numen clēmētius præstiterit. Tenes rem meam omnem. Tu fac: ut ualeas. & me ama. Ex. papia. v. idus Nouembres. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Nicolao Varoni sal. di.

p Vto iam antea redditas tibi litteras: quas quarto kal Nouēbres ad te dederā. Itaq; eo nunc breuior esse uolui: qm̄ tuā aliquā epistolā expectare incipiebā. Quod autē me in p̄sentia ad scribendū ipulit: aliud nihil fuit q̄ desiderū plinii cōsequendi: eius inq; qui de naturali historia est inscriptus. Hunc. n. audio florentissimo tuo principi esse emēdatissimū Aurispæ Guaryniq; eruditissimoz hominū diligentia. Itaq; eū mihi excubi cupio & id quidē istic apud uos: si quis nō indoctus librarius iueniri queat. Ad hæc abs te cupio fieri certior: an ulla sint tibi uel Themistii uel Alexandri aphrodisieci cōmentaria in Aristotelis libros: quos aut in actiua: aut i speculatiua philosophia summus ille uir doctissime simul elegātissimeq; scripsit. Hoc erit itē mihi uāhemēter gratū. Libenter enī sapiētia cū eloquentia cōiungo. Vale. Ex Ticino. xv. kal. Decēbres. M. cccc. li.

Franciscus philelfus petro Thomasio philosopho ac medico sal.

q Vot ego ad sextilē litteras ex Mediolāo ad te dederim: nō es ignarus: ut existio. At ego si quid respōderis iccirco sum nescius: qđ uita a pestilentiali iternicio seruāda cā: inde paulo post solui Cremonā. v. idus septēbres. Ex Cremonēsi autē solo rursus principis iussu ad Ticinenses me recepi septimo idus octobres: Vnde eadē ratione i hanc diē citius ad te nō scripsi: quod nulli nūci neq; hic neq; Cremonæ itē offerrentur: qui meas tibi litteras essent reddituri. Et nūc quoq; & si nō satis scio: q̄ tuto litteræ meæ committantur: nolo tamen putes me sententiam mutasse. Issēm enim ad uos: ni me pecuniæ defecisset. Itaq; uelim ad ea: quæ scripseram: q̄primū respondeas. Vale. Ex papia. xv. kal. Decēbres. M. cccc. li.

Franciscus philelfus petro Thomasio philosopho ac medico sal.

q Vod nudiusquartus aliis litteris tibi significauī: Ticinū concessi. Nullus enim opportunior locus potuit offerri Mediolanensis pestilentia stragem effugere cupienti: Nam nec licebat abire longius. Te igitur uāhemēter rogo: ut ad ea mihi respondeas: quæ sapius i uniuersum sextilē ex meis litteris accipere debuisti. Id erit mihi gratissimū. Vale. Ex. papia. xii. kal. Decēbres. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Ciccho calabro ducali secretario sal.

g Raue mihi & p̄molestum est ea premi necessitate: ut principē nostrum linquere oīno cogar. Quid. n. frustra tam iutiliter diutius tempus terā. Video me nostro principi esse carissimū nō tam meis meritis q̄ benignitate sua. Quid. n. mereri aliud studeam q̄ pro dilectione fidem pietatemq; referre? Ad Apollinis citharam musæ canunt. Qualis sonus talis etiam cantus. Nihil mihi eoz omnium obseruatur: quæ uel gratissimus uel munificētissimus princeps iussit. Itaq; iam hinc icipio rebus meis consulere. Nisi breui cōstituta pecunia respōderit: me alioz p̄cipū ari obstringā: apud quos post anni curriculum cū primū uer aduenerit: me recipiā. Sic. n. ueluti spe p̄missioneq; delusus neq; principis gloria studeo neq; meæ: Nā æger animus studiosis in rebus imortalitatemq; molientibus recte agere nihil queat. Tranquillū esse ingenium lætumq; oportet: siquid

aut egregii aut magni ex sese uelit educere. Breui quid facto sit opus: potes intelligere.
Vale. Ex papia. v. kal. Decembres. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Nicolao Varoni sal.

E T si ad quintūdecimū kal. decembres scripsi ad te: quantū pro tempore opus fuerat: tamen quia sum nescius: acceperis ne an minus acceperis litteras meas: uolui rursus eadē tecum agere. pliniū de naturali historia uahementer cupio. Audio hunc esse apud uos diligenter emendatū. Si istiusmodi exempli facultas mihi futura sit idq; ferraria: curabo q̄primū excribi. Nec. n. dubito studiosum istic librariū inueniri: qui huiusmodi sit munere functurus. Itaq; tui uel officii uel humāitatis fuerit: ut me facias p̄pediē certiorē: quid hac de re possim sperare. Vale. Ex papia idibus Decēbribus. M. cccc. li.

Frāciscus philelfus Sceuæ Corti iurecōsulto: & eq̄ti aurato sal.

P Rocurator tuus eorū quæ abiens iusseras: egit oīo n̄ hil. Quotidie nouā spē affert: quotidie uerba dat: Qui quoniam quam de te fidem mihi coram sancteq; recepit: fallere sapius non dubitat: te amice moneo: ut uel a gerendis negociis eum auoces: uel ut se grauitate tua non indignum præstet: quāprimum cures. Vale. Ex Ticino xiiii. kal. Ianuarias. M. cccc. li.

Frāciscus philelfus Nicolao Varoni sal. di.

Q Vas ad. v. idus octobres suauissimas ad me litteras dederas: quartodecimo kal. ianuariās mihi redditæ sunt papia. Nō enim me Cremonæ offendere potuerūt: Nā id loci multo ante iccirco reliquerā: qm̄ nūllum esset apud Cremonenses musis hospicium: & sum præterea cōmonefactus me rem facturū meo principi gratam: si papiaē tantisper agere malle: dum Mediolani pestilentia fureret. Atq; fuit tua mihi epistola p̄ uicunda: quippe quæ eum te ostēderet: quē semper amicissimū essem expertus. Itaq; nō possum nō lætari: quod te itelligā amori meo nulla ex parte cedere. Nec. n. moleste laturus sim: qd̄ te amando superatū iri nullo pacto patiaris. Vir plane philosophus es: q̄ tanti uirtutē officiūq; facias: ut ea re nobis a uiro etiam amicissimo superari. At ipse quoq; Nicolæ omnē sim aduersus te pugnā certamenue initurus muneris pulcherrimi huius gratia. Eo. n. te magis amo q̄ amer abs te: quo magis meritis tuis amandus es. Quod at polliceris operā tuā: sicui uel ornamento uel usui florentissimus princeps tuus uel potius noster mihi futurus sit: nō audio iuitus. Sed qm̄ ipse ppulchre nosti: quid mihi cōducturū sit uel ad dignitatē uel ad rem: nihil est: quod te magis admonēdū putē. Vale. & communi principi me cōmenda. Ex Ticino. xiiii. kal. Ianuaris. M. cccc. li.

Frāciscus philelfus Ioāni palæologo Marchioni mōtifferati sal.

A D pristinā meam erga te obseruantia tantū nunc cumulum addidisti uoluntaria tua atq; alacri benignitate: ut in te obseruando nemini istorū oīum sim cessurus: quos magis intimos & domesticos habes in primisq; carioris: Nā tametsi quicquid benefice in quēpiam cōfertur: plurimi fieri oportet: illud tñ lōge pluris mea snia: quod nullo uacat officio: & ois: ut ita dixerī: numeros cōplectitur. Dedisti tu quidē homini obseruantissimo tui nominis & gloriæ: & id quidē tempestiue & libenter & large. præstitistiq; ne hic diutius iutiliter tempus tererem. At nihil prorsum est abs te prætermisum: quod meis uel emolumentis uel honoribus conducturum opinareris. Itaq; tibi gratias ago quam possum maximas. Teq; rogo oroq; ut nullam rem esse putes neq; paruā neq; magnam: quam non sim tua causa strenue: diligēter: fidelissimeq; & cōstantissime obiturus. Vale. Ex Ticino. vi. kal. Ianuarias. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Blasio axereto equiti aurato sal.

q Væ uobis sunt: ea ut nosti: nobilitata iâ pridé & ab omnibus decantata lege amicitia: cõmunia esse oportet. Quo fit: ut pati noluerim hunc istû a quo meas litteras accepisti: amicû esse mihi soli: quin esset etiâ tibi. Idq; ipse quoq; uahemeter optat. Et est pfecto tanta humanitate tâta uirtute uir: ut nō modo reiciendus nō sit: sed admittendus potius & libeter: sane atq; honorifice admittendus. Reliqua. n. ex eius præsentia cõsuetudineq; cognosces. Vale. Ex. papia. vi. kal. ianuaris. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Iacobo camerinati sal.

q Votiens mecû repeto Cremonensem illâ rusticitatem: totiens risu magis atq; magis moueor: Nâ qua stulta ratione Cremonenses ducebant: ut quē tanto uidebatur opere desyderare: eû ruri ueluti relegarent: Nōne tibi relegatus uidebar: cû illinc abire nō liceret: At metu pestilentia id egerunt: ne qui Mediolâo uenerâ: illiusmodi morbi genus mecû afferre. At longe magis Cremonæ q̄ Mediolâi pestilentiali morbo laborabatur. præterea quid deliquerat mea supellex illa & arca cû libris ac pecunia: quam in padi ripa furibus ac latronibus expositâ esse uoluerût: cû nemini baiulo potestâtē darēt ea in re subseruendi mihi. Itaq; abeant in rem malâ Cremonenses tui: & tu itē cû istis: si dignos putas: quibus ignoscâ. Vale. Ex papia. vi. kal. ianuaris. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Nicodemo Trâchedino sal.

u Ideo te tâdiu meminisse philelfi tui: dum p̄sens es: & corâ quem diligis: intueris. At si plane quid amicitia munus postulet: teneres. etiâ cum abes: me tecû esse & pernoctare & colloqui censeris: id quod minus apud te fieri eo magis miror: qđ ego te semper uidere uideor & cõplecti & osculari: simulq; rogare: quid tandē actû sit de ratiuncula illa nostra pecuniaria: & an mihi fortasse fumû uendideris. Ita. n. uidetur: quâdo quidē quod exorasse te mea cã Alexandrum non seuerè illû: sed florentinû ficosum istû affirmabas: nulli omnino usui mihi esse cognoscam. Quod si uerconii turrini factû meminisses: aut nihil temere affirmasses: aut fumo Verconii te obnoxium esse iudicares. Vex hæc iocati simus. Tu si me amas: cura: ne mihi diutius ab amico nugatore uerba dentur: quæ non tam inutiliter emere: q̄ pulcherrime uendere consueuimus. Vale. Ex papia. pridie kal. ianuaris. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Nicodemo Trâchedino sal.

e Tsi arbitror ex Colûbano te factû iri certiolem: q̄ mihi molestum simul incommodûq; fuerit: quod meæ illæ pecuniolæ tardius ad me ierint: te tñ ea de re comonendû putauit: ut intelligas etiâ meis litteris nihil te potuisse hoc tēpore mihi gratis facere q̄ quod admodû tēpestiue & iucûdissima simul epistola & dissolutione alieni æris adfueris. Itaq; habeo tibi gratias: qđ nō sis passus diutius mihi incõmodari uel cum aliquo labore tuo. Ficosum aut illum diu deæq; omnes perdant: qui auaritiæ suæ sordiditatisq; maluerit: quam uel amicitia uel officii meminisse. Vale. Ex Mediolano. pridie kal. ianuaris. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Iacobo Bichetho sal.

t Vû cõsiliû sum secutus. Adiui: quos iussisti. perhumaniter oēs pamiceq; rñderût Sed eo in te uno maior spes mihi cõstitutâ est: quod es & bonus & mecû uetere beniuolētia cõiunctus. Itaq; tuû fuerit qđ munus perbenigne aggressus es: id reŕte & ex snia tua meaq; absoluas. Vale. Mediolani ex ædibus nostris pridie kal. ianuaris. M. c. cc. li.

Franciscus philelfus Materniano braschæ sal.

q Vod hortatus es: fecimus. puto omnia nobis secunda fore: si rem capeffere uolueris ea diligētia: qua semp cõsuesti: Id qđ ut facias te plimû rogo. Vale. Medio

lani. Ex ædibus nostris pridie .kal. Ianuarias. M. cccc. li.

Francisci philelfi Epistolæ Liber Decimus.
Franciscus philelfus Blasio Axereto sal. dicit.

Eri Laudem ueni rei priuatæ gratia atq; mea ad principem: quam puto me ex sententiâ mea cõfecturæ. Offendi hic genues nonnullos: ex quibus cū de te quæsissem: oēs optata mihi renunciarūt: q̄ppe qui dicerent bene ualere te atq; frui ocio. Quod audiēs sum pro nostra beniuolentiâ uerem̄tissime lætatus: Nam tuâ oēm iucunditatē mihi iucūditissimam esse iudico ac uolo. Cupio aut̄ fieri abs te certior: qui sit fructus ocii tui: Nā frui ocio: ut desidiosi atq; inertes solēt: qui somno & uentri sese dediderūt: non multū differre puto a pecudū uita: quæ nihilo delectant nisi iis: quibus sensus leuiter suauitēq; mouet. At ego te ab eiusmodi fructu ocii alienum arbitror. Non. n. te latet ea esse ppria hoīs munera: ut uel agat aliqd̄ semp̄ dignū natura sua aut̄ itelligat: quorū alterū est animi totū ob idq; diuinū maxie: alterū uero corporis cõsilio tñ atq; imperio animi obtēperantis. Vtrunq; te pulcherrime posse facere n̄ ignoro: Nam & doctus es & prudēs. per doctrinæ præstantiā in eorū cognitiōem uenimus: quibus dei reddimur simillimi. prudētia uero qd̄ in rebus humanis expetendū uitandūq; sit: quæ cōmoda sequi: quæ aspernari oporteat incōmoda: facile oñdit. Satis ex his debes intelligere: quid abs te uelim. Legisne aliquid: an rusticaris? Vale. ex Laude kal. Ianuarias. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Nicolao fragoso Genuensi præfecto sal.

Xistimo p̄pediem fore: ut filius mihi dilectissimus Ioannes Marius Mediolanū rediturus faciat istac̄ iter: quē etsi certo scio abs te oīa mea causa exoraturū: tamē uolui itelligeres nihil te mihi gratius facere posse: q̄ si dederis operā: ut & tuto & q̄facillime & q̄primum ad nos eat: Vale. ex Mediolano idibus Ianuarias. M. cccc. lii.

Franciscus philelfus Nicolao uaroni sal.

Am diu nihil de te audio. Itaq; non possum nō timere: neqd̄ tibi: quod nolim: acciderit. Quare si me amas: leua me hac omni sollicitudinē. Hoc mihi uix facere gratius hoc tempore q̄q̄ potes. Vale. Ex Mediolano. x. kal. Februarias. M. cccc. lii.

Franciscus philelfus petro perleoni sal.

Aurentiū nostræ uelim causa mea diligas: eiq; quibuscunq; rebus poteris faueas: nō uerbo solum: sed multo etiam magis opera. Hoc erit mihi admodum gratum. Vale. ex Mediolano. xi. kal. Februarias. M. cccc. lii.

Franciscus philelfus Ioanni aurispæ sal.

Eque mihi amicus ē: qui tibi meas reddidit litteras: atq; tibi: qui eas scripsit: Itaq; hūc etiam mea causa in amiciciam uolo admittas: & quibus erit opus: studiis oībus prosequaris. Vale. Ex Mediolano kal. Ianuarias. M. cccc. lii.

Franciscus philelfus Baldassari risino sal. pl. dicit.

Cursus pisanus cognōto bōus cū eēt ab me rogatus: ut. xii. illas planti cōcedi as: quæ pximis ānis sunt ī Italiā aduectæ e Germania: mihi excriberet: earūq; exemplar a te peteret: n̄dit parti phūaniter parti diffidēter: q̄ppe q̄ diceret se mihi plibēter ḡtificaturū: sed te nēini eiusdē exemplū crediturū. Itaq; facito: si me amas: ut qd̄ de te bonus

accursus dubitarit: mendaciū dixisse uideatur. Sic enim ēt intelligemus: q̄ ipse de sese uerus esse uelit. Vale cū tuberibus tuis. ex Mediolano. xi. kal. februarias. M. cccc. lii.

Franciscus philelfus Matthiæ triuiano sal.

I me amas: sicuti certe facis: uelim: q̄ primum adeas Cicchum nostrū: eumq; roges meo noīe: ut litteras talis det ad hos ducales rei pecuniariæ magistros: quales maxime oportet: Nā hi ut sunt hoīes strenui: nūmos semper cudunt: excudunt aut nūq̄. Malumbriana uero grauitas ne tādiu sit grauis: cupio: Nā comitē Lodouicum scio esse mei permemorem: sed puellaris ludicri multo magis: cui p̄fecto si pedibus caueret: longe minorem operam ipenderet. Vale. ex Mediolano. xi. kal. februarias. M. cccc. lii.

Franciscus philelfus Lodouico gonzagæ principi Mantuano sal. pl. d.

Proximis diebus litteras ad te dedi: q̄bus itelligere haud obscure potuisti: quam mihi rem gratā eandēq; admodū necessariam facturū esses: si q̄ primum ad id qd̄ petierā: te humanū ut soles semper: benignūq; p̄stitisses. Nunc aut̄ quod scriberē: noui nihil acciderat: nisi ut te rogarem: orarē: obsecrarē: id pro aī tui magnitudine efficeres: ne me cōctando ambiguum ex certo redderes: Nā et si tua erga me dilectione mihi certius eē uix quicq̄ pōt: uereor tñ: ne quandoq; dilectio cū difficultate certamen ineat. Sed quo quo bonū difficilius est: eo carius & laudabilius duci solet. Itaq; sic difficultatē istam: si qua tandē non tuo: sed fortunæ uitio apud te est: beneficentia atq; industriā superabis: nihil apud me gloriosius: nihilq; magis obseruādum: colendum: p̄dicandum: te munificentissimo principe futurum est. Vale. ex Mediolano. xi. kal. februarias. M. cccc. lii.

Franciscus philelfus Lodouico casellæ sal.

Narrauit mihi Marius filius: quanta se modo humanitate Ferrariæ exceperis: utq; nihil p̄termiseris: qd̄ sibi conducturū existimasses. Habeo tibi gratias: qd̄ oī in re beniuolentissimū tuum erga me aīum assidue declares. Vellē aliquam mihi occasionē offerri: qua tua cū dignitate & cōmodo meū in te amorē liquido cognosceres. Intelligeres p̄fecto neminē esse: cui carior sis q̄ mihi. Quam q̄dem rē qm̄ tibi p̄spiciam esse arbitror: reliquum est: ut me diligere amareq; perseueres. Id aut̄ cumulatissime te p̄stitisse iudicabo: cū operam dederis: ne frustra ad tuū p̄stantissimum & ingenti aīo principem scripsisse uidear. Vale. ex Mediolano. xi. kal. februarias. M. cccc. lii.

Franciscus philelfus Lodouico Gonzagæ

Marchioni mantuano. sal. pl. d.

Quod perhumaniter ut semp oīa soles facturum te receperas: id p̄benigne ad constitutum tēpus ac munificentissime effecisti. Quas res uix dici queat quantā mihi noluptatē attulerit: cum intelligo ī dies magis magisq; te dissimillimū esse multorū principum: qui pollicitis liberalissimos se p̄stātes sunt dissoluendo aut auari aut difficiles. At oē liberalitatis munus laudari tū maxime debet cum uel sponte fit uel libēter: Nulla enī uirtus est: cuius actio fuerit cum aī aegritudine: Id quod et si uirtutibus oībus est commune: nulli tamen magis est proprium q̄ liberalitati ac beneficētia. Hanc aut̄ laudem ad gloriæ tuæ cumulum accedere non possum equidē pro mea erga te obseruantia: nō magnopere latari. Vellem aliqua mihi facultas esset: qua intelligere p̄spicue posses: quantus est amor in te meus: quanta fides: quanta pietas. Sed ne sum longior: q̄ te uelle p̄ magnitudie animi tui animaduerto: habes me tibi totum uel peculiari quodam iure ac plane tuo. Quid enim tua causa nō audeam: cui me uideo esse carissimum? Vale. Ex Mediolano kal. februariis. M. cccc. lii.

Franciscus philelfus Nicodemo Trachedino sal.

o Mnia sunt desyderati tardiora: ob idq; ul' sollicitudis plena. Itaq; potes itelligere q̄ mihi rem gratá facturú sis: si ad ea oía mihi q̄primum respóderis: quæ mea interesse cognoris: in primisq; an liceat istac per fidem publicá iter facere ad Alphósum regem: id qđ ab ornatissimo eqte aurato Angelo actiolo ut meo noie petas: uolo. Is. n. mihi hinc abiens pollicitus est nihil se omissur: quo mihi gratificaret. Vale. Ex Mediolano. xi. kal. februarías. M. cccc. li.

Franciscus philelfus Nicodemo Trachedino sal.

f Criptis iam & obsignatis superioribus litteris reddita mihi est epistola tua: quæ cam serius respódedi nō minus honestam q̄ necessariá fuisse exposuit. Quod optimo erga me aío esse affimes Cosmū medicen uirz illustré: uahementer gaudeo: cui ut in amore officioq; respondeá: dabo operá diligéter. Quod istac iter facere pfecturus ad regé tuto possim: etsi ita futurz spero iustitiæ sisus: nolim tñ fabis caput cōmittere: ne fortasse per imprudentiá nigræ uerterent in albas. Quare si publicæ fidei litteras ire ad me uidero: utar aicosz tuoq; potissimū cōsilio. Sin secus fuerit: iter capiá per flaminios. Carniolú suauissimi Andream nostri alamáni in dies expecto. Faciat deus: ut capreæ iá incessu: q̄ testudinis uti malit. Vale. ex Mediolano. x. kal. februarías. M. cccc. lii.

Franciscus philelfus Angelo Actiolo equiti aurato sal.

e T quid ego cū hic esses abiturus: abs te petierim: & q̄ mihi plibéter ipse corá receperis te facturz: qđ petieram: tum ego memoriter memini: tū ipse oblitus esse non debes: Nam q̄ unus oíum officiosissimus esse in aicos soles: q̄ fieri queat: ut mei nō memieris: quæ sciam tibi esse carissimū: Quá qdem meá de te opinionē ut re pñti cōfirmes: tui ē uel officii: uel hūanitatis. Mihi certe rem feceris adeo gratá: ut aliud hoc tēpore gratius nihil possis. Vale. Ex Mediolano. x. kal. februarías. M. cccc. lii.

Franciscus philelfus Nicolao Varoni sal.

m Iror moleste tulisse te: qđ in litteraz meaz iscriptionibus ab me sis & philosophus & medicus appellatus. At ego cū te scirem iápridem artium: ut uulgo uocant: & medicinæ pataui donatū insignibus: id qđ honori maxio ducit: te tuis titulis decoratū uolui. Quare aut nolis honorari: non itelligo: ni fortassis medicorz mathula tibi odio est: quasi minus í maxia semp laude apud ois nationes fuerit medicina: cuius inuentio í Apolline refert. estq; discipliaz oíum prima. Erras tu pfecto: qđ ita sentias. Esseq; tibi uideris inimicus: q̄ tibi tanq̄ ignominiaz ducas: qđ honori fuisse Achilli Homerus in Iliade optius ē testis: cū ille ex aeris intēperie atq; ui solari de pestilētia iudiciū tulit. Verz cōtendere tecū nolim: Ná neq; philosophiaz te posthac neq; medicinæ laudabo: q̄ utraq; disciplina excellis plurimū. Interim uelim mihi ignoscas: qđ te plus amarim: q̄ ipse abs te amaris. Vale. Ex Mediolano. x. kal. februarías. M. cccc. lii.

Franciscus philelfus Xenophonti filio sal.

f Acito q̄primū adeas meo noie cardinalē Nicaenū Bessarionē: atq; ab eo petas: mihi ut cōmodet in mensem unum Sextū Empericū expipatetica disciplina philosophū & acutū & eruditū: Nam is etiá mihi est: sed pluribus í locis: ut ita loquar: fenestratus. Itaq; ex eius codice: si melior fuerit: cupio meū emédare. Sin fortasse deterior suus: emendatior redibit ad dominum. Quod si suum codicem peregrinari fortasse noluerit: meū istuc si ita maluerit: ppediem mittá: modo ipse huiusmodi emédandi puincia cuiquam delegauerit. Vale. Ex Mediolano. x. kal. februarías. M. cccc. lii.

Franciscus philelfus Galeacio episcopo mantuano sal.

C Vm litteris Xenophontis filii factus certior quæ humanæ & perbenignæ tuæ ad me epistolæ responderam: ea nunq̄ ad te peruenisse. Itaq; paucis quasi repetā: quæ pluribus scripseram. Habeo tibi gratias immortalis: qđ me prius amaris: q̄ ul' cognoris: uel uideris. Quod aut̄ Xenophonta filiū in tuā caritatē admiseris: uix dici queat: quanto me censeam beneficio abs te affectū: quippe q̄ filium non dubitem in uirū optimum breui euasurum: si tuis se moribus sanctimoniaq; ibuerit. Reliquā uero benignitatem tuā: quā mihi tam alacri aio polliceris: libenter audio: amplectorq; libentissime. Quid aut̄ sim tibi relaturus pro talibus tuis erga me meritis: aliud maius habeo nihil nisi me unum fore: quem peculiari quodam iure tuum semper possis existimare. Vale. ex Mediolano. x. kal. sextiles. M. cccc. lii.

Franciscus philelfus Xenophonti filio sal.

Q Vod Turci Constantinopolin premunt obsidiōe: fero p̄mo!este. Reliqua uero quæ scripsisti: me oīa delectarunt: in primisq; qđ p̄suli tuo carus iucundusq; sis. Incumbe mi fili: & te ad istius inocentissimi & sapientissimi uiri continentissimos modestissimosq; mores effinge atq; compōe. Hac una re nec mihi facere gratius quicq; potes: nec tibi laudabilius. Vale. ex Mediolano. x. kal. sextiles. M. cccc. lii.

Franciscus philelfus Bernardo Iustiniano Leonardi filio sal.

P Etrus Thomasius doctissimus philosophus & eloquētissimus medicus cōmōuit me suis litteris scripsisse te mihi iam pridē: dedisseq; tuā ad me epistolā per id temporis uiro patricio Nicolao Barbo ad Nicolaum Varonem: ut is illas cōtinuo & comode ad me daret. Ego aut̄ neq; tuas neq; Thomasi litteras in hanc diē accepi. Quare uel Varoni litteræ ad me datæ non sunt: uel ex fortassis ob iter interceptæ. Itaq; rogo te: ut humanitatem paternā moresq; imitatus nolis in scribendo esse difficilis. curaq; si me amas: ut oīa ad me diligenter scribas: quorū me desyderio teneri iandiu itellexisti. Vale. Ex Mediolano. iiii. kal. sextiles. M. cccc. lii.

Franciscus philelfus Xenophonti filio sal.

A D decimū kalēdas sextiles simul cū meis litteris ad pontificē mantuanum scripsi et tibi: quantū per id tēporis tua interesse nostraq; uidebat̄. Nunc aut̄ quod uolo: paucis accipe Diodori siculi qui uniuersam historiā non græcā & latinā solum: sed et̄ barbaram græce scripsit: mihi sunt ab initio sui operis libri quinque. Audio in Italia his plures esse: quo Christoforus garattonus choronensis episcopus qui a Turcis modo occisus est: aduexit ex græcia. Volo rē diligentissime odoraris: an ii Romæ reperiant̄. quod si ita sit: fac me q̄primū certiorē: an istic librarius græcus sit ullus: qui id operis exscribendum assumeret. Tu interim operā dabis: ne te musæ destituant: quod facile cōsequeris: si litterariæ malueris q̄ pecuniariæ rei hēre rōnem. Vale. ex Mediolano pridie kal. sextiles. M. cccc. lii.

Franciscus philelfus Xenophonti filio sal.

Q Vod pridie kalendas Augustas cū ad te litteras dedi: scribere sum oblitus: est mihi nuper renunciatū quod carmen ad Baptistā Alberthū ano superiore ex Cremona scripserā: id ei redditum nō fuisse. Quod uerū ne an falsum sit: nescio. Tu qui Romæ nūc agis: poteris intelligere: qđ in re sit. Ego carmē ipsum dedi ad te: ut si minus sit: q̄primū isti reddendū cures. Ad hæc me uelim facias certiorē: qđ de Diodoro siculo iusserā: p̄terea: si qđ de re cōstantinopolitana est auditū: qđq; istic patriarches aut egerit aut acturus apud pontificē maximū sperat̄. Tu ne tibi desis: qđ diligentissime p̄uideto: hoc est: ne musarū hospitio asperneris. Vale. ex Mediolano. v. idus sextiles. M. cccc. lii.

Franciscus philelfus Bbptistæ Albertho sal.

d Ederam ad te anno superiore kal. octobribus ex Cremona carmen non tam uoluptatis capiūda q̄ ueluti renouāda ueteris amicitia gratia. Sed id cū tibi non esse redditū accepissem: iccirco itere dandum iudicauit: ut & tibi aiūs meus fieret exploratior: & ipse ne frustra quicq̄ uel lucubrasse uel luisse possem existimari: Nā æque uerū: ut nosti: atq; p̄sa delectari cōsueui. Nec alienum censeo ab officio meo: ut quoscunq; honestus mihi amor coniūxerit: eodē honestus quoq; memoria labor monimētis litterarū mecū perpetuo cōseruet. Quare cū absoluto iam uersibus decēmilibus satyrarū ope: me ad lyricos modulos retulissem: in primis etiam tu: qui ab omni satyra tāq̄ abhorrueras: occurristi: quē inter familiarissimorū cōmemorationē nulla obliuio aboleuerit. Itaq; id carminis itere ad te dedi. Tu uelim tuū des ad me Momū: quē audio: si adhuc eū absolueris. Vale. Ex Mediolano v. idus augustas. M. cccc. lii.

Franciscus philelfus Nicolao Varoni sal.

p Etrus Thomasius præclarus i philosophia uir atq; idem disertissimus medicus: mihi nup̄ scripsit mirari se: qđ nihil unq̄ ad ea respōderim: quæ āno superiore & ipse & uir patricius Bernardus Iustinianus Leonardi filius ab me litteris petisissent. Huic ego cū respōdissem nullas p̄ id temporis neq; suas nec Bernardi litteras mihi redditas: monuit rursus eas abs te repeterē: quippe cui uir nobilis Nicolaus Barbus illas tibi ad me dedisset. Quare si ita est: rem mihi facies admodū gratā: si ostenderis: quid ea de re actum sit. Vale. Ex Mediolano kal. Septembribus. M. cccc. lii.

Franciscus philelfus Francisco Scalamonti equiti aurato sal.

u Ererer p̄fecto: ne tu me uel obliuiois uel negligentia accusares: quod iam tot annos nullas ad te litteras dederim. Sed eo te puto in me esse æquiorē: q̄ iā pridē cognoris eo me esse igenio: ut neq; hoīem amicissimū obliuisci queam: nec ullā p̄pmodū uirtutem offerri patiar: qua magis delecter q̄ diligentia & officio. Dedi ad te litteras bis & itere: posteaq̄ tu nihil respōderas: Dediq; ad te libros de exilio: qui ubi post non parū temporis ad me reuertissent: renūciarunt nequaq̄ te offendisse: quippe qui abesses Anconæ in Dalmaciā. Miratus autem sum: ubi rediisti Ancona: nihil oīo scripsisse mihi. Itaq; tibi cauendū est: ne aut negligentia accusaris: aut obliuionis: Ceterū dāda est opa: ut qđ tempus interceptit: reficiat diligentia: hoc est: ut q̄sapissime ad me scribas: id quod me tecū obseruaturū bona fide polliceor. Vale. Ex Mediolano Nonis Septēb. M. cccc. lii.

Franciscus philelfus Nicolao Varoni sal.

n Vdiusquitus alteras ad te litteras dedi: quibus ostēderam me nup̄ factū a petro Thomasio ex Venetiis certiorē āno sup̄iore cū me Cremonā recepissem: & suo & Bernardi Iustiniani noīe tibi ab Nicolao Barbo litteras ad me datas: quas eodē ipse nunq̄ accepi. Itaq; rogo te: ut me q̄primū cōmonefacias: siquid hac de re certi habes. hoc erit mihi uāhemter gratū. Ad hæc scire ex te cupio: qua uia pliniū de naturali historia mihi cōparare queā. Audio. n. hūc esse apud uos doctissimi Aurispæ Guariniq; diligentia recte emēdatū. Neq; librariorū peuriā eē puto: ubi oīum bonorū q̄bus ciuiliū hominū felicitas cōstare existiat: exūdāt afluētia. Vale. Ex Mediolano nonis septēb. M. cccc. lii.

Franciscus philelfus petro perleoni sal.

f Amiliares Cicerōis epistolas quas petebas: uenalis inueniū. Eas si habere cupis: ducatos decem mittas: oportet. Id. n. precii oīo se uelle dicit librarius Melchior. Nec alius huiusmodi codex apud aliū quenq̄ uenalis repit. Codex uero hic epistolarū

& pulcher est & nouus & satis emendate scriptus. Rem paucis tenes. Tu qđ fieri uelis: si gnificato Iris. ΤΗΝ ΔΕ ΒΟΥΛΗΝΟΣ ΠΑΝΥΓΕ ΑΣΠΑ ΖΟΜΑΙ. ΠΡΟΣ ΔΕ ΤΟΝ ΥΛΟΝ ΥΕΥΡΑΦΑ. Vale. ex Mediolano. vi. idus septembres. M. cccc. lii.

Franciscus philelfus Ioanni Mario filio sal.

u Bigentium te cōtineas: nescio: istic ne casale an altarii. petrus perleo familiaris noster fecit me nuper suis litteris certiozem breui futurum: ut Ariminum repetat: id qđ ante significauit tibi: quare si tu uelis locū eius præmiumq; subire apud genuenses in eruditione publica: se facile daturum operā effecturūq;: ut tibi ex sententia res succedat. Ad hæc qđ te arbitror non latere Hieronymus bindotus læuir tuus est modo florētia: coniectus in carcerē. Nisi istinc ab illustri marchione cuius noīe aragonum regē Orator petebat: eius liberationi consultum fuerit: est qđiutissime futurus in ea fortuna. Nos oēs ualemus recte. Et te & Mariā & filios ualere plurimum opto. Ex Mediolāo. v. kal. octobres. M. cccc. lii.

Franciscus philelfus Andreæ alamano priori populi florentini sal.

g Ratulor tuæ præsentis expectatæq; dignitati. Nunq̄ enī sum ueritus te ante diem: ut ita dixeris: ad istū honoris gradū peruenturū: Nā ut ita crederē: tua uirtus singularisq; prudentia mihi persuaserat. Non enī cum iis sentio: qui prudētiā iuuentuti subtrahunt: quasi peculiari quodam iure ea senectuti sit danda. Sed neq; indoctus senex habendus sit prudens: neq; doctus adolescens imprudens: Nā multo plura rerum humanarum exempla atq; documenta tradere nobis queat lectio diligens & multiplex eruditio q̄ lōgissima ēt hoīs unius anno sitas. Quare cū & ingenio te acerrimo esse perspicerem & diligentia singulari. tanta præterea doctrina: quanta æqualiū tuorum neminem: facile intelligebam propediē fore: ut in altissimū dignitatis gradū tua te respu. tolleret. Quod igit prudentia auctoritateq; apud tuos florentissimos ciues æque uales atq; eloquētia & disciplina: non possū tibi non admodū gratulari. Deus fortunet tuos cogitatus: efficiatq;: ut ingentibus tuis præclarisq; uirtutibus hominum existimatio gratitudoq; respondeat. Ego aut̄ ne meæ litteræ oīno uacuae ad te irent: has duobus sum munusculis comitatus: quorum si te primis floribus delectatum uidero: mox quoq; maturi fructus consecuturi sunt. Vale. Ex Mediolano. v. kal. octobres. M. cccc. lii.

Franciscus philelfus Nicolao Varoni sal.

g Viniforto bergomensis disertissimo iuriconsulto litteras ad te dedi nonis septēbris: qbus non obscure debes intellexisse: qbus in rebus tua mihi & opera & ope est uahementer opus. Quare maiorē in modum abs te peto contendoq;: siquid es unq̄ mihi gratificaturus: quod omnium maximi sim factururus: effice: ne uidear frustra tuū officium postulasse. Vale. Ex Mediolano pridie kal. octobres. M. cccc. lii.

Franciscus philelfus Iacobo camerinati sal.

l Egi litteras tuas pro amicitia nostra: ut debui: libentissime. Et quo in me munere usus es: nō potui non lætari: ut q̄ beniuolentissimū aīum erga me tuū oībus in rebus p̄spiciū facias. Quod aut̄ ad epistolas meas attiet: q̄tū uidere uideor: et uiuū adhuc potauit lethe: quem apud inferos fabulantur. Nūquid oblitus es: cū te ultimum uidi dixisse mihi circiter kal. ianuarias laude Christoforum Marlianū probum adolescētem & pauculū illud serici panni & epistolas meas quēadmodum ipse per epistolam iusseram: tibi tradidisse: pollicitusq; es p̄pediē fore: ut Mediolanū peteres: & ea omnia ad me ferres: At uenisti tu qdem Mediolanū non multis post diebus. Neq; prius audiui uenisse te

quod abiisse cognoui Nec multo post Mediolanum rediit Christophorus idem Marlianus: quod de me non mediocriter apud me quaestus est: quod tamquam fidei suae diffidens alium sibi ad res meas tuendas praetulisset: quin etiam metuere se: ne unquam meas illas mihi epistolas redditurus esses. Huic ego qui mihi & fide & obseruantia erga me iam pridem perspectus esset: tum respondi quod opus fuit ad me purgandum: tum etiam adieci nullo modo posse fieri: ut qui esses liberalissimus: auaritia obnoxius uideri uelles. Nunc igitur uideo te tui oblitum quippe qui dedicere uideare: quae & ipse dixeris: & ego uera fuisse certo scio. Itaque si me amas: si uis tuum apud me beneficium nunquam inter moriturum: da operam: ut colligas cogitatus tuos: ac memoria ad te reuoces: quarasque diligenter: quo in scrinio epistolae meae latitent: easque quam primam ad me des. Quod si feceris non modo mihi satisfacies: sed plarumque reum meorum studiosis more geres: qui me quotidie obtundunt: quod minus eorum uoluntati inferuiam. cupiunt enim eas exscribere. Nec mihi aliud ullum exemplum est. Accedit ad rem: quod grandiusculam illam epistolam ad Karolum regem Francorum: quod eius rei tu ex me iam pridem audisti: nondum mihi trans alpes. Itaque lucubratiunculam illam quancumque meam habitam esse frustra non possum non permoleste ferre. Fac ergo ne beneficium tuum fuisse maleficium uideatur. Vale. Ex Mediolano. kal. Octobribus. M. cccc. lii.

Franciscus philelfus Andreæ alamano priori populi florētini sal.

Aphael niger uiraginis huius splendidissimae Mariae blancae auunculus ut est acerrimo uir ingenio & prudentia singulari: nouum quoddam & salutiferum opus excogitauit: quo praestantissimus princeps noster cum ad suam sociorumque tutelam & incrementum: tum in hostium perniciem atque exitium uti queat. Subducta. n. quam diligentissima ratione facile perspicueque inuenit triremium classem etiam peringentem rebusque omnibus ornatisissima & expeditius & longe minore impensa parari exaedificarique posse apud principem nostrum quam usquam apud alios in Italia. Quam quidem rem ad uos ut audio: idem Raphael nuper scripsit. Itaque non sum ueritus te hortari: id in senatum ut referas: cumctisque persuadeas tuis & collegis & ciuibus: quanta sit ad uestram rempublicam utilitas peruentura: si opera dabit: ut hac hyeme dum cessat ab acie: ad fabricandam perficiendamque huiusmodi classem communi huius principis sociorumque omnium & consensu & apparatu omnis cura omni diligentia impendat. Vix profecto res coepta fuerit: tantus illico terror hostilem factum inuadet: ut nemini cuiquam neque spes nec fiducia relinquatur nisi in huius principis sociorumque clementia. Tu quod factum sit opus: intelligis. Ego autem deum oro: ut res uestras in dies magis magisque fortunet. Vale. Ex Mediolano pridie nonas Octobres. M. cccc. lii.

Franciscus philelfus Xenophonti filio sal.

Ost eas litteras: quas mense iunio dedisti ad me: cum primum a philippicis balneis Romam rediisses: alias abs te nullas accepi: cum plarumque interim meae ad te ierint. Itaque non possum non mirari. Veritusque sum: nequid tibi: quod non uis: ex ista aestiui aeris intemperie acciderit. Non enim adeo est iter interclusum: ut nemo omnino istinc ad nos ueniat. Quare fac si potes: ut me quam primam leues hac animi sollicitudine: ad easque singulatim respondeas: quarum non unis litteris tibi scripseram. Et quam significasti nonnullos esse Romae: qui cuperent horum aliquid legere: quae ab me in praesentia scribunt: duorum operum ueluti fronspicia tum Sphortianos: tum de uita & rebus gestis Francisci Sphortiae: cum hisce litteris ad te dedi. Tu fac: ut quicquid otii nactus fueris: consumas in litteris atque disciplina. Nos hic omnes ualemus recte. Venissem Romam: si facultas a principe facta esset. Vale. Ex Mediolano. vii. idus Octobres. M. cccc. lii.

Franciscus philelfus Bartholomæo Meltio sal.

m Ihi pater tuus uir optimus & mei amatissimus hoc die renūciauit: cum iam litteras ad Xenophōta filiū obfignaram: tibi scripsisse; Mátuanum pōtificem abesse ab urbe & cū ex eo Xenophōta quoq; quare quas meas fidei tuæ litteras cōmiserant: eas te reddere nequiuisse: esseq; apud te. Fecisti tu quidē recte: q̄ bona fide litteras apud te ueluti depositas: tueri malueris: q̄ uento cōmēdare. Itaq; cū his tuis alias quoq; ad filiam ab me datas: tādū esse apud te uolo: quoad ille Romā reuerterit: Qui si diutius distulerit: reditū suū & priores & posteriores litteras soluas: uolo: & quæ arcana sūt: ea ne efferas: in reliquis uero uicē filii geras. Vale. Ex Mediolāo. vii. idus octobres. M. cccc. lii.

Franciscus philelfus Iacobo camerinati sal.

e Tū tuū munusculū mihi fuerat pergratū: q̄ppe qd̄ ab amicissimo erga me aīo factum intelligebā: multo tñ & gratius fuit & optatius: qd̄ secūdis litteris tuis me fecisti certiorē epistolas quibus nō æquo aīo carebā: insperato tibi repertas esse: Nā earum amissio eo mihi erat molestior: qm̄ nullo altero abūdabā exemplo. Tantas igit ha beo tibi gratias: ut maiores habere hoc tēpore nullas queā. Teq; etiā atq; etiā rogo: ut istas ad me fido alicui nūcio q̄primū des. Quod si alius nemo prius oblatas fuerit: eas aut Antonio trecho uiro humanissimo: ab quo ad Matthæū pisaurensem mei amatissimum mittant: aut uiro in clyto Rainaldo fulginati confestim ut tradas: uelim. Vale. & si qua ī re mea tibi opera opus est: me utere arbitrato tuo. Ex Mediolāo. vii. idus Octobres. M. cccc. lii.

Franciscus philelfus Scæuæ corti iuriscōsulto & equiti aurato sal.

a Ambrosius gentilis derthonēsis iuriscōsultus suo quidē iudicio admodū prudēs: meo aut nō imprudens oīo hesternō die me offendit in aula ducalis curiæ incedēs frōte ut plærūq; solet: resupina. Inflatuq; opiniōe sui appellat me insolentius uoce altiore o philelfe inquiēs: quid minus fungeris officio boni uiri: quid istud inq; Sū. n. ueritus neqd̄ fortasse pperā p̄ imprudētiā perpetrasset. Tū pygmæus ere&us in digytos elataq; ceruice subdidit multo petulātius: At es tu quidē fraudolētus: qui Scæuæ corti nōdū aureos quinq; dissolueris: q̄ ex quattuordecī reliqui sunt: quos ei debes ex pensione domus: quā papiæ āno pximo cōduxisti: cū Mediolāo metu pestilentiae abesses. Hæc ego audiēs coepi primū stomachari paululū: ut uix me cōtinueri: quin stultū nebulonēq; appellari: Sed mox cōtinui me: subieciq; subridens. Vellē equidē Ambrosi: ut nō minus grauitati studuisses: q̄ iuri ciuili: qd̄ si fecisses modestius loquereris. Tū coepit ille magis magisq; excādescere. & tanq̄ isaniēs ergo me inq̄t leuē esse dicis: & eādē uocē etiā etiāq; i geminās cū clamore mouit nō mediocrē risum astātibus. Accurrerāt. n. nōnulli: ut fit. Quid multis: indolui eius uices: q̄ dū fugeret leuitatis: ut ipse dicebat: nomē: ab oibus est leuissimus iudicatus. Nūc aut ad rem ppius accedo. Ego mi Scæuæ cōdixi domū tuā Ticinā lōge etiā ære grādiorē q̄ qsq̄ ānis pximis cōsuesset: qd̄ ut facerē idē Ambrosius fuit in cā. ls. n. ut idoctis quibusdā gratificaret: qui meū illuc aduentū iscitiae suæ detrimētōsum existimātes ita induxerāt Ambrosiū: ut nihil omitteret eorū oīum: quæ mihi molestissima fore iudicasset. Et qm̄ pratoris erat assecla: oīum primū operā dedit: ut pestentialis cōtagionis obtētū me urbe extruderet: cū iā triduū ante publico ciuitatis cōsensu in urbem receptus essem. Id cū p̄tore inhibēte asseq̄ nequisset: uideretq; doctissimorū hoīum optimorūq; uiroꝝ eā esse sniam: ut mea illic quātulacūq; mora dignitatē ciuitati foret & priuati & publice allatura: nihil āplius aduersus palā ut prius: sed clā oīa atq; per isidias ma

chinabatur. alias atq; alias ineptias cōminiscens. in idq; maxime nitebat: nequa mihi facultas foret domus cōducendæ: id quod tanto se facilius effecturū opinabat: qđ esset p̄ter anni tēpus. Tūc ego posteaq; sensissem ædes tuas etiā uacare: de his audiui fratrem tuū humanissimū uirū Gaiū: qui qm̄ scisset: q̄ta mihi amicitia tecū esset: intelligeretq; nisi ego ædes cōducerē: fore: ut uacuae oīo futuræ annū totū relinquerent: nō inuitus cōditionem accipiebat: p̄sertim cū nulla ab me cōsueti p̄cii diminutio fieret. Tum Ambrosius iclamitāt Gaiū nō bene cōsulere fraternis cōmodis: nullā. n. domū philelfo conduci posse nisi hanc unā: p̄inde locādam esse q̄to posset pluri. Idq; nō faciebat illa uulpe cula: ut rei tuæ mi Scæua p̄spiceret: sed ut mihi qđ coeperat: incōmodaret. Itaq; dimidio plus dedi pro mercede ānua: q̄ dari antea cōsuesset superioribus p̄ximis ānis: Nā in reparatione horti dūtaxat aureos erogauī quinq;: & id quidē p̄ter aureos quattuordecī: quibus definiri p̄sionē uoluit. Hæt aut narrata p̄lyxius ab me sunt: ut nosset p̄uicaciā & malignitatē hominis: Nā qđ Ambrosio ipse p̄humaniter r̄ndi: quāq; domus adhuc mihi obnoxia est hūc omnē mensem quā ego reliqui liberā iā totos menses quattuor: cupio tñ uel hoc tēpore meo amicissimo Scæuae satisfactū iri: cū primū aliquid mihi ex publico ære qđ debetur: solutū fuerit. Tū ille isollētiore quodā fastu nil aliud inq̄t mihi respōdes? Quid aliud inq̄ possim. Meq; itez ille dolosum esse dixit. Et ipse rursus adieci si iuri ciuili grauitatē addidisset: emēdatius loqueret. Rem tenes oēm mi Scæua. Mihi pecuniæ nullæ sunt. p̄cipis ærariū ita est exhaustū ob uoracissimā hanc militū carybdin: ut neq; mihi neq; alii cuiq; uiro togato satisfiat. Ego tibi debeo. princeps mihi. Nō magis ego apđ te sum in crimine: q̄ apud me p̄iceps. Si meref ille ueniā: meref etiā philelfus tuus. Nec tñ fore despero: ut mihi p̄pediē dissoluaf. quod merui. Quod si factū fuerit p̄ficiscar in castra: Nec illinc prius sim abiturus: q̄ mihi princeps satisfecerit. Quod si minus assequi poterō: nō solū tibi ipse nō satisfaciā: sed etiā erit opus ut priuato ærario me adiuues: Nam uetere prouerbio ut scis: quæ amicorū sunt: cōmunia esse oportet. Tu interea temporis tuis grauissimis litteris Ambrosium derthonensem castigato Vale. Ex Mediolāo. v. idus Octobres. M. cccc. lii.

Frāciscus philelfus Aenico daualo equiti aurato sal.

d Eus malefaciat huic p̄cellæ calamitatiq; belloꝝ: quibus meū ad te iter itercludit: nec uti licet p̄fectiōe libera. Vix dici queat mi Dauale: q̄ moleste tuleri: ac ferā iā annis quattuor cūctationē meā eundi ad uos: cū multarū rerū: tum satyrarū cā: quippe q̄ uāhemēter doleam tot i eo ope lucubratiōes mihi frustra susceptas. Sed utcūq; res hēt: eundū est tādē: id qđ ad martiū ē reiectū. Satyrarū codex q̄ decadas decē denis satyris singulari distributas ad uersus decēm illia cōplectit est pulcherrimus cū litterarū notis: tū mihi nis & opculis: q̄ si minus itus: saltē i cute te nō poterit nō delectare: quāq; puto nō mente minus q̄ oratiōe latabere. Vale. Ex Mediolano. iiii. idus Octobres. M. cccc. lii.

Frāciscus philelfus Nicolao arcimboldo sal.

q Varto idus nouēbres ad Caluisianū ueni i castra sphortiana: ubi sum p̄hūaniter & honorifice exceptus a p̄cipe. Nec dubito me oīa ex snia nostra confecturū. Id factū cū fuerit: te reddā q̄primū certiorē. Vale. Ex castris ducalibus apđ caluisianū pridie idus nouēbres. M. cccc. lii.

Frāciscus philelfus Matthæo pisaurenfi sal.

f Vm oīa a munificētissimo p̄cipe nostro assecutus: quæ uolui. Quod eo est mihi iucūdius: quo me uideo maxia ex parte liberatū fastidiosi istius lōgi morositate atq; ineptitudie. Tibi aut plurimū debere fateor: quod mihi & re sæpe & uerbo sem-

per fatiffecisti. Reliquum ē: ut si qua pecuniola meæ familiæ ante meum reditum opus fuerit: isti ne desis. Et quicquid dederis: adde ratiunculæ nostræ. Vale. Ex Gammara nonis Decembribus. M. cccc. li.

Frâciscus philelfus Nicolao arcimboldo sal.

o Mnia mihi tribuit humanissimus princeps noster: quæ uolui. Nûc Ferrariâ iccirco paululû diuertere istitui q̄ illic esse accepi Antoniû quendâ ueronéssem: q̄ iclyti Karoli Gonzagæ filios: cû ii istic essent: erudiebat. Is cû Karolo una abiens secû abstulit codicē quēdâ meû: quo uitæ illæ magna ex parte cōtinentur: quæ a plutarcho mirabili diligētia scriptæ sunt. Eo igit nauigo: ut huiusmodi codicē recuperē. Ad Natalem Christianû oïo apud uos sum futurus. Vale. Ex Cremona. iiii. idus Decēbres. M. cccc. lii.

Frâciscus philelfus Xenophonti filio sal.

a Ccepi binas litteras tuas eodē die cû primû ex castris ducalibus Mediolanû ad vii. kal. ianuarias reuertissem: Hæc tu alteras ad me dederas. x. kal. decembres. alteras uero. vi. idus. Intellexi: quæ scripsisti oïa. Et quantû uidere uideor: peregrinatiōis istius tuæ fatietas iam te cepit. Quod si ante abitionē tuâ Ciceroni i officiis audire uoluisses: aut nō abiisses. p̄sertim clam patre: aut tã subito domû nō repeteres: cû nōdû in deliberâdo neq; t̄pis nec etiâ diligentiæ satis adhibere potueris. Nihil tibi erat in cã: quãobré in Romanâ curiâ te reciperes: q̄ppe q̄ dōi haberes: unde & melior quotidie & doctior fieres. Quod si prudētiæ potius q̄ sapiētiæ studio ducebaris: hoc est: pecunia magis q̄ uirtute atq; disciplina: licebat tibi apud munificētissimû nostrû principē pecuniosissimo breui effici: ubi malles negotio q̄ otio te offerre. At fuerūt: qui te induxerūt. Itaq; ignoscēdû est adolescētiae tuæ. posthac cōsules tibi fortasse melius. In p̄sentia: ut scribis: cupis initiari. Si religiōis amor id monet: nō improbo: mō etiâ atq; etiâ cogites: qd tibi statuendû sit qd sequēdû: quã icedēdû uia: Nã si putas te i ecclesia fore claz sine iis artibus: quæ apud sacerdotes habent in p̄cio: uahemēter erras: Nã cû alia p̄multa discēda sunt: tû ius p̄otificiû i primis: oïsq; diuina rōnis cognitio tenēda: quæ theologia dicit. Sin iccirco istiusmodi desyderiû te corripuit: ut sine labore uitã iucūdã ducas: q̄ tuû sim istitutû pbaturus: potes facile ex meis moribus cōiectare. Quare si me audis: primû oïum teipm collige. tecû habita. Meditare iteq; atq; iteq; quã uitã uiuere decreueris. Seu tu sæcularem: quam uocant: elegeris: siue ecclesiasticam: utram malueris: probō: modo sit cum laude. Quod si omnino ad nos fortasse redire institueris tibi ædes paternæ nunq̄ occludentur. Vale. Ex Mediolano nonis ianuariis. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus Xenophonti filio sal.

f Cripsisti p̄ximis litteris aliquos istic eē: q̄ cupiāt scire: quare Sphortiada p̄: ph. & nō p̄. f. litteram notari: Ad hæc qua rōne plarūq; i priã syllaba p̄. æ. diphthōgū scripsi. Accipe qd̄ petis utrūq; breuiter. Sphortias nō solû p̄. p. cû aspiratiōe. h. & nō p̄. f. a me scribit: qd̄ recta scriptura. f. post. f. apud latios eē nō patit: sed etiâ quia nomē Sphortia deductû uolumus a greco: qd̄ est σπορτα sporta id est fames unde & σποτια η ἀγομῆνη ἑορτή & apud nos sportula. Huius aut rei cãm qm̄ platonē secutus i eo libro q̄ de rectitudie nominû est iscriptus: i libris de uita & rebus gestis Francisci Sphortiae sum redditurus: hoc tpe ômitto. plarūq; uero iccirco p̄ æ diphthūgat: qm̄ descēdit ἀπὸ τοῦ π λ η ρ ε σ: qd̄ plenû frequēsq; significat cōuersã e. lōga i diphthōgon. æ. ut in scæna rhæda. læthes i aliisq; permultis dictionibus uidemus obseruari. Vale. Ex Mediolano pridie idus ianuarias. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Iacobo camerinati sal.

n Olim tibi persuadeas tua ab me negligi: quod minus quam primū tibi significarim: quid mihi Cicchus Angelusque responderint. Hi quod petis: diligenter curāt. putant oīo ppediē ex snia tibi cōsultū iri. Cōfecissentque quod tua causa coeperant: nisi occupatiōes principis quæ sunt fere imensæ ob plures præclaras legatiōes: quæ uno pœne tēpore cōuenerūt: aditū his tātis per interclusissent: dū his liberetur hæc præsentia ac sollicitudine. Differri tamen res tua diu non potest. A me nullum erga te officium aut studium negligetur. Tu interim esto bono aīo. Nō. n. q̄tum itelligo: te tua fallet spes. Vale. Ex Mediolano. x. kal. Februarias. M. cccc. liii.

Frāciscus philelfus Renato regi sal.

Ernas litteras ad te dedi āno superiore iis de rebus: quæ tua maxie intererant. Itaque nō poterā nō mirari: quod nihil responderes: præsertim cū te humanissimū facilimūque esse iā pridem uno oīum consensu sermoneque audierā. Sed Ioānes cossā uir clarissimus idēque grauissimus qui modo & tuus & christianissimi Francoꝝ regis legatus i Italiā uenit. Liberauit me omni dubitatiōe: quippe qui corā affirmarit nullas tibi oīo reditas esse litteras meas. Deus malefaciat hominū uel negligētiæ uel perfidiæ: que & me honestissimo officio: & te non mediocri: ut opinor: uel utilitate: uel uoluptate fraudarint. Quibus litteras ad te dedi: Frāci fuerunt oēs: quorū uni Malurticæ cognomētū ē homini bellicis artibus studēti: & tui: ut aiebat: obseruatissimo. Sed quā quæ scripserā nō accepisti: ea in p̄sentia tibi corā exponet idē Ioānes cossā: cuius fides & diligētia tibi sole clarior esse debet. Vale. Ex Mediolāo. vi. kal. Februarias. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus Guilielmo Vrsino Frāciæ cancellario sal.

e Vm uir clarissimus Ioānes cossā regius legatus a florētinis rediturus in Frāciam Mediolano iter faceret: a me petiit tuo noīe libros de exilio quos superioribus ānis elucubrārā. Hos ego ad te ideo in p̄sentia dare nō potui: quā nō esset tm̄ temporis datum: ut excrībi possent. Itaque non potui nō ferre p̄molestē: que tibi tanto & tanta dignitate uiro minus statim gratificari quiuerim: præsertim ea in re: quæ mihi uō minus iucūda esset quā futura honorifica: Nā & te iā pridē cū ob florētissimi tui generis splendorē: tū ob illustrē eruditiōē tuā singularēque sapientiā mirifica beniuolētia obseruo: & ignarus certe nō sum: quātū sit meo nomini ac laudi tua auctoritas icremētum allatura: ubi scripta mea tuo grauissimo testimonio confirmaris. Nec. n. debeo dubitare mea tibi uoluptati fore: que & humanissimus sis liberalissimaque natura. & a me tātopere diligaris: ut nihil ad amoris cumulū possit accedere. Dabo autē operā: ut ppediē morē gerā uolūtati tuæ: Nā tum libros de exilio quos petis: tū alia plarāque ex his: quæ a meo ingenio studioque manarūt: curabo excrībi ea plane: quæcūque futura tibi iucūdiora existiabo. Vale. Ex Mediolano. vi. kal. Februarias. M. cccc. liii.

Frāciscus philelfus Iacobo bicheto sal.

n Iſi te iā pridē p̄sum diligerē: stomacharer fortasse: cū uideā codicē meū esse apud te tādiu uel iuitū: Nā quod dixeris puero meo eū tibi nō esse: haud itelligo: quæ sit animi tui snia: Nō. n. puto id dicere te: quod meū codicē nequaquam habueris: Nā & habuisti: & eū aliis cōmodasti. Quod si illū fortassis amiseris tibi amissum uolo. nō mihi: quā quā opinor amissum tibi eū non esse. Itaque rogo te: ut huic meo puero meū illū codicē ad me des: ne me cogas aliunde remedium p̄scere. Vale. Mediolani ex ædibus meis. iiii. nonas Februarias. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus Iacobo bicheto sal.

q Vantū uidere uideor: ita negociosus es: ut nihil tibi otii reliquatur ad inquirendū iter infinitam librorū tuorū copiā codicē illū meū: quo duæ oratiōes Lyfiæ a nobis traducte: altera funebris de laudibus atheniēsiū: altera iudicialis cōtra Eratosthenen adulterū: & Aristotelis Rhetorica ad Alexadrū regē nostra itē traductio cōtinent: Nō . n. ad duci possum: ut credā aut te alieni mutui oblitū: aut qd' officii tui fideiq; sit: nolle p̄stare. Nā codicē illū tibi cōmodauī tempore illius optimi philippi ducis: quē ea tu lege petiisti: ut excribi curares nō ut nunq̄ restitueres. Atqui repetiui abs te illū per id tēporis iter dum: cū diceres nōdum excriptū esse: cū ego tū audirē secus esse. Tuā cōctationē iccirco ferebā patienter: qm̄ putarē quæ essent excripta: ea fortasse nōdum esse abs te satis emendata. At nunc quia præteriere iā anni cōplures nihil alienū ab amicitia iure me facturum existimaui: aut existimo: si te fecero certiorē me oīno istituissē mea mihi q̄primū uēdicare. Vale. Ex ædibus nostris Mediolāi. iiii. nonas Februarias. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus Guilielmo Vrsino Frāciæ cācellario sal. di. pl.

d Ederā alteras ad te litteras sexto. kal. februarias: quo ipso die Ioānes cossa uir oī laude ornatus hinc ī Franciā p̄fecturus putabat. Sed cū postea retardatus a meo p̄cipe dies aliquot p̄ter spem Mediolani ageret: reuertit ad me codex quidā meus: qui ānos nō nullos peregre abfuerat. Huius ego reditū uel tua cā p̄humaniter & libēter excepi: quanq̄ tam diuturnæ eius absentia nō mediocriter succensuerā: quippe q̄ me iuito abfisset. Verū ea lege is reuersus apud me in gratiā rediit: ut cōfestim alpes trāscenderet & te uisurus & Franciā: atq; istā quidē ut hospes: te uero ut p̄petuū dñm: Itaq; dono a me accipe tria nō uulgaria aut cōtēnēda opera: Lyfiæ oratoris duo: hoc est oratiōes duas. alterā funebrē de laudibus Atheniēsiū. iudicialē alterā aduersus Eratosthenē adulterū. Tertium aut opus est Rhetorica Aristotelis philosophi eloquētissimi ad Alexandrū regē. Hæc. n. omnia e græco in latinum traduxi: cum essem p̄p̄modum adolescens philosophiam Florentiæ oratoriāq; docens: quæ quanq̄ existimo per se tibi fore iucundissima: spero tamen propediem alia quædam ad te dare: quæ longe sis maiore cum uoluptate lectitaturus. Vale. Et me Christianissimo regi Karolo q̄diligentissime cōmenda. Ex Mediolano. xiiii. kal. martias. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus Albertho zācario sal.

n Nil mihi iucūdius tuis litteris hoc tēpore potuisset contigere: Nā & de tua tuorūq; oīum bona ualitudine certior factus sum: id qd' uaxhemēter optabā: & Enochnm nostrū ī iuuenē frugi probūq; euasisse ex te patre intellexi. Quanq̄. n. ab ipsa usq; pueritia bonā de se spem pollicebatur Enochus: non poteram tamen non subuereri ob iniquitatem temporū secus accidere posse q̄ uellemus. Itaq; immortalī deo immortalis habeo gratias: quod te patre grauissimo optimoq; uiro dignum se præstiterit. Quod autem cupit bonis artibus etiam a nobis institui: rem nunciat non ingratham: Et ut breui respondeam: ad Aprilem te uidebo: ac tuo meoq; desyderio cumulatissime satisfaciam. præterea quoniam de his quæ in præsentia ab me scribuntur: abs te mentio facta est: dedi ad te particulā quædam ex secūdo Sphortianos nostræ libro & præfationē historiae Sphortianæ. Vale. Ex Mediolāo. x. kal. martias. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus Ioāni Marchiōi mōtifferati sal.

i Ioannes cossa istinc modo rediens mihi tuis uerbis renunciauit te libros meos de exilio dedisse iā pridē ad me. At ego illos nusq̄ uidi. Itaq; tuū fuerit meminisse

cui dederis: quãq̃ uidere uideor eam esse hominum fidẽ uel maximam hoc tẽpore: ut in reddendis libris nulla seruetur fides: quare quod de regno scribit Euripides: de libris dici non insulse queat: Nam siquidem ius deseras: libri decet causa relinquantur rebus in aliis pius. Vale. ex Mediolano. viii. kalendas. martias. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus Xenophonti filio sal.

a Dolefcens quidã mediolanensis æqualis tuus aut plusculo maior reuerfus proximi diebus ex urbe Roma Mediolanũ mihi renũciauit uenisse te secum una usq; perusiã ad nos scilicet reditũ: deinde qm̃ metuisses iter facere per agrum florentinum: diuertisse ad Tholentinos meos: ut istinc cũ primum per celi clãmentia liceret: per flaminia domum repeteres. Non improbo consiliũ tuum ἀλλὰ προσεχε ελτων την ἰμμολαν & id quidẽ cũ propter sicarium illum: cui manus nostra cã publico iudicio a Senensibus truncata est: tũ propter ἱερώνυμον βροκχάρδον perpetrati quõdam in nos apud florentinos facinoris & licitatorẽ & sociũ. Offendes pisauri uirum grauissimũ Ioannẽ fagnanũ nobis amicissimum & Arimini petrum perleonẽ studiosissimũ mei. Ab iis poteris edoceri: qua tibi iter habendum sit: quo uites καὶ φόρον λιβιον sentit eni cum Venetis & quod modo dicebã την ἰμμολαν: Nã Veneti etiam iccirco tibi cauendi sunt: quonia iis cũ hoc nostro principe bellũ est. Si tibi Bononia iter faciendum fuerit: utere Alberthi zancarii Enochii fili cõsilio. Is enim me: ut nosti: plurimum colit. & uir est plane optimus. Quod si Ferraria fueris profecturus: pete Nicolaũ Varonẽ clarissimũ & eruditissimũ uirum & mecũ summa beniuolẽtia coniunctum: a quo itelliges: qua tibi eundum sit. Vitandũ enim tibi est iter p̃ agẽ parmensẽ. Infestat enim a corigianis militibus. Et de his hactenus. propter festinatioẽ abitionẽ petri Ioannis camerinatis præstãtis & fortissimi militis: ad Nicolaũ carissimum mihi fratrẽ scribere nihil potui: qd̃ eo æquius ferat: uelim: quod ad proximũ maium me uidebit: Nã uix tandẽ hesternõ uespero mihi permisit princeps liberam profectioẽ ad Alphonsum regẽ cũ fideiussione tamen intra quartum mensem redeundi. Vale. Et nostros omnis nomine meo saluere iube. Ex Mediolano. vii. kal. martias. M. cccc. liii. Fran. phi. Aenico daualo equiti aurato sal.

q Vid in causa fuerit: ut tãdiu distulerim aduentũ meum: accipies ex Ioanne Antonio gotthalano uiro nobili ac tui nominis amatissimo. Spero tñ fore: ut ante ueris exitum te uideam. Tu me interea tẽporis ama: ut soles: & Alphonso regi q̃ diligentissime cõmenda. Vale. ex Mediolano. vi. kal. martias. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus petro perleoni sal.

q Vod in patria te receperis: gaudeo plurimũ. Viues enim sine iuidia. uiues cũ tuis. uiues apud principẽ Sigismundũ: cuius uirtus & magna est & illustris in primis. Itaq; tibi non possum non gratulari. Tuum autẽ fuerit ita te ipsum cõponere: ut quasi ἔκτων ἑυξείνης κυματων. in portum te receperis: qd̃ reliquum est uitæ: uiuas in liberali otio quieteq; fructifera. Effice inquam: ut ex tot tuis tãtisq; laboribus: quos terra mariq; pertulisti egregius fructus aliq; emanet ad posteros. Vale. Ac tuos ois uel nostros potius nomine meo salute plurima impartias: uelim. Xenophon noster propediẽm istac iter ad nos est facturus. Ex Mediolano. v. kal. martias. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus poggio & Laurentio Vallæ sal.

q Vod uel ipsa rone uel admonitione mea coniunctos uelim: indignũ existimauis: ut litteris meis diiungeremini. Quid eni per imortalẽ deũ ex amicis uos reddidit inimicos: Error ne forsitan uos decepit: quod uel inducti uel ultro in leuitatis ut au-

dacter & amice uobiscū loquar: stulticiaq; certamen tam temere irruatis? Solemus enim non nunq̄ rōnem deserentes sponte sequi aī perturbationes. Idēq; facimus saepenumero decepti suasionibus aliorū: qui uel nos clā exōli uel se ulcisci cupientes insaniae stimulos iniecerunt: q̄bus uāhementissime concitati diuina oīa humanaq; iura confundimus: non tā dignitati nostrae consulentes q̄ alienae p̄ contumeliā ac nequitiam oēm insidiātes. Nec sane dubitē utrūq; uestrum probabilis aliquas rōnes adductur: quibus iure a uobis fieri uideat: quod iniuria facitis. At ego nullis istiusmodi rōnibus assentiendū censeo: cū neq; pristinae amicitiae: neq; aetatis uestrae: neq; ipsius decori rōnem habeatis. At sum iniuria la cessitus. Et quae nā iniuria tanta est: ut delirare uos cogat. Satis enim delirat: qui mentif. Ea est certe perturbati aī natura: ea uis: is impetus ac furor: ut sibi moderari nullo pacto queat: quippe q̄ in re etiam uera si minus mentitur oīo: aut uanus sit tñ: aut mendaciū dicat: cū uel gratia uolptatis: uel rei ipsius nimietate mendacē se praestet. Nā qui rationis lumine sit orbatus: q̄ diu eo caret: nec intueri quicq̄ p̄spicue nec recte iudicare pōt: Quo fit ut tanq̄ per obscurissimas tenebras incedens: unde egrediat: qua pergat: quo puenturus sit: nesciat. Sanius certe fuerat primis illisue nondū inualescētibus permotionum scitillis ante resistere: q̄ transirent in flāmas: q̄ posteaq̄ factū non est: sed accenso iā igni ea fomēta materiēq; adiecimus: ut aīs cōflagrantibus fieri nulla possit accessio: utamur saltē eo remedio: q̄ oībus in iis rebus natura solet afferre: quae humāi sunt solutiq; appetitus: hoc est: ut quod rō ipsa non ualet: satietas saltē praestet. Quantū audio: nullū est maledicendi genus: quod dū inuicē per oēm uituperationis cōtumeliā digladiamini: intactū reliqueritis. Nullū aī flagitium: nullū corporis uitiū: nullū fortunae: quā uocat: incōmodū omissis. Quod aliud deniq; genus detis: quo in uestrū dedecus sit utendū. Equidem praeter singularē quādā & inauditā ineptitudinē nihil uideo reliquū q̄ addatis: quo ridiculo sitis cunctis hoībus: Nā quid ineptius dici: q̄d isanius queat excogitari: q̄ uiros doctos ac senes maledicendi intēperantia q̄ dissolutione ueluti gloriari: & id quidē Romana in curia: hoc ē in celeberrimo atq; splendidissimo totius orbis terrarū spectaculo: i grauiissimo episcoporū cardinaliūq; conspectu: in oculis sūmi sanctissimiq; pontificis Nicolai Quinti: q̄ non minus mirabili uirtute ac sapientia: q̄ suprema dignitatis praestātia uices Christi in terris gerit. Vt enī de reliquis patribus uirisq; integerrimis conticescam: quibus aut stomachū uos mouere aut risū consentaneū est: qua mente. quo aīo in uos esse arbitramini Nicolaū Quintū tanta bonitate: tāta iustitia. tanta pietate pōtif. cē: cū uel legit: uel audit: quae tā petulanter tā foede in uos inuicē declamatis? iuuat enim liberrime de uobis apud uos loq;: quorū laudi aequae faueo atq; meae. An minus fortasse meministis eā esse hoīum naturā: ut similitudine morū ad beniuolentiā facillime agant. dissimilitudine uero contra? Itaq; non absurde Agesilaū tradunt cū quenq̄ intueretur: qui aliū uituperaret laudaretue: dicere solitū se non minus ex ipsa oratione iudiciū facere de eo q̄ diceret: q̄ de quo diceret. Et ne id q̄dem mirū: Nam p̄motus aīus permulta effutiat: est necesse: quae non mediocrē moribus iacturā afferant apud sapientis & bonos uiros: quorū aures offendūt iis dictis: quae ipsi nō pbēt. Quos aut alienos a nostris moribus iudicemus: ab iis nos quoq; aīum facimus alienū. praeterea nemo quēq̄ oīo amare possit: quē flagitō senserit obnoxiiū. ēt si ipse uir oīo bonus non sit: Nā uel in morū similitudine deprauati aī se oderunt. At illū a flagitio abhorrere qui censeamus: cuius flagitiosissima sit oratio? Fatebor equidē igenue de meipso. Nec me ānum iam natū quartū & quinquagesimū ullus a ueritate compescet pudor: quod eo facio libentius: ut exemplū meum uel probetis: uel imitemini

ni. Sum quodam inuectus: acerbius fortasse: quam par esset: & id sane nulla unquam alterum laceffens iniuria: sed ingenti potius a quibusdam contumelia laceffitus. Tamen cum mea lego: & meipsum considero: non possum non erubescere: metuens: ne quoquo modo uituperentur in meipso: quae aliis dederim uitio. Non enim quae in aliis iure est carpimus: nota sunt omnibus. At oratio nostra occulta esse non potest. Non modo me Salustius iis non delectat: quae scripsit iu. M. Tullium. Ciceronem: nec item omnia quae Cicero in Antonium: aut in Timarchum philippumque Demosthenes: sed est uir sanctissimus ac disertissimus Hieronymus non sine molestia a me legitur: cum inuehitur in Rufinum: quem uirum doctum extitisse ex eius scriptis facile ipsi cognoscimus: sanctum uero bonumque fuisse Aurelii Augustini locupletissimum testimonium docet. Quare si sapitis poggi atque Laurenti: missam facite tantam istam tamque abominabilem maledicendi licentiam. Memineritis bonae famae. memineritis decori. memineritis aetatis uestrae: quorum alter iam senium alter senectutem agit. Memineritis inquam: memineritis sempiterni iudicii: quod admodum longe a uobis abesse non potest. An estis obliti mihi uindictam: & ego retribuam: quae in uobis quid sit amplius uindicandum: non intelligo: quod uestrum nomen mutuis orationum gladiis per omne uituperationum contumeliarumque uulnus acerbissime quantum in uobis fuerit: interemistis. Quid de uobis praesentes sentiant: quid posterius iudicabunt: in quorum manus scripta uestra proueniant: Itaque uos etiam atque etiam rogo & obsecro: ut redeatis tandem in gratiam mutua. Omissisque omnibus animorum irritamentis per $\alpha\mu\eta\eta\sigma\tau\epsilon\iota\alpha\kappa\alpha$ amnestiam quam ducunt: uel $\pi\alpha\lambda\iota\kappa\omega\Delta\iota\alpha\kappa\alpha$ potius quoad eius fieri liceat: quod certe licet: ita ad beniuolentiam pristinam mutuo studio operaque contendite: ut & iustitiae laudem apud homines & dilectionis incrementum apud summum pontificem: & poenitentiae gratiam apud imortalem deum mereamini. Valete uiri amicissimi atque optimi. ex Mediolano nonis martis. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus petro Thomasio philosopho medicoque sal.

Secundum librum de exilio qui de infamia inscribitur: uelim huic isti tabellario qui meas tibi litteras reddidit: ad me des. desiderio est tertium: in quo de paupertate disseruimus: qui si ipse quoque apud te est: dato item eidem ad me tabellario. Sin minus est apud te. quare a Bernardo meo iustiniano. plura ad te nunc scribere non potui propter occupationes meas. propediem agam tecum pluribus. Vale. ex Mediolano Nonis martis. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus petro perleoni sal.

Ephaethonte quod petis: dictio trisyllaba est phaethon. Scribit enim apud grecos $\phi\alpha\epsilon\tau\omega\kappa\alpha$ phaethon: & non $\phi\alpha\iota\tau\omega\kappa\alpha$ phæthon. Vale. Ex Mediolano. viii. idus martis. M. cccc. liii.

Francisci philelfi Epistolarum liber undecimus.

Franciscus philelfus Sigismundo pandulpho Malatestae ducali Imperatori sal.

Vi patrem tuum pandulphum Malatestam summa uirtute principem tanto opere semper colui senem iuuenis: nisi te filium amem obseruamque iuuenem senex: uidear mihi admodum ingratus: praesertim cum ille me: ut erat unus omnium munificentissimus: non dilexerit solum: sed et pulcherrimis beneficiis quaeque affecerit. Accedit ad hoc animi institutum tua in omnes eruditos & doctos homines uel consuetudo: uel humanitas: qua ita rapior ad te colendum: ut tuo mihi nomine esse dulcius nihil queat. Non enim esse non potes omni laude cumulatus quidam princeps: qui si

mulacra etiã uirtutis & disciplina tantopere in aliis admireris: illisq; beneficias: quos tales existimaris. Quare tibi persuadeas uelim me ita esse tuũ: ut oĩa tibi de me possis quasi iure quodã peculiari polliceri: Nã ego in te non mediocrẽ spem constitutã & collocatã habeo. Et ut intelligas: quo aĩo in te sim: & q̃ faueam tuã gloriã breui pstringã. Duo sum nuper aggressus opera: quã litterarũ immortalitati cõmendẽ: alterũ uersũ: alterũ prosã. Et hoc qdẽ de uita & rebus gestis Francisci Sphortia socii tui inscribit: Illud at Sphortia da more figuraq; poetica: ubi q̃tũ mea facultas feret: nihil omittã: qd̃ summi principis felicitatẽ probet. In utroq; de te sum uerba facturũ: cũ p tua dignitate: tũ etiã pro ueritate. Id aut ut cumulate faciã: tua mihi opera opus ẽ. Res abs te clarissime gestas uulgo narra ri uideo plurimas. Nec inuenio quẽq; qui neget oĩa te gessisse non sapienter minus q̃ fortiter. Sed una re turbor: qd̃ ordinẽ modũq; ignoro. Nec est. qui mihi oĩo satisficiat: cum alii de loco ubi qd cum laude factũ sit: alii de tẽpore: alii de alio quopiã negocio inter se discrepent. Quãobrem cũ dignitati cõsules tuã: tũ ẽt ueritati meã: si cõmentaria ad me aliqua dederis uel materno: ut aiunt: sermõẽ scripta: unde tanq̃ ex aliquo fonte qd̃ in re uerũ sit: hauriã. Quod si feceris: tanta sollicitudine me leuabis: ut igentes sim tibi gratias habiturus. Et q̃q̃ non sum: ut es aĩo liberali atq; benefico: ignarus permultos apud te eẽ: q̃ i huiusmodi cõmentariis cõficiendis nõ inepte operã suã accõmodet: tñ si eam prouinciã uiro disertissimo petro perleoni ciui tuo delegaueris: & tibi & mihi egregie satisficies. Vale splendidissimũ decus Malatestarum. Ex Mediolano. vi. idus martias. M. cccc. liii.

Franciscus philefus Nicodemo trachedino sal.

P Osteaq; hinc abiisti: quod præsens mihi psuaseras: ita mutatũ est: ut ab oĩ tua etiã suasionẽ aborream. Dixerã tibi Andreã alamannũ præstantẽ adolescentẽ mihi coram exposuisse renunciatũ esse pontifici maximo cũ de eius uita ac moribus Mediolani sermo aliqñ haberetur: me qd sentirem interrogatũ respondisse Nicolaũ Quintũ uirum mihi uideri doctissime eruditũ: sed adhuc sapere famulatũ. Id tu dictum esse pontifici ne crederem: permultis & argumentis & rõnibus ostẽdere studuisti. Et ut es oĩ in re accuratus & bonus ad id maxime elaborasti: ut ab hac aĩ sollicitudinẽ me eximeres: id qd̃ etiam plane præstitisses: nisi aliud quiddã post abitionem tuã uenisset in mentẽ. Est Romã: ut nosti: petrus Candidus decembris egregius qdã & maledicendi & insidiãdi artifex. Is ad uersus me p multa iam pridẽ perperã est machinatus per oẽm aĩ nequitia: adeo ut nõ modo mihi clam & p latrocinia semp detrahẽre consueuerit: sed cõuiuia quoq; Mediolanẽsia illa nostra quã hic cũ aderas: lectitasti: multis in locis anis superioribus cũ nobilissimus dux philippus esset in uiuis: deprauarit atq; corruerit. Qua fraude factũ est: ut uix eua deret publicã infamiã notã: quã illis inuri solet: q uulgo appellant falsarii. Nec sane dubitari eundẽ istum nigerrimũ candidũ originẽ ac segetẽ extitisse & calũniando & inducẽdo discordiã inimicitiarũq; oĩum: qbus poggius ac Valla inuicem se dilacerãt per oẽm contumeliã foeditatẽ. Consueuit enim ex aliorũ incõmodis & infamia famã suã cõmodisq; cõsulere. Siquid ergo de me ad summũ põtificem falso delatũ est: nebulo iste Candidus debet esse in cã. Itaq; omnium primũ abs te peto: ut si hæ litterã te prius offenderint in itinere: q Florẽtia excesseris: Andreã alamannũ conuenias: ab eoq; scisciteris: iocatusne sit hac de re mecum: ut plerique solent: an locutus serio. Deinde si uero mihi calumniã renunciaffe Andreã non finxisse animaduertes: te maiorem in modum etiam atq; etiã rogo: ut meo nomine pontificẽ adeas: & ei hæc omnia de me referas: quã præsens corãq; cognosti: Nã quopactõ uerbo uituperẽ: quem & uersũ & prosã persape lau

darim innocentē præsertim & sapientē uirg & de me iam pridē meritū optime. Tu rē tenes. Reliqua pro tua prudētia ipse præstabis. Vale. ex Mediolano quarto idus mar. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus petro perleoni sal.

g Vid uolo istic agas meo nomine: græce ad te scripsi: Fac si me amas: ut quæ primū ad eas Sigismundū principē: cui diligētē expone quæ tibi uides in cōmentariis datū. Quod si feceris: rē mihi facies mirifice gratam: habeboq; tibi nō inuitus gratias immortalis. Cū has litteras iā essem obfignaturus: Xenophon filius aduenit cū litteris tuis: quas summa cum uoluptate perlegi: Nā ex litteris iis quas ad te dedi quinto kal. martias: potuisti non obscure coniectare: quæ mihi iucundus fuerat tuus in patriā reditus: quæ nulla tua epistola sed ex Genua cognorā. Quod aut tantopere tua oīa mihi cōmunia esse ostēderis: non erat opus: Nā tuū erga me aīum iam pridē noui: & tibi meus ignotus non ē. Voluifsem Xenophon apud te fuisset: ut tibi gratificaretur. Sed comitum cā facit: ut ei ignoscatur. Quoniā breui te uidebo: in præsentia longior esse nolui. Et tuā pudicissimā spōsam & nostros oīs bene ualere opto. Vale. ex Mediolano pridie idus martias. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus iacobo camerinati sal.

g Vantā diligentiam adhibuerim in rē tuā: potes ex Ciccho Angeloq; cognoscere. Idē ut mihi tu hoc tempore officiū præstes: uahemēter cupio. Fac inq; opera & studio tuo: ut Cicchus quod interest rei meæ pecuniariæ apud hos ædiles quæ primū litteris suis absoluat. Verè bono sint atramento scriptæ: ut aiunt. Et fide opus est & celeritate. Causam Cicchus ex me coram itellexit. Codicē epistolarum cum primum absoluero: dabo ad te libenter. Xenophon totus est tuus & pater non minus. Vale. ex Mediolano xii. kal. apriles. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus Lodouico gonzagæ principi mantuano sal.

n On equidē sum oblitus: quam mihi nuper in agro brixiano beniuolentiā ostendisti: & quāta me nō humanitate solū: sed benignitate et persæpe exceperis. Itaq; ex eo tempore intellexi permagnā mihi in te spem & positā esse & constitutā. Inde q; factum est: ut ita te obseruē ac uenerer: ut me abs te putē dignū existimari: in quo nullum beneficiū tuū sit intermoriturū. Quæ mea me de te opinio ne falsū habeat: est magnitudinis & munificentiaæ tuæ. Quid aut abs te uelim: ethrusco sermone itelliges. Est celeritate nō minus opus quæ beneficentia. Vale. ex Mediolano. iiii. nonas Apriles. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus Alexandro Sphortiaæ attendulo principi pisauri sal. pl. d.

e Xistimabam te ante repetiturū Mediolanū: quæ proficisceris in Tusciā. Sed quæm di dici secus fore: quod præsens tecū ac coram acturus eram: nunc & absens & per litteras agam: necesse est. propediē iussu principis non tā sui quæ negotii mei cā Romam iturus sum ad summū pontificē. Ut nosti ex eo sum philosophorū ordine: qui rē pecuniariam in bonis non ducunt. Quo fit: ut neq; sim auri diues nec esse unq; possim: Nā habet nemo: quæ negligit. Et mihi tñ habenda est rō dignitatis Sphortianæ: eo præsertim cōcessurus: ubi cultus exterior nō paucioris quæ interior solet æstimari. Mihi pluribus opus est: quæ princeps affatim præstare non oīo pōt. Itaq; partiendū hoc honoris tecū est. Quā tu puinciam libenter fueris amplexus: non minus iudicandus quæ noiandus Alexander existimeris. Vale. Ex Mediolano quarto nonas apriles. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus Andreæ alamanno sal.

e Rat uel officii uel humanitatis tuæ posteaq; hinc Florentiā reuertisti: litterarū aliqd ad me dare: quibus de te tuisq; rebus oibus per aicitia nostra certior fierē. Quod

tamen te non fecisse eo fero moderatius: quod NEOYAMON neogamos on amoris quod
amicitia hoc est uxoris quod philelfi rationem habere maluisti. Verum si lapis: omnia modice:
Nam ager frequentius quam par sit renouatus non admodum saepe prodit in segetem. Ad filiorum
procreationem non ad uoluptatem coniugium est constitutum. Quin quo rarior est huma-
nis in rebus: eo suauior est uoluptas omnis: Nam quod satietatem affert: iucundum omnino esse non
potest. Quare si ad hominem amicissimum scripisses: non modo fecisses pro officio: sed quod
 TOIOEPOAIOIOIO surripuisses temporis: ad maiorem tibi uoluptatem surripuisses. Itaque si
me audis: litterarum fasciculos ad me quamprimam accommoda. Et quid ipse agas: & quid agatur
in Tuscia: fac intelligam: Nam hic nos ad bellum accingimus non sustinendum: sed immortalis
nostra cum gloria profligandum. Non enim alere bellum uolumus: sed finire: id quod si est uos
factum ire constitueritis: & uobis & florentissimae reipublicae uestrae quam saluberrime consu-
letis. Nec est profecto quisquam in nomine latino: qui uobis unis cum & animi magnitudine & altitu-
dine: tum etiam prudentia sit superior. Quo fit: ut nisi ciuilis uel discordia uel similtas re-
ctos cogitatus uestros impediatur: uictores breui futuri sitis. Vale. ex Mediolano. iiii. nonas
Apriles. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus Nicolao Strozæ equiti aurato sal.

p Vtas fortasse uel obliuione uel negligentia factum esse: ut quod ab me istinc solu-
ti petieras: nondum ad te ierit. Sed neutri profecto istiusmodi uitio est locus apud
me ullus: Nam & memoria ualeo plurimum & sum unus omnium diligentissimus: praesertim in
iis rebus quae amicorum intersunt. Quod autem uahementer & diligam te & amem: tum ea facit
familiaritas ac necessitudo: quae mihi est iam multis annis cum uniuersa Strozaru familia: tum
ipse tu qui de me priuatim es bene promeritus. Sed duo fuerunt in causa: ut in hanc diem mi-
nus sim: ut uolebam: tibi gratificatus: Nam & librario carui: & quiddam pro officio meo praes-
tare me principi meo oportuit: quod ita me impediuit: ut nihil omnino otii mihi concessum
fuerit. Sed quo serius praestiti: eo cumulatius propediem ad te ibit. Tu me interea temporis:
ut amare non cesses: et atque et rogo: id quod ita intelligam te fecisse: si me nobilissimo isti
principi quotidie magis feceris cariorum. Grauissimum & humanissimum uirum Lodouicum
Casellam bene ualere opto. Vale. & disertissimo Tito meo salutem plurimam uerbis meis
nunciato. ex Mediolano pridie kal. apriles. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus Nicolao uaroni sal.

q Quod nihil ad te scripserim post mea a uobis abitione: honestae quaedam occupati-
ones meae cum praestiterunt. Itaque rogo te: mihi ut ignoscas: tibi que persuadeas: me
unum esse: qui tanto te amore complector: ut alium magis neminem. Itaque si quod in me est: quod tibi
iucundum esse possit: id ita esse tuum existimato: ut meum magis esse non possit. Comuni pri-
ncipi me quam diligentissime & quam sapientissime comenda. praestantissimum uirum eloquentissimumque
Casellam saluere plurimum opto. Vale. ex Mediolano pridie kal. apriles. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus Francisco castrensi grammatice sal.

q Vam tibi prouinciam istinc soluens delegarim: debes esse nequaquam nescius. Itaque mi-
ror nullas me accepisse litteras tuas cum eo carmine: quod in principem istum omni laude
& admiratione dignum ex tempore luseram. Feceris igitur per beniuolentiam nostram: si tali me desiderio
quamprimam leuabis. quod ut facias: et atque et abs te peto. Vale. ex Mediolano pridie kal. apriles.
M. cccc. liii.

Franciscus philelfus Lodouico casellae sal. pl. di.

c Vm Antonius Tricinus Ferrariam peteret: idignum me facturum existimabam: si is meis
uacuis litteris ad uos isset. Quid autem aliud ad te scriberem quam unum illud: quod & liben-

ter apud omnes & continēter prædico: me tibi cum ppter maximas tuas mirabilisq; uirtutes: tum ppter singularem tuā erga me humanitatē ac beneficentiā debere plurimum? Itaq; tibi uelim certo psuadeas me unū esse ppetuoq; futurū: qui nihil neq; magnū neq; parū recusaturus sim tua causa. Quare abs te peto atq; contēdo: ut oībus in rebus officio operaq; mea nō utaris solū: sed etiā si opus fuerit: ut ita dixeris: abutaris. Vale. Et cōmuni principi me ut soles carissimū redde. Ex Mediolāo. .xvi. kal. Maias. M. cccc. lii.

Frāciscus philelfus petro perleoni sal.

E Um primū Candidus bontēpus eques auratus p̄cipis tui noīe uenisset Mediolanū: & ex eo certior factus essem de omni statu tuo id qđ minus cumulate ex litteris tuis quas filio Xenophōti ad me dederas: ante cognorā: mirabili gaudio sum affectus: & tibi per meas litteras: ut par erat: cōgratulatus. Deinde cū dies cōpluseculi præterissent: didici ex eodē Candido litteras meas oīs & quas ad te & quas ad p̄cipē tuū dederā esse inter eundū tabellario interceptas surreptasue. Itaq; & ad Sigismundū principē eadē rursus scripsi quæ antea: & tecū iccirco egi breuius: qm̄ per tabellariū non licuit uti p̄lyxitate. Quare ea duntaxat audies gr̄ce: quæ apud principē tibi tuum uerbis meis & dicenda sunt & curanda. Vale. Ex Mediolano. xv. kal. maias. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus iacobo camerinati sal.

N Isi uahemēter amem amorē tuū: ingratus sum. Quæ splendidissimi equitis aurati Ioānis tholētinitis scriba tuo noīe mihi corā exposuit: libētissime audiui. Quid aut aut sentiā aut uelim: tecū una Cremonæ ad paucos usq; dies cōmentabor: ac statuā: Nam ad kal. maias hīc capiā iter ad urbē Romā negotii mei gratia: & id qđ ex p̄cipis nostri sn̄ia. Quod aut queri uisus es: quod nihil ad te scribā: n̄ iure id facis: Nam p̄ximis diebus litteras ad te dedi. Tu uero Endymiōis somnū dormitas: respondesq; oīo nihil. Sed iccirco ignosco tibi: quod ita ranarū Cremonēsium clamoribus obtūderis: ut apud te esse nō possis. Vale. Ex Mediolano. xiiii. kal. maias. M. cccc. liii.

Frāciscus philelfus Alexandro Sphortia sal.

E Tsi p̄ximis litteris debes satis intellexisse: qđ mihi opus sit ope tua: nec præterea sum ignarus cū pro tua animi magnitudie: tum pro mea erga te obseruātia te mihi libēter gratificatur: tñ quia noui maximas tuas ac ppe ifinitas occupationes: rursus uisus es admonēdus. Ego Romā sum p̄pediē cōcessurus: Nec oīa mihi adsunt: quibus ē opus ad id itineris: Nec mihi tā meæ qđ Sphortianæ dignitatis ratio est habēda. Reliqua tu pro tua prudētia potes cōsyderare. Vale. Ex Mediolāo. xiiii. kal. maias. M. cccc. liii.

Frāciscus philelfus Alexandro Sphortia sal.

P Erhumaniter mihi nudius nonus pbenigneq; respōdisti. Itaq; tibi nō possum igētis gratias nō habere. Dicis tu aut & facis oīa pro magnitudie animi tui nobilitateq; naturæ. Reliquū est: ut qđ tua illa graui suauissimaq; epistola mihi tā liberaliter recepisti ad quadriduū usq; te facturū: id olim effectū reddas: Nā hoc mihi præstare gratius hoc tēpore nihil potes. Vale. Ex Mediolano. iiii. kal. maias. M. cccc. liii.

Frāciscus philelfus Nicodemo trāchedino sal.

Q Vanq̄ nō erā nescius te memorē fore: & quid mihi corā recepisses: & quid te facere oporteret: tñ cū mecum aīo uolūtare: qđ esses occupatissimus: rursus uisus es admonēdus. Duo sunt: quæ tu mea cā sis factururus. alterꝫ Florentiæ ore auribusq; tuis: & Romæ alterꝫ per litteras. Hæc ut & q̄primū & diligēter cures: te etiā atq; etiā rogo. Vale. Ex Mediolano pridie kal. maias. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus Alexandro Sphortiae sal.

q Vem rosei coloris panū dono misisti mihi: libētissime accepi. Sūq; tua munificen-
tia nō mediocriter delectatus: & ne id quidē minus animi tui: q̄ doni magnitu-
dine. Nō. n. q̄ muneratur: sed munerātis aius maxime liberalitatē benignitatēq; declarat
& facit: Nā quod uerbo extenuaris: q̄ est apud me amplissimū: satis id superq; ostēdit:
& me tibi esse carissimū: & te nihil pluris ducere q̄ uirtutē. Gratulor igit felicitati tuæ: q̄
ut es aio excelso splēdidissimoq; igēio: nihil abiectū: nihil humile neq; loquaris: nec sen-
tas. Reliquū est: ut tibi psuadeas tua apud me beneficia oīa fide bona eaq; nō ingrata ef-
se deposita. Vale. Ex Mediolano. iiii. nonas maias. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus Ioāni Iacobo Ricio iuriscōsulto sal.

u Enetoz conflictū qui p̄ximis ānis in pado apud oppidū Casalē quæ maior co-
gnominatur: gestus est: littterarum immortalitati sum commandaturus in quinto
hoc Sphortianos libro: qui mihi habet in præsētia in manibus. Quid abs te petierim
diebus superioribus: puto nō te oblitū. Si uestra uos laudē neglexeritis: num ego sim cu-
raturus. Vale. Ex Mediolano. iiii. nonas maias. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus Iacobo camerinati sal.

q Væ de me & sentis & loqueris: audio nō inuitus: Nā in dies magis magisq; ostē-
dis singularē beniuolentiā in me tuā. Ego ita Romā sum p̄fecturus: ut ad quartū
usq; mensem ad summū sim rediturus Mediolanū. Odas ego tibi āte q̄ ædā: quo pacto
sim cōcessurus p̄serti opere nōdū emendato: Epistolaz libros decē hoc āno ædere insti-
tui. Has tu oīum primus habiturus es: usurusq; pro arbitrio tuo. d̄ Ioānocio q̄ scripsisti
nō itelligo. itaq; nihil est q̄ respōdeā. Vale. Ex Mediolano. iiii. nonas maias. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus Nicolao Stroze equiti aurato sal.

p Etiisti a me nuper: cū Ferraria essem Mediolanū repetiturus eā quā ad regē Fran-
corū Karolū aduersus Turcos & Sarracenos scripsissem epistolā. Quā ut serius
ad te darē: honestæ quædā occupationes meæ in cā fuerunt. Nunc uero pro una iccirco
epistolas quattuor ad te dedi: ut intelligeres cūctationē hanc nō studio factā esse: sed ne-
cessitate: Nam nihil est: quod malim: q̄ non tibi solum cui me debere plurimū iudico:
sed Strocis omnibus propter pallantem meū morem gerere. Vale. Ex Mediolano pridie
nonas maias. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus petro Thomasio philosopho ac medico sal.

r Edditus est mihi secūdus liber de exilio: quē misisti. Tibiq; habeo gratias: quod
eum domū tandē repetere coegeris. Idem si de cæteris etiā feceris: qui istic tād u
hospitant: magno me afficies beneficio. Sunt. n. ii oēs apud Bernardū Iustinianū: quos
ut noīe meo repetas: & huic isti tabellario ad me des: te maiore in modū rogo. Legit p̄-
terea patauii medicinā Matthæus perusinus uir nō philosophus solū: sed etiā disertus:
Cui sunt duo illi hipocratis libri: quos: ut nosti: iā pridem ex græco in latinū cōuertimus
alter de flatibus: alter de passionibus corporis. Itaq; rem mihi facies p̄gratā: si eos libros
ab eodē Matthæo uerbis meis repetitos: q̄ primū reddi mihi curaueris. Quæ puicia tua
fuerat scribēdi ad poggiū. & ad Valliam: ea ipse sum functus. Cuius epistolæ exēplū cum
plus otii nactus fuero: ad te dabo. Vale. Ex Mediolano pridie nonas maias. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus Nicolao Varoni sal.

q Vo diutius desydero tuas epistolas: eo magis magisq; in dies earz apud me desy-
deriū auget. Quare ut huic meæ tātæ & tā suauissimæ siti aliquādo potū affe-

ras: abs te etiam atq; etiam peto. Et quia fortasse nullum tibi scribendi argumentum occurrit: accipe paucis: quod respondeas. Nosti uel apud Aristotelē tuū cū aliis plerisque in locis: tū in iis libris qui de rebus naturalibus quæ φυσικὰ uocant: inscripti sunt: Democriti opinionē de Atomis. Atomos autē esse uolūt corpora indiuidua. Scire igitur cupio ea indiuiduitas unde sit. Nō. n. puto dixeris id propter paruitatē accidere: cū atomos ipsas inter sese diuersas & figura: & magnitudie: & ui: & natura esse cōstet. Expugnare igitur: atq; ingenium tuū excute: mihiq; diligēter expone: quāobrem eiusmodi corpora quibus Democriti & Epicurei: tū mundū oēm: tū singula ea quæq; in mūdo sunt: cōstare uolūt: indiuidua nominarint. Vale. Ex Mediolāo pridie idus maias. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus Lodouico casellæ sal.

Antā mihi nuper cū Ferrariæ essem beniuolentiā ostēdisti: ut nihil uidear magis cupere q̄ te uisere q̄ sapissime. Quod mihi quā aliter hoc tpe cōtingere non poterat nūcio litterarū: quibus & uideā te & alloquar. Idē tu si feceris in summis occupationibus tuis: ad tuū erga me studium nō paruus cumulus accedet. Si minus feceris: nō te cui scio me esse carissimū: sed publica munera accusabo: quæ tamē ipsa anteponi priuatis ut decet: ita etiā modice fero: modo me nobilissimo isti principi in dies magis magisque cōmēdes. Vale. Ex Mediolano pridie idus maias. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus Nicolao arciboldo iuriconsulto sal.

Equaq̄ sum nescius mea tibi oīa maximæ curæ esse. Quo fit: ut uel tibi fortasse uidear rem meā admodū negligere: qui nullū faciā tecū uerbum: cuius mihi opa uahemētissime opus sit. Quod ne accidere iure possit: peto abs te: ut quod una de mea profectioe cōmētati sumus: quā primū quātū in te fuerit: cōfectū reddas. Hoc erit mihi tam gratū: q̄ necessariū. Vale. Mediolāi ex ædibus nostris idibus maiis. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus Nicolao arciboldo iuriconsulto sal.

Audeo eadē & tibi munificētissimo uiro debere plimū & illi harpyæ nihil: Nā in accipiēdis etiā beneficiis liberalitatis cuiusdā positū munus est. Itaq; iuxta idignū puto ab hoībus indignis beneficiū accipere atq; in idignos cōferre: itaq; utar equo: quē polliceris & amice & fide bona. Quod princeps decreuit: hodie mihi numerat. Dū dies octo hic sum: cupio uidere quæ tuus librarius scripsit. Quæ ueli huic puero ad me des. Vale. Mediolāi ex ædibus nostris. xiiii. kal. iunias. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus Aenico daualo equiti aurato sal.

X binis iis litteris quas Ioāni Antonio fossano ad te dedi: potes iam liquido cognoscere aduētū ad te meū prope diē fore: id quod aliis itē litteris tibi scripsi: quas hic Gisperthus gymara una cū hisce ultimis tibi reddidit. Et ut rē paucis teneas: ad octo usq; dies ad summū hic sum cōcessurus Romā: quæ ad usq; locū libera profectio mihi data est. Inde ad te ipse mihi meo iure eūdi ueniā dabo: Nā q̄ liber & natus sim: & semper uiuērim: me seruū fieri nullo pacto patiar. Vale. Ex Mediolano. xii. kal. iunias. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus Nicodemo trachedino sal.

T amorē & diligētiā tuā tanti facio: quāti aliud nihil: quod mihi iucūdisimū esse possit. Delectarūt me uahementer oīa: quæ mea abs te cā uel gesta sunt uel tentata. Nec pluris euetum cuiusq; rei faciūdū existio: q̄ uel prudētissimū cōsiliū tuū uel studiū erga me singulare. Quid uir magnus ille responderit: intellexi: cui nō possum igitur gratias nō habere: quod se tā & hūano in me aīo & facili liberaliq; oñdat. Operā dabo: ne me unq̄ possit ingratiūdis accusare. Litteras Honofrii Macarii tui uel iā etiā nostri legi plibenter.

Sumq; eius ingenio mirifice delectatus. Est. n. & facundum & facile planeq; ingenium. Non potui aut nō surridere: quod ei de me amicus noster ille responderit. Facit is certe ut debet: qui eadē utat̄ uitæ cōstātia ad ultimā usq; diē: q̄ppe cuius senectus sit eadē: quæ leonis. Sed qd̄ agamus: Frustra nitimur inuita Minerua. Natura ualentius nihil est. nihil difficilius. Viuamus nos more nostro. alii suo. Qui officio fungit̄: nihil habet: qd̄ doceat: nihil qd̄ accuset. Cupio: cū te ad Florētinos receperis: q̄diligētissime cures: qd̄ uulpecula illa obtegit. Hoc erit mihi tā gratū: q̄ qd̄ oīum maxie. Nos bene ualemus oēs. Idē tu ut cures: te nō solū moneo sed et̄ rogo. Vale. Ex Mediolāo pridie idus iunias. M. cccc. liii.

Frācisus philelfus Albertho zancario sal.

a Ccepi litteras tuas ad me & cū his eas binas: quas duo disertissimi Nicolai & petrotus & Vulpes ad te dederant: Habeo & tibi & Nicolais igentes gratias: quod tā amice de me sentitis: Nā quid dixerī uere: cū & ipse lōge humilius de me sentiā: & amorē unde manat amicitia: cæcū finxit antiqtas: In p̄sentia tecū pluribus agere ipedior. Ad paucos usq; dies lōgior sum futurus & id quidē nō p̄ litteras: sed p̄sens ipse & corā. Vale. & utriq; Nicolao salutem plurimā dicito uerbis meis Ex Mediolano. xiiii. kal. iulias. M. cccc. liii.

Frācisus philelfus petro perleoni sal.

r Eddite mihi sunt litteræ tuæ: cū iam itineri accigerē & hæ quidē solæ: Nam p̄ter hæce unas quas & uidi & legi libētissime: ut soleo semp̄ quicqd̄ abs te manat: neq; deiphobū uidi: neq; aliud quicq̄ nescio quid: qd̄ signatū esse monueras. Quæ scripsisti: intellexi oīa. Istic p̄pediē me uidebis: ubi de rebus oībus quas uel tua: uel mea interesse existiabimus: diligētissime cōmētābimur. Vale. Ex Mediolāo xiiii. kal. iulias. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus Lodouico Mantuæ Marchioni sal.

q Vōd iā tertiu a philelfo itur ad te eximia tuæ uirtutis gratia: scio me tibi rē facere nō ingrātā. Quid. n. p̄cipi nobilissimo & Gōzagæ Lodouico in primis gratius pōt̄ optatiuue cōtigere q̄ eā offerri cām: qua se dignū p̄cipatu queat ostēdere. Scimus sane aliud nihil esse quo ciuitatū p̄cipes ac reges uideant̄ beatiores priuatis hoībus q̄ benefaciēdi & donādi maīnificētia. Hæc una res syracusanū Dionysiū immortalitatis memoriæ cōmēdauit. Huius itē pulcherriæ uirtutis splēdor Archelaū Macedonia cunctis ostēdit gentibus aduirabilē. Et phalarin tyrānū cæteris ī rebus imanē ac teterrimū iudicatū sola munificētia ī doctos & bonos uiros reddidit memorabilē: Nam quid loquar de Alexādō rege Macedonū: quid de G. Julio Cæsare: apud quos nihil benignitate nihil beneficētia fuit antiquus: patrē tuū oānē Franciscū summū uirū & p̄cipē clarissimū dicere solitū p̄dicāt nihil sibi uideri idignius p̄cipe q̄ pecunias q̄bus tanq̄ seruis & pecoribus sit utēdū: uel auidius cumulāre: uel parcius elargiri: ac satis superq; esse dñis ciuitatū: qd̄ populis p̄sint: qd̄ iperitēt: qd̄ honorent̄: aurū aut̄ & argētū aut nō curādum: aut q̄liberalissime erogādū: ne Midæ cuiuspiā phineosq; similes iudicent̄. Tu uero & p̄ceps liberalissimns & munificētissimo natus p̄cipe iuuitus philelfum audies: qd̄ offerat tibi sapius honestā materiā p̄merēdi: Scio certe nō facies: q̄ppe qui & aio sis alto & magno: & mihi uā hemēter affectus. Vt aut̄ ad rē ueniā. despōdi mō filiā uiro: quā iccirco nō cū tradidi: qd̄ ducati desunt ad dotē ducēti quinquaginta Hi mihi ab amicis cōparādi sunt e quoꝝ numero cū te sciā eū eē: cui sim carissimus: primus oblatus es: cui hac ī re mūere uti uolo. Itaq; abs te peto: ac etiā si pateris rogo: ut huic meo adolescētī qui tibi litteras reddidit: aureos quinquaginta dono ad me des ea lege condicioneq;: ut nisi in Sphor/

tiade tibi conflatū es omne pro dignitate dissoluero: ego tibi fiā pro debitore creditor
 Nā si recte mihi es cognitus: nūq̄ bñficiū foenerari didicisti: qn̄ quo es i cōferēdo ala-
 erior: eo te magis id debere putas. Ipse aut̄ si bene me noui nihil est: quod minus ueli: q̄
 iudicari i gratus. Vale. Et me ut soles: ama. Ex Mediolano. x. kal. iulias. M. cccc. liii.

Frācisus philelfus Galeacio episcopo mātuanō sal.

n Iſi una oīum uoce p̄dicatiōeq; cognitū mihi eſſet te aīo uigere i genti & perbeni-
 gno: ſubdubitarē fortāſſe beneficii q̄ppiā abs te petere: a quo nihil antea p̄merue-
 rim. Sed cū ſis tali tātaq; uirtute ut humana oīa infra te ducas: itelligaſq; nihil eſſe magis
 homini p̄priū q̄ benefacere uel ignotis: quippe qui ſe ſimillimum eius uelit: ad cuius eſt
 imaginē ſimilitudinēq; creatus: maiore cū fiducia tuas en pulſo fores: quas mihi facile a-
 pertū iri nō dubitē. Deſpōdi mō filiā uiro bono & nobili: cui dotis caritudie tradere nō
 dū potui. Nā ut noſti: uirtus & diuitiā ſimul eſſe nō poſſunt. Te igit̄ pro tuis maximis
 innumerabilibusq; uirtutibus maiorē in modū rogo atq; oro: ut ducatos cētū mihi cōmo-
 des ea cōdiciōe: ut itra ānū eos tibi oīo bona fide redditurus ſim. Quod ſi prius: ut ſpe-
 ro: p̄ſtare potero: nihil diſſimulabo. Scio te id qd̄ ſummā tuā eſt laudis: nūq̄ pecuniis a-
 bundare: etſi redditus habes ampliffimos cū ex eccleſia: tū etiā ex patrimonio: Nā q̄cqd̄
 ſupeſt a rebus neceſſariis: id omne uel pro liberalitatis: uel pro pietatis officio in eos tri-
 buis: quos dignos cēſeas: i quos beneficiū cōferat̄. Tuā igit̄ humanitatis fuerit: ut ita in
 me pius liberaliſue ſis: ut itelligas nullū apud me officiū tuū itermoritur. Nō. n. ſolū ad
 cōſtitutū tēpus tuū ad te mutuū redibit: ſed cū uſura etiā litteraria redibit. Huius aut̄ rei
 gratia hunc meū adoleſcentē ad te fidū nunciū miſi: cui uelim ad me des: quod petitur.
 Vale. Ex Mediolano. x. kal. iulias. M. cccc. liii.

Frācisus philelfus Lodouico Mātux Marchioni ſal.

n On poſſum p̄fecto nō lētari: qd̄ magis magiſq; in dies & mihi & ceteris oībus
 p̄ſpicuū facis ea te eſſe animi magnitudie: ut nihil malis q̄ benefacere q̄ uti n̄ uni-
 ficētia. Vt p̄ui. n. eſt animi ardere diuitias: ita hi mihi peride atq; magni qdā ac p̄clari uiri
 cēſendi ſunt: qui illis ad benignitatē gloriāq; utant̄: id qd̄ tum maxime fieri puto: cum i
 eos apte cōferunt̄: qui ſe ab inerti uulgi deſidia abducūt: ad idq; uahemēter ſtudēt: ut &
 ſuū & amicorū nomē imortalitati cōmendēt. Gratulor igit̄ tuo tāto ac tali bono: qui te
 nō minorē uirtute p̄ſtes: q̄ es fortuna ſuperior: quippe qui nequaq̄ ignores hanc iſtabilē
 eſſe caducāq; ſolere: At: uirtutē & firmā & ſempiternā. Ad huiusmodi uero laudis ſtudiū
 etſi naturā bonitate duci te arbitror: nō paḡ tamē adiutus diſciplina qua ceteros noſtræ
 tēpeſtatis p̄cipes mirifice anteis: eos omnis ac tibi uia uel deuicis uel amplificas: quos i
 telligis nihil pluriſ facere q̄ ſplendorē igenii q̄ laudatiffimarum artium pulchritudinē ac
 decus. Itaq; non iniuria & amaris a doctis oībus & quotidie magis magiſq; celebraris:
 Nam ut ceteri ipſi de ſe loquant̄: ego tāti te facio: ut nihil eſt: qd̄ mali: q̄ & audire & di-
 cere de tuis diuinis ſummisq; uirtutibus. Quo igit̄ i me fueris benignior: eo te ſtudioſi-
 us p̄ſequar huiusmodi animi gratitudie. Vale. Ex Mediolano. x. kal. iulias. M. cccc. liii.

Franciſcus philelfus Lodouico cardinali

Aquilei eq; patriarchæ ſal. pl. di.

e Onſyderanti mihi pater reuerendiſſime Lodouice Cardialis atq; patriarcha cum
 tuas alias p̄multas egregiaſq; uirtutes: tū eximiā animi magnitudinē: facile uiſum
 eſt te nō modo non inuite: ſed etiam perlibenter & alacri benignitate id eſſe facturum:
 quod homini tui p̄clari nominis obſeruantiffimo ac tuæ dignationi uetere beniuolē

tia deditissimo maxime conducturæ necessariumq; cognoris. Intellexisti ex ipso me corâ nuper mihi filiâ esse nubile: neq; aliud præter dotē deesse quicq; quo minus tēpestiue traderet uiro. Ea nūc est tēporis calamitas: ut quod ultimū oium quærendū sint i futura spōsa: id primū expetat. Quis. n. hac tēpestate eo sit aīo: qui uel pbitatē uel formæ præstantiâ: uel parentū claritudinē pluris faciat q̄ pecuniâ. Modo sint nūmi: reliqua oīa negliguntur. Quo fit: ut sapiētis illius Atheniēsis uiri cōsiliū de sponso deligēdo: qui ait se malle uirū carentē pecuniis: q̄ pecunias uiro: i capiūda spōsa oīo sit cōtēnēdū: ita sunt hominū ingenia corruptis moribus deprauata & p̄dita. Et ne sim lōgior q̄ optortet apud amplitudinē tuâ: mihi opus est ope & auxilio tuo. Subueni obsecro istanti huic meæ & honestæ necessitati. Quātulūcūq; donaueris: maximi pulcherrimiq; mūeris loco ducā. Quod defuerit ad summā dotis: quærā ex aliis iis p̄cipibus: quibus noui me esse carissimum. Nec dubito uerissimū fore p̄ceptū illud p̄missumq; euāgelicū: Quærite: & iuenietis petite: & dabitur uobis. Tu uelim: modo initium facias: cuius res gestæ & multæ sunt & præclaræ: quibus nisi ipse cumulatissime ad immortalitatis memoriâ satisfecero: mihi ingratiudis diē dicitō. Vale pater clarētissime. Ex Mediolāo. viiii. kal. iulias. M. cccc. liii.

Frāciscus philelsus sal. pl. di. Nicolao Arcimbolbo
ducali senatori ac iureconsulto.

q̄ Vod tibi sciebā fore nō iniucūdū: uolui intelligeres: q̄d mihi neq; sperāti neq; cogitanti Romæ cōtigit: Huc. n. cū uenissem ad quintūdecimū Kal. Augustas paulo post meridiē eo cōsilio: ut postridie mane Neapolin uersus iter caperē: Nā reliquū eius diei decreuerā & mihi quiescere & famulis: nec minus etiā equis ex accelerato itinere fatigatis: Nec tñ interea temporis me otio ita cōmisi: ut non curarim ea uisere oīa: quæ ex ueteribus reliquiis ac ruinis memoratu digna existimant. Sed hæc iccirco p̄tereo: quoniam tibi: qui Romæ non semel fueris: & uisa sunt & cognita. Mane cū paulo post equū forem ascensurus: uenit ad me salutatū Blondus Flavius uir certe perhumanus ac disertus: qui ubi mecum esset quædam de cōmunibus studiis cōmemoratus: Hora est inquit adeundi pontificis. Eamus igitur: Huic ego cū respondissem & id fortasse subrustice: instituisse me post reditū ex urbe Neapoli eiusmodi uti officio: nunc. n. id mihi non licere: quoniam maturarem: uisus est ille nō mediocriter admirari: cum diceret: At summus pontifex hesternō uesperī permulta est de te locutus & amice & honorifice: Ait enim quo primū in Italiam e Græcia reuertisses fuisse tibi secū consuetudinē multam familiaritatemque periucundam: teque magnis extulit laudibus. Itaque tui muneris esse reor: ne ex urbe moueas pedem prius: q̄ eius sanctitatem adieris: quod tibi non modo honorificum fore arbitror: uerum etiam: quantum possum coniectura assequi non parū emolumentum allaturū. Is ubi uidet me persistere in sententia: abiit subtristis. Cumq; iam equum ascenderē: ecce petrus Nucetanus apostolicus secretarius festinat ad me: aitq; subridens tu maior factus es pontifice maximo: ab quo uel desyderatus redderis insolentior. at caue: dum tibi tantū arrogas: ne superbiæ accuseris. Meq; ubi dexterū brachiū sinistro meo supposuisset brachio per q̄urbanissime ad pontificem egit: ab quo tanta sum comitate simul caritateq; exceptus: ut meipsum non ab re uel rusticitatis uel ingratiudinis arguerim. Cætera litteris cōmittēda nō sunt. sed ea tibi: cū reuertero: corâ exponā: quæ scio tibi fore gratissima. Sed unum certe non reticescam: In mea enim abitione donauit me ul tro pontifex munificentissimus nūmis aureis: quos uulgo ducatos nominant: quingētis cum egregia quadam honoratione uerborū. Cum hæc ad te scripsi erat dies natalis me-

us octauus kal. Augustas: cū initium facerem ætatis meæ āni quīti & quinquagesimi: Nam reliquos dies iccirco egi Romæ: qm̄ meus satyrarū codex: quē dono ferebam ad Alphō sum: erat penes ipsum pontificē maximū. Nec prius mihi restituit: q̄ totum lectitauerit. Vale. Ex urbe Roma. viii. kal. Augustas. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus Xenophonti filio sal.

e Xcepit me rex Alphonfus cū phumaniter & honorifice: tum ēt munificētissime. Nihilq; omisit: quo minus oñderet me sibi carissimū eē & iucūdissimum. Sed de his ppediem tecum & aptius & latius: Nam ad sex usq; dies iter capiam istuc & istic deinde Mediolanū. Interea temporis diligēter inquire: an gradarius ullus equus uænalis sit. Nam hic inuenio nullum: qui me delectet. Cuiusmodi. n. cupiam: non te latet. Vale. Ex Neapoli. vi. idus Augustas. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus Xenophonti filio sal.

h Eri Alphonfus rex me Capuæ fecit equitē auratū & id quidem mane in celebratione dnicæ hostiæ in maxio principū conspectu. Deinde cum post meridiem ad quartū lapidem extra urbem pfectus tentoria statuisset in feracissimo illo agro: q̄ ad Vesuū iacet: hora uigesimā prima suis insignibus me donauit q̄honorificētissime. post triduum: ut spero capeffam iter ad urbem Romam & istic Mediolanum. Vale. Ex Neapoli. xvi. kal. Septembres. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus Nicolao arciboldo iurecōsulto ducaliq; senatori sal.

c Vm hesterno uesperi ex Neapoli Capuam uenissem repetiturus Mediolanum hoc mane sum ad Alphonsum regē pfectus i castra salutatū: qui me: ut solet: excepit phumāiter & piucunde. Iussitq;: ut qm̄ esset occupatissimus: post meridiē redirem ad se. Quod ubi fecissem: in maxio ac pulcherrio non militum mō: sed ēt nobilissimorū hoium cœtu & suorū & exterorū ita ait. Nos te mi philelse iā pridem uidere desyderabamus: quod nobis contigisse gaudemus: Nam opinionem de te nostrā non æquasti solū sed admodum supasti. Donauimus te antea dignitatis militaris nostrisq; insignibus. Reliquū est: ut qd̄ tibi maxie debet: poetica laurea te ornemus: quam capiti tuo tibi bene merēti imponimus. Hēbat. n. rex liberalissimus lauream paratam eāq; ornatissimā: quam ubi capiti meo iposuisset: ita de me ad circumstātis honorifice: ita copiose: ita beniuole locutus est: ut non rex excellentissimus: sed pater indulgētissimus loqui uideret. Sed hæc & alia p multa tibi coram exponam. Ego post biduū psequar coeptū iter. Interea temporis meos omnis tuæ fidei cōmendo. Vale. ex Capua uespi. xi. kal. septembres. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus Georgio Trabesondæ sal.

q Vod istinc abiēs tibi sum pollicitus: ubi primū in urbem ueni: & summi pontificis Nicolai Quinti adeundi mihi data ē facultas: quo tpe adhuc ex pedibus n̄ mediocriter laborabat: ita egi cām tuā: ut eius aiū iā pridem alienatū: ut nosti: ita ad te cōuerteris: ut reditū ad se tuū non solū admittat: sed ēt desyderare uideat. Itaq; moneo te atq; hortor: ne differas aduētum tuum: sed uelis ac remis: ut aiunt: secūdis flatibus te committas: Nam omnia tibi in portu: omnia tranquilla futura sunt. Vale. et maiestati regiæ me cōmenda. Ex urbe Roma. v. kal. septembres. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus Nicolao arciboldo

iurecōsulto atq; senatori ducali sal. plu. dicit.

h Asce ad te litteras dedi ex Tholentino: unde post octiduum arripiam ad uos iter tū equestris insignibus & poetica laurea ornatus: tum secretarius apostolicus.

Eculeus tuus si tauta esset corporis magnitudine quanta ai:ne Bucefaralo equidem cederet. Mirum est: q̄ se obloquentem præstat. Vale. Meq; ut facis: ama. ex Tholentino idibus septembribus. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus Archiepiscopo Rauennati
Bartholomæo apostolico legato sal.

nihil esse reor in uiro graui & sapienti præsertim in eo: qui quæadmodū tu in magistratu & dignitate locatus sit: q̄d pluris sit faciundū ueritate & constanria. Id autem tibi quoq; aplissimo & summa integritate & sanctimonia patri ligdo uideri non sū nescius. Non possum aut non mirari: quod eorū nihil effectum sit: quæ nudiusnonus mihi coram recepisti. Tria abs te petii cū pro mea erga te obseruantia: tū pro tuæ amplitudinis uel officio uel laude. primum ut eā oēm disceptationē quæ inter meos Tholentinas scōseuerinateq; uersatur: tua diligentia atq; beneficio e medio tolleret: Nā delegatio nē illā in præstantē iuriconsultū Bartholomæū firmanum & suspectā esse Tholentinatibus & molestā i primis. Et ne id qdem absurde. Est enim ex eorū hoīum genere quibus cū litigiū etiam de confinibus est Tholentinatibus. Ad hæc uiatica & sporthulæ locupletissimos quoq; populos in odiū sui rapiunt. Nec te latet famelicis sporthulas: q̄d nomē ipsum σπορτα declarat: initio esse nō magistratibus constitutas. Quanta aut i infamia esset sporthula: uel ex luuenale licet intelligi. Huiusmodi autē oēm morem uahementer abhorrere a sanctitate sūmi pontificis Nicolai Quinti: debes nequaq̄ esse ignarus. Quare si cā tibi erat cognita ut ipse decideres: contendi. Sin minus esset: ut pro tua humanitate cognosceres: atq; definires. Fore enī ut q̄cquid ipse de ea oī controuersia statuisses: & ratū haberent Tholentinas: & ita oīs discordiarū cā interiret. Id te pater modestissime & libenter & intra octiduū usq; terminaturū phumaniter es pbenigneq; pollicitus. Quæ quidē res tanta me tibi beniuolentia deuinxit: ut nihil addi posset ad cumulū. Secūdum quod petierā fuit: ut quinq; dierū sporthulas uel uiatica: quæ Bartholomæus idē superuacane & auidius exigebat: oīo pro tua inocentia prohiberes: id q̄d plane te facturum respondisti. Tertiū erat: ne iusta Tholentinatiū in scōseuerinatis indignatio traheretur tā q̄ in crimen læsæ maiestatis. Esse enī tuæ clamentia: ignoscere potius q̄ cognoscere: præsertim cū essent Tholentinas non solū iniuria: sed cōtumelia ēt a scōseuerinatis lacessiti. At esse ingentis ai putat Aristoteles obliuisci iniuriarū. Contumelias aut negligendas nemo sapiens probat. Respondisti tandē etsi in conscriptis tabellis: ut uocāt: procederetur: minime tñ fore: ut sententia ea de re ferretur. Non possum igit nō mirari: q̄d de summa causæ in hunc diē nihil neq; definieris: ut es mihi corā pro tua humanitatis munificentiæq; pollicitus: neq; tentaueris. Et ad Tholentinas litteræ missæ sunt ab istis qui tua incuria causam suam uel defendunt uel agunt: propediē futurū: ut sententia feratur de causa illa: quā ex ciuili criminalem ita faciunt: tanq̄ de summo ecclesiasticæ reip. statu decertatum sit. Itaq; ne sim dicendo prolixior: tuā benignitatem etiam atq; etiā rogo atq; oro: ut quæ mecum tam grauiter & tam constanter locutus es: ita persoluas: ut tua dignatio & iusticia postulat: Nam pontificis & principis uerbum esse pro lege debet. Vale: meq; ut facis ama. Ex Tholentino. xiiii. kal. octobres. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus Iuliano Heremitarum generali sal.

f Acit uel singularis mea erga te ueneratio uel excellēs tua sapiētia uitæq; sanctimonia: ut audacter ea abs te petā: quæ tū apud deū: tū apud hoīes laudabilia esse duco. Templum hoc Nicolai Tholentinatis quem ob pientissimorum operū merita i sap

etor: coetu uniuersa locat celebratq; ecclesia in quor: sacerdotum tutela statui deceat: nō te latet. Quis. n. ignorat quod ēt preciosissimum sit: ubi fuerit sordibus oblitum: negligi contemniq; solere: Et res item minus oino bonas ob cultum & ornatū exteriorē in admirationem sui rapere intuentes? Mentēs hoīum non p̄spicimus. eas tñ ex operibus iudicamus. Malim eqdem uirtutis simulatorem: q̄ apertum hostem. Qui uero ai bonitatem orōne uitāq; declarat: hunc ego p̄xime ad deum accedere iudico. Nec is mihi satis officio uidet̄ fungi: qui sanæ penitus menti non repræsētat exterioris hoīs sanitatem oī sermone & uniuersā uita. Sed quorsum hæc. ut intelligas pater religiosissime multo melius huic diui Nicolai tēplo & uniuerso Tholentinatū populo consulti iri: si tua diguat. o eos sacerdotes ecclesiæ huic præfeceris: qui ai innocentiam per oēm moꝝ uitāq; obseruatiam sanctissimi Aurelii Augustini repræsētarint. Qua quidē in sententia cunctos Tholentinatis facile reperiās. Vale. ex Tholentino. xiii. kal. octobres. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus Nicolao Quinto summo pontifici sal. plu. dicit. Ho'entinatium oratores pater beatissime piustam habēt querendi apud te cām: quos ut ea facilitate audias: qua etiam oēs iniuria lacesitos semp̄ consuēsti: tuam sanctitatem ēt atq; ēt & rogo & oro. Sunt. n. a sanctoseuerinatibus Tholētinates mei nō iniuria solum: sed maxis quoq; cōtumeliis persæpe affecti. Nec est q̄sq; apud picentes neq; magistratus: neq; præses: qui remedium uelit afferre. Quo fit: ut in dies magis atq; magis & augetur huiusmodi malum & non sine maxio piculo inualeat. Itaq; ad tuā pietatem eundū fuit: qui ea es & sapiētia & iusticia: ut tū hoīum fraudes atq; insidias facile p̄spicias: tum oīa grauit̄ ac innocētissime iudices: nec patiaris plus corruptionē posse q̄ ueritatem. Quid hæc sibi uelit oratio: etsi ligdo potes coniectare: oīa tamen ex optio atq; integerrimo uiro petro Nucetano p̄spicue intelliges. Ad hunc. n. diligenter oīa uereque p̄scripsi. Ad ea autem bñficia quibus me ornasti maxis: unus hic cumulus accedet: si Tholentinates mei cognorint meas apud te litteras sibi plurimū profuisse. Ego hoc ip̄o die quo hæc dederam ad tuā beatitudinē: erā ex patria Mediolanum repetiturus. Nec sane obliuiscar: & quid debeam: & quid gratum esse cognorim tuæ sanctitati: cui me commēdo plurimum. Vale. ex Tholentino. xi. kal. Octobres. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus Matthiæ triuiano sal. Vuod mihi tātōpere de reditu in urbem Mediolanū ex Romana Neapolitanaq; peregrinatione gratularis: gaudeo. Intelligo. n. me amari abs te plurimū. Quā in re facis tu quidē nihil ab amicicia nostra alienū. Non enī ignoras: qui mihi carus es: Quo fit: ut delecter eo magis istiusmodi testimonio: quo in litteris usus es: quod minus quādoq; i amore consuēsti respōdere. Quod aut̄ me hortaris: in castra ut eā: nescio q̄ mihi sane consulas. Nam ferēt̄ hostilis regis insignia succensebūt fortasse Ftanci: meq; pro Alphonso rege hostiam facient. Itaque a Renato rege quærendum est: liceatne philelfo uersari inter Francos gladios impune: uel ab Alphonso cum militari cingulo & poetica laurea: tum propriis quoque decotato insignibus. Ad hæc scire peruelim: quam abundet Sphortiana mensa. Non enim alio mihi diuertendum est: quam ad Regulū meum Sphortiam Secundum: ut intelligas me famem quidem ferre posse in castris: esuriam uero nequaq; posse. Vale. ex Mediolāo. viiii. kal. Nouembres. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Ciccho calabro sal. Iror: quod nihil ad ea responderis: quæ proximis diebus tibi de re mea significauī. Nondum fortassis a principe didicisti: qd̄ cupimus. Itaq; rogo te: ut tandem

respondeas: meq; de omni eius sententia facias certiozem. Vale. ex Mediolano. viiii. kalē das nouembres. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus petro Nucetano sal.

c Vm essem postridie pfecturus iu castra ducalia: offerreturq; i ipso ut ita dixerim eqtandi cardine fidus & familiaris nuncius: q Romā peteret: nō sum passus eū uacū meis litteris istuc ire. Coepi quod. S. D. N. pgratū fore cognoui. Et ne interea tēpīs dū hoc agit: officii obseruantiaq; & pietatis meæ uiderer oblitus: primū eratus carmen de eius laudibus composui atq; adidi: quod ut meo noie eius beatitudini exhibeas: te plurimum rogo. Vale. ex Mediolano. iiii. idus nouembres. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus Renato Regi sal. pl. d.

p Osces tu rex Renate nō absurde admirari: qd in cā fuerit: ut cū modo in castra ut ceana ad principē meū Franciscū Sphortiā ierim: te q uix ad qnque millia passuū illinc abesses cū tuo inuicto fortissimoq; exercitu: nō continuo adierim: p̄sertim cū tantu te semp fecerim ac faciam: ut pluris certe neminē. Atq; nihil mihi in aīo magis erat q̄ & uisere te regem nobilissimū: & te tanta maiestate atq; uirtute principē alloqui corā ore: quē antea litteris nō nūq̄ consuesssem. Dicā paucis: qd mihi inopinato accidit: Quo die i stituerā ad te ire: nunciatū est aduētare in castra Blancā Mariam clarissimarū optimarūq; foeminarū splendidissimū quoddam certissimūq; exemplū. Non potui pro officio meo non ei obuiā proficisci: cui & plurimis & maximis beneficiis sum obstrictus. Nihil est sane cui me minus obnoxium uelim quā ingratitude criminari: quo uno uitio uix ullum reor apd̄ bonos & magnos uiros inuisus. Itaq; sum coactus differre in diē postez meū ad te accessum. postridie cū uix illuxisset: afferunt ex Mediolano ad me domesticæ litteræ: qbus moneor meos quosdā affinis intentare nescio quid litigii de uxoria hæreditate aduersus me. Quare cū eius rei gratia mihi esset opus adire principē meum: q est: ut nosti: bellicis rebus occupatissimus: rursus ip̄dior: quo minus eā ad te. ut oīum maxime de syderabā. Quid multis. Dum negociis multis obruor: malui carere benigno tuo regaliq; colloquio: q̄ si minus id p̄ dignitate a me factū esset: ineptus iudicari: p̄sertim cū oīo i stituerim ad Natalem dominicū & uisere te quem & amo unice & ueneror: ac tantisper apud te esse: ut non uiator uenisse uidear: sed & familiaris & tuus: Et ne iterea temporis uidear oīo abs te abesse: dedi ad te monimenta quædā ingenii mei: ut saltem itus uideas quem in cute non potes. Vale. ex Mediolano. x. kal. decembres. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus petro Thomasio philosopho ac medico sal.

e Vm nuper ab Alphonso rege & a summo ecclesiæ Romanæ pontifice Nicolao Quinto reuertissēm Mediolanū: nihil mihi potius duxi q̄ de te quarere: quem mirifice diligo & obseruo. Intelligere certi nihil potui. Itaq; abs te uahementer peto: me ut facias tuis litteris certiozem: q̄ belle uales: & quā nostri es memor. Ad hæc scire cupio: quid post captiuitatem de Constantinopoli & urbe & ciuibus actum sit: quidue effera tā illa Turcorum barbaria post tantam uictoriam & molita sit & moliatur. Si meos libellos illos es adhuc ex Bernardo meo Iustiniano consecutus: uelim huic isti publico tabellario ad me des. Mittam ad te satyrarum codicem: modo cures istic illum mature ad nos redire. Vale. ex Mediolano. xviii. kal. ianuaras. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus Malatestæ Nouello sal.

q Vod proximis litteris tibi responderam: idem etiam nunc repetam est necesse:

quandoquidem uidere uideor aliorum uel negligentia uel perfidia frustra scripsisse me. Plutarchi Cheronensis cōparationes uiroꝝ illustrum: quæ ille π α ρ ᾶ λ λ η λ α nominat: hic habet nemo: quæ scilicet ad Latinos traductæ sunt. Itaq; nihil tibi affirmare possim: an oēs traductæ sint illæ uitæ an minus traductæ. Vnū scio Lycurgi ac Numæ pōpiliū uitas: quæ apud Plutarchū in ordine primæ sunt: mea itēptatione Latinas eē factas. Itaq; ex Florētia id tibi sciendū ē. Nec. n. dubito ea in urbe eiuſmodi trāslatiōes oīs repiri. Quæ tibi reliqua sum pollicitus & oīo absoluā & breui. Ingratus. n. sim: ni te & obseruē & uenerer plurimū. Vale: Meq; ut facis ama. ex Mediolano. xiiii. kal. Ianuarias. M. cccc. liii.

Franciscus philelfus Albertho Zanchario sal.

Olim tibi psuadeas quenq̄ esse ex aicis oibus te mihi cariorē. Id. n. cū modestissimi tui mores: tum pluriā & maxia beneficia citro ultroq; mutua pietate collata iā pridem facile præstiterūt. Quod autē nihil in hāc diē post abitionē istinc meā ad te scripserim: illud scilicet fuit in cā: qđ frustra id facere nolebā. Nōdum. n. princeps meus in urbem rediit ex castris. Neq; eo absente habeo quicq; qđ tibi sim scripturus. Tu interi bona spe esto. Non. n. fallam quam de me indubitata habes opiniōem. Vale. Ex Mediolano. xiiii. kal. Ianuarias. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Nicolao Cebæ sal.

Vissent tuæ mihi litteræ p̄ nostra amicitia iucūdiſsimæ: nisi tristē mihi de obitu uxoris tuæ Mariæ spinulæ foeminæ pudicissimæ nunciū attulissent. Non. n. potui non dolere: cū itelligerē eam tibi rem non mediocri esse incōmodo: Nam ei certe nonmō nihil accidisse mali: sed potius boni plurimū cōtigisse credendū est: qñquidem ex terreni: ut ita dixeris: huius gurgustii pegrīa atq; mortali immortalis ciuis effecta sit cælestis illius sempiternæq; ciuitatis: ubi nulla uarietas ē: nulla mutabilitas: sed oīa plena trāquillitatis. securitatis. beatitudis. Itaq; nunc illa fruit illo bono: quo nihil ē maius. nihil melius. nihil optatius. Nam dei quā græci θ ε ι α ν uocat præsens coramq; summo cñ gaudio contēplā: p̄spicue intuet: absolute intelligit. Vide igit̄ ne dum tuū luges incōmodū: uidearis illius inuide re commodo: cui te tantopere ostendis affectū. Sed hac de re satis. Non. n. nescio te oīs humāos casus intelligere q̄ modice ferre oporteat. Nec eges cōsilio: qui id dare aliis cōsueueris. Noui prudentiā tuam. noui constantiā. noui ai magnitudinē. Facito eū te p̄stes: quem hoies opinant̄: hoc est: & grauem & sapientē. Quod autē scire uis: quid ego de te sentiam: nubēdumne sit an non nubendū: & utꝝ puellane ac uirgini an uiduæ grādiusculæ: nōdebo paucis: ac tibi sentētiā ai mei liquido ostendā. Natura fit: ut & creata & genita oīa in sua specie seruari uehnt. Id autē aliis alia uia minime absurda paratū est natura. Homo hoīs sāmīne non arte promethei conseruat. Lege cautū apud nos ē: ut una uxore eodē tēpore homo contētus sit: id qđ etiam nō modo Cecrops uetustissimus ille rex sed qđ longe magis mouere nos debet: in primis parentibus uidet̄ instituisse deus oīo potens: qđ & Habraham & Iacob duas simul uxores habuisse phibent. Itaq; minus ē mirandum si duas uxores eodem tempore habuit Socrates: & Atheniēses itidem alii p̄multi. Multo pluri habebant reges Maurithaniæ ac Seythiæ & Indiæ: quos ut licet existimari: imitatus ipius Mahōetus singulis suæ pfidiæ sectatoribus uxores septenas ducēdas p̄misit. si omnes qui uel duas uel pluri uxores habendas statuunt: eam fortasse rationem obtendant: quod ad augendum humanum genus ea res sit conuenientior. id quod secus uenire usu: cum ratio ipsa docet: tum non minus experientia. Vitiatur enim deprauaturque natura & procreandi uis: coitu Venereo frequentius repetito. At is

sapius repetatur necesse est in multitudine uarietateq; uxorū: qua hoīs cupido uahementius excitata ui q̄ necessitate magis delectatur: cū natura bonitas ultroneis atq; necessariis gaudeat non coactis: & iisdem intēpestiuis. Vnde fieri uidemus: ut multo pluribus christiani abundēt liberis q̄ mahometistæ & oīs intemperantia barbarorum. Quod si uxor procreandi gratia est inducta adeo ut is qui apud Lacedæmonios uitā egisset calibem: infamiæ esset obnoxius: qd dubitemus q̄ diu uiri officio fungi quis pōt: haud quā q̄ eum decere a re uxoria abhorrere? Quod cū oibus est faciundum: qui uel lege uel alia honestiore cā minus impediuntur: tū Nicolao Cebæ uiro ætate adhuc firma. opulento. nobili. ac maribus carenti filiis: Nā filia qm̄ in alienā domum non tā transcribuntur q̄ leuandi honeris gratia trudent: uix filiorū loco habēdæ sunt: quippe quæ paternæ domus nullam oīo curam præ se ferant. puella ne an uirgo ducenda tibi sit: an grādiōr ac uidua: facile est consilium. Quattuor ea sunt quæ in uxore desyderantur probitas. uenustas. nobilitas. opes. Hæc tibi discrimē faciant ut malis pudicā uiduam q̄ impudicam uirginem. Quod si eadem in utraq; concurrant: uirginē uiduæ puellāq; grandiusculæ præferendam censeo: ut laceræ uetustatiue obtritæ integram uestē ac nouam. Quod eo magis tibi faciendū est: quo facilius intactam & puellā moribus tuis effingas q̄ natu ac thori consciam Malimq; hac i re sequi Romanos q̄ Lacedæmonios: Nā hi qm̄ rei bellicæ equestriq; studebant uxores ducebant triginta natas annos aut et grandiores. putabant enī robustiores partus gigni ex huiusmodi mulieribus. At Romani: q̄ nulla re Lacedæmoniis fuerunt inferiores: quæ duodecim cōpleset annos: nubile esse ducebant: ætatem scilicet admodū facilem: quæ uiri ingenio ac moribus accōmodaretur. partus enī robustitatem i nutrimento & intima ui naturæ pro horoscopii quod astronomi uocant syderis influxu non i gignentium annis positā esse. Quā ego secutus sniam quas duas habui deinceps uxores alterā: ut nosti: constantinopolitanā: alterā Mediolanēsem uirgines & puellas nō grandioris uiduasue selegi. Et si tertiu mihi nubendū esset: eodē uterer instituto. Nec deterrerer: qd̄ annū iā sextū & quinquagesimū agens (natus enī sum anno a natali christiano millesimo trecentesimo nonagesimo octauo: & id quidē octauo kal. augustas) minus q̄ puella uellet: anhelarem: Nā ne robustior quidē ætas præstare id queat. procreatio filiorū non expleri non obrui potu expetit: sed leui irrigatione sed perinde atq; libatione cōtenta ē. Quare oīum primū tibi studendū arbitror: ut puellā pudicam ducas probisq; parētibus natam. Hæc enim nihil plus norit: nihil plus uolet: q̄ ipse præbueris. Quod si alia quædā uel fortunæ uel tēporis rō te uiduæ ducendæ ascuerit: mō sobriam & prudentē iuenias: amorē uiri mortui nolim pertimescas: Nā memor ille matris Acidaliæ paulatim abolere sychæum Incipit: & uiuo præteptat uertere amore. Hæc sunt: quæ tibi in sūmis occupationibus meis respondere potui. Reliqua tu ut es uir ingenio & prudentia singulari: non difficile consyderabis. Te uahementer et atq; et rogo: ut ad me q̄ diligentissime p̄scribas. rem oēm Constantinopolitanæ captiuitatis: Nā alii aliter narrant. Et an uniuersus populus sit actus in seruitutē: tantaq; cædes facta: quata uulgo tradunt: præterea quo in statu ē Galatas. ac finitimi reliqui Christiani populi: qui Turcorum apparatus: Nam quod mari sint Italiam inuasuri: nihil est: qd̄ minus credam. per continentem illis est iter & p̄ Dalmatiam pannoniāue. Hæc enī consyderāti mihi potior ratio uisa est. Tu uelim quid sentias intelligere. Vale. & me facito certiorē an sint res uestræ cū Alphonso rege cōpositæ. Bellū ne uobis aduersus illū an pax futura sit. ex Mediolāo. x. kal. februaris. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Nicolao Varoni sal.

¶ Vi tibi reddidit has litteras: uir est & bonus & non indoctus: mihiq; multos iā annos per familiaris: quem ut & diligas & cōmendatū habeas. Rogo. Vale. Ex Mediolano. x. kal. Februarias. M. cccc. liiii.

Frācisus philelfus petro Thomasio philosopho a medico sal.

¶ Nihil in hanc diē acerbius sensi unq̄ in uita nouæ Romæ captiuitate: Id quod si secus mihi accideret: iudicārē me p̄fecto ingratitude omni ingratiore: nō solū qđ & focrū mihi carissimā Máfredinā auriam nobilissimā & pudicissimā foeminam ac duas eius & foceri mei Ioannis chrysoloræ præstantissimi equitis aurati & eruditissimi uiri filias meorū quattuor filiorū materteras in obscuram seruitutem a barbaris & teterrimis Turcis actas audio: sed eo magis: quod ea urbe & matre sum usus & altrice educatriceq; iuuetæ studiorūq; meorū. Verū quoniam hunanæ res omnes mutabilitati subiectæ sunt: & quæ principiū habuerūt: finē etiam aliquando habeāt: natura necesse est: me ipsum accuso: qđ uelim fragile & caducū aliquid sempiternū fieri. Hac etiā ratione tibi quoq; luctuosissimū casum tuū & ægritudinē omnē quam ex imatura atq; imiti morte filii fratris tui inocētis & optimi quidē illius iuuenis cōcepisti æquiore aīo ferendam censeo. Nihil enim apud nos fit inuito deo: qui nouit oīa & cōsulit meliora. Reliqua uero quæ ad me scripsisti: placuerūt oīa. Faciāq; propediē ut intelligas cōsiliū apud me tuū plurimū ualuisse. Te interim uerementer rogo: operā des: ut ex Bernardo Iustiniano quæ tibi antea scripsi: & cōsequaris: & huic isti tabellario ad me des. præterea hipocratē quoq; meū si ex Matthæo perusino philosopho ac medico doctissimo affecutus es: mitte ad me. Si quid aliud certi habes de Turcis & rebus oriētalibus ueli qđ diligētissime ad me p̄scribas. Vale. Ex Mediolano. x. kal. Februarias. M. cccc. liiii.

Frācisus philelfus Ioāni Mario filio sal.

¶ Faciunt occupationes meæ: ut sim ad ea respondendo breuior: quæ p̄ximis litteris a me petieras. Leonardus Theologus idēq; mathematicus duo non tam eloquenter q̄ subtiliter opa in mathematicis elucubrauit ānis superioribus: alterq; in geometria: qđ artis metricæ nomine appellauit: ob eā scilicet rationē: qđ μῆτρον græcū mensuram significat apud nostros: alterq; in Arithmetica: qđ est de numeris supputandi; ratione ἀριθμος. n. ut scis: numerus est apud latinos. Siquis autē titulū deprauarit: ut quæ de numeris est: inscripserit artē metricā: quæ tota i dimensione uersat: ipse uiderit. Res. n. ita habet: ut dicimus. Qui secus senserit: græcæ litteraturæ & ipsius disciplinæ indoctus est. Quod autē de Maronæ scripsisti: id totū est fabulosum: Nam neq; de Christo sensit Maro: sed de pollionis filio: qđ de Christo multo ante sibylla afflatu diuino quodā uatici nata est. De Vlyssē uero qđ dicit placere quibusdā scribi p̄ i. latinū & .x. ante es. Vlixes: aut ii sunt iperiti græcæ litteræ aut oīo negligētes. Vlysses. n. græcū ē nomē Ὀδυσσεύς. scilicet breui mutata in u. id qđ in aliis plærisq; fieri cōsueuit. & d. in l. more nō solū nostro: sed etiā græco. Quod uero. v. ψιλον quod est γ. tenue uertat in i. aut duo ss. in x. nec grāmaticæ ratio patit: nec ulla ueterū auctoritas. Nā qđ scribis de .xx. geminato: id nō solū absurdū est: sed ineptū sane & fatuū: cū eæ tot cōtinuatæ cōsonantes: quæ quattuor sunt duæ semiuocales & duæ mutæ simul esse nullo pacto possint. Hercules hoc ē Ἡρακλῆς cognomē est uel fortassis agnomē potius Alcidae: q uir fortis & maguus iperator post res clarissime gestas Iunonis iuidia gloriosus Hercules dictus ē. Ἡρα. enim est Iuno. κλέος uero fama seu gloria. Qua ratioe factū uidemus: ut nonnulli cognominati sint Hercules. De liberalitate & munificentia eā censeo fieri differentiā: quā græci iter ἔλεν.

ὄρεϊότητᾶ & μεγᾶλοπρέπειαν uolunt: ut liberalitas sit inter paruos homines ac priuatos μεγαλοπρέπεια uero hoc ē ad uerbū magnidecētia nomē apud nos iustitātū iter magnos uiros uerset magnisq; i rebus: Vt qui magna pro dignitate muneret: sit apud illos μεγαλοπρέπεια: apud nos uero magnidecens: uel qđ uisitatū uidemus munificus. Sed q in paruis muneribus liberalē sese non absurde pstat: is a græcis dicitur ἐλενοδῆριος. Nec illud uolo te lateat cōsueſſe quosdā μεγᾶλοπρέπειαν iterpretari magnificentiā: errantis hos qđē: cū magnificentia uel locupletissimo Ciceronis testimonio sit species fortitudinis. Vale. Ex Mediolano. xiiii. kal. martias. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus petro Thomasio philosopho ac medico sal.

q Vo nihil in uita post obitū illius summi uiri Leonardi mei Iustitiani luctuosius aut mæstius audiui: mihi nuper est renūciatū Frāciscū barbaræ prisæ grauitatis & eruditiōis exemplū migrasse ex hac luce. Magna est nostro sæculo p magna eloquentiæ iactura iniecta: Venetis uero oibus plane singularis: q talē uix amiserūt: qualē habēt altere neminē. De doctis atq; disertis loquor: Nā uiros grauis & sapiētis scio esse Venetis pœ ne innumerabilis. Sed qui idē & græcæ esset & latine doctissime eruditus: quē alterū habeatis illustrē audio neminē. Doleo igitur & uestrū i tāto uiro & nostræ tēpestatis naufragiū. Ostenderē aut uerbis pluribus mærorē hunc meū: id qđ ne in pſentia faciā: repēti na pfectō tabellarii ipedimento est. Quare de hoc satis. Tu uelim noie meo cum iis uerba facias: quos ille sibi hæredes iſtituit repetaſq; meos illos codices græcos: quos barbarus habuit a me mutuo: & totiens: ut scis per litteras teq; internunciū repetiuimus. Vale Ex Mediolāo. xiiii. kal. martias. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Ioāni Mario filio sal.

a Dea quæ petieras p ximis diebus: respōdi tibi. Quod istic tibi honoratus sit locus: gaudeo. Redibūt fortassis aliquādo Taurinates cū musis i gratiā: Est. n. urbs ista & uetus & nobilis a phethōte: ut tradūt: cōdita. Tu uelim: a Minerua ne desciscas: Nā repugnāte natura nihil fieri recte pōt. Itaq; malle te debes & oratorē & poetā eundēq; philosophū q̄ iuriscōsultū & rabulam mercenariū. Ne illi faueam cui me odio esse & ipse dicis & ego noui: ignorare mihi uideris. dum mones. solere τοὺς μεγαλοψυχους iniurias nō contēnere minus q̄ obliuisci. Illius sit maledicere. nostrū aut bene facere. Vale. Ex Mediolano. viiiii. kal. martias. M. cccc. liiii.

Frāciscus philelfus Nicolao Quīto summo pōtifici sal. di. pl.

f Stephanū Caciā nouariensem iuriscōsultū & Taurinatē archidiaconū tuæ sanctitatis cubiculariū in iis quæ mihi exposuit tuo noie: & summa cū obseruantia & libentissime audiui. Nec diligēter minus q̄ fideliter gessi omnia geroq; assidue: quæ tū litteris tuis: tum eius nuncio tibi grata fore cognoui. Habeo autē beatitudini tuæ gratias immortalis: quod fidei meæ pietatiq; erga te ita fidis: ut debes. Quid enim pro te facturus nō sim: cuius singularem sum iam pridē beniuolentiam & præcipuā modo benignitatem in me expertus. Tantum me tibi debere itelligo: ut ne uitam quidē ipsam in mea magis q̄ in tua potestate positam esse uelim. Itaq; imperare sit tuū pro uolūtate oīa: parere aut meū cum omni integritate. ueneratione. industria. Vale pater beatissime. Ex Mediolano. iiii. kal. martias. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus petro Nucetano sal.

a Ntonio Lyttæ mediolanensi presbytero litteras ad te dedi. iiii. idus nouembres. Eratq; cū iis sapphicū adonycūq; carmē ad sanctitatem dñi nostri longiusculum.

Sum autem miratus: quod nihil in hanc diem m. hi responderis. Nec potui nō dubitare ne litteræ tibi meæ redditæ fortasse nō essent. Noui. n. facilitatē. noui humanitatē. noui liberalitatē animi tui. Itaq; non sine cā id accidisse arbitror. Sed cū hac de re: tū de aliis nō nullis Xenophon filius tibi corā exponet. Tu uelim me ut facis: ames. Tibiq; psuadeas eū esse me: qui tibi oīum maxie nostri ordis sim affectus. Cōuiuia mediolanēsia eidē Xenophonti filio ad te dedi. Vale. Ex Mediolano. iiii. kal. martias. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Malatestæ Nouello sal.

e T Galbæ & Othonis Cæsarū uitas ex plutarcho ad latinos traduxi: tuoq; nomini dedicauī. Quid autē ī causā fuerit: quod eas Xenophōti filio nūc istac iter faciēti ad te nō dederin: idē Xenophon tibi corā exponet. post dies quindecī siquis oblatus fuerit: cui ea res tuto cōmitti queat: dabo ad te. Tu uelī tibi psuadeas mihi tuo noīe nihil esse iucundius: Nam dignus es pro tuis maximis splendidissimiq; uirtutibus: quem omnes diligant: ament: obseruent: uenerentur. Ego ppediē fore spero: ut pax faciat post liminium: tantus & barbarorum & exterarum nationum terrot impendet. Vale. Ex Mediolano. iiii. kal. martias. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus petro perleoni sal.

b Inis aliis litteris tibi significauī Ioānē Caimū neq; fecisse neq; facturū sani quicq; de re tua. Seq; dicit tibi debere nihil: qm̄ pro te aliis satisfecerit. At illi quos is p̄dicat: factū id pernegant. Itaq; si me audis: tute Mediolanū cōcede: Nam si secus feceris: nihil feceris: ædesq; negligentia tua quadā amiseris. Tu rem paucis tenes. Reliqua ex Xenophōte filio corā accipies. Vale cū pudicissima uxore tua. Meq; tuo illustri principi cōmenda. Ex Mediolano. iiii. kal. martias. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus petro barbo cardinali Veneto sal.

x Xenophonti filio Romā uenienti iccirco litteras ad te dedi: ut itelligeres me tāti facere beniuolentiā tuā quā mihi nuper cū istic essem: certissimis documentis coram declarasti: ut oīa de te mihi sperare posse uidear. Id at̄ eo facio & maiore cū fiducia & libentius: qm̄ noui nullū apud me unq; itermoriturū beneficiū tuū: Nam est apud me antiquius nihil gratitudine atq; pietate. Reliqua tu ex Xenophonte cognosces. Vale pater amplissime. Ex Mediolano. iiii. kal. martias. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Dominico cardinali firmano sal.

n Non possum nō accusare erratū meū: quod cū nuper fuissē Romæ: ad te minus salutatū ierim: cui me iam pridē nori esse carissimū. Nolim tñ existimes id uel negligentia mea: uel qd̄ tui oblitus fueri: accidisse. Sed cū cupio ī te adeūdo minus ieptus existiari: fui ī officio seruādo minus erga te officiosus. Volebā. n. & pro āplitudie tua & p̄ decoro adire te: & eos cōferre sermones: q̄ & auditiōe tua & oratiōe mea nō idigni iudicarent. Quare dū studeo ea expedire negocia: quæ mihi erāt apud summū p̄tificē: plusq; ī his q̄ putarā tēporis cōsumo: tandē coactus sum nō te ante adire q̄ abire. Itaq; ī ipsa abitiōe mea ex urbe Roma iter equitādū accedo ad ipsas ædes dignatiōis tuæ. Is q̄ triclinii p̄est ostio respōdet ī cubiculo te eē diuio itentū misterio. nec licere sibi iterea t̄pis adire te. Quid multis? Tris horas expecto: cū ne ipse qdē ostiarius āplius qcq; respōdet mihi. Quāobrē dū uideo mirū seruari silētiū: & ipse ad abeūdū sollicitarer a comitibus: ne aut iportunior aut ineptior dici possem: abiui equidē subtristior: qd̄ uisere te nequerim. quem mirifica obseruātia p̄sequor. Tenes ecce rem oēm. Tuæ fuerit uel clementiæ mihi gnoscere uel iusticiæ ostiariū castigare: qui ut est genere germanus: neq; humanitatē sa-

piat: nec hominū habeat discrimen. Reliqua ex Xenophonte filio cognosces. Vale pater humanissime. Ex Mediolano. iiii. kal. martias. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Ioāni aurispæ sal.

q Vanti ego te semp fecerim ac facio: nemo est: qui id melius sciat: q̄ tu. Id certe exploratissimū habeo me tibi esse carissimū. Fide aut̄ i amicos & prudētia tāta uales: quanta scio maiore neminē. Itaq; nihil est: qd̄ de te sperare nō ausim. Quibus aut̄ in rebus tuā mihi & opam & diligentiam præstes: uelim: Xenophon filius tibi corā ostendet. Vale. Ex Mediolano. iiii. kal. martias. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Aenico daualo equiti aurato sal.

e Vm ad undecimū kal. septembres ex castris regiis abiissem repetiturus Mediolanū: nihil mihi molestius fuit: q̄ quod te qm̄ hesternō uesperī Neapolin reuertisse ferebaris: eo die uidere cōplectiq; nequiuerim. Itaq; abiens mecū tuli incredibile desiderū tui: quē & absentē absens intueor & cōplector & alloquor. Cupio aut̄ maiorē i modū per tuas litteras itelligere: & quid agas: & q̄ tibi carus sim. Sed horū alterę perspicuū mihi est. Non. n. possum nō amari abs te: quē tātopere ip̄e colā. Alterę bene spero: Nam qui uir magnus es & rebus ornatus oibus: te bene agere: ac rebus uti secūdissimis dubitare certe nō debeo. Gratissimū tñ mihi facturus sis: si quæ de te mihi in spe sunt posita: ea tu litteris tuis uł cōfirmabis uł augebis. Vale decus meū. Et me Alphōso regi comēda: & ut soles carissimū effice. Ex Mediolano. iiii. kal. martias. M. cccc. liiii.

Frāciscus philelfus Nicolao cebæ sal.

i Ncipiēti iam mihi expectare litteras tuas aliud occurrit in mentem. Cupio. n. ex te itelligere: ullane a uobis sit aut in Thraciā aut ad chios nauis traiectura: quæ istinc soluat ante kal. maias. Et hoc & quæ proximis litteris ad te scripsi ne negligas: rogo. Vale. Ex Mediolano. viii. idus martias. M. cccc. liiii.

Frāciscus philelfus Albertho zāchario sal.

d Eus malefaciat factiōibus suspiciōibusq;: qbus fit: ut tuæ meaq; uolūtati mos geri nō possit. petierā a principe meo: qd̄ te uelle itelligebā. Is mihi liberalissime respōderat: ut semp. Oīaq; mea cā facturę se affirmarat. Deide cū rei cōficiūda studeo: aiad uerto hūc refrigerere: Quod ego moleste ferēs cūctatiōis cām quærō. Tandē mihi respondet se & mea & tua cā uelle oīa: uereri tñ: ne istic aliqui huiusmodi beneficii genus indigne patiant: Itaq; sibi & hominū habendā esse & tempore rationē. Reliqua tu pro tua prudētia cōiecta. Vnūq; tibi psuade nihil apud me esse antiquius beniuolētia nostra. Vale. Ex Mediolano. v. nonas martias. M. cccc. liiii.

Francisci philelfi Epistolarum Liber Duodecimus.

Franciscus philelfus Lombardo Collioni sal.

a Mici quidam tui quibus ego familiarissime utor: exposuerunt mihi & ingenii tui bonitatem & non uulgarem facundiæ laudem: Quibus certe rebus sum non mediocriter delectatus. perdocti enim reperiuntur persæpe multi. Sed qui idem & igenio polleat & elloqo eorum est in numero collocandus: quoꝝ raritas cū phœnice cōparetur. Floruit eloquētia Demosthenes iter græcos oīs. Sed idē fuit ingenio tardiore. Ingenio Demades claruit plurimū: quo fratus ex tēpore disertissimus ui

debat. Verum iccirco scripta eius nulla extant: quoniam eloquentiae uim splendoremque intimam minus sapienter: Sunt. n. nonnulli: qui eloquentes existimati: ne disertis quidem sunt: sed apta quadam & sonora ac uenusta uerborum serie facundi quoniam uideantur in raris habent oratoribus. At cum omni in re: tum uel in primis in eloquentia tria requiri solent ingenium: doctrina: diligentia: quibus ipsis: quae ualeat: non hunc non possum eloquentiae laudem affectum existiare. Tui te amici ingenii laudant. praceptoris fama Guarini Veronensis rhetoris minime contemneri non indoctus mihi probari debes. Modo diligentiam adhibeas: quae in exercitatioe maxime apparet: nihil tibi desit ad optimum oratorem. Neque ipsi Demostheni: neque Ciceroni nostro omnia naturae adminicula affuerunt. Sola diligentia hos profecit: qua quidem una uirtute uirtutes omnes contineri putant. Hac ego te tum ad uertero delectari: cum te maxime dicendo exercueris. Id autem ita in te esse intelligam: si tua scripta & pro amicorum tuorum opinioe & pro mea expectatioe quam primam legero. Vale. Et me necessario tuo Bartholomaeo Collioi uiro fortissimo carum effice. Ex Mediolano. vi. idus martias. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Xenophoti filio sal.

I Egi litteras tuas: quas ex Bononia dedisti ad me. Quod te tam diligenter itineri praestiteris: non improbo. Moneo tamen consideres: non modo: quid ipse possis: sed quid etiam equus: ne nimia festinatio festinationem tollat. Venerunt nudiusscudus Mediolanum ex urbe Roma nobiles uiri tres Constantinopolitani: & hi quidem diplomata: qui mihi uerbis praestantissimi nostri Gazae salutem dicerent. Miratus autem sum quod his ad me Gazae litteras nullas dederit. Tu quae tibi mandauimus: diligenter cura. Vale. Ex Mediolano. vi. idus martias. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Iohachimio Ambrosioque theologis sal.

e Runt fortasse: quae mirentur: quid ego uos ueniam in summis uestris laboribus ad ea hortaturus: quae nondum a quoquam uel tentata sunt uel scripta: ut quoniam satis superque omnes iudeorum de Christo Ihesu pernicacia obdurataque insania inexpugnabilibus tam multis illisque uerissimis & argumentis & rationibus: quas uiri poene innumerabiles ingenio. doctrina. sanctimonia excellentes in medium attulerunt: prostrata iam pridem atque conuicta iacet: incipiat tandem cum docetis in populum conuertere orationis gladios in sceleratum illum & impium Mahometum: quae figura & immanitate truculentissima bestiae Iohannis Apocalypsis nobis denunciauit. Nonne uidetis patres sapientissimi iam uniuersum prope terrarum orbem parere pro oem imperantiam nefarii illius abominabilisque latronis spurcissimis satellitibus? Nonne Africa tota seruit Mahometistis? Nonne idem patitur Asia? Nam orientalis aethiopia quatuor est ad Asiam uniuersam. At Europa quam ab Asia diuidit Tanais permulta iam regna cum Scythia & Turcia tum etiam Africa subiecta intuetur. Eoque adducta est calamitatis: ut de Italia sibi nunc metuendum sentiat. Mirentur ergo imprudentes ut libet: Ego. n. ita sentio. longe maiorem uos fructum splendidiorumque gloriam ex his pugnantibus atque infestis mahometistis reportaturos quam ex Iudaeis non modo uon repugnantibus sed late iam diu fuis humique iacentibus. Quod secundo loco uos hortor id totum est de Graecis. Satis hi magnas dederunt poenas: siquid errarunt: quod patrio solo exterminati sunt: quod pariter. filios. uxores. bona omnia amiserunt: quod medicant: quod seruiunt. Verge & homines certe sunt & Christiani. At scismatici. at haeretici. Haeretica constantinopolitana ecclesia nunquam fuit aetate nostra. Scismatica fortassis aliquando. Non tamen scissa ea a Turcia capta est sed publice coniuncta cum Romana ecclesia: Nam alieni cordis arcana temere iudicare peccatum est. Nec item minus per sepe deus bonos quam malos affligere consuevit. Non ob peccata quae ipsi perpetrassent: tantas acerbitates passi sunt martyres passi apostoli. pas

fus Christus optimus maximus. præterea sanus pastor relinquit uniuersum gregē: in so-
 litudine: ut requirat amissam ouē. An minus aduertitis neminē i hac urbe uti caritatis mu-
 nere i hos græcos qui. optio nati genere mendicāt stipē: ut se ac suos a Turcis redimāt?
 Hæc certe i humanitas magna est: cuius ne uos sitis in cā: ipi puidete. Quin hortemini p
 deū imortalem populū uniuersum: ut & afflictis & Christianis benefaciāt: ne idignetur
 Christus Ihesus eos cōtēni qui suo noie opem quærūt. Valete patres optimi. Mediolai
 ex ædibus nostris. v. idus martias. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Andreæ Ferrariensi sal.

e Tsi mihi es icognitus: tuæ te tñ litteraræ notæ quibus in ea es usus inscriptione:
 quā socrus meæ Máfredinæ Chrysolorinæ litteris adiecisti: nō mediocriter notū
 faciūt. Gaudeo igit te istic esse: q & res magnas uideris & uisurus etiā sis. Tuū aut fuerit
 ut ad nos aliquid scribas diligentius: quo te nō minus intus q̄ in cute p̄spiciamus. Vale.
 & siquid ad liberationē socrus meæ eiusq; filiaræ afferre uales: peto: ne negligas. Hoc erit
 & mihi gratissimū & tibi honorificū. Ex Mediolano pridie idus martias. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Bernardo Iustiniano sal.

n Ihil est mihi beniuolētia tua certius. Quid. n. nō ames: quē uir maximus & clarif-
 simus pater tuus Leonardus & dilexerit unice & summis beneficiis affecerit? Ita
 q; nō modo nō miror: siquādo meis litteris iuitatus nihil respōderis: sed ignosco potius
 occupationibus tuis: quibus fit: ut neq; amicis possis nec ipsi tibi oīo satisfacere. Verū si
 qd otii quādoq; nactus fueris: rē mihi facies gratissimā: si & d te & de rebus tuis me red-
 dideris certiorē: in primisq; nūquid i naufragio byzātino iacturæ quippiā passus sis. Nō
 enī possum nō uereri: nequid inde tibi detrimēti acciderit ob tuas pecunias: quas habe-
 bas Cōstātinopoli i mercatura occupatas. Ad hæc rogo te: ut opuscula illa mea quæ abs
 te meo noie eloquētissimus medicus petrus Thomasius petiit: huic isti Tabellario aut
 eidē cōmuni amico ad me des. Vale. Ex Mediolāo. pridie. kal. apriles. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Ioachimo theologo sal.

t Vum istud doctrinæ genus quo ad christianam ueritatem i populum uteris: mi-
 hi certe probatur plurimum. Sunt enim aliqui hebeti adeo obtusq; ingenio: ut
 nihil ex sese inuenire audeant: iis contenti duntaxat: quæ prisci scriptores pientissime ex-
 cogitarunt. At hi quidem omnes etsi doctrinæ possunt ac diligentia cuiuspiam iure lau-
 dari: quod acute ab aliis subtiliterq; inuenta & copiose ipsi & memoriter in medium p̄-
 ferant: nullam mihi tamen ingenii sui præstantiam declarant: cum ad cumulatam omni
 uirtute uirum igenium in primis requiri soleat. Tu uero noua permulta eaq; salutifera ex
 te eruis: Nam signa cælestia quibus uidemus ab astronomis quem ἡ ΔΙΑΚΟΝ circulū
 uocant: insignitum: transferre in christianam fidem perpulchrum est. Quod autem ad
 arietem attinet: unde astronomi initium sumūt: ego arietem existimo a græco ductum:
 quod est ἄρης: Nam hoc nomine quattuor significari græci uolunt. Interdum ferrum:
 unde Homerus αἰματοσ ασαι ἄρηα. Interdum bellum. Idem οφρακεν ε̄ χειρομ
 οξῡ ἄρη. Quando uulnus. Idem poeta εντᾱ μᾱ λιστᾱ τινετ ἄρησ̄ ἀλεγεινος̄.
 Sæpius uero Martem: ut est apud eūdem Homerum. ἄρεσ̄ ἄρεσ̄ βρο̄ το̄ λοιγέ: quo
 etiam uno ipsi uerbo & ferrum: & bellum: & uulnus significamus. Ab hoc igitur no-
 mine arietem quasi Martialem æque tractum arbitror atq; a Marte martium. Quod
 si naturam figuramque arietis consyderemus: non inepta censebitur deriuatio. Sed
 hæc tu & prudentius cōsyderabis & aptius: Nam si a rege malis arietem duci quasi alio

rum regem: quanq̄ est durior deriuatio: cū eo tamen conueniat: quod κρείων apud græcos rex est: κριος uero aries: q̄ ita excellit in grege ut rex in populo. Quæ aduersus Turcos & Mahometistas sapienter aggressus es: ut omni studio & industria persequaris: te uahemēter & hortor & rogo: Nam quantū uidere uideor: nisi funestæ huic teterrimæq; pesti propediē occurratur: ita breui inualefcet incrudescetq;: ut nullum sit remedium exceptura. Græcis autem his nobilibus assiste: ut cœpisti. iacentis tolle ac foue. Vel in hisce in constantiā atq; mutabilitatē rerū humanarum tecum aīo uoluta. Omnis huius mundi factus. omnis honos. omnis gloria uanitas. Solus mihi uidetur felix: qui in uirtute & deo suū omne bonum collocarit. Miserefcendum est humanæ fragilitatis. Quod miseræ in aliis intuemur: id nobis quoq; metuamus necesse est. Mendicant opulenti. humiliant excelsi. seruiunt principes. Fac oro: ut quoniā hos pudet cōdicionis suæ: aliqui boni uiri eā sibi prouinciam suscipiant petēdi uiritim caritatis munus. Vale. Mediolani ex ædibus nostris kalendis aprilibus. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Iacobo cusano iurisperito sal.

Est tu in me Iacobe quotidie q̄ par est importunior: Id qd̄ ne posthac facias te nō solum moneo: sed etiam hortor: ac rogo: Nam quāq̄ magno aīo uiri est iniuriam contemnere: contumeliā tamen ferre nemo si sanus sit: debet: Stultus est enim qui & aliorū & suæ dignitatis rōnem nō habet. Duo sunt claustra natura linguæ obiecta & dentes & labra: qbus admonemur esse nihil effutiendum: sed asseruanter oīa prudēterq; dicēda. Neq; in testimoniis mentiri nos oportet: nā sic sumus in deū impii: neq; in defendendo oppugnandoue aut periuros aut peruicacis: id qd̄ faciunt ii oēs: qui simplicis animæ sceleratissimam sectam fouent. Tu me satis intelligis. Si iusticiam ueritatemq; tueris: nullam mihi facis iniuriam. Sin secus facis: tibi ipsi nocet. Vt cunq; res habet: cōpesce linguam. & me laceffere maledictis noli: ne quæ irrita tæla obtusaq; coniecetis: retorqueant in te longe acutiora. Tibi lingua ē: ut uidere uideor: ad iuehendū apta. At philelfo tuo & lingua est & arundo longe q̄ tibi diuturnior. Itaq; sanius tibi consulas: si me phō uti malis q̄ uel oratore uel sāturo: ut cōsuesti. Vale Mediolāi ex ædibus nostris. viii. idus apri. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus pallanti Strozæ sal.

Non possum nō admodū latari ueterem atq; singularem amicitia nostram omnibus esse cognitam. Quo fit: ut nobilibus græcis istis qui meas tibi litteras redderunt: non modo noluerim: sed ne potuerim quidē negare: qd̄ petiissent. Sunt enim lachrymabilis pars Constantinopolitani naufragii: qui & se & suos ab ipiis Turcis redimere cupientes cogunt mendicare q̄ miserime. His hic auxilio fui & apud principē & apud uniuersam ciuitatē. Idē pro uirili parte istic agerem: si adessem. Quare tibi hoies cōmendando: ut quoad patitur tua dignitas: iis adsis uel consilio: Nā qui publice in templis præcepta dant populo Christiano: non parū adhortationibus suis istoꝝ inopiæ prodesse poterunt. Ad hæc docet istic medicinam Matthæus perusinus uir & doctissime eruditus & mecum summa familiaritate cōiunctus. Habet is duo mea opuscula: quæ ex Hippocrate coho medicorum p̄cipe latina reddidi cū essent græca: alterum περί φυσῶν. alterum περί πατῶν. Hæc ut & meo nomine ab isto repetas: & petro Thomasio eloquentissimo medico ad me des: te ēt atq; etiā rogo. Si quando hi fluctus bellici conquierint: pluribus tecum loquar. Vale. ex Mediolano. vi. idus apri. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Lodouico casellæ sal.

Gracis istis quibus meas litteras ad te dedi: & faui hic apud omnes: & apud mu-

nificentissimum principem auxilio sui non mediocri: Nam sui suorūq; redimendorum gratia (nam seruiunt apud Turcos) mendicant uiri nobilissimi. miserrima conditio est: cuius qui minus misereatur: inhumanitatis est accusandus. Quid multis. hoies tibi cōmendō: teq; uāhementer rogo: ut tum apud nostrum istum humanissimum principem: tum apud uniuersam tuam ciuitatem. omni studio. omni opera atq; ope afflictis hominibus assistas. Vale. ex Mediolano. vi. idus apriles. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Bernardo Iustiniano sal.

m E tuæ litteræ adeo delectarunt: ut in te p̄stantissimo filio grauissimū clarissimūq; uirū Leonardum patrem tuū cuius memoria mirifice recreor: & uidere oculis: & corā audire sim uisus. Non enī oīs illius dicendi ornatus dūtaxat & grauitas & suauitas ī te est: sed singularū quoq; litterarū figuram ita tua epistola repræsentat: ut si scribētis nomen deesset: nescirem sane abs te ne: an a Leonardo Iustiniano splēdidissimo illo nostræ ætatis lumine & de me optime merito ex litteræ ad me issent. Itaque habeo tibi gratias: tū quod redieris cū studiis nostris in gratiā: tū quod te una cū paterna memoria cupienti mihi uāhemēterq; exoptanti restitueris. Quæ de Turcorū Mahometiq; apparatu bellico significasti: audiui. Sed de re tua Constantinopolitana nihil intellexi. Scire enī cupiebam an ī eo luctuosissimo naufragio captæ urbis iacturæ ipse quippiā: qđ nolim: passus sis. Et orationem & librū tertium de exilio tabellarius mihi reddidit: sed eū minime absolutum. desunt enī adhuc duo quaterniones: quos ut diligenter inqras: eosq; ad me des te plurimū rogo. Sunt etiā & apud te conuiuia nostra Mediolanēsia: & libri Hippocratis duo quos e græcis Latinos reddidi: alter. περὶ φύσων. alter περὶ πατῶν: quæ oīa ut q̄ diligentissime inquiras: mittasq; ad me: et atq; etiam abs te peto. Habet itē a me eiusmodi Hippocratis libros Matthæus perusinus uir & doctus & disertus: qui patauii medicinā docet. Illos uelim meo noīe a Matthæo repeti cures. quos item cū habueris: stude: ut domū repetant: Nā iam multos annos peregrinātur. Vale una cum filiis uniuersaq; familia. Meq; ut facis: ama. Ex Mediolano. iiii. idus maias. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Matthæo perusino philosopho ac medico sal.

p Eto abs te maiorem ī modū: ut duos illos meos Hippocratis libros quos e græco ī latinum a me traductos iam pluris ānos habes apud te hospites: cum uir patricius Bernardus Iustianus Leonardi filius a te petierit: illi pro me restituas. Vale. ex Mediolano. iiii. idus maias. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Malatestæ nouello sal.

f I tuus iste familiaris nunciū rediisset ad te celerius: dedissem ei Galbæ atq; Othonis uitas. ita manu mea scriptas: ut ex græca lingua cōuerterā. Sed ubi diutius eum nusq; uideo: ob idq; existimarē rediisse ad te quasi nunciū constitutæ pacis: librario eiusmodi meum exemplū tradidi exscribendū: quo ii libelli ornatiore litterarum figura ad te irent. Hos igitur coram propediem filius Xenophon tibi reddet. Nōdum enim excripti erant omnino. Vale. ex Mediolano. iiii. idus maias. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Nicolao cebæ sal.

g Abriel uir religiosus idemq; disertus qui modo istinc Mediolanū petiit: fecit me certiorē te nescio quomodo ex crure laborare: mirari præterea qđ nihil tibi ad ea rñderim: quæ de re uxoria ad me scripseras. Vtrūq; sane dolui: & qđ tibi crus molestiā attulerit: & qđ binæ meæ litteræ tibi redditæ mius fuerūt: Nā hæc ego alteras publico mercatoꝝ tabellario: alteras Leonardo scribæ uestri principis ad te dederā. Ne igitur eadem

sapientiam repetam: illarum litterarum exempla cum his una ad te misi. Tu uale. & cras quod diligentissime cura. Ad hæc siquid habes de Turcis: ad me perscribe. Ex Mediolano. iiii. idus maias. M. cccc. liiii.

f Franciscus philelfus Ioanni marchioni Montisferrati sal. pl. d.
In nihil iamdiu ad te scripsi: puto iccirco te non mirari: quod noris id mihi facere non licuisse ob tempestates procellasque bellorum: Nam ego te & amo & obseruo: non solum quod de me sis meritis optime: sed quia dignus es: quem boni uiri ac docti omnes & colant & uenerentur: Itaque siquid in me est: quod tibi sit gratum: id iure peculii tuum cense. Ego autem abs te aliud nihil peto: nisi ut me ames: ut soles. præterea maiorem in modum rogo te: ut meos illos de exilio libros Xenophonti filio ad me des. Vale. ex Mediolano. idi. maiis. M. cccc. liiii.

d Franciscus philelfus Guilielmo Vrsino Franciæ cancellario sal. pl. d.
Edi ad te anno superiore Ioanni cossæ splendidissimo equiti aurato simul cum binis litteris meis codicem unum meum: quo & ars rhetorica Aristotelis ad Alexandrum regem & duæ oratoris Lyfiæ orationes: altera funebris: altera in Eratosthenem adulterum continentebant. Hæc enim ego iam pridem e graeco conuerteram in latinum. Quæ tibi redditane fuerint: an minus reddita: nihil in hanc diem accepi. Itaque tuum fuerit & hac de re & de cæteris: quæ scire cupiebam: me facere certior. Libros de exilio quos habere desiderabas: apud me habeo: misissemque ad te: si nactus essem: cui eos tuto committere potuissem. Siquis a uobis Mediolanum uenerit: iube: ut me adeat uerbis tuis. Et quod de libris iusseris: exequar. Hi qui tibi hæc litteras reddiderunt contractæ sunt contritæque reliquæ Constantinopolitani naufragii uiri certe nobiles & præclari. Seruiunt cum uniuersis familiis apud Turcos. Coguntur mendicare & sui ipsorum dederunt enim sponsores de reditu & suorum redimendorum gratia. Miserabilis est luctuosissimaque condicio. Itaque homines tibi plurimum commendo. Teque rogo: ut eis quibuscumque in rebus opus fuerit tum apud pietissimum Regem Karolum: tum apud alios principes & fauori & auxilio sis. hoc erit & tibi honorificum: & mihi ueremeter gratum Vale. Meque ut facis: ama. ex Mediolano. viiii. kal. iunias. M. cccc. liiii.

t Franciscus philelfus Ioanni Mario filio sal.
Væpe ad me scribis: & nunquam rescribis tamen. Velim quod a te saepenumero ut faceres: iussi: meum pugillarum: & quem scis rhetorica definitionumque præcepta redire tandem ad me cures. Id cum feceris: geram morem desiderio tuo. Itaque facito: idque quod primum: ne te uel peruicacem: uel negligenter existimem. puto cum hæc tibi redditæ litteræ fuerint: Xenophonta filium istinc iter ad nos cepisse. Hi qui tibi meas litteras reddiderunt: thraces sunt: ut nosti: uiri quidem & nobiles & amici. Quicquid uel beneficii: uel officii in hos contuleris: iucundissimum mihi est gratissimumque futurum. Digni sunt: quos non solum miseremur: sed etiam diligamus amemusque. De pace & bello quod scire uis: nos certe pacem bello potiorē ducimus præsertim eam: cuius gratia bella suscipi consuerunt. Quæ aut scribimus: aut scripserimus: ex Xenophonte fratre cognoscere potuisti. Vale. Et te nobis assidue dignum gere. Ex Mediolano. viiii. kal. iunias. M. cccc. liiii.

q Franciscus philelfus Lombardo Collioni sal.
Væ mihi Solomon iudæus nomine tuo exposuit: audiui. Miratus autem sum: quod nullas ad me litteras dederis. Fac igitur abs te ipso audiam: quæ per internuncium loqueris. Tu me satis superque intelligis. Vale. ex Mediolano. vii. kal. iunias. M. cccc. liiii.

f Franciscus philelfus Guilielmo Vrsino Franciæ cancellario sal. pl. d.
Cio ea te esse animi bonitate liberalitateque: ut quo pluris tibi commendo: eo strenuiore opera atque ope omnis excipias. Itaque non dubitavi uiros nobilissimos atque

equites auratos Manuelem agallum & Manuelé hiagupem qui ét ipsi Constantinopolitani naufragii miserabilis ærumnas apud impios Turcos patiuntur cõmendatos facere humanitati tuæ. Teq; sũmopere rogare orareq;:ut quantũ fides tua dignitasq; patiat:ita hos iuues apud munificētissimum regem Karolum:ut intelligāt & te sibi plurimum profuisse & meas apud te litteras magnum pōdus habuisse. Libri de exilio parati sunt:quos mittam ad te cum quis idoneus mihi oblatus fuerit:quem certo uenturæ ad te cognoro. Vale. Ex Mediolano. iiii. kal. iunias. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Ioanni Mario filio sal.

u Terq; Manuel & Agalius & Hiagupes cū mihi est carissimus tum plane dignus & opera & ope nostra. Itaq; operā dabis:ut hi intelligant aium & beniuolentiā nostram. Reliqua tu ex eisdē cognosces. Si nondū istinc abierit Xenophō:ei dicito meis uerbis:ut diligētissime odoretur:siqui apud istos librarios taurinatis sunt graci codices:qui uæneant. Vale. ex Mediolano. iiii. kal. iunias. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Bernardo Iustiniano sal.

q Vod proximis litteris tibi scripserā:redditus mihi est una cū illa oratione tertius liber de exilio:sed is nequaq̄ absolutus. Desunt enī duo saltem quaterniões. Itaq; te rogo:ut eos diligenter quaras atq; ad me des huic isti tabellario simulq; & Mediolanensia conuiuia:& duos Hippocratis libros:ut scripsi ad te ante. præterea siquid noui de Turcis habes:fac me certiolem. Vale. ex Mediolano. iiii. kal. iunias. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Ciccho Calabro sal.

q Vi sit meus erga te aius:nemo q̄ tu melius nouit:Nam ego te tanti facio: quanti post principē nostrum aliū neminē. Nec esse quenq̄ arbitror:qui mihi gratitudie aī queat anteponi. Reliquum est:q̄do es unus:qui & me amas egregie:& a me oium maxime obseruaris:id efficias:quo cæteri omnes intelligant beniuolentiam nostram & mutam esse & summam. Vale. ex Mediolano pridie kal. iunias. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Ciccho Calabro sal.

n On me latet:q̄ abs te nō solum diligor:sed etiam amor. Nec cupio plus te uelle mea causa:q̄ possis. Id te rogo dūtaxat:ut qd' habes scriptum:id principi hodie modo liceat:legas:Nā diutius tempus terere iam nulli usui esse mihi potest. Itaq; institui oio p̄spicere rebus meis. Tibi uero amico benefico & optimo me tantū debere p̄fiteor:q̄tum alteri nemini. Vale. Mediolani ex ædibus nostris. vi. idus iunias. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Bartholomæo bufanio sal.

f Acit graue optatumq; testimoniū amicissimi Andreæ alamāni:quo ipse & studiorum socio & cõtubernali & sodali uteris:ut te mei amantissimū esse putē. Nec esse certe secus ullo pacto queat: Nā si natura datum est:ut nemo frustra amet egregie: sitq;: ut morum similitudo beniuolentiā concitet atq; statuat:& amas tu quidē me:cui obige nos mores tuos & bonæ artium studium es carissimus:& omni caritatis uinculo prosequeris ob non dissimile uitæ institutum. Atq; ut intelligas:quæ mihi de nostra mutua necessitudine sit opio:accipe:q̄familiariter tua opa uti uelim. Sū iā natus annū sextū p̄pe & q̄nquagesimū. Cuius ætatis consyderatione admoneor:ut quātū ipse præstare possim posteritati consulā. Alii monumentis præclarisq; opibus manufactis ré eā adoriunt. pauci in quorū me numero esse lætor:monimentis litterarū & expressiore quadā atq; diuturniore significatione ingenii idem pergunt efficere. Scimus alium esse corporis:alium animi laborem. Quāto animus præstat corpori:tanto animi industria potior ē labore cor

porali: itaq; operam dandá existimo: ne ingenii studiũ munere manus ípediatur. Meum sit excogitare aliquid: quod apud uiros bonos non íprobetur: librarii uero uel inuenta acutius uel dictata subtilius arũdinis officio ceteris patefacere. Et ut dilucidius tecum loquar atq; familiarius: mihi domi opus est aliquo adolescente librario non oĩo rudi íperitoq; litterarũ. hunc ego tractabo non humaniter solũ: sed etiam liberaliter. Delector autem iis litterarum notis: quæ ad atticæ q̄proxime accedant: Nã quibus opifices tabernariiq; utuntur ac reliquum uulgus indoctum: eæ nullum sint apud me pondus habituræ. Vale cum meo siml̄ disertissimo amicissimoq; Andrea. poggium saluere plurimũ opto. Ex Mediolano. xv. kalendas iulias. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Bartholomæo theologo inquisitori
hæreticæ prauitatis sal.

Cogit me Ioannes cognomento quietus uel irrequietus potius: q̄ pro te Mediolani inquisitionis magistratũ gerit: ut de se apud amplitudinẽ tuã liberius sim uerba facturus: q̄ uellem. Quid sit in causa: & qd abs te uel æquitatis uel beneficii loco petam: paucis accipe. Iosephus q̄dam homo natus años quinque & nonaginta aut et̄ ap̄ius nõ uersutus: nõ callidus: sed hebeti quodã tardoq; ingenio eodemq; & simplici & aperto ē ab ipso Ioanne nudiusundecimus in iudiciũ arcessitus. Ille uir continuo ad me it. Rem ex p̄oit dicitq; percunctanti mihi oĩa diligenter se sibi per oẽm uitam nullius esse facinoris conscium. Hortor hoĩem: nequid metuat. Quin eat in ius q̄primũ auditurus cuius rei cã arcessatur. Respondet se non culpã metuere cui nulli sit obnoxius: sed illius Ioannis famã qui & auarissimus esse palam diuulgatur: & ábitiosus oĩum maxime. Tunc ego re intellecta hoĩem mecum adduco: eo consilio: ut nõ Ioannẽ ea famæ nota laborantẽ: sed te adire: cuius est doctrina maxima uirtusq; clarissima. Vix primum ecclesiæ uestræ claustrum ingredior: ecce nescio quo infelici auspicio offerẽ mihi Ioannes ille: quem minime oĩum uoluerã. Coepimus familiaris primũ conferre sermones. Totus mihi mitis. totus modestus. totus humanus uisus est. Quid enĩ deprauatum corruptũq; ingeniũ nõ simu'et. non dissimulet. Itaq; deĩde paulatim q̄obrem Iosephũ in iudicium uocasset: quærrere sum aggressus. Respondet homo ueterator nihil esse mali in cã. Sed qm̄ delatum in iudiciũ fuerit consuesse Iosephum in medendo (est enĩ rusticorũ atq; inopũ medicus) uti carminibus quibusdã: iccirco uisum esse admonendũ: ne posthac ea uia uteretur: q̄ppe quæ prohibita sit decretis ecclesiasticis dixitq; Iosepho corã accersito: & de re ipsã diligenter interrogato (distabat enim illinc a colloquentibus nobis paululum) ut ad octiduũ rediret ad se. Itaq; deceptus ego & simulato dolosi hoĩs uultu: & quia res leuior uisa est: destiti te adire: quẽ maxime cõuenerat: Idq; propterea factum est: quoniã idem Ioãnes diceret hominis erratum uẽiale esse nõ mortale: ut uocat ecclesia. Quid multis? nudistertius Iosephus rediit ad Ioannem: qui quoniam ipse aderam: cui uerba dare se posse diffideret: dixit læta admodum hilariq; facie: í diem crastinum ito ad me: & oĩ labore liberabere. Heri tertium Iosephus ad eundem Ioannẽ proficiscitur solus: quem is continuo in carcerem cõiecit: Quod ubi mihi renunciatum est: eodem statim proficiscor. causam carceris quæro. præter nugas & simul cũ nugis lætifex̄ quoddã uirus aliud ex mendacissimo Ioãnis ore nihil accipio. dicit enĩ uelle se audire alia ex hoĩe: quẽ in postex̄ diẽ mihi oĩo restitueret. Mane proficiscor ad nebulonem Ioannẽ hunc egregie quidẽ appotum: quãtum ex eius olenti ore potui coniectare. Inuenio Iosephum coniectum hesterno uesperis í ferreas pedicas ob eam scilicet causam: q̄ íterrogatus an aliq̄do dixerit homini sagipta uulnerato

se tribus uerbis sagiptam sine ullo alio instrumento ferreo e uulnere eruturum: O scelus infandū atq; iauditū. Num hoīem occidit Iosephus: q̄ uel fiducia quadā sua fidei christiana errauit: Nā dū cuipiā medetur: imprudens q̄bus aliis carminibus usus est: q̄ sacra scriptura piis orationibus: uel ēt fortassis: ut sibi leui mendacio fidē pareret: aut quāstus gratia quē plurimū anhelare dicit Iohannes irrequietus: aut ēt stultitia: cui plurimū esse obnoxium Iohannē irrequietū hoīem indoctū. leuē. rusticanū. futilem. mēdacem uno oēs eodēq; sermone menteq; fatent. Causam oēm intelligis pater itegerrime: quā si tecum uolueris accuratius aīo uolutare: non tā miraberis dictionis meae indignatiōisq; uahementiā: q̄ in constantiā pditissimi hoīs Iohannis irregeti malignitatēq; accusabis. Ego autē e duobus alterū abs te peto: ut aut Iosephus tuarū litterarū edicto q̄primū liberet: admonitus tñ: ne quid quod a tua āplitudine improbet: posthac exercent: aut si qd fuerit inquirendū: non huic monstruosissimo prodigio Iohanni: sed alicui uiro & religioso: & docto: & sapiēti: eidemq; & iusto: & innocenti ea oīs cognitio deleget. Vale pater clarissime. tibiq; psuade tuū beneficiū apud me nunq̄ itermoriturū. Ex Mediolāo. iiii. nonas iulias. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Nicolao Arcimboldo iureconsulto sal.

d Iebus superioribus Orpheus tuo mihi nomie sal. dixit: subdiditq; tibi Cosmum medicē perhumaniter respondisse. seq; paratū esse ad oīa: quae mihi grata fore intelligeret. Itaq; abs te peto: ut de re mihi apertius loquaris: Nā non ego petebam oīa q̄bus etiam res oīs pecuniaria pōt contineri: sed unum dūtaxat: & id quidē tale: ut negari iure non possit: Vt quando nulla mea culpa sim proscriptis Florentiae ascriptus: ea p̄scriptio cosmī opera tollat. Quare mihi facies rem gratissimā: si apertius mihi declararis illius uiri hac de re sententiā. petrū Cosmī filiū audio istic esse publice legatū ad Venetos. Siquid defuerit: facile ex isto consequeris interiorē oēm patris sententiam: Nā uir quidā amicus mihi nuper renūciauit dicere Cosmū id negocii propterea uideri sibi difficile futurū: qm̄ uniuersa p̄cne nobilitas proscripta esset. Quare qua uia meae proscriptioni cōsultū esset: fore. ut ea ceteris ēt pateret. At prouerbiū est graecorum ansas figulū ollis pro uoluptate apponere. Si hanc rē Cosmus pro reconciliata gratia susceperit: facile sit consecuturus quod petimus. Non enī eadem mea est quae ciuiū proscriptorū cā: Nam meum nullū est erratum in rēpu. Florentinam. sed merita fortasse nō nulla: quippe q̄ uniuersam iuentutem & doctrina instituebā & moribus. atq; uniuerso ēt proderam populo. Non mihi ciuilis factio: a qua semp̄ abhorruī: obfuit: sed malignitas & insidiae inuidorū: id qd̄ si quis in senatu & apud populū apte ueroq; exposuerit: oīa mihi ex sentētia sint cessura. Hanc autē rē cum & Cosmus & boni oēs curare debent: tū petrus iste in primis: q̄ quancunq; habet litteraturam atq; eloquentia habet autem elegantem: eam omnem didicit a philelfo. At discipuli p̄ceptoribus quid non debeant: quibus parentum loco ducendi sunt: Vale. ex Mediolano. xi. kal. Augustas. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Bartholomæo bucinio sal.

e Vm iam litteras tuas qd̄ te scribendo non loquendo τῆσ πρὸς ἀτορρείου ἐκεῖ οὐ ἐκεῖνῆσ ἐχέμεν τι εἶπᾶν existimassem: minus expectarē: ex mihi tandē reddita sunt & disertae qdē & piucundae pridie kal. Augu. Non enī non potui tuo ingenio delectari litterarūq; peritia. Quod autē me laudas plurimum affers non dubium argumentū p̄cipui amoris erga me tui. Itaq; habeo tibi gratias: q̄ aequae me ames: atq; amaris a me. Reliquum est: ut q̄sapissime ad me scribas: quo te magis magisq; ī dies huiusmodi mutuo litterarum sermone & uti & frui queam. De librario uero: quod antea abs te pe-

tii: ut matures: te etiã atq; etiã rogo. Vale. καὶ τὸν ἑτέρου ἄνδρα ἄσπασαι
 Ex Mediolano pridie. kal. augustas. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Andreæ alamãno sal.

b Bartholomæo collensî iurisperito humanissimoq; uiro nō possum igētis gratias
 nō habere: qui ut aliqd tandē ad me scriberes: effecit: Nā litteris a me sapius su-
 periore tēpore iuitatus ita siles: ut mihi quoq; q natura sim fortasse λαλῶτερος silen-
 di libidinē inieceris. Ita uix scio utri magis tibi ne an ipsi Bartholomæo obstrictus sim:
 cuius cã factū uideo: ut q nescio quo istituto obmutueras: os tãdem breui hac epistola a-
 perueris. Ver̄ ignosco tibi: si laconice scribis: cū iam aplissimū gesseris magistratū in flo-
 rētissima tua grauissimaq; rep. Η γὰρ βραχυλογία τῶν ἀρχόντων εἶναι δοκεῖ
 Bartholomeus aut̄ etsi p̄ se se mihi sua uirtute atq; doctria futurus erat carissimus: hunc
 tñ cariorē facit tua suauissima epistola. Sed qm̄ te omni ex parte & castigatū i dicēdo scri-
 bendoq; & p̄politū cupio: nolim posthac cū uel de patria: uel de familia mentionē fece-
 ris: aut Bartholomæū de colle scribas: aut Andreã de Alamãnis. Quãdo. n. legisti usq; ul̄
 Annibalē de Carthagine: uel publiū de corneliis. Indoctorū hoium aut arrogatium iste
 mos est q uel uim istiusmodi p̄positionis. de. ut latinitatis grãmaticæq; ignari minus te-
 nent: uel sibi licere uolūt: qd̄ ab omni uetustatis usu est alienū. At tu & doctus es & mo-
 destus in primis. Vale. Ex Mediolão pridie nonas augustas. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Donato actiolo sal.

l Aetor equidē & gaudeo plurimū tibi oblatã suisse occasionē ad me scribendi:
 Nā litteras ego tuas iccirco iã pridē desyderabã: q te doctū eē disertūq; audierã.
 Nec me sane mea de te sefellit opinio: Nā talē te mihi tua hac una representauit episto-
 la: qualē esse existimabã: hoc ē & benignū totū & secūdo quodã liberaliq; igenio. Itaq;
 nō possum nō habere gratias tuo huic & iam itē meo Bartholomæo collensî præstanti
 iurisperito uiroq; p̄docto & p̄humano: quē in cã fuisse itelligo: ut mecū tãdē aliquid lo-
 quereris. Cōmēdatio aut̄ tua quātū sit apud me p̄odus habitura: re ipsa cognosces i dies
 Nā nihil est: quod malim q̄ & tibi & oibus actiolis p̄pter Angelū meū splendidissimū
 equitem auratum omni opera diligentiaq; mea gratificari. Vale. Ex Mediolão pridie no-
 nas augustas. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Nicodemo trãchedino sal.

a Ccusarē ego te p̄fecto uel obliuionis: uel negligētia: nisi tuus mihi amor iã pridē
 p̄spectus esset. Quo fit: ut istiusmodi oēm de re mea cōctationē dem occupatio-
 nibus tuis: qbus qm̄ iã magna ex parte solutus est: te rogo: ut qd̄ mihi corã libēterq; re-
 cepisti: nō inuitus efficias. Vale. Ex Mediolano idibus augustis. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Christoforo Marliano sal.

u Ideor licere mihi tanq̄ pro meo quodã peculiari iure uti & opera & officio tuo
 in oī re mea. Quid. n. discipuli nō debeant p̄ceptoribus: p̄sertim iis: qbus se norit
 esse carissimos? Quod te nō latet illustris princeps Alexander Sphortia uir plane omni
 uirtute maximus mihi dono dedit año superiore p̄nū rosei coloris: quo pro dignitate
 sua musarūq; iduerer. Is in hanc mihi diē seruatus est iteger. Nā ante. nō fuit usui. Nūc for-
 mas i uestimētū: quod si minus pellitū fuerit: uideat̄ ieptius: pelliri aut̄ ab alio q̄ ab Ale-
 xandro: cuius est donū: aut quãq; decere arbitrer. Itaq; isti dicito meis uerbis: ut suæ mu-
 nificentia & nō ígrata musarum uoluntati pro tēpore anni cōsulat. Vale. Et respōde. Ex
 Mediolano. xvi. kal. septembres. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Bernardo Iustiniano sal.

n Ec tu mihi tuos cogitatus proximis litteris declarasti: nec ego ex me illos potui cōiectare. Sed quā a familiari quodā nūc rescivi uirū illum: quo de antea ad me scripseras: debere tibi pecuniā: te itē aliter admonendū putavi eū esse soluendo nō difficile: quantū tibi debuerit. Habet. n. bona quæ stabilia uocant: p̄ multa. Viuitq; & uictitat lautissime. Itaq; tibi nō esse lōgius differendū censeo. Veni Mediolanū: Nam oīa tibi secunda futura sunt cum ob alias plarāsq; ratiōes: tum quia humanissimus hic princeps noster & uidebit te libentissime: & tuū ius omne suū ius esse existimabit. præterea qđ tibi ante significauī: si minus abūdas equis: hi mihi sex sunt: quos tibi quoq; uolo esse cōmunis. Vale. Ex Mediolano. x. kal. septembres. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Bartholomæo bucinio sal.

q Vod te mihi totū ostendis: & amice facis & recte: Nā cū in uiro bono: tū uel in primis i amicitia nec simlatū qđq; nec dissimlatū eē oportet. Itaq; uidemus ab Aristotele dari Socrati uitio: qui cū esset suæ tempestatis omnium apud Atheniēses doctissimus: & iter alienos diceret & apud suos se unū id scire qđ nihil sciret: aliud uero nihil. Decet p̄fecto quēq; ut mea fert opinio: se talē oībus illustrare: qualis sit. Vt fucata & cōficta mulier grata esse nō pōt: ita etiā illa quæ coloris bonitatē uenustatēq; occultat i uitio esse cōsueuit. Quod si omni i re cōsiderandū est: eo magis in amicitia: quæ esse certe nullo pacto queat nisi omni ex parte pateat: p̄spicuaq; sit. Egisti igit̄ pro officio: qđ te proximis litteris nō solū in cute: ut aiunt: sed itus quoq; ita mihi te cognitū reddideris: ut ea quæ oculis cernunt. Delectat me sane īgeniū tuū. delectat oratio. placet eruditio. piucūda est humanitas. Quod me uero ita laudas: ita obseruas: id exuberantē quandā dilectōnis erga me tuæ amorisq; abūdantiā præ se fert. Et quāq; nō ista mihi est de me opinio: quā tibi esse aiaduerto: nō tñ moleste tuli ita abs te sentiri: quo sis in me amādo alacrior. Ego aut̄ illud tibi unū polliceor: oīa me tua cā p̄stitur: quæ tibi uel cōmodo uel iucūditati fore cognoro. Nō .n. potes mihi non esse carissimus: qui & doctus sis & disertus & bonus meiq; amatissimus. Vale. Ex Mediolano kal. septēbribus. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Donato actiolo sal.

q Vod serius ad te scripseri: nō mediocria quædā negotia mea eaq; minie negligenda fuerūt in cā. Itaq; huic omni meæ cunctationi respōdendi tuis litteris: ut ignoscas: uelim: Haud. n. debet te latere me unū esse: qđ neq; amore: neq; diligētia: neq; ullo sane officio cedere amicis cōsueueri: Nā quid me tecū facere oportet uel Actiolo uel Donato hoc est & amicissimo & disertissimo adolescente: Tāta. n. Actiolos oīs uel p̄pter unū Angelū splēdidissimū equitē auratū & uirū humanissimū atq; optie de me meritum & beniuolētia p̄sequor & pietate: ut sine ulla etiā īgeni p̄stantia: sine ulla doctrina tua nō possis tu mihi nō esse carissimus. Cū uero eo te disciplinæ felicitateq; dicēdi uideo p̄cessisse: ut nō modo æqualiū tuorū nemini cedas: sed cū maioribus natu nō iniuria cōparari queas: si te minus omni officio amoreq; cōplectar: ingratus sim. Me tuæ litteræ adeo delectarūt: ut nihil mihi neq; iucūdius potuerit cōtigere nec optatius. Erant. n. cū ornatissimæ: tū plane testes beniuolētissimi ai erga me tui. Ego aut̄ quid aliud tibi referā: habeo nihil præter id unū: ut tibi pollicear affirmeq; bona fide te unū esse foreq; in dies magis etiā atq; etiā: cui sim neminē in omni uel amici uel æqui & boni uiri officio prælaturus. Vale. Ex Mediolano kal. octobribus. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Ioāni arretino sal.

q Vam me uahementer amas: amas enim egregie: tãetsi intelligebam uel ex amo-
re summo erga te meo: tñ id Xenophon filius nō secus mihi cognitū fecit: q̄ ea:
quæ oculis cernimus. Lator aut maiorē in modū: q̄ uterq; nostrū sentiat se n̄ falli opta-
tis suis. Et tibi habeo ígentis gratias: q̄ me pro singulari tua humanitate atq; animi ma-
gnitudie nō solū obserues: sed omni uel officii uel pietatis opa psequaris. Quare siquid
i me est: q̄ tibi aut usui sit futuræ aut uoluptati: id æque in tua ptate positū esse uolo: at
q; ea oia: q̄ iure peculii duci solēt. περι Δε τῶν ἀλλῶν προσ ἡμᾶς συντείνον
των Διαλέξεταί σοι κατὰ κρίβειαν ὁ ὄμοσ ξενοφῶν συδε ποιήσεις κατὰ
τό σοι εἰ ωτος η γουν φιλίωσ τέ. καί πισῶσ. εὔτυχαι. φίλτατῆμοι κεφα-
λή. Vale. Ex Mediolāo nonis nouēbribus M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus petro Nucetano sal.

m E i dies magis atq; magis tibi obstrigis plurimis tuis ac maximis bñficiis. Itaq; tā-
tū me tibi debere fateor: q̄tū ad me dissolui posse desperē. Quod aut uoluntate
possum: id certe ita libēter facio: ut uix aliud quicq; magis. Quare cū aiaduerterī te mea
litteraria & ígenii monimēta delectare cōsueffe: duos codices ad te dedi: quos a filio Xe-
nophōte corā accipies: ab eodēq; itelliges: qbus in rebus tuo officio uti uelim. Tu siqd
est: quod mea opa præstari possit: id totū in tua esse potestate positū existimato. Vale.
Ex Mediolano nonis Nouembribus. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Alphōso regi sal.

q Vo de te magis magisq; in dies mecū ipse cogito: eo maiore in te amore obser-
uátiaq; accēdor: Nam & ígenio es diuio & moribus supra hoīem. Nihil est in te
fucatū. nihil subdolū. nihil nō magnificū. nō excelsū. nō admirandū. Et loqueris oia sa-
pienter & agis nō grauius minus q̄ regie. Quare tū oratio tua ois: tum actio quæq; re-
galis est. Quo fit: ut oia tibi secūda sint & fausta: Nā deus ipse qui & curat oia & diudi-
cat: comitat te semp: atq; pnoctat tecū: tuisq; integerrimis cogitatis salutiferisq; opibus
delectatus te deiceps quotidie latioribus rebus felicioribusq; āplificat: eūq; ostēdit hu-
mano generi: quē boni & docti oēs peride atq; exp̄ssum aliquod ac solidū totius boni-
tatis atq; laudis simulacrū & cōtēplent & uenerent. Quæ quidē ipsa aliaq; p̄ multa dum
i te aiaduertēs: nō obscure mihi psuadēt eū te mihi censendū esse: i quo uigiliae meæ oēs.
studia oia. labores oēs nō tuto solū sed etiā secure ac iucūdisime cōquiescant. Hoc autē
meū institutū etsi putabā tibi nequaq; esse dubiū: tñ nō alienū ab officio meo sum arbi-
tratus: ut Xenophōta filiū cū his munisculis ad te mitterē: quibus qm̄ ígenii sunt nō for-
tunæ: nō mediocriter delectari es solitus. Reliqua uero ex Xenophōte ipso cognosces:
Nā q̄cqd dicet: a me ipso dicet. Vale. Ex Mediolano nonis nouēbribus. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Nicolao q̄nto summo pontifici sal.

q Vid in cā fuerit: q̄ serius ad tuā beatitudinē uel scripseri: uel miserim: e filio Xeno-
phōte corā accipies. Simulq; cognosces: & quæ mea mens sit: & qd cōsiliū ceperi.
Tux aut māsuetudis benignitatisq; fuerit id præstare: quod a me fidētius fortasse q̄ par-
sit: uerū beniuolentissimo in te animo piētissimoq; petitur. Vale pater beatissime. Ex Me-
diolano. nonis nouēbribus. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Dominico cardinali firmano sal.

e O maiore cū fiducia tuis beneficiis usus aduenio: quo te iā pluris ānos benefi-
cētissimo usus sum: Nā uel a Bononiēsi usq; legatione tantā mihi beniuolētiam
ostēdisti: ut nihil esse arbitrer nec magnū nec parū: quod mea causā facturus nō sis: p̄ser-

tim cum eum me esse cognoris: apud quem nullū sit intermoriturum officiū: Nam quā referre parem gratiā: nequeam: eam habere q̄ maximā & uelim & soleam. Quid aut̄ abs te cupiā Xenophon filius tibi corā tempestiue declarabit. Vale pater clāmentissime. Ex Mediolano nonis nouembribus. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Malatestæ nouello sal.

f Cio te miratū: q̄ Galbæ Othonisq; uitæ quas e plutarcho traduxerā ad latinos serius ad te ierint. Cuius rei cām etsi antea ad te scripserā: eā tñ ex hoc filio Xenophonte melius cognosces. Habes etiā cū his uitis laconica plutarchi apophthegmata: q̄ nostri tū dicta uocāt tum dicteria. Ea tu excribi facies a tuo librario: Nam ut hic excriberent in p̄sentia facultas nō fuit. Nō diu post ad te dabo historiā Cyri iunioris: quā Xenophon socraticus libris quinq; cōplexus est. Quæ reliqua abs te uelim: idē Xenophon coram ostendet. Aliud nihil est: nisi ut tibi nolim obscurū esse petrū pleonē uiḡ doctrina & eloquētia singulari esse mihi ob facūdissimū īgeniū suū p̄stātēq; modestiā carissimū. Itaq; rogo te: ut ad illū amorē quo tua esse in eū debes sponte incitatus: tantū accessiōis fiat mea cā: ut itelligat & me tibi & se mihi esse carissimum. Vale. Ex Mediolano nonis nouembribus. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Matthæo Ioāni sal.

c Vm mitterē Xenophōta filiū ad Alphonsum regē: tu mihi unus uel ī primis ocurebas: cuius mihi recordatio iucūdissima sit. Nō. n. obliuisci possum: q̄ mihi singularē beniuolentiā p̄stitisti: cū āno superiore ī regiis castris tua & opera & officio usus sum. Itaq; nisi te uāhemēter diligā: ingratus sim: q̄ haberi gratissimus nō cupio solū: sed etiā studeo. Vellē admodū libēter: aliqua mihi offerret occasio tibi gratiæ referendæ: quā tñ ita habeo: ut maior haberi cuiq; haud queat. Quare tuū sit & me & meis rebus oībus non secus uti q̄ tuis. Quod si feceris: magna me afficies uoluptate: Nā ego tua uti opera & studio nunq̄ desistā. Cætera tu e Xenophōte corā accipies. Vale. Ex Mediolano nonis nouembribus. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Dominico cardinali firmano sal.

p Vt aui citius meas litteras ad te puenturas q̄ Xenoprōta filiū. Quare cū cuperē eū rursus qd se agere oporteret: meis litteris cōmonēdū: has iccirco ad te misi: quo illi & tuto redderent & diligēter. Id aut̄ factū iri tāto studio abs te peto: ut maiore aliud hoc tpe nihil possim: Nā cū is p̄ flaminios picētesq; irer faciat serius ad te pueniet. Vale pater humanissime. Ex Mediolāo. viii. idus nouēbres. M. cccc. liiii.

Frāciscus philelfus Xenophōti filio sal.

c Vm putarē ppter itineris difficultatē fore: ut te p̄ flaminios & picētes iter faciēte litteræ meæ p̄ Tusciā aduolātes. Romæ anteuertent: uisus es mihi cōmonendus: ut si quos græcos codices offenderis: quibus ipsi careamus: sintq; digni quos habeamus: ne omittas: modo honesto nobis p̄cio possis cōparare. Tu nostrū eruditissimū & amicissimū Gazen adhibe in cōsiliū. præterea caue tibi a torrentibus. Vides: quāta sit uis hyemis. Malo serius ad nos redeas: mō tutius. Quæ habes ī cōmētariis: etiā atq; etiā lege idq; quotidie. Vale. Ex Mediolano. viii. idus nouēbres. M. cccc. liiii.

Frāciscus philelfus petro nucetano apostolico secretario sal.

e Tñ Xenophōti filio hinc abeūti mādaui oīa diligentet: quæ ab eo fieri uellē: tñ non esse ab re duxi: ut itē litteris admoneret. Itaq; rogo te: cū primū istuc peruenit: eūq; uideris (nam continuo te adibit) litteras hisce introclusas: eidē reddēdas cu

res. Reliqua tu corā ex eo accipies. Vale. Et me sanctissimo domino nostro commenda.
Ex Mediolano. iiii. idus nouēbres. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Iacobo luparo sal.

f Acit mutua nostra summaq; amicitia: ut nihil mihi iucūdius sit q̄ tibi oībus in rebus gratificari. Itaq; ex libris meis: qui p̄ id tēporis apud me erāt: dedi claro eq̄ti aurato Thomæ Thebaldo tuo ac itē meo codices duos: quo ex iis possis parthifio nostro pro tuo arbitrato morē gerere. Tu uelim cures: ut q̄primū excribant: eosq; facias ul̄ inuitos reuocare ad dñm: Nā diu atq; multū peregrinati s̄nt: ac rursus ī Galliā transalpina cōtinuo: cū redierint: peregre p̄fecturi. Tu uale cum tuis oībus: quos æque meos atq; tuos duco. Ex Mediolano. viii. idus decēbres. M. cccc. liiii.

Franciscus philelfus Blasio axeretēsi sal.

n Escio sane: uter nostrū magis sit accusandus: egone qui iādiu nihil ad te litterarū dederi: an tu: q̄ ne nostri quidē memineras: Nā ego de te tuaq; salute quesui sæpenumero uel ex tuis: id qd̄ tibi nūciatū esse nō sum nescius. At nemo istic uenit: ex quo potueri intelligere: an de me unq̄ nostraq; amicitia mētione feceris. Ver̄ iccirco ignosco tibi: q̄ acceperis te totū eē amorī deditū: quē ne cecū esse patiaris: te p̄limū rogo: Sed ut cūq; res habet: posteaq̄ ipse glaciem fregi: ut aiūt: tui officii fuerit: ut itineri te accigas: & mutuis litteris una simus: unaq; assidue colloquamur: mutuisq; iter nos officijs cōtendamus q̄bus æque uicere atq; uici ppulchrū ē. Vale. Ex Mediolano kal. iāuariis. M. cccc. lv.

Franciscus philelfus Nicolao Didoni medico sal.

a Ccepi a nōnullis tibi esse illud Alberthi Magni opus: qd̄ de angelis inscribit. Id qm̄ laudari uideo a uiris doctis & sapiētibus: uidere plurimū cupio. Nec sum ueritus abs te petere: ut huic meo desyderio ipse opituleris: uel uænu: uel cōmodato: Nam siqua tibi ī re opus esset officio meo: nihil a me frustra peteres. propediē Xenophon filius Neapoli ad nos rediens istac iter facturū est: cui uelim uel istiusmodi codicem ad me des: uel litteras: quibus intelligam: quid facto sit opus. Vale. Ex Mediolano. iiii. idus febuarias. M. cccc. lv.

Franciscus philelfus Aenico daualo sal.

f Itne adhuc Neapoli Xenophon filius: an minus sit: nihil habeo certi. Illud mihi plane certius omni re certissima me tibi esse carissimū. & ne id qd̄ iniuria. Nō. n. est nescius: quātus est erga te amor meus. quæ fides. quæ obseruantia. Itaq; mea oīa tibi maxie curæ esse certo scio. Quod si forte acciderit: ut nōdū Xenophon Neapoli abierit ob occupatiōes uel tuas: uel regias: cura obsecro: ne diutius tēpus terat Vereor. n. fore: ut iter minus sit tutū habiturus: si lōgiorē morā apud uos gerit: Nā comes Iacobus perusinus p̄pediē in flaminia picenūq; p̄fecturus cū exercitu phibeat. præterea qd̄ ego facturū sim: nescio: nisi rem oēm meā ex filio ante cognoro. Reliqua tu pro tua prudētia nō difficile cōsydere queas. Vale. Ex Mediolano. vii. kal. martias. M. cccc. lv.

Franciscus philelfus Guidoni Iacobo Madio sal.

f I uel meā ī Nicolaū picininū clarissimū illū ip̄eratore & maximū fidē atq; obseruatia: uel eius ī me singularē beniuolentiā meminisse uolueris nō miraberis: q̄ tātū mihi fiducia ī illius isto optio filio ip̄eratoreq; felicissimo Iacobo picinino collocari: ut nihil sperē frustra me petiturū. Quid aut̄ uelim: ex meis ad istū litteris: perspicue cognosces. Fuerit igit̄ uel officii uel humanitatis tuæ: ut quæ a me scribunt: pro uetere illa necessitudine & q̄primū & q̄ diligentissime cures. Quod si feceris: sicuti certe cumulatissime fa

cies: perpetuo me tibi beneficio deuixeris. Vale. Ex Mediolano. iiii. kal. martias. Mcccc. lv.

Franciscus philelfus Nicodemo trachedino sal.

p Osteaꝫ hinc abieras: mihi redditæ sunt litteræ a Xenophōte filio. Itaq; mihi usui est: ut is mentē meā q̄primū sentiat: Nā si secus fiat: diuturniorē morā: cū Neapolitanis uidef esse facturus. Itaq; mihi facies rē p̄gratā: si operā dederis: ut meas hasce litteras p̄pediem filius accipiat. Vtere diligentia & fide: qua soles in philelfum tuum. præterea quæ Florentiæ abs te curatū iri uolebā: ut perficias: rogo. Vale. Ex Mediolano pridie kal. martias. M. cccc. lv.

Franciscus philelfus Nicolao æstensi Leonelli principis filio sal. di. pl.

n Vptiarū laudationē cui epithalamio nomen est apud grecos: petiit a me tuo nomine puer quispiā diebus proximis Ferrariæ cum iā nauim iscenderem. Eā igitur ad te dedi non iccirco: q̄ dignam existimarem: quæ uel æderetur: uel legeret abs te summa idole adolescēte: sed ut itelligeres nihil me magis cupere q̄ oibus i rebus gratificari tuæ uolūtati. Quod eo feci libētius: qm̄ te amitæ Beatricis laudibus ut domesticis non iniuria plurimū delectatū iri censerē. Quod aut i huiusmōi laudationis genere breuiorē me p̄stiterim nō meo iustituto: sed tēpori ipsi dato: cuius angustiis factū est: ut multus esse nullo pacto quiueri. Vale. Ex Mediolano nonis maiis. M. cccc. lv.

Franciscus philelfus Blasio axeretenſi sal.

u Ideo te iā senectuti cōcessisse: id qd̄ nō tā ætatis uitio: quæ tibi ānosior admodū nō est: q̄ animi ægritudini dādū puto. At cū oīs p̄turbatio uituperat a sapiētibus tū oīum maxie ægritudo: quæ mediocritatē ut stoicis placet: nullā admittit: nec aliquid habet p̄pinquum: qd̄ laudari queat. Itaq; sanius feceris: si te collegeris gloriaq; memineris. Id aut tunc fecisse iudicabo: cum me docueris: quod abs te sapius petii de Venetæ classis conflictu apud Casalem: quæ maior cognominatur. Vale. Ex Mediolano. vi. kal. iunias. M. cccc. lv.

Franciscus philelfus Lodouico casellæ sal.

d Ionyſius hieromonachus abbas: qui meas tibi reddidit litteras: i captiuitate misera illa Cōstātinopolitana fuit etiā ipse captiuus. & nūc itē quanq̄ uidef liber: seruit tñ miserā seruitutē i suis monachis apud ipios Turcos. Itaq; ut est pii patris officiū: quærere cogit ad eos redimēdos: quos æque diligit atq; filios religiōis caritate in Christū Ihesum. Hūc igit Dionysiū tibi plurimū cōmēdo. Nō. n. paræ accedet ad gloriā principis tui tā sancta ac tam pia mūficētia. Reliqua tu pro tua prudētia itelligis. petrus Thomasius medicus scripsit ad me nudiusnonus nōdum accepisse nostram Sphortiada. Itaq; rogo te: ne illā diutius apud te hospitari patiaris. Hoc erit mihi uæhemēter gratū. Vale. Ex Mediolano. viii. idus iunias. M. cccc. lv.

Franciscus philelfus Francisco aleardo sal.

u Ideo sane me amari abs te plurimum: quando quidem moleste non feras Galbæ Othonisq; uitas: quas e grecis latias fecimus: diutius q̄ par sit: hospitari apud te. Sed posteaꝫ intelligis esse impudentis: istas uelim: tandem extrudas: cogasq; uel inuitas redire ad dominum: & ne solas quidem: sed cum Chrysolorina illa præclara epistola: quam propediem redituram ad te curabo. Vale. Ex Mediolano. vi. kalendas. Quintiles. M. cccc. lv.

Franciscus philelfus Albertho zancario sal.

t Espondi proximis diebus ad ea: quæ mihi scripseras ex publico decreto. Tibiq;

diligēter aperui: sentētiā aīmi mei: in quā ipsam si a uobis quoq; itum fuerit: habebūt o-
mnia recte. Reliquū est: ne differas: sed q̄primū ad me litteras des: qbus fiā certior de re
omni: quam nostra interesse iudicabis. Vale. ex Mediolāo pridie kal. iulias. M. cccc. lv.

Franciscus philelfus Guilielmo Vrsino Franciæ cancellario sal. pl.

e Xistimo fieri aut nuncioꝝ negligentia: aut ēt fortassis occupationibus tuis: ut lit-
teræ tuæ uel mihi non reddant: uel non eant ad me: Nam me tibi humanissimo
uiro esse carissimū non sum nescius. Cæterꝝ uelim scias in eadem me esse sententia: quam
antea ad te scripsi. Qua de re eruditissimus philosophus ac medicus Thomas coronen-
sis tecum uerba faciet. Ad hæc dedi ad te Ioanni costæ uiro nobilissimo opus meū saty-
ricū: satis emendatū etsi minus eleganti codice perscriptum: Malui tamen aliquid ad te
dare q̄ pati ut uir utriq; nostrꝝ amicissimus monimētis meis oīo uacuis ad te iret: Nam
aliud quicq; per id temporis nihil mihi erat in manu. Vale. ex Mediolano. xiiii. kal. augu-
stas. M. cccc. lv.

Franciscus philelfus Thomæ philosopho ac medico sal.

a Ccepi superiore hyeme tuas litteras & illas quidē phumanas ac plane testes amoris
sumi erga me tui. Qui aut illas reddidit: cū esset patauiū tui negocii cā petiturus:
dixit se non multo post rediturꝝ ad me. Quare quicqd essem responsurus: in id tempo-
ris reiicerē. Rediit aut diu post: meq; adiit cum discūberem. Itaq; ilico surgens ad te scri-
psi: ad eaq; diligentissime respondi: quoꝝ gratia ad me scripseras. Sed ubi nunciū tuum
quæro: eum inuenio eodē tēporis moīto abiisse: quo me adierat. Itaq; paucis ea repe-
tā. Idq; κατὰ τὴν ἐλλληνων γλωτταν. Vale. ex Mediolāo. xiiii. kal. Aug. M. cccc. lv.

Franciscus philelfus Guilelmo Vrsino Franciæ cancellario sal.

n Icolaus Trachaniotes & Alexander Cananus qui tibi meas litteras reddiderunt:
uiri sunt & Cōstantinopolitani & nobiles: quoꝝ condicio eadem est: quæ reli-
quoꝝ græcoꝝ: qui Turcis impurissimis Christi hostibus q̄arumnosissime seruiūt. Hos
igit tibi plurimum commēdo: ut cæteros cōsueui: qui in eadem positi sunt miseria. præ-
terea Nicolaus is Trachaniotes deposuit crucē quandā: ut ait: quæ cōtinet ligni particu-
lam sanctæ illius & imaculatæ crucis: qua pependit Ihesus Christus saluator noster: apd
græcum quendam conciuem suum noīe Michaelē Mamonam. Hæc is Michael huic sub-
trahit: fallitq; fidem boni uiri. Tuæ igit probitatis iustitiæq; fuerit: ne patiaris in sanctum
lignum fieri ludibrium. Quod ut facias: te etiam atque etiam rogo. Vale. Ex Mediolāo.
viii. kal. Augustas. M. cccc. lv.

Franciscus philelfus Thomæ coronæo philosopho ac medico sal.

e Tsi plane scio ea te esse humaitate: ut nullis ēt meis litteris pbenigne sis exceptu-
rus uiros nobiles atq; græcos Nicolaū Trachaniotē Alexandrū Cananū: tñ pro officio
meo non potui eos tibi non cōmendare. Nosti. n. q̄ pium sit opus benefacere indigenti-
bus & p̄sertim suis. Itaq; rogo te: ut ob meā cōmendationem tantus cumulus accedat ad
id quod uel tua sponte factururus eras: ut ambo intelligant me de se tibi q̄diligentissime
scripsisse. Vale. Ex Mediolano. viiii. kal. Augustas. M. cccc. lv.

Franciscus philelfus Thomæ coronæo philosopho ac medico sal.

b Inas litteras diebus pximis ad te dedi: qbus non obscure nosse potuisti sententi-
am omnem animi mei. Sed cum tuus iste nuncius præsbiter Vgo esset oblatu-
s: qui ad te iret: eum uacuum meis litteris uideri abs te nolui. Itaq; eadem græce repetam
paucis: quæ atea pluribus sum cōplexus. Vale. Ex Mediolano. pridie kal. Aug. M. cccc. lv.

Franciscus philelfus Guilielmo ursino Franciæ cancellario sal.

q Vicqđ tibi noie meo presbyter Vgo coram exponet: id oē ex animi mei sentētia exponet: Nam propter eius festinationem non potui litteris lōgior tecum esse. præterea nec erat opus: cū ea de re scripsissem ad te antea. Nec illud tamen omittam dedisse me ad te superioribus diebus ad quartūdecimum kal. augustas uiro nobilissimo Ioanni coffæ mearum satyrarum codicē: quem si accepisti: bene est: sin minus acceperis: tuū est curare: ut q̄primū eat ad te. Existimo enī fore: ut eiusmodi opere non mediocriter delecteris. Vale. ex Mediolano pridie kal. Augustas. M. cccc. lv.

Franciscus philelfus Ioanni Mario filio sal.

p Lacuit carmen tuum. placuit epistola. Quæq; scripsisti: oīa me plurimum delectarunt. Quibus autē honoribus te florentissimus Sabbaudiæ dux ornarit: illis te facito dignū præstes. Quod ita maxie consequeris: si cū doctrinam: tum non minus diligentiam ingenii bonitati adhibueris. Videre enim in te filiū uideor: qđ stoicis placet: non ingenii minus q̄ corporis uim quandā a patre emanasse. Sed ea uis oīs audiendo. legendo. meditando. docendo. differendo. scribendo. excitatur. alitur. augetur. Itaq; nolim: industria diligentiaq; minus q̄ cæteris uel naturæ uel disciplinæ præstantius frætus esse perpolitusq; iudicaris. Reliqua oīa quæ petiisti per litteras: curabo tēpestiue: Nam ad ea cōtinuo præstanda tempus mihi nō fuit. Sed cū Xenophon filius istuc ierit: id quod propediem est futurum: morē gerā tuo desyderio. Amicus tuus uel noster potius uir nobilis Arifminus nostro officio uti noluit. Vale cū uxore & filiis. ex Mediolano. iiii. nonas augu. M. cccc. lv.

Franciscus philelfus Albertho parrhisio sal.

q Vo tibi homini amicissimo gratificarer: dedi ad Iacobū Luparum codices duos meos: ut nosti ad. viii. idus decembres: quos a me petierat tuis uerbis. Eos iā pridem ēt atq; etiam repetitos a me per litteras non possum non mirari: qđ ad dominū tan dē remittere Iacobus noster neglexerit. Itaq; peto abs te atq; contendo: id efficias: ne me in poscendo importuniorē patiaris. Vale. ex Mediolano nonis augustis. M. cccc. lv.

Franciscus philelfus sal. dicit Lodouico casellæ.

b Aldassar Cremensis qui medicinæ studet apud uos: renūciauit mihi hoc die sese interfuisse nuper sermoni cui piā Guaryni Veronensis: qui affirmaret iccirco í proximo epithalamio quod í iclytæ atq; pudicissimæ Beatricis & magnifici Tristani Sphortia nuptiis habuissem Ferrariæ: nullis me donatū muneribus a præstantissimo duce Borfio: qm̄ dicere prætermissem de æstensium principum origine: idq; oīum maxime dicendū fuisse Guarynum nostrum contendere. Hæc ipse audiēs Lodouice partim cogor tibi quodāmodo: ut ita loquar succensere: partim Guaryni memoriā ridere atq; cōmiserescere: q̄ oblitus uideatur philelfum in scribendo nihil oīo neq; præterire: nec negligere solitum. Quid enī Guarynus nouit: qđ philelfus ignoret? Nā siquid plus ualeat philelfus: an id minus: alii iudicent. Oīum primum breuitati: ut scis: fuit inseruendum: id quod in meæ orationis initio paucis quæstus sum. Deinde non altius repetēdum de principibus æstensibus fuerat: q̄ de Sphortia facerem. At plures sunt a me laudati æstenses q̄ Sphortia: cum tñ essem a Francisco Sphortia tali ac tātō principe ad id negocii obeundū & delectus & missus. Quid quod mltō fuissem & copiosior & ornatior: si me p̄ tuas litteras docuisses: qđ de tuis imo nostris æstensibus abs te ātea tribus deiceps epistolis contēderā: Nū qđ es oblitus me tertiu scripsisse tibi eā esse principis mei sniam: ut istuc irē habendi epithalamii gratia. Teq; ēt atq; etiam rogasse: ut qm̄ mihi nulla esset cognitio eorum

quæ ad æstensis familiæ laudes maxime ptinerent: ad me omnia q̄diligentissime perscriberes: quæ laudâda ac principi tuo grata censeret. Nōne eadem quoq; abs te tū per litteras: tum per Antoniū tricinum ducalem aulicū continuo petii: quo die in suburbanos illos Ferrariæ hortos diuertimus. Ad hæc quis ē uel mediocriter doctus: quē latere debeat extraria ista oīa quæ tati Guarynus facit: ab aliis in minimis duci bōis: ab aliis uero ne in bonis q̄dem duci? Quo fit: ut oīs uera laus uirtutis sit. At uirtutis a me æstenses sunt p̄ tēpore egregie laudati. Nulla igit̄ aduersus me quisq̄ utat̄ insimulatiōe: nulla calumnia: quare minus me mūifice mūificentissimus dux Borsius tractarit: cū ab ip̄o eq̄dē q̄tū me a fert opinio: p̄humaniter tractatus fuerim: ut græci dicunt: μεγαλοπρεπῶς: q̄ppe qui me tum publice miris laudibus extulerit: tū alacriter priuatim mōuerit: siq̄d esset q̄d de se mihi usui foret: id omne in mea esse potestate positum. Aut igit̄ a me nihil erratum est: aut siquid ē erratū: id oē tibi amicissime Lodouice dādum existimo. Itaq; uel meam tu apud insimulatores istos: uel tuam apud me causam tuere. Vale. ex Mediolano vi idus Augustas. M. cccc. lv.

Franciscus philelfus Lucino genuensi iuriconsulto sal.

a Ccepi ex litteris Ioannis Marii filii cum eximiā tuā erga se multis in rebus benignitatem: tū singularem beniuolētiam erga me. Quo quidē duplici liberalitatis genere facile admoneor: ut te non diligam solum: sed et̄ maiorē in modū amem. Quod eo facio libentius: quo eū te uir̄ esse intelligo: qui & ciuili sapientia & bonarū artiū disciplina ingētiq; uirtute talis tantusq; sis: ut a p̄batissimis oībus optimisq; uiris iure obseruāndus colendusq; iudicaris. Itaq; non mō q̄ in me amando in filioq; mihi dilectissimo amplificando officiosissimū te p̄stiteris atq; p̄stes: es mihi inter amicissimos hñdus: sed etiā q̄ is sis: quem uel nullo puocati beneficio boni & docti oēs debeant oī beniuolentia p̄sequi. Habe igit̄ me in tuis: meq; utere pro uoluntate tua. Nunq̄ te tua de me faller̄ opinio. Vale. ex Mediolano. xiiii. kal. septembres. M. cccc. lv.

Franciscus philelfus Nicodemo trachedino Salutē

d E re illa Alexandria nihil ad me scripsisti. Itaq; nescio: quid mihi de mulo spandū sit: quo de iā pridē spem oēm abieci. Et mirari tu q̄dem soles istiusmodi hoies tā breui locupletari: q̄ non in dādo solū: sed et̄ in accipiendo mutuo scenerent̄: quid inq̄ scenerent̄: imo latrocinent̄. Habeat in rem malā & mulū & marifcas suas: mō tu me illi carum facias: qui oīa potest: & me aliquñ fore ostendit: ut reuocaret ad se: hēretq; iu suis: q̄d ut faciat et̄ atq; et̄ rogo. Domnus Ioannes Tholētinas: qui fuit Brixie abbas sancti Nicolai: uir est & religiosus & bonus mihiq; amicissimus. Is cupit creari episcopus titularis: habetque hac de re litteras commendaticias ad summum pontificem a principe nostro Rem tu mihi facies gratissimam: si huius negocium ita capefferis: ita gesseris: ut intelligat meam quoque commendationem sibi non mediocriter profuisse. Vale cum Senē sibus tuis istis stagnis oraque maritima. Ipsum cælum petimus stultitia. Venamini enim uentos. Tu Karolo Gonzagæ heroi meo nobilissimo me commenda. Velimque ex eo certior fias: acceperitne in hanc diem meam Sphortiada: Nam illa iā diu reddita est una cum meis ad se litteris Nicolao Guaryno scribæ suo Venetiis. Vale rursus. Ex Mediolano. xiiii. kal. septembres. M. cccc. lv.

Franciscus philelfus Augustino Dato sal.

n Olim tibi persuadeas ulla mea uel negligentia uel tui obliuioe factum esse: quo minus ad tuas unas superioris litteras tibi responderim: Nam ut scire longo iam

usu potuisti: nec me oī etiam in re diligentior est quisq̄: nec tui obliuisci queā: ab quo me norim non secus amari obseruariq̄: q̄ si esses filius. Sed meā mihi occupatiōes huic dulci pioq̄ officio fuerunt impedimento: q̄bus ipsis et si ne nunc quidē sum uacuus: malui tamen uel paucis ad te respōdere: q̄ pręstare diuturniore silentio: ut iure uideri possem obiurgandus abs te. Delectauerunt me uahementer tuę litterę: quippe quę testes locupletissimę sint non minus p̄stantissimi tui ingenii q̄ sumę erga me pietatis. placet eruditio. placet orationis nitor. in primisq̄ tua modestia & humanitas. perge igit̄ ut coepisti: quōtū beniuolentia tua te in dies magis magisq̄ diligamus: tū pristinę nostrę doctrinę fructus ex tuis disertissimis monumentis quotidie capiamus uberioris. Vale. Ex Mediolano. iiii. idus septembres. M. cccc. lv.

Franciscus philelfus Bartholomęo Scalę sal.

f Cripsi ad te breuius: q̄ & ipse uelles: & mihi opus esset. Sed non multo post cum qd plus ocii nactus fuero: tibi simul mihiq̄ faciā satis. De re uermia qd̄ scire cupis: totū est in expectatione. Amicus enī ille qui eo loci ipse profectus est: nondū rediit Mediolanū. Aiunt tamē ad triduum rediturum. Cum primum reuerterit omnia cognosces. Tu interim Vale. & nos ama. ex Mediolano. iiii. nonas octobres. M. cccc. lv.

Franciscus philelfus Lodouico Mantuę marchioni sal.

e Tsi non ignorabā eo te esse ingenio atq̄ ai magnitudine ut ēt sine ulla mea commendatione q̄ liberalissime munificētissimeq̄ excepturū arbitrarer uirū illustrem Michaelē Dromachaten Chrysolorā manuelis illius Chrysolorę necessarium: q̄ extincta bonę artiū studia in lucē ad Latinos reuocauit: itēq̄ uiros nobiles Demetriū & Michaelē affanes: mei tñ existimaui esse officii: ut certiorē facerem cuiusmodi uiri essent. Sunt .n. ut intelligis: honestissimo nati genere & iidē oēs Constantinopolitani: quiq̄ penes Turcum imanē illū & impiū Mahometū q̄ miserimā seruiunt seruitutē. Itaq̄ peto abs te: ut ea in hos tris benignitate uti uelis: qua in oēs consuesti: cū intelligas idē quoq̄ & ab hoc nostro principe: & ab aliis plerisq̄ & p̄cipibus & regibus eē factitatū: q̄bus te oīo cedere fit indignum. Vale princeps optime. ex Mediolano. iiii. idus octobres. M. cccc. lv.

Franciscus philelfus Lodouico Mantuę marchioni sal.

p Lures tibi pluresq̄ in dies cōmendē: necesse est: quando & intelligunt oēs me tibi esse carissimū: & apud te nihil esse ātiquius bñficētia. Andronicus trychas spantunes: & Georgius ducas armenes uiri sunt & nobiles & Constantinopolitani: & q̄ apud Turcos ærumnosissimā seruitutē agunt. Itaq̄ rogo te: ut eos habeas mea etiā cā cōmēdatos: q̄ppe qui digni sint humanitate & munificētia tua. Hoc erit & tibi glorię nō uulgari & mihi admodū gratum. Vale. ex Mediolano. x. kalendas Nouembres. M. cccc. lv.

Franciscus philelfus Bartholomęo episcopo scalę sal.

p Ostaq̄ proximas litteras ad te dedi pigello negociatori Cosmiano hoī probo & diligenti: binę mihi tandē redditę abs te sunt eodem ferme tempore. Itaq̄ ne prolixitate epistolę te diutius legendo remorer: scito longonem philippum illum nondum reuertisse Mediolanum. Nec aliud credo fuisse i causa q̄ absentiam principis: qui tamen nudius tertius rediit. Quo fit: ut illum quoq̄ in horam expectemus. Cum primum aduenerit: rem omnem intelligam: eamq̄ ad te scribam. Bona equidem spe sum. De me uero quod scire uis: propediem tibi morem geram. Vale. ex Mediolano. x. kalendas nouembres. M. cccc. lv.

Franciscus philelfus Thomę coronęo philosopho medicoq̄ sal.

q Vo magis expecto suauissimas tuas litteras: eo maiore earum incendor desiderio: quo ut me tandem aliqua leues ex parte: te et atque et rogo. Quare etsi nihil mihi noui acciderat: quod ad te scriberem: tamen uel declarandi apertius amoris erga te mei gratia uel ut te ad respondendum incitarem: nouum quoddam argumenti genus inueni. Est mihi opus lyricum carminibus uariis metrisque compositum per uarietate & modulorum & numerorum. Hoc deuouere dicareque institui Christianissimo regi Karolo. Itaque primum totius operis carmen cui apud uestros ὦ Δὴ nomen est: cum his istis litteris ad te dedi: ut haberes quasi degustationem quandam huiusmodi mei non tam negotii quam otii. Est autem carmen saphicum mixtum adonyco. Cum primum uero tua epistola iuerit ad me: continuo id operis lyrici quod dixi: aduolabit ad regem. Si regis igitur gloria tibi curae est: uel regis istius causa quam primum responde. Vale. ex Mediolano. vii. kal. nouembres. M. cccc. lv.

Franciscus philelfus Guilielmo Vrsino Fraciae cancellario sal.

I rebus meis delectari iis consuesti: quae uel leuiusculae sint uel ad ignotos scriptae: quae arbitrer tibi uoluptati fore: siquid meum lectitaris: quod tui pro nostri potius Christianissimi regis Karoli splendidissimo nomine apud uniuersas: ut ita dixerim: gentes nationesque illustres: ad quas latinae musae uox peruaserit. Opus. n. carminum centum: quae a graecis odae noiant: ad decem millia uersuum sum aggressus: quod in libros decem distribui per unius Apollinis nouemque deiceps musae nominibus. In his uero quicquid ad musicam harmoniam pertinere existimaui: quod grauitate scilicet egregiam aliquam praese ferret non ineptae suauitati admixtae: sum uarie sparsimque persecutus. Quod eo libentius feci: quia res digna uisa est: quae dignis uiris obscura non esset. Quis. n. ignorat: ut alias rationes omittam: tantam uim esse in musica harmonia ad omnes animi motus: ut ne pythagorici quidem acutissimi illi praestantissimi que philosophi affirmare dubitarint immortalem hominis animam constare conuenientia musica? Nam qui ueri & summi dei cognitionem non haberent: rem ab effectu quoque sensuque iudicantes ut in citharis & reliquis musicis instrumentis sonos: ita in corporibus humanis animos huiusmodi quadam ac simili harmonia definiebant. Sed haec nostri Theologi longe doctius & uerius quam omnes gentiles philosophi & nouerunt & disputant. Nemo tamen repugnarit doctrinam eruditionemque musicam esse pulcherrimam & utilem in primisque necessariam: & eadem quoque poetae esse admodum propriae. Quare cum ipse non poetam minus quam oratorem atque philosophum profiteri debeam: cum primum satyras absoluisset: iis tanquam defatigatus ad hoc mitius scribendi genus me contuli: ubi quantum & qualis fuerim: aliorum iudicio detur. Huius autem operis primum carmen: hoc est quod modo dicebam oden iccirco dedi ad te: ut intelligas me institutum meum: quod nosti: neque obliuisci neque negligere. Degustabis igitur quod offert primiciae meae ad regem perpediem uniuersis huiusmodi studii nostri fluctibus ipse est perfructurus. Vale. Ex Mediolano idibus Nouembribus. M. cccc. lv.

Franciscus philelfus Stephano Cornelio

regio secretario sal. dicit plurimam.

Ibelli tui iam pridem sunt absoluti. Itaque eos habebis: cum uoles Verum ne diutius differas: moneo. Librarius. n. Leuiusculus est planeque morosus. Cum hisce ternas litteras ad te dedi: quarum unae Ioanni coxae reddendae sunt idque quam primum: alterae Guilielmo Fraciae cancellario: tertiae Thomae graeco Karoli regis medico. Nihil es mihi facturus hoc tempore gratius: quam si operam dederis: ut haec omnes litterae & quam celerrime & quam diligentissime reddantur. Siquid autem epistolarum ad me dederis: cui commendes et atque et cogita. Nolo. n. res meas diuulgari: hoc praesertim tempore: quod non omnino caret suspi

cione. Scire ex te cupio: qd futurum putes bellum ne an pacē. Hoc uero iccirco a te quari tur quoniam institui i Hispaniam breui proficisci ad Apostoli Iacobi templum uoti soluendi gratia. Vale. ex Mediolano. idibus nouembribus. M. cccc. lv.

c Francisco philelfus Hieronymo castello philosopho medicoq; sal.
 Vm nuper ad Aprilē istic epithalamii illius Sphortiani habēdi gratia fuiffem: me mini occurriffe mihi iter eundū Baptistā piasium nobile medicum eundēq; astronomam: quē post primos amicitia congressus non potui non monere: ut posthac esset cautior in consyderanda hora: hoc est $\omega\rho\sigma\kappa\acute{o}\pi\omega$ natalis Sphortiani. Non enī Franciscum Sphortiam principē hunc nostrum hora ut uulgo putāt diei uigesima natum esse: ut nunc numeramus: sed uespertino crepusculo. Nec enim parū interesse ad iudicādū horoscopi teneri rōnem. Vespertino autē crepusculo eū enataffe in lucem: quis oīum melius nouit: q̄ mater. At ego hanc rē oēm ex nostri principis matre sciscitatus sum diligenter: quæ tandē ex me intelligens: quæ eiusce rei opinio in hoīum mentibus late longeq; infedisset: furridens inquit: fortassis & duo sunt Francisci Sphortia: & duæ itē Lucia eorum matres. Cæterum quæ Lucia Franciscum Sphortia Mediolanensiu ducē ex inuictissimo illo Mutio Sphortia peperit: illā me esse puto: ni forsitan oblita sum mei. Itaq; desinant cæteri affirmare: qd nesciunt. & credāt matri de filio: quæ & parturiit: & peperit eū. Hac mi Hieronyme iccirco tibi cognita esse uolui: ut itelligeres: quantū sit fidei iudiciis istius modi adhibendū: quæ astronomi quidā: uel astranemi potius tā incōsyderate effutiunt. Aut igit taceant: ne sint oībus ridiculo: aut diligentius oīa metiant. Tu uelim: me iterea Borfio excellentissimo principi cōmendes. Vale. ex Mediolano. xv. kal. decem. M. cccc. lv.

c Francisco philelfus Guilielmo Vrsino Francia cancellario sal.
 Vm Manuel Iacob nostri huius principis noīe ad Christianissimū regem Karolū iter faceret: idoneus nuncius uisus ē: cui meos libros de exilio darem ad te dono: Nā iam pridem sū ex multis certior factus te affici horum desyderio. Est et cum his & lōgior quxdā ad regem aduersus infideles epistola & carmen quoddā item lōgiusculum. Si tibi morem gesserō: res erit mihi pgrata. Abs te autē duo sunt: quæ petam: unū ut tuas litteras ad me des & quidē talis: qualis maxime expecto. Alterum: ut Manuelē hunc quātum scilicet ad expeditionem eius attinet: ita tractes: ut intelligat meas sibi cōmendationes fuisse non inutiles. Vale. ex Mediolano. x. kal. decembres. M. cccc. lv.

n Francisco philelfus Thomæ coronæo philosopho medicoq; sal.
 Icolaus Trachaniotes & Alexāder cananus a uobis in Italiā redeuntes: cū Mediolanum uisendi mei gratia diuertiffent: me tuo noīe monuerunt dediffe te litteras ad me: qbus fierē oī de re certior: quā mea interesse putauiffes. Itaq; uolui ne esses nescius nullas mihi redditas esse tuas litteras. Quare si me amas: qd certe facis: facito: ut intelligā quid mihi agendum sit. Vale. ex Mediolano pridie kal. ianuaris. M. cccc. lv.

e Francisco philelfus Ioanni Andrea abbati sal.
 Tsi nudiusquartus litteras dedi ad te alteras de re tua: tamen q̄ interdum nuncii sunt uel negligentes uel tardiores: repetā paucis: quæ ātea scripseram. Negocium tuum apud principem & forti & firma & tota acie sum aggressus. putoq; nobis ex sentētia nostra successurum. Tu autē istic cura: ut item litteræ apostolicæ eant ad principem: & aliæ quoq; a Iacobo nostro Calcatera disertissimo iuriconsulto: & cum iisce etiam tuæ submissæ. perhumanæ. ac supplices. Quas omnis mihi primo reddi uolo: ne si forte alii fuerint redditæ: aut nihil referatur ad principem: aut secus: q̄ opus sit. Dabisq; operam ne

collati beneficii litteræ emanent in competitorem tuū. Hæc si feceris: te omni sollicitudine molestiaq; soluam. Rem paucis tenes. Vigila. Si Nicodemus Tranchedinus istuc ad uenerit: eum uelim nomine meo horteri: ne litterarum mearū quas cupio a summo pontifice confirmari: obliuiscatur. Tuq; si opus fuerit: rem adiuua. Vale. Ex Mediolano pridie idus februarias. M. cccc. lvi.

Franciscus philelfus Ioāni Mario filio sal.

2 Ccepi litteras tuas & cū his: quas Thomas medicus ad te dederat. Erantq; mihi nō multo anre redditæ tres epistolæ: una a clarissimo uiro Guilielmo Iuuenale Franciæ cancellario: & duæ ab eodem Thoma. Rem omnem diligētissime intellexi. Reliquum est: ut audiamus: quid ad ea scripturus sit Thomas: que ad postremum petebamus. Id cum primum didicero: iter faciā. Cura igitur rem quātum potes. Vale. Ex Mediolano idus februariis. M. cccc. lvi.

Frācisci philelfi Epistolarum Liber decimstertius.

Frāciscus philelfus Summo ecclesiæ Romanæ pontifici Callisto tertio sal. pl. di.

Tsi nōnullos existimabam fore beatissime pater Calliste tertie: qui meā erga te obseruantia audaciæ noie deprauarent: malui tñ honestatis & officii mei q̄ aliorū aduersus me calūniæ habere rationē: Nā qui pluris facit cōmodū q̄ uirtutē: is mihi uidet̄ totus ex fortuna pēdere: quæ ut & instabilis est: & fallax: ita omni uirtuti maxie aduersa atq; inimica. Quare nō qd̄ iperiti sentiant: sed quid sentiendū sit: mihi fuit cōsiderādū. Itaq; iis omissis oioq; reiectis: ita mihi agendū est cū tua sanctitate: ut itelligāt oēs nihil mihi fuisse potius q̄ fauere laudi tuæ: quā q̄ de se negligitis ut apostolo paulo repugnat: ita se hoīem esse obliuiscit̄. Quid. n. est magis hoīs: q̄ omni studio atq; diligētia sequi amplexariq; uirtutē? At laudē quid aliud esse dicimus: q̄ orationē eā: qua uirtutis magnitudo amplitudoq; demōstrat̄: itaq; absurdum est qui bonis actionibus delectatur: eas pati in obscuro esse: quasi qd̄ inuidorū est ppriū: alios nolit sui imitatores. Ut igit̄ dignitatis gradu cæteris oibus mortalibus p̄stas: ita operā te dare oportet: ut amplitudine p̄stantiaq; uirtutis: & sapientiæ cūctis hoibus superior iudiceris. Nā ut grauer ac recte Cyrus ille superior dicere solitus phibetur: neminē decet iperare q̄ subditis sit deterior. Et Bias ille prienēsis q̄ unus est inter septē numeratus: pulcherrimē monēbat iperū uirū demōstrare. Quod si morū similitudie beniuolētia generat̄ natura. dissimilitudie uero odiū: q̄s ambigat eūdē esse & bonū: & doctū uirū: q̄ bonorū doctorūq; uiroꝝ cōsuetudie utitur: ac familiaritate? Quantā sibi gloriā cōparauit. Nicolaus quintus q̄ te mō aŋcessit i pontificatu: cū ad cæteras uirtutes suas uitæq; sanctioniā tāta eruditiōe tāta sapia. tāta eloquētia polluit: ut oibus bñficeret: oēs ad se accerseret: quos ulla uel igni: uel doctriæ p̄stātia isignis eē audiret. Videmus unius eius opti sapiētissimiq; pōtificis uel diligentia: uel munificētia esse factū: infinita pœne græca uolumia: quæ nostris hoibus erāt ignota d̄ rebus maximis atq; clarissimis a græcis philosophis: historicis: oratoribus elegāter scripta i latinū eē traducta sermonē. Idēq; factū ē d̄ libris theologis atq; mathematicis adeo ut nō multū iā iuidēdū sit græcis auctoribus: ita multos apud latinos legere liceat. Quod si diutius aliquāto fuisset i uiuis: cū reliq; rerū aut optiarū: aut admirabiliū scriptores: tum poetæ ipsi: maximeq; nobilissima illa duo diuini homeri carmina: q̄bus

hominum uita in omnem partem instituitur atq; ornatur: Latinitatem iduissent. Quid quod post urbis Cōstantinopolitanæ captiuitatē atq; miserā illam & infortunatam de populationē: nuntios suos & negociatores clam misit per uniuersam illā & Europā & asiam: quæ turcis paret: ad cōquirendos emēdosq; græcos codices: nulli neq; labori parcens: neq; ipensæ: Neq; id negocii frustra susceptū est: Nā innumerabilia ppe uolumina in genti etiā p̄cio aduecta sunt i italiam. Itaq; iure optimo dici pōt nō periisse graciā: sed in italiā quæ olim magna græcia dicta est: unius eius Nicolai pōtificis clemētia cōmigrasse. Et ne oīo se græcū dici: q̄ latinum haberi mallet: & nūcios: & negociatores misit q̄plurimos p uniuersam Europā cū grādī pecunia: qui diligēter ubiq; odorarent: si quid latīæ grauitatis: & elegātiæ usq; lateret: Idq; nullius p̄cii habentes rationē oīo ad sese deuehendū curarent Scio unū ex iis fuisse Enochū asculanū: q̄ quōdā fuerat florentiæ auditor noster una cū Aenea isto siluio: qui nūc Senæ gerit episcopū. Is. n. Enochus in daciā usq; p̄fectus est: & ut referūt aliqui in cādauīā usq;: quæ q̄lōgissime ultra reliquas oīs insulas de qbus extet memoria apud priscos rerū scriptores posita est i mari oceāno e regione germaniæ ad septētrionē. Itaq; eo tibi maior cura iniecta est pater beatissime: q̄ dei in pōtificatū succesisti: cui nihil potius fuit: q̄ cōsulere communi oīum bono: q̄ p̄spicere publicæ christianorū oīum utilitati: & gloriæ: q̄ ea sequi atq; cōplecti: quæ romano pōtificatui & ornāmto: & splēdori futura essent. Nō suos ille curabat aut locupletare: aut magnos reddere: q̄ sciret iam sibi nullā esse sui ptatē: Intelligeretq; turpissimū duci i uiro graui & sapienti mentē cū ore nō cōuenire: Nā quid absurdius dici queat q̄ eū agere quicq; iperiosius: & pro animi ipotētia: qui se in oibus suis litteris scribat seruus seruorū dei. Recte igit̄ Nicolaus quitus in oibus suis actionibus assidue deū præ se ferebat. suorūq; oīum oblitus cōmodorū: referebat oīa ad dignitatē: & amplitudinē Romani pōtificatus. Et ne ullam sapiētiæ partē neglexisse uideret̄ i uita: itelligeretq; nō solū duo esse uiuendi genera: alterū cōtēplatiuū: alterū actiuū: sed rursus actionū alias esse bellicas: alias urbanas: quicquid tēporis ab itelligentia reꝝ admirabiliū: atq; diuinæ supererat: id omne ita ad uirtutes bellicas trāsserebat & urbanas nunq̄ a se reiciēret: & hæc tñ oīa ad dei: & christianæ religiōis dignitatē: & gloriā. parabat magno cōatu & uirib; bellū aduersus turcos: quos ai aduerteret quotidie magis magisq; iualescere: nec aliud aīo uolūtare q̄ p̄nitiē & exitiū noīs christiāi. Itaq; belli neruos hoc ē pecūias & ab aliis cōparabat: & suis ip̄e n̄ p̄cebat. Intelligebat. n. oīa oportere eē coīa pro christo Ihesu. Classē ornabat ingētē & ualidā. Copias undiq; accersebat: nihilq; p̄mittebat: quod ad belli gerēdi: quod ad cōsequēdā uictoriæ rationē attineret. Neq; tñ hæc dum ageret: litterarū & humanitatis studia a quotidiana sua cōsuetudie aliena faciebat. sed cū sciret eū se uirū: qui diuinū in terris soliū regeret atq; gubernaret: oēm i sese hoīs excellentiā rēp̄sentabat: ut non minus in oī uita actione: q̄ i uniuersæ itelligentiæ studio reliquis mortalibus p̄staret. Itaq; uiros doctos & eloquētis assidue apud se habebat: neq; ullū oīo negligebat: i quo p̄clarā ingenii uim aliquam intueretur. Quanta uero in omnis huiusmodi uiros munificentia uteretur: nemo omnium melius nouit: q̄ ipse tu pater beatissime. Faciebat autem & prudenter: & recte: cum nosset nihil esse ad excitanda ingenia alendasq; disciplinas acommodatius honoratione ac beneficētia. Quo qdē cōsilio atq; benignitate id effectū iā uidebamus: ut non latini modo: sed cæteræ etiam nationes in omni orōnis: i oī doctrinæ cultu expolirentur. Reuocauit illum ad se deus omnipotens: qui agit omnia semper pro summa infinitaq; prouidentia. Et ei in pontificatum succedere te unum iccirco: ut mihi persuadeo

uoluit: quoniam prudentissimum innocentissimūq; cognosceret. Quid.n.tibi deesse ad prudentiam possit: qui & extremū senium uiuis: & in negociis semper maximis: uariis: difficillimis summa tua cū laude es uersatus. Videmus te illam actionis partē: quam ille temporum calamitate coactus inierat: quādiligentissime persequi: Nam tui quæstores ubiq; ex populis christianis pecunias exigunt ad cōflandū p cōtinentem in turcos & exercitum. Classis quoq; exædificata est rebus oibus ornatissima & maxima. Virtuti bellicæ q̄tum in te est: perpulchre consulit. Sed reliquū est: ne urbanæ fiat iniuria: Nam si uiris eruditis: eloquentibus a nobilissimo illo sanctissimoq; pontifice Nicolao quito prudentissime cōstituta p̄mia sustuleris: qd de te uno relinquatur desyderandū: nō obscure suspicari potes. Noli obsecro: qui scientissimus sis: a quoq; insimulari iſcitia. Quod eo facilius accidet: qd accusant nōnulli nō tuam: qui inocentissimus sis: sed tuorū quorūdam nō tam subreptionē: q̄ iuriam istius bibliothecæ. quæ tātō nuper labore: tātāq; impensa ex uniuerso ppe terrarū orbe cōparata est. Huic igit̄ crimini qd nulla tua culpa cōflatum est: ut & q̄primū: & q̄ accuratissime occurras: oportet: Nā cōfictis etiam rumoribus prospiciendum est: neq; tibi tanta p̄bitate p̄tifici famæ notā: ubi neglecti fuerint: possint inurere. Aiāduertimus.n.fieri malo hominū more: ut flagitiosorum famulorū errata in iustos etiā integerrimosq; dominos nō nunq̄ referant. Itaq; tibi p̄uidendū arbitror: dum bellū paras in turcos: ne domi prædā ipse patiare. Frustra.n.foris iusti existimemur: si domi iusticiā nō seruamus in his p̄sertim rebus: quæ nostræ non sunt: sed reip. sed ecclesiæ romanæ. sed christi ihesu. Quare cū diligens librorū ratio est habenda: ne pereant: tum qui eos & exercent: & norūt: honorifice simul & cōmode retinēdi. Cui.n.usui sint futura tot & tā præclara in omni genere disciplinæ latina græcaq; uolumina sine his uiris: q̄ & græce sunt: & latine eruditissimi. Neq; arma bellica sine militibus ac duce utilia sunt: neq; triemis sine remigibus: & gubernatore. Sed hæc tu pater beatissime lōge prudentius: & melius dignoscis: q̄ ipse norim exprimere. Libuit tñ: quæ mihi ueniebāt in mentē: pro mea erga te pietate nō præterire silentio: ut itelligeres mihi splendidissimū tuū nomen: curæ esse nō mediocri. Quod si qua fortassis in re tuas auris offenderim: id imprudentiæ ascribe: non uolūtati. Vale pater clementissime: & me cōmēdatū habe. Ex Mediolano. xi. kal. martias. āno a Christi natali die. M. cccc. lvi.

Franciscus philelfus petro perleoni sal.

f Aciā quod petis & libenter: & cito. Neq; erunt ullæ tātæ meæ occupationes: quibus ab officio ipediatur. Tu iterea tēporis bono sis aiō. Et uale. Ex Mediolano. xi. kal. martias. M. cccc. lvi.

Franciscus philelfus Gregorio typhernio sal.

e Ommendatio tua de Laurentio ueneto erit mihi loco alieni cōflati aeris: Nā nō aliter ei oibus i rebus sum adfuturus: ac si esset filius. Quod nō solum tua causa sum factururus: id quod maximum habet apud me pondus: uerū etiam mea: qui maximo sim abs te dono affectus: cum eū mihi cōmendaris: qui dignus ē: ut & diligatur: & ametur ab oibus. Itaq; noli de me quicq; dubitare: Nā nihil ē qd malim: q̄ tibi morē gerere. Vale. ex Mediolano. xi. kal. martias. M. cccc. lvi.

Franciscus philelfus Aenico daualo sal.

d E uolūtate Alphōsi regis erga me: & de studio diligentiaq; tua non coniecturis & argumentis firmissimis solum: sed multis etiam beneficiis iā pridem certior factus sum. Itaq; tibi: uelim: indubitato persuadeas nihil esse apud me antiquius gratitud

ne. Et ne longior sim tecum quā par est: propediem: ut spero: obsequar uoluntati consilio
que tuo. Vale. & maiestati regiae me quā diligentissime commenda. Ex Mediolāo. xi. kal. mar
tias. M. cccc. lvi.

Franciscus philelfus Baptistae parrhisiano sal.

Quantū intelligo: Nicolaus frater legē illā nō probat: quae inscribitur de herciscūda fa
milia: idque ob nullā aliā causam: ut existimo: nisi quod metuat uelle me: quae mea sunt:
repetere. Mone igitur uirū: bono animo ut sit: Nam ipso uiuo nihil omnino repetiturus sum: sed
omnem usufructū: ut habeat uolo. Absurdum uero admodū foret: si post eius obitū quae
mea optimo iure sunt: minus mea aliquādo dicerentur. Diuidantur igitur iter nos paterna at
que terna bona: & utramque partem ipse maluerit: capiat: alteram uero ita nobis assentiat: ut ipse
quoque dum uixerit: ea fruatur nullo tamen alio iure quam nostro beneficio. Neque enim sum animo ita hu
milis: ita abiectus: ut istinc uel ulla uitae alimentum mihi afferri Mediolano. At caruisse omnino
patrimonio uideri nolim. Diuidatur ergo uniuersum patrimoniū: aequis portionibus: ut uter
que norit & quod sit suū: & quod non suū. Deinde capiat frater donec uixerit redditus omnis aequē
posthac: ut antehac consueuit: sed fraterno beneficio: ut dixi: & nō aliquo aut occupationis:
aut diuturnae possessionis iure. Tenes paucis mentem meam: Quare poteris monere fratrem: ut
ultro faciat: quod cogi potest inuitus. Vale. Ex Mediolāo. xi. kal. martias. M. cccc. lvi.

Franciscus philelfus Antonio becchariae sal.

Onu te antea semel & iterum per litteras: ut plutarchi parallela: quae hinc abiens te
cum asportasti me inscio: mihi curares reddenda denique. Tu uero neque das codicem:
neque litteras. Itaque nō possum fidem boni uiri nō desiderare in te. Non enim facis: ut te decet.
Quid enim aliud fuit asportare clam illiusmodi meum codicem me nō modo inuito: sed totius
us tuae abitionis inscio: quae uel rapere: uel furari? Quo enim debeo alio uerbo uti: cum nihil omnino
respondes? Itaque te etiam atque etiam hortor: ac moneo: ne mihi moueas bilem. Sed cura: ut me
us codex quamprimum ad me redeat. Vale. Ex Mediolano. xi. kal. martias. M. cccc. lvi.

Franciscus philelfus Augustino dato sal.

Iror quid in causa sit: quod saepe meis litteris puocatus nihil omnino in hac die responderis
cum non tacere a nobis: sed dicere arte didiceris. Nec enim puto te usque adeo occupa
tionibus obrutum: ut nihil omnino tibi des oicii ad officium. Quid abs te uelim: & quid te dece
at: nō es nescius. Vale. Ex Mediolano. xi. kal. martias. M. cccc. lvi.

Franciscus philelfus Albertho zacario sal.

Etrum Ioanetum illum medicum: qui quo tempore ultimū Bononiae docui: docebat & ipse
Senae: nō debes esse oblitus. Erat enim & bononiensis & tibi ut uidere uideor familia
ris. Habebat ille apud se duos meos codices & commentatorē Seruiū in tria Virgilii car
mina & ipsa carmina. Oderare siquid cauit testamento. Vale. Ex Mediolano. xi. kal. mar
tias. M. cccc. lvi.

Franciscus philelfus Lodouico casellae sal.

Isi tua mihi beniuolentia iam pridem certissimis documentis perspecta esset: uterer fortal
sis accuratiore oratione. Sed uix est quicquam magis alenum ab amicitiae diffidentia.
Quare cum liquido intelligam te esse percupidum meorum commodorum in re praesertim & ho
nesta: & pia: utar & breui tecum & aperta dictione. permulta mihi incommoda sunt: sed unum
sane omnium molestissimum: quod graduscula mihi est filia: & ea quidem moribus modestis
sima. Vnde hanc tradam uiro mihi satis non est. Desunt enim ad dotem aurei ducati: Rogo
te id meo nomine nuncios duci Borsio: eumque tua illa suauiloquentia qua durissimos etiam

lapides soles demollire: non ores modo: sed exores ne patiatur me diutius huiusmodi angustis incommodo. Haud. n. dubito: qua facilitate ac munificentia est nobilissimus iste princeps: non inuitus opem tempestive feret huic tantae meae necessitati. Tibi uero habebō gratias immortalis. Tecum longior esse nolo. Nec enim oportet: cum & natura sis humanissimus: & mei amatissimus. Vale. Ex Mediolano. xi. kal. martias. M. cccc. lvi.

Franciscus philelfus Guilielmo iuuenali ursino equiti aurato franciae cancellario: baroniq; tremelli sal. pl. di.

g Rauem & perdisertam epistolam tuam ea uoluptate perlegi: qua rem diu multumq; exoptatam unquam antea consueuerim. Superasti perfectam expectationem meam: Nam tametsi uirum te magnum sapientemq; opinabar: tamen ut uero fatear sententiam animi mei: tantam in te esse ingenii uim. tantum dicendi robur. tantam copiam. tantum nitorem ac decus haud arbitrabar. Itaq; mihi plurimum gratulor: quod eum te amicū & beneficentissimū quodam amicum sum adeptus: in quo summa omnia esse intelligo: Nam de me tibi quod aliud quae polliceri: quam & beniuolentia: & obseruantia singularē. Quod autem mea tumultuaria scripta tanti facias: quoniam ego certe non duco: id abundantia quadam sit principii amoris erga me tui. At caecum finxit amorē antiquitas iccirco (ut mea fert opinio) quod ubi fuerit uahemētor recte iudicare non sinat. Verū facile patior hac in re falli te: modo a me maiora non exigas quam ipse prestare possim. Neque id de mutuo amoris officio intelligi abs te uolo: Nam hac una in re: uel aequabo te: uel fortassis etiam superabo. Caeteris. n. in rebus quo uisus fuero te inferior: eo magis atque magis operam dabo: ut uel ipse tu me iudices amado superiorē. Vale. Ex Mediolano. x. kal. martias. M. cccc. lvi.

Franciscus philelfus Thomae franco philosopho ac medico sal.

b Inae litterae tuae & eae quidem ornatissimae eodem mihi tempore sunt redditae. Accepique non multo post tertias: quas ad Ioanē Mariū filiū ex oppido heduog; mote coclerio dederas. Fuerunt mihi omnes & gratae: & dulces. Habeoq; tibi gratias immortalis: quod nihil omittas: quod mihi futurae putes honorificū. Expecto rursus litteras tuas: quibus me moneas: quod abs te per proximas meas litteras me monendum esse significauit: Nam tam diu pedebō: quam diu tua epistola tardarit. Vale. Ex Mediolano. x. kal. martias. M. cccc. lvi.

Franciscus philelfus Nicodemo trachedino sal.

q Vas de mulo fugitiuo pecunias extorsisti: non possum non probare: Nam quis conducibilis fuerat accepisse aureos uiginti a Ioane angusciola: quam ab Alexandro septem ac decem: tantum amissum multum opera & diligentia tua recuperasse opus est & amici: & Nicodemi. At uersura quam mihi proponis nequaquam admitto. Malo. n. non modo a te mihi: sed ab ipso etiam Alexandro pecuniola ista deberi quam ab eo qui omnino non est soluendo. Quod ut apertius intelligas: petri pauli tui illius litteras hisce meis inclusas dedi ad te. Itaq; te rogo: ut per litteras commutationis quas mercatores uocant: quam primū mihi: uel cum aliquo meo detrimento satisfacendum cures. Celeritate mihi opus est. per Cosmianam mesam rem facile transiges cum pigello. Quae a me petis: mittam ad te. Vale. Ex Mediolano. viiii. kal. martias. M. cccc. lvi.

Franciscus philelfus Nicodemo trachedino sal.

d Edi litteras heri ad te pigello negociatori cosmiano: quibus fiebas certior nihil esse sperandum de exigenda pecunia: quam petro paulo illi tuo credidisses. pugnat. n. cum inopia. Itaq; quo magis eget numis: eo uerborum plus habet. At uerba emere uendenti uerba non expedit. proinde si me amas: quod certe facis: cura: ut ea mihi pecunia soluatur hic a pigello uel cum meo aliquo detrimento: ut mensariorum mos est: hoc est ut istic noie

meo plus des: & hic mihi reddatur minus. Nam malo huiusmodi subire detrimenti genus: quod incommodari diutius. Res matura. & uale. Illustré meum Mœccenatē Karolū gōzagā magno & excelso aīo uigē saluere plurimū opto. Ex Mediolāo. viii. kal. martias. M. cccc. lvi.

Franciscus philelfus Guilielmo iuuenali ursino equiti
aurato franciæ cācellario: baroniq; tremelli sal.

n Iſi liquido itelligerē quibus es occupatiōibus septus: subaccusarē te: quod nullas uestris regis oratoribus litteras ad me dederis. Non enim te latet: quāta me uoluptate afficiunt ſcripta tua: quæ & grauiffima ornatiffimaq; ſunt: & ſane talia: quibus tuā erga me caritatē nō ſecus pſpiciā: quā ea: quæ cernunt oculis. Diſcere præterea cupiebā: quid ſentires de aduentu meo ad regē in offerendo opere lyrico: quod eius ſplendiſſimo nomini dicaui. At ueniā pſfecto ad aprilē: quo diligentius præſens agā: quod abſens minus cōmode poſſum. Interea uero tēpore ſi quid eſt: quod hinc uelis: tuū eſt iubere. Ego. n. quod iuſſeris: per amice effectū dabo. Vale. Ex Mediolano. Idibus martiis. M. cccc. lvi.

Franciscus philelfus Thomæ frāco
philopho ac medico ſal.

t Ibi proximis diebus reſpondi ad binas litteras: quas huius principis oratori ad me dederas. Expectabā autē abs te itelligere: p̄bareſne aduentū p̄ſentiāq; meā in offerēdo lyrico noſtro opere regi Karolo: id quod & ter: & itēz ātea ad te ſcripſi. Itaq; ſum miratus: quid in cā fuerit: quo minus quicquid hac de re mihi ſignificaris: p̄ſertim cū ea tibi oblata eſſet oportunitas ad aduentum regiæ iſtius legatiōis: qua nihil poterat cōtigere oportunius. Num fortassis uel tacēdo mones: ut ueniā: Ita enim interptor: obtēperabo ſane cōſiliis tuis. Meq; pro diuina benignitate ad menſem uſq; accingā itineri. Vale. Ex Mediolano Idibus martiis. M. cccc. lvi.

Franciscus philelfus Lodouico caſellæ ſal.

i Itelligo in dies magis id quod certe dubitauī nunquā: me tibi eſſe cariffimū. Itaq; tibi uel oīo p̄ſuadeas eū eſſe philelfum tuū: quo de tibi poſſis oīa polliceri: quæ uel grati aī ſunt: uel igenui. Vale. Ex Mediolāo. v. Idus martias. M. cccc. lvi.

Franciscus philelfus petro thomaſio philopho medicoq; ſal.

r Em mihi facturus es ad modū gratā: inprimisq; piucūdā: ſi litteras hiſce tuis ad neas reddi curaueris Karolo gōzagæ & quæcellerrime: & quædiligētiffime. Quod ut facias te maiorē ī modū rogo. præterea ſiquid noui habes de turcis: rebusq; orientalibus: fac ut ſciā. Vale. Ex Mediolāo pridie Idus martias. M. cccc. lvi.

Franciscus philelfus Nicodemo trāchedino ſal.

p Vto fieri fato nescio quo: ut neq; mulus ad me redire: neq; pecūia ire ullo pacto poſſit. pigellus a ſuo ipſius nomine non recedit: qui nec litteris tuis: nec ulla mea oratione ad conficiundæ rei celeritatē potuerit excitari. Quin ait tandē ſe tunc daturum operā: ut tibi mihiq; morem gerat: cum ſibi Ioannes clappanus tuas pecunias numerarit. Ioannes autem ipſe dicit id ſe facturum cum poterit: Nam ſibi pecunias nullas eſſe. At petrus paulus tuus eadem oratione utitur: qua antea conſueuit. Itaq; hinc uerborum multum: Illinc uero ne uerba quidē ſumus conſecuti: adeo pigra omnia: & languida extiterūt. Ego ante kal. maias oīo trāſcendā alpes ad regem francorum. Tu uale. Et me ama. Ex Mediolano nonis aprilibus. M. cccc. lvi.

Franciscus philelfus Francisco aleardo ſal.

g Albæ Othonisq; Cæſarum uitas: quas e græcis latinis reddideram promiſiſti

hinc abiens fore: ut ante mensem reddendas mihi curares. At iã præterit totus annus: cū neq; illæ nec litteræ tuæ ullæ usq; apparent. Bonū autem uirū te eūdemq; nobis amicum esse arbitror. Itaq; non possum equidē non mirari: quid in cā fuerit: ut tandiu & mihi: & amicis pluribus: qui istiusmodi uitas uidere desyderant: & incōmodaris: & incōmodess: Nisi fortassis alii quidā sint apud uos ueronēsis: q̄ apud reliquā italiā menses: Nam sicut mensis apud ægyptios anni loco ducebat: ita apud uos ānus pro mense habeat: rediisse iam tandē ad me debuerant libelli mei. Vale. ex Mediolano nonis aprilibus. M. cccc. lvi.

Franciscus philelfus Facino forobronunciano sal.

a Ccepi a nostro Bonoaccursio pisano q̄ apte: & eleganter ea abs te oia gesta sunt: quæ ad ducalē Ticini bibliothecā attinebant. Fecisti sane ut soles oia: prudenter. Itaq; non mediocrē tibi laudē comparasti cū apud doctos omnis: tū apud principē nostrum. Reliquum est: id efficias: ut exitus principio respondeat: ad quem ipsum oportet semper humanis in actionibus principiū intendere. Id uero interea tēporis dū curas: nolim obliuiscaris: q̄ mihi rem gratā factururus sis: si huic isti familiari nostro Bonoaccursio cunctis in rebus ut ccepisti gratificabere. Vale. Ex Mediolano. vii. idus apriles. M. cccc. lvi.

Franciscus philelfus petro Thomasio philosopho ac medico sal.

n On prius mihi quicq; de tua amissa ualitudine est renunciatū: q̄ de recuperata ex tuis litteris intellexi. Nullis certe occupationibus meis esset intermissa dulcissima nostra consuetudo scribendi: siquid mihi antea fuisset de tua ægrotatione auditū: Qua esse te liberatū: ita lætor. ita gaudeo: ut alia de re nulla magis possim. Reliquum est: ut omnē curā diligētiaq; adhibeas quo te possimus q̄ diutissime frui: Quod ut facias: te per amicitiam nostrā rogo etiā atq; etiam. Ego carminū opus hoc tempore sum æditurus: id quod regis francoꝝ Karoli dicaui nomini. Tu uelim litteras meas tuis hisce inclusas q̄ celerrime: & q̄ accuratissime reddi cures moecenati meo Karo Gonzagæ. Vale. ex Mediolano idibus aprilibus. M. cccc. lvi.

Franciscus philelfus Sigismundo pandulfo. malatestæ sal.

q Vanq; ex iis litteris quas nudiusquintus Berthollæ nūtio ad te dedi: satis liquido potuisti intelligere: quæ sit mea de te opinio: hanc tñ hoc tempore mirifice confirmauit suauis disertusq; poeta porcellius romanus: Qui ut primū Mediolanum se recepit: cū apud florentissimū principē hunc nostrum: tū apud aulicos purpuratosq; uniuersos eam de tuis diuinis uirtutibus orationē habuit: qua in te audientes ois incredibili beniuolentia concitauit. Ostendit præterea pulcherrima quædā poemata: quæ uersu i duodecim a se lucubrata epistolas tantā præ se laudem atq; gloriam de te ferūt: ut unicus nostræ tempestatis sis princeps iudicāndus: quem oēs docti uiri atq; eloquentes omni obseruantia uenerationeq; prosequant. Itaq; tum uiuæ unius huius hominis uocis locupletissimo testimonio: tū duodecim iis suauissimis luculentissimisq; epistolis tantus cumulus ad pristinū meum erga te amorē accessit: ut te uno cogitanti mihi aliud hoc tempore nihil sit neq; optatius: nec dulcius. perge igitur: ut facis princeps præstantissime. & iclytum nomē tuum imortalitati cōmenda: id quod alia re nulla facilius assequeris: q̄ si te in dies magis atq; magis probatissimis oratoribus & poetis amandum celebrandumq; præstiteris. Vale. ex Mediolano. vii. Idus maias. M. cccc. lvi.

Franciscus philelfus Thomæ franco philosopho Medicoq; sal.

f Acerem non tibi modo: ut mea fert opinio: sed etiam christianissimo regi Karolo iniuriam: nisi tibi eos quotidie commendarem: quos dignos censeam studio

beniuolentiaq; tua. Quid enim est: quo quisq; magis proxime accedat ad deum: q̄ cōmiseratione ac beneficentia? Alienæ certe calamitates & ærumnæ satis debent nos admonere q̄ sint res humanæ fragiles: & caducæ: & nō minus metuendæ: q̄ expendendæ omnibus. Quare quod nobis queat aliquando accidere: nisi in iis cōmiserescamus: q̄bus idigne acciderit: in nos metipfos simus iniurii. Itaq; nolī mireris: si tibi quotidie cōmendo cōstantinopolitanos ciues: qui nobilissima patria atq; fortunis & bonis oībus orbati miserabiliter seruiunt apud ipios turcos. Tuum autē est his q̄tum facultas tua dignitasq; patitur: benefacere. Nihil enī te cogo: sed aut hortor: aut moneo. Nunc autē maxime oīum sim accusandus: ubi tibi minus cōmendaro diligenter clarissimū philosophū: & eundē uirum eloquentissimū: atq; oī disciplinarum genere præstantiaq; pollentē Ioannē argyropulū: qui tibi meas hæc reddidit litteras. Est enim et ipse non mediocris pars luctuosissimi illius naufragii: quomodo imperiū illud oriētale obrutū penitus absumptūq; est. Quare cum adhuc in plerisq; suis lachrymabilē seruitutē agat apud barbaram illā imanemq; nationē: tuæ uel humanitatis: uel officii esse arbitror: ut quibuscunq; in rebus poteris te in hūc talem ac tantū uirum & piū præstes & perbenignum: Nam hoc uno nemo est in uniuerso græcorū genere neq; doctior: nec sapientior. Quāobrem quicquid in hunc officii beneficiq; contuleris: in meipsum collatū existimabo. Et hac de re satis. proximis diebus Ioannes marius filius dedit ex Taurino ad me litteras p̄humanas a præstantissimo franciæ cācellario Guilielmo iuuenale ursino: abs te autē nullas. Quo factum est: ut nō me cœperit mediocris admiratio: q̄d nihil ad ea responderis: quæ antea litteris pluribus ad te scripseram de aduentu meo. At ne cām quidē intelligo: quid ad uos ierit filius Ioannes marius: Nā neq; est a me missus: neq; is causam ullam hac de re ad me scripsit. Tamen utcūq; res habet: breui te uisam: Id quod factum iam esset: si mihi per meum hunc principem licuisset. Vale. Ex Mediolano. xv. kal. iunias. M. cccc. lvi.

Franciscus philelfus Fazino forobronunciano sal.

q̄ Vod posteaq; asparagos ad me dederas: nihil ad te scripserim aliud qd putas fuisse in causa q̄ expectasse me: ut quod lautissime cœperas: secundares? Id qm iam plane aiaduerto nequaq; abs te factū iri: cogitauī excitandū te esse: ut si uel hac uia munificentior reddi posses. Sed interea loci maiorē in modū a te peto: ut spartiani ac reliquorum scriptorum: quos istic esse audio: uitas imperatorias mihi omnino excribi cures. Vale. ex Mediolano. x. kal. iunias. M. cccc. lvi.

Franciscus philelfus Donato actiolo sal.

i Ioannē argyropulum quem mihi diligentissime cōmendaras: & uidi libentissime & uirū doctrina: & eloquentia singulari: & rebus oībus q̄bus potui: tū publice: tū priuatim pro dignitate sum q̄ accuratissime profecutus. Is a principe nostro p̄humaniter perbenigneq; tractatus: transiit ad transalpinos: rediturus ad uos ad constitutū tempus. Te uero & reliquā florentinam iuuentutē non possum non laudare quod talem tantūq; & oratorem: & philosophum græca uobis instituēdis disciplina præfeceritis: Nam sentio neminem inter græcos hoc uno uiro omni disciplina præstantiorem: Quod eo pluris faciendum existimo: quod latinam etiam eloquentiam perpulchre callet. Incumbite igitur: ut cœpistis: ut quaudoquidem huiusmodi doctorem adepti estis: quod ingenium natura habetis acerrimum: id studio quoque diligentiaque uestra in dies magis magisque augeat: atque exornetur. Vale. Et Bartholomæum scalam uelim moneas uerbis meis: mihi iam opus esse uitreis oculis: quare si neque parciore ac diciore factus est:

curet hos ad me dare. Ex Mediolano pridie kal. iunias. M. cccc. lvi.

Franciscus philelfus petto thomasio philosopho ac medico sal.
 a Micus ille tuus nec orationē mihi tuā ostendit: nec epistolam: iccirco ut arbitror: quod oīa uerterit in suum usum. Ita est enim mos hoīs: quippe q̄ disertus haberi cupiens alienis se uestibus non inuitus ornat. graculū scilicet imitatus: quē aquilæ pennis quādoq; indutū fabulantur. Quare dū tua legi uis: tibi posthac prudentius consule: Nō enī recte cybus esurienti cōmittitur. Quid apud uos noui ferat de turco mahometo: de sydero audire: ociaturne an negociatur: & ubi sit gētiū: Nā certi nihil ad nos affertur: q̄q̄ sunt: qui eū in triballos cū maximo robustissimoq; exercitu ad quingenta hoīum milia p̄cessisse affirmant aduersus spendorobū: quod est munitissimū oppidū ad danubium positū e regione hungariæ. Nos dormimus. At turci uigilant. Vale. Ex Mdiolano nonis iunias. M. cccc. lvi.

Franciscus philelfus Guilielmo iuuenali ursino franciæ cancellario sal.
 c Vm Thomas Thebaldus splendidissimus eques auratus iret ad cbristianissimum regē Karolū: nō potui nihil litterarū ei ad te dare: quibus certior fieres nihil te gratius hoc tempore facere mihi posse: q̄ si dares operā: ut huic isti uiro oībus in rebus quibus poteris: q̄ maxime gratificeris: Nam hoc uno mihi nemo familiarior: nec alius quisq̄ est: cui magis oīa ex sententia sua euentura optē. Amat enī me unice: & ita a me amatur: ut nostra amicitia in eorum numero locanda iure uideat: quos antiquitas oīs ob raritātē admirata est. Accedit ad rem: quod eius cā tū ad modū est honesta. tū regi Karolo: cuius gloriæ maxime studeo: ita honorifica: ut uix honorificentius quisq̄ esse possit. Quid enim est per immortalē deum: q̄d magis deceat reges: qui perinde habentur in terris: ac deus: ut ita dicā: in cælis: q̄ beneficentia: & iusticia: At pro iusticia quod sit Karoli regis munus in hac cā: eius litteræ promissaq; declarant: Nam beneficentia q̄ rex uacat: is certe rex appellandus non est. Haud enī dixerim nos fieri ingratitude reos: ubi iis minus benefecimus: qui nobis benefecerint. Atqui oīs prope italia testis est: qualem se præstiterit Thomas in pientissimum regē Karolū: & quæ inde incōmoda quantaq; subierit. Recenserem hæc ego fusius ac prolyxius: nisi ad te scriberē: qui harū rerū oīum locupletissimus testis es. Itaq; si officio uti uis: sicuti certe uis: si faues gloriæ christianissimi regis tui: id quod est mihi oī certitudie certius: aplectere obsecro honestissimā Thomæ thebaldi cām: ut quæ est apud oēs de summis Karoli regis diuinisq; uirtutibus expectatio cōcitata: hæc in præsentia nixius confirmet: atq; augeat. De aduentu aut̄ meo nihil adhuc habeo certi. Is. n. mihi in hanc diē negatus est: Nā ne pedem quidem mouere mei huius iniussu principis mihi licet. Spero tamen prope diē fore: ut exorari se patiat. Interea uero t̄pis tu me sublimitati regiæ q̄ diligentissime cōmendato. Vale. Ex Mediolano. vi. Idus iunias. M. cccc. lvi.

Franciscus philelfus Thomæ franco philosopho medicoq; regio sal.
 m Iraris tu fortasse: quid in cā sit: ut tādū differam aduentū meū quem tam sæpe p̄pediem futurū pollicitus sum. Quod si consideraris me esse sub principe constitutū iniussu cuius proficisci non liceat: non mō non mireris: sed laudes potius meā fidē: quod nullis meis uel maximis emolumentis uelim ab eo inuito decedere: ne ad minimum quidem temporis punctum: cui pluribus meritis sim obstrictus. Spero tamen hūc mihi breui exorandum: ac te continuo uisendum. Interim uero rem mihi facies pergratam: si causam thomæ thebaldi ornatissimi equitis aurati: uiriq; humanissimi: & optimi

ea beniuolentia apud christianissimū regem Karolū diligentiaq; suscipies: ac si esset mea. Quod eo studiosius es facturus: quod uniuersa fere nouit italia: qualē se Thomas in regia causa præstiterit: quātūq; ei debeatur. Accedit ad rem: quā tantæ sunt unius Thomæ the baldi atq; tā multæ præclaræq; uirtutes: ut si nullū etiam aliud huius esset meritū in regē: hæc saltem faciant meruisse: quo aiū in se regium perbenignum experiatur. Quare si tibi regis gloria cara est: sicuti certe esse debet: adhibe oēm operam atq; industriā: ne istuc frustra Thomas pfectus uideat. Hac una re mihi præterea optatius facere nihil potes. De meis aut̄ rebus ex eodē thoma cognosces. Vale. ex Mediolāo. vi. Idus iunias. M. cccc. lvi.

Franciscus philelfus Antonio bononio panhormitæ sal.

q Vi tibi reddidit meas litteras: frater hernericus panhormitanus idēq; theologus: petiit a me neapolin petiturus: ut pro nostra amicitia aliqd ad te scriberē. Quod ego feci eo libentius: quo non tibi modo hōi amicissimo: sed ei quoq; rē me facturū intelligebam admodū gratā. Quid aut̄ aliud scriberem: non habebā præter id unū: meam erga te beniuolentiā in dies magis magisq; augescere. De rebus aut̄ meis siquid uis audire: ego totus sum cum musis. æditi quattuor Sphortianos libris: quod reliquū est eius operis: prosequor. Libri futuri sunt sedecim. Versibus ad duodecimillia octingētos. Scribo etiā odas: quæ nostri nominant carmina. Eruntq; decēmillia uersuum in oī metrorum genere. æduntur ab me in præsentia libri quinq; eius opis: quos ipse ad Karolū regē francorum mecū sum aduecturus intra qundecim dies. Hi cōplectūtur decemmillia uersuum. Tu quid agas: nosse percipio. Noli obsecro pati: ut nobilissimū tuū ingenium præstāsq; doctria uoluptate diffluit: Incolis enī sirenū hospitium: & amœnum: & delicatum. Quare tibi ulyssæa calliditate opus est. Vale. Et me regi Alphonso cōmenda. Ex Mediolano. xvi. kal. iulias. M. cccc. lvi.

Franciscus philelfus Sigismundo pandulpho malatestæ sal.

m Agnidecentiā erga me tuā (sic enī malo nouo nomine philosophos imitatus: q̄ liberalitatē appellare) cū re ipsa magnifacio. tū gaudeo plurimū tua cā: qui omnibus in rebus te magnū ita præstes: ut ad tuū decus uideatur nihil posse accedere: Nam q̄ tum mea interest: magna munera non plus momenti apud me habent: q̄ parua: non solū quod ipse paucis sim contentus: sed etiā quia nihil in fortuna magnū esse putē: nisi quatenus sit cū uirtute cōiunctū. Quo fit: ut eo te admirabiliore ducā: quo secundissima semper fortuna usus nusquā sine pulcherrimo eodēq; munitissimo uirtutis comitatu esse uoueris: Cuius ope atq; auxilio non mō obsequente fortunā tibi reddidisti: Verū etiam ministrā ac plane seruā. Gratulor igit̄ tuæ tantæ isti tāq; conspicuæ altitudini magnitudiniqu; ai. Mihi uero plurimū lætor: cui uideo contigisse: ut præsidio tuo beniuolentiāq; adiutus eam sim semper in oēm casum habiturus spem & emolumētī & dignitatis: quæ certa sit prorsusq; secura. Gratiā uero siquā tuæ parem munificentia referre minus potero: habebō eā profecto & cumulata: & alacré. Itaq; uel ai gratitudine tuæ tam præclaræ benignitati nunq̄ ipse concedā. Sed hæc melius fieri q̄ dici uolo. Quare de his satis. Ego intra paucissimos dies alpes transcendam uisurus Karolū regem francorum: apud quem faciam de te uerba honorificentissime. Vale: Tibiq; petrum perleonē non minus prudentē uirum q̄ doctū ac disertum cōmendo etiam atq; etiam. ex Mediolano. xvi. kal. iulias. M. cccc. lvi.

Franciscus philelfus petro perleoni sal.

r Enunciauit mihi nuncius: quem ad te miseram: te iccirco ad me Arrhianum nō dedisse: quod eū curares excribi: quo ubi primū esset absolutus: iret Mediolanū.

Non displicuit consiliū tuum. Sic enī & mihi simul & tibi consuluisti. Reliquū est: ne res trahat in annum. Maturato est opus. De carmine quod scripsisti: curabitur a me diligenter & pro amicitia nostra: idq; ī proximis quinque carminū libris περι Δέσποφιστου cū e gallia transalpina reuertero: quo pximis hisce diebus sum profecturus: satisfaciā uoluntati tuæ. Cum librario tibi opus nō erit: eū hortator: eat ad me. Cui quod noīe meo receperis: præstabo. Est enī hic demetrius quidā Xanthopulus rufus homo leuis: & mendax: ac plane flagitiosus: Cuius ego opa ideo uti nolo: ne operam oēm cum opere amit tam. Si talis iste non est: mitte ad me: Nam improbum improbo commutare non libet. Vale. ex Mediolano. xvi. kal. iulias. M. cccc. lvi.

Franciscus philelfus Alphonso regi sal. pl. dicit.

c Vm Matthæus malferitus tuus ad hūc principem legatus ad te rediret: officii mei esse existimaui: ut litterarum ei aliquid ad te darē. Et quīs permulta essent: quæ scribenda occurrebant: nullū tñ uisum est cōmodius argumentū: q̄ ut per me fieres certior īter cæteras tuas laudes: quæ oēs sane & admirabiles sunt: & maximæ: nullā mihi neq; maiorem uideri: neq; certe quā magis uiri oēs boni sapientesq; admirētur: q̄ quod & doctrinæ semp studeas: & uiris doctissime eruditis te magis quotidie atq; magis munias: & celebrari cupias: Nā si sapientiā rerū diuinarum atq; humanarū scientiā: & earū diligentem inquisitionē esse definiūt: quid est p̄ imortalem deū: quod ad sapientiā propius accedat: q̄ inquisitio diligens: & assidua. Nā scire quidē si malimus rem ipsam recte interpretari: q̄ nos ipsos blandiendo decipere: solius dei est: non hominis. Itaq; non imprudenter dicere solitū tradunt Socraten se id unū scire: qd̄ nihil sciret. Sola igit̄ ueritatis inq̄sitio dicenda est humani ingenii. Inquirimus sane dū uiuimus quid in quaq; re ueræ. simplex. perspicuūq; sit: quod certe tū demū indubitato intelligemns: cū hac nube corporali ac tenebris soluti in caelestē patriā cōmigrabimus. At hanc uero inquisitionē cum libri permulti doctē: & eleganter scripti ualere plurimū solent: tum uiri ipsi doctissimi ingenio eloquentiaq; præstantes: Nā incultus & ineptus homo: qd̄ usq; afferre queat: quod iuuet. Vt enim optimi etiā cybi reiici consuerunt: qui sordidius parati sint: sic itē de rebus doctis orationē: quæ cultu suo ac nitore uacat: reiiciendā cōtemnendāq; existimo. Quare cū ad cæteros quos habes: doctissimos disertissimosq; uiros: accessisse audio Theodorū gazen: non possum nō lætari: tibiq; plurimū gratulari. Habes enī uirū: quo nemo est in uniuerso græcorū genere neq; doctior: nec eloquentior: nec modestior. Et est is profecto: ut mea fert opinio talis tantusq; uir: ut nihil ex eo sis in oī politiore disciplina frustra desyderaturus. Humanitate uero cæterisq; uirtutibus q̄ tū ualeat: iā liquido potuisti ex eius consuetudine cognoscere. Tuæ aut̄ benignitatis fuerit ita istū tractare atq; diligere: ut eos soles: quos maximi ducis: Nā quicquid in eū beneficii cōtuleris: & bene: & honorifice abs te locatum breui intelliges. Vale Rex optime. Ex Mediolano. viiii. kal. octobres. M. cccc. lvi.

Franciscus philelfus porcellio sal.

u Erborum exercitato peritissimoque artifice uerbis opus non est: præsertim ei: qui non latinam solum: sed etiam græcam sapit calliditatem. Itaq; rogo te: ut libētissime tibi commodata fide bona restituas. Vale. Mediolani ex ædibus nostris. iiii. kalēdas decembres. M. cccc. lvi.

Franciscus philelfus Xenophonti filio sal.

d E mantuano episcopo quæ scripsisti: legi perlibēter: etsi nihil certi significasti. Audio istum Antistiten & doctū esse: & bonū uirū: Equidē neq; bonitatē cuiusquā

facio multi: ubi is careat doctrina: neq; doctrinā in pretio esse habendā reor: quæ bonitate sit nuda. Tu satis potes aiaduere quæ mea sit mens: quæ uoluntas. Itaq; etiam atq; etiā caue: ne quid agas temere. Odorare omnia diligēter: nec sinas te falli. Satis es admonitus. Vale. ex Mediolano. kal. decembribus. M. cccc. lvi.

Franciscus philelfus Lodouico cunii comiti sal.

x Enophon filius cupit peregrinari: id qđ ei faustum fortunatūq; sit: uerementer opto. Rem mihi feceris gratissimā: si quo tēpore Mantuæ fueris: inquires oia diligenter: ut intelligas: quo iter incedit. Eūq; accersas ad te persæpe: ac moneas: quæ ei cōductura existimaueris: Nā nescio: quo natus astro quædā appetit supra uires. Cōpescendus est eius impetus: ne sese præcipitem dedat. probo est ingenio: & cōpositis moribus. Sed quiddam habet nescio quid: longe se altius. Tenes quid uelim. Vale. Ex Mediolano. kal. decembribus. M. cccc. lvi.

Franciscus philelfus Xenophonti filio sal.

f Vperioribus diebus Bartholomæo. platynensi Mantuā repetenti litteras ad te dedi: quibus ad ea oia respondi: quæ ternis antea litteris mihi scripseras. Nunc aliud nihil erat: qđ scribendū esse oporteret: nisi ut patauinū librariū ire ad me cures: quem tractabo non humaniter solū: uerū etiam liberaliter: si quidē talē experiar: qualem prædicas. Tuā istic moram non possem non probare siqđ certi audirē tibi constitutum: Nā spem pretio emere stultum est. Tu tamen facito: nequis te leuitatis accusare iure queat. Vale. ex Mediolano. iiii. nonas decembres. M. cccc. lvi.

Franciscus philelfus Blasio ghigline abbati diui Ambrosii sal.

a Buteris Blasi ghigline facilitate modestiaq; mea. Et facis tu quidē minime liberaliter: qđ & orationes meas: & libellum quē de uita & moribus illius sanctissimi patris ac sapientissimi uiri pientissimiq; pontificis Nicolai qnti nuper scripserā: repetenti mihi tam sæpe reddere: uel neglexeris: uel nolueris. Itaq; dico tibi: nisi ate christianam resurrectionem hæc oia mihi restitueris: oio fore: ut facilitatis posthac meæ & usitatae nimis in te modestiæ ita oblitū sentias: ut neq; me unq; uelis: nec aliū quenq; fallere: Nā dabo operam: ut de laudatissima tua ista consuetudine moribusq; grauissimis nulla unq; ætas: nulli populi conticescant. Vale. ex Mediolano. viiii. kal. martias. M. cccc. lvii.

Franciscus philelfus Otthoni carreto iuriconsulto sal.

q Vi diui Ambrosii monasterio mediolāi abbas præest: quædā opuscula mea iam pridē accepit cōmodato. Hæc dū repeto dat homo simplex: ac minime uersutus uerba semper. Itaq; institui bello rem decernere: posteaq; iure non licet. Sed anteq; in acie descendo dimicaturus: duxi hoīem ad monēdum. Quare te rogo: ut meas litteras: quas hisce occlusas ei reddendas cures: meq; facias q̄primū certiozem: malitne oio insanire. an aliquādo resipiscere: Nam nisi Blasius ghiglinus satisfecerit propediem suo muneri: ego utar meo. Vale. ex Mediolano. viiii. kal. martias. M. cccc. lvii.

Franciscus philelfus Xenophonti filio sal.

a Ccepi tuas litteras ex Venetiis: quas tuus ille familiaris ueronensis mihi reddidit. Laudo tuam istuc profectiōem: modo salutis habeas rōnem. Audio enim istic laborari pestilentia. Itaq; ratio tibi habenda est ualitudinis. Et uetus mihi ē & summa amicitia cū uiro clarissimo Bernardo iustiniano Leonardi filio: cui te debes familiarē reddere. Is enī tibi non parum prodesse poterit: id qđ uel suo ingenio: uel mea cā non inuitus faciet. Marchesiū nostræ beneualere cupio. Angela soror tua ad christianā resurrectionem

tradetur uiro cui disponfata iam est. Saluere plurimū cupio atq; opto phœbū cancellariū: qui facito: ne te ignoret. Est. n. & honestus uir: & mihi amicus in primis. Itaq; tibi auxilio erit maxime. Vale. Ex Mediolano. v. kal. apriles. M. cccc. lvii.

Franciscus philelfus paulo cusano sal.

d Elector igenio modestiaq; tua: qua i scribēdo uteris. Facile. n. futurę spero: ut expectatiōi patris tui uiri grauissimi respondeas: quippe q in uirę sis pbū pdoctūq; euasurus. Quod aut me tātopere laudaris binis iam litteris tuis: id nō tā uero q abūdan-
tia quadā amoris erga te mei factū itelligo. Itaq; habeo tibi nō mediocrē gratiā. Oratio-
nes meę quas petis plures apud me nō sunt. Hospitant. n. apud amicos: alię apud alios. Cū primū domū reuerterint dabo operam ad te ueniant. Quę at domi erant: misi tibi. Siqud est i me aliud: quo tuę uolūtati gratificaturus sim: id tibi pro uolūtate adesse arbi-
trare. Vale. Ex Mediolano. viii. kal. apriles. M. cccc. lvii.

Franciscus philelfus Gabrieli ex ordie minorę theologo sal.

f Raris Roberthi cōterranei sociiq; tui oratio quā de fide & doctrina christiana perdocte habet & elegāter ad populū delectat me sane plurimum: Est. n. grauissi-
mis sententiis uerbisq; ornatissimis referta: & plane talis: quę ab eruditissimo eloquentis-
simoq; theologo pfecta iudicet. Nec est pfecto quod i ea quicq; desyderandū esse uidea-
tur pter id unū quod ad actionē p nunciationēq; attinet: Est. n. & uox. & uultus: & totius
corporis gestus ad rem ipsam: qua de ratio habet: ac ommodandus. Id aut Roberthus
nō oio semper attendit: ut in pxima: quā uulgo uos appellatis: prędicatione: est. n. home-
lia & collocutio quadam rerum pręceptorumq; diuinoum ad populū: ut in proxi-
ma: uos appellatis: prędicatione: est. n. homelia & collocutio quadā reę pręceptorūq;
diui inquam prędicatione: quę nudiustertius ab eo est habita: Nam cum uerba uen-
turi iudicis Christi orando repręsentabat: quibus electi in meritorum munificētissimū
pmiū cęlesti ac sempiterna gloria donabunt: id uoce flēbili: quā lætitię plenā esse oportebat:
& uultu tristi: i quo requirebatur hilaritas: & gestu minie amœno aut festiuo: do-
ctissimus theologus faciebat: Cū natura ipsa nos moneat nō ars solū: qd in huiusmodi
rebus tenēdū: quid obseruandū sit. Eodē etiam pacto cū uellet i mediū referre & per de
quasi res ageret: dicēdo exprimere summi iudicis latā sniam i improbos: & dānatos: id uo-
ce admodū flēbili ac uultu cōmiserabili faciebat: cū par esset tum uultū ostēdi uel seuerū
uel minacē: tum uocē ad terrendū accōmodatā. pręterea cū tēpestiue sæpe ac recte flātu
& cōmiseratione utit: est ipsa in re multus ac diutius q cōueniat: adeo ut audiētū aures
simul cū animis quādoq; offendant: Nā totum id breue esse oportet: Vt. n. prudentissi-
me inqt Cicero: Nihil citius lachryma arefcit. Reliqua uero oia in isto theologo ita p-
bo: ut nihil ad laudis cumulum putem posse accedere. Vale. Mediolai ex ædibus nostris
iiii kal. apriles. M. cccc. lvii.

Franciscus philelfus Nicolao arciboldo iuriscōsulto sal.

n On potui nō subridere: cū legi tuas litteras: qbus facile sum admonitus: quod iā-
pudē re pspicua itellegerā: nihil humana in uita perfectū esse. Ego nihil meū esse
unq; statui: qd amicis meis ac pręsertim tibi cōmune esse nollē. Video aliā tibi esse con-
suetudinē: ut inqt Cicero cuiq; sua uxor: & mihi mea. Nunq; me tñ poenitebat mei istitu-
ti. Tuis mihi libris opus nō est: Nā satis mihi librorę est i meipso qtu alteri huiusce tem-
pestatis cuiq;. Itaq; tibi habeas libros tuos: quorum tātopere idiges. At ego meos qbus
maxie oium abundo: tibi semp uolo cōmunis esse. Tu iterim qrectissime feceris: si Ioané

Iacobum parmensem castigaueris. talēq; reddideris: uī grauitate sapientiaq; tua nō omnino indignus existimet. Est. n. iudicio meo nō modo stultus pccitate sua: sed etiā fatuus: id quod eminētia stuporq; oculoꝝ perfacile declarat. Ioānem ambrosium in Ioannem Iacobum mutare non parum interest in petulantem sobrium. Vale. Mediolani ex ædibus nostris. vi. kal. maias. M. cccc. lvii.

Franciscus philelfus Ioanni medici sal.

q Vos recōciliata inter nos gratia carminū libros ultro dare ad te iſtituerā: dedi ēt eos libentius acceptis litteris tuis: quibus significabas tibi mea scripta eſſe nō iniucūda. Nec uolo existimes hucusq; noſtra munuſcula calcē ſiſtere: Nā ppediē alia ſubnectam. Interim ita me dilige: ut itelligā meam recōciliatā beniuolentiā tibi eſſe nō iugratā. Vale. Ex Mediolano. iiii. kal. maias. M. cccc. lvii.

Franciscus philelfus Antonio bechariæ sal.

b Aldus martyrellus & tibi iāpridē & mihi ut eſt phumanus: & liberalis ad modū familiaris: dicit accepiffe a te litteras: quibus ſcripſeris ad ſe meū tibi plutarchi codice τὰ τῶν ἐμῆνωντῆ καὶ ρωμαίων παρ' ἀλλήλα cōtinētē ueniſſe. Quod ego audiens nō tam ſtomachatus ſum: q̄ miratus: Nā quē ego uirū bonū & grauē ſemp̄ exiſtimauī: iduci uix poſſum ut credam ea te ſcribere: quæ reſelli plane ueriffimeq; poſſunt. Quod ſi ea ioco ſcripſiſti: iocare ſane: ut libet: modo iocus tuus amicitiaē noſtræ detrimentū non afferat: Nam neq; amicū fallere: neq; falli ab eo uelim. Itaq; facito me ſi libet hac de re q̄primū certiorē. Tibiq; perſuade me nullo pacto induci poſſe: ut ſim iſto codice cariturus. Vale. Ex Mediolano nonis maiis. M. cccc. lvii.

Franciscus philelfus petro medici sal.

d Vos Hippocratis libros alterꝝ de flatibus alterꝝ de paſſionibus corporis. quos iāpridē e græco uertimus i latinū: iccirco dedi ad te: ut uel curares: uel tuereris ualitudinē tuam: Nā pro recōciliata iter nos gratia te nō mediocriter diligo: id qd̄ ſane facit: ut tibi cupiā eſſe q̄optime. Lege igiſ hoſce libros. & eorꝝ p̄ceptis utere. Quod ſi feceris: ſicuti pro tua prudētia facturꝝ te certe ſcio: nō dubito fore: ut i dies melius cōualeſcas. Fuit. n. Hippocrates uir p̄fecto nō mō doctus & eruditus egregie: ſed qd̄ eruditiōis eſt p̄priū: prudētiffimus & idē ſiquid ad rem ualeat: eloquentiffimus. Vale. Ex Mediolano. xiii. kal. iunias. M. cccc. lvii.

Franciscus philelfus Nicolao canali patricio ueneto sal.

q Vid abs te ueli & cuius gratia: ex iis intelliges: quæ poſt has litteras uel potius in his litteris ſcripta itelliges. Feceris aut̄ mihi rem admodū gratā te aut̄ nō idignā: ſi me q̄primū feceris de iis oibus certiorē: quæ ad te ſcripſi. Quod ut facias: te etiā atq; etiā rogo. Vale. Ex Mediolano. xiii. kal. iunias. M. cccc. lvii.

Franciscus philelfus Iacobo moranicæ theologo atq; generali religioſiffimi ordinis minorꝝ sal.

e Tſi nō uereor aliquos fore: q̄ uel græcæ litteraturæ iperiti: uel iueterato iā irrobatoq; errori obſtinatius inharētes: aut ignoratiæ me accuſent: aut ipudētiæ: qd̄ audeā ad id unū nō peride accedere: ut edocear: ſed ut doceā potius & emendē: qd̄ uniuersā tādiu uſurparit: ac tenet romana eccleſia: nō patiar tñ uir chriſtianus nō id i mediū referre: qd̄ haud temere mihi ſentire uidear. Atq; fieri ſane pōt: ut fallar: & qd̄ p̄priū ē erroris: ut falſum p uero approbē: quare alterutrū mihi iucūditati futurꝝ fit: uel doceri: qd̄ neſciā: uel id p̄ſtitiffē unū iudicari: ne cæteri diutius errarint. Qua i re idē mihi cōtingat:

neceſſe eſt quod aut medico ſi ſanarit: aut ægroto ſolet: ſi bonã ualitudinẽ recuperarit. Vterq; lætat quidẽ: ſed qui modo ægrotarat: multo magis. Et ne ſim in perſpicua re p̄lixior: paracletũ ſpiritũ quẽ Chriſtus humani generis redẽptor ſe miſſurẽ pollicet̃ apoſtoliſ: uideo ab hoibus paraclitũ appellari: hoc eſt: per. i. breui penultia: qđ per. e. penultia p̄ducta p̄nunciari oportet. Græci nõ. n. παράκλυτον paraclyton: ſed παράκλητον paracleton ſcribũt p̄. n. id eſt. e. p̄ductam: & nõ per iota: quæ qđẽ littera ſignificat. Quod ſi paraclytus apud græcos iueniret̃: qđẽ certe minie iuenit̃ nõ per. i. iota: ſed p̄. γ. tenue ſcriberet̃. Significaret aut̃ paraclytus ita ſcriptum infamẽ aut præter famã: Nam παρὰ para apud græcos qđẽ plura ſignificat: in huiusmodi tñ cõpoſitione p̄ter uel diminutionem ſignificaret κλυτός clytos uero fama declarat iſignẽ: id qđ in clytus p̄bat: famoſus. n. in malũ capiẽ. Itaq; paraclytus a p̄poſitione παρὰ para & κλυτός clytos noie cõpoſitũ qđẽ ſignificatũ recipiat: quis ignorat. Id aut̃ qđ eſſet nõ modo abſurdũ i Chriſto Iheſu: ſed etiã dictu impiũ: quis nõ uidet. paracletus inq; penultia ſyllaba nõ correpta: ut uulgo p̄ferunt: ſed p̄ducta & ſcribi debet: & p̄ferri. Et deſcendit id quidẽ nomẽ a uerbo παρακαλῶ paracalo: quod & rogo ſignificat: & hortor apud priſcos: apud iunioris uero græcos etiam pro cõſolor reperit̃. Ab hoc aut̃ uerbo παρακλητῶν paracletor deſcendit & παρακλητοσ. paracletus Et qui in foro ac iudiciis a noſtris deprecatores uocant̃: hi apud græcos nominant̃ παρακλητῶροσ. Itaq; pollicet̃ Iheſus diſcipulis ſuis miſſurẽ ſeſe paracletũ ſpiritũ: qđ eos ſit edoctrurus. ſiue illũ adhortatorẽ: ſiue deprecatorẽ: hoc eſt aduocatũ ut uulgo iſterptat̃: ſiue cõſolatorẽ etiã itelligere uelimus. At dixerit quiſpiã nõne id nois diuus itellexit Ambroſius: nõne diſertiffimus Hieronymus: nõ eruditiffimus Auguſtinus: nõ alii p̄multi atq; ſapiẽtiſſimi doctores eccleſiæ: qui æque græco ac latino eloquio floruerũt: itellexerunt ii quidẽ oēs. Nec dubito: ſi illoꝝ codices extarent: quos ſuis illi manibus ſcripſerunt: nunq; tantus & tam craſſus error in romanã eccleſiam iuaſiſſet. Sed dum litteraturã contẽnimus politiorẽq; diſciplinã: nõ ſolũ in uerbis: ſed in rebus quoq; ipſis nõ mediocriter erramus. Vnde etiã factũ eſt: ut eadẽ ignorãtia & pro nouũ nu hoc eſt mente ponamus intellectũ: & pro energia actũ: cũ multũ certe iſterſit inter mentẽ: & intellectũ & iſter actũ & energiã. Sed utcũq; res habet. libuit hæc ad tuã paternitatẽ ſcripſiſſe: quo in tãto ueſtro & tã uenerabili religioſiſſimoꝝ & ſapientiffimoꝝ theologoꝝ coetu: qui ex uniuerſo terrarũ orbe in hæc florẽtiſſimã urbẽ cõſultandi de rebus maximis decernendiq; gratia cõfluxerunt: nihil p̄termittat̃: quod ad ueritatẽ diuini uerbi uel ſtabiliendã: uel ornandã attinet. Vale pater reuerẽdiſſime. Mediolani ex ædibus noſtris. vii. nonas iunias. M. cccc. lvii.

Franciſcus philelſus Gabrieli theologo ſal.

f Rater Roberthus cõterraneus iſte tuus ſi nulla puocatus iniuria uel amicũ uituperat: qđ faciat inimico. Agit aut̃ neq; pro iuſticia: neq; pro ſua p̄feſſiõẽ. Vale Mediolani ex ædibus noſtris. xiii. kal. iulias. M. cccc. lvii.

Franciſcus philelſus Gabrieli theologo ſal.

q Vod frater Roberthus tam ſanctẽ tãq; phumaniter ſeſe purgarit: non poſſum equidẽ ñ lætari: Nã quẽ nulla ipſe puocaſſem iniuria: ñ potuiſſem fortãſſis æquo aĩo conuitium ferre nulli præſertim culpæ obnoxius. pereant igitur qui maledicta falſo renuntiant: ut ſunt homines maledici ac perfidi. Vale Mediolani ex ædibus noſtris. xiii. kal. iulias. M. cccc. lvii.

Franciſcus philelſus Bartholomæo riciatẽſi regio ſecretario atq; oratori ſal.

u Tor te semper: ut uides familiariter. Quod eo facio libentius: quo scio huiusmodi puincia: ut es aio p humano atq; liberali: tibi esse non ingrata. Itaq; facito ut soles oia mea ca diligenter. Vale. Ex Mediolano. iiii. nonas septembres. M. cccc. lvii.

Franciscus philelfus Ioanotio manetto equiti aurato sal.

p Rosper Camulius uir prudens & disertus cum istinc modo reuertisset Mediolanum: cum mihi tuis uerbis salutem dixit: tum ea de te: deque tuo statu renunciauit: quae non inuitus audiui: Nam qui tibi pro nostra uetere summaq; amicitia bene esse semper: optarim: non potui equidem non latari: quod uiro plane optio & homini doctissime eruditio is locus datus esset apud Alphonsum regem: qui & rei tuae & dignitati responderet. Fecisti autem ut soles oia prudentissime: qui a quotidianis illis splendidissimae tuae ciuitatis contentionibus ac fluctibus apud regem sapientissimum tanquam in quietum aliquem & tranquillum humanae felicitatis portum te receperis. Iam pridem cum Florentiae agerem: solebam primis annis tuum uitae institutum non probare solum: sed etiam laudare: qui platonice ut mihi uidebatur: preceptis ibutus rei publicae gubernacula nullo pacto uelles attingere. Itaq; totum graecae disciplinae studiis & exercitationibus te dedideras. Erasque eius rei gratia quotidie mecum una. Et cum multa simul commentaremur: non mediocre uterque uoluptatem & fructum ex illa nostra consuetudine assequeremur. Gratulabar igitur uel fortunae: uel prudentiae tuae: qui in florentissima ciuitate & amplissimo patrimonio constitutus illum uitae cursum tuereris: qui nemini cuiquam nisi uiro sapientissimi concessus sit. Deinde uero contrariis nescio quibus repentinisque flatibus ex illa pacatissima animi sede securitateque excussus te turbulentissimis reip. tempestatibus procellisque obiecta sti. Vbi etsi oia constanter: moderate: innocenter: & continetissime semper gessisse te accipio: inuidiae tamen naufragio carere oio non potuisti. Quare prudentissime es illiusmodi fluctuosissimis aestibus emergere aliquando & in tutissimum uitae domicilium te recipere uoluisti: Nam ubi gentium tibi aut getior uita: aut honorificentior sit futura quam apud Alphonsum regem cuius uirtus & sapientia tanta est: ut cum uniuerso terrarum orbe facile queat de omni genere laudis contendere? Nam si nemo admodum diligit: quod ignoret: quis ambigat te regi sapientissimo & optimo esse carissimum? Itaq; non possum tibi non plurimum gratulari: qui eam tandem fortunam sis nactus: quae ex sententia tua uirtuti tuae eruditionique respondeat. Reliquum est: ut quicquid uel operae uel temporis litterarum & bonarum artium studiis pro ciuilibus laboribus illos aut interceptum: aut subtractum: aut rescissum fuerat id assiduitate atque diligentia: legendi scribendique refartias atque repares. Hac una re nihil facturus es: quod maiorem tibi sit gloriam iucunditatemque allaturum. Sed quoniam scio id tua te sponte uel nullis adhortationibus meis effecturum: in praesentia longior esse noli. Itaq; Vale. & me tuis etiam litteris de oio statu tuo facito certiorum. Quid enim petam: ut diuo regi Alphonso me commendes: cum pro nostra amicitia id ultro ipse facturus sis? Ex Mediolano. xii. kal. octobres. M. cccc. lvii.

Franciscus philelfus Nicodemo trachedino sal.

n Escio: uter nostrum magis sit accusandus quotidiani silentii. Nec dubito fore: ut me malis quam ipsum te huiusmodi culpa obnoxium existari: quis etiam noris ea te non uacare. Vt cumque res tamen habet: iccirco ad te prior scripsi: ne posthac ita silentium adames: ut pristinae tuae facundiae bellum indixisse iudicaris. Interim me uel facias certiorum: & quae uales & quae nostri memoriam praeter te fers. Ego enim & ualitudine uitor prospera & benignitate principis non alacri minus quam larga. Reliqua etiam apud me lata sunt. Vale. Ex Mediolano. xi. kal. octobres. M. cccc. lvii.

Franciscus philelfus Marioto tertino sal.

q Vam temporum iniquitas non amandi quidē: sed scribendi fecit intercapedinē: eam tandē iucūdior hęc dies e medio nobis tollere ita: ut uel ad mutui amoris cumulū nō mediocris facta uideat accessio: Nā quādo mutui cōspectus nōdū facultas datur: mirū me desyderiū tenet tuarū litterarū. Quāq. n. de te quotidie percūtātī mihi grati nūtiū afferunt: multo tñ gratiora futura sint: quæ ex tuis litteris quasi ex teipso cognoro. Itaq; si me amas: ut soles: id qđ certe facis: da operā: ut qđ primū te de omni tuo statu loquētē audiam. Quod si de meis rebus certior fieri ex me uis: ego cū uniuersa familia bene ualeo: & eo mecū se gerit fortuna: quā uocant: humanius ac lætius: quo huic optimo munificētissimoq; principi & carus sum: & admodū iucūdus. Vnde etiā fit: ut ānorū accessio me senescere nullo pacto patiat: Nā & in cute: & intus uiridior sum qđ dudū: cum istic agerem iuuenis. Vale. Et Franciscū beninū cōpatrē meis uerbis saluere plurimū iube. Ex Mediolāo. iiii. kal. nouembres. M. cccc. lvii.

Franciscus philelfus Fráscisco castellano equiti aurato sal.

l Aetor equidē: & maiorē in modū gaudeo: qđ simul cū ānis æque tuus amor erga me creuerit: ut maiore ego te beniuolētia magis in dies atq; magis psequor. Quā animi tui uel benignitatē: uel gratitudinē: qua me ut ueterē: & doctorē: & amicum cōplexus es: cū diligo plurimū: tum facio maximi: Nā quod nobilissimi generis fulgorē pbitatis splēdore illustraris: nō possum nō mirifice laudare. Fortuna. n. cū uirtute cōiuncta uitā efficit tū iucūdā: tum optandā i primis. Nec est tñ ullū fortunæ cōmodū cum animi bonitate coparandū: utpote qđ una uirtute nihil sit i hominū genere neq; certius: nec stabilius: nec diuturnius qđq. Et cū oīs uirtus laudāda sit: tum haud scio: an id potissimū peride atq; peculiare gratitudini dādū est: quippe quæ sola (ut ita dicā) sine detestabili scelere deserī nō posse uideat. Itaq; nō absurde a uiris sapiētibus i gratitudini ipudētia comes asciscit. At hominē ipudentē flagitio nullo uacare uolūt. Vt igif de benignitate animi tui: quæ tibi pmodū est patrita dicere omittā: te gratitudinis laudari cū audio uoluptate afficior nō uulgari. Nō. n. gratus esse potes: nisi idē sis iustus: nisi idē sis cumulata uirtute pditus: Nā ut de reliquis sileā: cū de me tā honorifice: tam libēter: tā amice apud oēs quotidie sermonē habes: id qđ uno eodēq; oīum ore ad nos pferit: satis superq; declaras nihil esse apud te neq; antiquis: neq; dulcius accepti bñficii grata recordatiōe & referendæ gratiæ beniuolētissima uolūtate: ut qđ bñficii loco ducas illud doctriæ officium: quo pene adhuc puer a nobis es liberalissime institutus. Quā quidē tua humanitate mi Fráscice: nequeo nō admodū delectari: qđ id tibi bñficii loco des: qđ sine magna rephensione pterire nullo pacto potuissem. Qui. n. te nō diligerē: nō amarē: nō magnificerē: in quo tantā uiderē inesse indolē: qđ tā in alio tuæ ætatis nemine: quē totū ad pudorē: ad elegantia morū: totū ad laudē ac decus natū ituerer. Sed es tu plane igēti munificētissimoq; aīo: qui etiā qđ ab altero tibi debet: pro suscepto bñficio habēdū uelis: nihilq; pluris facias: qđ bñficiū te p̄stare. Quā igeniū tui bonitatē atq; altitudinē animi tāta dilectiōe cōplector: ut uix mihi suauius qđq; sit: qđ de te laudibusq; tuis die noctuq; & audire & loq. habeo aut tibi gratias: qđ mihi i amore respondeas: neq; te uinci hoc tāto mutux caritatis munere patiare. Reliquū est: ut quādoqđ corā nos iter nos minus licet familiaris cōferre sermones: hos nostræ nobis litteræ quotidie rephentēt. Vale cum uniuersa familia. Meq; ama ut facis. Ex Mediolano pridie nonas nouēbres. M. cccc. lvii.

Franciscus philelfus Grægorio arrigo iuriscōsulto sal.

f Acit uetus ac summa amicitia illa nostra: qua ab usq; ppe adolescentia coniunctis

simé olim uiximus: ut existimē te omnia mea causa facturū. Audiui Ioannē petrum lucē-
sem quo auditore primū cū florentiæ oratoriā philosophiāq; docerem: deinde amicissi-
mo semp: uel absente sum usus: p̄xima æstate diem obiisse: id qđ certe ut debui: tuli mo-
lestissime. Cupio fieri ex te certior: & quos libros reliquerit: & qua cōditiōe. hoc est uæ-
nalesne sint. Emerē. n. aut ois: aut pl̄rosq;: p̄serti gr̄cos: si qui scilicet digni sunt lectio-
ne nostra. Fac igit: si me amas: ut hāc rem & q̄primū & q̄diligētissime intelligā: hoc erit
mihi tam gratum: q̄ quod maxime. Ornatissimum equitem auratum petrum nucetanū
nomine meo salute plurima impartias: uelim. Vale. Ex Mediolano .xii. kal. decembres.
.M. cccc. lvii.

Francisci philelfi Epistolarum Liber decimusquartus.

Franciscus philelfus Lodouico gonzagæ Mátux marchioni sal. pl. di. l

q̄ Vod omnes te uiri docti iidēq; sapientes & obseruent: & ueneren-
tur: quid est: quod mirari quēq; oporteat: cum & unus ipse sis: qui
reliquos omnis italiæ principes doctrina atq; eloquentia antecel-
las: & te in cunctos munificentissimū p̄stes: qui in illorum se ge-
nere reponi uoluerunt: qui urbani sunt doctiq; nominati: Itaq; ha-
beo tibi gratias nō uulgaris: quod tuo me locupletissimo testimo-
nio talem ostendas: quem homines dignum existiment dilectione
beneficentiāq; tua: Nam hi soli mutua caritate deuinciūtur: qui studiis sunt & moribus
q̄tissimi: & si plus merentes amari etiā magis debent. Sic. n. ueluti quadā seruata p̄por-
tiōe minoribus ē cū maioribus amicitia. At ego mihi permagnæ ascribo laudi: quod ab
oibus intelligar amari abs te optio & sapientissimo principe: uel ea ductus ratione: qđ
rarissime accidit: ut in summa licentiā constituti non eos uel contēnant: uel negligant: q̄
sint fortuna inferiores. Quare cum tanti me fieri abs te uideo: ut quotānis orner mune-
ribus tuis & his quidē amplissimis: nō debeo non iure optimo latari: cū mea cui uideo
certissimū in te uno semper paratum esse p̄sidiū: tū etiā tua cā: qui omnibus patefacias
nihil apud te esse antiquius p̄bitatis: & eruditionis studio. Nunq̄. n. probos uiros & eru-
ditos tantopere dilexeris: nisi p̄illustri sis bonitate p̄ditus ac sapientia singulari. Quo-
fit: ut eo me maior teneat admiratio: qui minus operā omnē diligentiaq; accōmodes: ut
tui similē reddas Fredericū filium p̄stanti indole adolescentē. puto. n. licere iam mihi
familiarius tecū loqui. Num es oblitus: quod Cyrum dicere solitū tradūt: neminē dece-
re imperare: qui subditis nō sit melior. Quo aīo populi eum ferant: quem indignū prin-
cipatu censuerint. Qui. n. alios regat: qui seipsum nescit. At reipublicæ imperandi; di-
sciplina non traditur natura: sed litterarum librorūq; monumentis. Itaq; uir indoctus & i-
disertus non modo ciuitates non bene rexit: sed ne seipsum quidem. Oportet enī p̄-
cipem non minus eloquentem esse: q̄ & sapientem: & iustum. Laudatur certe a uiris pru-
dentibus illud parysatidis dictum: quo artaxerxen filium monebat: ut cum orationē es-
set habiturus ad populum: uerbis grauissimis & ornatissimis uteretur. Et plato beatas
fore illas resp. affirmabat: quæ ab iis regerent: qui aut ipi saperēt: aut sapientiæ studerēt.
Nec. n. parum ille sapiētia sit adeptus: qui se cupit sapientem fieri. Bono autem & sapiē-
ti principe simulq; eloquenti nihil perfectius esse duco: nihil magnificentius: nihil ciui-
bus uniuersaq; reip. neq; felicius nec beatius. Cura igit quæso: ne litterarū studia deserat

Fredericus: quibus tãdiu opera danda est: quoad se totũ ad imitationẽ tuĩ imaginemq; effinxerit. Nullam isti pulchriorem hereditatem cessurus es. nullam meliorem. nullã diu turniorẽ: q̃ uirtutis tuã grauitatisq; disciplinã. Oĩa certe: quã aut corporis: aut fortũã dicunt cõmoda: sunt uel minimo aĩ bono inferiora. Hoc. n. in nostra est potestate positum hoc imortale atq; sempiternũ. Illa uero nec nostra sunt: & istabilia planeq; caduca. Quare fac: obsecro: ut & dicendo & agẽdo sapientiã tuã semp & eloquentiã Fredericus representet. Nam quod ais per te non destitisse qn litteratus ac disertus fieret: cũ eius ætas ad huiusmodi munus eẽt aptissima: sed quẽ ingẽti mercede p̃ceptorẽ quãsieras: haud potuisse cõsequi: uelim quid ista de re sentiam: accipias paucis. Omnium primũ qđ ad p̃ceptorẽ attinet: id qđ tua bona uenia dictũ uelim: quãrebas crepusculo lucẽ noctis ifundere: oblitus ut uidetur & cõtraria curari cõtrariis: & illud itẽ. Oẽ tulit punctũ: qui miscuit utile dulci: Tristem Scipionis africani seueritatẽ: nã huiusmodi illũ facie extitisse perhibet: hilaris lenitas Lælii cõdiebat. Freno dicere solitus plato traditur Aristoteli opus eẽ & calcaribus Xenocrati: q̃ppe quorũ alter tardiore eẽt igenio: sed Aristoteles alacriore q̃ par foret: atq; acriore. Medium sane quiddam probare plato uidebatur: quod tanq̃ ex Aristotele Xenocrateq; cõstaret. Quantũ possum itelligere: Fredericus tuus e natura melãchonicus. At melãchonicos oĩs. esse igeniosos docet Aristoteles. Et ne id quidẽ mirũ. Sũt. n. cogitatiõĩ natura dediti. Qui aut̃ mltũ cogitat: mltã quoq; ex se iueniat necesse eẽ: quã a nemie didicerit. Vt igitur opera danda est: ne feruẽs ingeniũ nimio ocio defrigescat: ita eẽt studendũ: ne tristiore cõsuetudine se atrã oĩo bili faciat obnoxium. Is inq; doctor adhibendus est Frederico: qui cũ omni uita p̃batus sit: tũ moribus non sordidis incultisq; potius: q̃ lautis & amœnis. Nam quã tandẽ ætatem aliam ad litteraturã & humanitatis artes aptiorem ista existimemus: quam Fredericus nũc agit: qui natus ãnos septẽ & decem iam qđ sibi agendũ sit: per rõnem assequi possit: Solus. n. homo ex oĩbus animantibus agere dicitur: & is quidem homo: q̃ assecutus iã sit p̃fectum rõnis usum: quo quidẽ ipso: & mulieres: & pueri: & qui mentis compotes nõ sunt: carere iudicant. Nam quod aut ifantes: aut pueri didicerint: id ne intelligunt quidem. Vnde fit: ut neq; ii boni neq; mali affirmari queant: Sed oĩs eorũ uel uitupatio uel laus: aut parentibus danda sit: aut p̃ceptoribus & his uiris quorũ aut minis aut blandiciis parent. Adolescentes uero etsi sapere iam coeperunt: abducuntur tamen non nulli ab animi perturbationibus: & ita relicta rõne rapiunt in deuia: ut nusq; cõsistere posse uideant. Itaq; huic quoq; ætati ñ minus sæpe q̃ pueris freno eẽ opus. Nam qđ pueri deliquerit. qã nondũ assecuti sint rationis impium. Idem uenire usu adolescẽtibus solet: qđ illd̃ deseruerit. Quare si pudor & uerecũdia non tantã uim hẽt: ut hunc ætatis feruorẽ compescat ac leniat: quãdam aciora sunt callidioraq; remedia adhibenda: quã qđẽm excogitare parentũ est: & eorũ: qui i eam ætatem ius habent. Videmus enim alios duci blandiciis. alios quibusdam munusculis. admonitionibus alios. non nullos castigatione. increpatione. metu. Non easdẽ morbis omnibus curationes medici addere consuerunt. pro cuiusque igenio ac morbo quisque curandus atque sanandus est. Illud mihi exploratissimũ est: omnis bona indole adolescentibus parentibus gratificari maxime obtemperareque solere. Nec equidem ambigo princeps Lodouice: si tuus p̃clarus modestissimq; filius Fredericus liqdo aĩaduerte rit se tibi iucundissimã rem facturũ: ubi litterarũ & liberalium disciplinarũ studiis se tradiderit fore: ut nihil sibi potius ducat q̃ & dies & noctis i hoc pulcherrimo laudatissimoq; munere cõsumere. Nec enim grauissimos isti cum uolueris: eruditissimosq; doctores

defuturos: a quibus honeste queat: & liberaliter ad ea oīa institui: quæ ad bene beateq; uiuendū requiruntur in principe. Id aut̄ eo magis tibi curādum est: quo cæteris omnibus italiae principibus es litteris: & doctrina superior. Non enī passurus sis: ut in hac tam illustri hæreditate: tamq; tibi atq; tuis propria degenerasse Fredericū a patris: & auita gloria ulli insimulent. Hæc ego p̄ mea erga te pietate confidentius fortasse q̄ deceret: scripsi: quæ tu uelim clementer: ut soles oīa: ac benigne interpreteris: uel eo usus græcorū pro uerbio: quo iubetur quæ amicorū sunt: cōmunia duci oportere: id quod non minus in liberis q̄ in pecunia tenendum atq; seruandū puto: & eo fortassis in liberis maximis: quo melius hisce atq; p̄clarius consultū cupimus q̄ suppellectili & pecudibus. Vale princeps optime ac munificētissime. Meq; ut facis ama. Ex Mediolano. vi. Idibus decēbres. M. cccc. lvi.

Franciscus philelfus Nicodemo trachedino sal.

I Iteræ tuæ fuerunt mihi iucundissimæ cū tua causā quē intellexerim bene ualere cū uniuerſa familia: tū etiam ob Franciscum patriciū: quem e mortuo uiuū factum ac ceperim. Tristis enī de hoīe amicissimo nuntius perlatus ad nos fuerat: cū esset: qui affereret uel se præſente suppliciū esse de eo sumptū. Itaq; indolueram eius uicem: ob idq; omnem popularem statum: qui sine seditiōe esse uix unq̄ consueuit uæhementissime execrabar: Quāq; Francisco familiari nostro nihil magis arbitror obfuisse: q̄ inuidiam: qua uiri & præstantes nunq̄ caruerunt. Lætor igitur plurimū: quod præter opinionem ac luctū nobis acciderit. Tibiq; habeo ingentes gratias quod istius dignitati studeas: Id quod ut assidue facias: te etiā atq; et̄ maiorē in modum rogo. Quod uero de re altera consiliū ceperis: probo: & gaudeo. Miror aut̄ quid uiro illi in mentem uenerit: ut cū iam ad calcem peruenerit: a decurso iam olympiæ spatio auertatur: atq; uictoriæ palmā renuat. Nū forsā cum ætate aī quoq; uigor consenuit: Verū tu hebescenti iā sanguini flamas adiace rationis Concalescet fortasse: priorēq; uim accensus resumet. Nos oēs ualemus recte. Vale etiā tu atq; tui oēs uel nostri potius. patriciumq; hortare: ut forti animo ingentiq; sit: memineritq; sapienti nihil obesse posse: & fortunam omnē uel minima uirtute esse inferiorem. Ex Mediolano pridie kal. ianuarias. M. cccc. lvii.

Franciscus philelfus Donato actiolo sal.

u Idi ac legi suauissimas tuas litteras ad Iacobum actiolū tuū quid inq̄ tuū: imo nostrum: Nā amicorum quæ sunt: ea priuata his esse non oportet: sed perinde sane atq; cōmunia. Miratus aut̄ sum: quid tibi in mētem uenerit: qđ ethrusco malueris maternoq; uti sermone: q̄ latino: & litterato: Nā facundum esse te planeq; disertum ignorat nemo. At Iacobū nostrū tantū in dicendo ualere experti sumus: ut suæ ætatis nemini concedat. Num fortassis ostendere uoluisti non oīo te græcum factū: quoniā apud eruditissimum eloquentissimūq; uirū Ioannem argyropulum græcis disciplinis studeas: quasi græca oratio latinæ aduersetur: uel nō simillima sit potius: & ei maximū afferat ornamentū. At ne quippiā quidē scripseras: quod in hominum manus uenturum nolles. Fit enim sæpe: ut quæ uidentur ineptiora: iccirco scribamus materna lingua: quoniam excribi a quo piā nolimus: Nam quæ ornatius scripta fuerint: ea perſæpe uel inuitis nobis & excribuntur: & seruantur diutius. Itaq; non intelligo: qui ita scripseris: nisi forsitan factus sis ad litteras auidior: noluerisque alios ornatissimæ tuæ dictionis imitatores effici. Qua in re magis mihi probatur Iacobus: qui quotidie aliquid scribit: minerua & eloquentia sua dignum: Id quod si tu etiam feceris: cum pro officio facies: tum nobis omnibus: qui tui certe sumus: Voluptatem permagnam afferes. Vale cum tuis omnibus. Ex Mediolano.

Nonis Iannariis. Mcccc. lviii.

Franciscus philelfus petro perleoni sal.

q Vod ad uenetos te receperis: uiros plane optimatis: non solū pbo: sed et lator. Facile. n. futurū spero: ut doctrinæ uirtutiq; tuæ paria præmia referant: Idq; ppe diē. li. n. sunt ueneti: ut nnnq; se beneficio uinci patiant: sed officium semp officio cmmulent: & maxio opere pmereri studeāt. Gratulor igitur felicitati tuæ: qui in eo sis loco tandem collocatus: ubi & emolumenta sis nō uulgaria: & laudem item maximā breui affecuturus. Institue igit (ut cœpisti) patricios istos adolescētes nō mox mius q̄ doctrinæ eloquentiæq; pstantia. Fæcūda nactus es feracissimāq; ingenia: quæ qd̄ laudis sæmen acceperint: ad maturā frugem miro inereñto sint pductura. Vnde et tu tanq̄ diligentissimus quidam fortunatissimūq; excultor cū uberrimos picipies fructus: tum me igenti afficies uoluptate: qui tuā laudem oēm pmagnæ mihi laudi eē duco. Nam qd̄ ais de isectatiōe iuidentiū: id tibi quoq; iucūdū eē oportet: cum itelligas excellentiā oēm iuidiæ eē uelut obnoxia: Nā qd̄ malis: utq; excellere: an excellētiā pati? Itaq; aīo cōstanti excelsoq; sis. Tibi q; psuade obnixeq; tuere oīa eē uirtute inferiora: cui quo magis iuidet: eos eē magis gloria addit comitē. Quin tibi opera danda ē: ita eruditione: & dicēdi elegantiā splendoreq; augetas: ut tibi nemo pp assequēdi despationē iuidere audeat. paribns. n. aut aliq̄to superioribus iuidet: pstantiā aut nimietas hoc morbo uacat. Vale. ex Mediolano quarto idus Iannarias. M. cccc. lviii.

Frāciscus philelfus Nicodemo trāchedino sal.

r Em mihi facies nō minus gratā q̄ necessariā: si qd̄ diebus pximis ad te scripsi: & q̄primū & ex sentētia mea curaueris. Scio q̄tum prudentia uales: q̄tum etiā gratia. Itaq; nihil dubito ppediē fore: ut cōficiatur: quod cupimus: modo aduigilare uolueris. Tuo autem erga me animo certius habeo nihil. Matura igitur: si me amas: & quod uolumus effice. Vale. Ex Mediolano iiii Idus Iannarias. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Aenæ cardinali Senensi sal.

b Inas litteras tuas: quas non eodē tēpore ad me dederas: eodē accepi die. Fuerunt utraq; mihi uon iucūdæ minns: q̄ exoptatæ. Quid. n. non in iis erat plenū humanitatis & benignitatis tuæ: Itaq; ut plimū mihi sum lætatus: qd̄ itellexeri apud ueterē amicū meæ in se pietatis memoriā nulla esse interceptā neq; tempoz; nec fortunæ uarietate: ita maiorem in modū tibi patri āplissimo gratulor: quod oīa sis summa in hāc diē tua summa cū dignitate adeptus: & id sane nō modo nō petēs: sed ne cupiens qd̄. Quo fit: ut satis pspicue cognoscere cuiq; liceat: q̄ acceptus imortali deo carusq; sis. Non. n. sine diuino quodā consilio ac mente huiusmodi bona contingūt hoibus: sed cuius æterna p uidentia inferiora hæc omnia supernaq; gubernant: illius quoq; uoluntate ac iussu cuiq; pro meritis redditur. Vixisti semper innocenter & pie: Nec aliud quicq; in bonis ducere unquam consuesti: q̄ Christum optimum maximum. Quare idē Christus & oīpotens deus & dei oīpotētis filius: q̄ centū pro uno reddere semp est solitus: tua obseruātia. cultu. bonitate delectatus: suis te in dies magis magisq; bonis auget. honoribus āplificat. felicitate cumulat. Tu aut ut es aīo maxio splēdidissimūq; ingenio: ut ducis oīa uirtute inferiora: ut iudicas nihil habendum eē sine deo in bonis: diuinā quoq; bonitatem atque sapientiā imitaris. Nihil supra hominen uel profiteris: uel audes. præstas in omnes te facile: humanum: mansuetum. Nihil tibi aut ad rem: aut ad dignitatē additum putas: qd̄ ab deo non sit. Quamobrem sempiterni dei: tanq̄ uel negociator: uel præbitor aliquis

te in cunctos ea geris benignitate: quia semper antea mirifice claruisti. Hinc est me non minore nunc dilectione complecteris: quam uis a primis annis quibus tibi sum cognitus mirifice diligebas. Et ne id quidem mirandum: Nam cum sola uirtus esset: quae me tibi conciliabat: eo fit: ut eadem duce idem sit tuus erga me amor. Mea enim erga te obseruantia tanta est: quanta uel fuit unquam uel maior esse possit. Et hac de re satis. Caetera quae scripsisti: intellexi. Tibique habeo gratias immortalis: quod quantum in te fuit: desiderio meo satis cumulatissime fecisti. Siquis autem unus sit: qui de meo illo codice aliquid certi habeat: Bessarionem cardinalem nicenum hunc esse puto: quippe qui & utriusque eloquii atque disciplinae doctissimus sit: ut nosti: & quare apud Callistum pontificem solitum accipio: quod Nicolai quinti ornatissimam librorum suppellectilem tam temere dissipare pateretur. Itaque ad hunc est hac de re litteras dedi. Quid futurum sit: nescio. Vnum certo scio nihil me omissurum ad codicem uendicandum. Qua in re si mihi auxilio fueris: tanto me afficies beneficio: ut maiore alio nullo possis. Vale pater amplissime. Ex Mediolano Idibus Ianuariis. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Xenophonti filio sal.

Quod Vlysses imitari institueris: non uitupero: modo non naufragus: sed prudentior ad nos redeas. praeterea uix ullos sapientia claros legimus: qui Vlyssis quodammodo aemuli non fuerint: hoc est: qui ad sapientiam uendicandam non uarias ac diuersas orbis terrarum regiones inuisere studuerint. Vtere semper ratione atque uirtute duce: quod si feceris facile spero omnia tibi secunda fore. Da quae sepius ad nos litteras: quibus certior fiam de omni tua fortuna: quam tibi fautricem ac benignam futuram opto: & eam quidem fortunam: quae dei uoluntate definitur: non hominum stultitia. Cura est libros quam plurimos & quam optimos tibi comparare: qua una suppellectili nullam sis pulchriorem habiturus: nullam utiliorem. Vale. Ex Mediolano. xiii. kal. februaris. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus pallanti Strozæ equiti aurato sal.

Quoniam meum erga te animus nosti perspicue iam pridem: nihil est: quod tecum in praesentia sim longior. Quod nemini unquam latinorum contigit: institui nullum esse orationis genus: quod intentatum reliquerim. Quare cum pluraque & uersu: & prosa latine scripserim non oratorio: & poetico more duntaxat: sed etiam philosophico: idem nunc graece facere animus induxi: quibus quidem in rebus quantum aut ualuerim: aut ualeam: nescio. Vnum certo scio me non magis uno genere quam alio atque alio delectari. Videmus Virgilium oratione pedestri minime ualuisse: uersu uero claruisse plurimum. Contra. Cicero soluta oratione fuit illustris. At uersu fuisse indocto simillimum: & legimus: & iudicamus: quorum neutrum tamen audimus graecis uersibus in scribendo delectatum. Ego autem cum latine utraque oratione & delector: & utor: tum nuper aggressus sum graece scribere non nulla elegia: ut et graeci intelligant audere latinum hominem: quod ipsi negligunt: non graece minus canere: quam latine. Nam quantum est in dicendo apud graecos aut possim: aut non possim: iam pridem cognoscere tibi licuit. Et quoniam in aliis scriptis meis nomen tuum: ut par est honestaui semper: uolui hoc quoque tempore aliquid ad te scribere in hoc dictionis genere: quo omnes intelligat & praesentes: & posterum amicitiam nostram non fuisse uulgarem. Vale cum Honorio meo. Ex Mediolano. xiiii. kal. februa. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Nicodemo trachedino sal.

Facis omnia cura mea & diligenter: & amice. Quare non possum non libentissime fateri me tibi debere plurimum: quod sis in faciendo tam accuratus: tam industrius: tam strenuus. Quanto autem me abs te beneficio affectum iudicabo: si uidero tua opera effectum omnino quod tam libenter facis: Incube igitur & remis: & uelis: ut emerisam nauim opportune in portum agas.

Quæ uero de meo Francisco patricio ad me scripsisti: iucundissime audiui: quem tibi uirum tãtopere cõmendo: ut intelligas te nihil mihi posse hoc tẽpore gratius facere quã si hunc rebus omnibus quãcumulatissime iuueris: atque ornaueris. Vale. Ex Mdiolano. vi. kalendas februarias. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Gregorio arrigio iuriconsulto sal.

m E tuæ litteræ mihi in modum delectarũt: quibus liquido p̄spexi: quãtã beniuolentia pristinam illam nostrã intemeratãq; amicitia p̄sequeris: Facis autẽ oĩa pro officio: qui neq; scribendo neq; amãdo cedere hoĩ amicissimo uolueris. Reliquũ est: ut certatim huiusmodi hũanitatis iusticiaq; muuus inuicẽ foueamus: quo & uinci simul & uicere est pulcherrimũ. Quid de libris illis sp̄andum sit: ex tuis litteris intellexi. Siquid noui decernet: facito ut sciam. Item si qui istic librarii sunt: qui mercede excriberet: quæ uellemus: idq; tã gr̄æce q̄ latine. Quod ad ea quæ de Antonio regino scripserã: nihil responderis: sum miratus. Rõde igit̄ q̄primũ. Te cũ uniuersã familia p̄belle ualere opto. Ornatiſſimo eq̄ti aurato uiroq; grauissimo petro nucetano ut uerbis meis plurimã dicas salutem: uãhemẽter cupio. Vale. ex Mediolano nonis februariis. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Aenæ cardinali Senensi sal.

q Vas kal. ianuarius litteras ad me dederas: eas ad quitũdecimũ kal. martias accepi. Fuerunt mihi quæ scripsisti gratissima oĩa. Habeoq; dignationi tuæ sempiternas gratias: q̄ nihil tibi negligendũ uelis: quod mea interesse cognoris. Quod de Xẽophõte filio scripsisti: non solũ p̄bo: sed et gaudeo: q̄ omni in re dignitatis meæ rõnem habeas. Reliquũ est: ut Cardinalis Nicæni sententiã mea de re intelligas: quanq̄ audio codicẽ illum et post obitũ summi pontificis Nicolai quinti uisum esse apud Cardinalẽ Rhutenum. Modo qd̄ in re uerũ sit non ignoremus: facile futurũ spero: ut nobilissimus codex ille ad dñm redeat aut pace: aut bello: quibus bello pacẽ longissime añponã. Ut q̄bellissime ualeas uãhemẽter opto cũ tua: tum et tuorũ oĩum causa: e quorũ numero me nequaquã ultimũ esse arbitror. Vale. Ex Mediolano. xiiii. kal. martias. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Bessarioni cardinali nicæno sal.

a D quartũdecimũ kal. ianuarias scripseram ad te gr̄æce: quæ mihi opus fuerat per id temporis scribere. Nunc etsi nouũ argumẽtum se nullum obtulerat: potiusq; iã tuas de mea re litteras sp̄arem: nolui eas solas: planeq; peregrinas urbẽ petere. Itaq; alteras ad te dedi: quarũ ex comitatu frat̄æ sese ad iter p̄starent alacrioris. Quod autẽ latine ad te scripserim: iccirco factũ est: quod illæ gr̄æcæ non itelligerẽt. Nec est aliud quicquã: qd̄ tantope in p̄ntia abs te cupiam: q̄ ut me facias certiorẽ: quid de codice meo sentias: num spei quicq̄ sit reliquũ: an perierit omnino. Immortali me affeceris beneficio: si hac in re mihi morem gesseris. Vale. ex Mediolano xiiii. kal. martias. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Bessarioni cardinali nicæno sal.

n V diussertus litteras ad te dedi: quibus idem latine petii: quod paulo ante gr̄æce feceram. Deinde redditæ mihi sunt hodierno hoc hodie perhumanæ atque per benignæ litteræ tuæ: quibus quod scire desyderabam: uon obscure intellexi. Itaq; habeo tibi gratias immortalis: quod uel in summis occupationibus tuis nihil quod mea ineresset negligere uoluisti. Reliquum est: ut mihi quid ea in re faciundum sit consulas: uel epistola uel nuncio. Nuncium uero alium uelim neminem quam prudentissimum iuriconsultum Othonem carretum: qui istic huius principis nomine oratorem gerit. Is eim quod abs te acceperit: mihi quamprimum significabit. præterea si quid certius habent

dum iudicas: id quod mihi quoque uideri debet: habes archidiaconum datarium: qui quoniam ΠΗ ΒΙΒΛΙΟΤΗΚΗ præstet: ut audio: rem omnem poterit quæprimè optimeque inquirere. Et hæc hæctenus. Quod me tam miris laudibus ornaris: facis id tu quidè pro quadam in me caritatis tuæ amorisque abundantia: qui èt parua quæ sunt: maxima esse cupis. Faciat deus: ut tua mihi consuetudine aliquando: idque propediè uti liceat. Facile enim futurum sperem: ut tua præsentia perinde atque diuino afflatu quodam: uel adiutus: uel excitatus aliquid audeat quod uulgo non liceat. Ad hæc scire admodum uelim quot sint tibi libri Diodori siculi: Nam mihi præter prima quinque uolumina aliud ex eius huius historia est nihil. Habere autem cupio: quod reliquum inuenit: Modo istic librarius ullus extet: qui huiusmodi munus obiturus sit. præterea ΠΕΡΙ ΠΟΣΟΤΗΤΟΣ ΣΥΛΛΑΒΗΣ nihil dignum repperi apud Græcos. Si quid habes inquit huiusmodi facito: ut intelligam. Vale. ex Mediolano. Nono kal. mar. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Bernardo iustiniano sal.

P Etrus perleo tibi quædam nomine meo exponet: Quæ quidè ipsa ex animi mei sententia manant omnia. Itaque: ut quæ petierit: facias magnopere abs te peto. Vale. Ex Mediolano. viii. kal. martias. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Lodouico casellæ sal.

E Xistimo te in admiratione incidisse: quod in proximo illo meo ad illustre adolescentem Tristanum Sphortiam epigramma te nomine Ihesu a me scriptum legeris: quod aspirationem haberet inter. i. uocalem & e. idque non temere me fecisse: sed lapsu fortasse festinantis arundinis: cum neque apud Græcos: neque apud Hebræos: a quibus id nomen esse accepimus: eam aspirationem admittat. At ut rem teneas: neque imprudentibus nobis id actum est: neque nolentibus. Sed ut ita scriberemus: cum antiquitatis auctoritas nos est hortata: tum quadam ratio non uulgaris. Extant in hac urbe uetustissimi atque emendatissimi quidam codices & noui: & ueteris testamenti: in quibus omnibus Ihesus scriptum reperitur cum aspiratione. h. inter. i. & e. id quod uidetur non ab re cum sententia Quintilianum conuenire: qui ait consueisse priscos non nunquam inter duas uocales aspirationem scribere: quod non Ioannes modo nomen proprium ostendit: sed & ahenum: & mihi: idem autem obseruari priscos uoluisse in Ihesus non solum ea ratione inductos puto: ut apud Latinos quoque trisyllabum nomen id esse uellent: quod uim diuinæ trinitatis representaret: sed et quia aspiratio sonantiorè syllabam reddit ac ualentiorè. Et hac de re satis. Ego tuas litteras quotidie expectabam: & eas quidem talis: quales ab homine amicissimo optique uiro dari consueverunt. Vale. ex Mediolano pridie kal. mar. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Antonio panhormitæ sal.

Q UOVI tibi reddidit litteras meas est mihi uetere familiaritate beneuolentiaque coniunctus. Hunc tibi unice commendatum uolo: quippe qui & doctus est & modestissimus plane uir amicitiaque tua minime indignus. Vale. Ex Mediolano pridie kal. mar. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus pallanti strozæ equiti aurato sal.

E NTAM mihi uoluptate tuæ litteræ attulerunt: ut ne ulla res quidè maiore hoc tempore potuisset afferre: Nam in iis legendis te coram uidere sum uisus pristinosque sermones mirifica tua illa suauitate conditos non secus audire: quam si præsens esses ac mecum familiariter loquereris. Quod autem me tanto studio laudaueris: factum id esse intelligo per humanissimo tuo ingenio: proque singulari tua erga me caritate. Non enim tam præclare de me sentio. Habeo præterea tibi gratias: atque ago maximas: quod ΠΕΡΙ ἄΡΤΑΞΕΡΞΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ morem mihi quæprimè gesseris. Quæ uero tuo nomine principi nostro exposuimus: audiuit is omnia perlibenter: & ita de te honorifice est locutus: ut plane ostenderet

re sibi esse carissimum. Quare si quid est quod ab eo uelis: uideo te nihil frustra petitur.
 Scripsisti præterea græcū esse apud eūdem puto: $\tau\omicron\upsilon\upsilon\ \alpha\rho\tau\alpha\ \xi\epsilon\rho\epsilon\upsilon\ \beta\iota\omicron\upsilon\ \epsilon\acute{\epsilon}\epsilon\ \rho\alpha\ \psi\epsilon$
 Mihi græco librario opus est. Quāobré si uel istū cum istinc te nō iuito abire iſtituerit
 uel alium quempiā ire ad me curaueris: accipiam eū honesta conditione. Reliquum est
 ut manibus pedibusq; ad seruandā bonā ualitudinem connitamur. nō longe enim futuz
 spero: ut quicūdiſſime una eſſe poſſimus. Vale. Ex Mediolano. kal. martiis. M. cccc. lviij.

Franciscus philelfus Nicodemo trachedino sal.

q **V**otidie te mihi officiosiore præstas ac iucundioſiorem. Nihil enim prætermittis: quod ad meam laudem accessuz putes. Itaq; nō poſſum nō lætari plurimum quod omnibus in rebus in amore mihi reſpōdeas: Nam q̄ ego te amē: & q̄ti faciā amore tuū: nemo omniū melius nouit: q̄ ipſe debes: cui de me nihil occultū eſt. Reliquum eſt: ut amare me perſeueres. Nūq̄ enim patiar uinci abs te in hoc tam nobili: tāq; laudatissimo humanitatis officio. Quid de nostro patricio actū ſit: cupio itelligere. Nos hic noui habemus nihil. Tu ſiqd apud uos eſt: quod auditione noſtra nō idignū exiſtames: cura ut ex tuis ſuauiffimis litteris accipiā. Vale. Ex Mediolāo. iiii. nonas martias. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Lodouico caſellæ ſal.

q **V**a fuerim adductus ratioe: ut Iheſus: cū. h. aſpiratiōe inter. i. & e. ſcripſerī p̄ter cōmunē huius tēpeſtatis cōſuetudinē: potuiſti ex p̄ximis litteris cognoscere. Nūc at ut ad te ſcriberē: aliud nihil erat i cā: niſi ut abs te peterē: id curares: ut litteræ tuis incluſæ q̄ diligentiffime reddantur. Id erit mihi perq̄ gratiffimum. Vale. Ex Mediolāo. viii. Idus martias. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Albertho parrhiſio ſal.

q **V**a amicis cōmunia eſſe debēt: quēq; iuri ſuo aſcribere: ut nihil habeat cū amico cōmune: nō iniuſtū duci nō pōt. At uitas Galbæ & Othonis: quas e græco tradu xerā: & tibi poſcētī cōmodarā in mēſem: iā anū ita poſſides: ut qd æquitas: qd officiū po ſtulet: oīo uidearis oblitus. Itaq; rogo te: ut memineris eas ad te iſſe cōmodato: nō do no. proide facies ut te decet: ſi curaueris: ut iātādē ad nos redeāt. Alberthū meū zancariū Enochi filiū bene ualere opto. Vale. Ex Mediolano. vi. Idus martias. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus pallanti ſtrozæ equiti aurato ſal.

q **V**ata uoluptate me priuarit diuturnū ſilētiū noſtrū: ex binis litteris tuis: quas nu per ad me dedisti: plane itellexi. Is. n. mihi nihil potuiſſet eſſe iucūdius: Deus ma lefaciat tēporē calamitati: ne dicā hominū p̄fidia: qua factū ē: ut n̄ mō ſimul eſſe nequea mus: ſed ne mutuo qdē ſcribēdi officio uti antehac licuerit. At lōgiuſculū ſilētiū noſtrū crebritate litteraz facile ſarciamus. Quod reliquū eſt: deus ipſe aliquādo p̄ſtabit. Vt aut ad rē ueniā: $\tau\omicron\upsilon\upsilon\ \alpha\rho\tau\alpha\ \xi\epsilon\rho\epsilon\upsilon\ \kappa\alpha\ \tau\alpha\ \pi\lambda\omicron\upsilon\tau\alpha\rho\chi\omicron\upsilon\ \beta\iota\omicron\upsilon$ & accepi diebus ſuperio ribus: & accepiffe me: feci te meis litteris certiorē: quas ad Marchesiū uariſinū tibi reddē das miſi Venetias kal. martiis. Eas uero qm accepiffe iā debes: nō repetā altius. Duo ſunt quæ uahemēter cupiā: Arrhiani hiſtoria de Alexādro rege & Diodori ſiculi libri: ſiqui plures apud uos ſunt q̄ ipſe habeā. Habeo. n. quinq; priā uolumina. Quod aut tātopere & Arrhianū deſyderē & Diodorē: cā eſt: quod duo illa nobiliſſima ip̄eria & p̄ſarum: & macedonū uel mea hiſtoria latinis cognita eſſe uelim. Si huiuſmōi igit codices aut apud te: aut Venetiis eſſe cognoro: excriptū in curabo: modo uel patauii uel Venetiis librariū græcū aliquem inueniri accepero. Vale q̄ diutiſſime cum Honofrio meo. Ex Mediolāo. v. Idus martias. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Bessarioni cardinali niceno sal.
 e Vm mihi esset renunciatū p̄ximos meos ad te uersus nō esse eadem missos uias
 qua meæ antea p̄sape litteræ cōsuerūt iccirco eosdē secūdū ad te dedi: ut itellige-
 res: & qd cupiā de tua amplitudie: & qd nō temere breui futurū sperē. Quod aut̄ huius-
 modi utar scribēdi genere: cū ob alias causas factū est: tū etiā aut minus: ut nostri qdam
 hoies: q̄ græcæ litteræ idocti: & latiarū n̄ admodū periti q̄ græcos uersus icōcinnitatis
 accusant: sonorosq; esse negāt: uel ex hoie latino aiaduertāt: q̄ se sua fallat opinio: Nā qd
 habemus memoratu dignū: qd̄ a græcis nō acceperimus? Versu aut̄ cū græcis cōtendere
 æquæ stulti est: atq; arrogātis. Tu ueli cures ad me dare siquid habes: qd̄ p̄bes: de q̄tita-
 te syllabarū: Nā has ois exēplis disquirere. apud græcos p̄difficile est. Et huiusmodi sane
 peritia perutilis est: ac max. e necessaria nō solū ad uersuū structuram: sed cum ad cogni-
 tionē accentuum. tum etiam ad uniuersam p̄pe litteraturā. Vale pater clementissime. Et
 quæ multis litteris abs te peti: mihi ut gratificeris te etiam atq; etiam rogo. Ex Medio-
 lano .vi. kal. apriles. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Hieronymo castello medico sal.
 q Vod græcis uersibus ad te scripserim: nihil aliud fuit i cā: nisi ut uel græci ipsi co-
 gnoscerēt amicitriā nostrā esse nō uulgarē. Nup. n. hoc quoq; scribendi genus sum
 aggressus: qd̄ uellē mihi cū multis esset cōmune. De latinis loquor nostrisq; hoibus. Nō
 de græcis: q̄ in huiusmōi cāpo lōge uberius ac facilius q̄ latini uersari possent: si uellēt: tā
 q̄ i patrita & auita possessiōe ac plāe sua. Sed utcūq; res habet: nūc apud græcos neminē
 uideo qui uersibus delectet̄. Latini uero nō mō nūc nulli sunt: hac tēpestate: qui græcos
 uersus scribāt: sed ne ullos quidē de priscis accipimus ex his q̄ adhuc apud nos extāt: &
 habent̄ in p̄cio: quos ea laude claruisse audiamus. Ego autē cū alia plāraq; scripseri græ-
 ce soluta oratiōe: uolui etiā tētare hoc tpe: siqd̄ possem i huiusmōi numerofo & altioris
 dictiōis genere: quo ceteri uel meo iuitati exēplo suis se monimētis posteritatis imorta-
 litati cōmendēt. Nec id una epistola quapiā sum facturus: sed libellis: ut sp̄o cōpluribus.
 Qua de re nō i gratū mihi fuerit tuū quoq; iudiciū audisse: id qd̄ & p̄graue futurū intelli-
 go: & ab optio erga me aīo emanaturū: Nā qui græci i p̄sentia & habent̄: & sunt disertif-
 simi: hoc meū istitutū atq; studiū laudibus efferunt: siue id ai iudicio faciāt: siue forsitan
 qd̄ suspicent̄ mihi gratificari. At ego nō delector assentatiōe: sed ueritate. Vale. Ex Me-
 diolano. vii. Idus apriles. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Lodouico casellæ sal.
 e Vpio te pro summa nostra beniuolētia tuæ meaq; rei diligētius studere: Nā &
 q̄ti me facias: & q̄tum possis: p̄spicue noui. Quid autem uel amicitriæ: uel uirtuti
 nō debemus? Vale. Ex Mediolano. iii. nonas maias. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Iacobo actiolo sal.
 m Vtra hīc abiēs mihi es pollicitus: quoq; i hanc diē effecisti nihil. Itaq; tui esse ma-
 neris arbitror: ut p̄ mutua aīoq; iter nos caritate aliqd̄ tandē facere icipias: Illudq;
 i primis: qd̄ a patre tuo uiro clarissimo tātopere petieram. Quam uereor: ne recentis ali-
 quos amores ad pristinos addideris: quibus ipeditus aīus neq; nostri: neq; sui reminisca-
 tur. Quod si memoriæ uolueris repetere meū in te officium: nō modo nostri nō obliui-
 scaris: sed potius q̄primū es mecum tibi conflatum dissoluere incipias. Nosti: quid ueli.
 Vale. Ex Mediolano nonis maiis. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Nicodemo trachedino sal.

q Vid tibi impedimento fuerit: quo minus ad meas mihi p̄ximas litteras respōde-
ris: nescio: nisi fortassis abfueris a Florētia ad senēses tuos. Fac igit: ut q̄primum
tux mihi litteræ reddant: q̄ me faciāt oī de re certiorē: quā nostra putaris itereffe: in pri-
misq; reddiderisne meū p̄ximū carnē argyropulo nostro. Noli obsecro pati: diutius ex-
pectē optatissimā epistolam tuā. Vale. Ex Mediolāo. xi. kal. iunias. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus pacino mercato sanitatem.

a Vdio pacine te somno excitatū iactitare nescio quas nugas. Ego tibi dari cupio
saniorē mentē: Nā q̄tū uidere uideor: nō intelligis hasce meas ædes: quibus tātō-
pere insidiaris: tribus iā fatalis fuisse & patris duobus & patri tuo. Miseret me tui. Hæc
est musarū domus: non fœnoris. Vale pro meritis. Es. n. unus oīum i gratissimus. Medio-
lani ex ædibus nostris Idibus iuniis. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Fracisco cremēsi iuriscōsulto sal.

a De ea quæ itelligere a me cupis: paucis respōdeo. Nā & res nō est admodū diffi-
cilis: & ego ī p̄sentia sum occupatissimus. Inter æternū: sempiternū: ac p̄petuū nul-
lā oīo p̄isci p̄doctiq; latini differētiā esse uoluerūt: illud qd̄ ex. M. Tul. Ciceronis libris:
& quos de natura deorū: & quos de finibus bonorū & malorū: & quos de quæstiōibus
tusculanis elucubratissime scripsit: nō obscure itueri licet: etsi p̄petuū etiā cōtinuū signifi-
cat: Vñ p̄petuā orationē dicimus: hoc ē cōtinuā ac p̄mne: & p. Ouidius Naso p̄riāq; ab
origine mūdi Ad mea p̄petuū deducite t̄pa carnē: huius uero tēpestatis philosophi nō
nulli itēq; theologi nō tā uim uerborū: q̄ Aristotelis sniam secuti ea inter se noīa differre
uolūt: ut p̄petuū sit: cui & p̄icipiū dat: & finis: ut exteriorē hoīem ut uniuersum dicimus
mūdū. Sēpiternū uero qd̄ ex semp & æternū cōponit: id uolūt itelligi: qd̄ p̄icipiū qdem
habet: At finē habiturū nequaq; sit: huiusmōi aut esse dicūt cū āgelos ipsos & demonas
tū etiā iteriorē hominē. Sed æternū aliud nihil esse q̄ deū: cuius neq; p̄icipiū fuerit: nec
itē finis futurus sit. Vale. Ex Mediolano. vii. kal. Augustas. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Bessarioni cardinali nicæno sal. di. pl.

p Ridie idus augustas renūciatū est Mediolani callistū ecclesiæ Romanæ pontificē
ad octauū Idus sextiles aiām tādē eflassē ī maxia oīum læticia. Itaq; licet iam pla-
ne iudicare uel pro Solonis snia eū feliciter admodū atq; p̄beate diē obiisse: cuius mortē
tātō oēs cū gaudio nō isipiētes modo: sed etiā sapiētes p̄sequant. Dederit deus oīpotēs
ut cū hoīs somnolētia somnus ēt ipse iteriorit: ne tui collegæ isti rursus obdormitasse iu-
dicent. Et qm̄ ī p̄sentia non licuit p̄libus tecū agere: te rogo: ut quæ antea p̄libus & litte-
ris: & carnibus scripserā dignatiōi tuæ: nō frustra me scripsisse re ipsa ostēdas: & quod ad
plutarchū attinet: diligenter cures. Vale. Ex Mediolāo Idibus Augustis. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Aenæ cardinali senensi sal. pl. di.

q Vod iā pridē affatu quodā poetico me tibi memini p̄dixisse re ipā de obitu Cal-
listi p̄tificis cōfirmatū est. diu bene coepta secūdēt: id qd̄ futurū nō solū uāhemē-
ter opto: sed certo etiā & spero: & uolo. Tu uelī memineris philelfi tui: q̄ tuā amplitudi-
nē: ut scis: & colit: & obseruat unice. Nūci festinatio fecit: ut essem breuior: q̄ uolebam.
Fac obsecro: litteris tuis intelligam propediem: quid mihi agendum sit. & quod de plu-
tarcho meo sæpissime ad te scripsi memineris etiam atq; etiam te rogo. Vale. Ex Medio-
lano Idibus sextilibus. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Angelo actiolo eqti aurato sal.

e T qd̄ ipse maxie oīum cupiā: & q̄tū liceat tibi ī tua rep. cū antea semper: tum hoc

potissimum tempore: non sum nescius. Quare te plurimū rogo: atq; oro: ut quod mihi coram uerbo aliquando receperis te opportune curatur: id i præsentia certa re cōprobes. Hoc erit mihi adeo gratum: ut gratius aliud facere nihil possis. Vale. Ex Mediolano. xviii. kal. septembres. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Nicodemo Tranchedino sal.

I ut placet astronōis corpora hæc inferiora & nostra ita parēt supiorū corporū potestati atq; iperio: ut etiā hoium uoluntates pro sydeꝝ ui necessitateq; mutantur: & nō sint eadē semp: haud mihi rem molestā: aut itēpestiuā facturū uidearis mi Nicodeme: si quod sæpenumero frustra abs te antea tētātū est: hoc etiā tēpore non omittas. Quod eo libētius: qm̄ ad astroꝝ motū atq; ifluxum accedit etiā ipsa ratio: quæ nullis astroꝝ uiribus est inferior. Rem tenes. Vale cū uniuerſa familia: patricioq; nostro. Ex Mediolano. xviii. kal. septembres. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus pio secūdo Romanæ ecclesiæ

summo pontifici sal. pl. di.

Quod nihil unq̄ i uita mihi neq; iucūdius cōtiguit: neq; optabilius: q̄c̄q; Accepi nūc nūc te ad. xxviii. kal. septēbres diuina benignitate ad summū ecclesiæ Romanæ pōtificatū assumptū esse cū maxio cardinaliū oīum cōsensu incredibiliq; totius Rōanæ reipu. uel uniuerſi potius: ut ita loquar: orbis terrarū laticia atq; gaudio. Quid. n. i p̄sentia tuæ gratuler sanctitati: cui nihilo plus dignitatis summus iste pontificatus attulerit: q̄ tuipse ob innumerabiles tuas diuiciasq; uirtutes pōtificatui? Accedit ad rē: qd̄ tibi corā p̄pediē singularē ac p̄one iauditā mei ai iucūditatē sum expositurus: si ita scilicet apud te p̄batū iri itellexero: Nā mentē meā oēm atq; desyderiū ex superioribus plarisq; meis litteris potuisti nō obscure itelligere. Vnū illud dūtaxat tuæ beatitudini exploratū esse cupio me tāta nūc affici ai uoluptate: uel ex solo ipso tuæ creatiōis felicissimo nūcio: ut existimē uitam mihi beatā cōtigisse: siquē i ea uoluptate summū bonū cōstituendū est: quæ nihil habet cū bæluarū uoluptate cōmūe: sed tota est hoīs. tota rōnis. tota absolutæ meræq; uirtutis. Reliquū est: ut siqs adhuc locus apud te musis relictus est: id qd̄ esse & magnificētius qd̄ esse nulla ex pte dubito: me facere digneris p̄ tuas litteras certiorē: p̄besne meū ad te aduentum. Vale pater beatissime. Ex Mediolano. x. kal. septēbres. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Bessariōni cardinali nicæno sal.

Ad decimū kal. septēbres dedi ad te litteras unas: & simul cū tuis alteras ad pōtificē piū. Eas aut utraq; tibi redditas ab Othōe Carreto iuriscōsulto: q̄ istic p̄ meo hoc p̄cipe Frācisco Sphortia legati fungit̄ munere: nō dubito. Itaq; miror: qd̄ in hanc diē nihil ad me puenit: qd̄ r̄nderis. Et id certe factū existio summis occupatōibus tuis: a quibus rogo tm̄ t̄pis subducas: dū Χειρόπραφόντι ad me des: p̄ qd̄ itelligā: qd̄ mihi faciendū cōsulas: hoc ē eamne istuc an minus eā. Reliqua tu uel me reticente p̄ tua incredibili sapientia liqdo cognoscis: Nam ego sum eo ip̄ortunior: quod te declaratum audio a pio pontifice: q̄ bononiensi legationi p̄sulis. Vale pater amplissime. Ex Mediolano pridie Idus septembres. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Ioāni paleologo Marchiōi Mōtifferati sal. pl. di.

Et si te noui iā pridem q̄ rebus egregie doctis atq; grauibus delectaris: idq; uel ex meis de exilio libris quos diutius tuo uti hospitio uoluisti: clarius itellexi: nolui tm̄ nō aliqd̄ ad te mittere: qd̄ & grauitati ipsi suauitatē hēret admixtā: & nō doctis solū: sed et oibus posset esse cōmune. Itaq; libros ad te dedi: quos mō de iocis & seriis inscri-

ptos ædiderã. Sic. n. in rebus seuerioribus lectitandis necesse fuerit: ut risui aliquando au-
ris patefacias: & ñ læticia solû: sed hilaritate aliqua pfundaris: Nã qm̄ te quasi lōgo post
liminio uisere istitui: mihi hac uia paratū iri aditū uolui: quo te nō facile minus: q̄ benefi-
cum offenderē. Vale. Ex Mediolano. xii. kal. octobres. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Nicodemo trachedino sal.

d Elicatior factus es: q̄ nihil respondeas: nolo. n. supbiæ crimē tibi homini amicissi-
mo obiicere: q̄ d̄ iis solemus: q̄ sæpius litteris iuitati nihil respōdere consuerunt.
Scio sane te esse occupatissimū his p̄serti t̄pibus. Sed erit humanitatis tuæ: ut tēporis ali-
quid surripias tātillū: q̄ d̄ amicitiaē cōdones officio. Ego istitui ad piū pōtificē salutatū ac-
cedere. Itaq; rogo te oi ope opa; cures: ut istac mihi liceat iter facere. Quid opus sit: nō
sti. Vale. & qd̄ de nostro patricio factū sit: cura: ut sciã. Ex Mediolāo. xi. kal. octobres. M.
cccc. lviii.

Franciscus philelfus Bessarioni cardinali nicæno sal.

b Inas ad te nuper litteras dedi: alteras ad. x. kal. septēbres. alteras nō m̄lto post: hoc
est pridie Idus septēbres: q̄s Otho carretus q̄ Rōæ p̄ hoc p̄cipe Fracisco Sphor-
tia negotia gerit: p̄diligēter tibi reddidisse litteris suis testatus est. Quod aut̄ nihil respō-
deris: nō possum nō mirari. Itaq; rogo te: ut me facias certiorē acceperisne meas episto-
las: an minus acceperis. Vale. Ex Mediolano. vi. Idus octobres. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Bessarioni cardinali nicæno sal.

e Tū de tua i me singulari m̄suetudie atq; beniuolētia nunq̄ dubitauī: eã tñ ita p̄-
xiã tuã litterã quas pridie nonas octobres ex urbe Roma ad me dederas: mihi
p̄spicue declararūt: ut aliud nihil certius unq̄ habueri. Sūq; lōgiore illa tua dicēdi elegātia
atq; maiestate ita delectatus: ut ipse mihi afflatus aliq; p̄æ uoluptatis magnitudie in le-
ctitāda epistola uiderer. Incredibilis habeo tibi gratias pater clamētissime: q̄ d̄ nihil unq̄
omittis de me uel ornādo: uel āplificādo. Faciat immortalis deus: ut meis de te optatis: id
q̄ d̄ certo futuræ spero: aliq̄do fortuna r̄ndeat: Nã cui oīum malī ἄΔΕΙΝ ὁΜΗΡΟΣ ἦΣΟΙ
ΟΥΚ ἄΧΙ ΛΛΕΙ ΟΥΚ ὈΔΙΩΔΕΙ ἄΛΛΑ ΚΑΙ ΤΟΥΤΟΙΝ ἄΜΦΟΤΕΡΟΙΝ ΠΟΛΛῶ ΜΕΙΞΟ-
ΝΙ ΤΗΝΤΕ ἄΡΕΤΗΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ἄΛΗΤΕΣΤΑ ΤΗΝ ΣΟΦΙΑΝ. Vt aut̄ ad rem ueniã: uix dici
queat: q̄ gratus mihi q̄q; piucūdus fuerit nūtius tuus de recuperato plutarcho: quē qm̄ a
miserã: me a summo pōtificē pio secūdo tuo iteruētū dono accipere i nō mediocrē felici-
tatis partē mihi ascribo. Nō. n. parux mihi iacturæ fuerat amissio talis ac tātī codicis: Ne-
q; uolo tibi unq̄ psuadeas alia a nobis uia codicē istū aberrasse: q̄ ea: q̄ tibi primis litteris
meis declarata est. Hūc at̄ mihi dono dari a sanctitate pii pōtificis tātī facio: ut uix aliud
pluris queã: Nã qd̄ ego dicã de mirifica illa benignitate ac munificētia i ānuã uitæ subsi-
dia: quã i me ultro uerus Christi uicarius pōtifex pius utit̄: Deceuit mihi ut hūanissime
scribis eius beatitudo i singlos ānos aureos ducatos ducētos ul̄ agētī Mediolāi. Addisq;
futurū: ut maiorē i dies & dignitatē: & utilitatē assequar. Ad hæc ego paucis r̄ndeō. Quã-
uis ego me sane cognori neq; de illius sanctitatis bñficētia: neq; de alaci tua bēiuolētissi-
maq; opa q̄c̄ magnū p̄meruisse: opam tñ pro uiribus datux polliceor: ne saltē uolūtate
& obseruantia idignus censear tam egregia: tāq; tempestiua magnitudie. Reliqua quod
te uelle itelligo scribam ad piū pontificem. Vale pater amplissime. Ex Mediolāo kal.
nouembribus. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus pio secundo ecclesie Rōanæ pōtifici maxio sal. di. pl.

b Effario reuerēdissimus i Christo Ihesu ac idē sapientissimus cardinalis nicænus fe-
cit me noie sanctitatis tuæ p̄ litteras certiorē: q̄ de me phumaniter beniuolētissi-

meq; sentires: & q̄ta cum caritate de me honoratissima uerba feceris: q̄bus me p̄terea tua sponte donis ornaris. Facis tu q̄dem pientissime oia summe p̄otifex pie: q̄ Christū optimū maximū imitatus nihil tibi potius ducas q̄ benefacere cū oibus: tū iis i primis: quos noris iā pridē inūerabiliū tuarū incredibiliūq; uirtutū obseruatissimos extitisse. Memisti sane pater beatissime: q̄ ego te semp oī studio colueri: & q̄ta semp cū ueneratōe diuinā sapientiā tuā qua iter oīs mortales mirifice unus excellueris: atq; excellas: assidue fueni prosecutus. Neq; fieri posse iudicasti: ut sine diuio quodā nutu atq; uolūtate tātus eēt meus & tādiu erga te amor. tāta pietas. tāta fides. Neq; uideri uoluisti oblitus q̄ diuio adhuc & oī ex parte icolumi Callisto p̄otifex afflatu illo: uel poetico: uel diuio fore p̄dixerī & id q̄dē hoc ipso p̄senti āno: ut & Callistus ex hac luce migraret: & ipse tu q̄d' oīum uotis fortunatissime cōtigit: & tātis christianā religiōis tenebris: lucē esses p̄ optatissimum tuū p̄otificatū allaturus. Et illuxisti tu p̄fecto bonis atq; doctis oibus quasi sol oriens terra tenebrarū caligie obductis. Actū oīo erat de clarissimarū artiū studiis: laudatissimis q; uirtutibus: nisi opportune tu diuinitus datus esses ad illas iustaurādas: tuendas. illustrādas. Itaq; iā musarū: quæ penitus iterierāt: reuiuiscūt. Eloquētia: quæ obmutuerat & uocē simul recupauit: & mētē. Ingenia q̄ obdormierāt: excitant. Oēs ad honestas actiōes maiore q̄ antea unq̄ cupiditate icēdunt. Desyderiū Nicolai quiti sapiētissimi illius p̄stātissimi q; p̄otificis quo uiri eruditi & eloquētes n̄ mediocriter torquebant: nō leuasti solū optatissima creatiōe sanctissimi tui p̄otificatus: sed i maximā splēdidissimā tuā bōitatis admirationē amorēq; iustamasti. Nō. n. honoratōe uerborū dūtaxat huiusmōi uiroꝝ aīos i pulcherrimā futurā tuā benignitatis spē erigis: sed p̄sentibus potius i gētibusq; muneribus: Nā ut alios p̄pe i finitos breuitatis cā p̄teries de me ipso uerba faciā q̄bus sum dōis a tua beatitudie honestatus. Quantā mihi q̄q; singularē uoluptatē attulisti nobilissimo ipso plutarchi codice: quo uiroꝝ illustroꝝ & gracorū: & latiorū uitæ grāca orōne eruditæ: & elegāter scriptæ cōtinēt. Quid q̄d' ad quotidiana uitæ subsidia singulos ducētos aureos ducatos i singulos ānos mihi i oēm atate apud alios etiā agēti cōstituiisti. Ita certe quod absolutæ ē munificētiæ tuæ: & exteriori consulis: & interiori hoī: q̄ppe q̄ & igenio: & corpori fomenta attuleris. At ego pro tantis tuis & tam imortalibus bñficiis q̄d' tandē sim celaturus. Nempe illud quod homuncio solet deo: cuius tu uices diuinitus hominibus repræsentas. Te admirabor. te colam. te uenerabor. te dies ac noctes tum mente & assidua meditatione perspiciam: tum ore: atq; arundine peremniter prædicabo. Hac de te desinam unq̄ benedicere quandoquidem ne tu quidem benefacere in uniuersam uitam desinere uoluisti. Erant præterea permulta: quæ scribenda mihi occurrebant. Sed hæc idē clæmentissimus cardinalis Bessario: ne sim epistola prolyxior: q̄ par est: tuæ sanctitati uerbis meis coram exponet. Reliquum est pater beatissime: ut tibi indubitato persuadeas meā me omnē felicitatem in te uno constitui: cuius uitam atq; incolumitatem ut oīpotens deus q̄diutissime tueat: etiā atq; etiam opto. Vale i Christo Ihesu. & me cōmendatum habe. Ex Mediolano kal. nouembribus. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Borsio æstensi Mutinæ
regiūq; duci sal. pl. di.

q̄ Vod plura de te i dies dux Borsii illustrioreq; digna laude prædicantur: eo magis magisq; fortunatus mihi uideor: quod in tuā beniuolētiā me admiseris. Diligentiā a tali ac tanto principe non mediocri felicitati ducendū est: Nam si morum similitu

do iungit mortalium aios caritate: dissimilitudo aut in odium concitat: quis non eum laudandum arbitret: qui tibi carus sit: cuius mirabiles summaeque uirtutes tot tantaque sunt: ut cum ois antiquitate non iniuria possis de gloria contendere? Et ut caetera: quae sunt prope infinita absolutae summamque uirtutis documenta incommodius mihi tempus recensenda reiciat: quae non iure optimo admiret: non obstupescat: non tollat in caelum diuinis laudibus illud in audita clementiae & magnanimitatis genus: quo nup ad. xi. kal. nouebris usus phiberis? Na ut granissimae litterae magnifici equitis aurati Bartholomaei pendaliae ad Nicolaum filium ducale hunc aulicum: quae hoc die in maxima procerum & nobilissimorum hominum multitudie coram hoc illustrissimo nostro principe Francisco Sphortia inter prandendum recitatae sunt: prudentissime declarant: Ioannes peregrinus cognomento simul & re ipsa abolicus maximis abs te maioribusque tuis ornatus beneficiis: cum grauer & iniquo animo ferret ut leue ita iustissimam multam illam: qua Laurentius eius filius paucis ante mensibus multatus fuerat. non minus ob delicti negati mendacium: quam ob delictum ipsum quod circa aucupium contra sui decreta principis perpetrarat: Venetias dedita opera profectus dicit. Vbi cum diutius esset: quam antea unquam consueuerat: ut erat animo ad maledicendum nocendumque uahementius inflamato: quicquid potuit excogitare: confingere: comminisci: quod excellentiae tuae uel ad perniciam: uel ad infamiam accessurum existimasset: eorum oium omisit nihil. Et tanquam non dicendi: sed maledicendi peritiam a disertissimo Guarino familiari nostro didicisset: ubicumque Venetiis iter ambulandum aliquos offendisset: quos tibi aliquando quoquo modo nocere posse confideret: apud illos per nouas insinuationes insidiosaque principia continuo ferebat: eo oratione: ut aliud nihil habere negotii uideret: quam per oem insimulationis genus deprauare splendidissimas uirtutes tuas: utpote quod nihil aliud quareret: strueret: anhelaret: quam malefacere: teque si fieri posset: tollere ex hominum genere. pudet me ea meminisse: quae ab illo maledicta memorant. Sunt enim indigna auditu: sunt oscena: sunt impia. Quae quidem ipsa huiusmodi esse uiri illi patricii ut sunt magni & sapientes: non obscure ostenderunt: quippe quod plerique oes: tum Ioannem peregrinum ipsum uerbis acerrimis coram castigarunt: tum per litteras te de ois hominis petulantia familiariter amiceque monuerunt. Quibus tu perlectis & quam diligentissime consideratis: neque ois intellecta & cognita: non turbaris: non excandescis: non animam acerbiolem in partem inclinas: id quod debita seueritatis fuisset & iusticiae potius: quam crudelitatis: & ultionis: sed ut es humanus. mitis. mansuetus. conuocatis in consilium duodecim sapientium quod dicit: ex primoribus Ferrariensis ciuibus circiter ducentis: accersit et iubes reum ipsum Ioannem peregrinum: cum essent tamen ii oes ignari: quod obrem eo loci conuenissent. Deinde uictor pauo prudentissimus secretarius tuus profectus in medium exponit excellentiae tuae noie perfidiam Ioannis peregrini: eaque non unis uenetorum litteris ne contradicente quidem reo confirmat: facileque conuincit non una morte dignum esse illum: sed admodum infinitis. & iis quidem diris: & truculentis: si quidem tot mortibus plecti abominabilis atque impius ciuis posset. Quibus sane auditis liquidoque perspectis: ita sunt consultatum animi tanta rei imanitate in reum ipsum exasperati: ut perinde atque hecuba quaedam quam fabulantur: in polymestora: in illius oculos uellent intruere. neque oculos dumtaxat eruisent: sed uitam. sed animam. sed siquid in anima latet altius & potentius: Atqui audiat longe lateque praesens haec aetas. audiat posteritas ois. Audiant oes: qui sunt: futuriue sunt: populi gentes: nationes: audiat uniuersus orbis terrarum inauditam humanitatem. clementiam. sanctimoniam magnanimi atque religiosissimi ducis Borsii: cuius uerbis idem uictor stans

in medio iratorum: & tumultuantium civium: Tibi ait o Ioanes peregrine homo nefarie
mitissimus pater patriæ dux Borsius pro tuis tantis istis & tā perditis tāq; imanibus faci
noribus non uitā eripit: non substātiā: quæ qdē oia pro tuis sceleribus amisisti. qn potius
tibi ultro ignoscit: debitāq; poenā liberrime remittit: Nā nihil est: qd malit q̄ nō mō non
degenerare in oī uirtutis genere a clarissimis p̄cipibus maioribus suis: sed illis uniuersis
si fieri possit: q̄longissime p̄lucere. O uocē p̄stantissimi principis. o mirabilē lenitatem.
o ai magnitudinē inauditā. Laudat ille maximus rex Dauid: qd placatus p̄cibus mulieris
Abigail manus a nabal carmello eius uiro hoīe uno oīum ingratiſſimo: quē iterimere cū
uniuersā familia decreuerat: illico abstinerit. Laudat Cæsar augustus: qd uxoris Liuiæ cō
silio. L. cinnæ quē perdere cogitabat: anhælati parricidii ueniā dederit. At Borsiu quibus
nos laudibus p̄sequemur: q̄ ciuibus oībus i Ioanis peregrini irruētibus necem: eū nō mō
do incolumē esse iusserit: sed ab ipetu consultantium facto sua manu subduxerit: atq; serua
rit: nō muliebri: non alieno illi consilio nullis neq; p̄cibus nec muneribus opus est: q̄ p̄
se se uiget: ac sapit: qui deū semp ante oculos habens cū illud salutare p̄ceptū meminit:
Mihi uindictā: & ego retribuā: tū ne obliuisci quidē unq̄ possit eūdē humani generis sal
uatorē non solū ignouisse malefacientibus: sed patrē ēt: ut illis ignosceret: extremis in cru
ciatibus supplici cōmiserabiliq; uoce orare nō destitisse. Libuit nobilissimo duci Borsio
pro ai magnitudine obliuisci iniuriæ. Libuit quod Cato senior prudētissime usurpabat:
uti uenia in delinquētē: quo potestātē: quā ab deo hēt: ea liceat uti semp. Libuit. libuit
inq̄ optimo principi: ut est lenitate incōparabili: ignoscere Ioanni peregrino: quo & sese
ipse sui silem oñderet: & illū perpetrati facinoris ubi poenitisset: ceteris foret exemplo
nullā esse uirtutē: quæ uni gratitudini antecellat. Quid enī ingratitude foedius: qd atro
cius: qd exitiosius quid imanius: Nā si hæc uitio uacat nullo ob eā quā in se hēt impudē
tiam: a quo enim flagitio abstineat homo ipudens: nō obscure patet esse gratitudie p̄
stantius nihil. Et primus ille Angelus si gratus esse uoluisset: neq; sua inflatus opinione in
supbiam lapsus esset: neq; a cælesti diuinoq; domicilio p̄ceps corruisset i tenebras sem
piternas. Te Ioanes peregrine grauissimi atq; iustissimi ciues oēs: qui tua cā in consiliū cō
uenerant: mortuū esse uoluerunt: quē princeps clementissimus & uitæ restituit & tāto tā
q; āplissimo patrimonio qd iuste pieq; amiseras: frui uoluit: secutus is qdē ut mihi uidef
non tā illud qd a Socrate dictū laudatur a uiris sapientibus: decere principē & amicis be
nefacere: & inimicos reddere amicos: q̄ p̄ceptū euāgelicū: quo iubetur inimicos etiam
esse diligendos. quo maiore te hoīem inimicissimū. quo pulchriore beneficio dux Bor
sius afficere poterat q̄ uita dōatum iubere uel locupletissimū opulētissimūq; repugnare?
Nonne tibi uideris regnare Ioannes peregrine: cum tm̄ scelus ipune perpetraris. Memi
neris igitur memineris gratitudinis. Et quod de persa illo Araspa tradit Xenophon: tecū
dies noctisq; uoluta. Nec te deteriozem in Borsiu: si q̄do usus fuerit: p̄stato: q̄ ille gesse
rit se in cyrum. Apes iracundæ sunt: & adeo peruicaces ad pugnandum: ut aculeos etiam
quibus natura armatae sunt: relinquunt in uulnere. At earum regem natura esse inermem
uoluit: & ita mitem quoq; & mansuetum. Si huiusmodi se regem erga te p̄stitit mitis
simus dux Borsius: noli tu quæso inhaerentē uulnere aculeū item recipere ad nocēdū: idq;
non mō: ne noceas tibi ipse: sed ut ai tui gratitudine latius reddas humanissimi p̄cipis
bñficiū: cui non minori curæ sunt laudabiles ciuiū actiōes: q̄ ppriæ ac suæ. Hoc. n. interest
inter tyrannū & iustū principē: qd ille oia refert ad proprias utilitates: siquidē aliqd utile
censeri debet: quod ob honestate abhorreat. At iustus princeps quicquid agit: quicquid

loquitur: quicquid cogitat: id oē refert ad utilitatem & decus ciuiū. Si tibi dux Borsius restitutum aduerterit: hoc est si sanum & prudentē: lætabit ipse certe: quod collatum in te beneficium non amiserit. Tunc enim amittitur: cum in hominem indignum collatum id fuerit. Et pastor bonus relictis cæteris ouibus: quam unam amiserat diligenter quærit: Et cum inuenerit non mediocrem lætitiā præ se fert. At si secus tibi: quod tua causa nolim: consulueris: maluerisque ingrati-
 dinis crimini obnoxius fieri: quam gratitudinis laudari: ego sane grauius tibi præfagiā nihil: sed tu uelim tecum ipse consideres qualis de te apud uiros bonos & sapientis existimatio futura sit: qualis fama. An ignoras quod negligit famam suam: homicidam iudicari: primum tibi ante oculos pone: quæta in laude uersantur: quod se accepti beneficii memores uoluerunt. Quis est: qui non libenter audiat: ac celeri oratione persequatur: uel Minucii magistri illius equitum in. Qu. fabium maximum: uel. L. Terentii culleonis ciuis romani in africanum superiorem gratitudinem singularē. Nam qualis se haberi uoluerint Virgilius Horatiusque poetæ in meccenatem: & Augustum: eorum pulcherrima disertissimaque poemata decantant. Contra uero nemo est sensus & rationis copiosus: qui cum aut Sextilii in. G. Cæsare. aut. G. pompilii in. M. T. Cicero nem maximos duos & eloquentissimos uiros ingratiudinem inuitus mærensi; audit: non illos uel mortuos oderit: atque excretur: & pro oem conuitii contumeliarumque genus infectetur. Sed quod multis: quod sit detestabile abominabileque facinus ingratiudo: ut triste ita sempiternum tulit exemplum sceleratus & impius ludas ille: quod magistrum dominumque suum humani generis redemptorem cruciandum iudeis pro oem uitæ dedecus & interimendum tradidit. Is enim conscius sibi diræ suæ horrendæque feritatis: abiecta spe omni consequendæ ueniæ prodigiosam uitam laqueo finiuit. plus enim ponderis ad poenam in malignitate sua: quam in diuina bonitate atque misericordia inesse arbitratus est ad ueniā. præterea iustus princeps non semper ignoscit. Nimia enim misericordia summa esse iniusticia consueuit: Nec minus crudelis ducit: quod semper dat ueniā: quam qui nunquam. Omnis in rebus mediocritas quadam seruanda est. Qui se uoluit leniorem: quam deceat: lenitudinis cuiuspiam & ignauiae nomen subiit. Et dissoluta clementia non eum modo: quod iterum deliquerit: sed reliquos item reddit alacrioris ad delinquendum. Quo fit: ut sub umbra huiusmodi uel clementiae: uel segnitiae iusticia tota pereat. Itaque et atque et tibi caue. Teque ita institue: ut & clementiae ac benignitatis tuus optimus princeps ab omnibus laudetur: & tu usus non abusus tanto beneficio uideare. Sed ut eo unum diuertit: nostra redeat oratio: non potui equidem persistentissime dux Borsi non mihi in modum affici læticia: cum litteræ illæ copiosæ & elegantes Bartholomæi pendaliæ coram optimo maximoque principe meo Francisco Sphortia recitatae sunt. Erant enim indices ac testes præclaræ tuæ & eximiae bonitatis: quam uidi cum ab audientibus omnibus: tum a grauissimo ipso principe facundo admodum plenoque ore mirifice laudari: teque unum dici: quam inter huius ætatis principes & haberi debeas: & dici princeps. Quare non minus meæ felicitati lætor: quam modo dicebam: quam tibi gratulor: quam maxis tuis innumerabilibusque uirtutibus tantam iam gloriam es adeptus: ut nulla sit futura posteritas: quæ de tuis diuinis laudibus cõticescat. Quis enim te humanior: quam clementior: quam ai magnitudine clarior: quam iustior: quam munificenti or? Nam quod ego dicam de illustri sapientia tua: quam perspicue intelliges inferiora hæc & temporalia omnia mutabilia esse planeque caduca. nihil tibi antiquus ducas magisue expetendum fide. religioe. pietate? Omnia refers ad deum: quo semper tanquam presentem. uidentem. audiētem: dirigis ac perficis tuos salutiferos cogitatus. Itaque omnia tibi secunda sunt. omnia læta. & ad uotum omnia. Qui te minus norit: rusticus est censendus. qui te non amat: non colit: non ex omni animi sententia ueneratur uel flagitiosus est: uel stultus. perge: ut facis princeps præstantissime. da nobis tuis quotidie egregium aliquod argumentum uel audiendi: uel discendi scribendi que de tot tuis tan-

tisq; uirtutibus. Vale principū decus. Et me cōmendatū habe: ut facis. Ex Mediolano Idibus Nouēbris. M. cccc. lviii.

Franciscus phil. Nicodemo trachedino sal.

q Vod tardiores ierint meæ ad te litteræ: id causæ fuit: quod expectabā mihi facultatē fieri per principē nostræ faciūdi itineris. Non enī uiuimus nostro: sed alieno arbitrio. Et iustus princeps pro iusta lege ducēdus ē. At uiri oēs boni subiecti sūt legibus. Iccirco Socrates cū posset: noluit e carcere se in libertatē uēdicare. Breui igit hinc concedā Lucā. Ibiq; tandiu expectabo: donec mihi fiat: quod amici noīe significasti: Nā eius mihi fide esse tutius nihil pōt. At ne securius quē. Erunt et mecum filii duo Marius: ac Xenophō. Cū una erimus: cætera inter nos cōmentabimur. Vale. Ex Mediolano. viii. kal. decēbres. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Thomæ senecæ sal.

b Ertholla noster qui ad te uenit: faciet de oī statu meo te cumulatissime certiorē. Qua uero in re tua mihi opa opus sit: ex eodē cognosces. Itaq; tuum ē id p̄stare: ne frustra hoc itineris ab eo susceptū uideri possit. Nō enī sū nescius: & quātū possis auctoritate: & gratia: & quātū et mea cā uelle debeas: sed rudis plane & dicendus sum: & iudicandus: quia ita ad te scribā: quasi uidear de singulari tua p̄spectaq; caritate. Quare nihil aliud abs te peto: nisi ut cures: ne istic diutius Bertholla noster expectet. Vale. Ex Mediolano iiii. Nonas decēbres. M. cccc. lviii.

Franciscus phil. Bessarioni episcopo tusculano cardinali nicæno sal.

c Vm ego quotidie tuas litteras expectarē pater clāmētissime: quibus certior fierem de iis: quæ ad kal. nouēbris tuæ āplitudini scripserā una cū litteris ad sanctissimū pontificē piū: neq; aliud noui quicquid acciperē: essetq; iā mihi tandē iter ad uos p̄missum: coepi non inuitus aggredi hoc laboris istuc p̄ficiendū: etsi cupienti labor esse nullus sane pōt. Itaq; sum i uia. Neq; ad multos dies futuræ spero: ut sanctissimi dñi nostri exoptatissimā faciem tuāq; mihi corā contueri liceat. Interea uero loci te maiorē in modū rogo: ut quod antea ad te scripserā & de plutarchi codice: & de ducentis illis aureis ita ex sententia tua meaq; conficiatur: ut nihil iis de rebus cū istuc uenero: mihi curādum sit. Vale. R. pater: & domine. Ex Mantua die Natalis christiani. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Ciccho calabro ducali secretario sal.

n Olo: mireris: si in hoc meo ad piū pontificē itinere incessu uti uideor testudineo. Id enī fit partim malignitate hyemis: quæ uias oīs uitreas reddidit: partim benignitate principū: quæ me non nulli remorati sunt. In primis aut Sigismundus pādulphus malatesta: ut est aīo ingenti: & phumano me honorificentissime liberalissimeq; excepit: & oībus est officiis p̄secutus: quæ ego cū ob eius maximas innumerabilisq; uirtutes maximi facio: tū eo pluris: quod principis nostri amantissimū eē obseruatissimūq; cognoui. Idq; ut istius excellētiæ referas: uolo. Sū ego hinc postridie abiturus: Vtarq; quātū in me fuerit: maturiore itinere. Te iterea etiā atq; etiam rogo: ut memineris mei: nec minus Lauræ nostræ: quam tibi unice cōmendo. Reliquum est: ut communi principi etiam atq; etiam me cōmendes. Vale. Ex Arimino Nonis ianuariis. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Ciccho calabro ducali secretario sal.

d Edi ad te: nudiustertius lrās ex Arimio: quibus certior factus esses de iis: quæ t̄ps obtulerat. Hesternō uesperī cū ad forūsempronīū uēissem: offendi iacobū perusinum cognomento picininū corpe sane Tydeū. sed aī robore ac prudētia alcidē aliquē. Hic mihi uisus ē tāta eē: in principē nostræ & fide: & pietate: ut dignus sane sit: quæ Sphortiāi oēs mirifice diligamus: amemusq;. Singularem is mihi beniuolentiā ostendit. omisitq; nihil:

quod uel humanitatis: uel benignitatis officium sciret. Spero hunc principi nostro maxime aliquando uoluptati fore: & fortassis et usui. Cum haec ad te scripsi: eram hinc continuo abiturus: quippe quod audirem pontificem piū ex urbe Roma iam decessisse petereque perusiam. Tu me interim ama: ut soles. Vale. Ex foro sempronio. vii. Idus ianuaras. M. cccc. lvi.iii.

Franciscus philelfus Gaspari mercato Valentiae comiti sal.

I Gasparem mercatum meum de omni meo in urbem Romam itinere minus facere certior: quem alium sim facturum: haud satis intelligo. Itaque rem omnem paucis accipe. posteaque ad quartumdecimum kalendas ianuaras e Mediolano decessissem: ueni postridie Mantua: quae quidem urbs me plurimum delectauit: cum sua magnificentia & Maronis nostri memoria: tum et cumulatius praesentia & humanitate praestantissimi principis Lodouici: qui me uidit per libenter: excepitque lautissime. Et quoniam natalis christianus propediem aduentabat: uoluit ne ante inde discederem: quam esset a me Natalis ipse apud se celebratus. Quo quidem facto postridie eius diei Reuerentem ueni: ubi uidi pulcherrimas aedes illas: quas ingenti aere princeps eo in oppido nuper aedificauit: non trito & usitato quodam uulgarique artificio: sed ad imaginem potius atque dignitatem laudatissimae illius & prebeatissimae antiquitatis. Unde cum Ferrariam postero die concessissem: ducem Borsum offendi principem sane dignum: quem nulla neque natio: nec posteritas conticescat. Est enim omni uirtute praeditus in primisque magnitudine animae ac munificentia: quae ipsae duae claris principibus peculiare semper esse debent. Et quod mihi fuit iucundissimum auditum: diuinum principem nostrum non minore laude: quam beniuolentia profsequi studebat. Ab hoc ego egregie donatus pridie kalendas ianuaras uersus Bononiam praesectus perpetuo itinere intra quatrimum Caesenam ueni: ubi ab humanissimo Regulo malatesta nouello non regie minus quam philosophice sum acceptus. Eodemque modo post biduum a Sigismundo pandulpho huius fratris: cuius ego fortunam non potui non misere dolere: quippe quem uideam breui periturum: nisi a clementissimo nostro principe: a quo quidem uno is ultimam salutem sperat: opere: auxiliumque iuenerit. Unde cum primum illuxisset: abiens foris sempronium petiit. Hic Iacobus picininus acerrimus belli dux hibernans ubi me eo aduenisse cognouit: suum necessarium quendam ad cauponulam misit: qui me suo nomine salutaret: atque omnia polliceretur: quae humanitatis sunt beneficentiaeque officia. Hunc ego deinde mane cum adissem: multaque citro ultroque familiariter & amice habita uerba essent: unum id uisus mihi sum de illius aere intelligere sibi principe nostro nihil esse carius: nihil uenerabilius: cum sese huius semper non seruum minus: quam filium assereret: diceretque nihil sibi contingere posse optabilius: quam aliquam occasionem offerri declarandae suae in tale ac tantum patrem & dominum obseruationis. fidei. pietatis. Quid multis est opus? Est plane Iacobus picininus in principem nostrum tanta beniuolentia atque fide: ut addi nihil possit ad cumulū. Sum autem ab illo ita tractatus: ut eum decet: qui & uetus amicus sit & principi nostro carissimus. Eodem etiam die inde discessi: & per montuosa illa asperrimaque itinera post sextum diem perueni ad urbem Romam. Et ne sim longior: quam oportet: Sumus pontifex pius tanta me humanitate excepit: ut uix quicquam dici possit humanius. Spero me omnia ex sententia mea assecutus: & ad paucos dies secundis auibus rediturum ad uos. Interim uelim: ut memineris mei. tibi que persuadeas te mihi neminem post clementissimum principem nostrum esse cariorem: neque iucundiorē. Tu uale cum tua frigidissima frigida: Nam hic niuium nihil est. Ex urbe Roma. xiiii. kalendas februaras. M. cccc. lvi.iii.

Franciscus philelfus Borasio aetensi Mutinae Regiique duci sal.

Quod mihi ex urbe Ferraria decedenti mandasti praestantissime dux Borasio: id ego pia ecclesiae Romanae pontifici fideliter diligentissimeque exposui. & ea praeterea

addidi: quæ mea interesse pro maximis tuis in me beneficiis addenda existimaui. Audiuit certe oia summus pontifex perlibenter. oñditq; se usurum in tempore: qđ tam liberaliter atq; pbenigne obtulisti. deinde í longiusculū sermonē de tuis diuinis laudibus & audiendo: & dicendo prouectus est. Et cū alia permulta de te mirifice pbauit: tū in primis deletatus ē: qđ nihil pluris q̄ religionē: & cultū diuinum faceres. Dicebat enim sibi plurimū uideri laudandum: qui in tāta rez licētia ita se gereret: ut oia referret ad deū. Absolutaq; esse uirtutis: qui in maxima fortuna se cōtineat: cū fieri uix possit: ut ipunitate proposita uoluptas uitiorū oīum parens contēnat. Et ideo te sibi uideri magis admirādum: qui in pulcherrimo & pacatissimo principatu in maxia bonaz rerū oīum afiluentia: & uarietate: & copia nunq̄ secedas ab honestis actionibus: nunq̄ ab officio. nunq̄ a deo. semperq; tui filis sis. hoc est dei metuens planeq; perfectus. Nunq̄ enim cōtinere te potuisse in illa Ioannis peregrini aduersus dignitatem tuā impia cōtumelia: nisi deū semper ante oculos haberes. Itaq; istiusmodi clamētia tuā pleniore quodā ore hilariq; uultu laudabat. Et ne si longior fuero: uidear assentationi obnoxius uel in re pspicua oīoq; uerissima: ea fuit dicendi clausula: si tales fuerint reliqui christiani principes: qualē te esse in deū audiret: non admodū sibi in sua hac profectioe laborandū fore aduersus turcos. Hic ad martiū istac iter facturum est. Quare ex eo ipse corā aiaduertes: quā de te habet præstatem opinionē eāq; uerissimā. Cætera tibi propediē præsens exponā. Sūmus pontifex hoc mane Romā egredit perusiam uersus iter facturum: ubi dies quīq; ad summū acturus est. Vale mi princeps illustrissime. & me cōmendatū habe. Ex urbe Roma. xi. kal. februaris. M. cccc. lviii.

Francisci philelfi epistolarum Liber Decimus quintus.

Franciscus philelfus Sigismundo pandulpho malatestæ sal. pl. dicit.

VM primum uenissem in urbē Romā Sigismunde pandulpho: rem quā proficiscenti mihi pro tua in me præcipua dilectioe mandaras: curauim apud pontificē piū nō minore fide: q̄ diligentia. Quid aut is mihi rñderit in cām tuā: id ego oē filio tuo excellenti indole adolescenti Robertho: quē te apud Mediolanū absente: rediens fani offenderā: ut actū erat: exposui. Fecisti aut & prudenter: & recte: qđ socii tui Frāncisci Sphortia caritate atq; sapientiā fucatae alioz spei dolosiq; pollicitis: ut es aīo ingenti acerrimoq; ingenio: prætulisti. Non enī mihi crede: tua te fallit opinio. Est enī hic princeps: ut scis: cū aliis permultis ac maximis uirtutibus præditus: tū clamētia atq; benignitate plane oīum primus. Quæ quidē ipsæ tuæ uirtutes mirifica beniuolentia quadā mortaliū aīos ad se trahunt: Nā ut crudelitas est imanium proprie bælluarū: ita nihil esse duco: qđ magis attingat hoīum bonitatē: q̄ humanitatē: facilitatem: mansuetudinē. Liberalitas uero ac beneficentia q̄ uerhementer alliciant oīs in amorem sui: quis est: qui nesciat? Quantū uero prudentia & rerū gerendaz peritia calleat idē Franciscus Sphortia earūq; non paruaz: aut uulgarium: cū alia prope ifinita periculossima clarissimaz facinora: tū nobilissimus hic principatus facile demōstrat: quē nullis fere uiribus: auxiliisue fortunaz: aduersus oēs italia: atq; galliarū: hispaniarūq; potentatus adeptus est cū imortali sui noīs gloria. At huius fide obseruationeq; promissoz quid iuente liceat aut certius: aut sanctius: Itaq; tibi plurimū gratulor: cui uideo ppe diē latiore fore fortunā: teq; non modo liberatum iri oī bellorū mole: sed incrementū etiā firmis-

mum unius huius soceri tui consilio atq; adiumento tuis rebus presentibus allaturum. Reliquum est: ut pro tua dignitate atq; a magnitudine ut beneceptis insistas: oibusq; declares eum te Sigismundum esse & idies magis magisque futurum: quod consilium ratione omni casus temeritati anteponebam iudices. Vale. Ex Mediolano. nono kal. martias. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Karolo fortibracio sal.

q Vam mihi gratum & periuicidum fuerit lautissimum tuum munus: Seneca noster egregius idemq; uerissimus splendidissimi tui nominis predicator tibi coram exponet. Facis tu aut nihil alienum a paterna gloria tuoq; splendore. Nihil. n. decet paruulum abs te donari: quod & maximo imperatore sis natus: & ipse maximus. Quod autem ad me attinet: licet ipsi tibi: uel meretricente non obscure intelligere: qualis sit meus erga te animus. Nam si nullis beneficiis puocatus eram: tibi antea uixhemer affectus ob eximias tuas innumerabilisq; uirtutes: quale futurum speres: quem tam eleganti munere decoraris? Tuum igitur fuerit bonas actiones tuas bonis assidue actionibus cumulare. Non. n. nos minoris in dicendo de te bene cognosces: quam nos de te in bene agendo audierimus. Reliqua ex Seneca ipso accipies. Vale. Ex Mediolano. vi. Idus Aprilis. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Thomae senecae sal.

f Atis superque expectare domini te poteram: cui dare litteras: quas predixeram: ad illustrem Karolum fortibracium: cum iterum nunciat abesse te ab urbe Mediolano per multa millia passuum. Fecisti aut seuerius: ne dixerim inhumanius: quod non uale prius dixeris: quam a nobis abieris: presertim cum scires tua mihi adhuc opera opus esse: Nam quae in re id certe scire non poteris: nisi ab me ante audisses. Habes tu cum hisce litteras: quas tecum laturus fueras ad iclytum istum Karolum. Intelliges etiam: quid abs te uelim: Itaque facito: cures omnia ex sententia mea. Vale. Ex Mediolano. v. Idus aprilis. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Nicodemo trachedino sal.

d Edi petro galerae ad te litteras: ex quibus intelligere potuisti: quod fieri abs te uelim. Itaque si me amas. ut certe facis: da operam: ut & quamprimum & ex sententia mea mihi moreris. Scio enim & quantum possis: & quantum mea causa uelis. Quare ne infinitae occupationes tuae tibi impedimento sint: quo minus quod cupimus: assequamur: tuae prudentiae fuerit providere. Vale. Ex Mediolano. v. Idus Aprilis. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Amareto Mannello sal.

n Non absurde mihi uideatur plato sensisse eo in libro quod de rectitudine nominum inscribit: nomina quibus utimur: non esse indita casu quopiam: ut uulgo existimat: sed ita potius inducere ac ueluti de industria dictate natura: quae multo antepuides: quod cuique sit euenturum & qualis quisque futurus sit: ita nomen imponat. Id autem cum in aliis multis & rebus: & hominibus probari potest: in Alcides: & priamus perspicuum est. Alcides. n. robustum fortemque significat: quale illum legimus extitisse: quod hercules postea cognominatus est: quasi fama gloriaque iunonis: quae a graecis uocatur hera. priamus uero a uerbo priama: quod demo significat: deduci manifestum est. At illum ab Alcide captum troianos postea emisse: & graecae & latinae tradunt historiae: Nam de uiribus & fortitudine Herculis quod attinet predicare: Et haec quidem duo quemadmodum alia per multa: quibus totus ille liber refertus est: secundum rectam analogiam dicta reperiant. Videmus etiam & apud graecos & latinos pluraque esse nomina: quae secus interpretemur: quam uoces ipsae significent: Nam & lucum dicimus: quod ob nimiam arborum densitatem luce quodammodo careat: & parca: quod certe minime parcat: Sic item apud platonem Cratylus cauillat in hermogenem eum non recte dici hermogenem: hoc est mercurio genitum: quod doctrinae. scilicet atque eloquentiae nihil sapiat. Unde haec nostra repetit oratio: ut intelligat ceteri: quod te mihi amarete experti non sunt: nomen tuum

contrario esse significatio accipiendū: q̄ uox ipsa uideat ostendere: Nam nō modo nihil ī te habes amaritudinis: sed es certe plane dulcis ac persuasissid qd̄ nō solum oī tuo sermone declaras: sed etiā uniuersa uita Sed de his malo apud alios q̄ apud te ipsum uerba facere. Dēdisti ad me binas suauissimas litteras: quarū unas eodē accepi die: quo eram ad urbē Romā p̄fecturus. itaq; nihil tūc otii datū est respōdēdi ad te. Altera aut̄ simul cum duobus fasciculis asparagorū sunt hoc tpe mihi reddita: quo me febrecula q̄dā eaq; tertiana corripuit. Quare noli: mireris: si minus hilares hęc meę litterę ad te ierit. Vix. n. iacenti ī lectulo atq; febriēti mihi uel ineptiora hęc dētare licuit: cū laboris etiā p̄tē tuus ac meus bonū accursus pisanus ī scribēdo sibi ultro assumpserit. Vnū aut̄ nō omittā me nō minore admiratiōe p̄seq̄ q̄ delectatiōe orōnē: qua ī litteris uteris. Et scribis tu certe n̄ modō apte sed etiā pulchre. Itaq; pro nostra singulari ac mutua beniuolentia te etiā atq; etiā hortor: ut qua cōepisti: diligentia incūbas studiis litterarū: ex q̄bus crede mihi: longe maiorē fructū ac diuturniorē consequere: q̄ ex oī tua q̄stuo issima mercatura. Meū Cato nē saccū iuriscōsultorū homerū saluere plurimū iube. p̄terea ueli meo noīe mōeas Mariū filiū: ut cū Baldassare raxio se q̄modestissime gerat: operāq; det: ut amicitia cū illo uiro q̄ inimicitias maluisse itelligat. Vale. Ex Mediolāo. vii. kal. Maias. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Amareto mánello sal.

Acis tu qdē mi Amarete p̄mice: qd̄ febriēti mihi oībus hūanitatē officiis optuleris. Et asparagos accepi: & mala punica. Fuerūt sane m. hi utraq; p̄grata. Faciat deus: ut p̄pediē: qd̄ spero: optoq;: iucūdiōra nobis tua sint munuscula: Nā aīo tuo iucūdius certe eē nihil pōt. Quod aut̄ ad tuū attiet nomē: nō facile sniam mutare cōsueui: p̄fertī eā: quā diligētius āte cōsyderari. p̄terea an ignoras nimis oē uitii loco duci: Si ita & moribus es dulcissimus: ea simulata noīf amaritudo tm̄ affert tēpanti: ut oīs illa quasi nimia dulcedō ad mediocritatē quādā redigat: qd̄ uel meræ uirtutis ē: uel laudabilis hīfus. Ad hęc nōne uides pigellū tuū nō iccirco ita esse noīatū: qd̄ ulla ex pte sit piger: q̄ppe qui in rebus gerendis sit unus oīum strenuus maxie. Tu ut ante ad te scripsi: uelim: omni opera atq; diligentia litteris studeas. Hęc. n. una res cum multa tibi adiumenta allatura sit: tum erit aliquando non mediocre leuamentū senectutis. Vale. Ex Mediolano. v. kal. maias. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Ioāni & Guidoni Antonio arciboldis sal.

Vpiēti mihi acerbissimū luctuosissimūq; m̄rorē: quē ex obitu Nicolai patris sapientissimi iurecōsulti: & grauissimi senatoris cōcepistis: aliqua saltē ex parte leuātū ire: duę sane res ita aduersant: ut un̄ exorditurus sim: nesciā: & molestissima hęc febris qua nō mediocriter lāgueo & incredibilis q̄dā ī optimū uirū illū beniuolētia: qua fit: ut cōsolādus ipse nō minus sim: q̄ uos: quos cōsolaturus accedo. Faciā tm̄: ut potero: operāq; dabo: ut q̄bus ī hac mea aī molestia remediis utor: iis etiā uos si aptioribus non licuerit: uti mecū una possitis. Nō eqdē negabo magnā esse iacturā nostrā ī obitu tanti atq; talis uiri igēsq; naufragiū. Nō. n. morte nobis sublatus est uir unus ex pluribus: sed is p̄fecto: quo aliū neminē uniuersa hęc gallia Cisalpina neq; inocētiorē habuit. nec doctiorē. nec oī uirtutis genere meliorē. Liceat itueri fortasse nōnullos: qui singulari aliqua uel īgeniū: uel doctrię uel uirtutis p̄stātia iter ceteros sint illustres: sed qui unus oēm simul laudē sit cōplexus: p̄ter unū Nicolauū arciboldū: iueniamus certe neminē. Hic publicis: hic priuatis in rebus: & domi: & foris ita ceteris huius tēpestatis hoībus p̄stabat: ut nō minus uenerādus colēdusq; esset: q̄ & diligendus: & amādus. Offendebat neminē: p̄derat oībus.

Nihil sibi ducebat potius quam iusticiam atque pietatem. omnia ad officium boni viri. omnia referebat ad deum: quo pende ac presente & ituente omnia: recte semper & sapienter tum loquebatur: tum agebat: quicquid ei aut agendum: aut dicendum esset. Illudque platonis atque stoicorum non re minus: quam verbo usurpabat non sibi soli se natum esse: sed bonis omnibus. sed universo humano generi. Itaque aliorum etiam causas ac litigia ea animi gravitate integritateque persequabatur: ac si essent propria. Hinc factum est: ut carissimus esset omnibus: prestantissimo autem nostro principi ita gratus & preciosus ut alius magis nemo. Quare in omnibus rebus maximis illisque difficillimis: quae in tanta locupletissimo: & potentissimo principatu quamplurimae ac variae quotidie occurrunt: unum hunc Nicolaum archiboldum non interesse solum: sed ita peresse semper instituerat: ut sine eo nihil innocenter: nihil ex animi sui sententia fieri posse iudicaret. Et ne sim dicendo longior: quam vel res ipsa: vel tempus: vel praesens mea corporis infirmitas postulat: quemadmodum universa quodam gratia in dubiis suis ac maximis causis ad Ariopagum se referebat: ita non modo totum hoc principis nostri latissimum regnum sed omnes etiam haec gallia Cisalpina unius illius viri aedes continuo petebat: & assidue frequentabat quo aliquid inde aut consilii: aut auxilii iuste pieque assequeret. Et nemo certe unquam inventus est: qui quod consilium ille protulisset: non tanquam a Solone aliquo: aut ex sacratissimo quodam iusticiae & totius virtutis oraculo platum esse censeret. Quis igitur non iure doleat: atque animi vehementissime crucietur in eius viri obitu: cuius vita salutis: ut ita dixerim: erat omnibus? Quid tamen faciendum nobis sit: quae ea sumus nati necessitate: ut omnibus sit tandem moriendum? Quicquid autem sit lege naturae: id certe etsi acerbum videri solet ob infirmitatem humani generis: profecto non modo in malis ducendum non est: sed in bonis potius. Nec enim mors est interitus: quo corpus simul animusque dissipatur atque deletur: sed quaedam separatio ipsius animi a corpore: hoc est immortalis naturae a natura mortali. Interit sane homo exterior morte: non interior: quam quo solutior est: unctis moleque corporea: eo liberior redditur: eo sui similior: eoque magis ac magis & vivet: & sapit. Quare si recte volumus rem ipsam nobiscum animo volutare: non est nobis morte sublatus Nicolaus archiboldus: qui ex his tenebris intolerabilibusque arduis humanae vitae in caeleste regnum ad vitam sempiternam eaque & lucida: & perspicua omni gaudio abundantem evolavit: Recepit iam premia bene actae vitae. frui conspectu omnipotentis dei. Nulla re eget: nullis laboribus est obnoxius: Nunc laetatur: gaudet: exultat: quod id bonum tandem est consecutus: quo aliud nullum neque dici potest: neque cogitari aut felicius: aut beatius. Illius autem gloria & sempiterno gaudio nos animi torqueri non amatis est: sed iudicatis & ad suum commodum omnia referatis: Quo certe nihil esse arbitror magis alienum ab animo ingenuo ac magno. Quamobrem si mihi audieritis doctori olim vestro nobilissimi adolescentem: feretis aequo animo ac modice obitum Nicolai patris: qui potius operam dabit: ut omni industria atque diligentia illius pro omni praestantia genus quamillimi & dicimini: & sitis: Quod una re facile vobis contigerit: si virtutem paternam semper pro omnem vitam cursum sequi imitarique studueritis. Id autem eo facilius factum est: quod relictum ab eo vobis esse intelligitis locupletissimum: & honoratissimum patrimonium: pro quo omnem vim impetumque fortunae sitis propulsaturi. Et quod inquam patrimonium? Num praedia ac fundos. Et haec sane non mediocriter sed aliud longe maius: longe pulchrius: longe diuturnius: eruditionem bonarum artium: quae nulli motui: nulli fortunae subiecta est: Nam alterum vestrum urbanis. alterum bellicis laudibus erudientum studuit. Quibus utrisque tota humana vita quam duplicem esse natura cognoscimus contemplativam atque activam: & constat: & habet in laude. Nam quod ego dicam de pulcherria suppellectili amicorum: quos tot vobis tantisque reliquit: quot eius admirabilis ac summa gravitas pro incredibilem magnitudinem meritoque quotidie quamdiu vixit: sibi conciliauit: Nec enim minor vobis cura habenda est: ut amicorum hereditatem non deseratis: quam ut reliquam rem omnem pecuniariam

tueamini. Valet. Mediolani. Ex ædibus meis. v. Idus maias. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Iacobo lucensi apostolico secretario sal.

Franciscus fossatus uir nobilis & humanus idēq; splēdidissimus eques auratus est mecū summa familiaritate cōiunctus: hūc ego tibi pro nostra singulari beniuolētia maiorē i modū cōmēdo. Facies tu mihi sane rē admodū gratā: si curaueris: Franciscus meus itelligat meas apud te commendatiōes sibi fuisse nō mediocri adiumēto. Quod ut facias: tāto studio abs te peto: ut maiore aliud nihil possim. Scio te oīa cupere mea cā nihilq; omisū: qđ huic uiro uel ad rē: uel ad dignitatē pfuturę itelligas. Quare ne tuæ pmultæ ac maxie occupatiōes tibi ipedimēto sint: quo tardius qđ factō opus fuerit: effectū reddas: te etiā atq; etiā rogo. Vale. Et me sanctissimo dño nostro qđ diligentissime cōmēda: Cui qđ nihil adhuc obstrepueri post reditū meū ab urbe Roma tertiā febris fuit i cā: qua qm̄ diuīa benignitate iā sum plane liberatus: qđ p̄termissum est: p̄pediem resartia. Gregoriū senensem iurecōsultum collegam tuū bene ualere plurimū opto. Vale itē. Ex Mediolano. xi. kal. Iunias. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Amareto mānello sal.

Bis deiceps posteaq; tertiā febre sum liberatus: tui ad me ierūt pulcherrimi asparagi: qbus etsi delectatus sum plurimū: qm̄ ab hoīe amicissimo missi essent: lōge me tñ magis magisq; delectassent: si litterarū tuarū suauissimo comitatu uti uoluissent: Id qđ nō p̄stitisse te: nisi mihi memoriæ occurrerēt occupatiōes tuæ cū priuatæ: tū publicæ: æquo aīo haud ferrē. Erit tñ humanitatis tuæ: si cū qđ otii nactus fueris: aliquid mihi scripseris. Vale. Ex Mediolāo. viii. kal. iunias. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Ioanni palæologo mōtūfferati marchioni sal. pl. di.

Non secus nos oēs q̄ eloquētiae studiū pfitemur: illiberalitatis accusandi sumus: si p̄ litteras amicos cōmēdare neglexerimus q̄ uos p̄cipes: dū uiros familiaris ac beniuolos iuuare pecunia detrectatis. In quā uitii labē ne ipse iciderē apud te: q̄ soles unus oīum esse liberalissimus: nō potui tibi nō cōmendatū facere Demetriū palæologū istū: q̄ tuæ excellentiæ reddidit meas litteras. Est. n. uir nobilis & modestus: idēq; plane dignus: cui i tāta sua calamitate opē feras p̄benigne: ut iis oibus cōsuesti: quos ex reliquiis illius cōstātinopolitani naufragit fortuna seruauit. Ego de hoīs dignitate uerbū ideo nullū facio: qđ secū ipse locupletissimū testimoniū affert. Reliquū est: ut bonæ Valitudini operam des qđ diligentissimā: quo tua hūanitate qđ diutissime uti possimus. Vale. Ex Mediolano. iiii. nonas iunias. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Xenophonti filio sal.

Quod tibi antea q̄ istuc esses p̄fecturus: cōsiliū dedi: idq; ut faceres: iussi: idē repetā p̄ litteras. Instituiisti medicinæ opam dare: qđ eius rei nō mō nō rephēdo: sed uæhemēter laudo: qđ qđē & medicā post magicā atq; poceticā est oīum laudatissimarū artiū uetustissima eaq; humano generi admodū necessaria: & tu ad istiusmodi scientiam uideris natura iclinatus. Vnū aut̄ moneo: ac uolo: ne te ante ad medicinæ studiū cōferas: q̄ dialecticē ac physicē oēm itēq; mathematicas disciplinas: qđ diligentissime didiceris. Quibus qđē ipsis i studiis qbus p̄ceptoribus uti debeas: id qđ te etiā coram monui: consule hoīem mihi amicissimū eruditissimūq; philosophum ac medicum Iohannem Marlianū: quo etiam aliquando doctore usurus es. Noui. n. hominum consuetudinē i istiusmōi scholis: quanta circūcursatio: sit quātæ amicorū preces ad auditores alliciendos. Itaq; uo

lo te non beniuolis hac in re: sed tibi ipsi mihiq; inseruire. paucis tenes sententiam meā. Dere pecuniaria ita curabo: si itellexero te a monitis iussiq; paternis nusq; recessisse. Vale. Ex Medioláo. viii. Idus. Iunias. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Othoni carreto Iurecōsulto sal.

c Vm tuis istis binas a me litteras uersibus accepisti: quæ alteræ danf ad pōtificē piū: alteræ ad Bessarionē meū Cardinalē Nicænū. Vtrasq; tñ ut ipsi cardiali q̄primū reddas: uelim. Ignosce breuitati epistolæ mex. tuarūq; longitudinē litterarū ut obliuiscaris: rogo. Vale. Ex Mediolano Idibus Iuniis. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Xenophonti filio sal.

d Edi famulo quē misisti pecunias: quas petebas: nō eas fortasse: quas expectabas sed quæ mihi p id tēporis se obtulerāt. Nosti. n. mores meos. Nunq̄ diutius apd me nūmi hospitari cōsuerūt. Tu icūbe i id studioꝝ genus: qd̄ es aggressus. Id aut̄ eo debes facere libētius: qd̄ nō temere: sed consulto ad eā te laudē cōtulisti. Itaq; facito: ne frustra sit diuturna tua cogitatō: & deliberatō diligens. Vale. Ex Mediolano Idibus Iuniis. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Bessariōi cardiali nicæno sal.

d Edi p̄ximas ad te diebus pater clamētissime & litteras unas & cū iis carmen sapihicū & adōicū: ut itelligeres id qd̄ tibi eē debet p̄m̄tis arguētis exploratissimū: apud me nihil esse antiq̄us: nihil uenerabilius tuo noīe. Nunc uero cū mecū aīo repeterē q̄ta i me humanitate benignitateq; usus est Reuerēdissimus pater prosper colūna diaconus cardialis: dignus sane uisus est: quē aliquo ueluti munusculo reuiserē. Itaq; cū aliud nihil p id t̄pis oportunius mihi occurreret: meos carminū libros iccirco ad eū dedi: ut breui aliqua saltē cōiectura cognosceret se nequaq; i hoīe oīo iurato suū beneficiū collocasse. Quare tuā mansuetudinē uahementer rogo: ut hosce ei libros per tuū aliquē nuntiū reddēdos cures. Vale. Ex Mediolano kal. Iuliiis. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus prospero Colūnæ diacono cardiali sal.

e Vm ad p̄ximū mēsem Ianuariū uenissē Romā salutādi summi pōtificis pii gratia: tu mihi pater reuerēdissime singularē beniuolētiā ostēdi: nihilq; ē abs te prætermisum: qd̄ ad me summopere ornādū p̄t̄eret. Itaq; dici uix posset: q̄to me beneficio existimē amplitudini tuæ obstructū esse. Ut igit̄ aliquo aī grati idicio cognosceres q̄ta faciā benignitatē tuā: misi tibi dono meos carminū libros igenii munusculū non fortunæ. Sigd mihi per hoc tēporis se pulchrius obtulisset: id lōge libētius ad te dedissem. Verū tu ut es aīo p̄magno & liberali: nō tam rem ipsam: quæ exigua est: q̄ donātis uolūtatem pensitabis. Vale. Ex Mediolano kal. Iuliiis. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Nicolao canali iuriscōsulto equiti

aurato ac bryfianorū præfecto sal.

q Vanti ego semp fecerī ac faciā florentissimū uenetorū senatū: etsi ipse optimus testis es: uolui tñ: ut etiā aliquo meo carmie id cæteris oībus esset cognitū. Itaq; uideas: uolo: quæ ad iclytū ducē uestrū paschalē malipariū diebus p̄ximis cecini. Ea uero si p̄spicue itellexero uestro p̄icipi reliq; patriciis grata extitisse: reddar deiceps quoq; ad scribēdum alacrior. Vale. Ex Mediolano. v. Idus Iulias. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Aloysio burræ philosopho ad medico sal.

q Vi amicorum i se officia euentu potiusq; ratione: & consilio metiuntur: non possum eos non rerum iperitos iudicare: Nam cum nullum aīal: ut philosophis placet: agere dicamus præter hominem eum: i quo perfectus isit ratōis usus: ob idq; & mu-

lieres: & pueri æque atq; mentecapti huiusmodi excellentiæ inopes esse existiment: quicquid secundum rationem & consilio agitur: recte agitur: etiã si casu aliquo aut fortunæ uitio ad effectum suum produci nequeat. Itaque ego me tibi mi Aloysii debere plurimum fateor: quippe quem intelligam nihil omnino pretermisisse: quod mea putaueris interesse. Quare tuum fuerit omnibus in rebus ita me uti: ut iis soles: quos habes amicissimos. Nihil enim possit accidere neque paruum: neque magnum: quod non sum tua causa quam studiosissime suscepturus. Vale. Ex Mediolano. xi. kal. septembres. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus phœbo capellæ sal.

Quæ ad te scripsit magnificus uir patricius clarissimusq; philosophus atq; iuriconsultus Nicolaus canalis orator uester de græcis libris illis uænalibus: ea ut quam diligentissime cures: tanto abs te peto studio: ut maiore aliud nihil. Solebas tu peregrinam quandam humanitatem benignitatemq; præ te ferre. Nunc nescio quomodo elatiore animo factus es minusq; liberalis. Num fortasse simul cum rei elatione animus quoque elatior est redditus & auarus? At malim te pauperem bonum: quam malum diuitem. Vale. Ex Mediolano. xvii. kal. nouembres. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Nicolao uaroni sal.

Facio te non mirari: quod tantumdiu nihil ad te scripseris: idque non tam ex occupationibus meis quam publice priuatique obruor: quam ex nimio tuo otio: cui quantum uidere uideor libenter deditus mihi sæpenumero frequentissimis meis litteris iuitatus non ioco solum: sed etiam serio nunquam es respondere solitus. At nunc cum tua opera uti instituissem: uisus es admonendus nec otio te apud me excusatum iri: ubi nihil responderis: nec ob meas mihi ullas occupationes ignoscendum: si de tuo officio quicquam dubitarem. Quid est igitur: quod abs te uel: nempe hoc tempore aliud nihil: nisi ut uix clarissimum Lodouicum casellam adeas meis uerbis: eumque roges: ut quæ mea causa est curaturus: ea quanto maturius poterit: producat ad calcem: Nam semper in stadio tempus terere laboriosum est: & minus laudis parit. Nec illud Terentianum obliuiscatur: Si non poterit fieri: quod uis: id uelis: quod possis. plura quotidie ab deo petimus: sed quod dat: accipimus. eique gratiam uel referimus: uel agimus: si minus quam debemus saltim quam possumus. Tu iterum uale: ac responde: si non omnino es otiosus. Vale. Ex Mediolano. xvii. kal. nouembres. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Lodouico casellæ sal.

Cum in dies magis magisque tuas litteras expectarem meque mora ipsa prope conficeret: uisus es admonendus: ne patiaris diutius me pendere. Nam ambiguo animo uix est molestius quicquam. Et quicquam mihi ambigendum uidebatur nihil: tamen longior tua taciturnitas quandam præ se ferebat sollicitudinem: qua ut me leues quam primum: te etiam atque etiam rogo. Id si feceris. tanto me tibi beneficio reddes obstrictum: ut ad summum nihil sit accessurum. Et quod possis: intelligo: & quanto me amore persequeris: non sum nescius. Vale. Ex Mediolano. xvii. kal. nouembres. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus pio secundo ponti

fici maximo sal. di. pl.

Beanti mihi nuper ex urbe Mantua quo una cum principe meo Francisco Sphortia ad diem a tua sanctitate constitutum: ob orandi officium ueneram: renuntiauit Gregorius Lollius tuo nomine ad paucos usque dies se mihi significaturum per litteras: quam potissimum rem tibi essem gratificaturus. Expectaui igitur permagno cum desiderio ac item expecto: quid mihi iussurus sis. Atque nihil profecto neque optatius mihi: nec iucundius contingere possit: quam aliquod mihi argumentum oblatum iri: quo meam erga te fidem atque

pietatem liquido dilucideq; perspicias. Itaq; tuam beatitudinem et oro: & obsecro maiorem in modū: ut quid omnium maxime sim facturus: me iubeasq; primū certio rem fieri. Sis enim nihil eē nobis pretiosius peculium tempore: quod semel amissum nulla ratione pōt recuperari. Et hac de re satis Venit ad sanctitatem tuā Lápugninus biragus uir cū doctus ac modestus in primis: tum uetere mecū familiaritate beniuolentiaq; cōiunctus. Et ē is sane dignus: quem habeas in illorum hominū numero atq; ordine: qui tibi sunt carissimi: Nam ad eruditionis ac generis splendorē accedit reꝝ plurimarū atq; maximarū usus: quo is ad obsequia præstātissimi illius & sapiētissimi principis philippi maria diu multūq; uersatus non mediocrē laudē reportauit. Nam qd loquar de fide & innocētia Lampugnini: quæ tāta semp est hita: q̄ta in uiro optio eē maior non possit. Quare si in rebus gerēdis huius uiri strenuitate & p̄bitate uti uolueris: nihil erit āplius: qd requiras. præterea utcūq; de re decreueris: bñficiū in hunc collatū nō mediocri tibi laudi atq; gloria est futurū. Nec nouus aut inq̄linus aduenit in romanā curiā Lápugninus: quippe qui Nicolao quito pontifici maxio disertissimorū hoīum optiorūq; uiroꝝ: ut nosti: studiosissimo & familiarissimus & carissimus fuit. Habet at idem Lápugninus meus duo egregia opa ex græco in latinū cōuersa eloquiū: quæ tuo splēdidissimo nomini dedicare istituit. Habet et uir prudētissimus aliud quiddā: qd tibi puto non ingrātū fore. Itaq; multis rationibus futurū spero: idq; uahemēter opto: ut non frustra uir huiusmodi ad sanctitatem tuā uenisse uideat. Quod at meū est: ego te pater beatissime quibus possum præcibus et atq; et rogo atq; obtestor: ut qm̄ docti ab Apolline seruādi āplectēdiq; sūt: tu q es totius sapiētiae & bonitatis nimen in terris: ita excipias hūc uirū: ut oēs intelligāt: meam cōmendationem non uulgare fuisse apud tuā beatitudinē: cui me q̄deuotissime cōmendo. Vale diu ac feliciter. Ex Mediolano. xvi. kal. nouembres. M. cccclviii.

Franciscus philelfus Gregorio lollio iurecon

sulto & apostolico secretario salutem plurimā di.

q Væ ad pōtificē maximū de Lápugnino birago ab me scripta sunt: ut ea q̄iligētissime cures: te p̄ mutua nostra beniuolētia et atq; et rogo. Breue aut illud qd uocant: ad Mediolanēsem archiepiscopū pro fratre Gasparino: ut q̄primū absoluas atq; ad me des: tanto ope abs te peto: ut maiore pe tere nihil possim. Vale q̄felicissime una cū disertissimo iacobo lucensi collega tuo. Ex Mediolano. xvi. kal. nouembres. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Aloysio burra phō ac medico sal.

e Xistimo te ex aliis non nullis accepisse q̄ me honorifice in publico christianorū oīum principū ac regū coetu pro Francisco Sphortia duce nostro hntem orōnē exceperit pōtifex maximus pius secūdus. Itaq; hac de re nihil ad te scribo. Habes. n. ciues tuos eosq; primarios: qui pntes coramq; fuerūt. Quod at abs te uahemēter peto: itelliges postea: id qd ne negligas: te rogo atq; oro plm. Vale. ex Mediolano. xv. kal. noēbres M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Gregorio Tiphernio sal.

q Vam ego rem tuā apud principē neq; neglexerim neq; negligam: ex Cicchi litteris ad me poteris intelligere. princeps ad biduum hic futurus dicif. Bono sis animo: uolo. Cognosces. n. eum me in te fuisse: qui eē debeo: hoc ē amantissimū & cupidissimum tui. Vale. Ex Mediolano. xii. kal. nouembres. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Ioanni petro eutychio sal.

c Ognoui ex binis litteris tuis te nihil eorum neglexisse: quæ abeunti mihi coram ipse receperas. Itaque laudo cum officium tuum: tum singularē erga me beniuo

lentiam: qui nihil eorū prætermittas: quæ mihi grata fore cõsueris. Maximum feret ad te Xenophon filius & id quidē ad proximū natalē christianum. Fieri ex te certior cupio: & qd legati francoꝝ regis publice exposuerint: & ad qd̄ tempus abituri existimentur. prætereā siquid aliud noui sit: quod dignum putes auditu. Vale cum parētibus & uniuersa domo. Ex Mediolano. vi. kal. decembres. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Nicolao canali equiti aurato ac iureconsulto sal.

h Eri dedi ad te litteras: & cū iis carmen ad uestrū principē: quæ qdē oīa tibi reddita esse non dubito. Reliquū est: cures: ut intelligam q̄ gratum sit studiū nostrū cū tibi sapientissimo atq; sūmo uiro: tū patriciis ceteris: in primisq; ipsi principi: quē audio aio esse ingenti & pbenigno: Nā si ai aduertero grata esse: quæ facimus. alacrior reddar i posterū. Tibi enim iam pridē noui mea oīa uoluptati esse. Itaq; libentius cōmentari tecū soleo: & æque de tuis laudibus loqui bene ac sentire. Vale. Ex Mediolano pridie nonas decembres. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Ioanni petro eutychio sal.

c Vm proximis litteris quas sexto kal. decē. ad te dedi erat et epistola ad aquileiensem cardinalē: quā ei puto reddidisse te. Reliquum est: cures: ut is ad ea respōdeat: quæ ab me scripta sunt. prætereā quas in pntia litteras accipis ad principē tuum: & redde isti q̄ diligentissime: & ut q̄ primum aliquid respondeat: ne negligas uelim. Vale. Ex Mediolano. iiii. Idus decembres. M. cccc. lviii.

Franciscus phil. Agapeto romano iureconsulto & apostolo referēdario sal.

f Ecretarius mutinēsis episcopi cū pximis diebus istinc Mediolāum reuertisset: me noīe tuo saluere plurimū iussit: addiditq; id qd̄ mihi notissimum erat: q̄ta me q̄q; mirabili prosequeris beniuolentia. Vtrūq; certe pergratū fuit: sed illud multo & gratius: & iucundius: qd̄ oēs norint nos mutua caritate coniunctos esse. Itaq; habeo tibi gratias: qd̄ das operā: ut per te intelligant oēs amicitia nostram nō esse uulgarem. Idq; ut sedulo facias: et atq; etiā rogo te. Et qm̄ uel græcoꝝ uetere prouerbio quæ amicorum sunt: cōia esse debent: Ioannē petrum eutygium probatis moribus adolescentē & eundē doctum ac disertū mirifice diligo: quem et æque diligi abs te uolo. Scio enim q̄ te uæhemēter obseruat. Quare quibuscūq; in rebus poteris: cura: is intelligat se tibi mea etiā gratia eē carissimū: Nam audio eū carmen cōposuisse nescio quod in laudē pii potificis maximi. Fauē dū est istiusmodi ætati quæ tanq̄ lydus equus hortatus in cāpo alacriore cursu nitatur ad laudem. Tu me sanctissimo dño nostro unice cōmenda. Clarissimū iureconsultū & apostolicum secretariū Gregorium lolliū ut meis uerbis plurima salute impartias: cupio: ab eodemq; cōtendas: ut quæ se dixit ad me propediem scripturum: ne diutius remoretur. Vale. ex Mediolano pridie Idus decembres. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Ioanni petro eutychio sal.

e T litteras quas misisti: omnis accepi: & tua sum diligentia mirifice delectatus. Ad humanissimum Agapetum nostrum ita scripsi: ut te uelle intelligebam. Cardinalis aquileiensis litteras iccirco Lazaro arretino non dum reddidi: quod hinc aberat profectus: nescio quo. Dicebatur autem ad quatrimum rediturus. Itaq; nihil est: quod interea temporis scribam ad parriarchen: Nam rerum omnium sum incertus. Cum intellexero nomē picentis istius mei dabo ad eum litteras. Id enim neque tu mihi declarasti: neque ex alio cognoscere potui. Velim tamē: eum saluere iubeas meo nomine: Rogesque ut uel materno sermone: ut aiunt: in commentarium redigat: quæ putat magnanimo &

munificētissimo illi pōtifici eē auditu iucūdissima: Nā q̄tū Sphortiadōs carmini licet in serere: id ego neq; oblitus sum in hāc diem: neq; in posterū obliuiscar. Vale. ex Meiolāo idibus decembribus. M. cccc. lviij.

Franciscus philelfus Gabrieli condulmario sal.

Ioannes petrus eutyichius fecit me suis litteris certiolem: quanta beniuolētia me cōplecteris: quodq; nihil omittis: qđ meis uel cōmodis: uel honoribus cōducturum putes. Itaq; iure habeo tibi grās: qđ nullo a me puocatus officio: ultro uolueris de me q̄optime mereri. Ego autem operam dabo ne uidear erga te mutua caritate inferior tuis meritis. Igitur in te situm est: ut oibus in rebus me utaris pro arbitrio tuo. Vale. Ex Mediolano. xi. kal. Ianuarias. M. cccc. lviij.

Franciscus philelfus Ioāni frācisco gōzagæ p̄tonatario sal.

Eum quoddā negociū Ioannes petrus eutyichius meo noīe tibi referet: cui ut ad sis ac faueas: te ēt atq; ēt rogo. Hoc mihi gratius hoc tēpore facere nihil potes. Itaq; hac in re uelim mihi liquido ostendas: quantū apud te ualeam. Non. n. ignoras: qđ te uāhementer obseruo. Vale & me illustribus parentibus tuis cōmenda plurimum. Ex Mediolano xi. kal. Ianuarias. M. cccc. lviij.

Franciscus philelfus Lodouico cardinali aquilensi sal.

Non mediocre mihi documentū prābuiſti pater clāmētissime tuæ erga me uel benignitatis uel caritatis. Itaq; habeo tibi gratias: quas debeo maximas: quas ipsas ēt puto breui me tibi uel iudicio tuo relaturū: si minus uberes: alacris tñ ac tibi nō iniucūdas. Nā quæ reliqua sunt: Gabriel secretarius tuus uir doctus ac disertus tibi uerbis meis coram exponet. Quæ si abs te p̄batū iri cognoro: tāto beneficio me afficies: ut nihil ad cumulū possit accedere. Vale. Ex Mediolano. xi. kal. Ianuarias. M. cccc. lviij.

Franciscus philelfus Antonio bechariæ sal.

Enophō filius quæ tibi referet uerbis meis: a me iussus relaturus ē. Itaq; nō secus ea oīa accipe ac p̄fice: qđ si me corā loquentē audires. Hoc & p̄ officio feceris & p̄ amicitia nostræ lege. Cū ex urbe Mantua decederē: eēm̄q; in itinere: mihi inter eq̄tandū renūciatū est āplissimū pōtificē ueronēsem Hermolaū barbaꝝ illic agere dies iam cōplurculos. Itaq; non potui non moleste ferre: qđ ea de re nihil antea didicissem. Nam pro ea quæ mihi & cū eius patre Zacharia & cū patruo Frācisco uiris grauissimis & optime de me meritis uetus ac summa fuerat amicitia. p̄q̄diligētissime eū salutatū adissem. Quod qm̄ factū non est: tu uelim me apud eius dignationē q̄diligētissime purges: addasq; gratissimū mihi facturū sese: si orationes duas: quas in poetā lusit: q̄primum ad me dederit. Non enim mediocriter eius ingēio eloquētiaq; delector: Nam legi eas ita corruptas librarii uitio: ut uoluptatem quā ex illarū lectione cepissem non mediocriter: magna ex parte dimminuerint. Vale. Ex Mediolano. vi. kal. Ianuarias. M. cccc. lviij.

Franciscus philelfus Gregorio Lollio iureconsulto

& apostolico secretario salutem plurimam dicit.

Vanq̄ sciebam uel nulla mea commendatione meos omnis esse tibi cōmēdatissimos: tamen ut Marii filii honestissime uoluntati morem gererem: ita eum tibi cōmendo: ut ne me quidem ipsum neq; diligētius: nec ex animo magis possim. Quod eo facio libētius: qđ tibi audeo affirmare talē esse Mariū: quē tua singulari beniuolentia dignū sis iudicaturus. Cætera tu ex ipso cognosces. Ego nō desino expectare qđ ad me p̄pediem te perscripturū affirmabas. Id autem in hanc diem nō fecisse te plurimū miror.

Vale. Ex Mediolano. vi. kal. ianuaris. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Bessarioni cardinali nicæno sal. pl. dicit.

e Vm Ioannes marius filius Mantuá peteret pii pontificis maximi & salutandi & adorandi gratia: iussi: ut oium primū tuā áplitudinē adiret: cui mentē suā oēm ani-
mūq; exponeret. Itaq; rogo te: ut oibus in rebus ita eū cōmendatū habeas: ut illos soles:
quos uel ipsos: uel ipsis natos carissimos hēs. Hac una re mihi uix qcq; gratius potes face-
re hoc tpe. Vale pater clāmentissime. Ex Mediolano. vi. kal. Ianuaris. M. cccc. lviii.

u Franciscus phil. Agapeto romano iurecōsulto: & apostolico referēdario sal.
Enit istuc Marius filius iuuenis ut uidere poteris & modestus: & doctus. Causā
accessionis suæ ipse tibi coram declarabit. Quibuscunq; in rebus poteris: te rogo
ita ei adsis: ut me tuis iis uelles: quos maxime diligis: habesq; carissimos. Vale. Ex Medio-
lano. vi. kal. ianuaris. M. cccc. lviii.

Franciscus philelfus Nicolao canali
iureconsulto: & equiti aurato sal.

q Vi tabellarius diebus superioribus meas litteras tibi reddidit: ac itē has tibi ē red-
diturus: renūciauit mihi iccirco te sibi nullā dedisse ad me epistolā: qm̄ eam alteri
nescio cui antea cōmendasses. Ego autē qđ scripseris nescio. Vnū scio me uā hemēter cupe-
tuas litteras: quippe q̄ nullas acceperim. Quare si meo i presentia desyderio morē gelle-
ris: habebō tibi non mediocrem gratiā. Vale. Ex Mediolano. v. Idus ianuaris. M. cccc. lx.

Franciscus philelfus Albertho zancario enochi filio sal.

q Vereris mi alberthe & id qđē non oio iniuria: qđ nihil in hanc diem ad litteras
tuas tibi responderim: quas bis & iterū ad me dederas. par enī fuerat: ne ea te uo-
luptate fraudarem: quam pro mutua nostra beniuolētia ex oibus meis scriptis capere so-
les non mediocrē. Sed quid in cā fuerit: paucis accipe. Memini quandoq; solere te religio-
sis quibusdā tuis adeo delectari: ut aliā oēm urbanitatis consuetudinē uel cōtemnas: uel
negligas. Id autē etsi minime reprahēdendū existimo: q̄ppe q̄ res diuinas humanis rebus
oibus longe ducā anteponeudas: tñ ita oē contēplationis studium qđ in perspicientia i e-
ritatis positum est: laudandū arbitror: ut nulla fiat actioni iniuria: Nā si nullum aial agere
a uiris sapientibus dicit̄ præter hoīem eū: qui perfecta utatur rōne: certe nisi malimus aut
mulieres: aut pueri: aut ius ēt inferiores esse q̄ uiri: ab actione abduci non possumus præ-
sertim ea: quæ proprie ac uero dicit̄ actio: & laudatur ab oibus. Quis enī ignorat tātum
esse splendorem magnitudinēq; uirtutis: ut ēt improbis admirabilis sit. Itaq; nō indocte
Cicero noster oēm uirtutis laudem actione illustrari censuit. Quæ igitur me cā retarda-
rit: ut serius tibi respōderim: uides. Nunc autē qa te urbaniozem factum aiaduerto: facilio-
rem me uidebis. Non enī me iucundissimi sales tui qbus facetissime in litteris usus es: me
diocriter delectarunt. Accedunt elegantes illæ tuæ laudatiōes: quibus es usus in nostrum
splēdidissimū equitem auratum Galeacium marescōptum ob pulcherrima illa munuscu-
la: quæ ab eo missa significasti pstantissimo munificentissimoq; duci Borlio. Omnia pul-
chrē facta. Sed nihil mea sententia pulchrius: q̄ quod ethrusco carmiē aptissime simul &
perpolite Galeacius meus capreā illam non mitem solum & mansuetam: sed & pruden-
tem & disertam locutā facit apud egregiū illum principē. Quod at mihi gratias agis de
Hieronymo nostro: non possum te non mirari: qđ ea in me laudes: quæ sine magno faci-
nore negligere nō potuissē. An es oblitus quæ amicorum sunt: ea cōia duci oportere?
Ego Hieronymū æque diligo ac filiū: non solum quia tuus est filius: sed et quia talis est.

Itaq; esto bono aīo. Nō minus oībus ei in rebus defuturus sum: q̄ uel Mario uel Xenophonti. Is nūc abest cū Frāchino comite ad lacū uerbanū. Quotidie expectat. Cū redierit: utriq; litteras tuas reddā. Vale cū uniuersa domo. Ex Mediol. pridie. id. Ian. M. cccc. lx.

Franciscus philelfus Theodoro gazæ sal.

Non mediocri afficior dīyero audiēdi tui: postq̄ uisendi factas ē intercepta. Itaq; facis tu qdē iniuriā: q̄ toties græce supiore tēpore puocatus a me litteris: nunquā rīderis ne dū uersu: sed ne p̄sa qdē: cū in utroq; dictionis genere excellētissimus sis. Idem at nūc ne latine facias: rogo. Sūt hic nō nulli p̄docti in philosophia uiri ac iidē medici: q̄ qm̄ græce nesciūt: uidere cupiūt lectitareq; latine illa Aristotelis p̄blemata: quæ ānis supioribus in latinū cōuertisti eloqū. Quare mihi rē gratā facturum es: si licebit p̄ te mihi hominibus & amicis & eruditis gratificari. Aut igit̄ tuū istiusmodi p̄blematū codicē ad me exscribendū mitte redituq; ad te q̄primū: aut eū istic exscribi cura: mercedēq; librarii p̄ litteras nobis significato: & aduolabit ad te. Id ut p̄pediē effectū cures: te et atq; etiā rogo. præterea me cupio facias certiorē: quo in statu sint res tuæ: quas fortunatū iri uahementer opto. Vale. Ex Mediolano. pridie idus Ianuarias. M. cccc. lx.

Franciscus philelfus pio secūdo pōtifici maximo sal. pl. di.

Um nulla te laude aiaduenterim delectari pater beatissime p̄ter eā: quæ & uera sit & p̄modesta: ego cui nihil ē illustrius: nihil p̄clarius splēdidissimo noīe tuo: uolui ex ip̄o te itelligere: q̄ sim eius rei diligēs obseruator. Itaq; p̄cipiū udecimi Shoprtiados libri iccirco ad te dedi: ut uideres eā orōnem: qua te usum scio: cū orator es missus a Frederico cæsare ad Mediolanēsem populū: quo se is tēpore in libertatē: hoc est i atrocissimā teterrimāq; tyrānida uēdicarat: Nā ea in re orator eē uolui: nō poeta. Nullis enī figuratōibus sum usus. Rē ita exposui: ut gesta ē neq; in aliā speciem cōuertēdo tradidit. Siqd̄ aut̄ est a me p̄termisum: tuæ māsuetudinis bēgnitatiscq; fuerit: q̄ ueritate unus omniū delectaris: me facere certiorē. Vale pater beatissime Et me cōmendatū habe. Ex Mediolano idibus Ianuariis. M. cccc. lx.

Franciscus philelfus Bernardo iustiniano sal.

Escio qd̄ aliud mihi potuisset gratius renūciari: q̄ qd̄ hoc die ex Ioanne uarisino cognoui. Is. n. interrogāti mihi rediissesne adhuc ex illa regia legatōe: & reuertisse te rīdit: & tibi eē q̄optie. Qui q̄dem nūcius eo mihi iucūdior fuit: qd̄ uenetus q̄spiā: ut ille de se affirmabat: & cui supi malefaciāt: aliter de te mihi rīderat. Ingētis igit̄ grates hēo imortali deo: qd̄ te mihi seruat incolumē. Ioāni at̄ uarisino grās quoq; debeo n̄ uulgari: qui me tāta sollicitudine liberarit: & incredibili ai latitia affecerit. Nam quid mihi potuisset iucūdior contingere: q̄ qd̄ certior factus sum te hēre q̄optime: cuius et mēoria recreabar. Reliquū est: ut ueterē nostrā summāq; amicitia mutuis tū officiis: tū et litteris foueamus: & ei aliqd̄ i dies cū opus fuerit: addamus i cumulū. Vale. Ex Mediolano. xiii. kal. februarias. M. cccc. lx.

Franciscus philelfus equiti aurato ac

iureconsulto Nicolao canali sal.

Quod ad q̄ntū Idus iāuarias tibi scripsi: idē i p̄sentia itelligas uolo: me nullas i hāc diem abs te litteras accepisse: quas ita desydero: ut uix aliud quicq; magis. Quo quidem me desyderio si quāprimum leuaueris: habebō tibi gratias immortalis. Vale. Ex Mediolano viii. kal. februarias. M. cccc. lx.

Franciscus philelfus Xenophonti filio sal.

a Ccepi tuas litteras: quas ad decimum kal. februaris dederas ex Ferraria. Munificentia ducis borsii nihil est: quod admirer. Facit enim ex consuetudine sua & p singulari sua in nos dilectione. profectio ad uenetos non possum non pbare: Na soli ueneti mihi uisi sunt hac tepestate in italia: qui uirtute colat. Reliquae uel ciuitates: uel principatus stationes sunt: no portus. De me uolo meo noie uerbu nullu facias. praeterea te ac ite Marium moneo atq; hortor: & pro iure paterno uestre utriq; iubeo: nequid agatis temere. nequid insolenter. Si modestia uolueritis & grauitate uti: quietissima istic uobis: & comodissima sedes parata est. eaq; ppetua. Marchesium meum bene ualere opto. Fac me qprimum certiozem de uestra re oi. Vale. ex Mediolano. iiii. kal. februaris. M. cccc. lx.

Franciscus philelfus petro perleoni sal.

l Leonardu griphu modestum adolescentem: & musaru in primis studiosum aequo diligo ac si esset filius. Is a Marchesio nostro uiro praestati & phumano accersitus Venetias uenit: tu ut hoi amicissimo atq; optimo morem gereret: tu et ut urbem florentissimam cora ac praesens intueret. Hunc ego hortatus sum: qdiu istic futurus est: te quotidie adiret. Is a nobis institutus no latine mo perpulchre callet: sed graece et coepit. Itaq; re mihi pergrata facturus es: si meo Leonardo plane onderis tibi mea oia esse carissima. Vale cu pudicissima uxore: & tuis omnibus. Ex Mediolano. iiii. kal. februaris. M. cccc. lx.

Franciscus philelfus Lodouico gonzagae Mantuae marchioni sal.

c Onuesti per sepe Lodouice princeps eos poetas no mediocriter laudare: qui ita res uero gestas figurationibus qbulda effingerent: ut a ueritate nusq; discederent. Qua tua graui sapientiq; snia q ego fuerim delectatus: ex iis poteris no obscure aiaduertere: quae in octauo Sphortiadis nostrae libro non uere minus q breuiter percurrimus. Itaq; si res tuas praclaras & magnas arida sum quadam & pertenui oratione complexite ipsum accusa: qui in audiendo de tuis laudibus perdifficilis esse soleas. Vale. Et me ut n cis: ama. Ex Mediolano kal. februaris. M. cccc. lx.

Franciscus philelfus Othoni Carreto iureconsulto sal.

a Vdiui nunc ex hoi amicissimo eo te die meas litteras pio pontifici maximo reddidisse in nau: quo ex urbe Mantua decessisset. Quare sum miratus nihil abs te mihi litteraru in hanc die redditu esse. Itaq; rogo te: ut me qprimum facias certioze: quo modo res habuerit: & quid ille responderit. Hoc erit mihi uahementer gratum. Vale. Ex Mediolano. iiii. Nonas. februaris. M. cccc. lx.

Franciscus philelfus Mario filio sal.

l Ecce tui litteras tuas: quas ad. xviii. kal. februaris ex Matua ad me dederas: Nam ea ad quartu Idus februaris mihi sunt reddita. Intellexi consiliu tuum oe: qd no possu no probare. Reliquu est: ut me facias qprimu certioze: & quid egeris: & qd speres. Vnu illud non desina te monere: ut oibus in rebus te modestu praestes & constantu i primis. Caetera quae scribis: curabunt recte. Vale. Ex Mediolano. iiii. Idus februa. M. cccc. lx.

Franciscus philelfus Xenophonti filio sal.

p Ost eas quas ex Ferraria litteras ad me dederas. accepi prioris alteras ex Matua: & cu illis etia id pani: quod tibi abeunti iusseram. Res quomodo & Mantua: & Ferrariae gesta sit intellexi. Nunc scire cupio: quid istic agatis: & quid speretis. Date operam & tu: & frater: nequid a uobis temere neq; factum: neque dictum uideatur. Vale. Ex Mediolano. iiii. Idus februaris. M. cccc. lx.

Franciscus philelfus Marchesio uarisino sal.

